ПОШТАРИНА ПЛАЋЕНА У ГОТОВУ

ЦЕНА 1 ДИНАР

ПРАВДА

Број 10.933
Година XXXI

ЧЕКОВНИ РАЧУН КОД ПОШТАНСКЕ ШТЕДИОНИЦЕ БРОЈ 53.220
ТЕЛЕФОН АДМИНИСТРАЦИЈЕ И ОГЛАСНОГ ОДЕЉЕЊА 25-551

БЕОГРАД, ПОНЕДЕЉНИК 8 април 1935
Влајковићева улица 8

МЕСЕЧНА ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ 20 ДИН., ЗА ИНОСТРАНСТВО 50 ДИН.
ТЕЛЕФОНИ УРЕДНИШТВА: 25-552, 25-553, 25-554, 25-555, 25-556, 25-557, 25-558.

Рукописи се не враћају

Говор господина Министра просвете

Г. Министар Просвете држао је 23 марта преко радна један значајан говор. Значајан не толико по решењима, која г. Министар мисли донети колико по тачном схватању наших просветних проблема и по великој љубави његовој према просвети и школској омладини. Ипак на његов говор није у јавности обраћено довољно пажње и ако он то у пуној мери заслужује. Зато нека нам је допуштено да се мало њиме позабавимо.

Г. Министар сасвим правилно схвата значај **позоришта** за народ и народно просвећивање. Народно позориште није само народна забава него има и велики просветни значај. Тачно је што каже г. министар да код нас има и таквих гледишта, по којима се позоришта „трпе" да не би читав један сталеж (глумачки) остао без посла, а превиђа се прави значај књижевних и уметничких творевина за напредак државе и народа. Али има друга једна жалосна ствар. А то је да се утицај позоришта код нас ограничава на варошко становништво, а за широке народне масе по селима значај позоришта и не долази у обзир. Зато би требало позоришта, не само она бановинска, него и београдско и загребачко, приближити народу. Ако није увек могућно да позориште оде у село и да у школској или којој другој погодној згради приреди по коју представу за народ, могло би се ваљда нешто учинити на тај начин да се у варошима и варошицама на пазарни дан после подне приреди представа за народ. Боље је да сељаци иду тада у позориште него да троше новац и здравље по механама...

Г. Министар просвете и Краљевска влада много ће задужити народ отварањем **нових основних школа**, чија се потреба тако много осећа у народу, који још једнако има велики процент неписмених. А да наша садашња основна школа не шири писменост и остала знања у нашем народу у мери колико је то потребно и могућно не треба објашњавати. По селима у Србији деца излазе из основне школе после четворогодишњег школовања у једанаестој или дванаестој години. Баш и да су у школи темељ но стекла потребна знања, она се после брзо заборављају. После десетак година свршени ђаци једва још знају добро да пишу и читају. О другим знањима и да не говоримо. Осим тога жалосно стоји и у погледу школовања женске деце у селу. А потребно је и да свако сеоско женско дете сврши основну школу. Треба даклe продужити основну школу за бар још две године (као што је у Словеначкој и Војводини) и привући и женску децу по селима у школу. Осим тога треба реформисати и саму основну наставу. Мушку децу треба у школи научити и основним знањима из пољопривреде и хигијене а женску домаћинству. Жалосно је да женска деца у селу не знају да кувају ни најобичније јела, што је више пута констатовано на скупштинама здравствених задруга. Кад млада сељанка по нужди дође у град да тражи запослење, не можете је ни зашта употребити у кући јер се у домаћинству ништа не разуме. Да би се пак добиле учитељске снаге и за обучавање сеоске деце пољопривредним знањима и домаћинству, треба реформисати учитељске школе, у којима треба учитељске кандидате спремати **за рад у селу**. Пету годину учитељске школе треба **искључиво** употребити за обучавање младих учитељских снага и то за пољопривреду (код разних државних и бановинских пољопривредних школа) а женских за домаћинство.

Болно је место у нашој просветној политици **средње школско питање**. О значају средње школе и дужности професора средњих школа г. министар је врло лепо говорио. Тачно је и констатовање да се код нас сматра да похађање средње школе треба, у првом реду, да омогући ступање у државну службу. Из овога схватања, каже г. министар, проистиче и друго мишљење да ми имамо и сувише средњих школа и ученика у њима, а које је довело до покушаја редукције средњих школа. И г. министар би хтео да се значај школовања у средњим школама другачије схвати, на име:

Г. др. Драгољуб Аранђеловић

да је похађање средњих школа потребно и занатлији и трговцу и економу и сваком квалификованом раднику, другим речима и за разне слободне професије. На жалост, наш народ сматра да се у средњу школу иде ради друге сврхе, то да се **омогући детету ступање у државну службу**. На то мисле не само родитељи чиновници, трговци, занатлије, радници, у опште варошко становништво него и **сељаци**. Четири петине родитеља, а можда и више, шаљу ли дете у гимназију, мисле на то да сно сврши не само два трп разреда гимназије, па да оде у неку стручну школу или не занат или да се врати на своје имање у селу, него све мисли на то да сврши гимназију, за тим универзитет па онда у — државну службу... Док су пољопривредне школе скоро празне, док њих и друге стручне школе ни једно место не тражи него само гим назије, дотле се у гимназијама деца гуше због оскудице у простору. Читаве километре прелазе сељачка деца сваки дан да стигну у гимназију... У Београду се сваке године отварају нова одељења у гимназијама, и мушким и женским. Свако дете у Београду, које сврши основну школу, иде у гимназију... Према томе треба се помирити са тим фактом да се у гимназије код нас иде само за то да се после оде у државну службу. И зато се томе мора стати на пут у интересу народне будућности и државне безбедности. Јер та деца која претрпљавају гимназије и дотерају до петог или шестог разреда, па не могу даље, изгубљена су за друге школе, стручне, за одлазак на занат, трговину. А ако положе матуру и стигну на универзитет, па га и сврше, онда је невоља још већа, ако не добију државну службу, а нису имућни...

Мора се даклe са потребном **храброшћу** решавати средњошколско питање. Број **пуних гимназија**, које дају кандидате за универзитет, треба смањити. Број непотпуних гимназија са четири а нарочито са два разреда треба **укинути**. А на место потпуних гимназија отворити **стручне школе**, нарочито пољопривредне. У колико постоје грађанске школе за децу после свршене основне школе не признавати право да се са њих може ићи у гимназију, т. ј. задржати ову забрану која данас постоји.

Тешкоће са нашим **универзитети ма и студентима** свима су познате. Четири петине студената су пука сиротиња, која нема средстава за живот. Не може да набави ни школске књиге. Због сиротиње често и не живе у универзитетском месту него само долазе на полагање испита. О похађању семинара и семинар ским радовима ни говора. Ако би држава овде хтела и могла да помогне требало би да четири петине студената прими на тотално издржавање. А питање је може ли држава то чинити и треба ли то да чини. Јер и то да учини шта ће после свршени студентима? Од чега ће се издржавати? Може ли их све примити у државну службу? И докле ће их примати као гимназије сваке године школу стотине свршених матураната на универзитете... Слободна места у државној служби (услед смрти чиновника, оставке, пензије, отпуштања), са стварањем нових места расту у аритметичкој а број матураната за универзитет расте сваке године у геометријској сразмери. Јер сад се и река женске деце упутила у гимназије.

Чему тај младић у деветнаестој или двадесетој години да се окреће? Да стуни као шегрт у трговину, на занат? Ко ће га примити? Г. Министар мисли да би један део дипломираних младића могао ступити у самоуправну службу: у општине, бановине.

Из свега изложеног произлази да овом стварању умног пролетаријата треба стати на пут радикалним мерама, затварањем виших гимназија у многим местима. Збринути ово дипломираних студената што већ имамо и оне што се налазе на универзитетима, ма да и то није лако за државне финансије. Али не допустити да гимназије сваке године шаљу на универзитете, стотине матураната чија ће будућност бити очајна и ако се они, сасвим разумљиво, надају да ће ипак добити место... Ни друштву ни држави не сме бити равнодушно што сваке године са универзитета излази једна маса младих људи, који не знају од чега ће живети. А и грехота је пустити младе људе да сврше све школе па им после рећи — нема места за вас. Боље је, и за државу и њих корисније, да се они још у раној младости спрема за друга занимања која ће им преомогућити са мостално зарађивање него универзитетска диплома.

Др. Д. Аранђеловић

РАЗГОВОР СА ГРОФОМ ДИ КАМПАЛТОМ, ИТАЛИЈАНСКИМ ПОСЛАНИКОМ

Г. МУСОЛИНИ СЕ ДИВИ РАДИНОСТИ ЈУГОСЛОВЕНСКОГ НАРОДА И ХРАБРОСТИ НАШЕГ ВОЈНИКА

„Г. Мусолини је решен да са Југославијом створи чврсто пријатељство и сарадњу"

ИТАЛИЈА НИЈЕ НИКАД МИСЛИЛА ПОДРЖАВАТИ НАСИЛНИ РЕВИЗИОНИЗАМ

У модерној згради италијанског посланства у Бирчаниновој улици чекао ме је гроф Виола ди Кампалто, нови италијански посланик на нашем Двору. Када сам ступио у кабинет за рад г. посланика, био сам збуњен донекле једноставношћу украса, а највише појавом самога министра коме је тешко одредити године старости: 40, 45 или 50 година? Најпре сам помислио да је то можда секретар или саветник? Али познајем г. де Чутиса. Кратко колебање. Не, то је свакако г. министар!... Покрет, гест, све одаје дипломату од стила, човека изванредних особина — претставника нове Италије!

Г. посланик ми је понудио столицу, а затим је сео преко пута мене. Упалили смо цигарете и замолио сам г. министра да ми укратко опише своју каријеру, што је он врло љубазно учинио.

— Рођен сам у Венецији године 1883. Студирао сам права, а затим сам ступио у дипломацију. Био сам у Турској, Египту, Индији; био сам саветник посланства у Мадриду, по сланик у Персији и у Копенхагену. За време рата био сам коњички капетан и у мисији у Русији годину дана... Оженио сам нећаком италијанског адмирала Таон ди Ревел.

Затим ми је г. ди Кампалто говорио о срећним ауспицијама под ко јима почиње његова дипломатска делатност у Београду и о нади коју су у италијанским званичним круговима изазвале пријатељске речи Њ. Кр. Вис. Кнеза Павла.

Г. Виола

Г. МУСОЛИНИ СЕ ДИВИ НАШОЈ ВОЈСЦИ

Прешли смо на спољно-политичка питања. Г. посланик говори са лакоћом, без бојазни да би могао рећи нешто више.

— Пре поласка у вашу земљу примио ме је претседник владе г. Мусолини... Он је надахнут најбољим намерама према Југославији. Г. Мусолини јако цени радиност вашег човека и диви се издржљивости вашег војника. Да не правимо много поређења, али ето например г. Мусолини сматра да је ваш војник један од најбољих.

КА ТРАЈНОМ СПОРАЗУМУ

— Г. Мусолини жели да постигне трајан споразум са Југославијом. У том циљу морање се најпре уредити спорна питања уколико их има. Већином су то закључени споразуми који су стицајем околности остали мртво слово на хартији. Морање се затим закључити нови трговачки уговор и припремити или обновити уговор о пријатељству између Југославије и Италије. Италија има у виду сталну политичку сарадњу са Југославијом. То је једна нова политичка оријентација.

Срећом, наше две земље економски се допуњују. Италија ће, у колико јој то буде могуће, фаворизирати југословенску трговину. Не треба заборавити да је југословенски трговачки биланс активан према Италији.

Да марсејска трагедија није тако несрећно погодила две земље италијанско-југословенско зближење и пак би се остварило, јер је било у програму Блаженопочившег Краља и Барту.

— Како се у Италији гледа на Малу антанту, г. министре?

— У Италији се сматра да је Мала антанта срећна међународна комбинација која је показала виталност и политички смисао.

О РЕВИЗИОНИЗМУ

— Ревизионизам? Само Друштво народа предвидело је могућност легалне ревизије уговора и међународних аката. Међутим, могу вам рећи да је Италија увек била против насилног ревизионизма.

ИТАЛИЈАНСКО - ЈУГОСЛОВЕНСКА ЕКОНОМСКА САРАДЊА

— Како стоји са економским односима између Италије и Југославије, г. министре?

— Мој долазак у Београд пада у врло згодан час по трговачке односе између наших земаља. Познато је да привреда наше две земље има интегративни карактер: али су у обадве земље предузете мере да би се респективне привреде учиниле независним од увоза из иностранства. Оне мере, одбрањене природе, произлазе из потребе да се очува националпа монета и национална привреда радне снаге и да се обезбеди националној продукцији неопходан степен конкурсности: оне немају офанзивни карактер ма колико то тако изгледало, јер теже искључиво одржању природног тока угроженог извоза путем рестриктивних мера куповне природе. Такав је случај са југословенским царинским тарифом из 1925 године која стварa заштиту за индустрију у циљу да обезбеди пољопривреди извоз њених производа.

Треба даклe водити рачуна о овим околностима и не заборавити да се ради о економским потребама које ни једна земља не може избећи.

ШТА КАЖЕ СТАТИСТИКА

— Предистао сам статистику трговине између Југославије и Италије почев од године 1924, када је закључен уговор о трговини и пловидби који, ма да делимично промењен споразумима и амандманима, још увек је на снази. Проучавање ових статистика врло је поучно. Може се констатовати врло активна салда у корист Југославије, код које италијанска привреда заузима увек прво место у погледу извоза. Чак и кад је извоз смањен услед кризе Италија је остала на првом месту. Шта је учинило могућим ова јака салда у корист Југославије? Ја то ће нам одговорити сама југословенска трговачка статистика из које произлази да је Југославија куповала у другим земљама (не искључујући ту ни оне земље чије су куповине биле мање од продаје) производе које је могла купити у Италији под истим условима или чак и јевтиније.

У време трговачког либерализма овакав феномен био је обичан и ни је много шкодио земљама, које су увек налазиле начина да изједначе своје биланосе на светској пијаци. Али сада, кад је слобода трговине, само лепа успомена, таква ситуација била би неиздржљива.

Читао сам у многим југословенским новинама да је са разних страна признавана потреба да се појача куповина у Италији. То је прави дух националних солидарности који се налази у основи овакових говора. Заиста, време кад је извозник и увозник могао радити сваки за свој рачун, заувек је прошло: сада нације, увозник и извозник истовремено, доминирају трговачком политиком. Не може се више гледати тован пун непродатих житарица, поред магацина пуног робе која долази из земље што не купује те житарице. А то данас важи и за дрво, стоку, сточне производе итд.

ПОТРЕБА АКЦИЈЕ

То су чињенице које се не могу порећи. Те су чињенице вратиле по антику до ут дес са теоријског и апстрактног поља царинских тарифа на конкретно и практично поље разумне добара.

Остављамо теоретичарима да суде да ли је то здрава политика или не; практичан живот има својих по треба, које не траже дискусију, већ позитивне мере.

Пред проблемом „свакидашњег хлеба" не може се дискутовати, већ треба приступити акцији.

Ако ове принципе пресадимо у подручје италијанско-трговачких односа, какве ће нам се перспективе указати?

Мислим да могу одмах одговорити: добре. Допуњавајући карактер привреде двеју земаља и чињеница да — упркос рестриктивних мера које је диктирала потреба — остаје још доста велика могућност за експлоатацију — дозвољавају ми најоптимистичкија предвиђења.

Потребно је нпак да обадве стране лојално признају обостране потребе и да се споразумно ради са разумевањем и чврстом вољом да се задовоље ове потребе.

Излагање г. посланика завршена су. Време је увелико одмакло. Г. посланику сам се захвалио на предусретљивости.

П. В.

ПРЕД СТРЕЗУ

„Само вешта војска може спасти мир Европи!"

рекао је маршал г. Петен

Париз, 7 април
(Телефонски извештај нашег дописника)

Маршал г. Петен одржао је у париској војној академији пред младим слушаоцима велики говор, у коме је истакао потребу да Француска има добру, поуздану и модерну наоружану војску, ако жели да одржи своје достојанство и мир.

Маршал г. Петен је у своме говору рекао и ово:

— Војна вештина је данас најпрактичнија и најживља, животу најближа вештина. Вештина која је потреб на свима народима да штите себе. Стога и ми Французи морамо настојавати да имамо, вешту и модерно организовану војску. У будућем рату победиће она војска, која буде умела највештије руковати модерним оруђем и модерно биће искористила тековине ратне технике. Али баш и међу тим вештим војскама, највештија ће моћи да спасе мир Европи.

Француски војници остају у касарнама до 14 јула

На својој синоћној седници влада г. Фландена донела је одлуку да војници којима сада истиче рок службе у сталном кадру, остану у касарнама све до 14 јула ове године. Ови војници ће бити махом упућени на источну границу Француске, а сем тога ће вршити и друге војничке послове у целој земљи.

Енглеска придаје нарочиту важност конференцији у Стрези

Лондон, 7 априла

После повратка из Келна, енглески чувар државног печата г. Иден тешке се разболео и јуче је преко целога дана морао да чува постељу. По савету лекара мораће још два-три дана лежати.

Поподне је г. Идна посетио у болесничкој соби сер Џон Сајмон и с њим дуго разговарао. Г. Иден је сер Сајмону реферисао о својим преговорима у Москви, Варшави и Прагу. Одлучено је да г. Иден на седници од понедељника, ако буде дотле одравно, поднесе влади опширни реферат о својим разговорима по престоницама Источне Европе. По њиме ће у понедељник енглеска влада донети дефинитивну одлуку о томе да ли ће са г. г. Идном и Сајмоном путовати у Италију и г. Макдоналд.

На тој седници ће Џон Сајмон објавити листу свију чланова енглеске делегације који путују на Изола Белу.

У енглеским политичким круговима се преговорима трију великих сила придаје велика важност и од закључака те конференције очекују по Европу отсудни резултати.

Г. Гранди код г. Сајмона

Италијански амбасадор у Лондону г. Гранди посетио је сер Џон Сајмона и с њим провео читав час у разговору. Они су, у главном, разговарали о претстојећој конференцији у Италији.

Том приликом говорило се и о програму рада на конференцији на Изола Бели. Прво би г. г. Сајмон и Иден изнели своје утиске и ток преговора у Берлину, Москви, Варшави и Прагу. Затим би се између делегата трију великих сила развила политичка дискусија о садашњој ситуацији у Европи, па би на крају поједине државе ставиле своје конкрет не предлоге у питању решења европских крупних проблема. Тиме би, у ствари, и био исцрпљен рад конференције.

ЗАШТО ЈЕ ЕНГЛЕСКА ПРЕД ПРЕГОВОРЕ У ИТАЛИЈИ НЕОДЛУЧНА

Париз, 7 априла
(Телефонски извештај нашег дописника)

Сви парички листови с највећим интересовањем пишу о претстојећим преговорима великих сила у Италији и кажу да је та конференција од велике важности. Главно је питање, кажу парички листови, какво ће гледиште у Стрези заузети Енглеска. Она је у последње време почела да заузима колебљив и неодлучан став и није више расположена за решавање европских проблема у духу Лондонског споразума од 3 фебруара, који је и она сама потписала.

„Пти Паризјен" пише:

Ми знамо зашто је енглеска влада одједном постала неодлучна и променила своје раније држање у погледу важних европских проблема. Изгледа да су разлози овог колебања енглеске владе унутарње по литичке природе и влада г. Макдоналда има извесне разлоге за такво држање.

Г. Мусолини ће на конференцији на Изола Бели тражити одлучно да се донесе конкретан план, готов про грам за будући рад великих сила на унапређењу мира и безбедности у Европи. Од те конференције се очекују позитивни резултати и Француска може то италијанско гледиште само да одобрава. Француска жели да Енглеска почне озбиљно и без најмањег колебања да остварује оно и на што се и сама Енглеска свечано обавезала.

Ако би се Енглеска и даље колебала, наставља „Пти Паризјен", онда Француској неће ништа друго преостати него да почне сама или пак за једно са Италијом да остварује свој

Маршал г. Петен

програм мира у Европи, па макар и не могла више рачунати на помоћ Енглеске.

ФРАНЦУСКА НЕЋЕ КОМПРОМИСЕ

„Журнал де Деба" бави се конференцијом у Италији и каже:

Нетачне и тенденциозне вести су неких енглеских и других страних листова, по којима је Француска, по сле г. Идновог повратка из Источне Европе, спремна на компромис у питању Источног пакта. Француска жели и данас да се тај пакт оствари и то у непромењеном облику како је раније замишљен. Маневри Немачке да до тога пакта не дође неће успети, јер би то значило да немачка вла да диктује данас европску политику. А онај који пређа међународне уговоре и нагома гази одредбе које је сам потписао, не може бити поли тички диктатор у Европи, јер нема за то моралног угледа.

Француска влада је већ давно сло жила свој став о Источном пакту, А ко не буде ни једна држава хтела да се прикључи том пакту, Француска, Совјетска Русија и Чехословачка ће Источни пакт ипак остварити. Фран цуска не жели да склапа никакве ком промисе који иду на уштрб мира.

На тај начин, француска спољна политика ће као и до сада, остати непромењена, а влада г. Фландена конзеквентна својим начелима и одлукама.

Г. ЛАВАЛ У СРЕДУ ПУТУЈЕ У ИТАЛИЈУ

Из владиних кругова се сазнаје да ће француски министар иностраних послова г. Пјер Лавал са члановима француске делегације у среду изутра отпутовати из Париза за Изола Белу. У делегацији ће се налазити већи број стручњака за спољну политику.

„Кориере дела Сера" пише да је концепција г. Мусолинна да Италија истраје уз Француску најбоља и најисправнија са гледишта европског мира и безбедности. Италија ће се искрено залагати за француску политику у питању европског мира, на што је, уосталом, обавезује и Римски споразум, који је склопљен између г. г. Лавала и Мусолинна.

„Трибуна" пише:

Неки енглески листови почели су последњих дана наглашавати потребу да се напусте Римски и Лондонски споразум, као основа за европски споразум и мир. Није истина да те споразуме треба напустити. Италија ће и даље водити политику у духу тих двају споразума.

Енглеска влада има ту слабост, да се пред првим већим тешкоћама повлачи и колеба. Та политика не води ни ће користи миру Европе.

Француска, Енглеска и Италија морају и даље заједно корачати кроз политичан живот Европе и тај природни савез великих сила се ничим не сме кварити.

Енглеска не сме клонути само због тога што и Немачка не учествује у овом аранжману. Ако Немачка неће да сарађује са трима великим силама, онда је то јасан доказ да она искрено и не жели ни мир ни безбедност у Европи. У том случају су циљеви Немачке и сувише провидни.

Све три велике силе осудиле су најодлучније корак немачке владе којим је не само повредила Версајски уговор, већ и завела општу војну обавезу у Рајни, чиме је ратна опасност у Европи само појачана. То је била велика незаконитост, а са др жавницима који врше незаконитости у међународном смислу, не може се искрено ни сарађивати.

Кандидације у земљи

КАНДИДАТИ ЈУГОСЛОВЕНСКЕ НАРОДНЕ СТРАНКЕ У ЗАГРЕБУ

Загреб, 7 априла

На листи Југословенске народне странке у Загребу кандидују се г. г. Штиглић, пензионер, Адамовић, радник, Јут, столар и Молнар. Њихови су заменици г. г. Кобали, прокуриста Прве хрватске штедионице, Гере, при ватни чиновник и Вркљан, гостионичар. Четврти заменик кандидата још није изабран.

За Срез загребачки кандидује се на листи Југословенске народне странке г. Хотко, гостионичар из Загреба.

Н. Ш.

КОНФЕРЕНЦИЈЕ Г. ЉОТИЋА У ЦРНОЈ ГОРИ

Вођ покрета „Збор" г. Димитрије Љотић са г. Ратком Парежанином одржао је ових дана неколико политичких конференција у Црној Гори. Одржао је прво конференцију у Подгорици, у дворани хотела „Империјал". На њој је говорио и г. Љотић и г. Парежанин. После тога г. Љотић је одржао и конференцију на Цетињу у тамошњем хотелу „Гранд". Одр жане су конференције и у Даниловграду и Никшићу.

М. В.

Срески суд у Рашки потврдио је четири кандидационе листе за претстојеће изборе. Све четири су за Ста диначки срез и везане су за листу претседника владе г. Јевтића. То су г. г. Станоја Петровића, земљорадни ка из Трнаве, Велимира Курсулића, индустријалца из Рашке, Воје Тодоровића, бродовласника из Београда, и Ђорђа Тошића, мајора у пензији.

Срески суд у Кочанима потврдио је следеће кандидационе листе за Царевоселски срез г. Чедомира Комненовића, пензионера и г. Јована Ненадовића, потпуковника у пензији. Обе листе везане су за листу претседника владе.

М. Ъ.

У Требињу је одржана конференција за избор среског кандидата на земаљској листи Југословенске народне странке. Једногласно је изабран г. Махмуд О. Алечковић, новинар из Загреба, а као његов заменик постављен је г. Влајко Паликућа, посе дник из Требиња.

Предложена кандидатска листа пот врђена је код овдашњег суда и упућена на надлежно место.

За 20 април је заказан велики збор на коме ће доћи и г. Хоџера.

Поред кандидата Југословенске народне странке у Срезу требињском истакла су и још четири кандидата своје листе.

Изборна агитација у срезу је увелико почела.

М. Ш.

У Шавничком Срезу иако је време врло рђаво, агитације за нове изборе су врло живе. На самој владиној листи у Шавничком срезу до сада има пет кандидата. За владину листу су се везали г. г. Новица Шаулић, адвокат из Београда; Тодор Благојевић, бивши народни посланик из Пиве; Данило Радончић, пензионер са Цетиња; Михаило Аџић, претседник Општине из Пиве и Гаврило Церовић, велики жупан у пензији из Београда.

М. Т. Ъ.

За безбедност Француске

Заповест генерала г. Морена

Париз, 7 априла

Министар војске генерал г. Морен упутио је обласним војним командама дневну заповест у којој се између осталог вели:

„Одлука коју је влада донела да задржи кадросце који су имали да буду пуштени кући још за извесно време под заставом, јесте проста ме ра безбедности.

„Француска, која је изгубила 1,500.000 својих синова неће да по новно рескира такву жртву и хоће да своје земљиште обезбеди од сваког изненађења.

„У очекивању, да нови регрути до бију потребну обуку, Француској су потребни сви људи извежбани за о сигурање безбедности и мира француских грађана.

Г. Бетлен отпутовао у Италију

Будимпешта, 7 априла

Бивши министар претседник гроф Стеван Бетлен отпутовао је у Италију.

На надлежном месту изјављују да је овај пут грофа Бетлена приватне природе и да бившем министру пред седнику није поверена никаква службена мисија.

Осуђени пољски комунисти

Варшава, 7 априла

Пала је пресуда једној групи комуниста, оптужених за илегалну терористичку пропаганду.

Осуђено је укупно седам лица, и то на казне које се крећу између пет година робије и две године затвора.

Долазак младог Кнежевића Александра из Лондона

Њ. Кр. Вис. Кнез-Намесник и Кнегиња Олга са Кнежевићима Александром и Николом јуче на железничкој станици приликом доласка Кнежевића Александра из Лондона

БЛАГОДАРНОСТ ФРАНЦУСКЕ ДВОЈИЦИ ВЕЛИКИХ КРАЉЕВА ЈУГОСЛАВИЈЕ

Г. Лавал велича у име француског народа Краља Петра и Краља Александра

Париз, 7 априла

У вези са данашњом прославом југословенског дана синоћ је министар иностраних послова Француске Републике г. Пјер Лавал одржао на радију следећи говор:

„Одлучена је прослава националног дана у част успомене на два Велика Југословенска Краља: Петра Првог и Александра Првог. Бивши ратници са Истока, борци са Вардара и Битоља, хтели су, одговара јући позиву свога војсковође Фран ше д Епереа да овај дан буде посвећен верном осећању благодарности Француске. На бојном пољу је запечаћено француско-југословенско пријатељство. Године 1915. у тешким зимским данима и у данима инвазије, један се човек ставио на чело свога народа као симбол одважности и одлучне воље да буде слободан: то је био Краљ Србије Петар Први. Сетите се спонтаног поносног геста Краља Александра, тада Принца-Регента, када се са албанских обала, где је био реорганизовао Своју војску, обратио г. Поенкареу, тадашњем Претседнику француске републике овим речима: „Србије више нема, али њена војска живи. Ми смо спремни да идемо да се боримо на француском фронту". Зна се шта то значи.

Године 1870, Његов Отац, Краљ Петар Први борио се за нас Он је био заробљен од Бавараца и пошто је усред зиме прешао, пливајући, реку Лоару, вратио се у француске борбене линије да настави борбу против непријатеља. Године 1915. поред Њега Његов Син Александар са истом неустрашивошћу, про жет истом моралном снагом, полише Својим примером морал Својих војника, Александар постаје тада војсковођа српске војске, с којом ће француске и савезничке линије је образовати славну војску Источ ног фронта. Три су године у гроз ничавим равницама Македоније о ни трпели, борили се и одолевали. Велика ослободилачка битка их је вратила као победнике све до њихових граница Југославије. Александар Први, Који је био велики Војник, показао је за време мира да је и Велики Државник.

Краљ Петар и Краљ Александар две су велике фигуре стваралачког патриотизма. То су две судбине које се допуњују и настављају и које уједињује дивљење свих људи и захвалност свих Француза. У Француској је Краљ Петар као добровољац у нашим редовима 1870. године примио прво ратно крштење. У Француској је прошле јесени Краљ Александар платио Својим животом Своју привржености нашој Отаџбини и Своју одлучност делу мира. Да ли је потребно поменути трагичне часове од 9. октобра прошле године, када пало ше један поред другога Велики Краљ и велики француски министар Луј Барту? Да ли треба поменути чуђење, пренераженост и гнушање које је и у најскромнијим огњиштима Француске изазвала вест о гнусном злочину и изненадну потпуштеност која је обухватила целу Европу? Али југословенска душа била је сувише оличења, па је очајање није могло завести на странпутиће. Злочинци су убили Творца, али Његово дело је остало, дело уједињавања и смиривања, изграђено у 15 година Краљевског делодања, 15 година методичне дисциплине у остваривању националних стремљења.

Шест месеци је прошло од када је овај исти радио, који нам вечерас преноси моје речи, удружио сва фран цуска срца у једној од највећих народних жалости коју је забележила историја.

Али поглед саучешћа, упућен убијеном Краљу, једнако је испратио Његово тело: Његова мисао је надживела; Његова велика сенка влада. Неимар једне јаке државе, обновитељ реда на Балкану, Који је тако често страдао од рада, овај европски Суверен, долазио је — како знате — у Париз да ради са нама на неопходним приближењима и на потребним споразумима. Ова приближења су извршена, ови споразуми ће се остварити. У једној узнемиреној и забринутој Европи пример југословенског народа, који чува своју хладнокрвност, неће се изгубити. У искушењу јаки и одлучни народи, својом одлучношћу сковаће ланац мира.

Сутра ћете одговорити на мој апел; ви ћете дати свој прилог. То тражим од свих вас, то тражим и од најскромнијег међу вама. Ви ћете учинити овај гест у знак сећања на два велика Краља који су били пријатељи на ше земље. Ви ћете показати да је Француска благодарна. Ви ћете олати пошту успомени Краља Витеза Александра, Који је био Ујединитељ Своје Отаџбине.

У часу када ми настављамо потреб но дело организовања мира, у чијој служби је Краљ Ујтез Александар пао, ви ћете се сетити Његове племените личности и ви ћете доприности да се сећовечни Његова успомена; вашим гестом ви ћете сачувати традицију пријатељства које спаја Југославију и Француску. Сутра треба Југословенски народ да осети да за њега биће срце француског народа.

Г. Јевтић г. Лавалу

Поводом говора који је г. Пјер Лавал, министар иностраних послова Француске Републике, одржао са ноћ на Париском радију за све фран цуске радио станице, приликом о-ме сечног помена Блаженопочившем Ви тешком Краљу Александру Првом Ујединитељу, Претседник Министарског савета и министар иностраних послова г. Богољуб Јевтић, упутно је г. Лавалу телеграм следеће садр жине:

„Његовој Екселенцији г. Пјеру Ла валу, министру иностраних послова Париз.

Ваше пријатељске и дирљиве ре чи, којима сте изволели евоцирати херојски живот и мученичку смрт Витешког Краља Александра Првог Ујединитеља, дубоко су дирнуле цео Југословенски народ.

„Налазећи у њима израз заједнич ког бола и једне манифестације више братског пријатељства наших две ју нација, молим Вас да изволите примити од стране Краљевске владе и мене лично изразе искрене и ду боке одности.

Јевтић".

БЕОГРАДСКИ НОВИНАРИ ДОБИЛИ СУ СВОЈ ДОМ

Свечано освећење Новинарског дома

НА СВЕЧАНОСТИ ЈЕ Њ. В. КРАЉА ЗАСТУПАО ПОТПУКОВНИК Г. НАУМОВИЋ. ПРИСУСТВОВАО ЈЕ И ПРЕТСЕДНИК ВЛАДЕ Г. ЈЕВТИЋ

На свечан начин извршено је данас освећење Новинарског дома у Београду.

Освећењу је присуствовао изасланик Њ. В. Краља Другог ваздухопловни потпуковник г. Бранко Наумовић, ађутант Њ. В. Краља, претседник Министарског савета г. Богољуб Јевтић, министар шума и рудника г. др. Светислав Поповић, гувернер Њ. В. Краља г. Јеремија Живановић, изасланик Њ. Св. Патријарха прот г. Миливој Петровић, изасланик Министра војске и морнарице генерал г. Радисављевић, у име Београдске општине инжењер г. Милић Сокић, шеф Пресбироа г. Тсофило Ђуровић.

Од страних посланика у Београду присуствовали су француски посланик г. Наџјар, турски г. Али Хајдар, пољски г. Гинтер, бугарски г. Казасов, белгиски гроф де Вишне, грчки г. др. Мелас, арбански г. Рауф Фицо, отправник послова аустриског посланства г. фон Трол, саветник чехословачког посланства г. др. Фиша, саветник француског посланства г. Кнобел, отправник послова чилеанског посланства г. Гарциас де Силва.

Од стране Сената био је потпретседник г. др. Урош Круљ; у име претседника Народне скупштине г. др. К. Куманудина г. Милоје Сокић, подбан Дунавске бановине г. Секулић, аташеи за штампу при страним посланствима.

Била су заступљена и многобројна београдска друштва, корпорације и установе.

Од стране Академије наука био је професор Универзитета г. др. Станоје Станојевић, у име Савеза добровољаца г. Лујо Ловрић, претстанике Кола српских сестара, Кнегиње Љубице, Кнегиње Зорке, Јадранске страже, Народне одбране, наши књижевници и стари новинари, културни и јавни радници и други. Биле су заступљене и све секције Југословенског новинарског удружења: Загреб, Љубљана, Нови Сад, и Сарајево.

При освећењу дома чиноделитсвима су протојереји г. г. Велимир Марковић и Бранко Цветковић и ђакон г. Ђ. Веселиновић, а на јектенија је одговарао хор Академског певачког друштва „Обилић" под вођством г. Бранка Драгутиновића.

После освећења дома извршен је помен свима умрлим и у рату палим новинарима. Свештеник је прочитао ова имена:

ПОМРЛИ НОВИНАРИ:

Авдо Карабеговић, Александар Докић, Адам Здравковић, Божа, Мика и Пера М. Савићи, Богдан Раденковић, Бора Николић, Бора Јовановић, Борислав Сл. Минић, Бора Пајевић, Бранко Божовић, Вељко Милићевић Данило Милосављевић, Драги Јанковић, Драги Николић, Душан Поповић, Ђока Милосављевић-Паштрмац, Жарко Ружић, Јова Адамовић, др. Јован Б. Јовановић, Јова Стојановић, др. Јован Скерлић, др. Каменко Суботић, др. Коста А. Јовановић, Лазар Б. Богићевић, Љуба Вуловић, Љуба Јездић, Манојло Мрвић, Милан Првуловић, Милан Савчић, Милан Новаковић, Милан и Јеврем Ст. Ђурчићи, Милорад Јовановић, Милорад Н. Стефановић-Поп, Никола Б. Јовановић, Никола Николић, Радован Драговић, Раша Г. Здравковић, др. Радивоје Вукадиновић, Сава Музикравић, Сава М. Шибалић, др. Слободан Рибникар, Стеван и Рада Луковићи, Вера Станковић, Светозар Ристић и Иван Иванић.

Као јунаци пали су у рату или су умрли у рату и заточеништву:

Авдо Сумбул, др. Бошко Петровић, Бранко Николић Митровчанин, Данило Илић, др. Јован Радивојевић-Вачић, др. Ђорђе Лазаревић, др. Миливоје Бачић, Пера Петковић-Ђела, Риста Тохољ-Дуждевић, Риста Милићевић, Петар М. Лубурић, Ранко-Риндо Радуловић, др. Франо Кушић, Чеда Павић, др. Аксентије Обрадовић Бора А. Пеливановић, др. Бошко Љубишић, Бошко В. Филиповић, Валеријан монах (Воја Бошњаковић), Вељa Рајић, Владислав Р. Петковић-Дис, Владислав и Дарко Рибникари, др. Витор Павловић, Вељко М. Мушицки, Властимир Јовановић-Банкеровић, Војислав Росић, Војислав Ст. Станишић, Гргур Мацарски, Димитрије Ј. Туцовић, Драгољуб Ср. Гогић, Драги Најдановић, Душан Павловић, Ђорђе Венчанац, др. Ђорђе Миловановић, Ђока Добривојевић, Ђока Протић, Јанићије Денић, др. Јефто Дедијер, др. Јован Крикнер, Јован Б. Мандић, Јован Пескаревић, Леон Лебл, Лица Ивановић, Љуба Јовановић, Чупа. Милан Бојовић (у Русији), Милан Влад. Ђорђевић Мелан Дрндаревић, Милан Луковић, Милан Ј. Минић, Милан Поробић, Миле Радичевић, Миливоје Л. Комарчић, Милутин Бојић, Милутин М. Ускоровић Милутин и Боривоје Јов. Бошковић, Милорад Илић Јејо. Милорад Минић, Милија Цветковић, Мирослав Миле Витковић, Мирко Мићић, Никола Антула, Пера Мукић, Прока Јовић — Нестор Жучки, Радован Ст. Поповић, Риста Т. Николић, Сава М. Радовановић, Светислав С. Илић, Сиет, Ж. Михаиловић, Синиша Св. Бубњаш, Славко Кречинац, Стеван В. Стојковић и Страхиња — Бан Бр. Нушић.

По завршеном црквеном обреду прота г. Марковић је одржао пригодан говор, а затим је претседник централног управе Београдске секције Новинарског удружења г. Д. Кузмић поздравио госте једним топлим говором, у коме је укратко изложио историјат подизања овога дома, чиме је најзад остварена тежња толиких новинарских генерација.

Овај дом служиће између осталога и за подизање културног нивоа новинара, за заштиту њиховог рада и обезбеђења будућности. Образоваће се један нов фонд из којега ће се сваке године награђивати три најбоља новинарска рада. Настојаће се да се новинари шалу у иностранство ради усавршавања. Укратко, дом је намењен искључиво културном циљу.

Са освећења Новинарског дома. — С лева на десно: изасланик Министра војске и морнарице генерал г. Ђ. Радисављевић, гувернер, Њ. В. Краља г. Јеремија Живановић, изасланик Њ. В. Краља потпуковник г. Бранко Наумовић, претседник владе г. Богољуб Јевтић, министар шума и рудника г. Светислав Поповић, изасланик Сената г. др. Круљ.

На крају свога говора г. Кузмић одаје захвалност свима који су допринели подизању овога дома, на првом месту блаженопочившем Краљу Александру, Београдској општини која је дала земљиште за дом, као и многобројним добротворима и приложницима.

Присутни су узвиком: „Слава му!" одали пошту блаженопочившем Краљу Александру, а затим и помрлим новинарима и добротворима.

Гостима је на крају приређена мала закуска. Тиме је ова свечаност завршена.

Г. Златев о завршетку рада Војног савета

Софија, 7 април

Бугарска Телеграфска Агенција јавља:

Виши војни савет, сазван да се по забави разним питањима која се од носе на командантска места у војсци као и осталим питањима војне службе, закључио је рад.

Претседник министарског савета генерал г. Златев, који је у својству министра војске исто тако и претседних врховног војног савета изјавио је да ће одлуке, једнодушно донете у врховном војном савету, бити објављене чим буду санкционисане од стране Њ. В. Краља. Виши војни савет који се сазива сва не године на редовно заседање у пролеће и у јесени, никада се не бави политичким питањима. Ова питања су изван оквира и ван његове компетенције, која је јасно дефинисана у уредби која се односи на врховни војни савет. Према томе гласови који се шире у иностранству у вези са радом вишег војног савета као и гласови о тобожњој не миновној реконструкцији владе, ни у колико не одговарају истини и лишени су сваког основа.

РАЗГОВОР У ОФИЦИРСКОМ КОРУ

Софија, 7 април

Виши војни савет који се у пуном своме саставу састао у заседање 1. овог месеца, закључио је своје заседање јуче после подне после пуних 6 дана дискутовања. У вези са заседањем Вишег војног савета, ко је је продужено преко уобичајеног времена, у Софији су кружили разни гласови. Тврдило се да је међу члановима Вишег војног савета дошло до размимоилажења у извесним питањима која се односе на по следње догађаје у Бугарској. Зна е се да у бугарском официрском кору постоји подвојеност која је прво изазвана променом од 19. маја прошле године, а затим још више променом од 22. јануара ове године када су са власте били уклоњени пријатељи и интимни сарадници пуковника г. Дамјана Велчева, који је организовао војнички преврат од 19. маја прошле године. Влада генерала г. Петка Златева која је дошла на место владе г. Кимона Георгијева наишла је неодобравање код доста великог броја чланова војне лиге, који су остали верни војн мајског преврата г. Дамјану Велчеву. Генерал г. Петко Златев покушао је да убјажи и незадовољство код ове групе официјра укључивши из војске неколико генерала, који су се показали као одлучни противници г. Дамљана Велчева и његових пријатеља звенара. Као што је познато та пензионисања извршена су прошлог месеца на основу одлуке ужег Вишег војног савета. Још тада је решено у принципу да се изврши пензионисање и извесног броја официра из другога табора то јест при сталица г. Дамљана Велчева и то у циљу уклањања раздора међу официрским кором. Остављено је да од луку о новим пензионисањима донесе Виши војни савет који се заиста и састао 1. овог месеца.

Одлуке које је виши војни савет донео у току свога шестодневног заседања још се држе у тајности.

Вечерас је излази званични комуни ке о заседању Вишег војног савета у коме се вели да ће одлуке које је савет донео бити објављене када их Њ. В. Краљ буде санкционисао. У комуникеу се демантују гласови да се савет бавио и политичким питањима.

Инжењери и архиткти из Савске бановине одржали су скупштину

Загреб, 7 април

Јутрос је одржана главна годишња скупштина Удружења инжењера и архитекта за Савску бановину. Скупштини је претседавао инжењер г. Шај.

По отварању је секретар Удруже ња г. Иво Рихтман прочитао извештај о раду друштва у току прошле године. Пошто је прочитан извештај, прешло се на дискусију по појединим питањима, па је скупштина закључена.

Н. Ш.

50-годишњица Занатлиско-помоћничког друштва

Загреб, 7. април

Занатлиско-помоћничко друштво у Загребу одржало је данас своју главну скупштину. На овој скупштини прослављена је и 50-годишњица овога друштва.

Н. Ш.

Крвало обрачунавање између синовца и стрица због поделе имања

Крушевац, 7 април

Јуче по подне одиграло се једно крвало породично разрачунавање у кући Миленка Јовановића, која се налази у селу Шавране, недалеко од Крушевца. Том приликом тешко је повређен Ђорђе Јовановић, коме је његов синовац Миленко задао неколико тешких удараца по глави.

Миленко Јовановић још као дете остао је без родитеља и отада је живео у кући свога стрица Ђорђа као га је и оженио. После женидбе у њиховој кући настале су честе свађе, тако да су се поделили и Милен ко је отишао из куће свога стрица. Међутим, ни тада нису престале њихове свађе. Миленко и Ђорђе свађали су се око неке њиве, коју Ђорђе није хтео да подели са својим синовцем, говорећи да је он потрошио за Миленкову женидбу онолико вреди половина те њиве.

Јуче је Миленко отишао са својом женом на спорну њиву и сам извршио поделу. Ону страну њиве коју је за себе узео одмах је почео да оре. Пред вече Миленко је са својом женом отишао кући. Мало касније дошао је у њихову кућу Стари Ђорђе, који је одмах заподену свађу. Ђорђе је одмах почео да удара своја синовца и његову жену, на шта је Миленко извадио један кухињски нож и њиме неколико пута ударио свога стрица, који се срушио на земљу. После тога Миленко је истрчао из куће и упутио се у Крушевац, где је случај пријавио властима.

Стари Ђорђе Јовановић пренет је у болницу, где му је указана лекарска помоћ. Лекари сумњају да ће остатти у животу. Његов синовац Миленко Јовановић лишен је слободе.

КОЛАРЧЕВ НАРОДНИ УНИВЕРЗИТЕТ

Предавање др. Ксеније Атанасијевић о Имануелу Канту

У петак, 5 ов. мес., одржала је врло добро посећено предавање о Канту др. Ксенија Атанасијевић, доцент Универзитета.

Међу мислиоцима новије филозофије најутицајнији и у садашњици најактуелнији јесте Имануел Кант (1724—1804 г.), који је својим необичним аналитичким обдарености ма многоструко рашчланио човекову свест, и непобитно одредио, докле досеже моћ човековога апстрактнога сазнања. Епохално знаменит као филозоф — реформатор, кенигсбершки мислилац још је већи као учитељ духости. Оштроумно гносеолошке и неотступно етичке истине што силно зраче из његових дела, имају обележје такве доказаности и истинитости, да уверавају и воде и данас, супрот свих неохуманистичких и ирационалистичких струјања.

Кантов живот противио је уједначено, посвећен сав раду. Петнаест година био је мислилац приватни доцент у своме родноме месту, Генигсбергу; потом је постао, 1770 г., редовни професор за логику и метафизику. За то време написао је многа дела, таковзана **прекритичка**, у којима се постепено удаљава од Лајбниц — Волфзвога рационалистичкога догматизма. Та дела, стилски пречишћена и од доцнијих, дају већ обилнога доказа о изванредној мислилачкој снази и научноме смислу њиховога творца.

Практични списи расправљају о разним предметима: о земљотресима, о теорији ветрова, о кретању и миру, о оптимизму, силогистичким фигурама, доказима за егзистенцију Бога, лепом и узвишеном, о визионеру Сведенборгу. Најважнија дела из тога доба јесу: **Општа историја природе и теорија неба**, где је космологија ослобођена последњих митских остатака, и **О форми и принципима чулнога и интелигибилнога света**, на латинском.

После дванаестогодишњега размишљања, стар 57 година, кенигсбершки мислилац објављује 1781 г. своје главно дело, **Критику чистога ума**, и тако отвара критичку периоду свога филозофирања. 1788 г. објављује **Критику практичнога ума**, дело најкритичније конструктивним идејама. Следују: **Критика моћи суђења, Продегомена сваке будуће метафизике, која ће моћи да се појави као наука, Религија у границама чистога ума, Метафизика морала**. — Уопште, Кантова способност стварања била је огромна. Написао је преко 80 дела, обимних и крађих, из подручја скоро свих филозофских дисциплина и наука.

Иако телесно јако крхљав, захваљујући своме уредноме начину живота, филозоф је живео 80 година. Нажалост, пред смрт је, због претераних интелектуалних напора, изгубио способност мишљења и памћења. Личност Кантова је најдубље етична. Потпомагао је сиромахе, постицао је талентиране ученике. Пошто је добро познавао људску злост, пријатеље је тражио у другим професијама, али никад у својој. — У своме раду, који је захтевао највећу концентрисаност, није дао да га ништа споља узнемирава. — Ведрину и мир његове душе нису реметили ни непријатне критике, ни слава, доцније.

Контроверзу између рационализма и емпиризма Кант решава разликом између априорних и апостериорних елемената, свести, — први су оно што нам је својствено, независно од сва кога искуства; до других долазимо искуством. Форму сам дух доприноси сазнању; материју пасивно споља прима. Форме сазнања су опажање или појаме. Форме опажаја јесу простор и време; оне су субјективне, идеалне и априорне. Простор и време су, управо, чисте форме **чулности**; при томе, време је форма опажаја свих, а простор само спољних појава. Само за нас, налазе се стварн у времену и простору; кад би не стало субјекта, ишчезли би простор и време. — Способности апстрактних претстава или појмова јесу **разум и ум**. Дванаест операција при суђењу, оснивају се на дванаест функција логичкога мишљења или категорија. Ми стварамо наше искуство помоћу свих априорних елемената, простора, времена и категорија. Помоћу ових последњих, пропису је природи законе. Значи: разум је законодавац природе, јер из чулнога света ствара уређену целину. У вези с тиме, Коперниково хелиоцентричној концепцији одговара Кантова неоцентрична.

Синтетички судови априори посто је у математици и у теориске делу физике, али њих нема у метафизици, зато што разум може бити законодавац само за појаве, а не за ствари по себи. Идеје ума, исто тако, не допуштају прекорачење искуства, јер оне нису конститутивни, нег о су регулативни принципи. Ако ум, својим идејама душе, васељене и Бога, заборави на своју регулативну улогу, уплиће се у рационалној психологији у четири паралогизма, у рационалној космологији у четири антиномије, а у рационалној теологији у три привидна закључка за по стојање Бога.

Крајњи резултат Кантове **критичке** или **трансцендентале** теориске филозофије, која испитује превазилажење, **трансцендирање** искуства умом, јесте негативан: и спољни и унутрашњи свет пружају нам једнино појаве или феномене; основ појаве, умен, ствар по себи, остаје непозната и недокучљива. Док је **трансцендентна** филозофија (метафизика пре Канта) покушавала, без успеха, да **продре у** битност ствари, — транс-

Г-ђица др. Ксенија Атанасијевић

цендентална филозофија кенигсбершкога мислиоца тврди да је неизводљиво продрети у област натчулног, и да је, према томе, немогућа метафизика натчулног.

У етичкоме делу Кантовога система, ствар по себи, ипак, добија позитиван садржај. — Док се у области спекулативнога сазнања увек за једно преплићу априорни и апостериорни фактори, у области морала они се искључују. Радња, одређена апостериорним разлогом, јесте егоистична; само поступак, створен априорним мотивом чистога ума, носи карактер моралности. Пошто су садржаји етичких принципа варијабилни, према разним временима и местима, Кант закључује да априорност етичкога закона може лежати само у једној формалној одредби. Или: најви ши морални закон може бити само чиста форма, што остаје, и кад се сав материјал апстрахује. Филозоф, сходно овоме, поставља, као морал ни закон, свој строги категорички императив, који је факт чистога, априорнога ума. „Ради тако, као да максима твога рада треба да постане, твојом вољом, општим природним законом". Док хипотетични императиви воде хетерономији воље, категорички води правој слободи. — Човек, као разуман створ, као стваралац етике, јесте апсолутни самоциљ. Све стварн смеју да се употребе као средство, али се у човеку мора поштовати циљ. — **У (Критици практичнога ума доказана је слобода воље**, бесмртност душе и егзистенција Бога.

Теориска филозофија Кантова ни је могла изаћи из света феномена, његова практична филозофија долази у додир са подручјем ствари по себи; отуда примат Кантовога практичнога ума над теориским. Вечно је вероваће филозофово да етика мора имати императивну форму, да се не сме повијати према слабостима људским.

У читавој историји филозофије можда ниједан систем није деловао тако потстрекачки као Кантов. Он има масу следбеника. Највише је Шопенхауер унапредио основе овога филозофа. Данашњи, крајње рационалистички оријентисани, неживотворни неокантовски правци, развијају се не само у Немачкој, него и у Француској, Енглеској и Италији.

У својој теориској филозофији, где продире анализом до последњих дубина свести, Кант занемарује интуитивни извор сазнања, који је код њега био пригушен огромном способношћу апстрактнога мишљења. Својом моралном доктрином, посеб но својим категоричким императивом, Имануел Кант остаће, за увек, један од најплеменитијих учитеља човечанства.

Многобројна публика топло је поздравила предавање г-це Атанасијевић.

„Големанов" на Бањалучкој позорници

Бања Лука, 7 април

После успелог приказивања на београдској позорници „Големанова" комедије бугарског комедиографа г. Стевана Костова, ова комедија је са успехом одиграна на позорници Бањалучког народног позоришта. Главну улогу носио је г. Александар Рашковић, који је Големанова приказао у правом смислу онако, како га је и сам писац замислио и од почетка па све до краја своју улогу са разумевањем и дубоким познавањем водио.

Остали глумци г. г.: Драган Јовановић (Горњаков), Љубица Ш. Јовановић (Големанова), Љубица Ј. Јовановић (Бяба Гицка) и Љубица Красић (Вена) били су на своме месту. — Режија г. Васе Костића је потпуно успела.

Покрет феминисткиња у Бањој Луци

Бања Лука, 7 април

Феминисткиње у Бањој Луци покренуле су акцију за оснивање женског покрета, која је наишла на добар пријем и зато ће се ускоро одржати једна шира конференција а затим конституирајућа скупштина на којој би се примила правила и изабрала управа. Овај покрет је поникао код овдашњих жена интелектуалака.

Нов књижевни лист

АКЦИЈА ЈЕДНЕ ГРУПЕ МЛАЂИХ ЈАВНИХ РАДНИКА. ОСНИВАЊЕ АКЦИОНАРСКОГ ДРУШТВА „НАШЕ ДОБА". ПОКРЕТАЊЕ НЕДЕЉНОГ ЛИСТА „РАЗВИГОР"

Неколико млађих људи покреће ускоро недељни лист „Развигор". Тај лист, који би њиу пажњу посвећивао и економским и научним питањима, имао би да попуни једну осетну празнину у нашој повременој штампи. Према изјави самих покретача, лист би држао средину између дневних листова и часописа. „Развигор" ће излазити у издању акционарског друштва „Наше доба", за које се врши упис акција од 8 априла до 15 маја ове године.

Тим поводом су оснивачи упутили својим пријатељима и познаницима писмо у коме су изнели своје мотиве и обележили свој став. Ми то писмо доносимо у целини:

Данашњи европски човек углавном живи или од прошлости или је сав у-гов духовни живот упућен будућности. Мало је људи који мирно и прибрано гледају у садашњост, не бежећи од ње и од тешких проблема које нам собом носи свако јутро и свако вече. Дужност је, мењутим, сваког од нас да не затвара очи пред садашњицом, него да и као све стан грађанин и као прави интелектуалац у првоме реду упире своје духовне очи у појаве које се развијају у садашњици и које он сам у овом часу проживљава или треба да прожива. Права духовна и друштве на храброст није ни у томе што ће се живети искључиво у традицијама, ни у томе што бисмо се заваравали будућим светом у коме би све било савршено добро. То су само крајње тачке једнога савременога духа у аиипантуди; али тежиште наших мисли и жижа наших посматрања морала се налазити у садашњости.

Не одричући се, дакле, ни прошлости ни будућности, савремени човек мора пре свега да је свестан онога што се збива у данашњем свету на плану културног и друштвеног развитка свеукупног човечанства, а нај пре средине у којој живи. Ма како тешка била садашњост, и ма како не погодни услови за рад независних и напредних људи, човек се мора бавити проблемима који стоје пред њим, имајући стално на уму и у срцу светлију и лепшу будућност. Стаи пасивна посматрача услед неслагања са једном или другом појавом у стварн је најкомотнији и најсебични ји од свих ставова.

Мењутим, повезаност и замршеност проблема садашње толика је, да их данашњи човек неће ни обухватити, ни схватити без међусобне сарадње. Потребна му је једна говорница, једна емисиона станица, одакле ће он, захваљујући планском шир рењу идеја и извештаја, хватати све што улази у круг схватања и интереса, али и сам учествовати у њиховом разјашњењу и анализи. Далеко смо од намере да се наметнемо као неки идеолози који треба да постане нове темеље људском духу и развоју човечанства. Не желимо никога да надмудрујемо. Ради смо, само, да организујемо једну јавну говорницу у облику недељног листа за књижевност, уметност и целокупну друштвену културу, привредни и те хнички живот земље. Тај лист имао би да омогући сваобраћај и измену мисли оним трезвеним деловима наше грађанске и интелектуалне класе који треба да се изразе и осете у јав ном животу ове земље. Листу мисли мо дати име „Развигор", што не би смо претенциозно сматрали да смо ми онај топли пролећни ветар који буди животне сокове земље, него што верујемо да је време да се гора развије и што је ова реч позната свакоме од Триглава до Цриога Мора. „Развигор" би држао средину с једне стране између дневника у којима се филмски смењују свакога да на разне појаве и догађаји и, с друге стране, оних часописа који све више одговарају задихане темпу савременога живота. „Развигор" треба да буде, по нашој замисли, културни и друштвени извештач наше средине о свему што задире у наш народни живот. Далеко од политиканства и политике на ситно, „Развигор" би био посматрач друштвеног живота, прожимајући увек своју обавештајну акцију вишим народним идеалима.

Не желећи да се везујемо ни за коју личност и ни за коју странку, а привржени начелима друштвене правде и слободе, ми сматрамо да ће нашо независност своје акције омогућити и свој план остварити ако повежемо све добре воље својих пријатеља у земљи. С тога сиио, као предузеће за сваку озбиљну делатност у том правцу, одлучили да оснујемо акционарско предузеће „Наше Доба а. д.", за издавање дневних и повремених листова, часописа и књига, а с капиталом од 500.000 динара, подељени на једну хиљаду акцију по 500 динара. Правила је већ одобрио г. Министар трговине и индустрије, одлуком П Бр. 8243-К од 8 марта 1935. Упис акција вршиће се од 8 априла до 15 маја ове године. Приликом уписа полаже се одмах по 250 динара од акције, а остатак у пет месечних рата по 50 динара, између 1 и 10 у месецу, почев од 1 јуна; шестог месеца уплатило би се још 40 динара на име оснивачких трошкова. Новац на име уписа може се положити код свих пошта у земљи на чековни рачун број 57095 (власник чековног рачуна: Радоје Л. Кнежевић, професор, Београд, Курсулина 5), или код сваког оснивача лично.

Ми апелујемо на Вас да нас у овоме послу помогнете и лично и заузимањем код својих пријатеља. На ша је жеља да упишнка буде из свих крајева наше земље.

Радоје Л. Кнежевић, професор; др. **Илија Ђурићћ**, доцент Универзитета; др. **Сава Обрадовић**, шеф одсека Министарства трговине; **Божидар Ковачевић**, професор; **Драган Миланћевић**, секретар Индустриске коморе; **Рашко Димитријевић**, професор; **Александар М. Поповић**, књижар — издавач; др. **Милош Ђурић**, доцент Универзитета; **Драгомир Ж. Стошић**, професор; **Драги Марковић**, књижар; **Зарија Вукићевић**, секретар Министарства; **Никола Павловић**, секретар Главног савеза српских земљорадничких задруга.

Откривање бисте Блаженопочившем Краљу у Сарајеву

Сарајево, 7 априла.

Данас пре подне у 11 часова обављено је у Дирекцији пошта и телеграфа у Сарајеву свечано откривање споменика Витешком Краљу Александру Ујединитељу. Попрсје које је израпио вајар из Београда г. Ристо Стијовић постављено је у згради Дирекције.

Отварању попрсја Блаженопочившег Краља Александра присуствовали су претставници војних и цивилних власти. Њ. В. Краља Петра Другог заступао је генерал г. Довић, а министра војске и морнарице генерал г. Поповић.

Изасланика Њ. В. Краља, министра војске, министра саобраћаја, Општине, Банске управе и разних културних и националних удружења поздравио је ридектор пошта у Сарајеву г. Милорад Николић. После поздрава г. Николић је одржао говор о Блаженопочившем Краљу Александру.

Црквени обред обавила су свештеници свих вероисповести у Сарајеву. Откривање споменика извршио је генерал г. Довић. Потом су прочитани телеграми упућени Њ. В. Краљу Петру Другом и Краљевском Намеснишгву. Ф.

Скупштина Молерско-фарбарске задруге „Шумадије"

У својим просторијама, у Стишкој улици, одржала је Молерско-фарбарска задруга „Шумадија" своју тринаесту редовну годишњу скупштину.

Нова управа је овако конституисана: претседник г. Стеван Пиеш, секретар г. Влад. Ђураковић, чланови г.г. Милан Гршић, Ференц Фехер и Фридрих Крен. У надзорни одбор су ушли г.г. Паја Ковач и Чед. Ђирић.

350 лица из публике повређено на футбалској утакмици

Лондон, 7 априла.

Услед страховите навале публике дошло је ју'уе у Глазгову приликом утакмице Енгдеска—Шкотска до многих несрећних случајева.

Преко 30.000 лица није више могло да добије места, те их је неколико хиљада покушало продрети силом на игралиште. Иако је полиција чинила највеће напоре да одржи ред настала је страховита гурњава у којој је, које теже које лакше, повређено око 350 лица.

Власти су најзад морале да изведу одред полицајаца—коњаника да би се успоставио ред и да би се раскрчили улазни пролаз.

Годишњи рад Српског трговачког удружења

У својим просторијама у Југовићевој улици Српско трговачко удружење одржало је данас у 10 часова ре подне редовну годишњу скупштину.

Скупштину је отворио претседник Удружења г. Недељко Савић.

Пошто су изабрани оверачи записника прешло се на читање извешта ја Управног и Надзорног одбора о раду и стању Удружења, фондова и Трговачког клуба.

Из извештаја Управног одбора се види да је Удружење у прошлој години развило живу акцију у три правца:

да се што целисходније искористе приходи фондова и што боље укаже помоћ трговачким удовицама, ко је се налазе у врло тешком материјалном положају, и остарелим и изнемоглим трговцима, који су пропали и остали без икаквих средстава;

да оснивањем Трговачког клуба у Београду непосредно дејствује на развијање дружељубља међу трговцима и њиховим породицама;

да ради кроз Савез трговачких удружења на што јачем организовању трговачког сталежа у целој држави и да покретањем једног недељног листа, органа Савеза, створи могућности Сталног узајамног обавештавања и јавне дискусије по свима трговачким и осталим привредним питањима наше земље.

Развијајући делатност у сва три главна горе поменута правца, Управа Српског трговачког удружења је показала је леп успех.

Прочитан је после тога такође из вештај Надзорног одбора који садржи констатације о прегледу и сравњивању закључних рачуна друштва, као и фондова: поч. Младена Вељковића, Ваиђела Томе, Димитрија Николајевића, Игњата Даничића и Михаила С. Миловановића.

Извештај је примљен, јер изведени рачуни одговарају стварном стању по књигама.

Решавање о давању разрешнице Управном и Надзорном одбору за рад и рачуне у 1934 години, обављено је уз живо учешће присутних чла нова Удружења.

Како су из Управног одбора иступили г. г. Недељко К. Савић, Никола М. Беловић, Радомир Буковић, Иван Павловић и Михаило Лукревић, то је претседник саопштио да је на реду избор нових чланова.

Из управе Београдског трговачког клуба по члану 15 правила такође иступају г. г. Гаврило Ж. Радошевић, Стеван Г. Кочи, Никола Живковић, Бранко Гудовић, Тихомир Љубић, Никола Беловић, Стеван Јузбашић, Милош Петровић и Мирко Стојановић.

На крају су изабране нове управе.

Слава Удружења Пожаревљана

У ловачкој сали хотел „Империјал" прослављено је своју славу Благовести Удружење Пожаревљана у Београду. Пре сечења славског колача одржан је помен Блаженопочившем Краљу Александру Првом Уједиштељу и свим умрлим и погинулим члановима Удружења.

Црквени обред извршио је свеште ник г. Душан Лазић. Домаћин славе био је г. Светислав Илић, начелник Техничког одељења Управе града Београда, док се за идућу годину примио домаћинства г. Љубомир Веселиновић, трговац.

КОЛОСЕУМ ПРЕМИЈЕРА
грандиозног United-Kleinlein тонфилма, напетог и пикантног садржаја, музике, плеса, лепих жена:
МУЛЕН РУЖ
АТРАКЦИЈА ПАРИЗА И ЦЕЛОГ СВЕТА. У двоструко уловни
КОНСТАНС БЕНЕТ
Френчот Тон, славни певач Рус Колумбо,
чувене BOSWELL SISTERS и 200 гласа
Уз то ретка сензација Весели ПЛУТОН СА МИКИ МАУЗОМ
Поч.: 3; 5; 7; 9.30 ЖУРНАЛ
67 77

МУЗИКА

Концерт хора прашких учитељица

Синоћни концерт Хора прашких учитељица значајан је догађај у музичком животу Београда. Овај виршни женски хор, који спада у ред најбољих чехословачких хорова, чувен је по својим високим уметничким квалитетима далеко и ван граница Чехословачке. С почетка под управом великог хорског диригента светског гласа г. Метода Долежила, а затим под управом г. Метода Виметалa Хор прашких учитељица, који има ретко звучан гласовни материјал, постигао је завидну чистоту интонације, звучну хомогеност и динамичку еластичност, особито за решавање тежих техничких проблема.

И на синоћњем, свом првом концерту у Београду Хор прашких учитељица је, такође, испољио у пуној мери све своје предности, своју високу уметничку културу, своју извршену певачку технику и дисциплинованост.

У првом делу програма овај изврши ансамбл уз суделовање Београдске филхармоније дао је одличну интерпретацију Ферстерове кантате „Мост уздисаја", која је врло обимна. Затим је извео кантату Римског — Корсакова на текст из Хомерове Одисеје и „Индиску игру" од Велона мелодијски, хармонски, формално својим невиним.

У другом делу програма изведена су „а капела" дела. Овде је виртуозна техника «Хора прашких учитељица испречито дошла до израза у изврсном извођењу „Јаничарског кора на „Златна улица", „Чесма која плаче" и „Белведере". Интерпретација Јеремијашева модерно писане „Пролетње песме" и „Суморног дана" од М. Милојевића биле су беспрекорне. Шест женских хорова уз пратњу клавира од Јозефа Сука, једног од највећих савремених мајстора, изведено је са завидном лакоћом.

Г. Метод Виметалл дириген је вн соких уметничких способности. Он се овога пута афирмирао не само као одличан хоровођа, већ и као један талентован симфониски дириген. Као прву тачку синоћњег програма дао је једну извршену концерцију Дворжакове програмске уверту ре „Моја домовина". Под његовим вођством оркестар Београдског фил харионије био је сонаран и врло пре цизан. Ово у прво реду зато што г. Виметалл има врло прецизне и одређене гестове што добро познаје партитуре, дела, која је дириговао, и даје сваки наступ извођачима.

У извођењу „а капела" композиција, ма да претеже музички момент, ипак г. Виметалл не занемарује садржај текста, који у многоме одређује интерпретацију, али ипак, не у тој мери да би постала непристушачним слушаоцу, који не зна чешки језик.

Солистичке г-ђе Досталова, Коцова, Зламалова, Пацовска, Мзнохима, Седнерова и Виметалова биле су сасим добре.

За клавиром г. Машталирка био је изврсни пратилац.

Београдска музичка публика имаће прилике да још једном ужива у племенитој уметности Хора прашких учитељица. Желели бисмо да у програм популарног концерта, који ће се одржати у понедељник, буду унета дела већег броја млађих чехословачких модерних аутора.

Д. Чолић.

Активни рад Друштва за унапређење предграђа Краљице Марије

У кавани „Ковач", под претседништвом г. Вукашина Поповића, учитеља у пенсији, одржана је данас пре подне годишња скупштина Друштва за унапређење предграђа Краљице Марије. Претседник г. Поповић је кратким говором комеморирао смрт Блаженопочившег Краља Александра па се затим прешло на читање извештаја о раду управе у прошлој години. Једногласно је прихваћен предлог да се Блаженопочивши Витешки Краљ уђише за великог добротвора фонда сиромашних ученика основне основне школе „Краљица Марија". На крају је извршен избор нове управе.

Друштво је показало велику активност у раду, унапредивши предграђе Краљице Марије, а ускоро ће повести акцију да се, поред модерне основне школе, која је једна од најлепших у Београду, подигне и гимназија.

Стари српски добровољци са својом имовином улазе у Удружење четника

Данас пре подне, у просторијама свога дома, Савез старих српских добровољаца Краљевине Србије одржао је 23 годишњу скупштину.

Претседник Савеза г. Петар Нешић отворио је скупштину, поздравио чланове и укратко изнео заслуге и рад Савеза добровољаца, који обухвата време од преко три деценије.

Са скупштине су послати телеграми Њ. В. Краљу Петру Другом, Њ. Кр. Вис. Кнезу Намеснику Павлу, Краљевском Намеснишгву, претседнику владе г. Богољубу Јевтићу и министру војске и морнарице г. Петру Живковићу.

Извештаји управног и надзорног одбора прињени су једногласно. После тога поднет је предлог да Савез српских добровољаца уђе у Удружење четника са својом имовином, јер се сматра да је Савез одиграо своју историску улогу за ослобођење. Овај предлог је усвојен.

За претседника Савеза изабран је г. Таса Дошић, за потпретседника г. Петар Нешић и за секретара г. Никодије Маринковић. За чланове управе изабрани су г. г. И. Ломић, В. Банић, П. Тадић, Ж. Крстић, Ц. Тасић, М. Илић, др. М. Воргић, П. Загорчић и В. Ђирић.

У надзорни одбор су ушли г. г. Васа Маринковић, за претседника и за чланове С. Милошевић, М. Радивојевић, В. Ђирић и Драгољуб Делић.

ОД СУТРА (понедељак) у 3; 5; 7; 9.30
У КАСИНИ
ПРЕМИЈЕРА ПАРАМУНТ ТОНФИЛМА:
ШПАНСКА РОМАНСА
Дивна романса шпанске опатице. Да ли је јача духовна или световна љубав?
ДОРОТЕА ВИК
ЕВЕЛИН ВЕНЕБЛ
НОВИ ЖУРНАЛ (УТАКМИЦЕ ПАРИЗ—БЕЧ 2 : 1)
67773

БИОСКОП УРАНИЈА
ДАНАС У 3, 5, 7, 9.30
АНИ ОНДРА
МАКС ШМЕЛИНГ
ИГРАЈУ У ВЕСЕЛОМ ФИЛМУ
KNOCK-OUT
НАЈНОВИЈИ ПАРАМУНТ ЖУРНАЛ
67 73

Акционари Привилеговане аграрне банке одржали су годишњи збор

Привилегована аграрна банка одржала је данас пре подне редовни годишњи збор, који је отворио претседник г. др. Богдан Марковић. На почетку он је позвао све присутне акционаре да устајањем и једноминутним ћутањем одају пошту Блаженопочившем Краљу Александру.

Затим су прочитани поздравни телеграми упућени Њ. В. Краљу Петру Другом, Њ. Кр. Вис. Кнезу Намеснику Павлу, претседнику Владе г. Богољубу Јевтићу и министру финансија г. др. Милану Стојадиновићу.

Г. др. Марковић је претставио и присутног комесара начелника г. др. Стјепана Крпана. Констатовано је по том да су присутна 33 акционара са 580.822 акција.

РАД ПРИВИЛЕГОВАНЕ АГРАРНЕ БАНКЕ У 1934 ГОДИНИ

Чиста банчина добит износи динара 36,576.084.86

Управа Привилеговане аграрне банке спремила је за годишњи збор опширан извештај, у коме се између осталог каже:

Од почетка свога пословања, т. ј. за последњих пет пословних година, Банка је одобрила и исплатила укупно 127.335 зајмова у износу од дин. 1,196.566.333,54 у следећој подели:

а) 20.450 хипотекарних дугорочних зајмова у износу 569.680,183,70 дин. б) 104.462 задружарских на об., везнице и менице 324,108,467.79 дин. в) 49 задружним организацијама дин. 280,356.284,55 г) 2.374 меничних и ломбарднх дин. 22.121.397.50. Укупно 127.335 зајмова у износу од дин. 1.196.566,333,54 што значи, да је повољним кредитом потпомогла скоро 1/5 од целокупног броја сељачких газдинстава у земљи или скоро 1/3 од укупног броја задужених земљорадника.

Према висини банчиног портфеља створеног из сопствених средстава у редовним приликама, Банка би била у могућности сваке године, да су отплате и камате на време отплаћиване, да одобрава до 120.000.000.— динара нових зајмова, док је она међутим из разлога напред наведених одобрила свега дин 18,000.000. — то ком целе 1934. године.

Схватајући своју високу улогу и циљ Привилегована аграрна банка се прилагођавала новим приликама и својим дужницима давала је олакшице у ноле оправданим случајевима. Као установа створена у служби својих дужника — сељака и којој није циљ добит, она се увек руководила најширим социјалним обзирима. Но ипак у случајевима кад су њени дужници показивали злонамерну нехатност и очигледно избегавање вршења дужничких обавеза и ако су могли да плате, Банка је морала да приступи сходним законским мерама.

Као доказ либералности по којој поступа Банка може да послужи факат да је Банка код задружних зајмова у току свог рада дала олакшице у плаћањима и продужила рокове отплате, а по оцени појединог случаја, и то у:

1931 г. продужено 10.500 отплата;
1932 г. продужено 74.000 отплата;
1933 продужено 45.000 отплата.

У току пак 1934. дала је продужење за 2497 задругара по новим задружним зајмовима за које у опште и није предвиђена законска заштита.

Од почетка свог рада Привилегована аграрна банка издала је 127.335 зајмова и то: дугорочних 20.450 и краткорочних 106.885.

Код дугорочних дужника продато је 108 имања или 0,9%, од којих је Банка купила имања код 171 зајма, а приватна лица код 25 зајмова. За ложена имања су продата у целини само у 17 случајева, но њихови власници или имаоци других имања, или нису ваше пољопривредници или не показују никакав интерес за пољопривреду, а при томе су скроз неуредни дужници.

Од 171 имања која је купила Банка налазе се у њеном поседу имања од 155 дужника, а препродала је Банка другим земљорадницима има на од 16 дужника. На овим банчиним имањима налазе се ранији власници који их и обрађују. Од поменутих 16 случајева чије је заложено имање продала Банка другим земљорадницима, има их који имају и другог имања или су умрли или нису пољопривредници, а само је стварно продато имање двојице који не само да су одвећ неуредни дужници него је један давао имање под закуп.

Код дужника по краткорочним зајмовима у укупном броју 106.885, тужила је Банка свега 5432 дужника. Купила је непокретности свега у три случаја и то делимично, а од истих само у једном случају извршила је продају.

У границама предратне Србије Банка је одобрила око 70.000 зајмова (хипотекарних и задружних зајмова). Продаја заложеног имања извршена је код 48 дужника или код 0,07% од укупног броја дужника у том крају наше Државе, где је неуредност дужника потицала у многом и из нехата као и услед агитација да се дугови не плаћају. Само у 5 случајева купци су трећа лица, од којих су неки имали и друга и-

Г. др. Богдан Марковић

мања или нису земљу сами обрађивали. Само у једном случају злонамерне упорности дужника, који од пријема зајма није отплаћивао дуг, Банка је била принуђена да препродаје целокупну залогу.

На имањима која Банка купи, ранији поседиоци остају и даље да их обрађују и с мало добре воље и труда, могу постати опет власници тих имања делимично, а по иегде и у целини.

Ово је јасан доказ да није било никаквих тешких последица по сељака у Србији, што се чл. 471. Грађ. Зак. о заштити минимума није протегао и на потраживање Привилеговане аграрне банке, јер је једино тако Банка могла да задуженим земљорадницима у Србији даде зајмове под много повољнијим условима, него су их раније имали, одбацујући их и од многих несавесних повериоца, којима је увек било могуће да пропис § 471 грађ. зак. изигравају, — те је према томе до сада ова законска заштита била препрека само за савесног, а не и несавесног повериоца.

Зато се може поуздано рећи да је Привилегована аграрна банка указивала највећу предусретљивост према својим дужницима и да је своју дужност централне кредитне установе за пољопривредни кредит у земљи вршила одвећ савесно, а може се рећи и с успехом, нарочито с обзиром на тешкоће које је морала да савлада. Она је била и бити ће кредитна установа у главном ситног пољопривредног слабог земљорадника-сељака. Зато сељак нема потребе да га нико брани од Привилеговане аграрне банке, која ће и даље продужити да ради у служби државне политике за добро сељачког народа Краљевине Југославије.

У извештају се даље каже, да је банчина зграда коштала 27,169.266.63 динара.

Чиста банчина добит у прошлој години износи 36,576.084.86 динара.

Пошто је годишњи извештај припремљен и штампан, предложено је да се он не чита, већ се одмах прешло на дискусију.

ДИСКУСИЈА

Први говорник био је г. Алексије Ђурђић, који је, у главном, похвалио рад Привилеговане аграрне банке на оживљавању наше привреде. Следећи говорник г. Арса Стаменковић нагласио је да су тантијеме већике и да новац није довољно плаћиран у народу. Г. Адам Илић изјаснио се такође против великих тантијема. Г. Васа Божидаревић одао је такође признање управи. У истом смислу говорио је и г. Хајим Медина. Г. Светомир Драгићевић, међутим, вели да би требало од тантијема одузети два од сто и створити један фонд за кредитирање сељака.

Г. Милорад Недељковић, директор Поштанске штедионице и члан управе Привилеговане аграрне банке, осврнуо се у име управе на све критике Банчиног рада. Он се нарочито задржао на писању г. Војислава Ђорђевића.

— Пошто је потписао овај годишњи извештај, г. Ђорђевић је написао један чланак на три дана пред збор и опрао руке од свега. Рекао је да је Аграрна банка крахирала. Он је био један од вођа, који је агитовао да се оснује ова Банка, а после ушао у управу да би могао одавде, из срца, да баца увреде.

Затим, говорећи да је г. Ђорђевић заступао кредитирање задругара, г. Недељковић вели да је у управи пре чишћено питање да се може кредитирати и појединац.

Поводом осталих критика г. др. Недељковић каже:

— Ова банка није приватна установа. Она је инструмент државне аграрне политике. Ми смо овде само извршиоци закона. Радили смо у пуној свести да чинимо онако како закон налаже.

После говора г. др. Недељковића, претседник је констатовао да збор прима годишњи извештај и да даје разрешницу управи.

Саопштено је потом да су за нове чланове управе постављени г. г. Иван Ажман, претседник општине Блед, и Велизар Милосављевић, учитељ из Лабашевине, на место оних чланова, чији је мандат истекао.

Приступило се потом бирању три члана управе — двојице на место оних чији је мандат такође истекао и једног на место министра пољопривреде г. др. Драгутина Јанковића, који је дао оставку на чланство управе.

За чланове управе изабрани су, затим, г. г. Катић, Најдановић и Љ. Гоњевац.

УМЕТНОСТ

У павиљону «Цвијете Зузорић» отворена је данас свечана изложба «Ладе»

По своме годишњем узусу, који је од пријатеља домаће ликовне уметности свагда срдачно био дочекиван и пропраћан, Друштво српских уметника „Лада" било је, појмљиво, расположено да и ове године изазове сличан интерес код публике. Тај свој обичај да сваке године изиђе пред публику и да јој изложи све напоре и успехе, уложене и остварене у току једне године, стриктно је „Лада" применила и овога пролећа, изложивши у Павиљону знатан број радова својих чланова. Изложба, осамнаеста по реду (дакле, лепа прошлост од осамнаест великих колективних изложаба!), била је данас предмет опште пажње и званичних и незваничних посетилаца ове уметничке куће на Малом Калемегдану. Сав тај свет, репрезентативни или онај други, загрејан великом љубављу према свакој уметничкој манифестацији, био је данас испуњо павиљон.

У име Београдске општине, управник Библиотеке г-ђа **Марија Илић Агапова** отворила је изложбу „Ладе" речима:

Данашња изложба обухвата радове 13 чланова. Број изложених радова је ванредно велики.

Веома је занимљиво отворити књигу новог аутора, али је још привлачније добити у руке ново дело аутора кога већ знамо. Слике изложене на овој „Ладиној" изложби нарочито привлаче. Оне су остварени напор, израз стварања познатих нам старијих и младих уметника, који све више иду врхунцу свог уметничког стварања.

Традиције „Ладе" везују је нарочито за Београд и Београд за њу. И тај Београд, чији је нови ритам стварања, грађења и изграђивања у стању да заплени уметника, који тражи смиреност, — нашао је у групи „Лада" много привржсника.

Желећи „Ладе" да њено колективно стварање, индивидуалне инспирације појединих уметника и даље пренесе своје надахнуће из дубине народне стихије, народног духа и схвата ња, отварам ову изложбу у име претседника Општине града Београда г. Владе Илића, великог заштитника и љубитеља уметности.

•

На осамнаестој изложби „Ладе" излагачи су: Драгомир Арамбашић, Бета Вукановић, Драгомир Глишић, Милан Голубовић, Љубомир Ивановић, Ана Маринковић, Милица Миливојевић, Јелисавета Петровић, Мио драг Петровић, Ђорђе Поповић, Боривоје Стевановић, Христифор Црнобровић и Милица Чађевић. Изложено је око 200 уљаних, графичких и вајарских радова.

Изложба „Ладе" биће отворена до краја овога месеца.

КАСИНА ЈОШ ДАНАС (НЕДЕЉА) ПРЕМИЈЕРА НАЈВЕЋЕГ ФРАНЦУСКОГ ТОНФИЛМА

LE GRAND JEU

— ИГРА СТРАСТИ —

МЕРИ БЕЛ, ПЈЕР РИШАР ВИЛМ, ФРАНСОАЗ РОЗЕЈ.

Ерос филм - Београд Почн.: 3; 5; 7; 9.30 67769

Свечана седница Градског већа у част гостa Београда г. др. Петра Зенкла

Градско веће Београдске општине, под претседништвом г. Владе Илића, одржало је данас пре подне свечану седницу посвећену госту Београда, уваженом чехословачком социјалном раднику, професору г. др. Петру Зенклу. Дворана за седнице била је свечано декорисана за о-

Професор г. др. Петар Зенк

ву прилику, многобројним чехословачким и југословенским заставама. Већници и многобројна публика топло су поздравили појаву г. др. Зенкла, манифестујући велику љубав према Чехословачкој. Тачно у десет часова претседник г. Илић заузео је своје место. Десно од г. Илића сео је г. др. Зенкл, а лево опуномоћени министар Чехословачке у Београду, г. др. Велнер.

Отварајући свечану седницу већа претседник г. Илић је поздравио госта великог сина чехословачког народа, професора г. др. Петра Зенкла. Потом, г. Илић је поздравио и министра г. др. Велнера, па је одржао говор у коме је поред осталог рекао:

ГОВОР Г. ВЛАДЕ ИЛИЋА

Ми, Југословени, волимо од вајка да браћу Чехословаке. Није било на сртаја на нашу националну част у бившем дуструјском ријхстагу, а да те нападе нису револтирано одбили чешки посланици и чешка журнална стика.

У сваком Чехословаку ми не гледамо само словенског савезника, ми у њему гледамо свога рођеног брата, кога тиште наше патње, кога испуњавају наше наде и наши националии трофеји. Ми у сваком претставнику Чехословаке гледамо један део Масариковог бића, а у ве ликом Чехословачком вођи Масарику гледамо и оснјамо целокупну душу Чехословачког народа!.

Велики син чехословачког народа, ради кога смо се овде скупили у свечану седницу, то је позната вођа чехословачких комуналио социјалних радника професор др. Петар Зенкл. Скупили смо се да му у име престоног града Београда покажемо колико дубоко ценимо његов рад на усавршавању и хуманизацији друштвене средине, колико искрено и захвално пратимо његове напоре на свесрдном помагању југословенских интелектуалаца и наших студената у Чехословачкој, нарочито у поносној метрополи Прагу, где им је подигао Студентски дом, тај најлепши маузолеј у славу и част нашег Блаженопочившег Ујтешког Краља Александра Првог. Огромна љубав професора др. Зенкла за наш народ и гигантска активност за што чврћу братску сарадњу Чехословачке и Југославије — оваплодили су се у многим лепим делима које је Зенкл учинио, и духовно, и материјално, за нашу академску омладину... — Хвала му!

Крај говора г. Илића пропраћен је усрдним манифестацијама госту, а преко њега и целој Чехословачкој.

ПОЗДРАВ ВЕЋНИКА Г. Д. НИКОЛАЈЕВИЋА

У име већника г. др. Зенкла је поздравно претседник Културног одбора Београдске општине г. Душан Николајевић. У своме говору г. Николајевић је рекао поред осталог:

Веран своме учитељу Масарику Петар Зенкл је говорећи о потреби да социјална мисија прође преко свих нехуманих енергија које деле људе, нашао речи које убеђују. „Кад несрећа не познаје те разлике — рекао је Зенкл на једном предавању одржаном у Паризу — кад несрећа не познаје те разлике рука, која треба да помоћ пружи, такође их не сме правити."

У оквиру оне речи не могу се ређати све заслуге Петра Зенкла на пољу социјалном. Тако звани „Масарикови домови" су прворедно дело. То је једна целина социјалних установа вароши Прага. Она се састоји из 21 зграде за које Зенкл у једној студији о правом каже да су за дане у миру класичне архитектуре. „Масарикови домови" чине част не само Петру Зенклу, који је њихов творац и вођа, и не само граду Прагу, који је толико богат културним традицијама и тежњама да реши то лико сложене проблеме социјалног живота једне модерне вароши, — него, исто тако, чини част и целом свету.

ПРЕДАЈА ДИПЛОМЕ

После говора г. Николајевића претседник г. Влада Илић предао је г. др. Зенклу диплому почасног грађанина Београда, пропраћајући тај чин речима:

— Драги брате Петре Зенклу. Срећан сам што ти као претседник Београда, града толиких традиција и града чије је срце увек куцало за Соколство, могу предати диплому почасног грађанина престонице Југославије.

Молим те да је примиш с љубављу с којом ти је пружам и као залогу вечног братства наша два народа и као залогу заједничког рада Прага и Београда, као и свих чехословачких у југословенских градова.

Предаја дипломе пропраћена је љубављењем г. г. др. Зенкла и Илића, као и дуготрајним аплаузима већа и публике.

ГОВОР Г. ДР. ПЕТРА ЗЕНКЛА

Примивши диплому, реч је узео гост Београда. Срдачним речима г. др Зенкл се захвалио на овом високом одликовању, рекавши поред осталог:

Драги господине Претседниче!
Драга Браћо Већници!

Највеће одликовање и почаст, коју је братски југословенски народ могао да учини мени и моме скромном раду, то је ова одлука градског већа, да се и ја убрајам у грађане Београда и да и ја могу да се горд осећам у сенци његових вечитих трофеја. Има ли већег словенског поноса, него бити грађанин балканског Париза, који је прежидео варварске навале Хуна и Авара, Гота и Гепида, Монгола и Османлија, који је хиљадама година био на мртвој straži европске цивилизације, браћењи је, да је не разнесе копита и сне исламске коњице и који од своја васкрса из Тополе пре стотина година, претставља жижу балканске културе, пијемонт Јужних Словена, жижу праве народне демократије и вечито жариште националне југословенске слободе. Београд је срце Балкана, једна хемисфера балканског мозга, душа Југославије. И пред овим најсветлијим одликовањем ја могу само да подигнем очи к'небу и да се закренем, да њу и цео остатак свога живота и моје радиности употребити на што јаче духовно и радно стваралачко спајање наша два братска народа.

У границама наших скромних моћи ми смо и до сада чинили све што смо могли да одужимо наш дуг према Вашем, Карађорђевом народу, који је први повео ослободилачку акцију за ослобођење Словена. За њега, за тај народ легендарних хероја али и народ стваралаца и труд бених радника ми ћемо даље братски радити, а највећа срећа коју желим, биће када видим да су наша два народа, Југословенски и Чехословачки, снажно закорачили на пољу социјалног препорођења и социјалне правде и када сви народи свет та буду побеђеног принципа, да су наши словенски народи исто тако велики у миру, колико и у рату. — Нека буде света успомена на Вашега Краља.

Живео Југословенски Краљ Петар Други! Живео кнез-намесник Павле! Живео југословенски народ са својим духовном и националном жи жом — вечитим гордим Београдом, коме желим највећег успеха у његовом, као и до сада гигантском развоју! Живео вечити Београд!

Свечана седница је потом закључена.

КАКВО ЋЕ БИТИ ВРЕМЕ

Нови Сад, 7 април

Прогноза времена за 8 април:

Облачност ће потрајати на северном и северо-западном делу државе, где може бити и мало кише. Прелаћиваће ведро у осталим крајевима. Температура ће порасти. Сунце излази у 5.08 а залази у 18.13 часова.

Највећа музичка комедија која је икад створена, делимично КОЛОРИСАНА:

Барон Минхаузен у Америци

Стан Лаурел, Оливер Харди, Лупе Велез, Мики Мауз, Џими Диран

Метро Голдвин тонфилм

УСКОРО У КАСИНИ

67771

Сваке године се 500 девојака и жена из Врбаске бановине оспособе за домаћице

Ученице домаћичког течаја у Бочњи

Бања Лука, 7 априла

Обзиром на велики проценат неписмености и конзервативног начина живота, нарочито заосталости наших женскиња на селу, од пре неколико година на народно просвећивање почело се обраћати више пажње. Имајући у виду неоспорне чињенице, да су Домаћички течајеви најважније и најефикасније установе за културни препород села, јер оне раде на просвећивању сеоског женскиња, а само просвећена жена моћније да унапреди сеоску кућу, подигне здрав пород и створи бољи и срећнији живот у нашем селу, — приступило се отварању Домаћичких школа, којих данас на територији Врбаске бановине има 14 са 34 наставника.

Ове школе одржавају по селима петомесечне течајеве, на којима се држе теоријска и практична предавања из домаћинства, повртларства, кувања, мешења хлеба, хигијене, познавања наше домовине. Нарочита се пажња обраћа на кување јела, мешење хлеба и спремање зимнице — конзервирање воћа и поврћа. За све време течаја ученице саме, под надзором и упутима наставница, кувају, месе хлеб и раде све остале послове.

За просвећивање широких народних маса на територији Врбаске бановине, Домаћичке школе су веома згодне и потребне и оне дају позитивне резултате. Истина да их народ у неким крајевима, и то баш у оним где су оне најпотребније, нерадо прима због свог конзервативног живота, те не схвата њихову важност, али је тих потешкоћа све мање и неколико срезова никако са своје територије не пуштају да им ова корисна и потребна установа оде.

Кроз ове школе — течајеве преко једне године прође и оспособи се за рационалније вођење кућанства и кућ не економије преко 500 девојака и младих жена. Уз ове течајеве увек се отварају и аналфабетски течајеви на којима се многе оспособе писмено сти. Сада су у раду 14 течајева са око 300 полазница.

Б. М.

Конференција министра г. др. Ауера у Винковцима

Ноћашњим брзим возом допутовао је из Београда у Винковце министар за физичко васпитање народа г. др. Људевит Ауер.

На станици г. Министра дочекали су претседник власти и претседник Општине г. др. Миша Марић. Са станице г. др. Ауер отишао је у Среско начелство, где му је поднео реферат срески начелник г. Антун Краљев о приликама у Срезу. Г. Министар је затим примио и остале шефове појединих маслештава, који су му реферисали о пословима у своме подручју.

Из зграде Начелства г. др. Ауер отишао је у градску општину, где је одржао конференцију са претставницима свих сеоских општина овога Среза, као и претставницима разних удружења и корпорација. На тој конференцији одржао је говор министар г. Ауер, који је изнео програм владе г. Јевтића.

В. К.

Прослава жене — генералног директора опере

Варшава, 7 априла

Јуче је у Опери прослављена 35-годишњица уметничке службе чувене оперске певачице и истовременог директора Опере г-ђе Јоване Короловић Ваџе.

Г-ђа Ваџа је једина жена у Европи која заузима положај генералног директора једне Опере.

ИСПРАВКА

Господине Уреднице,

У броју 10931 од 6. априла 1935 г. листа „Правде" у извештају Вашег дописника са претреса Ивана Коломана Рајтера и другова код Окружног суда за град Београд објављен је исказ неког Милана Крстића, који је одговарао са Рајтером као саучесник, према коме Крстић наводи, да је био познаник моје блаостодавке г-ђе Даринке Зорић, и истичући некакве детаље, који су по моју властодавку у највећем степену клеветнички, пошто ову опште уважену и угледну госпођу претстављају овакву каква она није никада била. По причању Крстића, Рајтер је то његово — Крстићево познанство искористио, па је успео да украде од г-ђе Зорић 45.000 дин. у готову новцу и мање у вредности 200.000 дин. као и уложке књижице.

Молим Вас да без обзира на Закон о штампи, верујући у Вашу добронамерност, објавите у Вашем листу, да су казивања у колико су из иста од Крстића пред судом у вези са уваженом личношћу госпође Зорић, неистинита и учињена у смишљеном циљу да се уважена госпођа Зорић упрља и оклевета, јер г-ђа Зорић не само да не познаје Крстића и Рајтера, нити кога од његове дружине, већ их никада није ни видела, нити са њима разговарала, а још мање их је примала у своју кућу. Крстић, Рајтер и њихова дружина вађла су мислили да ће клеветањем госпође Зорић умањити своје кривице и своју одговорност. Међутим, суд је сасвим умесно прешао преко њиховог причања и донео пресуду која је дала пуну сатисфакцију мојој властодавци г-ђи Зорић.

Примите Господине Уреднице, и овом приликом моје поштовање,

Др. Вилан О. Благојевић,
адвокат,
пуномоћник г-ђе Даринке Зорић, удове из Београда

Одлазак г. Радева у Варшаву

Варшава, 7 априла

Бугарски министар просвете г. Радев, како јављају из Софије, креће се за Варшаву ради потписивања бугарско-пољске конвенције о културној сарадњи.

Умро старац од 108 година

Вараждин, 7 априла

У селу Кнегинцу, у околини Вараждина, умро је Јосип Витез, стар 108 година.

Витез је био најстарији човек у овом крају. У животу био је свега једанпут болестан, а женио се два пута. Друга жена жива му је и има то година. Најмлађи син има му 40 година. Јосип Витез оставио је породицу од 65 чланова.

Л.

Спасавајући своје дете, мајка тешко страдала у пожару

Вараждин, 7 априла

Јуче рано ујутро догодила се тешка несрећа у селу Кузминцу, Срез Златар. Из неутврђених узрока изби је пожар у кући Мија Хорвата, земљорадника из истог села. Пожар је уништио не само целу кућу већ и све господарске зграде и све што се у њима налазило.

Пожар је избио изненада, када је Мијо већ био отишао на пољски рад. Његова жена приметила је ватру тек када је пламен обухватио кров куће. Суседи су дотрчали да гасе пожар, али ништа нису могли да спасу.

У овом пожару у мало што није настрадало 5-годишње женско дете Мија Хорвата. Збуњена, Мијина жена заборавила је на своје дете, које је мирно спавало у соби. Тек касно сетила се детета и одмах утрчала у кућу, која је била сва у пламену. Из собе је несрећна мајка изнела дете, али на самом излазу пошла је на њих једна греда која је била сва у пламену. Мајка се сручила онесвешћена, али су убрзо притрчали суседи и извукли је са дететом из пламена. Мајка и дете добили су тешке опекле, те су их одмах однели лекару. Јуче су обоје пренети у Вараждин, где су у болници узети на лечење. Оба слу чаја су тешке природе, нарочито стање младе жене Мија Хорвата је доста озбиљно.

Л.

Крваво обрачунавање двојице радника због жене

Велика Кикинда, 7 априла

У близини фабрике леда у Великој Кикинди дошло је до крвавог разрачунавања између радника Павла Меце и Душана Чолака.

До сукоба између њих двојице је дошло стога што је Павле раније живео са Јелисаветом Чомко, па пошто се оженио другом, она је почела да живи са Душаном Чолаком. Павле је Јелисавету и даље волео и на Душана био страховито љубоморан.

Недавно га је срео у шетњи са Јелисаветом и њеном сестром и напао ножем. Повређено га је на неколико места тако да је хитно пренет у болницу, где му је указана лекарска помоћ.

Павле је ухапшен и истрага се води.

— С П О Р Т —

ТАКМИЧЕЊА ЗА АМАТЕРСКО ПРВЕНСТВО БЕОГРАДА

Сима Баниħ је победио нокаутом два своја противника, једног за другим

У режији Југословенског боксерског савеза синоћ су у Боксерској школи Томе Станисављевића, у Далматинској улици, приређена такмичења боксера-аматера за првенство Београда. Ова такмичења требало је да се одрже у прошлу суботу, али због краткоће времена од заказивања утакмица до датума њиховог одржавања одложена су за синоћ.

Ове утакмице, које нису биле без својих интересантности (јер су такмичари, борећи се за титулу, давали све од себе), посетили су само најватренији љубитељи песничарске вештине. На жалост, извињење малобројне публике било је такво да се сала „Томиног универзитета" сва тресла.

Ако би се говорило о квалитету синоћних борби, могло би се казати да су оне потпуно успеле с обзиром да боксери нису жалили ни себе ни противника, док се, с друге стране, могло чак констатовати да се то боре аматери, младићи пуни полета и срчани, али без изрочите рутине. Било је неколико нокаута и публика која „воли кра" била је у пуној мери задовољна. Што се, пак, тиче организације меча, ту би се могао ставити мали приговор; она је била прилична, али не и потпуна. Није се пре почетка такмичења имао добар преглед и распоред борби, па се дешавало да су поједини боксери, који су се налазили међу публиком, позивани на ринг, у борбу.

— Скидај се.
— Зашто?
— Да се боксујеш.
— Аха. Одмах!

Таквих сцена било је неколико. Па, за време саме борбе на рингу за боксере није било воде и сунђера. Или је један клуб давао своме боксеру воду, а други клуб (чији је члан био на другој страни ринга) није могао да добије, јер су чланови првог изјављивали:

— Ми смо спремили воду само за нас, а не и за вас.

Наравно, за овакве сцене било би грешка бацити кривицу на Савез, као организатора. Јер, није Савез могао да се брине још и за воду на рингу.

*

Синоћња такмичења донела су нам аматерских правака, у свима боксерским категоријама. Резултати су следећи:

Категорија мува: боксовали су се Трпковић и Топаловић. Трпковић није успео у току борбе да да своме противнику ни један озбиљнији ударац. Већ у првој рунди он је дао борбу у корист Топаловића, који је проглашен за правака те категорије.

Категорија бантам: За правака ове категорије проглашен је без конкуренције Константиновић, пошто се за борбу у тој категорији није пријавио ни један други боксер.

Категорија перо: Борили су се Борковић и Богдановић. Борковић се показао као бољи техничар (има и дуже руке од противника), али се Богдановић показао као издржљивији. Био је стално у нападу, док се Борковић ограничио на контрирање. Победио је Богдановић, који је проглашен за правка.

У лакој категорији борили су се Радован Илић и Паунеску. Снажнији Илић је победио и тиме се пласирао за финалну борбу за правка ове категорије. После пола часа, пошто се борило још неколико парова, Илић се поново борио са Савићем. Савић је бољи техничар и победио је свога противника на поене. Тиме је Савић проглашен за правка ове категорије.

Полу-средња категорија: Борили су се Косић и Николић. Ово је била најслабија борба вечери. Било је то мување главом, ногама, право рвање на рингу. Због тога је судија Кустудић одстрано оба противника са ринга и дисквалификовао их за борбу.

Рафаиловић је проглашен за правка ове категорије, пошто су оба друга боксера (из школе Милорада Гаковића) одустали од борбе пре него што је почела.

Средња категорија: Борили су се Сима Баниħ и Чепинац. Баниħ је успео да своја противника победи нокаутом. Био је много бољи у сва ком погледу од свога противника.

Са Баниħем имао је после да се бори Сергије Аксјун, да би се одредио коначни правак Београда у средњој категорији. Та је бор ба и одржана. Баниħ је победио и Аксјуна нокаутом. И у овој борби био је одличан.

Полутешка категорија: Борили су се Самарџић и Гржина. Дуталијија Самарџић неколико пута је бацио Гржину на под, тако да су његови секунданти морали да баце пешкир у ринг. Гржина се предао и Самарџић је после тога имао да се бори са Секулићем.

Ово што се десило Гржини са Самарџићем, то се десило Самарџићу са Секулићем. Самарџић је неколико пута ишао на под и побеђен је нокаутом. Секулић је проглашен за правка ове категорије.

Тешка категорија: Тодосић је победио много тежег Бороту и после тога се борио са Б. Илићем за правка. Илић је прецизним директним ударцима свега искрвавио Тодосића. Иначе, Тодосићу се може узети у обзир да је пре тога имао тешку борбу и Илић би с њим имао вероватно много више посла да је овај био нешто одморнији.

*

Боксерски менаџер Милорад Гаковић умолио нас је да објавимо неке његове примедбе на синоћна такмичења.

— Овде су се такмичили професионални боксери, а не аматери, рекао је Гаковић. На ринг су против мојих ученика извели једног Симу Баниħа, који се боксовао са Хибером, Мартеном и другим боксерима више класе. Такође су довели на ринг Рафаиловића, који није аматер. На тај начин, могао сам и ја извести на ринг своје боксере: Огризека, Ризмана, Тарангу, Павловића, Цвејића, Гласа, Бору Ђурића и остале, па бисмо онда видели да ли су боксери ове или оне школе бољи. Сматрао сам да треба пустити чисте аматере, јер само се на тај начин може и постиħи нешто у боксерском спорту. Овако се десило да је аматерска борба схваћена као борба између појединих школа (Станисављевићеве, Давидова и Гаковићеве) па је због тога и дошло до тога да се на рингу појаве професионалци.

*

Борбе су биле у три рунде по три минута. Све борбе судио је г. В. Кустудић.

Н. К.

Сутра у Паризу
МАРСЕЛ ТИЛ — ВИЛДА ЈАКШ

Сутра увече у Паризу састаће се

Вилда Јакша

проак света Марсел Тил и изврсна чехословачан боксер Вилда Јакш.

Четрдесет шести пут победио је Кембриџ

У времену 19 минута 45 секунди

Лондон, 7 априла

На Темзи је јуче одржан 87 сусрет осмераца Универзитета Кембриџа и Оксфорда, Традиционално такмичење пратило је око пола милиона гледалаца. Пруга је износила четири и по миље (око 6 километара и 525 метара). Кембриџ је победио у времену од 19 минута и 45 секунди. То је 46 победа Кембриџа, 12 уз-стопица. Овога пута Кембриџ је дошао за четири и по дужине на циљ испред Оксфорда.

ШКОТСКА ЕНГЛЕСКА 2:0

Лондон, 7 априла

У Глазгову пред 120 хиљада гледалаца Шкотска је победила Енглеску са 2:0. Оба гола дао је Галачер. Овом победом Шкотска је освојила првенство Велике Британије.

ХАЗЕНА

ПОБЕДА ХОМОГЕНИЈЕГ Б ТИМА

Јучерањом репрезентативном тренинг утакмицом отворена је пролетња сезона такмичења једниног женског спорта у нас. На игралишту „Југославије" сусрели су се А и Б тим репрезентације Београда. Противници су пружили осредњи спорт, а на играчицама се увелико осећао дуги одмор неигравања. Хомогенија и ефикаснија екипа Б тима (комплетни БСК) победила је са резултатом 3:2. Победа је потпуно заслужена.

Судио је г. Коста Нинковић врло добро.

Нови фудбалски судије у Београду

Комисија, коју су сачињавали г.г. Бран. Поробић, Д. Костић и В. Горанић, произвела је за прикремене, савезне судије Добривоја Ракића, Живка Певачевића, Душана Милића, Стевана Љубурића, Лазара Ивановића, Мирослава Јовановића, Радослава Малешевића, Живка Радосављевића, Срећена Сокића и Стевана Радовића.

Кратке вести

„Вин" — „Адмира" 2:1! — У борбама за Вечки куп десила се велика сензација. „Вин" је из злих борби избацио „Адмиру" са горњим резултатом.

12 маја у Будимпешти састаће се репрезентације Аустрије и Мађарске.

Холандија је у Амстердаму пред 40.000 гледалаца репрезентацију Белгије тукла са 4:2. Интересантно је да је Белгија водила са 2:0!

„Рапид" — „Либертас", — дерби за првенство Беча, игра се у недељу.

Репрезентација Лорене победила је репрезентацију Луксембурга са 5:1.

Медика (Америка) поставио је нов светски рекорд у пливању на 1.500 метара пребацивши стазу за 18 минута, 59 секунди и три десетине. Стари рекорд (19.7 и две десетине) држао је Арне Борг.

Вечка „Вина" на турнеји по француској одиграла је и трећу утакмицу нерешено. Овог пута са „Милузом" 2:2.

Мешовити међународни павиљон на бриселској изложби

Брисел, 7 априла

На међународној изложби у Бриселу приступило се уређењу једног нарочитог међународног павиљона. У овоме павиљону ће изложити сво је објекте државе, које званично не учествују на изложби.

Берлинска полиција трага по многим тајанственим злочинима једног убице

Берлин, 7 априла

(Телефонски извештај нашег дописника)

Пре неколико дана берлинска криминална полиција је ухапсила неког Зефилда, који је био осумњичен да је убио једног младића на најгнуснији начин. Истрагом се брзо утврдило, да Зефилд не одговара само за једно, већ за двадесет убистава. Све жртве овог звер човека су младићи од двадесет година. Изгледа да је Зефилд био садиста и своје свирепе злочине вршио из патолошких сексуалних побуда.

Случај је у целој Немачкој изазвао огромно узбуђење и родитељи нестали младића су веома забринути, плашећи се да се и њихов син излази међу жртвама овог опасног убице младића.

У Херцеговини завладало право лето

Љубушки, 7 априла

После непогоде, која је десетак да на владала у целој Херцеговини, одједном је завладало право лето. Штета нанета озимим усевима од непогоде и хладноће доста је велика. Воћке су процветале у јужној Херцеговини.

И. С. М.

† Лазар Бајић, извозник

Плевља, 7 априла

У Плевљима је напрасно умро извозник Лазар Бајић. Покојни Бајић је гимназију учио у Солуну, а Трговачку академију у Београду. По свршетку школовања Бајић се посветио раду на задружном пољу и његовим заузимањем основане су многе земљорадничке задруге у Хрватској, Банату и Бачкој. За време рата интерниран је и мучен у Ваџу. Од 1918 године живео је стално у Плевљима, бавећи се извозничким пословима. И у Плевљима је и околини врло много радно на ширењу задругарства и узимао учешћа у свима националним и хуманим потхватима.

Грађани Плевљанског среза пре кратког времена кандидовали су га за народног посланика.

Р.

Изјава г-ђе Олге Даниљевић

Без обзира на право које ми даје § 26. Закон о штампи молим Уредништво да изволи у вези чланка „Шта се ради у комисији за заштиту руских избеглица" у „Правди" од 4. априла о. г. изнети у наредном броју листа следећу исправку, да на основу званичне потврде Државне комисије бр. 1792 од 4. априла 35. мати г-ђе Даниљевић од маја 1924 године не прима помоћ Државне комисије ни у каквом облику (добила сам службу у конзулату 12. маја 1924. г.)

Узгред речено, остали подаци чланка у колико се на моју службу и плату односе нису тачни.

Надајући се да ће Уредништво изаћи у сусрет горњем благодарећу напред и остајем

с одличним поштовањем
Олга Даниљ

Једна нова драматизација „Покошеног поља" пок. Бран. Ћосића

Чланица београдског Народног позоришта Мила Димић драматизовала је други део романа Покошеног поља звани Сиље, (наслов којим се именује и драма). Рад је предат Народном позоришту.

Роман пок. Ћосића пружа обилан материјал за драмску обраду. Један од најзначајних разлога је тај што се у нашој домаћој књижевној производњи Покошено поље истиче видно баш својим материјалом, обиљем података из наше друштвене стварности. Ћосићево дело има и својих недостатака; има у њему доста заобилажења и оклевања. Али рад, интелигенција и савест, који су у њега уложени, издвајају га из пре модерних и старих, социјално антикварних сочињења. И било би јалово одрицање његове не мале вредности, па долазило оно у име назадњачке мисли наших књижевних гуслара, или у име такође назадњачког укуса нових естетичара нашег блазираног модернизма.

Нарочито је документаран други део Ћосићевог романа, део који је Мила Димић драматизовала.

Имају, углавном, два начина преобличавања, преношења једног књижевног рода у други. Или се дело у пребитном књижевном облику узме само као подстицај, као предмет одушевљења, или се схвати као узор, чији садржај треба само преобличити. У првом случају потребан је извесан лирски полет, да не кажем занос, условљен новим личним доживљајем. У другом случају потребна је моћ саживљавања и њему одговарајућег изражавања. Док је у првом важније одушевљење, у овом другом случају преовлађује познавање ствари. Својом драматизацијом Мила Димић је показала чак и извесну стручност. На овом њеном раду падају у очи две изванредне особине: непатворност материјала из романа, и техничка спретност којом је то постигнуто. Сиље су верно осетили драмски тумачеког истоименог дела романа. Они елементи који су природни у роману, а који би у драми својом резгранатошћу сметали идејном расветљењу, поткресани су, понегде и сасечени, али је, с друге стране, цела драма сатканa искључиво од елемената из романа, чак од истих његових реченица. Тако да би се, при површном гледању, могло рећи да је посредни само једна предругојачена техника књижевног изражавања. И тај закључак, наиме, био би исправан, али само под условом да се преиначавању технике израза приписују и својства једне праве књижевне рекреације. Све што овај претходи, и што је условљава, крије се у самом успеху Миле Димић при овом послу драматизовања.

У њеној интерпретацији, толико исправној да би се могла назвати и драмским ранжирањем дотичног дела, поново се оживљава она атмосфера у којој делују личности из романа, личности из наше савремене средине. Ненад Бајкић, новинар, млад и поштен интелектуални радник, али без изграђеног погледа на друштво, згађен и побуђен оним што се око њега дешава, пуцао је, у једном часу раздражености, на секретара редакције и на обесног сина једног индустријалца. „После рата завршио сам средњу школу", објашњава он иследнику у прологу драме, „и ступио као коректор у редакцију. Тамо су били: секретар редакције Бурмаз, стари сарадник Андреја Дреновац, сарадник Петровић..." Мрак и ротација. На последње речи пролога непосредно се наставља друга слика са речима сарадника, који говори у телефон: „да, овде Петровић". И догађаји се нижу. Промичу лица, чије психолошке прте скупа сачињавају једну арабеску, која не увеселава и не успављује.

Ту је Мајсторовић, безобзирно грамзиви индустријалац, готов на злочине кад год је у питању добит; ту су његова претерано нежна жена Симка, и њерка му Александра, финија од ова и брата, али оптерећена класно-психолошки; ту је и син, обесни, нескрупулозни и глупави Миле. Ту је Расповић, „некакав доктор", доцније директор листа, мајстор у „улепшавању пословa"; ту кћи му Кока, једна разуздана девојка из „боље куће", лепа и дрска њурка; па млада мати Марина, која под маском лежерне пристојности крије своју спремност на све што може бити од касне, жена која се прави духовно радозналом а сама не може да буде свесна скривених порива својих поступака. Ту је Деспотовић, претставник политичке власти, који он искоришћава у пословне сврхе. И Бурмаз, један вешт новинарски уљез, човек од успеха ма по коју цену, ласкавац и подметач, снисходљив и кочоперан, човек који има и литерарних амбиција, човек који жи вот схвата „сасвим романтично, мјесеовски". Ту је и Јални Андреја Дреновац, новинарско ринтало са разноврсним знањем, типичан интелектуални најамник, свестан свога положаја али толико малодушан да се подаје сасвим алкохолу, његовим излазничким утехама. Па њерка му Станка, жртва своје беде и туђе похлепе. Ту разни репортери, ситни и свечи час замењивани завртњи једног аутомата, који се дичи назривом независног дневног листа.

Ћосићев роман, па следствено и његова драматизација су, дакле, критика. Али не она критика чаршије и њеног морала, критика која је површна чак и кад је најоштрија, него критика једног стања које омогућава и чак условљава такву дешавања. У Ћосићевом делу, истина, јасност појединe, јасност друштвеног механизма, није доследно нити у довољној мери дата, али је у њему ипак наглашена повезаност личних делатности са тим механизмом, повезаност мишљења и морала са целим једним системом.

Бранимир Ћосић

Драматизација Миле Димић верно и сасвим сажето приказује тај најважнији део романа. Сажетост је овде, истина, учинила да су извесне ствари постале недовољно јасне. Од нос, на пример, између Мајсторовића, Распоповића и Бурмаза, с једне и Деспотовића, с друге стране, нешто је таман. Личност Шуњевића такође је крња, али само у односу према његовој личности из романа. Тамо је могла да се постави супротност црно — бело; под окупацијом аустриски дошпитаљ, а после велики југословенски родољуб. У драми је само друга половина његове личности, али и као таква довољна и стварна.

У овој драматизацији, међутим, има, у односу према роману, један привидно безначајан, а лако отклоњив недостатак, о коме би требало да повеђу рачуна и редитељ и драматизатор. У драми, наиме, није наглашена јаловост индивидуалистичке акције. Та узвалудност, које је Ћосић био потпуно свестан, није довољно подвучена ни у роману. Али се тамо она боље примећује него у драми. Тамо је закључни потез Ненада Бајкића његов пуцањ, објашњен с једне стране потребом психолошког ослобођења, а с друге стране одсуством Бајкићевог идеолошког опредељења. Главна радња другог дела романа није пуцањ његове „главне личности", (као што се пре неки дан супротно томе изразно један наш критичар), нити се радња романа развија ради „поступног сазревања" Бајкићевог чина. Радњом која се развија у роману мотивисан је, наравно, и Бајкићев чин, али она није ту ради његовог оправдања. О тој деликатној разлици треба водити рачуна. Можда би се могло замерити Ћосићу на његовом Бајкићу уопште, али би то ипак било пуританско наивно. Свршеног ствар треба узети онакву каква је, а не онакву какав би могла да буде. Уосталом, Ненад Бајкић у Покошеном пољу није јунак ради кога и због кога се развија радња у роману. Тежиште социјалног значаја романа чак је изван његовог јунака.

Драматизација Миле Димић учињена је са пуно вештине, укуса и познавања ствари. На другим чињеницима је да једно озбиљно и савесно дело добије јаван, ефикасан приказ.

Р. Ратковић

Секиром убио брата, а затим се обесио

Бели Манастир, 7 априла

У селу Удвару у близини Батине одиграо се један злочин какав се не памти у овоме крају. Стеван Пракатор, у свађи око једне свиње, искасапио је свога брата Мију.

Мија је намеравао да прода једну свињу, али Стеван није хтео о томе ни да чује. Због тога је између њих настала свађа која се претворила у тучу. Стеван је дограбио секиру и задао своме рођеном брату безброј удараца ушивши, тако да га је сеча измрварио. Мија је остао на месту мртав. Видећи шта је учинио, Стеван је узео једно уже и затим се обесио о греду у штали. Суседи су га пронашли мртвог.

Скупштина барањских учитеља

Бели Манастир, 7 априла

Овде је одржана скупштина Барањског учитељског удружења. Поштo су присуствовали помену блаженопочившем Краљу, учитељи су приступили предавању г. Косте Стојчића, директора Учитељске школе, који је говорио о модерној основношколској настави.

ФЕЉТОН „ПРАВДЕ"

Пријатељи

Од Ф. Пастора

Жена је нервозно шетала терасом, а онда је узела књигу коју је малопре прелиставала и узалуд покушавала да чита. Танка хаљина оцртавала је контуре савршеног, витког тела, коса јој је лепршала, а очи су јој чудно севале. У суседној соби чули су се кораци. Лице јој је сад добило равнодушан израз. Муж је дошао на терасу.

— Ти овде? — почео је он. Желео бих да говорим с тобом... Јуче си избегла одговор. По наређењу лекара, за неколико дана морам отпутовати на Ривиеру. Хоћеш ли са мном, или, можда?...

— Не знам... Не волим Ривиеру. Него, не разумем зашто ме непрекидно узнемираваш истим питањем.

— Ја те не узнемирвам одговорио је муж и проницљиво погледао жену. У последње време свака ситница те узнемирава. То је све.

Жена се окренула и наслонила на ограду, док је муж сео и узео новине. Изгледао је да пажљиво чита, али тада је одједном погледао, обративши се жени:

— Алфредо ми је јавио да ће доћи овамо.

Она се тргла и поцрвенела. Трудила се да остане мирна, али прсти су јој ипак дрхтали.

— Већ недељу дана није био овде, наставио је муж. Богзна зашто...

— То ти боље знаш! Вероватно си га увредио.

— Увредио? — поновио је он сасвим тихо. Алфредо је мој најбољи пријатељ. Зашто да га вређам? Ми смо другови из детињства.

Жена је овлаш погледала мужа, а затим полако отишла у своју собу. Покретом мачке је скочила пред огледало, нашминкала се, уредила косу и хаљину и изишла у парк.

Пролазила је алејама све док није стигла до ивице мале шуме и летњег павиљона Он је пролазио овим путем кад би се враћао са суседног имања Села је на једну клупу и чекала.

Време је полако пролазило. Кад је, најзад, чула кораке, устала је и пошла му у сусрет. Спазивши га, уплашила се. Лице му је било бледо, чело пуно бора, а поглед уморан. Кад му је пружила руку, приметила је да његова дрхти. Дуго је посматрао дивну жену, а онда окренуо главу.

—Зашто нисте долазили осам дана? — упита она као да му пребацује.

— Нисам могао.. Немогуће... одговорио је он озбиљно и промуклим гласом. Отпутовао ћу, али пре тога хоћу још једном да говорим са Стефанијем.

Жена га је ухватила за руку и узбуђено рекла:

— Шта вам је? Говорите! Шта се десило, забога? Раније сте ми све причали, Алфредо.. Поверовали сте ми све своје планове... Зашто хоћете да отпутујете? Никад ми нисте рекли да ме волите, али ја сам то ипак осећала... Ваш поглед, ваше речи.. Још пре две године... Због пријатељства с мојим мужем нисте хтели да ми кажете. Али зар то може бити разлог? Ми смо се до сада претварали, али наше душе биле су увек за једно. Ви сте у мени пробудили чежњу и сад хоћете да бежите од среће...

Дрхтала је од узбуђења и чекала одговор.

—Говорите, Алфредо, говорите, забога!

А он је оборио поглед и једва рекао:

—Отпутоваћу... На неизвесно време... Не знам куда..

— Не, не! прекиде га она очајно. Зар сад?.. Ја још никад нисам волела човека и сад... Волим вас, волим и бићу поносна да вама постанем љубавница... Сад немамо времена да говоримо... Мој муж путује, а ја остајем. Чекаћу вас сваки дан, Алфредо.

Пребледео је, док су му очи необично севале:

— Заборавите, Фернанда, да је Стефани мој најбољи пријатељ. Ми смо другови из детињства.

Женино лице се изобличило.

— Мрзим то пријатељство, промуца. Зар ме не разумете?

— Да. И то је разлог што путујем. Ја вас волим и ништа вам не бих могао одбити.. Зато ћу отићи... Морам док није касно. Не питајте, морам..

— Ви сте први човек кога волим. Мужа никад нисам волела... Можда је брутална моја искреност, али.. Погледајте! Чека нас диван живот... Ми не живимо само онда кад волимо.

Уместо одговора, он је пока зао руком.

— Хајдемо, Стефани нас чека.

Жена се тргла. А онда је обрисала сузе и одлучним кораком ушла у кућу. На тераси их је дочекао муж. Испитујући је погледао пријатеља.

— Шта се десило? Зашто ни си долазио осам дана?

—Имао сам посла. А сад путујем, гласио је одговор.

— Тако? И ја путујем на Ривиеру. Дакле, да ли си се одлучила? — обратио се жени.

— Путују сам! — рекла је она узбуђено. Нећу да путујем с тобом! Надам се да си то осетио по мом понашању.

Погледала је мужа и његовог пријатеља, као да очекује нешто.

— Шта то значи? — упитао је муж.

—Оно што већ знаш..

— Ја знам много, али нисам радознао на твоје речи.

— Хоћу да говорим! — повика жена љутито. Казаћу ти најзад шта хоћу! Не волим те и нећу дуже да останем под овим кровом. Волим Алфреда!

Пријатељ је устао. Лице му је добило болан израз. Муж је направио енергичан покрет руком.

— Ништа те не питам! Ја вас мотрим већ две године и сад те не питам да ли волиш моју жену. То одавно знам и ништа ме не изненађује... Ми већ неколико година живимо као страни људи, драги пријатељу. Сад знаш шта ти је дужност..

— Знам шта ми је дужност Стефани, спустио је Алфредо главу. Ми смо играчке у рукама судбине...

— Да, прекиде га муж, али моје пријатељство није се тиме смањило.

Пружио му је руку.

— Имаш право, одговорио је овај. Ми смо играчка у рукама судбине. Та сила је у нама. Понекад нам даје снаге, а често нас убија, јер нешто не можемо да заборавимо. Ми смо, Стефани, увек били добри пријатељи.

Глас му је дрхтао.

— Због ом, Стефани!.

Жена је скочила. Очајна, дрхтећи од страха, повика:

— Не, не! Останите, Алфредо!

Полако је изишао у ноћ, док је жена заклињала мужа:

— Спаси га, спаси га! Предосећам несрећу...

Ох, била сам луда, јецала је. Он не може да ме узме за жену јер сматра да сам неверна.. Слутила сам да је дознао... Дознао је..

— Шта је дознао? — упита муж.

— Да сам те једном преварила. Из досаде, можда из очајања... Тог човека нисам волела.. Његов надзорник је знао... И сад му је причао..

Муж је скочио и истрчао као избезумљен.

— Алфредо, Алфредо! Врати се!

Глас се полако губио и нестао. Унаоколо је владала гробна тишина.

Фернанда је остала сама.

Један интересантан претрес пред Бераншким судом

Поп тужи, поп оптужени и поп сведочи

Беране, 7 априла

Пред судијом појединцем Окружног суда у Беранима, г. Петром Радовићем и записничарем г. Богданом Г. Новокићем, судским приправником, на оптужничкој клупи седео је Миливоје Арсенијевић, свештеник из Шекулара, Среза андријевачког, који одговара за два дела јавне клевете нанете Милораду Кљајићу, в. д. архијерејског намесника у Андријевици.

Оптужени Арсенијевић и тужилац Кљајић раније су живели у добрим односима. Једног дана стигла је Кљајићу пријава од стране једног сељака против свештеника Арсенијевића. Кљајић, као в. д. архијерејског намесника у Андријевици, пошао је у парохију свештеника Арсенијевића, ради проверавања навода у пријави из нетих. Том приликом пошао је с њим и свештеник Радоња Јукић. Пошто је Кљајић спровео истрагу противу Арсенијевића и утврдио да до њега нема никакве кривице по поднетој пријави, вратио се са свештеником Јукићем у Андријевицу.

У вези с овим путем арх. намесника Кљајића, свештеник Арсенијевић почео је касније причати по вароши како је дао неко мито Кљајићу за излазак. Једном приликом, у присуству свештеника Радоња Јукића и Вука Васиљевића, Арсенијевић је рекао:

— Милорад Кљајић одмах после службеног путовања у село Шекулар од прве моје плате узео ми је 500 динара, као мито, да их пошаље судском тужиоцу Црквеног суда у Цетињу, да не би поновио правно какво питање из Митрополије. После ових 500 динара затражио је још 150 динара за путни трошак и ја сам му их дао".

Исто тако, Арсенијевић је једном приликом у својој жалби упућеној архијерејском намесништву у Андријевици нанео јавну клевету арх. намеснику Кљајићу инкриминисаним изразима:

— Само да очувам ово што је најсветлије — част своју и својих, јер мислим још који дан да живим, и ако ме г. Кљајић саветује да то не чи ним.

За ово дело државни тужилац г. Раичевић подигао је две оптужнице против свештеника г. Арсенијевића.

На питање судије г. Радовића: — „Јесте ли разумели оптужницу и кајете ли се за ова дела?" — оптужени Арсенијевић устаје и збуњено каже:

— Оптужницу сам разумео. Дело признајем. А не осећам се криком и не кајем се. Свештеник Кљајић, као онда шњи вршилац архијерејског намесника, узео ми је 650 динара не за мито, а не знам зашто их је узео, сигурно за исплеђење које је чинио по пријави против мене. Ја сам тужио Кљајића и молим суд да прибави акта његове кривице по мојој тужби, како би се једновремено судила оба предмета.

После речи оптуженог, саслушан је сведок Радоња Јукић, свештеник. За оптуженог тврди да му је једном приликом рекао да му је свештеник Кљајић узео 640 динара, а зашто — не зна. Потом је саслушан и сведок Вукo Васиљевић, свештеник, који такође тврди да му се оптужени жалио да је дао неке паре Кљајићу.

Потом се суд повукао на већање и донео одлуку о довршењу претреса ради прибављања предмета кривице Кљајића по тужби Арсенијевића.

У свађи испалио пет метака на оца

Стара Пазова, 7 априла

Словак Мацо Хадрик испалио је у свађи око гнојива, пет револверских метака на свога оца.

Пре неколико дана посебна судска комисија поделила је имање Хадрика на оца и два сина. Преостало је још само да се подели гнојиво за њубрење земље. Међутим, отац и оба сина тражили су од комисије да не деле гнојиво јер ће га онда сами међу собом поделити, на што је комисија пристала. Јуче после подне око један час дошло је до свађе између старог Хадрика и његових сина Мације. Стари је тражио да се његова земља најпре гноји, јер раније уоп ште није гнојена, а син је тражио да се гнојиво подели на три дела. Страховито узрујан, полетео је стари Хадрик на сина са вилама у рукама. Овај је покушао да побегне на улицу, али је пао и није могао отворити врата. Видећи да ће га отац вилама пробости, извадио је револвер из џепа и испалио пет метака, од којих су три погодила циљ.

Интересантно је споменути да је стари Хадрик, иако тешко рањен, сам одвукао на улицу до аутомобила, којим се превезао у земунску болницу. Тек неколико часова доцније предао се Мацо Хадрик полицији.

Укрштене речи

— БРОЈ 592 —

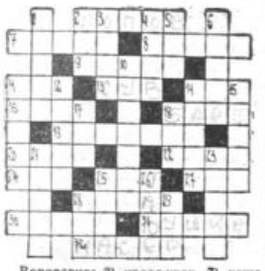

Вороравно: 2) крадљивац, 7) наша планина, 8) кас, 9) борац, 11) варош у Пољској, 13) мршав, 14) предворје, 16) притока Уне, 18) устајале воде, 19) врста сисара (коњ), 20) корапско острво, 22) део чизме, 24) предлог, 25) врста масти, 27) уплатни лист, 28) бивар, 30) одгурнем, 31) нос (код животиња), 32) онај који тражи.

Усправно: 1) идол злата и новца, 2) име неких француских краљева, 3) „шмек", 4) крив, кљакав, 5) страно мушко име, 6) ужас, русвај, 10) отац Ромулуса и Рема, 11) предео, 12) свештенички чин, 14) дањак, 15) лепило, 17) стара дужинска мера, 18) музички инструмент, 21) притока Дунава, 23) течно, 25) туче, бије, 26) јапије, 28) коњска опрема, 29) жиг.

РЕШЕЊЕ УКРШТЕНИХ РЕЧИ

БР. 591

Водоравно:

1) љиб-дерам, 2) Љуботен, 3) Љутић, 4) Рац, 5) а, 6) дуљиш-терор, 7) клими-ток, 8) капетан, 9) царем, 10) кад 11) д.

Усправно:

1) д, 2) дух, 3) љиљак, 4) љубимац, 5) руб.шипак, 6) затон-нерад, 7) цитат-Тед, 8) heretам, 9) „Нерон", 10) док, 11) р.

GRIPPOSAN

ГРИПОЗАН ПО ДР. БЕСАРОВИЋУ. Код назеба кијавице и као предохрана противу грипа, употребљава се са успехом **ГРИПОЗАН.** Добива се у свим апотекама. — Одобрено од Мин. соц. пол. и народног здравља С. Бр. 2006 од 8. II. 1932 год. 64571

Претплата на „Правду" стаје:

За нашу земљу месечно 20 динара.

За иностранство месечно 50 динара.

„ЈЕСЕН ПОЧИЊЕ" НАПОЛЕОН СЕ УЗДА У БОГА

У овим финесама се показује такт једног човека који је целог живота навикао да наређује, који никога није штедео, никога хвалио, никога називао својим пријатељем. Али ту је био један изузетак: његов најстарији пријатељ Дирок, који је ових недеља погинуо. И, већ је онај који је својој жени писао ове редове био Наполеон који стари.

„Суди о мом болу, ти знаш за мо је пријатељство с њим... Он је мој пријатељ већ двадесет година... то је један ненадокнадив губитак, нарочито који сам могао да претрпим у војсци".

Дубину ових осећаја може да разуме само онај који добро познаје велику једноставност Наполеонову на овим местима где он хоће и мора да прилагоди изразе својих осећања неосетљивости старог војника који је навикао да посматра смрт свугде у својој околини. Губитак овог пријатеља изгледа да је појачао жељу да види своју жену.

Пошто је он њу после неколико дана поново послао из логора кући, пише јој тужно као какав млади муж како се поново навикао да буде с њом: „То је тако слатко". Али, ускоро је поново избио рат и Наполеон је прво победио савез грофова. Судбина као да је хтела да га подмлади у почетку ових одлучујућих ратова, и она му даје за тренутак копље победоносног младог генерала. Његово писмо је имало светлији, хладнији тон ових дана када је писао кући, њеној свога непријатеља:

„Јашем на коњу да их гоним. Моје здравље је добро... Адио мио бене... шаљем ти заставе... Трупе „Папа Франсоа" нису никада биле овако слабе".

Али ускоро долази септембар, и идуће писмо гласи: „Јесен почиње". Наравно, треба знати да је дејство оваквих речи јако код Наполеона, јер се добро знају њихове последице и преокрет. Ове две речи иначе показују симбол једног животног тока. Ово је писао Наполеон пред саму борбу код Лајпцига.

Изненада се прекида ланац његових писама. Осамнаест дана његова жена није ништа чула о њему. Али, тада више није писао да његови по слови иду добро, већ само:

„Из билтена ћеш видети стање мојих послова... моја армија мора да буде опорављена и да добије добар стан за зиму... Гласоноше од 23, 24, 25 су изгубљени... Буди мирна, озбиљна и потсмевај се алармантним вестима".

То је прва политичка опомена ко ју је Наполеон упутио својој жени, а можда и последња.

Слава тамни

V

Све се брзо променило. Фебруара и марта 1814 ратовало се први пут у Француској. Два месеца су била потпуно довољна да се победи човек који је осамнаест година важио као непобедив. Сада, кад цео свет види даље последице, не мора он више да обавештава своју жену као некада из Русије. Тон је постао отсечнији, али ипак срдачан и скроз истинит. Сада долазе весници из дана у дан, уосталом није ви-

Мира

ше тако далеко од Наполеоновог фронта до Париза. Уколико је његова жена брже добијала писма, утолико је горе морало да му иде. Појављује се сасвим друго расположење: на њено питање да ли може да иде у оперу, пише да то не би требало да ради докле год непријатељ стоји на француском тлу, а затим наставља патетично:

У почетку поновних борби Наполеону се арања стара срећа. Али идуће писмо већ одаје знаке умора и обесхрабрења. Осамнаест дана није писао својој жени. Године 1814, ратовало се први пут у Француској. Цео свет види да је крај већ близу. Наполеон поручује својој жени да пости и да иде у цркву. Јавља се несигурност у његовим писмима. Он је сада почео да објављује и мале, сасвим безначајне победе, тако је био далеко од великих.

ЕМИЛ ЛУДВИГ: НАПОЛЕОНОВА ПИСМА МАРИЈИ ЛУЈЗИ

„Једино што би могло да буде достојно тебе било би да одеш у Св. Женевјев и да молиш... Моји послови, иако тешки, не иду рђаво, и ја се надам да ћу их Божјом помоћи опет вратити у редован ток.

Изненада се појављује Бог у току његових мисли. Сада, у најмучнијим данима борбе, мора он да се бави тиме, да обавештава своју жену како треба да пости, да иде у цркву, а затим додаје да није још донео своју коначну одлуку: то је први пут да се код њега појављује несигурност; једини пут! У исто време је и охрабрује:

„Видим да више немаш храбро сти... Кад бих дознао да се не осећаш добро, био бих очајан и то би ме заболело. Ти знаш колико те волим".

Изненада почиње писмо једним знаком чуђења: „Победа!", пише јој он 10 фебруара. То он није никада радио, јер се по себи разумело. Сада, пошто је његова звезда стала да пада, сматра он да је вредно поменути и неколико освојених застава. Он јој пише тачно да ли треба тридесет или шездесет метака да се испали да би се прославила једна мала победа. Јер је Наполеон хтео да заглуши грмљавину непријатељских топова која се све више приближавала ритом свог победоносног оружја. Царица треба да поклони 3000 франака веснику који јој донесе сабљу једног руског генерала. Зар не личи он на једног великог шпекуланта, који при крају своје каријере пише својој пријатељици да је опет добио хиљаду долара?

И док га са свих страна опкољавају, Наполеон, који је славу Париза пренео до крајњих граница света, сада види како чете са трих граница прете Паризу. У његовом грозничавом мозгу као да куцају чекићи. Када му је жена послала нову слику његовог сина на престонице, он је није притиснуо на груди са тихом интимношћу човека који стари, већ је у њој видео једну нову и елегантну форму рекламе. Он више жени како треба одмах да се изреже ова слика у бакру и да се умножи, заједно са девизом детета: „Молим Бога да спасе мог оца и Француску".

Када му је она идућих дана јавила да слика није могла бити објављена због техничких сметњи, писао је: „За свака два минута може да се изради једна кошија. За 36 часова би требало те слике већ да се продају по париским улицама!"

COPYRIGHT O PERA MUNDI

Х·У·М·О·Р

— Ви волите једну плавушу... Она је удата и због тога... Чекајте... Ова линија овде...

— Ох, Боже, заборавио сам да скинем рукавице...

Ф Ф

Веће друштво слуша радио код Паркића. Одједном се чују звуци једне симфоније. Један гост упита:

— Шта је то? Моцарт?

— Не. То је Бетовен.

— Ја бих рекао да је Шуман...

Сада их прекида домаћин:

— Господо, у великој сте заблуди! То је Минхен!

Ф Ф

— Мој син невероватно личи на мене! — рече један ружан отац своме пријатељу.

— И ја сам то приметио, али се нисам усудио да ти кажем...

Ф Ф

Директор банке: Добро, пристајем да се ожениш мојом ћерком, али вас унапред опомињем да до моје смрти од мираза нема ништа!

Младожења: Господине директоре, ја вашу ћерку узимам из љубави, а сем тога ни ви нећете ваљда вечно живети?

Ф Ф

— Герда и Ерист су се тако брзо заручили и венчали. То је сигурно била љубав на први поглед?

— Да. Герда се заљубила у Ериста чим је први пут погледала његов ауто марке Мерцедес-Бенц...

Ф Ф

— Које жене вам се више свиђају — оне што много говоре или оне друге?

— Које друге? Зар постоје и друге?

Ф Ф

Учитељ објашњава малишанима практичност компаса. Затим упита Перицу:

— Рецимо да твоја мама и тата по њу у шетњу и у једној шуми залутају. Тата има компас. Он тврди да треба ићи десно, мама да треба ићи лево. Тата ће погледати компас и куда ће се одлучити?...

— На леву страну.

НОВИ РОМАН „ПРАВДЕ"

ПЈЕР РИВУЉ

30

Кад сам се у Лондону најзад ипак састао са својим пословним пријатељем Јакобсоном, ми стер Луген није дошао, ја сам одједном осетио потребу да се што пре вратим у Бандол, својој Жилберти.

Обузела ме је неизмерна носталгија за кућом и мислио сам већ на повратак авионом.

Уместо да се вратим 12 јула у Бандол, како сам рекао Жилберти, ја сам своје петодневно отсуство скратио за два дана, и створио план у путовању, по коме ћу већ 10 јула бити у Бандолу.

Био сам пред одлазак из Лондона толико нестрпљив, да сам отишао на аеродром у Кројдону и путничким авионом отпутовао за Париз. Из Париза сам послао Жилберти нови телеграм.

Какво пријатно изненађење ће бити за Жилберту кад из овог телеграма сазна да се враћам два дана раније кући!...

У Паризу сам осетио велики телесни умор и морао у једном хотелу неколико часова да отспавам, да бих умирио уморне мишиће и живце. Тај одмор ми је био потребан за повратак кући.

Прошетавши улицама Париза, осетио сам неизмерну срећу. У будућности назирао сам најлепше ствари. Био сам пресрећан што ћу ускоро опет загрлити топло, нежно и толико одано тело своје Жилберте.

Вратио сам се пред полазак из Париза у хотел да узмем ствари. Портир ми је рекао да сам примио један телеграм из Бандола. Од Жилберте?

Осмехнуо сам се. Осећао сам се пресрећан. Лака и весела срца, био сам уверен да ми то Жилберта слатким и заљубљеним речима одговара на моје телеграме.

Мирно сам расцепио омот телеграма и погледао прво датум, затим потпис. Телеграм је био предат пре неколико часова, а потписа није било.

Чудан и лаконски кратак је био тај телеграм — најгрознији телеграм, који сам у своме животу примио:

„Она се убила!"

Кажу да сам се испружио по каменом поду хотелског хола колико сам дуг, прочитавши телеграм. Не сећам се ничега. Кад сам после једнога сата дошао мало к себи, извезао сам се аутомобилом на аердром у Ле Буржеу.

Ускоро је баш имао да пође један авион за Марсеј. Пет часова касније већ сам био на марсејском аеродрому.

О овом свом путовању, као и о доласку у Бандол, нисам са чувао ни једну успомену. Једино се сећам да сам се упорно борио само за један циљ: да што пре дођем мртвој Жилберти...

Из Марсеја сам несвесно, тетуражући се улицама, тражио такси, који ће ме најбрже одвести у Бандол. За време вожње учинило ми се као да сањам, као да аутомобил лебди над стварношћу, у неким сасвим непознатим регијама живота, ван људи...

Из џепа сам већ хиљадити пут вадио згужвани телеграм, који је тако лаконском краткоћом исписао читаву једну огромну трагедију.

И још ми тај кратак телеграм није био потпуно јасан. Још сам сумњао, веровао у нечију грубу, незгодну шалу...

Најзад сам ипак био начисто са чињеницом: она се убила. Она може да буде само Жилберта.

Али сетивши се краткоће и хладног тона телеграма, знао сам ко је написао тај телеграм. Жилбертина мајка, пакосна г-ђа Рамо, која ме је толико мрзела без и најмањег повода...

Г-ђа Рамо је у својој великој тузи за изгубљеном ћерком имала и једну велику радост да своме зету на овако свирепо хладан и кратак начин саопшти вест о катастрофи...

Осетио сам навалу питања и бес што на сва та питања не могу да нађем јасан одговор...

Како?Зашто? Чиме? Револвером? Отровом? Зар је заиста све свршено? Постоји ли, можда, још нека нада? Да не бих мислио на тај страшан догађај, да бих растерао страшне визије, које су играле пред мојим очима, чинио сам огром не напоре, али то ми никако није полазило за руком. Биле су то паклене муке.

Угледавши прве куће Бандола, сав сам задрхтао, тресао се целим телом и сакрио се у један угао кола. Покрио сам лице рукама да ништа не видим. Као да се страшна стварност могла овако једноставно уклонити...

— Ту ми не може помоћи небо. Нико на свету не може ми помоћи! — помислио сам у свом очајању. — Ово је више него што човек може под нети...

Клекао сам на под аутомобила, скрстио руке и подигао их у вис и почео сасвим гласно да се моли Богу:

— Боже мој, Боже мој! Учини да све ово не буде истина! Учини да ја нађем живу код куће.. Боже, промени грозну стварност!

Судбина ми није дозволила ни то задовољство да видим како Жилберта умире. Последњи издисај наступио је код ње неколико минута пре него што сам ја дошао у кућу. Лекар је још био присутан.

Њена мајка, одузета, у столици за шлогиране, била је у непосредној близини постеље, на којој је Жилберта издахнула. Била је утучена, уплакана, поражена. Чинила је са своје столице, за коју је била закована, огромне напоре да се приближи мртвацу и пољуби своју мртву ћерку у чело. Али то јој није пошло за руком...

На вратима је стојала послуга, сви уплаканим очима. Ја сам јурнуо према самртничкој постељи, одгурнуо лекара, пао на колена и нисам имао храбрости да подигнем свој поглед према мртвој Жилберти.

Затим сам очајничким покретом узео њену десну руку и гласом, кога су се присутни морали уплашити, викнуо као избезумљен:

— Опрости! Жилберта, блато моје, опрости ми!...

Кад сам већ престао да плачем и јаучем, тешко сам се прибрао од велике туге. Погледао сам око себе и видео све нека чудна, потпуно равнодушна лица.

Једна служавка предала ми је посетницу заступника погребног предузећа, који ме је са највећим нестрпљењем очекивао већ неколико часова.

Та лица су у тим моментима толико одвратна. Они су неопходни, а ипак, њихово присуство је тако тешко и досадно, изазивачко и мрско.

*

У својој соби у бироу нашао сам дошније писмо, које ми је Жилберта пред своје самоубиство написала, вероватно одмах после мога одласка за Лондон.

(Наставиће се).

Наука и живот

Нервоза срца

Симптоми које ваља уочити

Жене у „опасним годинама“

Ни један орган тела не узнемирује и не узбуђује својим поремећајима толико човека као срце. На ипак, симптоми тих поремећаја често указују на такозвану „нервозу срца“. Болови у срцу чешћи су код нервозног срца но код правих органских обољења срца. Постављање границе између ствар ног оболења срца и оболења других органа међутим често је врло тешко и захтева врло велико искуство.

Симптоми органског обољења срца могу се констатовати и код срчане нервозе понекад и у већем степену. „Лупање“ срца, болови и тешкоће у дисању и у једном и другом случају заједнички су симптоми, на које се ослања дијагноза. Али „лупање“ срца и болови у њему независни су од сваког спољашњег утицаја. Код органских обољења срца поменуте тешкоће јављају се у првом реду, после телесног напора, који не мора да буде велик. Симптоми „лупања“ срца, болови и тешкоће у дисању код „нервозног срца“ настају изненада, када је тело без покрета, а пацијент далеко од сваког узбуђивања. Ови симптоми могу да трају часовима да би, затим, ишчезли исто онако како су и наступили. Осећај тешкоће у дисању је различит: у једном случају је то као нека кап притисак на груди, који спречава правилно дисање. Ово непријатно осећање и стање престаје једним дубоким уздахом олакшања. Овакви људи са нервозним срцем дишу уопште брзо и површно (понекад и предубоко); дакле, у сваком случају неправилно, и то зато што су њихове мисли и сувише забављене дисањем. Последица оваквог начина дисање је баш поменута тешкоћама, која сама по себи не представља никакву опасност. Код таквих пацијената је и сан често недовољан и испрекидан. Они, поред тога, често пате и од безразложног осећања страха, од неспособности концентрације у послу и нагињу знојењу. Они са „нервозним срцем“ ретко када дају утисак нервозног човека. Спољашње држање човека са „нервозним срцем“ може да буде савршено мирно.

Нервоза срца може се појавити у свима годинама старости. Срећемо је ту и тамо и код деце, али код двадесетогодишњака, млађа није више ни каква реткост. Од ње „пате“ често и спортисти са иначе органски потпуно здравим срцем. Нормално, нервоза срца спопада педесетогодишњаке, нарочито жене у прелазним (опасним“) годинама. Жене у „опасним“ годинама обично су гојазне, црева им функцио нишу споро, простор између срца и плућа сужава се, а одатле настаје тешкоћа дисања. Томе се додаје и навала крви у главу, која изазива „лупање“ срца, осећај страха,

▲ ▲

КОЛИКО ТРАЈЕ БРЕМЕНИТОСТ. — Према једном новом стручном статистичком раду бечког лекара др. Краула, просечно бременитост код нормалне и здраве жене треба да траје 266 дана. Разлике, наравно, и ту може бити, та разлика се повлачи између 258 и 297 дана. До сада се махом погрешно рачунало трајање бременитости, при чему се грешило, највише, у термину зачећа. Уосталте, жене и сами стручњаци су сматрали да бременитост траје дуже него што је то у ствари.

ПРЕТПЛАТНИЦИМА „ПРАВДЕ“

Молимо претплатнике „Правде“ да своје име, презиме и адресу на чековима и упутницама што јасније пишу, како се не би догађале погрешке приликом експедиције листа.

Администрација „Правде“

Шећерна болест у почетном стадиуму

Дијета у тој фази болести

Шећерна болест (диабетес) је болест која има неколико фаза, већ према томе у којикој мери се повећава садржина шећера у крви болесника. У сваком случају, важно је за лечење у почетном стадиуму да се већ тада обрати највећа пажња на болесникову исхрану.

Уистини, дијета у почетном стадиуму се не разликује много од дијете у доцнијим стадиумима диабетеса. Најбоље је обратити се лекару који је специалиста и за болести изазване поремећајима у измени материја он ће најтачније одредити дијету.

Углавном, у првој дијети за човека који болује од шећерне болести, дозвољена су ова јела: бутер, слани на, маст, сир, јаја, говеђа супа, кувано рварче, карфиол, кељ, кувано или печено месо, рибе, зелено поврће, зелена салата са сирћетом и зејтином.

Од течне хране може болесник узимати чај, каву (без шећера и цигуре), минералну воду, вино, обичну пијаћу воду, наравно све у умереној количини.

Што се тиче хлеба, најбоље је да сам лекар одреди какав хлеб ће у почетном стадиуму болеснику највише одговарати. Прави такозвани „диабетичарски хлеб“, који се даје болесницима у развијеном стадиуму, не сме овај болесник узимати.

Сасвим је природно да ни болесник у почетном стадиуму не сме јести ништа што има брашна или шећера, јер то би могло само да изазове погоршање код болесника.

▲ ▲

СВАКОГ САТА ПО ЈЕДАН ЗЕМЉОТРЕС. — У целом свету има данас око 300 великих сеизмолошких станица за посматрање земљотреса. Не прође ни један сат а да апарати тих станица не би забележили бар један земљотрес у свету. Тако јапанске сеизмолошке станице сваког дана четири земљотреса најмање забележе, а каткад се дешава да је број забележених земљотреса и много већи, рецимо 3—400.

90 од сто свију земљотреса на нашој планети су такви да их сеизмолошки апарати, истина, верно забележе, али их људи не осете, чак ни у оном крају у којима су били најјачи.

Страх од операције

Опасност од операција људи махом прецењују

Кад људи сами себи постављају дијагнозу рака

Пре стотину година, у време када је свака операција била болна и због инфекција рана често смртоносна, страх од операција био је оправдан. Али данашња медицинска наука, а специално хирургија усавршени су у толикој мери да је опасност од операције сведена на минимум. Важно је да се лекар-хирург потражи благовремено.

Опасност од операције преце њује се и данас. Велики страх оправдава се тиме што су успеси операција увек несигурни, а што се увек ради о „бити или не бити“.. Али велики проналасци геницалних научника и хирурга (Пастер, Листер, Семелвајс и други) довели су до потпуног преокрета у резултатита оперисања. И велика одвратност који пациенти показују према болницама није ни најмање оправдана. На клиникама запослени су хирурзи са дугогодишњом праксом и искуством, који ће, ако већ сами не ерше оперисање, надгледати га.

Велики број пацијента страхује од болова, који по њихо вом мишљењу неће моћи изостати за време операције. И овај страх је неоправдан, јер ће пациент да удише етер све дотле док потпуно не изгуби свест и осећање болова! Локалном анестезијом уклањају се болови само на извесном делу тела, који ће да буде оперисан. Ова локална анестезија има још и то преимућство, што пациент и после извршене опера ције још за дуго неће осетити болове.

Од управо лудог страха пате они, који су сами себи поставили дијагнозу „рака“ и који сматрају немогућним за оперисање. Ово лудо страховање доводи такве уображене пациенте до самоубилачких мисли и одлука. У таквим случаје вима хирург мора да предузме и улогу душевног лекара да би пацијента умирио и уверио да још увек постоји могућност оперисања, па чак и оздрављења.

Нису ретки и случајеви да су потпуно успевале операције извршене над старцима који су већ изгубили сваку веру у животну снагу и велико поверење које се поклања лекару-хирургу. Ни једно звање на свету, вероватно није скопчано са толиком одговорношћу и са толиком савесношћу, колико баш хирургово звање. Његова савест и његова вештина увек су најбоља гаранција за успех сваке операције!..

▲ ▲

ЦВЕЋЕ КОЈЕ МИРИШЕ ПОСЛЕ СМРТИ. — У тропским крајевима постоји велики број биљака које док расту и цветају немају никаквог мириса. Али ако се те биљке отсеку са своје стабљике, оне шире после неколико часова веома пријатан мирис цвећа. То научници објашњавају тиме да се материје мириса у биљци, док она расте, не могу да покрију до цвета, већ остају у стабљици и према се мирис не осећа. Али ако се стабљика пресече, мирис равно из ње потече.

Таква једна биљка је и ванила, која се код нас тако много употребљава као зачин за колаче.

▲ ▲

РЕЦЕПТ ЈЕДНОГ СТОГОДИШЊАКА. — Један занатлија у Варшави дао је приликом свог стотог рођендана изјаву новинарима, објашњавајући им како је живео да дочека тако дубоку старост. Он је рекао:

— Од своје осамнаесте године сва кога дана сам попио пола литра ракије. Упркос лекарске забране ја сам увек дневно попушио по 50 цигарета. Меса сам много јео. Данас пушим 20 цигарета и попијем пет чашица ракије. Али, меса једем као и раније.

Новинари нису поверовали старцу, али им је његов сусед, каменија потврдио да занатлија сваког дана попије код њега доста ракије.

РОМАН „ПРАВДЕ“

ОД КАТАРИНЕ БРАШ

● ● ●

40

Путем се договорила са Церијем шта да каже мужу. Као сваки човек који лаже покушала је да аутентичним ситницама убеди:

— Поподне је била страховита запара, зар не? Грета и ја отишле смо у варош. Она је куповала разне ситнице за свој нови стан. Ручале смо заједно и после тога отишле у „Шелтон“.

Скинула је шешир и, као да се оправдава, наставила:

— Коса ми је још увек мокра...

Алан је уопште није слушао. Она се сад окренула и зачуђено га погледала. И у том тренутку видела је да нешто није у реду. Зар Алан зна нешто? Можда је у почетку лажи направила неку погрешку? Или на крају?

Брзо је тражила излаз. Села је. Геј је сад знала да је бледа, а очи у које је он гледао са пребацивањем биле су уплашене.

— Шта је? — промуца.

Глас јој је био тих и несигуран. Алан је дигао главу и тај поглед Геј никад у животу није заборавила. Кад је, много година доцније, мислила на ову сцену, видела је у машти тужан поглед, широка рамена у свиленој црној пижами и велике снажне руке.

— Ти си лагала, је ли? — рекао је он.

— И — нисам... у ствари...

— Знам да си лагала, наставио је Алан мирно. Јер и ја сам поподне провео у купатилу хотела „Шелтон“. Као што кажеш, била је заиста страховита запара и нисам могао да радим. Позвао сам те телефоном, али ти ниси била код куће. Отишао сам на ручак у „Јале — клуб“, а затим у хотел „Шелтон“. Пре четврт сата вратио сам се кући. Да си била тамо видео бих те.

Геј је збуњено климнула главом. Мисли су јој се мешале и сад је брзо размишљала шта да му каже. Одједном је у машти, уместо да говори, видела смешне слике: Алана у купаћем костиму, Церија без костима и слично. Сетила се речи Ирене Митевс: „Ни поред најпажљивијег размишљања, ниси у стању да узмеш у обзир све могућности“.

Ирена је имала право. Није могла претпоставити да ће се Алан баш тог дана купати у хотелу „Шелтон“. Колико се сећа, он још никад није био у „Шелтону“.

Као да чита њене мисли, Алан је рекао:

— Био сам убеђен да ћу те тамо наћи и зато сам отишао. Ти си често — тако си ми бар причала — одлазила у „Шелтон“.

Геј је мислила на Церија и сетила се речи: „Ако сматрзи да ва сукоб са мужем .нећеш бити награђена, онда...“

Ето сад јој се пружила добра прилика. Дубоко је уздахнула:

— Лагала сам, признала је. Нисам била у „Шелтону“ и нисам била са Гретом. Отишла сам на купање, на морску обалу, са Цери Девисом.

— Како?

— Са Цери Девисом.

Настала је пауза, бескрајна пауза. Геј је нестрпљиво чекала. У ушима је осетила неко непријатно зујање. У близини је чула електрични вентилатор. Није се усудила да погледа. Ћутање је постало неподношљиво.

— Па ти познајеш Цери Девиса, рекла је тихо, јер неко је морао нешто да каже. Сећам се да си ми причао.

— И ја се сећам... Рекао сам ти тада да ми се тај човек не свиђа. Погледај, Геј! Погледај ме!

Чекао је док га жена није погледала.

— Хоћу да знам истину! Да ли си се често састајала с тим човеком?

— Да.

— Често?

— Д-да.

Геј се страховито уплашила. Шта ће Алан урадити? Шта ће рећи?

Поглед јој је био укочен.

— Не, рекао је Алан брзо. Не лажи! Хоћу да знам истину!

Геј му је све испричала. У почетку се колебала, а затим је све признала. Кад је говорила о догађајима у последње време, осетила је да јој је лакше. Цери је воли. То је њена прва љубав.

Алан је ћутао и пажљиво посматрао жену.

— Он хоће да ме узме за жену, а и ја то хоћу, завршила је. Ето, сад знаш све.

Алан је још увек ћутао и Геј се због тога узнемирила. Поглед му је био страшан и немилосрдан. Зашто ништа не говори? Зашто седи тако мирно?

Мрзела је тај поглед и у том тренутку била спремна на све. Али у његовом погледу није било ни бола ни пребацивања. Чудно!

— Гледаш ме као да сам какав опасан инсект или главни јунак у друштвеној економској хроници. Зашто ме гледаш тако, Алане? Зар ме не разумеш? Говори!

— Немам шта да ти кажем, рекао је Алан.

Пришао је свом писаћем столу и напунио лулу.

Шта могу да ти кажем, поновио је. Под таквим околностима. Немам ништа против тога ако хоћеш да се разведеш. О томе не треба говорити.

Завртео је главом.

— Свака реч била би сувишна.

Бацио је лулу и устао. Дуго је гледао кроз прозор, а онда рекао промуклим гласом:

— Разумео бих те, да ти је брак постао досадан, или да си се заљубила у неког човека; али кад ми кажеш да волиш Цери Девиса, Цери Девиса...

Због тона којим је изговарао ово име Геј је почела да га мрзи.

— Ох, Боже, промрмљао је он и стегао песнице. Могао бих га задавити, додао је после кратког ћутања. Геј је била убеђена да би Алан то могао урадити.

— Имаш дивне намере, промрмља она.

Алан је слегнуо раменима.

— Не, рече. Не бој се! Ништа му се неће десити и можеш мирно рећи да се не плаши.

— Рекао си да немаш шта да кажеш, а сад ипак говориш.

Алан се окренуо и погледао жену Иронично се осмехнуо. Геј је зажалила што је изговорила оне речи.

(Наставиће се)

ЗАБАВНИ ДЕО

Каприси великих људи

Ексцентрични аеустриски песник, тога Рајмона Денкана и шешири енглеске краљице

Хумориста који не може ни да спава без монокла...

2.

Велики број славних и великих људи истицали су се и истичу се и данас својим модним каприсима. Већ и у старом веку су неки владаоци, војсковође волели да се истичу посебном ношњом и строго бранили својим поданицима да им подражавају у томе.

Аустриски песник Петар Алтенберг био је познат као веома ексцентричан човек и велики особењак. Целога живота необично је волео самоћу и избегавао људе. Он се није носио ни по каквој моди, већ је сам стварао своју моду и по томе био чувен у целој бившој двојној монархији. Често је ишао бос или у сасвим танким сандалама, а на себи је имао изгужване панталоне и платнени капут.

Брат славне играчице Исидоре Денкан, Рејмон Денкан чувен је по томе што се по лондонским и париским улицама често појављује у грчкој ношњи из старога века или у римској тоги. Деца тада трче за њим и смеју му се. До сада није нашао ни једног имитатора за ову античку ношњу...

Енглеска краљица Мери тако ће је постала чувена по једном свом модном капрису. Њен принцип је да никада не носи шешир по новој моди. На глави енглеске краљице се, дакле, мора налазити шешир који је ношен бар пре пет-шест година. Краљичино мишљење је да жене много пре што се поводе за модом и желе једна другој да подражавају. Жена треба по својој спољашности да буде индивидуалнија и од мушкарца.

Па ипак, изгледа као парадокс, енглеска краљица је најмодернија дама за нову моду и ношњу приликом свечаних приредаба и балова у Енглеској. Она даје и тон и оригиналност новој моди али сама се не равна по њој...

Славни композитори, књижевници и сликари и други велики и талентовани људи, такође, волели су да робују модним каприсима.

Немачки композитор Рихард Вагнер био је чувен по својој смотоској капици коју је накривљену увек носио на глави, чак и за време претставе, па и када су у позоришту биле присутне крунисане главе.

Немачки хумориста Рода Рода необично воли монокл да носи на десном оку. Пријатељи његови тврде да Рода Рода у томе претерује и у последње време не може више без монокла ни да спава... **В. Р. М.**

Мода изјутра, уподне, увече...

Шта носи елегантна дама у топлијим данима

Кепови, вечерње хаљине и боје

Париз, априла

Женина ношња мења се знатно чим отопле дани и јаве се први весници лета. Мода изјутра, уподне, увече знатно се разликује не само од раније моде него и једна од друге.

Преподневни костими, спортски капути и такозвани мали ансамбли имају отворену, праву линију, једноставни су, сукње узане. Преподневни капути имају дужину упола или у три четвртине, и веома су широки, нарочито позади.

Међу поподневним капутима све више се појављују од сасвим провидне као перје лаке материје, са каприционзним украсима, унакрсним ткањем, са авездицама као украсом и другим каткад веома фантастичним украсима.

Што се тиче кроја рукава, ту је избор врло велики и може се искористити разан крој. Махом рукави почињу узано и код лакта се проширују. Каткад плисирани. Код неких на лакту пришивено дугме означу је прелаз, промену у ширини рукава.

Поподневна и вечерња женска ношња највише обилује у оригиналним карактеристикама нове моде. Нарочито пада у очи да се сукња нагло проширује. Поподневне хаљине имају широке сукње. На леђима блузе су наборане, такође веома широко кројене.

На неким блузама на леђима има трака везаних у облику бу кета цвећа или су пак украшене једноставно стилизованим, тро ластим или шестоугластим метом. Дешава се да је пред део сасвим гладак, скоро пада на ниже. Контрасти врло упадљиви и дају вр утисак.

Ци су сада популарнији да. Никада није постојао толико разан и велики број кепова као данас. Има кепова, у облику ласте, има кеп као слепи миш, енглески кеп, преподневни и спортски кеп. Парижанке се смеју и кажу да је сада настела права „грозница за кеповима".

Мале вечерње хаљине су такође, наборане, широке и њихову ширину креатори моде хотимично истичу. Нарочито су лепи и укусни модели из колекције Ланвена и Жапарелина.

Код неких њихових најновијих модела јасно се истиче сасвим нова нота у женској моди: осећа се источњачки, махом персиски утицај у моди. А главна карактеристика те пресиске моде је да су сукње напред наборане и веома широко падају на ниже...

В. Р. М.

⊙ ⊙

КО ЈЕ ВЕЋИ ЗЛОЧИНАЦ? — Писац сензационалних и криминалних романа Поисон ди Терај, који је у прошлом веку био најчувенији романсијер у Европи, обилазио је једном казнени завод у Тулону и управник му је показао најопаснијег злочина у заводу, који је био сам у окованима.

— Ко сте ви? упитао је Поисон ди Терај робијаша.

— А ко сте ви? дрско је одвратио робијаш.

— Ја сам писац романа Поисон ди Терај...

— Аха, ви сте то! Читао сам ваше романе... Знајте да сам ја много мањи злочинац од вас! Јер ја сам поубијао свих седам чланова једне породице, а ви сте у својим романима поубијали већ хиљаде и хиљаде људи.

Портрет канцелара и баннара

Сликар са строгим моралом

Немачки сликар Франц Ленбах (1836—1904) био је познат по својој гордости, одлучности и строгом моралу. Никада га нико није могао навести да некога наслика у пуној, парадној униформи и са одликованьима. Он би рекао:

— Није истина да одело чини човека; Ја нисам постао сликар само зато да овековечим кројачке глупости; Ја хоћу да сликам човека;

Једном га је сам немачки цар замолио да га портретише, наравно у парадној униформи са орденима. Ленбах је одбио.

—Цара хоћу да сликам, али декорације и шаролике знаке људске сујете нећу!

Бизмарка је Ленбах радо портретисао и чак се поносио што је имао прилике да слика „гвозденог канцелара". Није хтео да прими за свој рад никакав хонорар, али га је Бизмарк натерао да прими бар 600 марака.

Када је то чуо познати берлински банкар Блајхредер позирао је код Ленбаха и поручио свој портрет. Мислио је да је сликар и њега за 600 марака портретисати.

— Слика кошта 40.000 марака; рекао је сликар кад је предао Блајхредеру слику.

— Шта кажете? Па ви сте канцелара сликали за 600 марака? Где је ту размера?

Ленбах је скоро бесно викнуо на банкара:

—Бизмарк је Бизмарк, а ви сте само Блајхредер; Где је размера између Бизмарка и вас? Радујте се што вас је портрети сао исти сликар који је сликао и славног Бизмарка!

⊙ ⊙

СМРТ НАЈСТАРИЈЕ КРАЉИЦЕ НА СВЕТУ. — Удова бившег авганистанског краља, кога су поданици за време револуције 1868 стерали из земље, умрла је ових дана у вароши Херат у Индији. Старој краљици било је 118 година и она је била дуго најстарија крунисана глава на свету. Она је била прабаба данашњег авганистанског емира Захира и имала је десеторо деце и безброј унука.

⊙ ⊙

НАПОЛЕОН СЕ ПЛАШИО ОД КРАТКЕ СЛАВЕ. — Француски сликар Антоан Жан Грос насликао је једном цара Напо леона Првог у пуној парадној царској униформи. Кад је портрет био готов, цар је упитао сликара:

— Шта мислите, колико дуго ће трајати ова слика?

— Па надуже може да траје шест стотина година, а тада ће боје на платну сасвим избледети...

— Само шест стотина година? чудио се Наполеон. Но то је кратко за моју славу... Зато одиста није вредело седети читав сат као модел!

⊙ ⊙

ДОБАР СТО. — Студент долази ресторатеру и каже:

— Ми бисмо хтели да преноћимо стимо свој сталан локал код вас. Имате ли довољно велики сто?

— Погледајте овај. Испод овог стола има места за најмање двадесет пијаних студената...

⊙ ⊙

ПРОБА. — Мама, када вечерас дође к нама г. Петровић, ја ћу му нешто отпевати...

— Добро, кћери, боље је да благовремено ставиш његову љубав на пробу!

Поводом централизације судија у Немачкој, у Берлинској опери одржана је свечаност у присуству г. Хитлера. На слици се види поворка судија.

Каква вам се жена највише свиђа?

Природни тен, неусиљена лепота, шарм и складност појаве

Мишљење бечке козметичарке

Бечка козметичарка Хелена Песл написала је чланак о женама које се данас мушкарцима највише свиђају.

Данас ни класична женина лепота, ни плавуше ни смеђе жене са тамним очима, па ни најмлађи бакфиши не доминирају и не свиђају се највише мушкарцима. Идеал женине лепоте увек је, према духу и укусу времена, био подвргнут променама, те тако данас није тако лепо, нити се може највише свиђати оно што се свиђало у доба наших баба.

У доба наших мајки важило је за женину лепоту гесло: „Природа!" То је значило имитирати природу, поправљати облике тела мидерима, дотеривати бледо лице руменила, да би се изазвала илузија природног изгледа!

Данас жене не теже за тим да имитирају природу, већ да изгледају оне саме природне, то јест онакве какве су створене. Мање коректуре, наравно, увек су допуштене.

Ипак, можемо прилично тачно да одредимо која се жена 1935 године највише свиђа. Она треба да има широка рамена, узан струк,нежне и витке руке. Свим својим понашањем, изразом лица, сваким својим покретом, она мора показивати активност и живост. Лепа жена без потребне живости је сликарски рад бледих, непогођених боја.

Светле очи, мало насмејане усне, живљи покрет руке данас највише утичу на мушкарце, ако жена и није иначе много лепа. Са женином бића данас мора да струји животна радост, расположење и ведрина. Ту је, наравно, тешко поставити утврђена правила и од женине укуса и индивидуалности зависи како ће се ту најбоље снаћи.

Најважнији услов данашње женине лепоте, ако жена жели да се свиди мушкарцима, бесумње су природан тен, неусиљена лепота, шарм и складност појаве женине. То одлучује а мање елеганција и раскош, мање лице као лутка и такозвани аристократски манири.

Данашњим мушкарцима без изузетака свиђају се само жене са живахним, ведрим изразом лица, воље румене, сочне, на смех у сваком тренутку спремне усне, мало од сунца испечено лице, грациозан ход, без афектације. Данашњи мушкарац ништа не воли код једне жене, што би га могло потсећати на другу жену. То је довољно да га од жене за коју се заинтересовао намах отуђи.

Можда мушкарци данас више траже од жене и њене лепоте него што је то био раније случај, али то још не значи да жена не може постићи све то. Мало више пажње, труда и добре воље треба уложити и — успех је осигуран.

⊙ ⊙

СУМЊИВА СТВАР. — Зашто, пријатељице, твоја служавка послужује са шеширом на глави?

— Нова је служавка и још не зна да ли ће остати код нас...

⊙ ⊙

ОТАЦ КОЈИ НИЈЕ ЗНАО ДА ИМА ДЕЦЕ. — Енглески листови објавили су недавно овај занимљив случај. Реч је о браку енглеског мајора Оконора, у чијем браку су се родила три детета, али отац за ту децу пуних двадесет година није знао. Он се сећа само да је за време службовања у Индији његова венчана жена сваке године једном долазила к њему из Енглеске, па се после неколико недеља враћала у отаџбину, где је живела код својих родитеља. Он се сећа и тога да је у три маха г-ђа Оконор говорила да се осећа као да је остала у бременитом стању, али кад би идуће године опет посетила свога мужа, она би му причала да се ништа није десило .

Пре неки дан мајора је посетио један двадесетогодишњи младић и предао му посетницу из које се јасно видело да је то мајоров најстарији, рођени син.

Мајор Оконор је у почетку мислио да има са опасним хохштаплером посла и позвао је полицију. Али у полицији се на несумњив начин утврдило да је млади Оконор заиста законити син мајоров. Он је имао код себе сва потребна документа да то докаже.

Истрага је вођена даље и, најзад, цела је ова мистерија потпуно расветљена. Г-ђа Оконор је од младости боловала од тихог лудила и патила од мање да пред својим мужем затаји да је родила децу. Имала их је троје. Сада је несрећна жена доспела у завод за умоболне.

МОДЕРАН СТАН
НА ТЕРАЗИЈАМА БР. 1
шест соба, купат. са бојлером и цео комфор, етажно грејање, лифт. Издаје се.
ЛЕП СТАН
три собе и све остало.
Обратити се
МИХ. П. ПЕТКОВИЋУ
или
ВЛАД. Н. ЈОВАНОВИЋУ
Теразије бр. 1. — Тел. 20-0-27
4671

ЗА ДАМЕ!

У пролетњој сезони ТРАЈНЕ ОНДУЛАЦИЈЕ изводи најдужа пракса и искуства, најбоља Вам је гаранција за солидну и добру услугу.
БРАЋА ГРОЗДАНИЋ
фризери
БЕОГРАД, Теразије 21 (Касина)
Телефон 24-551 5634

ДОБИЛИ СМО ПОСЛЕДЊЕ НОВИТЕТЕ
ЕНГЛЕСКИХ ШТОФОВА
за одела, иберцигере, тренчкоте и све врсте униформи као и женске костиме и мантлове. — Цене најсолидније.
Поповић, Лазаревић и Комп.
Кнез Михаилова 20

Сви државни и банкарски чиновници, пензионери, официри, подофицири, свештеници и остали користе најповољније кредитне олакшице у плаћању а по ценама као за готово. 5695

КУЋЕВЛАСНИЦИ!
ОГРОМНА УШТЕДА ВОДЕ постигнута је апаратом „ВИЛРУТ" светски патент што могу сви са задовољством потврдити који су га већ набавили. — Дајте ми прилику да и Вас уверим. У сопственом интересу без одлагања набавите апарат „Вилрут" Цена апарату са монтажом Дин. 85.—.
Ген. заступство РОБЕРТ С. МИЛИНГ — Београд
Пашићева ул. г. Механин а'ага бр. 1. 6770

ПОСЕТИТЕ НЕМАЧКУ!

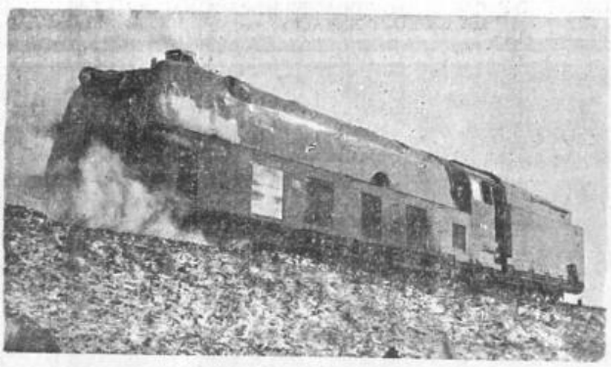

Сва обавештења о
60% попусту
на немачким држ. железницама
и
јевтиним Регистармаркама
даје
Немачки Саобраћајни Биро
Кнежев Споменик 5 БЕОГРАД Тел. 30-003, 27-290
67765

ПОЗНАТА ПОМОДНО ГАЛАНТЕРИСКА ТРГОВИНА
ПАВКОВИЋ И НИКОЛАЈЕВИЋ
пресељена у Кнез Михајлову ул. бр. 11, близу „Руског Цара"
и добила у великом избору најновији М. ШЕШИРА „Habig", „Hükel", „Paniza", „Pikadili" и др. машна, пицлама, рукавица, чарапа, кошуља, као и ЖЕНСКОГ ВЕША од шармеза, ГАРНИТУРЕ за удавače, свил. жен. ЧАРАПА, моде рукавица, свил. мармз и све друге помодне роб-. 56 12

ШПИРИТУС ЗА ГОРИВО
АЛКОХОЛ - чист 96%
на веће и мање количине најповољније продаје
ТРГОВИНА
КООПЕРАТИВА
ДЕЧАНСКА 5 — БЕОГРАД
Телефони: 21-318 и 21-431
5284

НАЈБЛИЖЕ И НАЈЛЕПШЕ ИЗЛЕТНИЧКО МЕСТО
Ресторација у ТОПЧИДЕРУ
ОТВОРЕНА ЈЕ
Телеф. 26-536 Ресторатер Милић Крсић
5694

ЖЕНСКИ МАНТЛОВИ
Шпортски у разним бојама 180.—, 250.—, 350.— и т. д.
Прин и тегет 320.—, 400.—, 500.— и т. д.
Камелхар 350.—, 450.—, 550.— и т. д.
МУШКИ МАНТЛОВИ
ТРЕНЧКОТИ за одрасле 380.—, 450.—, 600.— и т. д.
ТРЕНЧКОТИ дечији 120.—, 180.—, 250.— и т. д.
МАТРОСКИ дечији 200.—, 250.—, 300.— и т. д.
БРАЋА ИСАКОВИЋ
Краља Милана 46 кр. Александра 58
Кр. Александра 8. 5468

ШЕШИРА ЗА ГОСПОДУ
ПОЗНАТЕ МАРКЕ
„PANIZZA", „GENTLMAN", „BOSTON" hat ит д.
Добио сам у великом избору најмодернији боје и фазона
ЦЕНЕ ВРЛО ПОВОЉНЕ
Коста Вукадиновић
Београд, Кнез Михајлова ул. 27
5693

НАСТАВА

СТАРИЈИ СТУДЕНТ филозофије спрема ученике-це из свих разреда и из свих предмета, а нарочито из језика и математике. Успех најбоље гарантује дугогодишња пракса и досадашњи показани успех. Хонорар по споразуму. Јавити се лично или картом на адресу: Поповић, Престолонаследникоз трг 5 (3 степениште 5 спрат).

Нам'burgerin gibt Unterricht in deutsch, französisch, englisch, bridge Musik. v. Kolarčeva 5-II/V-14. Tel. 30-0-73. 5670

СТАНОВИ

МАЊА ВИЛА на брду шума одличан ваздух вода у Раковици издаје се питати тел. 20-500. 67553

КУПОВИНА и ПРОДАЈА

МЕД
СВИХ ВРСТА, ПРАВИ ПЧЕЛИЊИ, ЗРЕО, ГАРАНТОВАНО ЧИСТ, ПРОДАЈЕ И У КАНТИЦАМА ОД 5 КГР. 89.- ДИН.
Продавница Савеза пчеларских задруга, Београд
Франкопанова бр. 32. 67746

ЧУДО ЈАГОДЕ рађају безпрекидно од априла до новембра одличан мирис расад продаје тел. 20-500. 67754

РАСАД ЈАГОДА
веома крупних
РОДНИХ И РАНИХ
продаје 100 струка за 20 — дин. 500 струка шаље франко
Александар Јовановић
Смедеревска Паланка

РАЗНО

У ЧЕТВРТАК 11. АПРИЛА објављујемо у „Правди" наше нове снижене цене за Врбицу и ускрс. Прегледајте их — користите Вам. „Сокс" — одела, Краља Милана 5 — Краља Александра 26. 5700

ШТАМБИЉЕ и штампање ствари најбоље и најбрже израђује „Прогрес" Јос. С. Хинелрајх — Београд Брианова (Дворска) 1 сопствени изуми уређаји патент. бр. 8091. гаранција су за првокласну израду телефоном 27339. 5660

„Кухање и печење убија у храни витамине, хормоне, минерале, уопште највреднији део хране" кажу присташе сирове, природне хране.
И то стоји!
Али ми смо вековима јели шунке, кобасице, печења, кисело зеље са свињетином и сл. па се не можемо тако лако „преоријентирати" на сирову храну!
Али ако попијемо месечно неколико боца превразредне минералне воде **Раденске,** која је најчача у Југославији, уназамо у тело разне лекоште минерале у праобилном, непромењеном, природном облику.
Зато се осећају сви здраво и добро, који редовно пију Раденску! 5274

ПЛЕХАНИ МЕСИНГАНИ ревети
КАО И СОБНИ И КАНЦЕЛАРИСКИ НАМЕШТАЈ
ДОБИЋЕТЕ
ПО СОЛИДНИМ ЦЕНАМА
код индустрије покућства
»ВИСУНГ«
БЕОГРАД
Карађорђева 61. Тел. 29-023
Краљев трг 5 (Коларчев Универзит.

НАЈЗАДОВОЉНИЈИ БИЋЕТЕ
АКО ВАША
ОДЕЛА
ХАЉИНЕ
МАНТЛОВЕ
ИБЕРЦИГЕРЕ
и т. д. носите на **ХЕМИЈСКО ЧИШЋЕЊЕ** само добро познатом Заводу за хемијско чишћење
ОБРАДА ЈАЊИЋА
Пасаж Извозне банке — Краља Милана 70
Краља Александра 146 — Новопазарска 32
Кнеза Милетина 1 — Кр. Петра (Палата Аероклуба)
Царице Милице 14
5661

ТРАЖИМ СТАН
са 5-6 соба
са етажним грејањем. Стан да буде сунчан. Понуде слати на администрацију „Правде" под бр: 5652.

ПРОМЕНА ВОЗНОГ РЕДА
Од 1 априла 1935 возићемо нашим аутобусима овим возним редом

I. ЛИНИЈА: БАЊА ЛУКА-ЈАЈЦЕ				II. ЛИНИЈА: БАЊА ЛУКА-ОКУЧАНИ			
10.30	Бања Лука	16.30	11.30	Бања Лука	7.00	19.00
12.15	Бочац	16.45	12.30	Алекса-Шантић	6.00	18.00
12.45	Горња Ријека	16.30	13.30	Бос. Градишка	5.00	17.00
13.30	Јајце	15.30	14.00	Окучани	4.15	16.30

Бања Лука, у априлу 1935
Аутопромет БРАЋА ДИВЈАК
Бања Лука. — Телефон 105.
138

САВ ПОТРЕБАН НАМЕШТАЈ ЗА КУЋУ
КАО
СПАВАЋЕ СОБЕ, ТРПЕЗАРИЈЕ
и т. д. набавићете најповољније за готово и на отплату у ФАБРИЦИ НАМЕШТАЈА
„КОЛОРАДО"
Стовариште: ВАСИНА 9. Фабрика: КРАЉА АЛЕКСАНДРА 293.
ПРЕГЛЕД СЛОБОДАН — КУПОВИНА НЕОБАВЕЗНА

ПРАВДА
8 април 1935.

ЧИНОВНИЦИ У САРБРИКЕНУ ПОЛОЖИЛИ СУ ЗАКЛЕТВУ НА ВЕРНОСТ ХИТЛЕРУ

Највећи дијамант на свету који је прошле год. нађен у Африци, продат је за 150.000 фунти стерлинга. Када се исплифује, имаће 400 карата (око 80 грама) тежине

За прославу 100 годишњице немачких железница спрема се тонфилм „Челична животиња", који ће приказати разној железници у Немачкој

ИТАЛИЈАНСКИ МЛАДИЋИ РОЂЕНИ 1914 ГОДИНЕ, ОДУШЕВЉЕНО ОДЛАЗЕ НА СТАНИЦУ ОДАКЛЕ ЋЕ СЕ ОДВЕСТИ У СВОЈ ПУК НА ОДСЛУЖЕЊЕ ВОЈНОГ РОКА

СЛАВНА МАЛА АМЕРИЧКА ФИЛМСКА ГЛУМИЦА ШИРЛИ ТЕМПЛ ДИРИГУЈЕ ДЕЧЈОМ МОДОМ У АМЕРИЦИ, ЈЕР ШТО ОНА НОСИ, ТО ЈЕ МОДЕРНО

ГРЕТА ГАРБО ИГРА У ЈЕДНОМ НОВОМ ФИЛМУ УЛОГУ БОЛНИЧАРКЕ. ЊЕН ПАРТНЕР ЈЕ ПРВИ ПУТ ХЕРБЕРТ МАРШАЛ

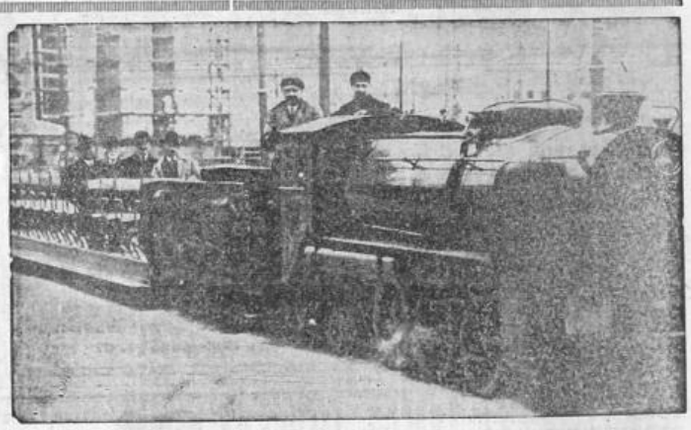

Ова мала железница саобраћаће на Бриселској изложби

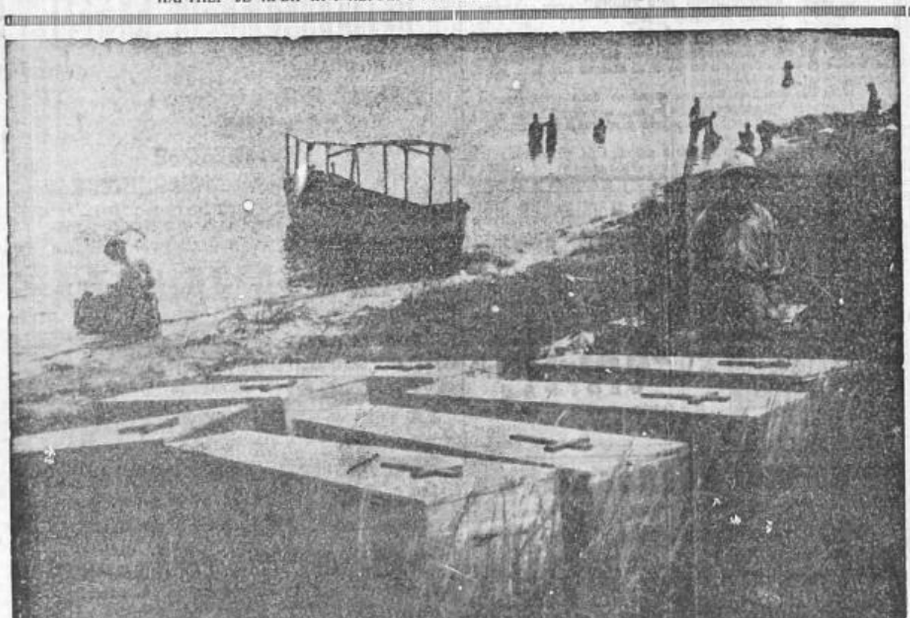

ПОСМРТНИ ОСТАЦИ ГЕНЕРАЛНОГ ГУВЕРНЕРА ЕКВАТОРИЈАЛНЕ АФРИКЕ РЕНАРА, ЊЕГОВЕ ЖЕНЕ И ПРАТЊЕ, који су погинули приликом авионске несреће, — преносе се у Француску. На слици се виде седам сандука пред уношење на брод

Познати француски модни стручњак ПОЛ ПОАРЕ приказује своје пролетње моделе у једном париском етаблисману

ВЛАСНИК И УРЕДНИК ДАМЈАН М. СОКИЋ, МАЈКЕ ЈЕВРОСИМЕ 24.

ШТАМПАРИЈА „ПРАВДЕ" ВЛАЈКОВИЋЕВА 8

ПОШТАРИНА ПЛАЋЕНА У ГОТОВУ

ЦЕНА 1 ДИНАР

ПРАВДА

Број 10.934
Година XXXI

ЧЕКОВНИ РАЧУН КОД ПОШТАНСКЕ ШТЕДИОНИЦЕ БРОЈ 54.220
ТЕЛЕФОН АДМИНИСТРАЦИЈЕ И ОГЛАСНОГ ОДЕЉЕЊА 25-551

БЕОГРАД, УТОРНИК 9 април 1935
Влајковићева улица 8

МЕСЕЧНА ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ 20 ДИН., ЗА ИНОСТРАНСТВО 50 ДИН. ТЕЛЕФОНИ УРЕДНИШТВА: 25-552, 25-553, 25-554, 25-555, 25-556, 25-557, 25-558.

Рукописи се не враћају

ПОМЕРАЊЕ УПОСЛЕНОСТИ

Да ли нам сутрашњица доноси нов прираштај или пак опадање незапослености? У случају да идемо у сусрет једноме смањењу беспослице у свету, на какав ће начин бити тих видирана ова заиста страховита појава, која здравим и конструктивно спремним људима не допушта да својом корисношћу друштву, заслуже свој опстанак? То су два питања која се намећу сваком мисаоном човеку, који у појавама садашњице тражи елементе наше најближе будућности.

Према подацима америчке статистике рада у Вашингтону, Сједињене Америчке Државе су 1929 године произвеле 365 милиона пари обуће са 205.640 упослених радника. Амерички технократи показују да би се иста производња могла пости ћи при данашњем ступњу производ не технике, са 88.000 радника само применом најмодернијих метода рада и у оним фабрикама где ове методе још нису потпуно уведене.

У истој години, 39.000 радника произвели су око 8 милијарди цигала, што потпуно задовољава годишњу потребу Сједињених Америчких Држава. Применом свугде најмодернијих метода ово је могуће постићи са 6 до 7 циглана и свега 100 упослених и довољно извежбаних радника.

У млинској индустрији, која је још 1929 године имала упослених 27.028 људи за производњу од око 3 милијарде килограма брашна, ако се сви млинови уреде попут најмодернијих млинова у Минеаполису (Минесота), довољно је 17 људи па да свршавају све послове око годишње производње брашна у Сједињеним Америчким Државама.

Овакви примери могу да се наведу и за разне друге гране индустрије, рударства па и саме пољопривреде. Свугде је, увођењем најнових искустава у производњу, могуће још више смањити број упослених. Ако се дакле ослоните на производњу најпотребнијих артикала за живот, број упослених ће сигурно да опада.

Ово ће се догодити још и стога што човечанство, кад је већ једанпут дошло до сазнања да се нешто може производити са мање напора него што је раније био случај, усваја нов начин без икаквог поговора. Ту је сасвим споредно да ли је пре дузеће државна или приватна својина, социјализирано или капиталистичко. Усвајање метода рада, којим се постиже исти резултат са мање напора, основни је елемената напретка. А главна човекова тежња у животу јесте и остаје остварење што већег напретка. Сваки корак у назад, причињава нам прави морални бол.

Према томе, крај данашње незапослености неће бити повратак радника у исте фабрике и радионице где су раније били упослени. Ове фабрике и радионице биће у стању, и кад се потражња производа буде повећала на ранији ниво, да тражњу задовоље без многих и многих раније неопходних људских руку. Највећи број данас незапослених људи, трајно је осуђен на изгнанство из радионица у којима је некад налазио себи упослење.

Али ако с друге стране погледамо нове послове, које овај наш исти технички напредак ствара, видимо прираштај упослености. Занати изу миру, али се јавља фабрична производња. Кочијаша нестаје, али се множе шофери и аутомобилски саобраћај. У време Луја XIV, кад су покретала весла робова и осуђеника, којима је доцније парна машина одузела посао тако да се човек никад више не врати на ову ропску дужност. Избацивање веслача било је у масама, али је брзи развитак поморства ускоро упослио на својим бродовима више људи но што је раније примитивно бродарство у опште било у стању да учини. Човек је поново дошао до посла на бродовима које је покретала пара и машина, али не да весла него да врши дужности много достојније човека. Човек дакле није из посла истиснут већ је његова функција само измењена. Најгрубљи рад преузела је машина, човек је техничким напретком само потиснут на узвишенији позив. То је све.

Наши стари људи данас извесне ствари не могу да схвате и са страхом погледају на будућност. Гледајући са каквом се брзином развија спорт и колико апсорбује интересовање наше младежи, један стари патриота и мој пријатељ рекао ми је да он у свему томе не разуме једну ствар: спорт уопште нема карактер производње, и како мисли та омладина да живи од посла који у опште не увећава број производа потребних за наше одржање живота? Старац није разумео, да је данас и једна спортска утакмица један посао, који људима доноси приходе и расходе, који омогућује циркулацију добара на тај начин што ће произвођач, за своју духовну насладу гледањем утакмице, дати један део својих прихода и на одржање спорта. Он не види да и спорт почиње да бива моћна полуга нашег општег напретка па и саме расподеле добара. Он још гледа очима човека који све своје бриге упућује на производњу артикала исхране и одела. Међутим, данашњи човек овај задатак врло успешно пребацује на машине и технику, а себе ослобађа за дужности вишег степена.

Ми се дакле не налазимо у периоду привременог смањења упослености људи у производњи најпотребнијих артикала за живот, већ у времену трајног пребацивања ове дужности на снаге природе и техничког напретка. Будућност нам дакле не носи собом уништење или смањење класе која врши расподелу добара и бави се ваздушастим питањима науке, спорта и друштвене управе, већ напротив, технички напредак пребацује све више целокупно човечанство у ову класу. Буржоаска занимања дакле не само да не опадају носећи собом и нестанак буржоазије, већ ова занимања расту, јер технички напредак све мање захтева човека у самоме процесу производње, који су процес извесни економичари огласили као једини достојан људског поштовања. Данас једна турбина од 300.000 киловата, извршује рад који не могу да дају 3 милиона људи на тако маленоме простору. Као производна снага, ова би турбина дакле заслуживала веће уважење и већа права у друштву него три милиона људи. То међутим није истина.

Данашњи порески систем, притиснуо је баш она места у привреди, где се најактивније стварају нова за нимања и отварају нови послови.

Треба једанпут схватити да нас застарела економска схватања помагања производње на штету других занимања воде у апсурдну ситуацију да помажемо оно што је већ постало прејако, упрегнувши и огромне природне снаге у своју моћну службу. Напротив, омогућење што бржег развоја нових занимања представља једини излаз из данашњег несклада између техничког напретка у производњи и потребе упослења незапослених, пошто је извесно да се они људи на својим ранијим местима не могу поново да упосле.

Нека се само помисли шта би било од нашег аутомобилског саобраћаја и туризма кад би се предузело једно трајно и стално снижење терета на бензин. За развијењима саобраћајем и навикама за путовањем дошла би неминовно и потреба за јачом изградњом путева и саобраћајница свих врста.

Ми дакле морамо да схватимо да је данашње време не време избацивања човека из послова, већ време преласка човека на нове дужности. Само тако много што шта што нам сад није јасно, постаће нам јасније и путеви будућности отворенији.

Инж. Милосав Васиљевић

Прилив злата у Енглеској

Лондон, 8 април

У току последњих дана 6 холандских звона пренело је у Лондон злата у вредности од [illegible] милиона фунти стерлинга.

Злато је одмах предато Енглеској народној банци.

Енглеска, попако, стишава ситуацију, а Немачка остаје при свом оружању

У Стрезу ће се доћи без велике нервозе

Г. Макдоналд ће сигурно присуствовати конференцији у Стрези, кажу енглески листови

Замак Боромео на Лаго Маџоре код Стрезе, у коме ће се одржати тројна конференција 11 априла

БОЛЕСТ Г. ИДНА МОЖДА ЋЕ КАКО САДА ИЗГЛЕДА ДОНОШЕЊЕ МНОГИХ ОДЛУКА УСПОРИТИ

Лондон, 8 април

(Специјалан извештај „Правди")

У париским политичким и дипломатским круговима праву сензацију изазвала је вест да чувар државног печата г. Иден неће моћи присуствовати конференцији у Стрези ни заседању Савета Друштва народа средином месеца априла, где је првобитно био одређен као званични делегат Велике Британије поред министра спољних послова сер Џона Сајмона.

О стању г. Идна могло се сазнати да се он разболео још на путу по Источној Европи. Познато је да му је у авиону на линији Праг — Лондон позлило, па због тога није мо-

Г. Иден

гао директно да отпутује у Лондон, већ је у Келну атерирао, преноћио, а сутрадан наставио пут возом према западу. Отказао се вратио у Лондон, кад г. Идна стално се налазе лекари. Јуче су лекари специјалисти извршили детаљан преглед г. Идна и констатовали да је његово рђаво стање проузроковано великим напорима, које је г. Иден чинио последњих дана, путујући у најудаљеније европске престонице за релативно кратко време. Лекари су констатовали да је г. Идну ослабило срце, али ипак не у толикој мери да би могло изазвати забринутост у погледу његовог будућег стања здравља. Г. Иден мораће четири до шест недеља остати у потпуном миру и због тога неће бити у стању да наредних дана настави важну дипломатску делатност, која му је била поверена.

Г. ИДН НЕ ПРИСУСТВУЈЕ СЕДНИЦИ ВЛАДЕ

Претседник британске владе г. Макдоналд и министар иностраних послова сер Џон Сајмон посетили су јуче г. Идна у његовом стану и дуже времена с њим разговарали. Због болести, г. Иден неће моћи присуство сути на данашњој седници Министарског савета, на којој је требало да поднесе и усмени извештај о резултатима свога путовања по Источној и Средњој Европи. Г. Иден није био у стању ни да довршн свој писмени извештај, већ је ставио на расположење г. г. Макдоналду и Сајмону своје белешке о разговорима са појединим европским државницима.

Г. МАКДОНАЛД ЋЕ МОРАТИ ДА ИДЕ У СТРЕЗУ

Због болести г. Идна, у политичким круговима рачуна се са сигурношћу да ће и сам претседник владе г. Макдоналд морати отпутовати на конференцију претставника великих сила у Стрези са сер Џон Сајмоном. Коначна одлука о томе донеће се на данашњој седници Министарског савета, која има да донесе и формалне закључке о томе какав став Велика Британија треба да заузме у претстојећим међународним преговорима од судбоносне важности, који ће се наредних дана водити у Стрези ради организације мира у Европи. П.

Г. ТИТУЛЕСКУ НЕ ИДЕ САДА У ЛОНДОН

Париз, 8 април

(Телефонски извештај нашег сталног дописника)

Пошто енглески министар сер Џон Сајмон ускоро путује за Италију, где ће се одржати конференција трију сила, у Паризу се сазнаје да је врло могућно да ће г. Титулеску, румунски министар спољних послова, одложити свој пут за Лондон, где је требало да остане неколико дана.

Министар г. Титулеску сада се налази у Паризу.

Г. СУВИЧ КОД Г. МУСОЛИНИЈА

Рим, 8 април

Д. Н. Б. јавља: Државни секретар за иностране послове г. Фулвио Сувич отпутовао је у суботу за Рока дела Каминате, где се већ од петка налази претседник италијанског министарског савета г. Мусолини.

У италијанским политичким круговима се уверава да римска влада ни је за претстојећи састанак у Стрези упутила никакав нацрт нити меморандум, нити било какав обичан предлог, парисКој и лондонској влади.

ФРАНЦУСКА ЋЕ У СТРЕЗИ ТРАЖИТИ ДА ЈОЈ ЕНГЛЕСКА У ПУНОЈ МЕРИ ГАРАНТУЈЕ ПОМОЋ У СЛУЧАЈУ ОРУЖАНИХ СУКОБА

Лондон, 8 април

Јутрошњи „Тајмс" доноси извештај свога париског дописника, који мисли да ће Француска тражити у Стрези од Велике Британије да јој, у случају неког оружаног сукоба, гарантује помоћ у пуном опсегу. До писник тим поводом напомиње да у Француској, ако збиља намеравају да поднесу овакав захтев, не воде довољно рачуна о посебним односима између Велике Британије и њених доминиона, као и о односима између Велике Британије и Сједињених Држава.

Г. МАКДОНАЛД СИГУРНО ИДЕ У СТРЕЗУ

Лондон, 8 април

Јутрошњи листови сматрају да ће министар претседник г. Макдоналд сигурно отићи на конференцију у Стрези.

У ЕВРОПСКИМ ПРЕСТОНИЦАМА ВЛАДА ЗАБРИНУТОСТ, АЛИ НЕ И ПАНИКА

Лондон, 8. априла

Пишући о посетама министра г. Идна, јутрошњи „Тајмс" каже између осталог да је г. Иден по свом повратку с пута више но икад убеђен да је установљење колективног система у Европи потребније но икад и да се тај систем може остварити у границама Друштва народа.

Лист налази да је г. Иден у престоницама које је посетио запазио да можда влада забринутост, али не паника.

„Тајмс" каже да италијанска и француска влада очигледно намеравају да у Стрези траже доношење одлука о мерама предохране против евентуалног нападача.

У главном, вели лист, у Паризу преовлађује мишљење да се треба што више вратити пакту Друштва народа, а нарочито његовим члановима 10 (заједничка одбрана од напада) и 16 (санкције).

По мишљењу „Тајмса", само по себи се разуме да је и Велика Британија у најмању руку исто тако расположена за примену Пакта Друштва народа, под условом да се поједнако води рачуна и о неким другим члановима Пакта.

По мишљењу великог лондонског листа, у Француској се запажа струја која тражи да се одустане од нацрта колективног система без бедности и уместо тога закључи савез са Совјетском Русијом и другим пријатељским државама.

Велика Британија, каже лист, не би могла да подупире овакав пројекат, прво због тога што би он био уперен против једне европске државе, а затим због тога што се британска јавност тешко може помирити се примањем нових војних обавеза у Европи.

„Разуме се, додаје „Тајмс", да британско устезање при примању нових обавеза никако не треба да значи да Велика Британија мисли у сваком случају да остане неактивна., Велика Британија, међутим, же ли што непристрасније да сарађује на општем споразуму. Међутим, ако би се појавили претерани захтеви који би значили нову опасност, она ће се неопходно определити.

ДОБРА СТРАНА Г. ХИТЛЕРОВЕ ИСКРЕНОСТИ

Лондон, 8 априла

Јутрошњи „Дејли Телеграф" у једном чланку о изгледима састанка у Стрези, каже између осталог да можда треба бити и благодаран г. Хитлеру на искрености показаној приликом берлинских разговора. Захваљујући тој искрености, каже лист, учесници на конференцији у Стрези имаће сад пред собом много јаснију ситуацију него што би је иначе имали.

На сваки начин, каже лист, сад не треба само мењати мисли већ треба донети и стварне одлуке.

Лист је мишљења да би досадно остајање Велике Британије при политици усамљености само још већма отежало озбиљну ситуацију у Европи.

Тога је мишљења по тврђењу овог енглеског листа и већина чланова бри танске владе.

На изборима за Данцишки парламент национал-социалисти добили су 60% од укупног броја гласова

Берлин, 8 априла
(Телефонски извештај нашег сталног дописника)

Целокупна немачка јавност са највећим интересовањем коментарише резултат јучерашњих избора у слободном граду Данцигу за данцишки парламент. На овим изборима национал-социалисти, чији су вођи уз помоћ пољског национал-социалистичких правака из Рајха извршили велику агитацију, добили су већину, која је убедљивија и од већине добијене на изборима 1933 године. Истина, очекивало се да ће ова већина бити још много значајнија, с обзиром да су употребљена сва могућа агитациона средства и утрошене и велике суме новца.

Национал-социалисти добили су на изборима 168 хиљада гласова, а на прошлим изборима добили су 109 хиљада гласова. Социал-демократи добили су 39 хиљада гласова (рани је 37.000), центрум 32 хиљаде гласова (раније 31.000), комунисти 8.000 гласова (раније 14.000), немачки националисти 10.000 (раније 13.000), пољска листа 8.000 гласова (раније 6.000).

Према томе, национал-социалисти процентуално добили су 60% укупно предатих гласова.

Орган национал-социалистичке странке „Фелкишер Беобахтер" тим поводом констатује да су национал-социалисти добили већину у Данцишком парламенту, и то убедљиву већину, иако су на изборима биле удружене разне странке у опозицију.

Ова удружена опозиција, како каже орган национал-социалиста, није се устручавала никаквих маневара.

Лист вели да су од свих опозиционих странака извесстан успех постигли социал-демократи, док су остали ослабили, или задржали своје раније позиције.

На крају коментара лист истиче несавременост одредаба Версајског уговора о миру, којим је створена засебна државица Данциг.

Г. Г.

Дан диг, 8 априла

Изборни резултати познати до 21 час су следећи:

Национал-социалисти 61.036 гласова;
социал-демократи 12.862 гласа;
центрумаши 9.774 гласа;
комунисти 2.935 гласова;
бела листа 3.014 гласа;
листа Пјеч 176 гласова;
Пољаци 2.723 гласова (од тога броја поништено је 671 глас).

БИВШИ ПРЕТСЕДНИК СЕНАТА ДР. РАУШНИГ ПОБЕГАО

Данциг, 8 април

Као што је већ јављено, бивши претседник сената г. др. Раушниг побегао је ноћас са територије слободног града Данцига. Мисли се да г. др. Раушниг за сада борави у Пољској.

ГОВОР Г. ФОРСТЕРА

Данциг, 8 април

По објављивању резултата избора, одржао је претседник данцишке организације национал-социјалиста г. г. Форстер говор, у коме је рекао да овај резултат још једном доказује целом свету не само у колико је мери Данциг немачки град, већ и у колико је мери његово становништво прихватило начела национал-социјализма.

РЕЛАТИВАН УСПЕХ НАЦИОНАЛ СОЦИЈАЛИСТА У ДАНЦИГУ

Париз, 8 априла

Поводом исхода избора у Данцигу одлазећи политички кругови истичу да је број национал-социјалистичких гласова у сравњењу са изборима маја 1933. године доста слабо порастао.. Ако се има у виду огромна пропаганда коју су вршили национал-социјалисти, као и притисак на опозиционе странке, каже се у политичким круговима, овај изборни резултат могао би се назвати према нахођењу само делимичном победом, а можда и делимичним поразом национал-социјалиста.

Политички кругови напомињу да данцишким национал-социјалистима треба двотрећинска већина у „Фолктагу", ради измене устава и завођења истих политичких и управних установа које постоје и у Рајху.

Да ли је на г. Гебелса извршен атентат у Данцигу?

Енглески листови упорно одржавају, немачки демантују вест

Лондон, 8 априла

Скоро сви лондонски листови, а и многи парискн листови објавили су синоћ од својих дописника из Данцига вест, да је на министра Рајха за пропаганду г. Јозефа Гебелса у

Г. др. Гебелс

Данцигу, у суботу ноћ, извршен атентат. Непознато лице пуцало је на немачког министра из револвера неколико пута и изгубило се у маси. Министар је остао неповређен.

После овог инцидента г. Гебелс се одмах авионом вратио за Берлин, прекинувши свој боравак у Данцигу, који је био дуже предвиђен.

Берлински листови објављују одлучни деманти поводом ове вести енглеских и француских листова и тврде да је вест о покушају атентата на г. Гебелса потпуно измишљена.

Дописник „Дејли Експреса" из Данцига и поред овог демантија упорно тврди да је на г. Гебелса ипак извршен атентат у Данцигу, само тај покушај није успео и г. Гебелс је прошао без и најмање повреде.

Немачкој влади било је, каже лондонски лист, у интересу да крије ствари и побије вести о атентату који је извршен у Данцигу, јер би тај догађај веома неповољно утицао на изборе за данцишки парламент.

Јутрошњи берлински листови објављују вест да се г. Гебелс налази у свом стану у Берлину и да је потпуно здрав.

Кандидације у земљи

У Дебарском срезу је кандидовани из листи претседника Владе г. Јевтића г. Радослав-Рада М. Димић, индустријалац из Београда. Његов заменик је г. Ибрахим Каба, рентијер из Добра.

Срески суд у Пироту потврдио је следеће кандидатске листе за претстојеће мајске изборе: г.г. Димитрија Младеновића — Гаге; Чеде Милошевића, учитеља; Боке Ђирића, професора; Душана Пешунотића, адвоката; и Милоша Вукићевића, адвоката из Београда. Сви су се ови кандидати везали за земаљску листу претседника владе г. Богољуба Јевтића. **Љ. А.**

Срез моравски потврдио је листа г. Милана Варјачића, шефа станице у пенсији, из Грејача, са заменком г. Живадином Петковићем, земљорадником из Лођике. Г. Варјачић се везује за листу г. Б. Јевтића.

Кандидације на Косову. — У Срезу грачаничком поред кандидације г. др. Милана Главинића, вишег саветника Министарства просвете из Београда, и г. Добре Јосимића, инжењера и бившег народног посланика, кандиновали су се и г.г. Аритон Поповић, врота из Гушчине, Танасије Јелић и Властимир Радивојевић, адвокати из Гушчине. Сви кандидати пријавили су своје кандидације и везаће се за Земаљску листу претседника владе г. Богољуба Јевтића. **М.**

Код Среског суда у Крагујевцу потврђене су четири кандидатске листе за предстојеће мајске изборе: министра правде г. др. Драгутина Којића и његовог заменика г. Миодрага Васића за срез Гружански.

За град Крагујевац и Срез крагујевачки потврђене су листе г.г. Милорада Николића, адвоката, (заменик г. Сретен Глишић) и листа г. Милије Живковића, адвоката. **Сим.**

Срески суд у Требињу потврдио је изјаву посланичког кандидата за Срез требињски г. Стевана С. Илијића, земљорадничко-задружног чиновника из Београда, са заменком г. Витомиром С. Пујићем, земљорадником из Тодорића. Ова кандидација везана је за земаљску листу г. Јевтића.

У Трстенику је Срески суд потврдио девет изјава за посланичке кандидате за претстојеће посланичке изборе. Поред до сада потврђених изјава, још су потврђене и изјаве г. Александра-Таке Дојића, бившег народног посланика за срез Трстенички, који је изјавио да жели да своју листу веже за листу претседника владе г. Б. Јевтића. За заменика г. Дојићу, изабран је г. Боривоје Шибак, претседник општине у Новом Селу. Другу изјаву за посланичког кандидата, а на листи г. Хоџере, суд је потврдио г. Милораду Јовановићу, инжењеру из Београда, који је заменик г. Милета Правдића, из О. саните. Са потврдама изјава г. Дојића и г. Јовановића, за срез Трстенички потврђено је укупно девет изјава. Од ових девет осам су за листу г. Јевтића, а једна за листу г. Хоџере. **М. В.**

Порез на дивиденде и вишкове акционарских друштава

На питање једне финансијске дирекције има ли се на вишкове, исплаћене задругарима у односу пословања са задругом, наплаћивати 10% пореза по чл. 15. Новеле од 18. фебруара 1934., Одељење пореза Министарства финансија дало је следеће објашњење:

Дивиденде, камате и вишкови акционарских друштава и задруга претстављају резултат пословне делатности ових пореских обвезника у току пословне године. При оцени постигнутог добитка иреле вантно је питање, да ли је добитак постигнут из пословне делатности са акционарима, задругарима или трећим лицима. И кад остварени добитак из такног пословања служи, према закључку годишњег збора, основицом за раздељбу добитка, онда и раздељени добитак треба опорезовати 10% порезом без обзира под којим је називом и формом раздељен између акционара, односно задругара и без обзира је ли тај добитак раздељен у односу удела акција, улога, пословања са задругом или на који други основици. Ово важи и у случају раздељбе добитка у форми кратис акција или робе у натури.

Совјети приступају Међународном бироу рада

Москва, 8 априла

Како изјављују у меродавним круговима, совјетска влада се начелно решила да приступи Међународном бироу рада, под условом да Међународни биро рада призна радничко законодавство Совјетске Уније.

Концерт г. Славка Попова из Софије

Загреб, 8 априла

Синоћ је у дворани Глазбеног завода приредио концерт на виолончелу професор г. Славко Попов из Софије. Концерт је имао врло леп успех. Г. Попов је извео композиције Бетовена, Штрауса, Баха, Падеревског, Давидова, Дебисна и Попера. Концерт је приређен у режији Музичког колегијума. **Н. Ш.**

Просветни рад међу бањалучким радницима

Бања Лука, 8 априла

Радничко просветно — културно друштво „Пелагић" у Бањој Луци развило је велику активност међу својим члановима. Сваке недеље при ређује предавања из свих подручја науке и има уређену библиотеку. Из друштвене библиотеке за прошла три месеца ове године узето на читање 674 књига. Највише се читају белетристичка дела, а број читалаца је био 756, и то: 469 квалификованих радника, 151 неквалификованих и 136 приватних намештеника. Друштвена читаоница, која је отворена преко целог дана, прима 50 разних дневних листова и часописа, а библиотека се сваког месеца прикључа са 30—50 нових дела. **Б. М.**

Одликовања

У име Његовог Величанства Краља Петра Другог, Указом Краљевског Намесништва, на предлог г. Министра финансија, одликовани су: Орденом Светог Саве трећег реда: **Михаило Цоцић**, главни инспектор Државне хипотекарне банке и **Рафајло Обрадовић**, шеф Дирекције самосталних фондова Државне хипотекарне банке.

Комеморативни концерт Хришћанске заједнице младих људи Краљу Мученику

Хришћанска заједница младих људи приредила је синоћ у просторијама Официрског дома комеморативни концерт поводом полугодишњице смрти Блаженопочившег Краља Александра. Концерту је присуствовао изасланик Њ. В. Краља маршал Двора г. др. Славко Грујић са госпођом, британски посланик у Београду г. Хендерсон са госпођом, претседник Х. З. М. Љ. г. Васа Лазаревић, саветни директор Х. З. М. Љ. г. Ситерс и друге угледне личности.

Концерт је отворио ректор Богословије у пензији г Милош Парента и прочитао молитву, Затим је минутом ћутања одана пошта Блаженопочившем Краљу Александру.

Први део концертног програма изводили су Прво београдско певачко друштво и хор Опере београдског народног позоришта под диригентством г. Стевана Христића. Претседник Хришћанске заједнице младих људи г. Васа Лазаревић одржао је леп говор о Блаженопочившем Краљу Александру и Његовим заслугама за идеје, које проповеда Заједница, као и о интересовању, које је Краљ Александар увек показивао за њен рад.

Затим је први пут изведена композиција г. Стевана Христића „На гробу Витешког Краља Александра". Изводила је Београдска филхармонија под управом самога композитора. Соло је певала г-ђа Роговска-Христић.

За време одмора г. Ситерс је приказао филм, који је он снимио у Београду за време погреба Блаженопочившег Краља Александра.

Концерт је изведен још уз суделовање г. Предрага Милошевића г-ђа Мезетове и Пинтеровић и г. г. Ивића и Цвејића, чланова Опере.

Конгрес Савеза аграрних заједница за Јужну Србију

Приштина, 8 априла

Савез Аграрних заједница за Јужну Србију одржао је свој редовни годишњи конгрес у свечаној сали основне школе. На конгресу је било заступљено 108 задруга из Вардарске, Зетске и Моравске бановине.

Конгрес је отворио комеморативни говором о Блаженопочившем Краљу Александру Првом Уједнитељу управник Савеза Аграрних заједница из Скопља г. Васа Шалетић, одајући признање и захвалност у име Савеза Великом Покојнику и заштитнику задругарства на Његовом очинском старању и заузимању за сељаке Јужних Крајева, коме је конгрес ћутањем од једног минута одао пошту. После читања извештаја Управног одбора о раду Савеза у прошлој години дата је разрешница Управном одбору за његов рад, па се приступило избору двојице чланова Управног одбора на место два члана чији мандат сваке године аутоматски истиче. За нове чланове управе изабрани су министар унутрашњих послова г. Вељa Поповић и г. Живко Шушић, адвокат из Београда.

Развила се велика дискусија по питању отписивања интереса на дуг који је Савез дао појединим задругама и већина говорника изјаснило се за отпис. После претреса буџета за 1935 годину конгрес је донео једну резолуцију, која је упућена надлежима у којој се траже олакшице у плаћању задужних дугова.

Са конгреса су послати поздравни телеграми Њ. В. Краљу Петру Другом Њ. Кр. Вис. Кнезу-Намеснику Павлу, Претседнику владе г. Богољубу Јевтићу и Министру пољопривреде г. др. Драгутину Јанковићу. **М.**

Аустриско сељаштво против диктатуре Хајмвера

Беч, 8 априла
(Телефонски извештај нашег дописника)

Вођ аустриских сељака, бившег Ландбунда, и члан г. др. Шушнигове владе г. Рајтер одржао је на једном великом сељачком збору у Салцбургу велики говор. Он је истакао задатке и циљеве сељаштва у Аустрији и нагласио да се аустриски сељаци морају борити за државу у којој ће државници владати по хришћанским начелима, без терора и диктатуре.

— Цело аустриско сељаштво је спремно да продужи да се бори и помаже г. др. Шушнигову владу у раду, ако она настави да ради у духу покојног Долфуса. Али ако та влада, по наговорима од стране вођа Хајмвера, буде тежила за диктатуром у Аустрији, аустриски сељаци ће најодлучније устати против тога терора одозго и неће допустити да Хајмвер господари неограничено нашом земљом.

Г. Рајтер је затим оштро напао покрајинског намесника г. Зегера, који је на једном скупу Хајмвероваца у Азјенштату недавно одржао говор, у коме је нападао сељаке и претио да ће у Аустрији ускоро бити заведена диктатура Хајмвера.

У владином круговима овај сукоб између сељака и хајмвероваца изазвао је врло непријатан утисак. Постоји претпостанка да би лако могло доћи због тога до важнијих промена у г. г. др. Шушниговој влади.

Совјети подижу фабрике у Турској

Анкара, 8 априла

Турски листови објављују вест да је између турске и совјетске владе већ у смислу раније склопљеног трговинског уговора постигнут нов аранжман, који ће довести до још већег економског па и политичког зближења између Совјетске Русије и Турске.

Према новом споразуму, совјетски инжењери и стручњаци радници по доћи ће у Турској, у свима већим варошима, чиме ће низ великих и модерних фабрика за израду разне робе. Сировине за те фабрике Турска ће стално набављати из Совјетске Русије.

У току месецу дође ће у Турску 50 совјетских инжењера и 5000 стручних радника да почну радове око подизања нових турских фабрика.

Франкирање возарине до немачке границе

Упозоравају се извозници за Немачку да је одобрено франкирање возарине до немачке границе за коју је до сада постојало девизно ограничење.

ПОД ПОКРОВИТЕЉСТВОМ КНЕЗА НАМЕСНИКА

Свечана прослава 50-годишњице Штросмајерове галерије слика

ВЕЛИКА СЛИКАРСКА ИЗЛОЖБА У ЗАГРЕБУ ПОВОДОМ ПРОСЛАВЕ

Загреб, 8 априла

У Југословенској академији знаности и уметности врше се велике припреме за свечану прославу 50-годишњице Штросмајерове галерије слика, која ће се одржати 18 и 19 маја ове године под високим покровитељством Њ. Кр. Височанства Кнеза Намесника Павла и претставника академија знаности и у уметности Пољске, Чехословачке и Бугарске, претставника свију наших научних и уметничких установа, друштава и школа.

Прослава ће бити везана уз главну годишњу скупштину Југословенске академије знаности и уметности у Загребу, која ће имати у свом јубиларном оквиру необично свечан карактер.

Прослава ће почети 18 маја у 10 часова пре подне, када ће се отворити изложба сликарских радова Краљевић — Рачић, последња у низу ретроспективних изложби приређених приликом јубилеја 50-годишњице Штросмајерове галерије. У 11 часова одржаће се свечана скупштина Академије и прослава 50-годишњице Галерије.

Другог дана је свечано отварање изложбе загребачких уметника у Уметничком павиљону. Истог дана отвара и уметнички салон Улрих у Илици изложбу оних дела наших уметника која се налазе у његовом поседу.

Пре десетак дана претседник Академије г. др. Алберт Базала био је примљен у аудијенцији код Њ. Кр. Височанства Кнеза Намесника Павла и поднстрео му молбу Југословенске академије у Загребу да се прими покровитељства ове јубиларне прославе. Њ. Кр. Височанство Кнез Павле врло се срдачно одазвао молби Академије и прихватио позив.

Поводом ове прославе Ваш је дописник посетио универзитетског професора г. др. Артура Шнајдера, замоливши га за детаљнија обавештења о прослави 50-годишњице Штросмајерове галерије. Ево шта каже г. др. Шнајдер:

— Поводом 50-годишњице Штросмајерове галерије слика (9 новембар 1934) закључила је Југословенска академија, да приреди низ ретроспективних изложаба под општим називом „100 година хрватске уметности 1830—1930". Задатак да тај њезин закључак изврши изложбеним програм што га је предложио академик Љубо Бабић, и према коме је имало приредити осам ретроспективних изложаба.

Како су, међутим, током првих изложаба искрсле неке непредвиђене препреке начелне и техничке природе и како је, према програму галеријског одбора, била сврха ретроспективних изложаба да се прикажу она дела уметника која су мање позната и важна за њихов уметнички развитак, одлучено је да се, по могућности, не излажу дела која се налазе у Штросмајеровој галерији или у другим јавним збиркама, или су опште позната. Уједно је галеријски одбор, од захтев својих чланова, одлучно да промени првобитни програм ретроспективних изложаба у толико да у изложбе уђу само дела уметника који нису више у животу. Како је, даље, због народне жалости поводом трагичне смрти високог покровитеља ретроспективних изложаба Витешког Краља Александра Првог Уједнитеља одложена и сама прослава 50-годишње Штросмајерове галерије за ово пролеће, одлучено је да се поред четири већ одржане изложбе при реди о самој прослави и пета, у којој ће бити претстављени Рачић и Краљевић, док ће у исто време у дванаестој дворани галеријској бити изложена дела живих уметника, и то не само загребачког круга, него и осталих група ових приказаних већ уметника, тако да ће последња изложба имати да прикаже претставнике хрватске уметности од 1900 до данас.

Н. Ш.

Свечаности поводом Луденодорфовог рођендана

Берлин, 8. априла

Д. Н. Б. јавља да је државни канцелар г. Хитлер, у својству државног поглавара и врховног команданта целокупне немачки оружане силе издао наредбу војсци и морнарици, поводом сутрашњег 70 рођендана генерала г. Лудендорфа, кога у тој наредби назива највећим немачким војсковођом у Светском рату.

Другом једном одлуком, г. Хитлер је прописао да сутра на свим државним зградама имају да се истакну заставе.

Постављења у Министарству пољопривреде

Решењем г. Министра пољопривреде, постављени су:

За ветеринарског приправника Среског начелства у Струмици, Радослав Цветко, бивши ветеринарски приправник Среског начелства у Бањој Башти; за чин. приправника Министарства пољопривреде, Милорад Лукић, чин. Врховног повереништва Аграрне реформе у Скопљу.

Генерал г. Веган враћа се у активну војну службу

Париз, 8 април
(Телефонски извештај нашег дописника)

Париски листови доносе вест да ће се недавно пензионисани шеф француског генералштаба генерал г. Веган ускоро поново вратити у активну војну службу, и то по жељи

Генерал г. Веган

г. Лебрена и владе г. Фландена. Ре активирање г. Вегана имало би уследити већ идуће недеље. Генерал г. Веган би се примило тешке дужности да управља реорганизацијом француске војске, коју је влада г. Фландена замислила на веома широкој и сасвим новој основи.

Изјава г. Виоле у француским листовима

Париз, 8 април
(Телефонски извештај нашег сталног дописника)

Данашњи париски листови на уводном месту доносе изјаву коју је београдској „Правди" дао нови италијански посланик у Београду гроф де Виола.

Изјава италијанског посланика изазвала је у Паризу велико интересовање, што се види и по данашњој париској штампи, која је и поред великог материала поводом великих међународних проблема посветила њој нарочиту пажњу. Д. Стојшић

Сензација једног лондонског листа

Пет смртоносних ратних оруђа Немачке

Париз, 8 април
(Телефонски извештај нашег сталног дописника)

У Паризу је изазвала велику сензацију вест лондонског „Сандеј Кроникла", у којој се говори да су немачки научници пронашли још пет смртних ратних оруђа.

Ова открића лондонског листа изазвала су велико изненађење, како у јавности тако и код највише публике.

Исти лист каже да је у могућности да до детаља опише пет нових ратних оруђа која су немачки научници после 15-годишњег напорног рада усавршили у циљу да неутрализују последице Версајског уговора у погледу оружања Немачке. Од ових оруђа нарочито је значајан нови хитац, који може да пробије оклоп од 15 сантиметара дебљине. Нова машинска митраљеска пушка, која је израђена у Круповим фабрикама може да испали 1000 метака у минуту. Она је намењена за изненадне нападе против непријатеља, као и за против-авионско гађање. Нова ракета претстаља једно од најстрашнијих ратних оруђа. Она може да превали пут од 350 километара и да у себи садржи експлозив загушљиве гасове и заразне клице. Исто тако значајан је и проналазак новог митраљеза, који је тежак свега 18 ливри и може да га носи само један човек.

Лист затим каже да немачки научници раде на изради новог митраљеза који ће у минути моћи да испали 2400 метака. Д. Стојшић

Значајне војне манифестације Француске и Русије

Посета руске војске Француској

Лондон, 8 април

„Дејли Експрес" доноси извештај из Варшаве у коме се каже да ће се после посете француског министра иностраних послова г. Лавала Москви организовати једна манифестациона посета претставника совјетске војске Француској, којом приликом треба да дође до израза солидарност првене армије и француске војске. До ове посете доћи ће у месецу мају. На челу руске војске биће команда ант војску г. Ворошилов са врховним командантом црвене војске Тухачевским и другим вишим официрима.

Претставници црвене војске доћи ће у Француску у ескалрили од седам џиновских војних авиона. Летеће директно од Москве до Париза. Тврди се да ће комесар за војску са г. Тухачевским и осталим високим војним функционерима совјетске војске водити у Паризу важне преговоре са претставницима француске војске, који ће преговори бити чисто војничког карактера.

У програму је да после ове посете претставника совјетске војске Француску војску врати посету руској војсци. Прва етапа у овој повратној посети, у којој ће учествовале, углавном, јединице француске морнарице, била би Одеса. П.

Кривична одговорност народних посланика у светлости правосуђа

У једном од последњих бројева Правде је сам се поводом пресуде загребачког апелационог суда, који је стао на гледиште да народни посланик није јавни службеник, те као такав не може кривично одговарати за она кривична дела за која одговара државни или самоуправни чиновник, осврнуо на ту одговорност народних посланика тврдећи да су они исто тако одговорни за кривице за које и чиновници, јер и они врше једну јавну службу. Позвао сам се и на француски кривични законик, који је у том погледу јасан и прецизира одговорност сенатора и народних посланика не само за кривична дела предвиђена као таква кривичним законицима, него сматра да су посланици и сенатори кривично одговорни и онда када тргују својим утицајем, не чинећи при томе никакво кривично дело.

Одмах затим ја сам у једном другом чланку изнео случај бившег француског државног потсекретара у Даладјеној влади Анриа Фалкоза, који је одговарао пред сенском поротом, којој је било стављено у дужност да одговори да ли је у једном случају, који му се ставља на терет Фалкоз интервенисао као адвокат или као народни посланик, као што је то тврдио онај коме је он тај посао спроводио.

Чланци нису остали незапажени код правника и ја сам одмах добио од једнога читаоца решења загребачке апелације и касације, која се односе на случај који ми је дао повода да напишем први чланак. Обе су решења врло интересантна не само за правнике него и за шири читалачку публику, те их ја с тога и пуштам.

Решење загребачког апелационог суда, који је стао на гледиште да нема места отварању кривичне истраге против народног посланика, гласи:

Апелациони суд у Загребу поводом жалбе окривљеног Трбића Василија против решења окружног суда у Осијеку од 6. јануара 1935 точ. К. зп. 81/32 којим је одбачена његова жалба против решења истражног судије од 26. децембра 1934 кап. 91/32, да се против њега отвара истрага због злочинства из §-а 385 кз. почињена тиме, што је као народни посланик вршећи по законском овлашћењу приврмено јавну службу захтевао и примио 75.000 динара од претставника великих шумских поседа, да им у њиховим интересима погодује и погодовао, што по закону није смео;

Након саслушања старешине кр. држ. надодветништва решило је:

Жалба се уважава, побијано решење поништава, те нема места отварању истраге против Трбића Василија због злочинства из §-а 385 к. з.

Разлози:

Први суд је узимајући, да су основи сумње изнети против жалиоца довољни за отварање истраге и да је исто потребно, да се изнети основи сумње судским путем разчиште, а стојећи на становишту, да се народни посланик има сматрати службеником у смислу § 14 бр. 3 к. з. одбио жалбу жалиочеву против горе наведеног решења истражног судије.

Становиште своје, да се народни посланик има сматрати држ. службеником образлаже тиме, што се таквим имају сматрати поред лица, која су у државној служби по закону о чиновницима и осталим држ. службеницима грађ. реда и лица, која по законском овлашћењу врше какву трајну или привремену јавну службу, а међу ова да спадају и народни посланик, јер да врши по закону о избору народних посланика за Народну Скупштину, дакле по законском овлаштењу посланички мандат, дакле јавну службу.

Ово становиште првог суда није на закону основано.

Државна власт се наиме по Уставу састоји од законодавне, управне и судске. Прву врши Народно Представништво, а потоње двије Кр. Влада по зато одређеним надлештвима по лицима, која су у државној служби по закону о чиновницима и службеницима грађ. реда, а осим по овима још и по лицима, која су у служби код самоуправне власти или која врши по законском овлашћењу какву трајну или привремену јавну службу, а не долазе под закон о чиновницима.

Сва ова лица, која врше послове Владе, сматрају се по §-у 14. бр. 3 кз. државним службеницима, дочим се таковим не сматрају народни посланици, јер они не врше послове Владе, већ законодавне послове.

Да посао народног посланика на основу његова мандата није јавна служба предвиђена у §-у 14 бр. 3 к. з. и да она међу тамо наведена лица не спада, види се и из прописа § 47 к. з., који нападајући, у чем се састоји губитак часних права у тачки 1 наваља губитак права на јавну службу, а у тач. 3 губитак права у јавним стварима биран бити дакле и вршити из избора извирућа права и дужности, према чему и тај законски пропис разликује јавног службеника од народног посланика.

Да народни посланик не спада међу лица из § 14 т. 3. следи и из прописа § 302 у ком је криминализирана клевета и увреда на штету државних службеника и у опће јавних службеника, а у новелираном том § није криминализирана и клевете и увреда на штету чланова Народног Представништва, па би новелирање у том смеру било сувишно, кад би се народни посланици, као чланови Народног представништва по закону могли сматрати јавним службеницима.

Из разложеног следи, да је први суд по кривом схваћању лица државног службеника и кривом тумачењу §14 мбр. 3 узео, да народни посланик спада међу лица из § 14 бр. 3.

Како само та лица могу бити субјекти из § 385 к. з. и како је први суд само на основу наведеног неспоразног схватања и тумачења да жалилац спада међу лица из §-а 14 бр. 3 добио побијано решење, то је исто уважењем жалбе као на закону неосновано по § 331 одељак трећи к. п. поништити ваљало и одредити као горе.

Државном тужиоцу стоји просто оценити, да ли се у чину жалиочеву стјечу обилежја код другог по кривичном закону какњива дела, те поступак даље наставити у колико не би поступку стајале на путу какве процесне сметње.

О том се обавештење Окружни суд у Осијеку уз повратак извештем од 25 јануара 1935 К. з. п. 81132 — 617 овамо подношених списа под. (1 те једног преписа овога решења за жалиоца под.) 2 ради даље одредбе.

Апелациони суд у Загребу, дне 29 јануара 1935.

Претседник већа: Светозар Томић".

Окружни суд у Осијеку стао је на гледиште да је народни посланик службеник у смислу 14 бр. 3 к. з., док је апелациони суд стао на гледиште да су службеници само државни службеници и самоуправни службеници, дакле они који врше управну и судску власт, а не и они ко ји врше законодавну власт јер законодавна власт не врши послове владе.

Сто седморице као касациони суд решавајући о захтеву старешине државног надодведништва који је тражио заштиту закона, стао је на гледиште да је решењем апелационог суда повређен закон у 14 бр. 3 к. з.

Његово решење гласи:

„Стол седморице као суд касационии под претседавањем претседника стола седморице др. Чимића Ернеста, у присуству судија стола седморице Маравића Звонимира, др. Хенигсберга Лава, Росандића Рафаела и др. Рогуље Стевана као судија, те секретара стола седморице др. Санте ка Мирослава као записничара, поводом захтева старешине надодветништва за заштиту закона против решења апелационог суда у Загребу од 29 јануара 1935 Кжа 4471934-2, у кривичној ствари против Трбића Василија због дела из §-а 385 к. з.

Након одржаног јавног касационог претреса и на њему саслушаних извођења старешине државног надодветништва Бребернне Стевана изрекао је ову пресуду:

Решењем апелационог суда у Загребу од 29 јануара 1935 кжа 447-12-1934, у делу којим изрице да народни посланик није државни службеник по смислу § 14 бр. 3 Кз. повређен је закон у § 14 бр. 3 Кз.

Разлози:

Државни надоветник као врховни државни тужилац побије решење апелационог суда у Загребу од 29 јануара 1935 Бр. Кжа — 417-12-34 у оном делу, у којем узнма, да народни посланик није државни службеник по смислу § 14 бр. 3 Кз. и ставља предлог, да се изрече пресудом да је тим делом тог решења апелационог суда повређен закон у § 14 бр. 3 Кз.

Тај предлог државног надодветника јест оправдан.

У § 14 бр. 3 Кз. каже се „као државни службеник сматра се поред лица које је у државној служби и по закону о чиновницима и осталим државним службеницима грађанског реда и лице које је у служби код државне или самоуправне власти или врши по законском овлашћењу какву трајну или привремену јавну службу, а не долазе под закон о чиновницима.

Према овом пропису треба да разликујемо: 1) лица код државне власти, 2) лица код самоуправне власти, 3) лица која по нарочитом законском овлашћењу врше какву трајну или привремену јавну службу, а нису чиновници.

Лица код државне власти могу да су а) чиновници по закону о чиновницима, б) друга лица, која су у служби код државне власти.

Да народни посланици нису чиновници по чиновничком закону и да ни јесу лица код самоуправних власти, то је без сваке сумње, на није потребно да се на то напосе осврне.

Дали се имају народни посланици сматрати лицима која су у служби код државне власти. Да се на то питање узмогне одговорити, потребно је, да се уђе у бнће саме државне власти.

Држава као правни субјект има

Та власт државна једна је једина, и она, да узмогне функционисати треба да је организована на правним начелима у модернној држави, а ако убрајамо и нашу Краљевину, организација државне власти изведена је на начелу поделе власти и то на основу трију државнијих функција те власти а то су: законодавна, судска и извршна (или управна). Те три функције државне власти подељене су на посебне органе, који додијелне им функције државне власти морају да врше искључиво у државном интересу као јавну државну службу. Ни један орган од ових трију државних функција не смије да се користи дотичном државном функцијом у свом личном интересу као своје приватним правом или својим приватним добром, већ све што ради као државни орган има да врши само и искључиво за државу и у њезину корист.

Према овоме органи државне власти, кад врше државне функције за конодавну, судску или извршну, органи су државни, они су државни функционери, они сви су државни службеници без обзира дали су сврстани још и под који други закон (закон о чиновницима), они су лица у служби код државне власти. И наш Устав од 3 септембра 1931 г. стоји на гледишту модерне науке о држави, да је државна власт једна и подељено јој је према државним функцијама на законодавну, судску и управну (чл. 25—28). Те државне функције врше за то одређени државни функционери, међу које су убројени дакле и народни посланици као органи државне законодавне власти. Сви органи, који извршују државне функције, постављени су на основу правних прописа и то народни посланици изборои, сенатори дионо изборои а дионо именовањем, а судски и управни органи именовањем. Сви ти органи подлежу кад наступају своју дужност присеру, и имају сваки своју законом ограничену и тачно фиксирану надлежност, преко које не могу да иду. Дужност је свих тих органа државне власти, да своју дужност врше непристрасно и савесно без штете по државу и они су за сво је чине одговорни за дисциплинске, дисциплински, а за кривичне, кривично, ако зато наравно предлеже услови. Према томе сви су ти државни органи у главним линијама својих дужности једнаки: Што се напосе тиче народног посланика, он је орган државне власти и врши у парламенту најважнију државну функцију, а то је: суделовање код стварања државне воље, која треба да буде закон за све држављане, али и за њега самога. Он ту своју функцију као државни орган врши на основу правног поредка у држави, који је правни поредак потекао опет од законодавца. То су Устав од 3 септембра 1931. и закон о изборг народних посланика од 10. септембра 1931. Он као државни функционер у вршењу свог звања, врши исто тако државну службу као и сваки други државни орган, који није народни посланик, наравно у свом законском делокругу и на начин законом прописан; кад он ту своју службу врши, врши је за државу као њезин орган, а не као држава, макар да је он представник народа. Узевши дакле све у свему што је напред изложеном мора се до нами несумњиво до закључка, да је народни посланик доиста лице које се налази у служби код државне власти, јер је и сам орган те власти. Та констатација не смета, што он као народни посланик има нарочитих и засебних прерогатива као што је имунитет (чл. 74 Устава) који органи других државних функција немају, али да су сви они лица у служби код државне власти и да им је то својство њихово заједничко, то се порећи неда. Кад се неби прихватило мишљење, да је и народни посланик лице код државне власти, онда би народни посланици били лишени заштите од крив. дела против државне власти (глава 13. крв. Законика). Узмимо на пример да народни посланик има на основу чл. 67 Устава да проведе какову истрагу и да у томе буде спречен или да буде код вршења те службе ослеђен. Ако се неби узело, да је он у служби код државне власти или у кратко ако се неби узело, да је он државни службеник, како се у тој глави крив. Законика орган државне власти назимље, он би имао мању заштиту него ли други државни службеник, дапаче мању од обичног радника, који би био чиновнику додељен као пуко помоћно лице. Тога кривични закон ипак није хтио. А ипак у прописима те главе крив. закона не спомињу се ни Министри ни народни посланици ни сенатори, већ стоји општенити израз: државни службеник, а ипак уза све то треба да и ти државни органи уживају исту означену законску заштиту. Да је томе тако, види се најбоље из прописа §а 302 к. з. где су мање деликти почињени против чланова Народног представништва, кажњиви, па неможе да буде да тежи деликти не буду кажњиви. Неможе се рећи да је заштита народног посланика као члана парламента за дела из главе 13 кз. узаконљена у §у 94 кз., јер овде је дата заштита дакле стама државним као таковим, т. ј. као колективним телима, а не појединим органима њиховим. Према изведеном неможем бити ни од какове важности чињеница, што у §у 14 бр. 3 Кз. нису нарочито споменути народни посланици. То није било нужно не због тога, што је тај Закон донесен у год. 1919. прије Устава од 3. септембра 1931. већ због тога, што то није било потребно. Означа „државни службеник" већ по тумачењу §-а 14. бр. 3 кз. садржи у себи све органе државне власти, а који су то органи то се одлучује према ономе времену, кад се тај пропис примењује. Тај пропис није донесен само за год. 1929, већ за време, док год буде тај кривични закон на снази и ни је било нужно, да га се након Устава год. 1931. мења или попуњује. Под тај пропис подвешће се дакле они, који у доба његове примене буду државни службеници било то они данашњи или нови будући који буду новим законима уведени у живот. Према свему што је овде речено, није потребно да се овде расправља о лицима која по нарочитом законском овлашћењу врше како ву трајну или привремену јавну службу, а нису чиновници, јер народни посланици овамо и не спадају будући да су подвргнути у лица оне прве категорије. Због тога свега, оправдан је захтев државног надодветника за заштиту закона, па је на основу §а 357 к. п. изречена одлука у смислу диспозитива ове пресуде.

Стол Седморице као суд касациони. У Загребу, дне 2. фебруара 1935 г. Претседник већања Др. Чимић с. р."

Дакле гледиште које сам ја заступао у своме чланку не одступа од гледишта Касационог суда, које је правилно, које је у складу са јавним моралом и које је најзад у складу и са самим текстом Устава.

Живко К. Живковић
адвокат

ОДАСВУД

ОД НЕДЕЉЕ ДО НЕДЕЉЕ

Из дана у дан осећа се пролеће. И ако је „баба Марта", по народном предању, позајмила од априла девет дана, њена снага малаксава: Осваја дан, осваја топлина и наилази пролеће.

Пролеће, у знаку обнове природе и буђења живота, наступа тихо, скоро неосетно. Оно пали крв млада дости и доводи, често, и до катастрофалних завршетака. У исто време оно пали покосницу и зглобове код старијега света и појављује се — реуматизам.

И благодетно пролеће, коме се сви радујемо, не доноси свима, и увек само, радости. У свој својој лепоти и раскошности оно, као лепа жена, опчара нас својим осмехом и нанесе много бола.

Све то није ништа необично. То је само понављање једнога истога. Све је већ једном било, кажу људи. Само човек, тако, воли да се сети и прокоментарише па чак и да упореди време са животом. Није све лепо што је лепо! Парадокс? Не, то је живот! Нема већег парадокса од живота. Јер кад би човек сабирао колико је имао радосних часова у животу видео би да се није много смејао. Смех је огроман део среће човекове. Чак и за дуг живот човечји (као и за депоту жене) препоручује се — што више смејања.

Могло би се рећи и за песму да је израз задовољства и среће. Јест, али само у неколико. Човек, по неки пут, пева од муке или пева да заборави бригу: неко, ко лако схвата, удари и — бригу на весеље. Али је само смех чисто осећање среће и задовољства.

Париском комичару Дранему, некако одмах после Светског рата, пребацили су како је он много више плаћен него маршал Француске Фош.

Комичар Дранем одговорио је мирно:

— Али ја сам, небројено пута, насмејао Париз, а Фош није.

Значи, у сваком случају, да је смех скупоцен за човечанство.

—ановић

Јуче је сахрањен Радомир Тодоровић

Јуче је из Новом гробљу сахрањен Радомир Тодоровић, помоћник Министра унутрашњих послова. Погребу су присуствовали г. г. Јеремија Живановић, гувернер Нб. В. Краља Петра Другог, Велимир Поповић, Министар унутрашњих дела, Предраг Лукић, помоћник Министра унутрашњих дела, начелници и чиновници Министарства, Душан Филиповић, управник града Београда са чиновницима, Врслав Точић, генерал, командант Београда, Живојин Јанић, бивши министар, Стојан Трнокоповић, помоћник команданта жандармерије са официрима.

Погребу је присуствовао и вој земунских полицијских стражара са заповедником полицијске школе г. Талчевић.

Са покојним Тодоровићем опроштено се пред црквом на Новом гробљу г. Предраг Лукић. У кратком говору г. Лукић је оцртао живот покојног Тодоровића који је био пример напорног и исправног рада. Покојни Тодоровић је стекао много пријатеља и свуда је уживао симпатије и поверење. После тога, са покојником су се опростили г. др. Обреновић у име бана Моравске бање вине и г. др. А. Стаиојевић.

На одру покојног Тодоровића биће и више венаца.

„Професор Универзитета без универзитетске спреме"

ПОВОДОМ НАПИСА Г. НАЈДАНОВИЋА

Уредништво је преко суда добило следећу исправку:

Г. Димитрије Најдановић преко листа „Правде", бр. 10911 од 17 марта 1935 год., стр. 10 под насловом „Професор Универзитета без универзитетске дипломе" одговорио је на моје тврђење у „Гласу Ваљева" од 3 фебруара 1935 године да г. Јустин Поповић нема дипломе о свршеном факултету. Пошто уредништво није нашло за сходно из нама непознатих разлога да мој одговор штампа, то сам принуђен да се користим Законом о штампи. Зато молим да се овај мој одговор штампа на основу чл. 26 Закона о штампи.

ШТА ТВРДИ ГОСПОДИН НАЈДАНОВИЋ

У свом одговору од 17 марта г. Најдановић тврди да г. Јустин Поповић има диплому о свршеном факултету. Он се позива на назови-сведочанства од 18 новембра 1921 године, бр. прот. 1162 — бр. увер. 599. Питам г. Најдановића да ли је то сведочанство на које се позива истоветно с оним на које се позива г. Поповић у свом „Службеничком листу", а датира од 18 новембра 1920 године. Да ли гласи овако:

ПРЕПИС

Пр. Прот. 1162

Бр. увер. 599

Такса од 20 динара

КРАЉЕВИНА ГРЧКА

Печат Универзитета и марка

РЕКТОРАТ

НАРОДНОГ И КАПОДИСТРИЈСКОГ УНИВЕРЗИТЕТА

издаје Сведочанство ово:

да Г. Јустин Поповић, из Србије, који се према закону 2089 уписао као студент четврте године Теолошког факултета Каподистријанског универзитета и пратио предавања текуће 1919/20 универзитетске године, има право, да спреми и поднесе докторску дисертацију, коју ће пошто се по закону оцени и мати усмено обранити да би био проглашен за доктора.

Атина, 18 новембра 1920

Печат

Ректор, **А. Кридис с. р.**

Ово уверење није никаква диплома о свршеном факултету, јер се зна какве дипломе издаје атински универзитет овим својим слушаоцима који положе све потребне испите. Ово уверење издато је само као потврда именованом да има право полагати докторат пре него положи дипломски испит и то на основу једног ванредног закона грчког министарства просвете, бр. 2089, издатог специјално за Србе студенте, што се јасно види и из његове докторске дипломе. Чл. 2 алинеја 1 и 2 гласи:

„Студенти који ће се у текућој школској години на основу прописа другог алинеја горњег члана, уписати у четврту годину и који ће продужити студије у Теолошкој школи Каподистријевог универзитета, биће подвргнути испитима одређеним од Професорског колегијума Теолошке школе, а онима који те испите буду положили, издаће се диплома доктора Теолошке школе Каподистријева Универзитета.

Ова диплома без дипломе Теолошке школе предвиђене универзитетским статутима не пружа права која су поштеђењем законима призната овој дипломи.

Из овога закона јасно се види да на атинском универзитету постоје дипломски испити засебно од докторских. Само цитирањем законом омогућено је Србима студентима да могу полагати докторски испит пре него положе дипломски, али се у другој алинеји каже да те докторске дипломе немају никакве законске употребе пре него се дипломира.

МОЈИ ДОКАЗИ

Да је заиста оправдана моја претпоставка која прелази у тврдњу, да г. Јустин Поповић нема те дипломе о свршеном факултету, заснива се на овим чињеницама:

1) Што сам г. Јустин Поповић у „Службеничком листу", који он по дужности попуњава, у рубрици за школске квалификације изјављује у ви ду уверење из Атине од 1920 године које сам ја цитирао не каже да је на универзитету дипломирао, него само да је студирао, што се у потпуности слаже са горе цитираним уверењем. То значи да ни он сам у једном званичном документу тврди да је дипломирао.

2) Што је на основу наведених уверења, које цитира у „Службеничком листу (за Оксфорда и Атине) био постављен 14-X-1921 год. В. Бр. 1054! за привременог учитеља у богословији у Сремским Карловцима, што доказује да му ни само онда није Министарство вера није ово уверење признало као доказ да је заиста дипломирао у Атини. Дато му је важење које се даје људима са средњошколском квалификацијама.

3) Што приликом полагање професорског испита није Испитној комисији, када је она то по закону затражила, поднео сведочанство да је дипломирао, ма да је изрично условљено Правилником за полагање професорског испита.

4) Што је положио докторат на основу ванредног закона грчког Министарства просвете (Верско озелење) Бр. 2089, издатог искључиво као олакшица за Србе студенте, који (докторати) нису имали важности за Грчку, него само за нашу земљу, и то под условом да кандидат има диплому о свршеном факултету. У другом члану, алинеја друга изрично стоји да она докторска диплома „Без дипломе теолошке школе (т. ј. богословске школе атинског универзитета) **не пружа права која су по постојећим законима призната** (т. ј. докторској) **титули и дипломи**". То значи да се г. Јустин Поповић није смео служити овом докторском дипломом, без дипломе да је дипломирао на атинском универзитету. Међу тим, он је на основу ове докторске дипломе, без дипломе о свршеном факултету, био прихваћен да полаже професорски испит. За чуђење је било државне испитне комисије, јер како изгледа прво га је одбила да полаже професорски испит, док не под несе диплому о свршеном факултету, па га после (1927) када је положио докторат прихвата да на основу те докторске дипломе полаже професорски испит, према закон на основу кога је издата ова диплома изричито каже да је њена законска употреба условљена са факултетском дипломом. Овде је прво погрешила испитна комисија, а друго, одговара је и г. Јустин Поповић, зато што се законично користио неважећим документима.

5) Што је 30 марта 1931 године С. Н. Бр. 9956, када је по закону о чиновницима било разврставање, г. Јустин Поповић био разврстан у седмој групу прве категорије на основу мишљења тврђења да је **„свршио Богословију у Сремским Карловцима 1914 год."**. Дакле, и приликом разврставања 1931 године решење о његовој чиновничкој групи и категорији није донесено на основу уверења да је свршио факултет у Оксфорду или Атини, него на основу тврђења да је свршио прератну карловачку богословију, што не одговара истини, јер је он свршио богословију Светога Саве у Београду 1914 године. Разлика између ове две школе је у томе, што се у прератну карловачку богословију ишло са великом гимназијском матуром, а у београдску са основном школом; што је прератна карловачка богословија, приликом регулисања наставничко - чиновничких положаја, призната у рангу факултета, док је београдска богословија призната у рангу обичне средње школе. Је ли ово тврђење засновано на неком неисправном документу или на ње то не можемо тврдити, али је факат да је разврставање заиста извршено на основу неистинитог тврђења што подлежи кривичној одговорности.

6) Што у његовом „Службеничком листу" код Главне контроле, Светог архиепископског синода и школе у којој је служио, нема преписа или оригинала дипломе о свршеном факултету, јер сам је то по закону изричито условљено.

7) Што г. Јустин Поповић, приликом конкурса за доцента на универзитету, није поднео диплому да је дипломирао, ма на коме од универзитета, што је апсолутно морао учинити по члану 123 Опште уредбе Универзитета, иначе његов избор скроз је незаконит, као што је овде случај.

8) Што се Главна контрола приликом овлашћења избора г. Поповића за универзитетског доцента није хтела упуштати у испитивање да ли докторски има диплому о свршеном факултету, из нама непознатих разлога, премда је благовремено о томе била обавештена.

Зашто г. Најдановић ни у једном свом напису до данас није побио ни једно од ових мојих навода. Сигурно да је могао он би то учинио, него је своје причањања која немају везе са ствари о којој је реч, и код најбољих пријатеља и поштовалаца г. Поповића пољуљао веру у истинитост да је факултет дипломирао. Када би заиста била ово диплома на коју се позива г. Најдановић онда постоји чуђење зашто је није поднео у току своје каријере нигде где је то закон изискивао. Ја сам ту назива „диплому" имао у рукама када сам први пут тврдио да г. Поповић није свршио факултет. Он је врло мудро поступио, цитира уверење по броју и датуму али га не показује у преписа или оригиналу да би се јавност уверила у истинитост или неистинитост његових тврдњи.

ЧУДНО САОПШТЕЊЕ РЕКТОРАТА УНИВЕРЗИТЕТА

Једино Ректорат универзитета је одговорио на моје тврђење да ни приликом избора за доцента није поднео диплому о свршеном факултету. Он је то саопштење дао вероватно да би од себе отклонио сваку сумњу да су и надлежна тела на Универзитету при ликом избора г. Поповића поступила противзаконито, и тиме се огрешила о Општу уредбу универзитета. То са општење Универзитета гласи:

„да су надлежни органи Универзитета (Савет православног богословског факултета и Универзитетски сенат) испитивали школске квалификације на основу оригиналних документата, које је под нео г. Поповић др. Јустин приликом своје пријаве на конкурс за доцента. Они су нашли да г. Поповић има све услове који се по чл. 121 и 125 Опште уредбе Универзитета траже за универзитетске доценте, па према томе и у редно стечену докторску диплому".

Ко узме Уредбу универзитета и прочита шта кажу чл. 121 и 125 видеће да они уопште не говоре нити о факултетској нити о докторској дипломи. Цитирана два члана говоре о научним условима процедури за избор за доцента. Ја јавно тврдим да кандидат није испунио ни услове из ова два члана, где се исто тако криje једна неправилна радња о којој нећемо говорити када решимо питање дипломе.

Али што је главно, намерно или ненамерно, Ректорат је избегао у саопштењу да дâде одговор на главно питање да ли је г. Поповић испунио услове које тражи члан 123 и 124 Опште уредбе универзитета. Члан 123 гласи: **„Избор за доцентаа није могућ, ако није протекло најмање три године од дана када је кандидат положио дипломски испит.**.. „Из овога се јасно види да се од сваког кандидата за доцента тражи факултетска диплома као доказ да је дипломирао. Атински универзитет има засебне дипломске испите и он их је морао испунити, ако је желио да његов избор испуни све законске услове, јер се није имао право користити никаквим бенефицијама. Његова докторска диплома условљена је факултетском дипломом, што је јасно види из цитираног закона бр. 2089 под бр. 5. Ако Ректорат сматра да ово моје тврђење није тачно онда га позивам да прочита чл. 123 и 124 Опште уред бе Универзитета и вапредни закон Министарства просвете бр. 2089, где ће се потпуно уверити у оно што ја тврдим. За вапредним законом грчког Министарства просвете не мора да трага у Атину јер ју му та ја овеерена показати, као и Општу уредбу универзитета ако је случајно нема?

Ако је Ректорат свесно избегао да одговори на јасно прецизирано питање да ли је г. Поповић приликом избора за доцента испунио услове из чл. 123 и 124 Опште уредбе Универзитета, где се тражи диплома о свршеном факултету и је ли је приликом конкурса поднео, онда је и његово саопштење промишљо сваки ца, сем ако у потпуности не потврђује моје доказивање да ту диплому није поднео приликом избора за доцента. Зато, ако Ректорат жели да оправда своје подлоге органе, као и самог Поповића, да приликом избора није неправилно поступљено, онда је дужан да одговори на ова питања:

1) Да ли је г. Поповић приликом избора за доцента поднео диплому о свршеном факултету и тиме испунио услове из чл. 123 и 124 Опште уредбе универзитета.

2) Да каже на коме је Универзитету г. Поповић дипломирао.

3) Када је положио дипломски испит и

4) Да покаже ту диплому о свршеном факултету у **„Оригиналу"** оверену од Министарства спољних послова.

Ако то не учини, онда се не може избећи уверењу јавности да је и сам Универзитет свесно улетен у ове неправилне радње г. Поповића.

НЕКОЛИКО ПИТАЊА ГОСПОДИНУ НАЈДАНОВИЋУ

Зашто г. Најдановић не одговори на моје тврдње: зашто није ту диплому поднео приликом прављења своје наставничко - чиновничке кариjере?

Зашто ту диплому не покаже у оригиналу оверену од Министарства спољних послова и не покаже је у јавности? итд. итд.

За све остало г. Најдановићу ускоро ће наћи пред судом, где ће проговорити прав истина по читавој ствари, и где ће те доказати да ли је Тркља као што кажете умствени неурачунљив и по злу познат.

НЕКОЛИКО ПИТАЊА Г. ЈУСТИНУ ПОПОВИЋУ

Да ли сте г. Поповићу овластили г. Најдановића да у име Вас по овој ствари преко јавности износи изнесене ствари које не одговарају истини?

Да ли сте поднели неисправан документ да сте свршили Карловачку богословију 1914 године на основу кога сте разврстани?

Да ли имате потребан документ од Главне контроле где се Ваше постављање за суплента потврђује као законито?

Зашто моје многобројне навоже о немању дипломе преко јавности документовано не побијете, показујући оригиналну диплому о свршеном факултету, па ме тужите суду за клеветy? итд. итд.

Ја сам, г. Поповићу, уверен у Ваше немање дипломе и незаконито стечену чиновничку наставничку кариjеру па зато ћутите. Ви знате да сам вас и раније тужио за неправилне радње у званичној дужности одакле сте се извукли, благодарећи изневиним околностима. Видим да су и овога пута такви људи разапели мреже на сва стране, али верујем да им то неће овога пута успети и морате одговарати пред законима, као и они који су вам омогућили да до овога дођете. Када ово свршимо онда ћемо разговарати о питањима која стоје у вези са Силвестровом и Веселиновићевом штампаном и нештампаном документом и на тај начин доказати „превасходне изучене вредности" г. Поповића о којима г. Најдановић тобиже труби и преко којих је Универзитет ћутке прешао.

Лазар Т. Тркља, суплент гимназије.

О ПРАВНИМ ОДНОСИМА У ПОРОДИЦИ

Права и дужности мужа и жене у браку

ЛИЧНИ ОДНОСИ МЕЂУ СУПРУЗИМА

На Коларчевом народном универзитету касационни судија г. Милош Јовичић одржао је предавање о темиси: правни односи у породици.

Из прикладан начин, у овоме свом првом предавању, г. Јовичић је изнео какви су лични односи међу супружника, док је изузетно пута говорити о правним односима родитеља и деце.

Узајамни и посебни односи мужа и жене

До самог закључења брака супрузи, једно према другоме, стичу извесна лична права и преузимају извес. не личне обавезе. Једни су од њих узајамни, док су други посебни за сваког од супруга. Сви ови односи су претежно моралне природе, али их је законодавац подигао и на степен правних односа. Ипак, он им није дао санкцију у облику директне принуде, јер се ова не слаже са самом природом брачне заједнице. У Уредби од 6 фебруара 1857 године, где говори о обавези жене да се, по пресуди, врати мужу од кога је одбегла, прописано је изричо са мо саветовање, поучавање и мирење, али никаква принуда.

Од узајамних обавеза истиче се најпре обавеза пуног општења међу супрузима. Она постоји за све време трајања брака, док су супрузи полно способни. Друга обавеза, обавеза на брачну верност, такође постоји за све време брака и њене се дужност пуног општења престаје у дужност искључивог полног општења. Трећа обавеза узајамног помагања обухвата у себи указивање моралне и материјалне потпоре за време трајања брака. Ова последња је поглавито дужност мужа, а само изузетно женина према мужу. Четврта узајамна обавеза јесте заједничко становање, без кога брак не може да одговори своме крајњем циљу, стварању потомства. Пету узајамну обавезу претставља дужност пристојног предузетања, које је не опходно за једну тако интимну заједницу као што је брак.

Муж је глава, а жена особењац породице

Неиспуњавање ових обавеза супружника може имати санкцију само у облику одвојеног живота, или евентуално развода брака, ако се за то стекну законски услови.

Од посебних дужности супруга, ко је свака на другој страни претставља једно право, најважнија је дужност мужа да се стара за издржавање жене и деце и одржавање куће. Он има да подноси све домаће трошкове из својих средстава у границама свог имовног стања и способности за привреду. Трошкове које би жена учинила муж је такође дужан да накнади. Ова дужност издржавања траје за све време брака, па и у случају кад не постоји међу њима заједнички живот докле год је брак правноваљан, као и за време вођења брачне парнице. Друга посебна дужност мужа је да се у свакој при лици прими заступања женних мо ралних и правних интереса.

Посебне дужности женине у пом ном реду су да се стара о кући,

Г. Милош Јовичић

бриие о деци и посвети њиховој не. би и васпитању. Али и овде се женина појављује као помагач мужа, ко ји такође као глава породице има дужност да и сам о свему томе води старање.

Из ове дужности истиче и друга женина дужност помагање мужа у прибављању и чувању имовине. Она, према својим способностима, њима да помаже у тековини и личном радом и приходе од тога да уноси за подмирење брачних потреба. Главни терет у томе погледу на њу пада само ако је муж немоћан, иначе и та њена обавеза само је помоћна, док главни терет по правилу спа си муж.

Најзначајнија права мужа према жени у браку потичу из мужевљева власти. Ту власт претстављају сва она овлашћења која су призната мужу при вођењу заједничког брачног живота.

Самим закључењем брака жена губи дотадашње грађанско стање. Пунолетна девојка, удовица, разведена жена, које су имале пуну пословну способност, даном ступања у брак губе је и попадају под власт мужа, а непунолетна жена, која је била под родитељском или старатељском влашћу. У личном погледу такође прелази у мужевљеву власт. Кад је реч о овој власти по којој је муж господар куће, то се тиме само правних односа. Сваку стварну власт жена често пута врши сама у кући неограничено, али и тада муж, бар формално, има да одобри женине правне послове. Ова власт је дана му ж а не жени поглавито зато што је муж у данашњем животу тај који је својом спремом и животним приликама упућен да чешће долази у додир са спољним светом и зато и у положају да боље упозна на животне односе.

Муж као женина контрола

Жена је и данас по правилу више везана за домаћи круг пословања. Наш нови Грађански законик свака ко ће и за женина права учинити нешто више, али тешко да ће и он моћи да у сваком погледу изједначи мужа и жену у њиховим међусобним односима. Мужевљева власт је неотуђива, ну он уговором не може пренети на жену. Она није апсолутна, већ је ограничена добро схваћеним интересима брачне заједнице. Из ове власти истиче женина дужност да прими породично име мужа и да га носи за све време трајања брака. То је, уосталом, и њено право које она задржава и после смрти мужа, а у изузетним случајевима и после самога развода брака, што за развод није сама крива. Даље жена по правилу прима држављанство свога мужа и само нарочито израженом вољом пре венчања може да задржи своје раније држављанство. Исто тако право је мужа, које излази из његове власти, да одређује заједничко место становања. Њему ће жена морати да следује све дотле док се то право не појави као злоупотреба. Јер у таквом случају престаје женина дужност да се покори мужевљевој на редби. Затим муж има овлашћење да контролише кретање своје жене, да је забрани дружење са лицима чије би присуство за њу било штетно, изразито, и овде не чинећи ништа употребе, као и да контролише женину кореспонденцију. Као последица истиче се дужност жене да се покорава мужевљевим наредбама у погледу заједничког живота, као и у односима према трећим лицима.

Највећа супериорност мужевљева над женом је њена неспособност за правне радње. Грађански законик у § 920 удату, иначе потпуно способ ну жену, ставља у ред малолетника и душевно оболелих лица тако да је њој готово за сваку правну радњу потребно одобрење мужа и кад се тиче обавезивања и теретних уговора. Главни посао закључен без тога одобрења жену не би обавезао, али муж одобрење своје не мора дати истовремено, већ га може дати накнадно, што ће бити довољно за пуноважност правног посла.

И жена ужива нека права

Жена је у горем положају и од малолетника изнад 7 година. Јер док ови могу без одобрења примати поклоне, жена ни то не може. С обзиром на саму природу односа који могу бити у питању није тешко наћи разлог за ову забрану.

Без мужевљевог одобрења жена може правити тестамент и давати се као парничар против мужа, а бит ће одговорна за накнаде штете које нанесе противправном радњом за ко ју није имала одобрење мужа.

Изузетно и код закључивања теретних уговора жена може без одо брења мужа сарађивати правне послове са трећима у облику домаћих потреба заједничког живота. Ради вођења куће по законској обавези жена је упућена да често закључује правне послове. И они ће бити пуноважни и без одобрења мужа. А како је то по закону дужност мужа да издржава кућу, то ће на тим пословима обавезивати мужа, појављујући се као његов законски заступник. У нас о томе, истина, нема изричног прописа, али су и код нас сагласне наука и судска пракса.

У круг послова ове врсте спада набавка намирница, набавка послуге и угоравање награде за њу, набавка рубља и одела, али све ове потребе немогућно је унапред одредити, већ се о томе има судити од случаја до случаја. Из сворашње суд ске праксе познат је случај у коме су судови осудили мужа на плаћање награде декару за женино лече ње с којим је жена сама награду уговорила, без одобрења мужа. Исто тако познат је и случај где је муж осуђен да плати оправку бунде коју је жена без његовог одобрења код крзнара извршила.

Ако муж жени за известан правни посао који је користан не да одобрење, жена се за одобрење може обратити суду. Судија ће у том случају, по саслушању и жене и мужа о природи и разлозима неодобравања, одлуком одлуком жени или дати или ускратити одобрење. Исти пут стоји жени на расположењу када јој је муж неспособан или спречен да да одобрење.

Кад жена живи одвојено од мужа

Посебан је положај у том погледу жене која живи одвојеним живо том од мужа. Поставља се питање да ли је у таквом случају на пример задужење женино пуноважно и без њиног одобрења. У пракси је то би до спорно, али је правилно мишље ње ово!

Ако је жени досуђен одвојен живот њој за њене правне послове неће бити потребно никакво одобрење, јер и такав одвојени живот прекида законским путем фактичку заједницу, па се може изравнати са случајем развода брака. Али ако одвојени живот постоји само по самоволи ма кога супружника жени би за њене правне послове било потребно бар поменуто одобрење суда.

Г. М. Јовичић је на крају свога интересантног предавања био срдачно поздрављен од многобројних слушаоца.

М.

ПРЕТРЕС ПО БОЛНИЧКОЈ АФЕРИ ПРИВОДИ СЕ КРАЈУ

Противречни искази магационера Михаила Урошевића о његовој имовини

Претрес по болничкој аферн одлаган је два пута до сада.

Јутрос је настављен испитивањем оптуженог магационера Михаила Урошевића. Његово имовно стање поново је дошло на дневни ред.

— Ви сте изјавили недавно, обраћа се Урошевићу претседавајући г. Вељовић, да сте код Индустријско-кредитне банке имали уложених 150.000 динара. Како сте подизали тај улог?

— Помоћу лозинке. На главној књизи „555" стајало је: „М. Вел. Ур. Мих."

— Да ли је код исте банке и ваша госпођа имала неку суму?

— Што се мене тиче, ја сам рекао шта сам уложио. За њу ми није познато.

Г. Вељовић му је показао извештај Банке о суми од 150.000 динара исто тако, која гласи на име Урошевићеве госпође Ружице.

Тада је Урошевић признао:

— То је тачно, али ви сте ме раније питали шта сам само ја уложио, а не и жена.

— Дакле, на исти начин сте и истог дана уложили 300.000 динара. То је било 18 новембра 1930 године. Откуда вам толики новац?

— За оних 150.000 динара знам. То је од продатог плаца у Римској улици.

— Ама, говорите ви нама истину! — опомиње га г. Вељовић. — Зар не видите да је и друга сума са потпуно истом процедуром уложена. То је могао да учини један човек.

Ево вам извода главне књиге по госпођиној уложеној суми.

И на њој стоји лозинка: „Ер. Мих. Вел. Ур." Шта значи то?

— И та сума није њена, господо. То је заједничко. Дешифрована лозинка то јасно показује: „Ружица Михаила Величка Урошевића".

— Па ви сте нам већ рекли, да за тих 150.000 уопште нисте ништа знали.

— Њој је новац дао мој отац.

— Чекајте сада: али и ваш отац

Михаило Урошевић

Величко имао је нешто на своје име уложено?

— Јесте, то ми је познато.

— Мало је чудно да је на име своје снахе дао 150.000 динара, док на своје име свега 10.000. Ви заборављате да сте пред Судом изјавили како вам отац по доласку из Наталинаца у Крагујевац и доцније у Београд, није био ни у каквој служби. Онда, поставља се питање: откуда њему новац?

— Од продато" имања.

— Утврдили смо то, колику сте суму могли добити од тога као наслеђе. Рекли сте да се износ њен кретао око 270.000.

И то чак на једном нисте примили као наследство, него повремено, изузимајући, од 1930 па до смрти вашег оца Величка, дакле 1934.

Како, молим вас лепо да онда те 1930 године одвојите 300.000 динара и положите Банци?

Сви Урошевићеви одговори били су нејасни и противречни. Судски колегиум је стога стално прекидао, да му скрене пажњу на све веће компликације, до којих себе доводи.

Претрес се наставља.

ИЗ СРЕСКОГ СУДА

Један од многобројних што задиркују жене и девојке у пропазу

кажњен је са 300 динара новчано, или да буде пет дана у затвору и да плати тужиљи 300 динара

Један од оних многобројних што задиркују и добацују женама и девојкама у пролазу долијао је. Пред казне у Седмом кварту, исте вечери 16 фебруара ове године, он је данас изведен и пре дуг. И кажњен је. Да послужи као опомена оној војсци од бадавација од којих не могу младе жене и девојке привлачније спољашности да прођу мирно улицом.

Зове се Тихомир Здравковић, трговачки агент. Станује у Сазоновој улици 4.

Поменутог вечера шла је улицом Краинском г-ђа Катарина Урошевић. Поред ње је била и њена једанаестогодишња кћи.

Било је око девет. Група од четири мушкарца, после „несланог" добацивања, пришла је жени са девојчицом и притерали их уз зид.

— Пођите с нама у кавану! — наредио је један.

— Платићемо и твојој ћерци двадесет динара, — додао је други.

— Хајде, што се правиш поштена! — мавалио је квартет на жену са дететом. Онда је следовала псовка. Жена је почела да дозива у помоћ. Овај, данас оптужени, ударио је и жену и њено дете, како је у пријави наведено, песницом по глави. Одмах је наишао жандарм. Тројица су успела да умакну, а Тихомир Здравковић је приведен Седмом кварту. Тамо га је писар г. Владимир Славковић саслушао. Здравковић је примерно кажњен за стварање нереда.

*

Окривљени није признао дело. Брани се да је он позвао тужиљу г-ђу Катарину Урошевић, коју је познао по гласу. За три непозната човека изјављује да их уопште не познаје.

Саслушан је писар г. Славковић. Он је изјавио да је окривљени био напит када га је жандарм спровео у кварт. Испитана је и тужиља. Суд је нашао да је Тихомир Здравковић крив што је ударио и напао тужиљу, па га је казнио са 300 динара новчано, а ако ову суму не плати да буде пет дана у затвору. Има да плати и тужиљи 300 динара на име трошкова.

Оживљавање аутомобилског саобраћаја у Загребу

Загреб, 8 априла

Због снижења такса на аутомобилима поново је регистровано у Загребу 200 аутомобила. Број нових аутомобила купљених последњих дана у Загребу се такође знатно повећао.

Н. Ш.

Ухваћени фалсификатори новца у Загребу

Загреб, 8 априла

У месецу јулу прошле године појавиле су се у Загребу фалсификоване десетодинарке превучене сребром и другим металима. После дуже употребе превлака са ових фалсификата опала је тако да се јасно видело да су фалсификати израђени од бакра. Полиција је водила истрагу да би пронашла фалсификаторе и тек 25 марта ове године полиција је први пут ушла у траг фалсификаторима.

Тога дана полиција је дознала да се на Каптолу број 8 у радионици „Кром", чији је сопственик Павле Худик, врше неке сумњиве радње. У радионици је одмах извршен претрес и том приликом пронађени су разни фалсификати десетодинарки и двадинарки, као и калупи за 20 и 50 динара. Нађено је укупно 60 комада фалсификованих десетодинарки и других ствари потребних за израду фалсификата. Полиција је одмах ухапсила Павла Худика и његовог службеника Фрању Каузларића.

Павле Худик рођен је 1903 године, а Фрањо Каузларић 1900 године у Фужинама. Каузларић је свршио свој занат 1911 године и од пре кратког времена био је запослен у овој радионици за галванизовање. Био је запослен у разним местима наше државе, а 1929 године отишао је у Јужну Америку, одакле се вратио после годину дана. На саслушању он је изјавио да је покушао да направи фалсификоване педесетодинарке и двадесетодинарке, али да му то није пошло за руком. Због тога је покушао са десетодинаркама, али тврди да ни један комад није пустио у промет. Стручњаци су прегледали ове фалсификате и изјавили да су добро направљени, па се сматра да је Каузларић свакако пустио у промет фалсификати и да су ухваћене фалсификоване десетодинарке изишле из његових руку.

Павле Худик тврди да није о свему овоме ни појма имао, што је вероватно, јер су фалсификати и друге ствари нађене у његовој радионици.

Осим тога, његове материјалне прилике нису најбоље, јер једном оваквом новчаном заводу дугује око 250.000 динара, па се претпоставља, да је он на овај начин хтео да побољша своју материјалну ситуацију.

Н. Ш.

Два одлична филма „МЕТРОПОЛ"

СЕНЗАЦИЈА

Фредерик Мерч - БЕСТИЈА

Тајанствени напитак који преобразује лик и

РАЈСКИ ГРЕСИ у режији Ернеста Љубића

Успела комедија, раскош, иронија, духовитост. — ПАРАМУНТ ЖУРНАЛ

У припреми ЖОРЖ О БРИЕН

ХУМОР

6774

Г. др. Петар Зенкл обилази установе

Гост Београдске општине професор г. др. Петар Зенкл провео је данашњи дан у разгледању здравствених, социјалних и културних установа. У друштву са директором општинског санитета г. др. Угрешном Давидовићем, професор г. др. Зенкл разгледао је прво уређење новог Дезинфекционог завода, а по том Општинску болницу која се подиже из фонда почившег Николе Спасића, Дечје прихватиште које је у градњи. О свима овим установама, као и о Дому Краља Александра за средњешколску омладину, г. др. Зенкл се веома ласкаво изразио.

Предавање г. др. Зенкла на Коларчевом универзитету

Претседник Социјалног одбора града Прага, професор г. др. Петар Зенкл одржаће вечерас у 6 часова на Коларчевом универзитету предавање о социјалној политици чехословачких градова. Предавање ће бити пропраћено специјалним филмом социјалних установа у Прагу. Улаз је бесплатан.

Завршена скупштина „Меркура"

Загреб, 8 априла

Ноћас је завршена скупштина „Меркура", која је почела још у суботу Скупштина је имала огроман материал да реши и комисије су све до синоћ непрестано радиле.

Између осталога решено је да од 1 јануара 1935 године имају право на лечење у другом разреду болница и жене чланова Меркура. Осим тога, од тога времена имаће право на лечење у трећим разредима болница удовице и сирочад умрлих чланова Меркура. Приликом гласања о измени правила дошло је до живе дискусије, па су зелени и бели после бурне дебате напустили дворану. По том је измена правила прихваћена са 13.729 гласова против 106 гласова.

По новим правилима између осталога мандат сваког делегата траје три године, као и мандат управе друштва.

Н. Ш.

Највећа музичка комедија, која је икад створена, делимично колорисана:

БАРОН МИНХАУЗЕН У АМЕРИЦИ

Стан Лаурел и Оливер Харди

као укротитељи лавова и чланови нудистичког клуба

Лупе Велез

као дивља, необуздана и темпераментна партнерка Шнарцана, даје са њима једну од најкомичнијих сце на филма.

Носоња Џими Диран

као „Шнарцан — господар џунгле" и приређивач фантастичне забаве.

МИКИ МАУЗ

уверен што и он није позват на забаву, упада незван и направи пачарис.

Уједно приказује

Волт Дизнејеве војнике од чоколаде

у савршеном колору

Поред њих још огромач број комичара одушевиће Вас.

67786

Стање и потребе трговаца на Приморју

Сушак, 8 априла

У просторијама Трговачког дома одржало је годишњу скупштину Удружење трговаца за град и срез Сушак. После одате поште Блаженопочившем Краљу, изнесен је рад овог Удружења у прошлој години. Удружење се залагало за изградњу важнога споја Дравске бановине са морем, и то преко Кочевља на Сушак, па је акциони одбор Удружења суделовао и на конференцији која се о том питању одржала у Љубљани. Односно филијале Народне банке на Сушаку Удружење се залагало свим силама, па је отварањем те филијале много појачана привреда Приморја. Од Министарства саобраћаја тражено је да се снизе телефонске таксе, па је и том захтеву донекле удовољено. У заједници са Банском управом у Загребу регулисано је отварање и затварање радња недељом и празником. Против комбинованих железничких тарифа Удружење је протестовало, јер би ове тарифе еле нисале овдашње трговце као посреднике између продуцената и конзумената, па има изгледа да се ове тарифе неће увести. У питању локалних тарифа Јадранске пловидбе Удружење је, такође, дало свој суд.

Велики успех Удружења било је снижење цене електричној струји на Сушаку. Преко Сушачке комор. ске испоставе Удружење се заузимало за извесне промене железнич ког возног реда, али овде се није постигло успеха.

Нарочита пажња посвећена је оној гурању трговаца и Фонду за помагање чланова Удружења.

По одобрењу рада управе изабра на је нова управа у коју су ушли: г. г. Милан Бачић, Фрањо Банић, Антон Блажић, Владимир Џодан, Милан Фирст, Иван Коломбо, Казимир Полић, Атилије Вентурини, Богумил Антић, Стјепан Валић, Никола Бафо, Винко Марчела, Јурај Кучаи, Велимир Шварц, Винко Каталинић, Мате Марач, Василије Напрта, Руде Пашкван, Мартин Смоквина, Миховил Шимић, Драгутин Баретић, Бартол Чабријан, Иван Киселић, Миро Колацио, Виктор Стинчић, Маријан Бакарчић, Ватрослав Крешић, Марио Микулчић, Никола Болф, Јосип Браун, Андрија Бандур, Диониз Рандић и Драгутин Владисловић.

Р. Б.

Помен Штросмајеру у Загребу

Загреб, 8 априла

Данас у 10 часова пре подне одржане су задушнице поводом 30-годишњице од смрти бискупа Штросмајера. Парастос је приредила Југословенска академија у заједници са друштвом „Штросмајер".

Овом помену присуствовали су чланови Академије на челу са претседником г. др. Базалом, затим професори Универзитета, претседница друштва „Штросмајер" г-ђа Слава Солар и секретар г-ђа Вера Шемов. Присуствовао је и бискуп г. Салиса-Севис. Задушнице је служио г. Станко Барле, члан Академије.

Н. Ш.

Научни јубилеј

Географско друштво прославило је јутрос двадесетпетогодишњицу

На Универзитету је јуче свечаном седницом прослављена двадесетпетогодишњица Географског друштва у присуству изасланика Њ. В. Краља ваздухопловног потпуковника г. Дрег. Савића и претставника наших научних институција.

Претседник Друштва професор г. др. Боривоје Ж. Милојевић отворио је свечану седницу и одао пошту оснивачу Друштва покојном професору др. Јовану Цвијићу и другим умрлим члановима и добротворима, па је професор г. др. Сима Милојевић прочитао говор што га је пре тачно 25 година одржао пок. Цвијић приликом оснивања Географског друштва.

Професор г. др. Милојевић изнео је извештај о 25-годишњем раду Географског друштва и саопштио да ће се изабрани почасни и дописни чланови Географског друштва и наградити Медаљом Јована Цвијића. Имена изабраних и награђених чланова прочитао је г. др. Драгутин Дероко.

Претставници наших научних установа редом су изнели заслуге Географског друштва за нашу географску науку и науку уопште. У име Југословенске академије знаности и уметности говорио је г. др. Артур Гавази, у име Српске краљевске академије г. др. Живојин Борђевић, у име Историског друштва г. Васиљ Поповић, у име Скопског научног друштва г. др. Војислав Радовановић и у име Географског друштва у Љубљани г. др. Антун Мелик.

На крају су прочитана многобројна писма пристигла Географском друштву приликом ове лепе прославе. Има их доста из наше земље, али је много већи број из иностранства. У њима претставници познатих и старих научних друштава (из Париза, Прага, Берлина, Дрездена, Рима, Напуља, Љењинграда, Минхена, Варшаве, Берна, Цириха, Лиона, Тулузе, Софије, Хелзинки, Хајделберга, Брна, Братиславе, Дижона, Бона, Марсеја, Солуна, Фиренце, Лвова и других научних центара) одају признање Географском друштву и његовом оснивачу и дугогодишњем председнику професору Цвијићу.

Исто као боксер противника свладава Bronki бонбон кашаљ

ПРОИЗВОД „УНИОН" ЗАГРЕБ

Чиновници Управе града за успомену на Радомира Тодоровића

Чиновници Управе града Београда, поред положеног венца на одар свога бившег шефа, помоћника министра унутрашњих послова Радомира Тодоровића, уписали су покојника за добротвора ратних инвалида и Дома слепих „Краља Александра" у Земуну. Ратним инвалидима приложили су 1500 динара, а Дому слепих 1291 динар.

„Ђаво у селу" изводиће се и у Лондону

Загреб, 8 априла

После успеха балета ректора наше Музичке академије г. Лотке „Ђаво у селу", према вестима лондонског „Сандеј Тајмса", овај балет извешће се приликом великих свечаности Краљевског енглеског дома.

На ове свечаности позвани су миланска „Скала" и Цирцишко позориште, које је решило да стави на свој репертоар приликом великих свечаности у Лондону и балет „Ђаво у селу". Овај балет је у тамошњем позоришту изведен пре кратког времена са великим успехом.

Н. Ш.

Хватање тројице Кореанаца за које се мисли да су хтели да убију манџурског цара

Токио, 8 априла

Д. Н. Б. Јавља да је полиција у близини замка Акасаки, у коме је отсео манџурски цар, ухватила три сумњива Кореанца, код којих су приликом претреса нађени револвери и каме.

Полиција је утврдила да ти Кореанци припадају некој тајној терористичкој организацији.

Полиција је утврдила да ти Кореанци припадају некој тајној терористичкој организацији.

КАКВО ЋЕ БИТИ ВРЕМЕ

Нови Сад, 8 априла

Европа: Депресија над Северном и Западном Европом. Висок притисак на Крајњем Југу и Истоку Европе. Ведро на Балканском Полуострву, а преовлађује облачно са нешто кише или снега у осталим деловима Европе.

Југославија: Ведро средином државе и на Југу. Делимично облачно у осталим крајевима. Кише је било местимично на северној половини. Температура осетно порасла. Минимална температура Плевље минус 1, а максимална Херцег-Нови плус 18 степена.

ПРОГНОЗА ВРЕМЕНА ЗА 9 АПРИЛ:

Топло и претежно ведро време у целој Краљевини, сем у северозападним крајевима, где може бити кише местимично. Сунце излази у 5.06, а залази у 18.14 часова.

ЛУЈЗЕ УЛРИХ

позната из филма „Песме моје чежње" пружа врхунац глуме и глумачке изражајне снаге у филму изванредне радње

РЕГИНЕ

Њен партнер је симпатични

Адолф Волбрик

познат из филма „Маскарада" својом уљудном елеганцијом даје своју најбољу креацију.

У филму суделују:

Олга Чехова, Ханс Шлетов

ПРИПРЕМА БИОСКОП „УРАНИЈА"

5721

Слава хуманог друштва „Добра воља“

Чланови управе Друштва „Добра воља“ са децом коју су одхранили

Своју славу „Благовести“ јуче је прославило и хумано друштво „Добра воља.“ Славски обред обављен је у кавани г. Станислава Богосављевића, у Димитрија Туцовића улици 142. Пошто је пресекао колач, свештеник г. Братислав Марић одржао је краћи говор, у коме је честитао славу и, уједно, похвалио племенита настојања чланова „Добре воље“. Такође је говорио и домаћин славе г. Станислав Богосављевић, који је колач за идућу годину предао г. Јовановићу.

Слави су присуствовали оснивач друштва г. Цветко Савић, претседник црквене општине г. Рајко Мићић, и други.

Пред југословенски музички фестивал

ОДГОВОР Г. СВЕТО МИРА НАСТАСИЈЕВИЋА

Поштовани Г. Директоре,

Као музички критичар часописа „Живот и рад“ сматрао сам за дужност да цео случај око неисправности што их је жири показао у избору пет дела за извођење на Југословенском музичком фестивалу објавим у виду преписке између мене и управе „Цвијете Зузорић“. Да би овој ствари дала шири публицитет, Ваша цењена „Правда“ је са пуно разлога прештампала мој извиј, на чему сам јој, у име ствари коју браним, веома захвалан.

Пошто су се тројица од награђених нашли побуђени да одговоре, молим Вас за љубазност да у идућем броју „Правде“ отштампате ову моју изјаву.

Из дате претставке које сам поводом овог случаја упутио управи „Цвијете Зузорић“ јасно се види да сам у своме поступку руководећи је дино начелом истинског напретка наше музичке културе, и да бранећи ствар анонимности конкурса, нисам се ни најмање обзирао хоће ли тиме бити повређени интереси овог или оног појединца, при чему, наравно, нисам заборавио да своју личност, откривши „Цвијети Зузорић“ шифру и назив свога дела, потпуно отстраним од конкурса. Али сам исто тако био врло свестан да ће, чињећи ово, бити безобзирно напад нут од свих оних који у трци за личним успехом по сваку цену сав шено заборављају на општи неуспех који из таквог става ствари мора произићи. У своји м оквирима ни сам се не преварио. Из сва три одговора који су ми упућена проседава самољубив дух појединаца, коме је пре свега стало да свој лични интерес поштo по то одбрани, не по мишљајући ни најмање колику ште ту тиме наноси изузе јако пољуља ном угледу наших конкурса.

Г. Пери Стојановићу одговарам ово: Ваш одговор је у најмању руку бесприметан, јер Вама лично ни сам учинио никакву замерку, осим што сам Ваше име поменуо међу на грађенима. Ако сте и себи као и са мом фестивалу (како рекосте у сво ме одговору) желели на овај начин правити рекламу, у томе горе и боље Вас и по фестивал. Ваше поређе ње Бетовен—Живковић, „Леонора“ — „Симфонијски пролог“ нека оста не без коментара. Добили сте награ дуги и бутите.

Г. Миховилу Логару: Запитајте своју савест зашто сте синоћ, при првом сусрету са мном после Ваше изјаве, поцрвенели. Ако сте, збиља толико заборавни, појаснићу Вам. Петог фебруара о. г. у 11 часова но ћу, пред бифеом Ђорђевића, разговарали сте са г. М. Живковићем предамном о томе да ће бити награ ђени г. г. П. Стојановић, С. Остерц и дело „Југословенска рапсодија“. Том приликом поменуто је да су у делу г. Стојановића употребљени и мотиви наше државне химне. А разумљиво ејдаседе као награђене зумљиво је да себе као награђене сетите се да сте ме, после овог раз говора, отпратили до хотела „Москве“. Са г. Живковићем распраште, ко је од вас двојице покренуо тај разговор.

Г. Миленку Живковићу: Место да дођете признате своју погрешку и отворите откуда су Вам била позната имена награђених, или бар да ћутите. Ви одговарајући ми, упадате у тон бесомучног вређања према соме, као што рекосте „лојучершћем пријатељу“. Међутим ја ћу и овог пута, мада Ваша личност и Ваш рад не заслужују неке нарочите обзире, поштедети Вас засад, као што Ви мене дично нисте хтели, и то у једној акцији коју ми цела објективна јавност одобрава. Ово што сам напред одговорио г. Логару, важи дословце и за Вас, додајући Вам још и ово:

На конкурс сте поднели већ изведено дело, што је од стране жирија устаљом и потврђено одузимањем награде која Вам је првобитно дата. Прича о Вашем делу упућена јавности ненистинита је и невешто састављена. Да наведем само њен крај: „Према томе овде се не ради о истој композицији која је била пре конкурса „Цвијете Зузорић“, и код г. Христића, и извођена у Прагу, и најзад поднета на конкурс, већ о двема композицијама, од којих је „Епикон“ био код г. Христића и извођен у Прагу, а „Симфонијски пролог“ поднет на конкурс“. Ви даље тврдите да је „Епикон“ био у рукама г. Христића, и да је изведен у Прагу. Чињенице међутим говоре сасвим обратно: У јесен 1933 год. донели сте ми од Г. Христића Ваше дело „Симфонијски пролог“.

Тога момента био је у моме стану и г. Јован Димитријевић, музички критичар, и сви тројица смо се чудили зашто г. Христић, као Ваш пријатељ, није извео ту ствар у Београду ској филхармонији. Дело, дакле, под тим називом, а не под називом „Епикон“, као што ви тврдите, пошло ли сте у прашку Радио станицу. Ево и доказа који то документарно потврђује: „Радио Београд“ бр. 48 од 26/XI-1933 г. страна 33 средњи стубац, доњо је програм прашке Радио станице за 1/XII-1933 г. чији одломак наводим: „Праг., 19.55 Предавање о југословенском националном празнику — 20.40 Југословенска савремена лирска поезија — 21.10 Радио оркестар (Живковић: Симфонијски пролог оп. 1; Готовац: Морана, три танке; Крстић: Косовска трагедија) и т. д.“

Најзад, да би себе спасли од оправданих замерака, не зазире чак ни од тога да мотив ове моје борбе за једну општу ствар пронађете у некој мојој пакости. Колико сам ја лично подложан томе, доказ је, што сам, место свога дела које ми је тражено за извођење на прашком радију, из идејне и другарске солидарности, препоручио Ваше дело, г. Живковићу, мада сам у то време већ имао неколико својих оркестарских дела.

А објективној јавности изјављујем ово: да је моје дело под таквим околностима награђено, сместа бих га, у одбрану и свога достојанства повукао са конкурса и одрекао се награде.

Примите г. Директоре и овом приликом израз мога одличног поштовања.

Светомир Настасијевић

7 априла 1935 г. у Београду

Велике непогоде направиле су знатне штете у неколико америчких држава

Њујорк, 8 априла

Д. Н. Б. јавља да су у централним крајевима Сједињених Држава беснеле јаке непогоде. До сада има детаљних података из савезних држава Луизијане, Мисисипија, Тексаса, Алабаме и Флориде.

У поменутим савезним државама зна се да сада за 34 мртва и неколико стотина повређених.

Неколико хиљада породица остало је без крова. Најтеже је, изгледа, страдало место Гластер, где је уништено око 150 зграда.

ПРЕКО СТО ЛИЦА ЈЕ ПОГИНУЛО

Њујорк, 8 априла

Према Рајтеровим подацима, број погинулих услед непогода у савезним државама Луизијани, Тексасу, Мисисипију, Алабами и Флориди до сада је већ прешао стотину.

На језеру Провиденс превртнуо се приликом непогоде један бродић. Том приликом се удавило десет лица.

ЦИКЛОН У МЕК-КОМБУ

Њујорк, 8 априла

Д. Н. Б. јавља из Мек-Комба (савезна држава Мисисипи) да је тамо јуче беснео страховити циклон. Погинуло је 14 лица, а неколико стотина је повређено.

МУЗИКА

Вече композиција П. И. Чајковског

У сали Руског дома приређен је синоћ концерт посвећен делима П. И. Чајковског. После уводног предавања г. Ковањевског, г-ђе Ј. Е. Линевић, Горскаја и г. Крицкиј отпевали су неколико песама и арија Чајковског. Г. Л. Марјановић врло музикално је извео „Меланхо личну серенаду“ и „Романсу“ уз пратњу клавира. Г-ђа Мисочко отсвирала је полонезу из „Евгенија Онегина“ у Листовој преради за клавир.

Ч.

ПРОСЛАВА ДЕСЕТОГОДИШЊИЦЕ РАДА БЕОГРАДСКЕ ФИЛХАРМОНИЈЕ

У четвртак, 11 овог месеца, Београдска филхармонија прославља десетогодишњицу свога плодног уметничког рада. Београдска филхармонија је кроз ову деценију интензивно радила на издизању наше музичке културе и то врло често под тешким, врло тешким условима, без икакве или са врло незнатном помоћу са стране. Па ипак, и поред знатних тешкоћа она је за време своје делатности извела велики број дела класичних и модерних мајстора. Као солисти и диригенти појављивали су се за то време поред великог броја наших уметника и велики број странаца.

На свом јубиларном концерту Београдска филхармонија извешће монументалну Бетховенову 9 симфонију са солистима (г-ђе Роговска Христић, Бутариновић и г. г. Попо вић и Ж. Цвејић) хором Београдске опере и оркестром.

Дириговаће шеф Београдске филхармоније г. Стеван Христић, директор Београдске опере.

Извођење овога најзначајнијег дела гениалног немачког мајстора свакако је један значајан датум у музичком животу Београда.

КОНЦЕРАТ ПЕВАЧКОГ ДРУШТВА „ЛИСИНСКИ“

Хрватско певачко друштво „Лисински“ из Загреба приређује са својим мешовитим збором у суботу, 13 овог месеца у 20.30 часова у дворани Коларчеве задужбине концерт југословенске хорске музике. На програму су композиције Лисинског, Дугана старијег и млађег Коњовића, Добронића, Мајојо вића и Одака. Диригент је г. Крешимир Барановић, директор Загребачке опере и артистички шеф „Лисинског“. Улазнице од 10 до 45 динара добијају се на благајни Коларчеве задужбине.

У КАСИНИ ОД ДАНАС (ПОНЕДЕЉАК) ПРЕМИЈЕРА ПАРАМУНТ ТОНФИЛМА, дивна романса шпанске опатице:

ШПАНСКА РОМАНСА

Да ли је јача духовна или световна љубав?

Доротеа Вик
Евелин Венебл

ЖУРНАЛ (утакмица Париз—Беч 2 : 1)

Поч.: 3; 5; 7; 9.30

67783

ЉУБАВНА ДРАМА НА БУЛЕВАРУ ОСЛОБОЂЕЊА

Пошто је пио са својим супарницима и они га истукли, искасапио своју љубавницу

НАТАЛИЈА ВЛАОВИЋ НАЛАЗИ СЕ ИЗМЕЂУ ЖИВОТА И СМРТИ

На Булевару Ослобођења број 43, у једној малој оинској кућици, одиграла се јутрос рано крвава љубавна драма. Љубомирин љубавник, обућар Васа Ковачевић, са неколико удара секиром сметно је повредио своју љубавницу. Наталију Влаовић, која му

Наталија Влаовић

је, уосталом, кума и коју је венчао и крштавао јој децу. Предисторија овог догађаја врло је интересантна. Ковачевић је са својом љубавницом, и, како он каже, њена два љубавника, думповао синоћ код кавране „Шофер“. После тога су прешли у њен стан, где су наставили лумперај. Али се тамо Ковачевић није најбоље про вео, јер су га супарници истукли и избацили напоље. Уверени љубавник је јутрос дошао у стан своје љубавнице и ударио је пет пута се киром по глави, тако да се она сада налази у Општој државној болници, лебдећи између живота и смрти.

Љубавни однос кума и куме

Јануара месеца ове године Наталија Влаовић остала је удовица са два синчића. Њен кум, који је венчао и који јој крштава децу, обућар Васа Ковачевић, нашао јој се првих дана на услузи. Али те, с почетка пријатељске и родбинске везе, промениле су се. Ковачевић се нешто посвађао са женом и напустио свој дотадањи стан. Наталија га је позвала да код ње станује и Ковачевић је на то пристао. То је био први корак да се међу њима развију интимнији односи. Јер, све им је ишло на руку: Наталија Влаовић имала је само једну собицу у којој је становала са двоје деце. И тако су интимни односи почели. Како Ковачевић прича, он се једног дана бријао. Крај њега је стајала његова кума. Када се обријао, Наталија му је пришла, помиловала га по образима и рекла:

— Куме, ала ти је фино и меко лице.

— То није било, каже Ковачевић, само онако пријатељски гест. И после тога, причао је даље Ковачевић, наши односи су се промењили. Ми смо отада живели као муж и жена.

Наталија Влаовић се није стидела да са Ковачевићем, својим кумом, живи у интимним односима пред својом децом и суседима који су били почели сваштa говорити о њиховим односима.

Лумповање учетворо

Тако је Ковачевић са својом кумом живео скоро пуна два месеца, све до синоћ, управо ноћас, када се одиграла драма. Ковачевић је синоћ, као и обично, отишао у стан своје љубавнице. Тамо је затекао два непозната лица. Међутим, Наталија се брзо снашла и представила их:

— Ово су два моја брата од стрица Цветко Марковић, послужитељ и Милорад Лукић, кочијаш.

Ковачевић је с неверицом примно ово саопштење, али није протестовао. Поседели су мало, па су затим сви заједно прешли у оближњу кафану „Шофер“, где су почели да пију. Пили су доста дуго и прилично се напили. Око једанаест часова пре шли су у стан Наталије и Васе и наставили започету пијанку. Међу њима био је најнијанији Ковачевић, ко ји је једног момента почео да лупа чаше. То је био повод да се сукобе ници дочекају и поштено истуку, наневши му више повреда, махом ше природе. Резултат заједничке пи јанке био је тај да су супарници Ковачевића избацили напоље.

Кра

То се десило око три часа изјутра. Ковачевић је још неколико пута по кушао да уђе у свој и своје љубавнице стан, али није успео. Мало затим, изишао је и Милорад Лукић. У собици су остали Цветко и Наталија, поред деце, која су се због лар ме избудила. Како каже Ковачевић, она се задржао неко време у двори шту и кроз прозор видео Наталију у наручју Цветковом. Било му је тешко и отишао је из дворишта. Ме ђутим, око шест часова вратио се натраг. Имао је намеру, вели, да узме натраг своје ствари и да се отсели из њеног стана. Али се тада десила драма, коју Ковачевић претставља на један, а Наталије на други на чин.

Како Ковачевић каже, тада га је Наталија напала једним чекићем, тако да се он морао бранити. Узео је секиру која је лежала крај шпорета и почео своју куму немилосрдно ту ћи, све док није пала на под.

Наталија сасвим другојаче пред ставља случај. Она каже да је Ко вачевић без икаквог повода дограбио секиру и почео је њоме ударати. То је она са тешком муком рекла дежурном писару Деветог кварта г. Вукосановићу, када је једног момента дошла свести.

После извршеног злочина Ковачевић је сам дошао и пријавио се дежурном писару Деветог кварта г. Вукосановићу. Истрага се по овом слу чају води и даље, да се установи тачно како је ова драма одиграла.

У припреми код Колосеума
најлепша чешка музичка оперета:

СВЕТИ АНТОНИЧЕК

патрон свих заљубљених

Музички шлагери овог филма освојили су цео свет, а нарочито „Ти мој свети Антоничек!“

67785

ЖЕНСКИ СВЕТ

Боја и женина лепота

Боја може да појача индивидуалну лепоту жене

Козметичари тврде да данас нема више ружних жена. Имају право! Поред данашњег развитка козметике, из раз „ружан" је претеран, нарочито ако се жена заиста разуме у козметичкој вештини и ако обраћа пажњу на негу свога лица.

Међутим, треба умети искористити успехе козметике. Нега лица баш није тако једноставна, као што лаици мисле. Свако појединo лице изискује потпуно индивидуалну негу и вештину. Али на негу лица не утичу само његове линије и боја, него та лепота јавници и од боје хаљине која је на жени. Могло би се рећи: колико боја хаљина — толико начина нега лица.

Код вечерњих хаљина данас су фаворити сребрна хаљина и сатенске хаљине сребрне боје. Уз те тоалете монотоне боје потребан је нараниаст руж, пудер боје банане, са угаситом бојом за трепавице и зеленом бојом за капке.

Уз црну хаљину треба отворенији пудер, са основним кремом отворене боје, са ружом живахне боје, љубичастом бојом за капке и светло црном бојом за трепавице.

Овакав састав боја знатно допрнноси да се лице истакне у свом црном оквиру. Изванредно су модерне сребрнасто плаве боје за очне капке. Уз хаљине тамних боје, бледо плаве, и светло ружичасте боје дивно делују сребрнасти капци, са светло ружичастим пудером.

Уз хаљине тамне, тамно мрке и тамно плаве боје трепавице могу бити плаве, а руж живахно црвен. Руж за усне исто тако живе боје.

Риђокосе жене не смеју употребљавати веома живе црвенкасте боје и тамни пудер, јер уз бело ружичасти тен, који је обично скопчан са таквом косом, боље пристају боје бледих нијанса.

Није доста ако се на негу лица поче мислити тек при вечерњој тоалети, јер се и за дневну хаљину мора увабрати одговарајућа боја за лице. То се мора учинити већ и зато што су боје дневних хаљина обично много монотоније. Сем тога, на лепоту лица знатно утичу, преко целога дана, ваздух и ветар.

Уз те боје треба употребљавати црвен, снажан руж нарапцасто нијансиран за усне, тамно зелену боју за капке и тамнији пудер. Уз тамније хаљине и уз широке, прне шешире води сенче лице узима се и по дану пудер отворење боје и исто такав руж.

Биљана.

МАЛА ГОВОРНИЦА

Данашњи практични мушкарци

Данас су врло чести случајеви да мужеви, после неколико година срећног и хармоничног брака, једноставно напуштају своје жене, не водећи рачуна ни о деци ни о другим важнијим обзирима. Разлози оваквог мужевљевог поступка су разни. Махом и бесловлиа, тешке привредне прилике играју ту важнију улогу. Често мушкарчева лакомисленост доводи до раскида у браку, он тражи лаке и пролазне љубавне авантуре, да би се после љуто кајао због тог корака.

Али велики је број и таквих мушкараца који свој тако лепо замишљени и релативно добар први брак раскидају само из практичних разлога. Они су се, као млађи људи, из љубави оженили са својом женом, која им није донела ништа. Временом је жена постала терет мушкарцу са практичним смислом и он почиње да се осврће за женама које „нешто имају".

Тако се дешава да муж искрено каже својој жени да хоће да се разведе са њом, јер је нашао жену са новцем, разлом или неком која такође зарађује.

Жена се, разуме се, дуго и одлучно опире овом захтеву мужа, нарочито ако су још и деца ту. Али, најзад, она ипак мора да попусти и пристане на развод брака. При томе она морално много пати, јер до развода обично још живи са мужем, за кога она за већ не припада њој, него неко други, која је само зато боља од ње, што „нешто има".

Такву мужа требало би да погоди сва строгост закона. Ако ништа друго, обесног мужа који тражи развод ради личног побољшања и уживљења живота, требало би осудити да плаћа жени и деци пристојно издржавање и да се целога живота себе своје обести.

Ми жене бисмо такву заштиту у пуној мери заслужили, јер смо у сваком погледу незаштићене пред таквим и сличним испадима обесних мужева, за које брак није више светиња.

В. М.-ка.

Разноврсност пролетњих костима

РАЗНЕ ВАРИЈАНТЕ КОСТИМА ОМОГУЋУЈУ ДАМАМА ДА ОВЕ СЕЗОНЕ НОСЕ КОСТИМЕ МНОГО ДУЖЕ ВРЕМЕНА НЕГО ОБИЧНО

Париз, 8 априла

Пролетњи костим је одувек био онај део женине гардеробе за који се она највише бринула. Лепи и елегантни пролетњи костими махом се нису могли дуго носити, само у прелазној сезони. После би долазили топлији дани и костим се морао повлачити у орман.

Ове пролетње сезоне није тако. Са дања сезона доноси у погледу костима дамама пријатно изненађење. Костими имају сада безброј варијаната, толико су у кроју, боји и материји разноврсни да ће се ове године моћи носити много дуже него раније, чак до дубоко у летње доба. Пролетњи

Три елегантне париске хаљине које се носе пред Ускрс у француској престоници

костим ће, дакле, бити онај део гардеробе који ће се сада први пут моћи одлично искористити за разне прилике.

Модерно одевање, по интенцијама самих париских модних диктатора, тежи данас уопште за тим да иста хаљина одговара разним приликама и циљевима, а не као до сада само једној прилици.

Међу многобројним и разноврсним костимима једини је једноставно кројени енглески костим, који је остао онаквак какав је био и пре неколико година. Једноставна, равна сукња долази уз овај костим, дугмета на један или два реда и, разуме се, „мушка фазона".

Овај енглески костим разликује се од старог, традиционалног костима само у толико, што се сукња напред просече, а капут снабде џепцима. Ако је дама веома витка може уз тај костим носити и појас.

Код модернијих енглеских костима наилазимо већ на многе новине и духовите промене. Ако је капут спреда и сасвим по енглеском стилу, леђа су му скоро увек широка. Најмодернији и најпрактичнији је данас енглески костим у три четвртине или седам осмина. Испод оваквог капута могу се носити блуза и сукња, сукња и пуловер, сукња и француска блуза, може се носити и штофана хаљина, а у лето ће се моћи носити уз такав костимски капут једнобојна свилена хаљина или хаљина од емпримеа.

Крој капута у три четвртине је такав да леђа стоје слободна, материја је раширена на њима. Ако се жели носити по енглеском стилу, онда по странама треба оставити мали отвор за појас.

Појас треба ставити тако да се позади не види и сам напред, излажећи из отвора стеже капут. При овим кројима је велики ревер необично у моди, са оковратником или без њега.

Новитет је овога пролећа и костим са болером. Сасвим је природно да оваквак костим баш није најпрактичнији, као што је практичан једноставан енглески костим.

Варијанте садањих пролетњих костима су многобројне, па су изложена каприсима моде више него други делови женине гардеробе.

Дама која жели веома отмено и елегантно да се одева, а при томе да је одевање не кошта много новаца, остаће код озбиљнијег, устаљеног костима који ће се у сезони стално носити, а да се дами не може пребацити да се не носи по моди.

Нарочито се сада много носе костими у овим варијантама: 1. Тамно плав, пругаст капут са глатком сукњом. Блуза уз овај костим је прављена од светло плаве свиле, са уланим тамно плавим пругама. 2. Енглески костим прављен од драп штофа са ружичастим преливима са капутом који се закопчава као прслук. Уз тај костим се носи браон шешир и блуза од три кол. 3. Спортски костим, од коцкастог енглеског штофа, са дугметима у два реда и са пелерином која се може скидати. Са белом или у боји блузом од платненог пикеа веома је стилска ношња уз овај костим.

Четврти, такође много ношен пролетњи костим је костим француског кроја, мали са кројем који потсећа на болеро. Два реда паспола истичу линију костима. Прави се од светле сиве лаке штофане материје. Уз то је блуза тамно плава, са транспрентима у белим бобицама.

В. Р. М.

Мали забавни део за жене

Две жене борипе су се за г. Геринга

Листови су већ објавили да ће се немачки министар г. Геринг и позната немачка глумица Еми Зонеман 11 априла венчати. Г. Геринг је г-ђу Зонеман познавао још од 1926 године, али никоме нису били познати односи који су ова два људска бића већ тада спајали.

Г-ђа Зонеман је у оно време била глумица у Вајмару и већ била једном удата за једног глумца. Развела се и после је опет употребљавала своје девојачко име.

Али Еми Зонеман није била једина жена која је хтела да освоји г. Геринга, који је и као мушкарац и као државник веома привлачна личност. Анита Тисен, сестра познатог рајнског фабриканта и једног од најбогатијих људи у Рајху, чинила је огром не напоре да освоји за себе срце г. Геринга.

Г-ђица Анита Тисен је једно време била г. Герингова приватна секретарка. 1933 године г-ђица Тисен је већ сматрала као сигурно да ће се г. Геринг венчати са њом. Али, тада су дошли крвави догађаји у Немачкој — убиство капетана Рема, Шлајхера, Шлајхерове жене и осталих — и госпођици Тисен је отказано. Она је премештена као виши државни чиновник у неко мало место у Пруској.

Еми Зонеман је тријумфовала. Она је успела да потисне у позадину чак и г. Герингову пријатељицу из детињства и школе г-ђицу Кету Дорш. Пред крај прошле године сасвим неочекивано г-ђа Зонеман је именована за првакињу берлинског Штатстеатра, каријера каквој се она никада није надала. И отада почиње њена велика срећа.

Та каријера можда се неће завршити само свечаном свадбом, можда ће г-ђа Зонеман-Геринг почети да игра и важнију улогу у немачком политичком и друштвеном животу. Јер, она је једина дама која долази као „прва дама" Немачке у обзир.

Шешири и пролеће

Женствена нота и код шешира

Промене у моди последњих година све више теже женственој линији. Ако погледамо велике модне ревије париских модиских кућа и креатора нових шешира, можемо утврдити да је

Сламни шешир, један од најуспелијих пролетњих модела

женствена мода и код шешира скоро потпуно преовладала. Нема више претераних идеја које одводе у крајност. Шешири женама служе сада циљу коме су и намењени: допуњују одевање, дајући ласкав оквир глави.

Црни сламни шешир са црвеним украсом од траке

Много има сада шешира са ободом. Ободи се напред проширују као штит против сунца. Много више косо се носе данас шешири него раније. Према том косом положају шешири истог облика дају раван израз жени ном лицу.

Слама је и ове сезоне доминанта. Не само рани пролетњи модели се праве од сламе већ и многи летњи модели. Скоро сви летњи шешири праве се од сламе.

Новитет је што се слама носи у најразноврснијим бојама. Црно, браон и плаво се види много. Плаво се носи код сламних шешира у свим могућим нијансама, почев од светло плавог до најтамнијег плавог.

Украси шешира су оригинални али прилично једноставни. На црну сламу долази бела гргорен трака или неколико малих пике цветића, можда и букетић цвећа. Жуто-драп (амбра) боја је сада у Паризу код сламних шешира најомиљенија.

Бели панама шешири су непромењено у моди, поред њих нове су грубе сламе, у облику орпе, плетени шешири, јако лаковани, са неколико зрна трешања или ситним јабукама.

Уз пролетње енглеске костиме и уз огртаче у моди су шешири од зечје длаке, са меко савијеним ободом, глава се на горе сужава или пак са меким утпетавањем горе.

В. Р. М.

Козметички савети и упутства

Биљанини одговори за улепшавање лица и тела

Смиљана, Сарајево. — Радује ме што вам је мој савет користио. Све као и до сада, само узмите прави Биљанин пудер. „Мои каприс" је нешто друго. Можете све добити у апотеци И. Левија, Сарајево, Александрова 1. До мога доласка у Сарајево све као до сада употребите.

Лука, Подгорица. — Пошаљите адресовану коверту са марком, поновите питање и ја ћу послати одговор.

Брђанка. — 2 комада Шихтова сапуна од пола килограма ситно исечена, 1 говеђа жуч. То ставите на ватру да се отопи, па додајте 100 грама бадемова уља, 50 грама глицерина. Кад је све отопљено, додати 50 грама бадемова брашна и склонити са ватре. Додати шест жуманаца, сок од два лимуна и мирис. Тиме је сапун од жучи готов. Бадемове мекиње могу изостати, а ако је смеса приликом кувања густа, додајте пола литра вреле воде, у којој истопите 2 кашике Кајзерова бората. То је рецепт Биљанииног сапуна од жучи. Ја га правим без бадемових мекиња.

Бата, Ниш. — Тражите од мене специјалан крем против флека да би се флеке што пре ишчистиле. Изузетно ћу вам послати, иначе никоме не шаљем поштом. Употребите Биљанин пудер и ставите у њега 2 грама кинина и добро измешајте.

Ксенија, Стари Бечеј. — Прилажем вам жељени рецепт: ацид ацет. 4,0, спир. камфор 12,0, алкохол 60% 200,0. Од ове водице половине.

Бурђанка, Београд. — Не примам ученице ради обучавања у козметици. Обратите се некој београдској козметичарки. Кад је већ будете посетили, нека вам прегледа и лице и тражите савет. Била сам свега пола дана у апотеци, зато ме нисте нашли. Мој други долазак биће објављен.

Венера. — Радујем се вашем успеху. Биљанин чај за мршављење ће спремам ја, већ апотекар. Врло је добар, можете га слободно употребити, не шкоди.

Сокица, Загреб. — За ноћ употребите Биљанин витамин крем, за дан од воћа. Биљанин пудер боје „натирел". Пеење са Амарилла чајем двапут недељно. На овај начин лице ће за кратко време постати лепо, свеже и младолико. Кад будем долазила у Загреб, посетите ме.

Молим да се уз свако писмо придожи и купон за одговор исечен из „Правде". Биљана, Нови Сад, Његошева 10, поштански фах 143.

КУПОН ЗА ОДГОВОР

ЗА ВАС, ДОМАЋИЦЕ

Практична упутства за справљање добрих и укусних јела

Спагети са јајима. — 200 грама ситно ломљених спагета кувати у сланој води, хладно оцедити воду. На истопљеној масти или путеру разбити 2—3 јајета и оставити их целом, па онда усути спагете и одозго све посути пармезанским сиром. Може се овом јелу додати на масти или путеру пржени и ситно сецкано першуново лишће и печурке. Уместо печурака може се на масти пржене сит но сечене шунке или месната кобасице додати јелу. Не треба сервирати веома врело. Издашно јело и брзо засићује.

НОВОСТ ДАМЕ
„MA ONDRA"
Најновији изум савршене Немачке технике изненадно и задивило цео свет „Ma Ondra" апарат за трајну озвулацију без струје, без опасности и без икаквога осећаја топлоте на глави, једини и први апарат „Ma Ondra" у Југославији, код ПЕТРОВИЋА фризера
Краља Милана 15 Београд

МОДА

Геометриске мустре код тканина често дају свеж и оригиналан тон пролетњој ношњи

У иностранству

„ЈУВЕНТУС" СЕ УЧВРШЋУЈЕ

„Фиорентина" је изгубила један бод

Милано, 8 април

У борбама за првенство Италије „Јувентус" је јуче победио „Ливорно" са 2:1, док је „Сампјардарена" у борби са „Фиорентином" ишчупала један бод. Сад у првенству води „Јувентус" испред „Амброзијане" и „Фиорентине". Сва три клуба имају по 32 бода. Остали исходи: Амброзијана — Рома 4:3, Торино — Про Верчели 3:0, Болоња — Палермо 0:0, Наполи — Брешчина 1:0, Александрија — Трнестина 3:0.

СПАРТА — СЛАВИЈА 2:1 (0:0)

Праг, 8 април

У Прагу пред 25.000 гледалаца „Спарта" је победила „Славију" са 2:1 (0:0) и избила на чело првенстве не табеле. „Жиденице" су победиле „Бохемианс" са 1:0, Кладно — Теплицери 4:0, Колин — Дфи 3:2, Чехие Карлин — Плзен 1:0, Викторија (Плзен) — Простејов 1:1.

У МАЂАРСКОЈ НИЈЕ БИЛО ИЗНЕНАЂЕЊА

Пешта, 8 април

Јучерашња такмичења прошла су без изненађења: Хунгарија — Сегед 4:1, Ференцварош — Кишпешт 4:0, Ујпешт — Шомођ 4:1, Трећи котар — Шорокшар 1:1, Будаи — Атила 3:1, Бочкаи — Фебуз 2:0.

Бокс

МЕЧ МАРСЕЛ ТИЛ — ВИЛДА ЈАКШ ОДЛОЖЕН

Према вестима из Париза заказани меч Марсел Тил — Вилда Јакш заказан за вечерас, одложен је за неизвесно време пошто се Тил на тренингу повредио.

УТАКМИЦЕ У УНУТРАШЊОСТИ

УБЕДЉИВА ПОБЕДА ГРАЂАНСКОГ

Ниш, 8 април

„Грађански" — „Југославија" сусрели су се јуче на игралишту „Победе" за првенство Нишког лоптачког потсавеза. Овај сусрет имао је да одлучи ко ће бити прак за ову спортску годину, „Југославија", прошлогодишњи прак, имала је много више изгледа и овога пута да освоји првенство Ниша. „Грађански" под стручним надзором г. Ђорђа Мишића, изненадио је све присутне пожртвовањем, техником, ефикасном и фер игром. Приметно се да је тим „Грађанског" врло дисциплинованим, што много утиче на морал целе екипе. „Југославија" је подбацила, а што показала се као грубе и недисциплинована дружина. Због тога је суди ја имао доста тешку дужност.

Победа „Грађанског, од 4:1 (2:0) потпуно је заслужена, ма да је исход могао бити и већи.

Судио је г. Петар Јолић, из Крушевца.

„Синђелић" — „Цар Константин" 2:0. — „Синђелић" је без великог напора савладао младог ривала. Судио је г. Томић одлично **Ст. С.**

Шабац: дерби за првенство Нпп-а, између „Мачве" и Нака- завршио се неодлучно 1:1. „Мачвани" подмлађени тим знатно је подбацио.

Велика Кикинда: „Слога" — „Јединство" (Стари Бечеј) 10:0.

Лесковац: „Јосиф" — „Победник" из Власотинаца 8:1.

Завршен је најјачи пинг-понг турнир у Београду

Јуче пре подне играно је само клупско првенство

Јуче пре подне, у осам часова, почео је највећи пинг-понг турнир који је уопште приређен у Београду Учествују најбољи чехословачки играчи, међу којима и првакиња света Кетлерова и чехословачки прак Коларж. На овом турниру за првенство Београда окупљени су и наши најбољи играчи, на челу са праком државе, Хекснером.

Турнир је подељен у четири групе: на првенство момчади, првенство мушког синглa, првенство мушког дубла и првенство у женском синглу. Данас пре подне почело је само момчадско првенство. Учествује тринаест клубова. До сада су резултати:

„Графичар" (Нови Сад) — Бечкерек 5:2;

Панчево II — Х. З. М. Љ. (Београд) 5:2;

Х. З. М. Љ. 1 — Панчево 1 5:2;

З. К. Д. К. М. (Загреб) — Палић 5:0;

Б. Т. К. (Београд) — Боб (Београд) 5:1;

Панчево II — Ч. Т. Т. К. (Београд) 5:1;

Праг — Панчево II 5:0.

У финалном сусрету Праг је победио З. К. Д. К. М. са 5:1 и освојио момчадско првенство. Хамер је победио Хекснера, Коларж Максимовића, Грађански Пивеца и Пивец Максимовића.

КОНФЕРЕНЦИЈА НИШКИХ СУДИЈА

Ниш, 8 април

Судије нишке Секције судија вечерас имају састанак на коме ће се одредити став који ће заузети у насталој ситуацији. Добар број судија спреман је да суди, за прилазак ЈНС-у.

— С П О Р Т —

НЕДЕЉА ИЗНЕНАЂЕЊА

Порази Б.с.к-а у Загребу, Баска у Љубљани, катастрофа Осијечана у Сплиту, успех „Конкордије" у Сарајеву

БЕОГРАД ЈЕ ОДНЕО ЈЕДНУ ПОБЕДУ, ЗАГРЕБ ДВЕ

Недеља великих изненађења. Два фаворита, Б. с. к. и Баск, изгубили су бодове. Разуме се да је изјављена сензација пораз Б. с. к.-а, тим пре што Б. с. к. за 90 минута није успео да да ни један гол! Хашк је једним срећним погодком одлучио победу. Баск је у Љубљани подбацио и заслужено изгубио. Изненађује велика ефектна победа „Хајдука". Исто тако изненађење своје врсте значи и победа „Конкордије" у Сарајеву. Овом победом изгледа да „Конкордија" улази у форму. До идуће недеље? Устаном још није доцкан.

Б. С. К. ЈЕ ЗАСЛУЖЕНО ИЗГУБИО...

Загреб, 8 април

Игралиште Хашк-а имало је јуче празничин изглед. Сакупило се преко 5 хиљада гледалаца, који су бурно поздравили оба тима. Хашк је наступио у саставу: Шпијачић; Сливак, Голац; Ковачевић, Гајер, Кунст; Медарић, Фиик, Хорват, Лајнерт, Петрак.

Београђани су наступили у саставу: Глазер; Радовановић, Митровић; Арсенијевић, Стевовић, Ђорђевић, Тирнанић, Вујадиновић, Марјановић, Божовић, Глишовић.

Хашк је играо оштро али срећно. Домаћи су били хомогени, док се за госте то не би могло рећи. Београђани су били знатан део игре раз бијени, несрећени. У игри није било система. Ипак, Београђани су били врло опасни пред голом али одбрана домаћих није допуштала чисте лопте. Тако се може рећи за навалу „плавих" а нарочито за Глишовића, да је подбацила. Полутке су биле пожртвоване, Тирнанић је био нешто слабији док Б. Марјановић није могао ништа да уради јер је био врло пажљиво чуван. Халф линија Б. с. к.-а знатно је подбацила а одбрана је била врло солидна.

Хашк је имао најбоље дуле у напавали. Петрак и Медарић су преноси ли игру врло брзо а трио је знао тог да корисно искористи. У халфлинији био је најбољи Гајер а у одбрани Голац.

Хашк је иначе имао нешто више од игре и заслужено победио. Једини гол дао је Медарић у 10 минуту првог полувремена. Б. с. к. је имао

Глишовић

прилике да изједначи али је то пропустио, нарочито у другом полувремену.

Судио је врло добро г. Кап из Сарајева. Победа Хашк-а је бурно поздрављена.

И БАСК ЈЕ ЗАСЛУЖЕНО ИЗГУБИО...

Љубљана, 8 април

„Приморје" је у борби са Баск-ом дало ретко пожртвовану игру. Таквом игром, издашно подупирани од бројних навијача, „Приморци" су успели да разбију навале гостију а доцније и цео тим. Домаћи су били врло агилни и врло оштри. Њихова оштра игра није конвенирала гостима који су се постепено губили да би у другом полувремену знатно попустили. Тако се право полувреме за вршило неодлучно, 1:1, док је у другом полувремену „Приморје" постигло још два гола. Голове су дали, за „Приморје" Јанежић 2 и Земљич 1 а за Баск Томашевић. Судио је г. Подунски из Загреба.

КАТАСТРОФАЛАН ПОРАЗ ОСИЈЕЧКЕ „СЛАВИЈЕ" У СПЛИТУ

Сплит, 8 април

Осијечка „Славија" изгубила је у борби са „Хајдуком" са 9:0 (6:0). Јуче је „Хајдук" дао врло добру и врло ефикасну игру. Нарочито вреди истаћи вођу навале, Крагића и центархалфа Марушића. И остали су били врло добри. Код гостију био је најбољи човек Хрубец, „Хајдук" је цело време имао игру у својим рукама и заслужено победио. Голове су дали: Крагић 4, Лемешић 2, Коцијић, Жуљ и Росић по 1. Присуство вало је око 2 хиљаде гледалаца а судио је г. Вишњић из Загреба.

УСПЕХ „КОНКОРДИЈЕ" У САРАЈЕВУ

Сарајево, 8 април

Пред 2.500 гледалаца после врло лепе и интересантне игре „Конкордија" је заслужено савладала „Славију" са 2:1 (1:0). Загрепчани су изненадили лепом игром док је „Славија" знатно разочарала. Голове су дали: Мартиновић 2 за „Конкордију" а Загорац са пенаптикика за „Славију". Судио је г. Илија М. Паранос из Београда.

„ЈУГОСЛАВИЈА" (РЕЗ.) — „МИТИЋ" 4:0 (2:0)

У предигри јучерашње лига утакмице у Београду, састали су се резерва „Југославије" и „Митић". У занимљивој игри резерва „Југославије" победила је „Митића" са 4:0 (2:0). Голове су дали Хајон 2, Костић и Драгачић а судио је г. Брана Димитријевић.

„Југославија" — Грађански 1:0 (0:0)

Четири хиљаде гледалаца осведочило се јуче колико су опали „црвени" и „пургери"

„Југославија" је срећно победила Грађанског али су оба тима дала врло слабу игру

Сусрет „црвених" и „модрих", по обичају, побудио је леп интерес публике. Али сусрет „црвених" и „модрих" по обичају, који кажда од скора влада, донео је врло слабу игру. Од 22 играча тешко је истаћи некога. Било је тако неколико играча који су падали у очи. Остало је или било просечно или тако слабо да је чак изазвало протесте публике! Сама пак игра била је на врло слабом нивоу, без комбинација, без елана. Млатила се немилосрдно лопта читав сат и по, а да, када се завеса пустила, ни једна рука не затапше. Човек се једино могао тешити да је сат и по седео на броју, на пријатном пролетњем ваздуху, далеко од хуке града и асфалта. То је било задовољство. А остало било је мучење. За „црвене" навијаче јуче је био суморе топао дан. Бодови су били у питању, а изгубити их овде у Београду значило је поред пораза и срамоту. Тај једини мухом стечени ародитак мало је загладио рђав утисак. Остало се није дало загладити: остаје да су јуче „црвени" и „модри" дали толико слабу игру да им пријатељи не могу опростити. Шкрипало је нешто, храмало. Осећало се у свакој акцији отсуство решености, полета. Радило се као од беде. Не могу рећи да се играо провинцијски фудбал јер верујем да је провинција кадра да пружи лепше партије. Из истог разлога не могу рећи да се играо ни инжеразредни фудбал. Јуче ни једни ни други нису показали ништа нарочито, у позитивном смислу.

Да је нерешен резултат...

...онда би било најбоље Јер како је победила „Југославија" тако је исто могао победити и Грађански. Није „Југославија" била ништа боља од Грађанског. Чак ни срећнија. Гол који је одлучио победу био је ефек-

Лојанчић

тан и заслужен. Игра је била равноправна. „Југославија" је имала тек нешто више од игре. „Југославија" је победила тим једним голом. Грађански није био кадар ни један гол да да. Ако се тако ствари поставе и бране, онда је „Југославија" заслужила победу јер је своје напоре крунисала бар једним поготком.

Од 22 играча тешко је похвалити некога...

...јер их је било мало добрих. Код Београђана Спасић није имао ни тако обиман ни тако тежак посао. Најтежи шут избацио је врло присебно у корнер. Остало је било лако. Анђелковић је штрчао: био је добар, један од најбољих код „црвених"; Радио је интелигентно, интервенисао на време. У сваком случају дао је успелу партију. Лукић се ограничио да чува хитрог Шипоша. Дао је прилично слабу партију. У халфовском реду није било система. Крилни халфови нису довољно покривали крила, нису радили ситематски. Моменат је одлучивао. И Петровић и Лојанчић и Пауновић, имали су блиставих момената али и момената који су доносили неуспехе. Тако је хитри Шипош у више махова лако излазио на крај са Пауновићем. Лојанчић је више кратко и жиско, Петровић је више рачунао на ефекат него на корист, целисходност. У навали највеће наде полагане су на Зечевића. Но овај крај Премрла и Хигла није могао ништа. Ако савлада једног, други се испреси. Тај „модри" зид значио је несавладљиву препреку. На десном крилу био је Нешић који је потпуно подбацио. Секулић је играо врло амбициозно, технички беспрекорно, само млако и споро.. Од полутки више се свидео Перлић док је Милановић био и спор и мрзовољан.

Братулић је бранио несигурно. Бековски пар, Хигл — Рајковић, оштар, срећан али спор. И поред свега дужност је извршио добро. Халф линија Грађанског била је најбољи део тима, нарочито Премрл. Онда се истакао Пикић. Синковић је већ био нешто слабији. У навали био је најбољи Шиптош. Полутка Рибић несрећен, аспиран, Антолковић исто тако. Кокотовић је био млак и неодлучан. Живковић је играо од момента до момента, у сваком случају био је бескорисан. **Р. М.**

Како је текла борба

Ова незанимљива и млака утакмица обиловала је једино пропуштеним шансама за постизање голова. У томе је нарочито била агилна „Југославија", која је четири пет зрелих шанси пропустила. Мали Перлић, изједно са Секулићем, пропустио је неколико стопроцентних шанси.

Игра је почела млако. „Југославија" изводи први опаснији напад, али се он завршава у сигурним рукама Братулића. У 8 минути „Југославија" изнуђава први корнер. Мало доцније Зечевић грубо фаулира Премрла, који га је мајсторски цело време чувао. У 15 минуту „Југославија" изнуђује још један корнер. Мало доцније, у 21 минуту Грађански први пут опасније навалује. Живковић је додао Кокотовићу, овај пронео крилом и додао у центар. Лопту је захватио Рудић. Гол је висио у ваздуху, али Спасић скреће са крајњим напором у корнер. Корнер је сјајно тукао Шипош, али Живковић био преко. До краја полувремена Перлић је пропустио две три прилике да постигне водећи гол, али се на одмор отишло без голова.

У првом минуту другог полувремена „Југославија" изнуђује и трећи корнер. Минут доцније Перлић опет пропушта сигурну шансу. У седмом минуту Милановић вози, даје Нешићу, који центрира. Лопта додаси Секулићу, овај је враћа Перлићу, који оштрим шутом са шеснаест метара даје једини гол јучерашњег сусрета. „Југославија" је после тога стално надмоћна. Ређају се извале, али и пропуштање зрелих шанси. У тридесетом минуту, Секулић додаје високо Зечевићу, овај иде заједно са Хиглом на лопту и Хигл пада повређен. Зечевић је био подигао ногу, на коју је налетео Хигл. Повреда је била теже природе и Хигл више није могао наставити игру. До краја су се ређале изванредне извале, али је пред сам крај Грађански био нешто надмоћнији.

Судија г. Бока Живковић био је врло добар. **Р. Г.**

Идуће недеље

„Приморје" — Баск у Београду.

„Југославија" у Сарајеву

Идућа недеља доноси пето коло утакмица за државно првенство. Програм је утолико изменљен што су сви загребачки клубови слободни, а од београдских једино БСК.

У Загребу се састају репрезентаци је Београда и Загреба;

У Београду гостује „Приморје" где се састаје са Баск-ом;

У Сарајеву се састају „Славија" и „Југославија";

У Осијеку деле мегдан домаћа „Славија" и сплитски „Хајдук".

ПРВОРАЗРЕДНИ:

ЗАШК — „РАДНИЧКИ" 4:1

Зашк је играо врло добро и успео да се рехабилитује од неуспеха са „Графичарем".

„Витез" — „Графичар" 3:1. На свом игралишту успео је „Витез" да туче жилаве „Графичаре", победнике „Зашка" са 10:0. Победа „Витеза" заслужена, јер је играо смишљење и пожртвовање.

„Руски" — „Пуши" 5:3.

НИЖЕРАЗРЕДНИ:

„Вардар" — „Конкордија" 3:3.

„Бостон" — „Анастас" 1:0.

„Српски Мач" — „Спарта" (Б.) 2:1.

„Занатлија" — „Електрична централа" 2:1.

ХАЗЕНА

Добра форма „плавих"

Хазена првака Београда БСК-а на првој овогодишњој утакмици показала је добру форму. Његова екипа обећава да ће у новој сезони бити наш најбољи такмац. Поред осталога пружиле су и свој познати финиш, у коме су прошле године сналажавали своје ривале.

У игри против репрезентације Београда одбрана је била бољи део тима. Љ. Димитријевић, Софија Поповић и Бугарчић пружиле су одличну партију. Сам је играла врло добро, али је недовољно надахнута. У нападу је нови центар Коса Станисављевић потпуно задовољила. Редовним вежбањем ова млада играчица постаће приокласна снага дружине „плавих". Антић је вазшно продирала и комбиновала, али ретко и рђаво пуцала. Живојиновићева се није много залагала, али што је учинила било је корисно.

Хазена БСК-а уредно тренира спрема се за претстојеће првенствене утакмице. **Д.**

Вести из клубова

Из С. к. „Југославије". — Како је за 2 јун т. г. сазвана редовна скупштина клуба, то ће Управни одбор одржати низ конференција са члановима, у циљу измене мисли по свима питањима која клуб интересују. У томе смислу сазива се прва конференција сеиинора С. к. „Југославије" за 8 април т. г. у 20.30 часова у просторијама клуба. Умољавају се сви сеиинори да овој конференцији присуствују. — Управа.

НОВА УПРАВА „ТРГОВАЧКОГ"

На годишњој скупштини Београдског трговачког спорт клуба изабра на је управа:

Претседник Рада Максић, трговац, први потпретседник Мих. Зистакис, други потпретседник Милан Ратковић, први секретар Живорад Вујичић, други секретар Милош Илић, први благајник Мирко Андрић, други благајник Александар Тошић, економ Боривоје Јоксимовић; чланови управног одбора: Спира Митричевић, Драг. Мочиловић, Живојин Стојић, Бора Срстеновић, Милојко Тирица. Надзорни одбор: претседник Душан Душановић; чланови Никола Белојанић, Љуба Качаревић. Заменици: Драг. Гавриловић, Богдан Петровић и Душан Јузбашић.

Новоизабрана управа на челу са одличним спортским радником г. Рад. Љ. Максићем, примила је на се бе тешку дужност: спровођење прославе десетогодишњице клуба.

Р. д. Љ. Максић

Једна критична ситуација пред вратима „Грађанског"

ФЕЉТОН „ПРАВДЕ"

Зла звирка медвид

Од Јована Самарџића

Причајући о овоме догађају не могу а да се не дотакнем једног од старих џемата у Босанској Крајини у околини Бања Луке. Још по којим Кочић, дотакао се овог чувеног џемата, у књизи „Јауци са зми јања", ријечима на турски: „Анга, банга, гитара јорда Кадина Вода, Бронзани Мајдан, Мразово, вар, Ситница јок."

Ова реченица наводи харлакање турских низама редове, сухарице, па и хиљаде. Ова задња: „Мразово, вар, Ситница јок", то значи аге Ситнице, који су имали своје беговате још од старог порекла босанске властеле, покојни Кочић у свој својој ријечи цијени да су за голоруку рају бољи били од Мразовљана, јер вели: „Што се може на Мразодогодити, то не бива на Ситници".

Бронзани Мајдан налази се западно од Бања Луке, на ријеци Гомјеници, уврх „Великог Тимара".

Давно је то било, одмах некако иза окупације Босне. Саобраћај је био слаб, па какви странац кад из бије у село изиђу сва чељад из куће предаћ и чуде се ко је тај што је дошао. Радо га примају и на конак. Али све село чује када је у њега дошао Хуска Мајданац из Бронзаног Мајдана. Вазда он нађе по коју згодну причу. А са заносом је знао причати.

Једном прича како је ишао из млина и гонио на кобили товар брашна, расположен, весео што је самлио, али, ето, изненада га срете аџиџ Ибрака Лубића. Аџиџ ударио на кобилу под товаром брашна и вели: „Кобила пишћи, у небу се ћује. Ја сам побјегао устрану, а думајући од брашна ударила по ме мату тако да је сав џемат чалму добио".

Послије тога помаче се с мјеста и запали луле, која беше од земље, црвене боје, таквозвана „Табанлија", и поче другу причу, страшнију од прве, као истинит догађај у ком је он главни јунак. Још се једном помаче с мјеста, пак ће домаћину: „Ја тебика морам болан истину говорити. Ово је далеко од мог Мајдана. Ја сам болан сада у срцу Великог Тимара. Ово је село Марићка, а не мој џемат".

Мрак је сред зиме. Хуски је по стрто више пећи сламе и по слами мутаф. Хуска пребацио ногу преко ноге и избацује из луле димове, али кад се год отворе собна врата баци поглед на њих, мислећи да но си домаћица вечеру, па кад видјела да је у обману, маши се руком иза врата и поче се чешати. Најзад, не имаде куд, него поче и другу причу.

— Болан мој Бојане, ти не знаш шта се у нас прије мисец дана догодило у Бронзаном Мајдану; ту је био болан велики хашар.

Чуо си ти, болан, за нашега Ибрака Лубића. То је богат чојек.

Толич сам ти причао за његова аџиџа, па сад знадеш, поче нижим гласом: увуче му се оном медвид у кошару, па удави тридесет оваца. Болан, знаш да је то велики јавук. Помисли, како је копиле паметан и сиђе долика, па тридесет мртви глава учину и допет ко чојек изиђе и оде својим послом. Болан то је било ко да је наручен у наш џемат; наши дидови, па и прамдиди, не памте да је та звирка икада у наш џемат долазила. Видили смо му траг куд је отишао у Ракитовачу. Болан, ти знаш наш Мајдан, то је сит и весео џемат; с десну страну Турци, а с лијеву страну Гомјенице Циганн, пак се састанемо у каху и дође Ибриш Циганин са свој јих шест Циганки, па удари у шаргију, а Циганке играју, па хуриребес и сејнр. А сад, болан, тога нејма. Реко ти, да је џемат сит са великим берићетом. Ту су ти чардакови, па по двадесет хаљабаша око чардакова Крајишке властеле, па когод дође не иде празна товара. Ту се може у свако доба самлити. Гомојница је јака вода, па један рахат што се каже берићетли џемат.

У зло вриме, болан, што оно кажу тако да сваки пањ постане кадија, па му је тешко доћи. А ми опет сазовемо цио џемат на хрпу, хоцу па и мутевелију и ту се запитамо шта ћемо, болан? Боме сви по викаше „зијан", а више њихака повикаше „није зијан него чок зијан." Најзад, одредисмо да одаберемо не колико чојека да оду са Ибраком у Бању Луку, пристолнику Воркапићу и јавимо му цилу ствар. Тако и би. Одабрасте менека са још двојицом нејсе и Ибраком, па сутрадан да пођемо у по Бање Луке. Сутра дан кад смо пошли сниг сипа као у рукавице. Истина да је сваки пањ постао хаџија, а ми ха, па ха, па ху, нагледати свита и свијетлог оружја у њекога, јека, у њекога граша, у њекога жуја, а у њекога боме и пењанка. Болан сваки сад у том хин дату, а под пусетом врнди више од двадесет дуката. Какви болан двадесет дуката! Двадесет ћеса он врнди! Ту, болан, било је и хиктарија, хаџи болан са билом брадом до појаса, али сваки стоји на свом мисту ко пањ. Сваки кохе да је први на бусији. Мој Бојане, да ти је било стати па гледати, кад смо се кренули од џамије, како иде халаљ за халајом, сура за суром! Свита ко на гори листа! Вирују ми, Бојане, да у хердуту нико од Цигана осто није, а, није ни њудо, болан, предводи га ћерибаша, Пуле Ибришагић. Пипају Цигани ко да иду у сватове. Кад стигосмо под Ракитовачу, ту четобаше прегледаше своје халаје, па их посураше, и ту се мало хосандисасмо. Иза тога демек опасасмо сву Ракитовачу, као некад Турци Црну Гору. Четобаше предводе своје халаје. Болан медвид се утаборио, на врх Ракитоваче. Мој Бојане, кад се отвори ватра, затвори нас дим, да нико никога није могао видјети од бугиље! Ја само хватам да зауземем што бољу бусију и узмем на ни шан медвида. Болан, кад сам га ви дио, а он крене се као Циганин у котлу. Ти знаш, болан, кад ти Цигании дође калајисати кото, ца уни ће у његака окрећући се на табани ма, а под ногама плакиња, да боље очисти кото. Ето тако се и медвид окрене у оном шибовитњаку пред намика. Рући болан ко да је побисниио! Ја кад сам га видио нисам знао ди сам. Спопала ме сафра, пружи ја моју њаћу и узе медвида на ништан. Пуће њаћа ко небеско вриме, а медвид баци Божју рипу у небеса и погоди менека одозгора. Хућкур пуће, а њакшире трес. Ја се привали и исплази језик. Куд су ме одатле одниали не знам. Кад сам се хосандисао, влај, њуо сам да је медвида убио Глиша Бојанић, за кога веле да је био први њајрски војник кад је њајр Бону заузео. Та ко ти је то, мој Бојане. Ће је хинлат, ту престаје мурталкук.

Убиство богате удовице у Босанском Броду

Босански Брод, 8 април

Са два револверска метка убијена је у своме стану милионарка Милка Петрић.

Милки је прошле године умро муж и оставио јој врло велико богатство. У Босанском Броду, поред готовог новца уложеног у неколико новчаних завода, стара Петрићка је имала исто тако и пет кућа, солидних грађевина, од којих је вукла велике приходе.

О њеном имовном стању и сумама, које поседује, ширале су се фантастичне вести и милионарка је била принуђена да води један врло обазрив и усамљенички живот.

Обично се рано повлачила на спа вање, добро забрављала сва врата, остављајући пред кућом пса-чувара док је једног будгора затварала у своју спаваћу собу.

По граду се мућевитом брзином пронео глас да је Петрићка нађена у своме стану убијена.

На убијену милионарку први је наишао млекарица, који је алармирао сусједство. Полициске власти ускоро су стигле на лице места и повеле истрагу. Према причању суседа у по сети код милионарке, у очи самог дана убистна примећен је њен кирај џија берберин Бего Алијагић. Он је приведен властима и при саслушању гонашао се врло чудно. Никако ни је могао да у потпуности докаже свој алибн.

Алијагић све пориче. Чак пориче и чињеницу, да је критичног вечера и ако примећен од најближих суседа, ушао код ње, с намером да јој положи дужну кирију. Његов излазак није уопште био примећен.

Алијагић је задржан у притвору. Истрага се и даље води.

С. М.

Погибија радника под точковима воза

Ниш, 8 априла

Ноћас око 2 часа нађен је мртав Миодраг Златковић, радник железничке радионице у Нишу, са станом у Хајдук Вељковој улици број 33. Златковићев деш нађен је близу нишке железничке станице на отвореној пруги.

Миодраг Златковић био је најизразитије познат као човек који воли много да пије. Јуче је примио плату и остао је у кавани до касно у ноћ. Тако пијан пошао је на кавзне кући и у моменту када је хтео да пређе колосек наишла је локомотива, која га је одбацила у страну. Златковић је несрећно ударио главом о железничке шине и на месту остао мртав. Интересантно је напоменути да га машиновођа није приметио, већ су га нашли сасвим случајно други железнички службеници.

На лице места дошла је полициска власт и извршила увиђај. Леш Златковићев пренет је у просектуру ради обдукције. Златковић је остављао за собом жену и неколико ситне деце.

М.

САРАДНИК ЧИТАЛАЦ

⊙ ДРВОРЕДИ

Пролазећи предграђем Војводе Степе и Петра Мркоњића, наилазиш човек на руше још јесенас исковане по тротоарима.

Оне су спремљене да се посади дрвеће и Бог Јединн зна докле ће оне тако здапити и служити за спотицање мирних грађана.

Камење извађено из тротоарске калдрме разнесено и разбацано, а од извађене земље направили се брегчићи у колико та земља није разгажена и претворена у блато и прашину. (Доњи део Ибарске улице).

У некалдрмисаној улици стоје ру пе, као вучје јаме, и не служе ничему другом осим сметлишту и не чистоћи. (Средњи део Ђурђевске улице).

Ако нема расада, ред би био за равнати те вучије јаме и оправити искварене тротоаре. Ако нигде, а оно у тим предграђима, има сва ка кућа по које дрво и доста зеленила.

—ановић

⊙ СИРОТИЊО И БОГУ СИ ТЕШКА

Кад је хтела да се пресели у вечност милионарка Еленора Ин дриховић из Велике Кикинде, она је позвала адвокате да им своју последњу вољу саопшти,

— Напишите тестаменат, рекла је она из болесничке постеље. Ставите да остављам сиротињи 30.000 динара, а остало нека припадне родбини.

Све је било одиста онако, како је побожна жена и желела.

Пошто је дошло време да се за вештаље после њене смрти отвори, родбина се појавила пред Судом.

Садржина тестамента запрепастила је наследнике. Олмах су јел нодушно изјавили:

— То не може тако остати. Ка ква сиротиња! Судићемо се до по следњег даха...

И парница је отпочела. Дуго се то возало, а сиротиња је гладовала. Заказивани претреси, од лагани. Време је пролазило.

Најзад се спор привео крају.

Сиротиње су сузе убрисане, део милионаркиног наслеђа измигољно се из руку наследника.

Далеко ли човек може да дотера са својом „хуманошћу"?

Ф. Ј.

⊙ НОВЕ НАРОДНЕ ПЕСМЕ

Наша народна поезија је прешла и границе наше земље и тамо у туђини говорила о души, карактеру и јуначгву нашег народа.

А сада? Каква је сада наша народна поезија? Какве су песме, ко је се данас певају на селу? Не знам какве су оне у другим местима али ми је добро познато шта се пева по селима у околини Војнића.

Две групе девојака враћале су се са поља. Једна група је певала:

„Ој, девојко, дуго бодовала
Што си мене све дето варада.
Варај бене, нећеш више мене!"

А друга:

„Дођи, дико, у било које доба,
Моја ти је отворена соба".

Бећари — сеоски момци, напитп, певају:

„Ој бећару, ко ти коње рани?
Тата рани, а син се бећари".

Немогуће је изнети све оно што се пева. Постоји и ова песма:

„Удруп жену, не жали јој те ла". Или: „Ој, цурице да си моја жена, ти би била ко трава зеђена".

Прави песнички бисер.

М. Н.

⊙ ПРЕДУСРЕТЉИВОСТ УПРАВНИКА НАШЕ ПОШТЕ

Чим падне снег зими, ми у К., недалеко од Сарајева, осуђени смо да пошту добијамо кад окопни снег, или кад се поштар пробије кроз снежне намете. Неколико ме сеци годишње ми читамо новине после пет, шест или десет дана. Писма добијамо ко зна после колико времена. Али против тога, кад није боље, нико се није бунио.

Но сад је отопило и пошта је почела долазити редовно. И до скоро поштар нам је пошту дели ио ок пет часова поподне. Наје данпут управник се њутно на некога што добија много поште па наредио поштару да не сме до ћи са поштом пре шест сати уве че. А тада се завршава канцелариско време и пошта остаје за су традан.

Предусретљивост управника на ше поште према грађанима, видите, беспрекорна је. Да ли се то слаже и са правилима службе, мо гли би рећи његови претпостављени.

Б. П.

⊙ „МОЖЕБИТНИ" И „ИНИ"

Прочитао сам у Вашем листу у овој рубрици један напис, у коме се говорило о неупутној употреби разних архаизама. Тако се употребљавају и речи „можебитни" и „ини". Те речи, међутим, на сваком другом месту немају примене. То су строге речи, које су замењене бољим и лепшим.

Не чуди ме што се по варошима употребљавају ове речи. Навикли људи на те речи, које је тралиција задржала и — остале су. Бар у писменом саобраћају. Али и у нашем селу, не заостају ништа за варошанима. Претседник општине, иначе млад човек, који врло добро говори народним језиком, на једној седници, обратио се при сутнима: „Ини можебитни предмети и предлози".

Кад сам упитао тог претседника шта значи та реч „ини" он је слегао раменима и рекао: „Па откуд ја то знам!"

И.

Гајење маслина на Приморју

Сушак, 8 априла

Према одлуци Министарства пољопривреде имало би се ускоро на Приморју приступити сађењу што већег броја маслинових садница. Досада ни приход од маслина био је релативно доста велики. Плод маслинова дрва било је прошле године прекоочекивања добар и дао је најбоље резултате. Сада ће се питању рафинирања зејтина поклонити велика пажња, јер је он по квалитету сличан. Сађење маслинових садница на Приморју вршиће се у будуће плански и са великом обазривошћу, јер је то једна од најкорисинјих међу њих пољопривредних грана.

Р. Б.

Реке Гружа и Рибеж вратиће се у старо корито

Груже, 8 априла

Радови на регулацији река Груже и Рибежа отпочела су ових дана. Ове две реке до сада су изазивале велике штете усевима у околини. Сваке године се разливају и плаве поља и њиве и не само да униште усеве, него нанесу велике количине песка. Реке имају велике окуке и врло често мењају своја корита, нарочито Гружа за време великих поплава. Од прошлогпе поплаве прошле године Гружа и Рибеж измениле су уморе: Рибеж је раније утицао у Гружу, а сада Гружа утиче у ову малу реку.

Министарство пољопривреде одобрило је 30.000 динара гружанској општини за регулацију Рибежа у градоначком атару, од житског атара до моста на Рибему. Исто тако одобрен је други кредит и честичкса општина добила је кредит од 30.000 ња регулацију Груже од грабовачког атара до железничког моста из Гружи. Овај кредит није довољан да се отворе велики радови. Илак, он је омогућио да се изврши органнзација рада, изради план и почне са прекопавањем.

Радове изводе свака општина у своме атару.

Ови радови су пружили могућности да се упосли велики број сиромашних сељака. Сада из појединих села раде по 50 сељака на прекопавању и земљаним радовима. Надница се креће од 10 до 15 динара. Према регулационом плану, и Гружа и Рибеж врп.ће се у старо корито. Радовима руководи шеф секције Техничког одељка из Крагујевца инжењер г. Братуљевић.

Ј. Х.

Укрштене речи

— Број 593 —

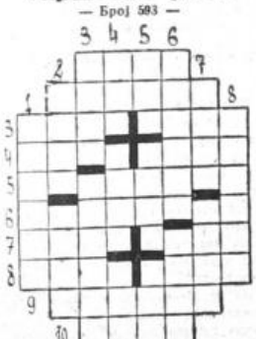

Водоравно: 1) наш народни јунак (надимак), 2) европска престоница, 3) прилог за начин — музичка вежба, 4) мршаво — фаза, 5) поседнут, 6) збирка слика (падеж), 7) одузет — боја у картама, 8) памук — врста огртача, 9) хаљина јапанског кроја, огртач, 10) врста кафе.

Усправно: 1) наша планина, 2) познати композитор — напад, 3) жустар — упаднем, 4) један јускар — поново — прилог за место, 5) здраво (латински), — стишавају — правац, 6) врста занатлија — река у Француској, 7) пруга — лице из Шек спировог „Отела", 8) зорњача.

РЕШЕЊЕ УКРШТЕНИХ РЕЧИ БР. 592.

Водоравно: 2) лупеж, 7) Папук, 8) галоп, 9) јунак, 11) Лоћ, 13) суд, 14) ход, 16) Унац, 18) баре, 19) копитар, 20) итол, 22) сара, 24) ван, 25) лој, 27) чек, 28) ћерам, 30) ринем, 31) њушка, 32) мацер.

Усправно: 1) Мамон, 2) Луј, 3) укус, 4) егза, 5) „Жак", 6) покор, 10) Нумитор, 11) лукав, 12) ћакон, 14) кларач, 15) лепак, 17) пол, 18) бас, 21) Тамиш, 23) ретко, 25) лема, 26) јање, 28) ћем, 29) мур.

Оставка општинске управе у Цриквеници

Сушак, 8 април

Општинско веће у Цриквеници одржало је синоћ своју седницу на којој је претседник општине г. Мартин Цар поднео оставку на свој положај. Сви чланови општинског већа, њих 24 на броју, солидарисали су се са претседником Општине, па је целокупно општинско веће поднело оставку.

Г. Мартин Цар предаће лично општинско мотивисану оставку Банској управи Савске бановине. Р. Б.

ПРЕТПЛАТНИЦИМА „ПРАВДЕ"

Молимо претплатнике „Правде" да своје име, презиме и адресу на чековима и упутницама што јасније пишу, како се не би догађале погрешке приликом експедиције листа.

Администрација „Правде"

НАПОЛЕОН ЈЕ БИО ДОБАР ПОРОДИЧНИ И ВОЈНИЧКИ ОТАЦ ЦАР ПОСТАЈЕ ЉУБОМОРАН

Али, у исто време, мисли он и на своје војнике, јер је он дуже војнички него породични отац. Он јој пише да би требало све покриваче и све постеље из његових дворова да уступи болницама.

Од сада, од почетка марта, сва три актера породичне драме стоје растављени један од другог. Они ли че на децу која су затворена у суседним баштама и одвојена високом оградом на коју се оно најхрабрије пење и довикује другом шта треба ради. Цар Франц, њен отац, као Наполеон пише својој жени, по цео дан се шета у башти. Она би требало да га моли за новости. Он би требало да покаже своју властиту вољу, а не да служи као инструмент Русије и Енглеске; она би тре бало да спомене деди свога сина.

Он потпуно јасно мења своје аргументе. Раније је окривљавао ташту као кривца, а таста као заведеног, а сада пише:

„Французи више воле Аустријанце од осталих... Храбар и частан човек (Франсоа) тако је често изневераван".

А шта ради добри цар Франц? Он пише својој кћери преко њеног мужа, свога непријатеља. Писмо обилује свим могућим љубазностима и Франц моли Наполеона да га пошље даље. Наполеон пише својој жени да је писмо „случајно" отворено и да га није читао, а она би тре бало да му пише ако би било нешто важно у њему.

Али, у исто време, несме да забо рави да је хтео да буде наследник Бурбона, цар са двора, те је стога морао усред својих битки да напише жени два дугачка писма, да би решио једну дворску интригу у којој је била умешана мадам Монтесије. Он је сада у толикој ужурбаности, да и не потписује писма, а изненада једно потписује својим пуним именом. То се у 300 писама ни је никад десило. Али је ипак остао довољно пажљив и скоро је свакога дана слао упутства својој жени ку да треба да јаше и у исто време је храбрио.

Изненада, око половине марта, следују, једно за другим, два дугачка писма, у једном потпуно новом тону. Наполеонов старији брат Жозеф, краљ Шпаније, с којим он није никад живео у добрим односима, према коме је увек био неповерљив, сада се преселио на његов двор, у његове одаје, и изгледа да је своја права у двору проширио и на супружанска права. Наполеон, док је био напољу, на бојном пољу, знао је да је Жозеф у Паризу, — и постао је љубоморан. Опет су васкрсли младићски осећаји из доба Жозефине. Али сад више нема тона бе сног љубоморног љубавника, већ је на реду тон једног бесног старијег човека. Тај тон је најмаркантнији момент ових писама:

„Цео свет ме је изневерио. Зар је суђено да ме и краљ (Жозеф) изневери?...

Једино што могу да жалим је то, што ти имаш везе с њим за које нисам знао, и што ти за мене не можеш да будеш више ово што си била. Чувај се краља. Он ужива врло рђав глас међу жена-

Аустријски цар Франц Први

ма. Ако хоћеш да ми се допаднеш и да ме не учиниш несрећним, немој му показати ни једног од мојих писама. Још једном, немој се поверавати краљу, држи га

Синовљева слика као реклама

Када му је Марија Луиза посла ла синовљеву слику, Наполеон је сматрао да је то врло погодно средство за рекламу, па је наредио да се она умножи са натписом: „Молим Бога да спасе мог оца и Француску".

Цар се брижно за своје војнике као прави отац и изредно да се све постеље ствари из његових дворова ставе на расположење војним болницама. Како је Хтео да замени потпуно Бурбоне, то је морао у пуном послу са фронта да пресуђује дворске заплете.

ЕМИЛ ЛУДВИГ: НАПОЛЕОНОВА ПИСМА МАРИЈИ ЛУЈЗИ

на великом отстојању од себе, ако још упорно мислиш на мене и моју срећу. Све ме то мало жало сти. Мени је потребна утеха од мојих. Ја сам навикао да имам са мо непријатности. Али од тебе то би ми било неочекивано и не бих могао да подиесем. Адје, пријате љице моја. Сав сам твој.

Твој Н".

Изгледа да му је она још истога дана одговорила и заклела се на своју верност и љубав да га није ни кад изневерила. А њен муж, господар света, одговара: да је у њеном писму опет нашао свој мир и њену љубав. Он не може да схвати како јој је могао причинити бол. Она зна добро, пише јој, како он високо цени њен карактер, како је он њу увек штитио и како је силно волн. „Сав сам твој, твој верни муж. Н." Пост скриптум: „Победио сам руске трупе".

Истога дана пише он друго писмо, и извињава се.

Има врло мало тренутака у целом Наполеоновом животу када његов тон писања толико дира у срце као овде. Он ту с пуним правом сумња. Не зна сигурно шта се сада дешава на његовом двору где се налази један размажени брат. Хтео је да оде у Гиљерије, али се преко ноћи предомислио. Цела ствар је у томе што он више није млад и у многим писмима ове недеље има промене. Пише да је уморан, или, мало уморан. Опрезност га напушта, и он пише својој жени шта ће да предузме, којим путем ће ићи, а потпуно заборавља да ова писма могу пасти у руке непријатељима. Он је ишао ка Марији да би потиснуо непријатеља од Париза. Писмо је ухваћено. Блихер је знао да је пут за Париз слободан, пошао је напред, сједињо се са Шварценбергом и може се слободно тврдити да је он овим чином одлучио цео ратни поход. 23 марта је Наполеон већ био тако уморан да је писао како је заплењено два топа, а друга два изгубио. После овога су га потиснули. Он хита Паризу. Стигао је један дан доцније. Париз је већ заузет.

„Ја сам дошао да браним Париз, али више није требало. Град се предао увече... Ја патим због тога што ти мораш да патиш."

Истога дана се уселио у Фонтенебло, свој последњи стан у Француској.

COPYRIGHT O'PERA MUNDI

Х·У·М·О·Р

ЗАБАВА НА СЕВЕРНОМ ПОЛУ

Дресирана Фока која се вратила на пол

Муж: Но, јесте ли основали свој нови женски клуб?

Жена: Било је немогућно. Пао је предлог да се за претседницу изабере најстарија дама и тако нисмо могли изабрати претседницу...

Гост: Келнеру, овај бифтек је тако тврд, да се не може сећи!

Келнер: Одмах ћу вам донети оштрији нож!

Слуга је нашао за време четкања двадесетогодишњаркy у предсобљу свога господина. Он помисли:

—Заиста је штета за овај нов прслук, али ипак ћу морати да набушим рупу на џепу..

Лекар је прегледао мало старију госпођицу и поставио дијагнозу:

— Ствар није тако опасна. Малокрвност, која се може лечити. Да ли вам, господице, за време играња, још куца срце?

— То зависи, господине докторе, од тога с ким играм..

Лекар: Вашем мужу потребан је мир, госпођо, али апсолутан мир!

Жена: Али то је немогућно, господине докторе! Ја треба још да добијем од њега новац за две хаљине и пар ципела!

У радњу долази помоћник из конкурентског предузећа и пита жену сопственика радње:

— Могу ли разговарати са господином шефом?

— Не. Он је већ три недеље на путу.

— Тако, а ја сам мислио да је он само условно осуђен

НОВИ РОМАН „ПРАВДЕ"

ПЈЕР РИВУЛЕ

31

На коверти која није била залепљена, стојала су само дев речи: „За тебе!"

Бацио сам поглед на велику плаву коверту и сетио се моје прве лажи. Ту лаж сам из говорио тврдећи да волим Жилберту и сетио сам се у исти мах и њеног последњег великог разочарања: моје исповести у Етану, коју је она тако трагично схватила.

Да сам онда знао да ће та исповест убити Жилберту, ја је никада не бих изговорио.

Писмо је било написано у тону, коме сам се ја најмање надао. Као да је Жилберта у том писму хтела да каже да је њено самоубиство природна последица читавог стицаја прилика и она по диктату живота није могла ништа друго да учини већ да изабере — смрт.

Писмо је гласило:

„За тебе!

Треба да ме разумеш, драги мој. Немој ме осуђивати. Нисам више имала снаге да реагирам на догађаје. Не распо лажем више сама собом. Нисам се опирала осећањима, ко ја су искрсла према теби, све је то долазило само по себи. Исто тако не могу да се одупрем сили, која ме приморава да нестанем из овога живота.

Инцидент, који је изазван твојим путовањем у мојој ду ши, при чему сам се ја ипак показала врло смешна (сасвим природно, ти си имао права, добро је што си отпутовао!) навео ме је да се на несумњив начин уверим, да нисам жена способна за живот. Ја сам свес на да никада не бих била у ста њу да вратим животу оно што ми је он тако изобилно дао...

Сасвим сигурно, и ја сам мо гла бити срећна као што су срећне многе друге жене, које по вредности нимало нису из мене. Била сам сигурна у твоју љубав и знала да ме ти никада нећеш разочарати. Мо гла сам водити срећан и задовољан живот обичне грађан ке, рађати децу и умрети као седа старица.

С тобом сам могла бити задовољна, јер си био од оних ретких мушкараца, са којима је жени пријатно и лепо да живи у заједници.

Али оно што је мене узнемирило, што ме је бацало у очајање, то је било моје сазнање, да си ти био ипак друкчије чо век него што сам те ја замишљала. Годину дана раније мислила сам да си ти онакав ка ко се мени приказујеш. Била сам тада сигурна да ме ти во лиш.

Твоја страшна исповест ме је уверила о противном. Тешко је било то разочарање за мене, јер сам морала себи пре бацивати велики грех: неразумевање човека који ми је најзад ипак поклонио сву своју љубав и нежност.

Ниси ти крив што си ме се онда у Етану исповедио. Ја сам крива, јер ја сам луда жена, нисам створена да живим на овом свету. Нисам била до стојна среће која ме је снашла, а веровала сам дуго да сам у то заслужила.

Најбоље је да одем, да се уклоним из живота.

Не молим те да ме заборавиш. Слатко ми је кад помислим да сам ти ипак оставила врло лепе и пријатне успомене. Знам да ћеш ти на мене мислити, кад те прође први бол због овога што сам сада учинила, са највећим уживањем.

Ја, Дезире, одлазим себично из овога света али не са жалошћу. Захваљујући теби, ја сам проживела најлепше часове у животу. Никада задовољнија и срећнија нисам би ла у животу него с тобом.

Волела бих да ме можеш ви дети у моменту кад ове редове пишем. Мој мир и сталожености сигурно би те изненадили. Сама сам будна у кући. Сви спавају. Прошла је већ поноћ. Ускоро ћу отићи да по пијем своју чашу веронала, исто тако мирно као кад пијем чашу обичне воде...

Моја сирота мајка је већ за спала. Била сам код ње да је још једном пољубим, пре нето што бих ти писала и свршила са собом. Покушала сам да не приредим ову непријатност својој мајци, али то није било могућно избећи.

Ово је себичан тренутак у моме животу и ја сада могу, заиста, да мислим само на себе.

Дезире, утеши моју мајку и покажи јој и ово писмо. Она је стара, немоћна и болесна и брзо ће се мени прикључити у гробу... Време је да се Бог смилује и њој и спасе је смрћу од дуготрајних патњи...

Што се тиче тебе, драги мој, буди уверен да ће мој дух леб дети стално над тобом, ако тај загробни живот уопште постоји.

Свим својим срцем, које је целога живота само за тебе јаче куцало, желим ти најбољу срећу и дуг живот.

Љубим те као што сам те увек љубила, припијена уз твоје тело, дајући ти себе сву. И сада, када умирем, односим собом твој поглед, који ме је толико миловао и толико добра казивао. Жилберта".

Према Жилбертиној жељи, израженој у једном другом писму, она је сахрањена на малом гробљу у Бандолу. Није, изгледа, хтела ни мртва да се врати у Париз..

На сахрани је било врло мало света. Неколико рођака из Париза и по који познаник. Међу овима је био и наш заједнички пријатељ Раул Воге. Он је од једног пријатеља из Париза телеграфски обавештен о Жилбертиној трагедији. Налазио се баш негде на путу из међу Марсеја и Вентимила и тако је могао брзо да дође у Бандол.

Некадањи Жилбертин удварач био је веома узбуђен несрећом. Исувише гласно је изражавао пред осталима своја осећања. Није се устручавао да прилично неделикатно, али уто лико јасније направи алузије да је и он био некада заљубљен у Жилберту.

У ствари — мени се бар чинило — Раул није био толико ожалошћен за Жилбертом колико је показивао...

Кад су са погреба сви отишли, хтео сам да останем на гробљу, да проведем сам још неколико тренутака крај мртве Жилберте, пре него што гробари затрпају раку земљом.

Али кад сам се осврнуо, приметио сам Жилбертину мајку како се на својим колицима враћа гробу, пошто је на капији гробља испратила рођаке и познанике.

Приметивши мене, старица се намрштила и још подаље од гроба наредила служавци, која је гурала њена колица, да заустави.

Мало доцније пришла ми је служавка. Видео сам да јој је стара г-ђа Рамо нешто шапнула на ухо. Служавка ми збуњено рече:

— Госпођа вас је учтиво замолила да је оставите насамо. Она би волела да буде код гроба своје ћерке сама...

(Наставиће се).

Наука и живот

Хигијена у полном животу

СЕКСУАЛНИ НАГОН У ЖИВОТУ И НОВО ТУМАЧЕЊЕ СЕКСУАЛНОСТИ
ПИТАЊЕ БРАКА СА СОЦИЈАЛНОГ И МЕДИЦИНСКОГ СТАНОВИШТА

1.

Хигијена оплодног система бави се правилном, хигијенском негом оплодних органа, менструацијом, трудноћом и мерама сузбијања болести. Сексуални нагони или инстинкти, пак, односе се на цео живот и додирују проблеме који залазе и у све гране човечјег живота.

Хигијена сексуалних погледа, по знатој под именом социјална хигијена, не бави се само хигијеном органа, већ чистиће и питањем женидбе односно брака, народним обичајима, проституцијом, и т. д.

Најбоље форме живота могу се развити само где су рад, игра, пријатељство, љубав и поштовање непрекидно изражени у најбољим облицима и на високом ступњу. Нови је схватање социјалне хигијене ушло је, у последње време, и у сам покрет те нове хигијене. То значи да социјална хигијена иде ка најбољем могућем развијању свих физичких, психичких и социјалних погледа живота, т. ј. онако како је то непосредно или посредно одређено од стране полних инстинката и урођених обичаја.

Социјално хигијенско васпитање у ширем смислу укључује све научне, социјалне, етичке и религиозне инструкције и утицаје које директно или индиректно могу помоћи омладини у припремању: да прими све проблеме живота које имају свој центар у сексуалном нагону.

Проучавајући нагоне човека видимо да има две категорије тих инстинката: прва која гледа на сигурност индивидуе, и друга која гледа на очување расу. Прва је лична, реална и свесна свога краја; друга је стварна, али у многоме несвесна. Сексуални нагон је који целог живота, енергија свих покрета, било сексуалних, интелектуалних или физичких.

Многи осећају да човек тражи и сувише велику хијерархију за секс односно пол, али сви интелектуални знају да овај нагон није проста ствар, већ да је, бар у својим изражајима, везан за велику људских проблема. Живот много варира. У биљном царству имамо сексуалних и несексуалних форми оплођења за одржавање, врсте без упутства нагона или интелигенције. У животињском царству, у које спада и човек, одржавање врсте поверено је сексуалном нагону. Код нижих животиња овај инстинкт је величанствен у својој моћи за изналажење правог услова за ефективно дејство. Код човека природа је учинила то да се она разликује од животињског царства тиме што је и њему дала интелигенцију.

Да је инстинкт владао код примитиваца, не би постојали цивилизовани живот модерног човека, социјалне дисхармоније, проституција и цео ланац социјалних болести које су се појавиле код модерног човека. Инстинкт у човека, као најача сила, дао би живот који би се могао упоредити са оним код нижих животиња. Развој интелигенције омогућио је форме културног живота, економске радње друштва, па и морална и социјална напредовања расе. Има људи који кажу: „Људска природа је — људска природа". То су људи који мисле исто као и они из Средњег века. Заиста сексуални инстинкти су важнији, иако у стварн и није тако. Сигурно је: да цео живот, пол, емоции, дух, рад, игра и љубав су најбољи приказивани и изражени кад интелигенција влада и управља и кад су инстинктивни елемент тачно контролисани. Даље, еволуција непрекидно развија такву контролу. Људ сви поступак од пре 2000 године много се разликују.

Млади човек, који жели да створи себи најбољи живот, мора бити поверен диктатима интелигенције, а не сили инстинката у свима манифестацијама секса у животу. То треба да значи да знање је зато да може да контролише и да управља, да је ту да се слаже или да се не слаже са инстинктивном жељом. Овај напредак ће доћи кад се обратимо социјалним наследством.

Инстинкт или нагон пола означава велику жељу. Из социјалних разлога, због његовог простог изговарања, тумачење је наишло на опште неодобравање. Али његова реалност посматрана је са разумевањем. Школска доктрина, подвукла је линије, које су дефинисале слику целог сексуалног активитета. Раније су сексуални живот замишљали и сматрали као нешто божанствено. Људи су овакав живот тумачили на религиозан начин. Наука данас не признаје такво тумачење секса или природе. За културног човека такво тумачење, таква вредност секса, неприхватљива је. Сексуални живот у човека мора се схватити као сасвим нешто друго од оног међу нижим животињама.

Људско значење пола: само сигурно познавање и развијање физичког, социјалног и естетског значења секса, које су чисто људске и придодане искључиво функцији животиња, те да људи могу бити далеко од велике тајне, неповерења, вулгарности и непоштовања које се односе на све погледе на секс у човечјем животу.

Сексуални инстинкти и процеси су вечито чисти. Лепе фазе тога зовемо „живот". Сексуално васпитање треба да циља на ову естетску величину, претстављајући живот као слободан од понижења које произлази из заједничког незнања и неразумевања сексуалне природе.

Женидба је хумана институција, која служи стварању домова и доношењу на свет деце. С једне стране, она има невероватне могућности за несрећу и социјално разочарање, а с друге стране могућности за срећу и социјални напредак. Могуће је, да је вредност ове институције далеко претежнија, друштво би сигурно било мање задовољно за све без женидбе. Важне ствари које се тичу здравља и среће могу се унеколико прецизирати. Постоји јак разлог за дубоко и опште разумевање женидбе од стране младих људи и жена. Шта то значи? Прво и најглавније јесте ово: млади људи треба да цене, код супротног пола, не само секс већ и друге ствари. Сексуална привлачност није довољна.

Очигледне неподударности, т. ј. супротне карактере треба избегавати: човек воли чист ваздух, шетњу ван града, жена воли у граду, на „корзоу"; или, пак, жена одличних манира, човек сасвим обрнуто; жена уметник, човек чак и незрео; човек амбициозан, користан, са јаким социјалном свешћу, жена само створење за декорације и посете. Моћ сексепила често није довољно велика за одржавање другарства, среће или љубави. Млади човек и жена треба да имају на уму да брачни живот није један непрекидан акт у стварању љубави. Да у томе треба да буде и праве љубави, о томе нема ни говора, али прави општи интереси живота су канали кроз које се љубав непрекидно манифестује, а кроз другарство развије.

Брак може, и треба, да значи све ако се само један принцип упамти: све што се измени између жене и мужа — то је слободни дар љубави — не може се никад демантовати као право. Љубав се никад не да мантује. Љубавне нежности, љубав не мисли и љубавно страдање су вратиће самој љубави.

Кад ће млади људи да се жене. Биолошки, они су готови и да предузму репродуктивне радње у раној младости. Али, друштво, са његовим економским потребама, његовим плановима васпитања, његовим организацијама трговине и професије, постепено је продужило ће нидбено доба. Млади човек никад не треба да мисли да је решио кон тролу сексуалних дражи женидбом; он има исто толику, или још већу, потребу за контролу после ће нидбе. Ова контрола неопходно је потребна за време извесних физиолошких периода, а такође и за време трудноће.

Др. Д. Дулкановић

Нервоза срца

И околина мора да саосећа са болесницима и не узнемирава их непотребно

2.

Код „нервозе срца" срце је у ствари органски потпуно здраво, али се примећује убрзана делатност срца. Пулс у минуту може да изнесе 150 откуцаја. Срце је, уопште, лако узбудљиво и овако убрзани пулс изазива узнемиреност. Није, међутим, редак случај да је нервоза срца само последица правог (органског) обољења срца. Тачним испитивањем и прегледом лекар специјалиста моћи ће да утврди тачне границе између ова два различита стања.

Постављање ове границе је важно због начина лечења. Док они са органским обољењима срца треба да избегавају сваки напор, они са срчаном нервозом треба да избегавају узбуђивања. Важно је овде подвући да и оне са нервозним срцем треба сматрати болесницима и да се, према томе, треба да управља њихова околина, која често мора да саосећа заједно са њима. Погрешно је стога тврђење да је нервоза срца само „уображење" и да је пациент „потпуно здрав", али понешто нервозан. И пациент и његова околина треба да су свесни да „нервоза срца" ни је никакво органско обољење, које би могло да доведе до неких опасности или компликација, и да се може излечити, а да за собом не остави никакве последице. Врло је важно још да се озбиљно схвати да нерадно обољење срца одиста постоји и да то обољење од пацинтове околине захтева велике обзире. Разумно држање околине само ће да благотворно утиче на ток лечења. Нису ретки случајеви да су баш породичне размирице и несношљивости изазвале нервно обољење срца.

Лепо и обазриво поступање са пацинтом више ће увек допринети побољшању него ли сви медикаменти који ће се такође узимати, ако их лекар пре пише. Веома лековито дејство има и „тренинг" срца, који ће се састојати у привикавању на правилно дисање и на живот без непотребних узбуђивања.

Срце треба у свакој прилици штедети од претераних телесних и душевних напора. Ни један орган у човековом телу није толико активан колико баш срца. Довољно је само констатовати да оно сваког дана врши 100.000 откуцаја, неуморно, дан и ноћ. Па ипак, ретко му ко олакшава тај напорни рад. Стога није ни чудо да је број људи који пате од поремећаја срца (било органских или нервних). Своме срцу треба посветити највећу пажњу и избегавати све што би ремetило његово нормално функционисање.

Претплата на „Правду" стаје:

За нашу земљу месечно 20 динара.

За иностранство месечно 50 динара.

РОМАН „ПРАВДЕ"

ОД КАТАРИНЕ БРАШ

● ● ●

41

Ћутећи. Алан се удаљио, а пет минута доцније Геј га је видела како излази. Задржала га је.

— Алан!

— Молим?

— Зар ми нећеш рећи куда идеш?

Муж се опет иронично осмехнуо.

— Сматрам да није потребно. Или, можда...

Геј је сад приметила болан израз, али он се брзо окренуо, као да не жели да она то примети. Учинило јој се да је шапутао нешто, њено име и још неке неразумљиве речи. Затим је отишао и Геј није више и никад више није могао да пита шта је рекао.

•

— Бе! — повика Доли. Молим те да се пробудиш! Већ је осам, а ја те непрекидно зовем.

— Пробудила сам се...

Да то докаже села је и почела да стење.

— Боже, промрмља, помози једној малој Бе која има тако свирепу другарицу. Мис Кен, ка ко сте? Већ вас два дана нисам видела.

— Да, одговорила је Доли. Била сам у атељеу код Елнота и пила чај. Пре подне сам се састала са Фернандом.

— Резултат?

— Он ће купити цртеже. Ко мад двадесет долара. Усто, имам много поруџбина.

— Чекај! — прекиде је практична Бе. Пре него што ти честитам, реци ми хоћеш ли имати времена да свршиш све то.

— Хоћу, одговорила је Доли. Један дан у недељи радићу само за себе. Тада уопште нећу излазити.

— А хоће ли то бити довољно?

— Надам се.

Бе је размишљала мало и рекла:

— Кажеш да си била код Елиота? Да ли је имао друштво?

— Да. Читава банда, али ја их волим. То су књижевници, сликари, глумци, — сјајни људи.

У том тренутку зазвонио је телефон.

— Ах, теби се свиђају сви људи, — наставила је Бе и узела слушалицу. То није добро. С једним си дуго била у добрим односима. Ни то није добро. Ало?

— То је свршено, одговорила је Доли, али Бе је није чула.

Говорила је на телфону:

— Да... да.. А ко је ту, молим? Један тренутак...

Обратила се Доли:

— Неки господин Алан Помероа жели да говори с тобом.

— Алан... Помероа?

Доли се мало збунила.

— Како је то могућно... То је муж Геј Помероа. Јесте, откад се удала и она се зове Помероа... Шта хоће?

— Хоћеш ли да га питам?

— Не. Да видим...

Глас на телефону био је пријатан, али веома озбиљан:

— Госпођице Кен, овде Алан Помероа. Не знам да ли вам је познато моје име... Ми још никад нисмо разговарали.

— Не, али ја познајем вашу жену ,господине Помероа. Упознала сам је пре годину да на у „Атлантик-Ситију".

— Зар се сећате?

— Да.

— Заиста ми је жао што морам да вам саопштим непријатну вест, госпођице Кен, Осталом, можда знате ако сте је чули новине.

— Не, нисам...

— Добро, рекао је Помероа. Цери Девис страдао је приликом аутомобилске несреће. Он се одвезао на излет са... госпођом Помероа и у близини Конектикута стропоштали су се у јарак. Превозли су их у болницу. Ово сам дознао јуче ујутру у пет и одмах сам отишао на место несреће. Вратио сам се ноћас и нисам могао да вас обавестим. Цери у бунилу непрекидно изговара ваше име, па мислим да би било добро да га посетите.

Доли је покушала да говори:

— Хоће ли.. Хоће ли умрети?

— Можда, одговорио је Алан кратко.

Бе је приметила да је Доли страховито бледа, и уплашена.

— Наравно, наравно, муцала је Доли на телефону. Отићи ћу одмах...

— Доћи ћу по вас... Реците ми адресу. Ја имам само ваш телефонски број. Доћи ћу за пола сата.

Чекао ју је у холу. Доли је угледала високог човека у сивом оделу. Нервозно је шетао, као звер у кавезу.

Пружила му је руку.

— Мило ми је, госпођице Кен, што сам вас упознао.

— Хвала вам што се поред своје бриге бринете и за мене, одговорила је Доли. Како је госпођа Помероа? Је ли.. тешко рањена? Нисте ми рекли...

— Није тако тешко као Цери Девис. Има неколико сломљених ребара и огреботина, а што је најгоре, разбијено стакло повредило ју је на неколико места. Ту ће остати ожиљци.

— Ох, не! — промрмља Доли. Њено лепо лице...

Алан је завртео главом.

— Није на лицу. Ране су по врату и грудима. То је срећа. Она непрекидно плаче. Лекари је уверавају да неће остати ожиљци, али она боље зна. Да су ране на лицу убојне сам да би Геј извршила самоубиство.

Доли је инстинктивно ухватила Алана за руку, и погледала га са саучешћем. У очима јој се појавише сузе.

— Хвала, рекао је он тихо. Ви сте тако добри...

Отворио је врата аутомобила и помогао јој да уђе. Алан је сео за волан.

— Вас сигурно интересује, на ставио је путем, како је дошло до несреће. Испричаћу вам све што знам... Прекинеш ме...

Она га прекиде:

— Реците ми, молим вас, како је Цери?

— Има унутрашње повреде. Лева нога му је размрскана и лекари се плаше да ће бити по требна ампутација.

Алан је дигао руку као кад се брани.

— Грозно, прошапута. Ни најгори непријатељ не би могао да му пожели нешто слично.

Доли је ћутала. Сузе су јој текле низ образе. Седела је као укочена. Осећала је да је Алан пажљиво посматра.

— Ви га волите, зар не? — упитао је он тихо.

(Наставиће се)

ЗАБАВНИ ДЕО

Енглеска краљица помаже сиромашне

Истинита прича о дечјим колицима

Свештенику у сиротињском предграђу Лондона дошла је једна сиромашна жена и рекла му да је недавно родила ћерчицу, па га моли да јој омогући да дође до дечјих колица.

Сам свештеник није имао новаца да купи жени колица и стога се сетио да у једном малом лондонском листу објави оглас: да једна сиромашна жена тражи дечја колица од добрих људи.

Неколико дана је прошло и сиромашна жена и свештеник чекали су да ће се неко од добрих људи јавити. После недељу дана био је свештеник у великој мери изненађен, када му се јавио један чиновник из Бекингхемове краљевске палате и предао му ванредно лепа дечја колица.

Чиновник из двора саопштио је свештенику да је енглеска краљица Мери прочитала у оном листу и оглас и одмах наредила да се купе кола за сиромашну жену.

Свештеник и сиромашна мајка упутили су краљици Мери захвално писмо и изразили свој је задовољство што се са тако високог места показује интересовање за сиротињу.

⊙ ⊙

НАПОЛЕН ЈЕ БИО АГЕНТ ЗА ПРОДАЈУ КЊИГА. — Међу реткостима које се у париском Наполеоновом музеју могу видети, занимљив је „алат" славног цара Наполеона Првог, када је он био агент за продају књига. То је једна велика мапа од картона са примерима за углед разних листова, књига и календара једне париске издавачке књижаре. Мапа је некада припадала Наполеону Бонапарту.

Као млад поручник, Наполеон је имао прилично мале приходе и није могао својој породици на Корзику да шаље довољно новаца за њихово издржавање. Да би повећао своје приходе, он је једно време био агент за продају књига. Изгледа да је правио добре послове, јер је једнога дана замолио свога издавача да му да искључиво право за продају књига у читавом једном департману француске. Издавач није на то пристао, сматрајући да је Наполеон још сувише млад и неискусан да прими такву велику одговорност за посао. Дао му је само право за продају у једном париском предграђу и Наполеон је и на том послу био веома задовољан.

⊙ ⊙

ПОЛИАНДРИЈА У ТИБЕТУ. — У свима земљама у којима има мало жена, и данас се још одржава полиандрија, једна жена има неколико мужева. Тако и у Тибету, где има врло мало жена, закон допушта да се једна жена уда у исти мах за више мушкараца. Обичај је код Тибетанаца да се девојка уда за сву браћу у једној породици, тако да има жена које имају девет мужева који су сви рођена браћа.

⊙ ⊙

НИЈЕ БИО УРАЧУНЉИВ. — Лако је рећи да нисте били урачунљиви, па да се извучете од сваке одговорности. А како ћете доказати то? — пита судија оптуженога.

— Имам два сведока, који су видели да сам минут пре тога загрлио и пољубио своју ташту!

Претседник француске републике г. Лебрен долази на трке у Паризу

Земља у којој људи добровољно робују

Људски живот у Абисинији не вреди више од 150 динара

Роб убија свога сопственика који је хтео да га ослободи

Адис Абеба, априла

Људи у тешким оковима врло су честа појава по улицама Адис Абебе, престонице Абисиније. Нико их и не гледа, изузев ако оковани роб сувише јако звечи својим ланцима. Тада пролазник обично снажно удари га штапом по леђима. Дрски роб! Како оне да ремети свој им ланцима спокојство слободног грађанина?!...

Роб се не жали, не тражи ништа, не сматра себе човеком и стога мирно, без јаука трпи ударце штапом. Пре ће се дебели штап на леђима сломити у парампарчад него ропски морал црних Абисинаца.

У Абисинији постоје робове и робијаши. Али велике разлике између њих нема. И робијашима је дозвољено, наравно у оковима, да иду по вароши и околини. Пошто им држава у казненом заводу — који је обично трошна барака и легло инфекционих болести — не даје храну, робијаши морају да иду по вароши и просјаче.

Опасне убице и разбојници такође шетају са својим оковима по Абеби и другим местима Абисиније. Али они су засебна каста. Њима је допуштено да „просе за свој живот". По абисинском закону родбина убијеног може да ослободи робијаша убицу, ако овај родбини плати одговарајућу „крвну отштету". Убица, дакле, просјачи на све стране, да би прикупио потребан новац за своје ослобођење.

Али, ти разбојници и убице су у ствари и једини Абисинци који се боре за своју слободу. Иначе, просечни Абисинац нимало не цени своју слободу и воли да остане роб до краја свога живота.

Дешавало се већ безброј пута да је роб убио свога сопственика када је дознао да га овај жели да ослободи, прогласи слободним грађанином.

Међу већином Абисинаца влада формално смртни страх од слободе. Они воле миран и удобан живот роба, иако је тај живот често спојен са највећим недаћама и злостављањем од стране господара. Али, Абисинац не воли да се брине о себи, он то оставља сопственику и не буни се ма колико то страшно рђаво било. Сопственик има права да убије свога роба и ради с њим шта хоће. Пред судом за то не одговара, јер роб је као и овца у стаду, сопственик има права да га закоље...

Један планински поглавица, човек модерних и хуманих погледа, одлучио је једнога дана да ослободи свих својих 200 робова. То су робови сазнали и три дана и три ноћи клечали пред његовим шатором и преклињали га да их задржи као своје робове. Један је у име свију рекао:

— Господару, немој нас упропастити толиком свирепошћу! Немој нас ослободити, ми хоћемо да останемо и даље твоји робови! Ако нас будеш ослобођао дио, ми ћемо пред твојим шатором умрети од глади!

И господару није ништа другог преостало него да задржи своје робове.

Хуманин и просвећени цар Абисиније све чини да своју земљу модернизује; он би волео да Абисинија постане модерна држава по европском примеру, али то је немогућно с тим људима. Проћи ће можда још неколико стотина година, док се Абисинци макар само мало с места не коме с места на коме се данас налазе.

⊙ ⊙

ЕПИЛОГ ЈЕДНЕ ТУЧЕ ИЗА КУЛИСА. — Мађарски глумац Јавор, члан једног пештанског позоришта, испребијао је иза кулиса, за време док је претстава текла, своја колегу Винтерница на мртво име. Они су били супарници код једне младе и лепе глумице. Туча је била толико бучна да је публика у сали сазнала за њу и претстава се морала прекинути.

Сада је пештански суд осудио Јавера за тешке телесне повреде и изазивање јавног скандала на два месеца затвора.

⊙ ⊙

„ПРЕДАЋУ СЕ САМО ДРЖАВНОМ ТУЖИОЦУ!" — После дугог тражења полиција у Букурешту сазнала је да се опасни разбојник и убица Коробу, који је дуже времена био страх и трепет становништва околине Букурешта, крије негде у престоници. Жандармерија је опколила кућу, на чијем тавану се разбојник заиста крио.

Разбојник је са тавана бацио жандармима цедуљу, у којој је навео:

„Предаћу се само државном тужиоцу и своме адвокату! Позовите их овамо, па ћу се предати. Ако покушате да провалите у кућу, ја ћу се убити!"

Жандармерија је морала да учини по вољи разбојнику и после једног сата дошли су државни тужилац и Коробљев адвокат и предали бандита полицији.

Човек који је сам себи подигао споменик

Оригиналан подвиг једног шпанског књижевника

Ходочашће из целе Шпаније

Мадрид, априла

Шпански књижевник Антонио Фернадез одлучио је, пре много година, сит малограђанског менталитета својих суграђана и лажног пуританства људи у свом родном месту Баралобре, да оде у Нови Свет и тамо покуша срећу.

Педесет година доцније дон Антонио се вратио у свој завичај као познат амерички књижевник и филозоф, богаташ и велики особењак. Он се пред својим суграђанима много хвалио о својим успесима у Америци и како је дошао до огромног богатства. Сви суграђани су му завидели на богатству, али га нису много симпатисали, јер је дон Антонио био велики особењак.

Дон Антонио се надао да ће његови суграђани свом славном филозофу и богаташу подићи споменик у Баралобру. Кад је видео да они то не мисле чинити, дон Антонио је одлучио да сам себи подигне споменик.

Сагрдио је огромну палату, а на средину палате, на крову, ставио је своју дивовску статуу од мермора. Испод ове статуе налазио се велики натпис ове садржине:

„Мој Бог је рад, а људи су за мене гроб".

Унутрашњост палате овога особењака такође је јединствена у свету. У свечаној великој дворани налази се велика мермерна плоча на којој је урезан дон Антониев тестамент, који свако ко жели да посети његову палату може прочитати.

Остале собе у палати су све украшене разним мермерним плочама, на којима су урезане животне максиме дона Антонија и разне пословице, које је он као филозоф излагао још у Америци.

Дон Антонио има своју собу за рад која веома фантастично изгледа. Она је препуна ловачких прибора, јеленских рогова и костура животиња које је дон Антонио за време свога боравка у Америци у лову поубијао.

Преко целога дана особењак се бави писањем. Недавно је по винарима изјавио да пише велико дело о народној привреди и политичкој обнови Европе, која ће изненадити цео свет.

Глас о овом особењаку који је сам себи подигао споменик, пронео се по целој Шпанији и сада из целе Шпаније долазе људи да виде тога човека и његов споменик. Настало је право ходочашће. Домаћин сваког гада радо прима у својој палати и књежевски га угошћује да би му за то време могао испричати своје заслуге.

БРАЧНИ РАЗГОВОР. — Еми ле, ти ниси слушао сада што сам ти говорила!

— Јесам, драга!

— Лажеш! Ја сам те питала хоћеш ли ми дати 500 динара за нову хаљину, а ти си рекао „хоћу!"

⊙ ⊙

ВЕНЧАЊЕ У МОРУ. — Оригинална свадба приређена је ових дана у Атлантик Ситиу, у држави Њу Џерси. Чарлс Л. Пирсон венчао се са г-ђицом Свинемер. Они су за време венчања имали само купаће костиме а себи и стојали у морској води до врата. Свештеник је био у чамцу и тако их венчао. На обали је огромна маса света посматрала ово оригинално венчање.

⊙ ⊙

АФОРИЗМИ

Елеонора ван дер Штратен-Штерберг

Има мисли које бисмо желели пред самим собом да скријемо.

▲ ▲

Добра књига поучава, тешки забавља. Рђава књига није опасна, јер ако читалац није рђав, рђава књига је за њега само губитак у времену.

▲ ▲

Многи људи често се позивају на Бога. То су они који су му се највише замерали.

▲ ▲

Срце детета је чисто као кристално стакло. Али године га запрљају.

▲ ▲

Женска сујета је јак конструктиван фактор у привреди ма свију земаља. Да ње нема, многа индустрија би пропала.

▲ ▲

Има људи који повишавањем гласа у говору желе да повише и свој утлед. Обично га још више смање.

▲ ▲

Стидљивост је код многих само маска, највећег безобразлука.

СУДБИНА — НА ТАБАНИМА. — Нанкишка влада у Кини донела је нов закон о професијама, у којима се одређује које професије су у Кини допуштене. Међу допуштене професије спадају и надрилекарство, врачање, гатање, проричање из длановa и тако даље. У Кини су ове професије веома раширене. Тамо постоји посебна категорија пророка будућности и судбине човекове. Ови пророци проричу судбину из табана леве ноге и кажу да чрте на том табану дају непогрешиву слику о човечијој будућности.

⊙ ⊙

СВЕ ЈЕ ВЕЋ ЈЕДНОМ БИЛО. — Многи нови проналасци у ствари су постојали већ и у старом веку, код културних Египћана, Грка и Римљана. Тако је и вештачко легање пилића из јаја помоћу топлоте и нарочитих машина, без кокоши, било познато већ и старим Египћанима. У једном фараонском гробу археолози су пронашли више таквих справа за вештачко лежање пилића.

⊙ ⊙

ЗАШТИТА ДЕЦЕ У ИНДИЈИ. — Махараџа индиске покрајине Хајдерабед донео је недавно важан закон, који значи нову епоху у социјалној политици Индије. Тај закон се односи на заштиту деце у Хајдерабаду и мораће се најстрожије одржавати код свију грађана и сељака, који су у погледу деце имали до сада прилично изопачене појмове. Према новом закону деца испод седам година не могу се никде употребити и имају да посећују школу. Деца између 7 и 12 година не сме ју радити ноћу, а пре отказа послодавац мора 14 дана раније о томе обавестити власти.

Поред тога, родитељима и туторима се забрањује да дечу између 12 година злостављају и туку. Ко се о то огреши, може бити кажњен робијом до 5 година.

ПРИЛОЗИ

СПИСАК ПРИЛОЖНИКА

За подизање Храма Ивкалда и споменика Блаженопочившим Владарима Краљу Петру Првом и Витешком Краљу Александру Првом Ујединитељу у Врњачкој Бањи:

Милан Ржаничанин, свештеник 2.000 дин.; Удружење власника непокретн. добара из Београда 2.000 дин.; Стеван Чочић, претсед. окруж. Суда у Пироту сакупио у Пироту 1.680 дин.; Хаџи Христина Урошевић из Београда 1.000 дин.; Народна Стевана Д. Поповића, апотекара из Ст. Футога 1.000 дин.; Госпођа Дана и Воја Блазнавац, пуков. у пензији из Београда 1.000 дин.; Павле Павловић, генерал из Калиновика прикупио од официра 7888 дин.; Драгољуб Митровић, срески начелник прикупио 600 дин.; Душан Тошић, учитељ из Врњаца прикупио од ђака 314 дин.; Ученици Пиротске гимназије 245 дин.; Професори Ваљевске гимназије 142 дин.; Коло Српских сестара из Врњаца 100 дин.; Никола Ивковић, трговац из Новог Сада 100 дин.; Владимир Љуб. Стефановић, трг. из Новог Сада 100 дин.; Пододбор Друштва „Књегиње Љубице" из Крушевца 100 дин.; Лампера Трифуновић, свештеник дубовски 100 дин.; Манастир Ковиље — Бачка 100 дин.; Сима Кнежевић — прота — Бенковац 100 дин.; Бора Ристић ћенерал из Ниша 50.; Милоје Петровић, свештеник из Дучаловића 50 дин.; Црква м. пожаревачка 50 дин.; Црква у Неменикућама 50 дин.; Јован Јовановић, учитељ из Врњаца прикупио од својих ђака 40 дин.; Драгомир Ћирић, свештеник из Причевића 33 дин.; др. Душан Пелеш, министар у пензији 30 дин.; Црква јасичка — Крушевац 30 дин.; Црква Ковинска — Банат 30 дин.; Црква Вишњичка код Београда 30 дин.; Женски Хришћански покрет — Зајечар 20 дин.; Милан М. Живојиновић, трговац Сарајево 20 дин.; Милисоје Марићић, свештеник Јелен до 20 дин.; Јован Вујић, архијер. намесник Сомбор 20 дин.; Никола Базбај, свештеник Црни Врх 20 дин.; Марко Поповић, свештеник Теслић 20 дин.; Манастир Стрмац — Брус 20 дин.; Риста Цветковић, свештеник П. богомил 20 дин.; Вељко Шкаљак, свештеник М. Сарајево 20 дин.; Владимир Витороваић, прота — Чачак 20 дин.; П. Вучковић, свештеник Дрљаче 15 дин.; Божа Поповић, свештеник Лескова 10 дин.; Наум Стојановић, свештеник Прилеп 10 дин.; Ђура Л. Тодоровић, свештеник Тополница 10 дин.; Манастир Дивљански 10 дин.; Црква Ђемиска, код Ниша 10 дин.; Сретен Ивановић, свештеник Причиновић 10 дин.

Одбор за подизање Храма Ивкалда и Врњачкој Бањи и овом приликом изјављује своју топлу благодарност честитим и побожним приложницима, молећи и друге да следују њиховом примеру и својим прилозима ово богоугодно дело помогну.

ВЕЛИКИ ДОБРОТВОР ШТИЋЕНИКА ДОМА СЛЕПИХ У ЗЕМУНУ. — Г-ђа Вукосава рођ. Стијић удова Алексе Грубор, управника петриншке поште у пензији, и брат Петар Грубор, уместо венца на одар, положили су овоме Дому 1000.— динара за један кревет са спремом, за нове Домове слепих Витешког Краља Александра Првог Ујединитеља у Земуну и тим покојника уписали за великог добротвора ове установе. Кревет ће носити наслов: **„Великн добротвор слепих поч. Алекса М. Грубор, управник поште у пензији, из Брлошке Дубраве"**, а поврх тога фотографија покојника биће истакнута изнад кревета. У ове домове сместиће се на доживотно четири стотине слепих, оба пола од 15—35 год. старости, па су према томе они први и једини споменик своје врсте у нашој земљи. На овој племенитој пажњи Управа Дома и њени штићеници приложницима изражавају срдачну захвалност. Почињем добротвору вечан помен и мир његовој души!

УРАНИЈА

Приказује данас у 3, 5, 7, 9.30 премијеру веселог филма

KNOCK OUT

АНИ ОНДРА

Макс Шмелинг

Најновији Парамунт ЖУРНАЛ

У 3 сата места по 10 дин.

5720

БАЛКАН

I.

АЛ КАПОНЕ КРАЉ ГАНГСТЕРА

у жељи за богатством, моћи и чаробним женама, газио је са бомбама, пушкама и техником преко мешина. Порез бруталности, насиља и крволочности, шпак у леби носио сроче човека, дубав за мајку и сестру „ЖИВ СРАМОТЕ" је филм сјајне елегантије у круговима америчких милијардера и атракција чикашких ноћи.

II.

„Луд има срећу"

Духовита комедија о немогућни могућностима у фашизму метрополи Холивуду и како се тамо постаје славан.

III.

„ПРИЧА СТАРОГ КРАЉА"

Сама симфонија у технихолору.

67766

ТРКЕ

Јуче су у Београду почеле трке

Прве овогодишње трке донеле су веома леп спорт и обимну посету.

Отсуство страних јахача није се ни приметило, пошто су наши људи одлично јахали. Једина замерка која би се могла учинити јучерашњим тркама јесу слаби стартови. Нарочито је био веома рђав старт у главној трци дана, „Царева ћуприја". Ту је Горски Жубор узнемирио и сва остала грла, а Кошћушко је чак био и повређен, док је Жужу остала на старту. Главну трку дана добио је наш фаворит **Дорћолац**, др. Коена, испред Јуноне и Иде. Џокеј Томбац има много заслуга за победу овог грла. Валенција, коју смо такође типовали, стигла је сигурно прва у петој трци. Према томе, наша је прогноза била поуздана и за дупло везано.

Прву трку добила је лако Камелија, испред Шавила и Лидије. Џокеј С. Савић је према томе и ове године, као и прошле, добио прву пролећну трку. Другу трку исто тако лако је добила Љубљанка. У четвртој и шестој трци биле су борбе из којих су изишли као победници Ловћен и Грлица г. Берића, т. ј. његове кћери.

Кладионица је одлично радила и све коте биле су лепе, пошто ниједна победа није била испод 20 динара. Резултати су следећи:

1) **Пролећна трка.** — Дужина стазе 1200 метара. Прва **Камелија** (Ердела Љубичево — С. Савић), друга **Шавша**, трећа **Лидија**. Време 1,17⅘. Кладионица: победа 48, награде: 13 12 и 13 динара.

2)**Пролазна трка.** — Дужина стазе 1.400 метара. Прва **Љубљанка** (Ђ. Дунђерски Шмит), друга **Чукарица**, трећа **Лутка**. Време 1,31. Кладионица: победа 44, награда: 15, 46, 17 динара.

3) **Хандикап „Царева Ћуприја". —** Дужина стазе 1.800 метара. Први **Дорћолац** (др. Коен — Томбац) друга **Јунона**, трећа **Ида**. Време 1,17⅘. Кладионица: победа 96, награда: 15, 24 и 17 динара.

4) **Трка „Сутрашњи зрак". —** Дужина стазе 1.800 метара. Први **Ловћен** (Ј. Берлић — Радојевић), друга **Косовка**, трећа **Ресавка**. Време 1,58⅘. Кладионица: победа 34, награде: 14, 18 и 13 динара.

5) **Ветер хандикап, —** Дужина стазе 1400 метара. Прва **Валенција** (Шеруга — М. Живковић), други **Качка**, трећа **Коштана**. Време 1,30⅘. Кладионица: победа 23, награде: 19 и 35 динара.

6) **Препонска трка. —** Дужина стазе 2400 метара. Прва **Грлица** (г-ца Берић — Радојевић), друга **Епоха**, трећи **Вердел**. Време 2,43⅘. Кладионица: победа 22, награде: 11, 12, 12 динара.

Дупло везано клађење Дорћолац—Валенција платило је 145 за 20 динара.

У недељу се трчи као главна трка дана: „Мара Ресавкиња". **М. Ст.**

ПРЕДАВАЊА

АБИСИНИЈА. — Данас у уторник, 9 ов. м, одржаће на Коларчевом народном универзитету предавање о горњој теми г. др. Војислав Радовановић, проф. Универзитета на Скопљу. Природа: грађа, рељеф, воде, подземље, биљни и животињски свет, привреда и начин живота; култура: раса и етничка композиција, духовни и социални живот; најстарије царство на свету; петнаест вековно уто чиште хришћанства првобитног источњачког типа. Хришћанска кула Пастиља у северо источној Африци против свих најезда Ислама, Арабљана и Турака, средином 16 века сазвезница Португалаца; данас испред задњих Европских колонијалних стремљења. Последња независна Земља у Африци. Уз предавање око 100 пројекција од којих једна четвртина у живим природним бојама. Почетак предавања у 18.15 часова.

ЛИЧНЕ ВЕСТИ

ЗУБНИ ЛЕКАР ВУКА НИКОЛАЈЕВИЋ-ТОШИЋ: лечење, пломбирање, вађење зуба без најмањег бола, намештање вештачких ћуприја и зуба у злату, платини и порцулану, као и вештачке вилице без гуме у каучуку, злату Вила металу и т. д. Сопствени лабораторијум. Чиновницима на отплату. Прима сваког дана Кнез Михаилова број 47 (улаз из Николе Спасића број 2, — телефон 27-476).

ТУРИСТИЧКЕ ВЕСТИ

На Јадран преко Ускрса. — За православни Ускрс организује „Путник" јевтин излет специјалним возом до Јадрана. Из Београда ће воз поћи 25 априла поподне, тако да ће сутрадан изјутра излетници стићи преко Луке у Сплит. Ко буде желео моћи ће у Перковићу да се одвоји за Шибеник. Они који остану у Сплиту провешће време у купању и излетима а за остале се спремају излети бродовима до Хвара, Корчуле и Дубровника. Повратак железницом до Сплита и натраг ста је у трећој класи свега 90 динара, а у другој 290. Ко жели може се претплатити и на све остало: стан храна, излете бродом у свакој „Путниковој" билетарници. Детаљан програм са свима ценама стоји на расположењу свакоме, а ко се обрати писмом добиће га поштом бесплатно. Путовање траје од 25 до 30 априла. У Београду пријаве у билетарницама, а обавештења на телефоне 23-620 и 23-164.

Излет из Шибеника до Водопада Крке. — Од 21 априла уводи Јадранска пловидба четири пута недељно излете из Шибеника до водопада Крке и до чувеног Рогошког водопада. Обавештења о овим излетима могу се добити у „Путниковој" билетарници у Шибенику у агенцијама Јадранске пловидбе.

Друштвено путовање до Цариграда. — Од 24 априла до 1 маја спреман „Путник" јевтино друштвено путовање до Цариграда преко Софије. У среду, 24 априла, кренуће излетници возом за Софију, где ће остати четвртак у разгледању бугарске престонице, у којој ће и преноћити. У петак, 26 априла, наставља у излетници путовање возом преко Пловдива и Свиленграда за Цариград, где ће стићи 27 априла пред подне. Пуна два дана остају учесници у Цариграду. Том приликом разгледаће све знаменитости старог града и правити многе излете моторним чамцима кроз Босфор. Цело ово путовање, заједно са преноћиштем, станом и свим осталим тро шковима стаје од 1.820 динара на више према класи воза и хотелу, у коме излетници буду желели да отседну. Пријаве, обавештења и про спект у свима „Путниковим" билетарницама. Рок пријава је 13 априла, а после тога неће се никакве пријаве узимати у обзир. Приликом пријаве треба изразити и целу уплату. Сваки путник мора имати уредан пасош.

Клима нашег приморја. — У последње време почели су се бавити многи страни научници проучавањем климе нашег Приморја. Већ одавно су нека наша места на Јужном приморју позната као идеална за боравак и преко зиме. Ту у првом реду долази Хвар, Дубровник и Херцегнови. За Хвар кажу да има више сунчаних дана од најпознатијих места француске ривијере. Први који су опазили ову предност нашег приморја били су Енглези, а за њима у последње време до лазе и гости осталих земаља да про веду зиму.

Велики прекоокеански бродови у нашим лукама. — Ових дана прошло је кроз Дубровачку луку неколико великих прекоокеанских бродова са преко хиљаду туриста за наше северне луке. У последње време стално све стране пароброде ким паније довозе туристе до Боке и Дубровника, па смо уверени да ће и ових година ови странци доћи директно до нас, а не само ма један дан као што је то случај сада.

Долазак странаца за време Ускрса. — Из свију земаља пријавио се велики број странаца да ће пре ко Ускрса доћи на наше море. Највише има пријава из Немачке, а недавне олакшице које је одобрила наша Народна банка немачким туристима привући ће још већи број гостију. Сем тога, из Швајцарске долази више стотина туриста, који ће нашим бродовима обићи за време Ускрса целу обалу. Најављено је и неколико излета аутобусима кроз остале наше крајеве.

Излет на Похорје. — За време католичког Ускрса спрема „Путник" излет до Похорја код Марибора. Из летници полазе из Београда 19 априла и остаће на путу до 23. Вожња од Београда до Марибора и натраг у трећој класи свега 160 динара, а сва остала обавештења у „Путниковим" билетарницама.

Свакодневна аутобуска веза Дубровник — Цетиње. — Сваког дана полазе изјутра аутобуси из Дубровника преко Херцегновог и кроз цео Бококоторски залив до Цетиња. Возни ред је тако удешен да они који не желе отићи до Цетиња могу у једном дану начинити лепо излет кроз целу Боку и обићи сва она романтична места тако да су већ око 3 часа поподне у Дубровнику. Обавештења о свима излетима у Дубровачку околину добијају се у „Путниковој" билетарници, на Пила ма.

Подизање нових хотела у Дубровнику. — За ову сезону спрема се неколико нових пансиона у близини купалишта. Рачуна се да ће за наступајућу сезону Дубровник има ти двеста кревета више у удобним пансионима. Сем тога, најсвибањи је се приступило припремним радовима за подизање једног великог хотела од преко 150 соба на Лопуу, у непосредној близини Дубровника.

КОЛОСЕУМ премијера пикантног садржаја, музике, плеса, лепих жена:

МУЛЕН РУЖ

КОНСТАНС БЕНЕТ, Френчот Тон, Рус Колумбо, BOSWELL SISTERS и **200 ГЕРЛСА.** Додаци: **Весели плутон са Мики Маузом, Чаробни опасач и журнал**

Поч.: 3; 5; 7; 9.30 67784

БЕРЗЕ

БЕОГРАДСКА БЕРЗА

Београд, 8 априла.

Државни папири су на данашњем састанку Београдске берзе, врло мало рађени и на ефектном тржишту није било никакве живости. Поред малог посла, код државних папира било је слабо интересовање. Нешто јачи је курс акција. Привилеговане аграрне банке, 4% аграрне обвезнице и 7% Блерових зајам су попустили, док су остали папири непромењени.

На девизном тржишту попустили су Лондон у приватном клирингу и бонови Грчке банке, а у скоку су Амстердам, Беч, Брисел, Лондон, Милано, Њујорк и Мадрид. Остале девизе су задржале ранији курс.

У динарима промет је код девиза 1.556.000, а код државних папира 289.000 динара. Тенденције код државних папира није било.

На продуктној берзи није било по сла . Продукти су задржали раније курсеве.

Девизе (понуда-тражња са приме): Лондон 214.71—212.65; Париз 291.03 — 289.60; Њујорк 4398.86— 4362.54; Њујорк кеба 4420.86—4384.54 курс долара за обрачунавање 4380.70; Женева 1428.03—1421.01; Милано 368.35—365.27; Прат 184.46—183.35; Амстердам 2970.35—2955.75; Берлин 1769.95 — 1756.08; Брисел 750.71— 745.35; Варшава 833.03—826.53.

У приватном клирингу: Лондон 233.72—232.12; Беч 866.27—856.27; Мадрид понуда 555; бонови Грчке банке 29.85—29.15.

Државни папири (понуда-тражња): Рента ратне штете промпт 375—374.50, рађено по 376—375.

7% инвестиционн зајам не нотира

4% аграрне обвезнице 48.50—48, рађено по 48.25;

6% државне обвезнице 66.25—66, рађено по 66.25;

7% Блеров зајам 68.75—68.25;

8% Блеров зајам не нотира;

7% заложнице Државне хипотекарне банке понуда 72.50.

Акције (понуда-тражња): Народне банке 5350—5300;

Привилеговане аграрне банке 263-260.

Лозови: Лоз Црвеног крста рађено по 15.

ЦИРИШКА БЕРЗА

Цирих, 8 април

Београд 7.02; Париз 29.38; Лондон 14.94; Њујорк 309.375; Брисел 52.725; Милано 25.75; Амстердам 208; Берлин 124.30; Беч 58; Атина 2.90; Букурешт 3.05; Мадрид 42.225; Прат 12.91.

ЗАГРЕБАЧКА БЕРЗА

Загреб, 8 април

Девизе: Амстердам 2955.75 — 2970.36; Берлин 1756.08 — 1769.95; Брисел 745.35 — 750.41; Лондон 212.65 — 214.71; Њујорк чек 4362.54 — 4398.86; Милано 365.27 — 368.35; Париз 289.60 — 291.03; Прат 183.35 — 184.46; Цирих 1421.01 — 1428.08.

Приватни клиринг: Беч 8.59 — 8.69 (8.64); Лондон 230.65 — 232.25 (231.45); Пешта не нотира; Мадрид 532.50 — 542.50 (537.50); грчки бонови 29.90 — 30.60 (30.25).

Државни папири: Ратна штета каса 374 — 377; за април 374 — 377; за мај 374 — 377; за јуни 374 — 377; за јули 374 — 377; за август 374 — 377;

7% инвестиционн зајам 78.50 — 79.50;

4% аграрне обвезнице 47 — 49;

6% беглучке обвезнице 65.50 роба;

8% Блер 78.50 — 79.50;

7% Блер 68.50 — 69, 68.75 — 69.50;

7% зајам Државне хипотекарне банке 70.50 — 73.

Народна банка: 5100 — 5300, 5100;

Привилегована аграрна банка 250—265.

Папири индустријских предузећа: Трбовље 105 новац.

Електни биоскоп **„КОРЗО"** још само кратко време

МАЈ ВЕСТ

краљица сензација највећа заводница, жена која шиба неморал на својствен начин у филму

„Нисам анђео"

и немачка музичка премијера „МУЗИКА И МЛАДОСТ"

„MUSIK IM BLUT"

Ускоро **Силвија Сидиј** премијера: **Роман Жени Гехарт**

данас „КОРЗО" два филма код обичних биоских цена.

НЕВИДЉИВИ ЧОВЕК

чувени филм за особе јаких живаца са досада невиђеном новом техником снимања

ХАНС АЛБЕРС у немачком филму **„Господин Гран"**

дупли програм биоскоп „НОВАКОВИЋ"

67787

Годишња скупштина Удружења инжењера и архитеката

На Техничком факултету у дворани 95, одржали су Инжењери и архитекти своју годишњу скупштину, коју је отворио г. Драгутин Маслаћ, инжењер, претседник Удружења. Он је прочитао телеграме између којих и један из Бугарске од тамошњих колега. После тога је у комеморативном говору поменуо смрт Блаженопочившег Краља, умрлих чланова Удружења као и скори губитак научника Михаила Пупина. Са скупштине су упућени поздравни телеграми Њ. В. Краљу Петру Другом и министрима грађевина и саобраћаја. Извештај је прочитао секретар г. Рељa Поповић, инжењер.

Потом је изабрана нова управа у коју су ушли као претседник г. Светозар Генић, архитекта; први потпретседник г. Павле Васић; други потпретседник г. Војислав Поповић; остали чланови управе су г.г. Станоје Миливојевић, Миодраг Кановић, Никола Обрадовић, Милица Крстић, Реља Ђ. Поповић, Ђорђе Лазаревић, Милан Пајевић, Ненад Ланкош, Душан Томић, Миливоје Смиљанић, Боривоје Ђуричић, Милан Нешић, Василије Марковић, Јован Обрадовић, Коста Шијанки, Станоје Величковић, Радомир Сирковић, Живојин Протић, Димитрије Сатић, Никола Новаковић, Никола Најдановић, Миодраг Новаковић, Миодраг Васиљевић, Војислав Младеновић, Миљат Тројановић, Милан Лазаревић, Милан Радојковић, Светислав Живојиновић и Атанасије Поповић.

Из примљених извештаја за прошлу годину види се да су напори Удружења били највећим делом упућени на обезбеђење повољних средстава за довршење новога дома. При бављање потребне суме заснивало се на прикупљању прилога, делом на закључењу краткорочних зајмова које је Управа изкључила код Државне Хипотекарне банке, Инжењерске коморе, Главне управе У. Ј. И. А., и кодеге Нестора Манојловића. Управа Секције одржала је четрдесет и пет редовних и три ванредне седнице на којима је расправљала питање упослења домаћих инжењера и архитеката.

Најзад треба поменути да је уз сарадњу чланова Секције основано Друштво за путеве.

*

Удружење инжењера и архитекта — секција Београд одлучило је да се чланови вечерас у 8 и по часова скупе код „Српског Краља", на заједничку вечеру.

КЊИГЕ и ЧАСОПИСИ

ЈОШ СЕ МОГУ ДОБИТИ сва последња издања мојих књига и то: Тргов. књиговодство I и II део (уједно) са енциклопедијом и речником; III део за удеоничка друштва са **Упутством за управне и надзорне одборе;** Тргов. кореспонденција са додатком. Чисто трговачка писма на немачком језику. Ко поручи све три књиге добива их франко поштарина, за 70 динара (иначе 90). Ове су књиге најкориснији као дар ученицима школа, трговц. омладини, уместо што добивају разне романе и приче. Јосиф **Предић,** наставник, Ж. Клемансоа 27.

У СРЕДУ ИЗЛАЗИ ИЗ ШТАМПЕ „ДЕТЕ СА БАЛКАНА", збирка песама и прича за децу од Љубомира А. Божиновића (Чика Љубе Б.). Књигу је наустровала г-ђица Цуца Сокић. Издаће књижаре Јеремије Ј. Целебића, Карађорђева 61.

Утакмица балона

Берлин, 8 априла

Д. Н. Б. јавља из Дармштата да је тамо јуче извршен старт за елиминаторну утакмицу балона за награду Гордом-Бенета.

Као што је познато, ова је утакмица морала бити прекинута 17. фебруара због велике непогоде.

На утакмици учествују 13 балона.

У оцену ће доћи само балони који буду прешли најмање 700 км.

БЕОГРАДСКИ ЖИВОТ

Понедељник, 8 априла

Народно позориште — (18.30) „Тан хајзер".

Коларчев народни универзитет — (18.15) Г. др. Петар Зенкл: Социјалне установе града Прага (с филмом); — (19.15) Г. др. Љубомир Живковић: Болести ногу савремена човека и њихови узроци (с пројекцијама); — (20.30) Концерт Хора пражких учитеља.

Клуб пријатеља Француске (Ратничка дом) — (18.15) Г.ђа др. Уле: Острва Атили (с пројекцијама).

Уметнички павиљон — (9—18) Изложба „Лађе".

Весело позориште „Врло важно" (хотел „Национал") — (21.30) Веселе вечери.

Весело позориште „Перица" (хотел „Славија") — (21) Разноврстан програм.

ТЕАТЕР ВАРИЕТЕ ПАЛАС (22) Једини велики вариетски априлски програм; Фамилија Вајман највећа светска атракција, акробати — жонглери — антиподи, познато биране уметниче и лепотице, најомиљеније забавиште и скуп отмене публике. Почетак музике 9½, програма тачно 10 часова.

Ресторан „Урошева Пивница", Теразије, Престолонаследников трг 27 из основа реновиран, располаже одличном домаћом кујном као и свим гурманским специјалитетима, са роштиља, сваке среде и петка рибља чорба. Свако вече од данас најпознатији оркестар **Шандора Раду.**

Код Нове скупштине пева севда динке омиљена **Паула Бехмен, Ста ниа Сремица** и **Анкица Мусић** уз пратњу одличног оркестра. Пиће првокласно, добро расклађено, кухиња одлична, роштиљ увек богато снабдевен. Тел. 29-029.

Ресторан „Херцеговина" од данас концертира свако вече најодабранија дамен капела под управом г-ђе **Катице Наглове.** Пева најпопуларнија севдалинка омиљена код београдске публике г-ђа **Маца Николић,** уз пратњу познатог севдалије и одличног хармоникаша **Боре Крушарца.** Ресторан располаже са одличном домаћом кујном као и роштиљ увек богато сортиран, пића првокласна, услуга веома добро расклађена. Телефон 22-245.

Кућа расположења. Ресторација и пивница „Ковач" Авалски друм, пета километар. Телефон 22-246. Добила је првокласну капелу под управом **Драгиће Бела.** Точи првокласна домаћа вина. Богати мезелуци са роштиља. Скуп отмене публике.

Ресторан „Делиње" отворен је. Првокласна домаћа кујна, вина чиста стара из најбољих винограда, најпријатнији одмор и разоноћење, аутобуски и трамвајски саобраћај.

Примамо банкете и другарске вечере најсолидније. Власник **Милан Мишић**

Код Солуна на Железничкој станици од данас свира отмена дамен капела под управом госпођице **Вале рије Стергаршек,** капелнице, одличне севдалинке уз пратњу омиљеног ормоникаша севдалије **Милан чета-Цинцарчета и Љупчета Тодоровића** примаша. Одлична пића, добар роштиљ, одлична кухиња. Удоб не собе за преноћиште. Угоститељ **Филип Мишић.**

Кафана „Јерменин" Кр. Александра 119, пева севдалинке омиљена г-ђа **Маца Николић** и познати севдалија **Слободан зв. „Креза"**, уз пратњу оркестра **Ненада Маринковића** Пиће првокласно, роштиљ богато сортиран. Кафеџија **Властимир Б. Радовановић** и **Брат.**

Ресторан Касина Теразије: свакодневно пева љубимац Београђана г. **Ело Љубић** своје најновије шансоне. — Првокласна кујна, Најбоља домаћа вина. Гурманских мезелука на роштиљу. — Телефон 26-6-08.

ДЕЖУРНЕ АПОТЕКЕ

Антонијевић Милан, Кнез Михаилова 26 (тел. 20-616); Божић Боривој Краља Александра 132 (тел. 23-641); Живковић др. Петар, Цара Душана 75-а (тел. 23-866); Јанковић Душан, Хајдук Вељков Венац 2 (тел. 20-304); Кремић Божидар, Булевар Ослобођења 36 (тел. 24-580); Лабош Оскар, Крунска 30 (тел. 27-239); Михаиловић Бранко, Цара Николе 79; Николић Војислав, Поп Лукина 6 (тел. 28-124); Протић Сима, Краља Милана 31 (тел. 20-821); В. Јовановић, Пашићева 12 (тел. 24-163); Каљевић-Стефановић Славка, Вишњићева 8 (тел. 23-445). Станица за спасавање и брзу помоћ 23-4-56.

Белешке

КЛАСНА ЛУТРИЈА. Срећка прве класе 30 кола купујте — поручујте у првој, највећој и најсрећнијој колектури **Браће А. Васића, Београд, Цветни Трг.**

ВЕСТ: — Дана 3 маја 1935 год. у згради Дирекције држ. железница у Суботици одржаће се трећа лицитација за закуп жељ. ресторације на ст. Слав. Брод. П ближи услови могу се видети у Суботичкој железничкој Дирекцији.

ИОСКОПИ

Уранија — (15) 1) **Knock out** (Ани Ондра, Макс Шмелинг); 2) **Парамунт журнал.**

Касина — (15) 1) **Шпанска романса** (Доротеа Вик, Евелин Венеба); 2) **Журнал.**

Корзо — (15) 1) **Младост и музика** (Сибиле Шмиц, Лео Слезак, Волфганг Либенајнер); 2) **Нисам анђео** (Мај Вест, Гари Грант).

Колосеум — (15) 1) **Мулен Руж** (Констанс Бенет, Френчот тон); 2) **Весели Плутон;** 3) **Журнал.**

Новаковић — (15) 1) **Невидљиви човек** (Клод Рен, Глорија Стуарт); 2) **Господин Гран** (Ханс Албере, Олга Чехова).

Авала — (15): 1) „Фрагменти марсељске трагедије"; 2) „Кнез Воронцов" (Бригита Хелм); 3) „Мики маус".

Метропол — (15) 1) **Бестија** (Фредерик Мерч); 2) **Рајски грех** (Кеј Франсис, Херберт Маршал); 3) **Парамунт журнал.**

Луксор — (15.15) 1) Радио сан (Вил Роџерс, Мирна Лој): 2) Ревизор из Петрограда (Власта Бурнјанк

Балкан — (15) 1) **Ал Капоне против Даџемонда** (Пауа Муни. Ана Двора к); 2) **Луд има срећу** (Жое Вагстаф, Лола Лане); 3) **Сили симфонија.**

РАДИО

БЕОГРАД

ПОНЕДЕЉНИК, 8 АПРИЛА

Вечерњи програм — **18.30** Тачно време. Објављивање вечерњег програма и програма за следећи дан. **18.35** Час немачког језика: Немачки дијалози, гђа Мира Крстић и г. проф. Др. Јован Богићевић. — 19.15 Вести — **19.30 Национални час:** Јосип Јурај Штросмајер (поводом 30-год. његове смрти), предаваће г. проф. Др. Владимира Ћоровића, ректора Универзитета. — **20.00** Шуман: квинтет оп. 44 за клавир, две виолине, виолу и чело (изводи Радио-клавирски квинтет). — **20.30** Пренос концерта хора чехословачких учитеља из дворане Коларчеве Задужбине. — **21.40** Тачно време. Новинарски извештаји А. А.

Уторак, 9 априла

Преподневни програм. — 10.45 Објављивање дневног програма. — **10.50** Званични извештај о водостању. — **11.00** Пренос с Опленца: Хођочашће претставника Београдске Општине са угледним чехословачким гостом г. др. Петром Зенклом. На гробу Ујединитеља говориће: у име Београда претседник Београдске општине г. Влада Илић, у име града Прага и чехословачких градова г. др. Петар Зенкл, а у име Културног одбора Београдске општине г. Душан С. Николајевић, претседник културног одбора, књижевник и градски већник. — **11.59** Тачно време. — **12.00** О Балженопочившем Витешком Краљу Александру Првом Ујединитељу, предаваће г. Миливоја Петровића, архијерејског намесника. — **13.00** Вести. — **13.15** Жалосне маршеве изводи Радио-Оркестар. — **13.45** Новинарски извештаји А. А. до 13.55.

Поподневни програм. — Од 16.00 до **17.30** Концерт војног дувачког оркестра.

Вечерњи програм. — 19.10 Тачно време. Објављивање вечерњег програма и програма за следећи дан. — **19.15** Вести. — **19.30** Национални час посвећен успомени Блаженопочившег Витешког Краља Александра Првог Ујединитеља. — **20.30** Пренос из Глазбеног завода у Загребу: Комеморативно вече Хришћанске Заједнице Младих Људи, посвећено успомени Блаженопочившег Витешког Краља Александра Првог Ујединитеља око **22.00** Тачно време. Новинарски извештаји А. А.

ОСТАЛЕ СТАНИЦЕ

6.00. — Лајпциг, 6.15, грамо плоче и оркестарски концерт.

7.00. — Луксембург, 7.45. забавни програм из грамо-плочама.

11.00. — Кенигсберг, 11.30. преподневни програм на грамо плочама.

12.00. — Загреб, 12.10, поподневни програм на плочама.

13.00. — Франкфурт, 13.15. забавни програм из грамо плочама.

14.00 — Хамбург, 14.30, поподневни програм на грамо плочама.

17.00, — Лајпциг, 17.00, забавни концерт радио оркестра

18.00, — Прага 1, 18.15, одломци из опера на плочама.

19.00. — Милано, 19.20, вечерњи програм разноврсне музике.

20.00. — Букурешт, 20.05, вечерњи програм симфониског концерта.

21.00, — Палермо, 21.10, вечерњи програм: „Пуританци", опера.

22.00. — Дронтвич, 21.00. одабрани програм вокалног концерта.

23.00, — Тулуза, 23.35, симфониска музика на плочама.

24.00. — Франкфурт, 24.00, вечерњи програм до два часа.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

◆ ВЕЗА СА ЗЕМУНОМ

— Која је најбржа веза са Земуном? упита ме јуче један Сарајлија.

— Лађа, одговорих ја.

— Ниси ме разумео. Ја не питам која је веза најјевтинија, него која је најбржа.

— Јевтини су и воз и лађа, одговорих му, али је најбржа веза ла њом.

— А аутобус?

— Ако добијеш места и аутобус се не поквари, онда је аутобус бржи, много бржи.

— Говоре да су и такси-аута јевтини?

— Говоре, али ја сам платио скупо. Прво, нисам имао друштва, а друго, не смеју да возе на да чекају нову муштерију у Земуну.

— Ти си вечито незадовољан и све ти не ваља! — љутњу се он и оде.

Данас се сретосмо поново.

— Право си ти имао! виче он још из даље.

— Је ли веза са Земуном? — питам ја.

— Јест.

— Па која је најбржа?

— Лађа, одговори он, и то знаш и за песимисте и за оптимисте!

—зновић

◆ НОВА УПРАВА УДРУЖЕЊА ОПШТИНСКИХ ПЕНЗИОНЕРА

Удружење пензионера Београдских општине, на својој ванредној скупштини која је одржана у кавани „Нови Београд", изабрало је нову управу. За претседника управног одбора изабран је г. Драгутин Поповић, а за претседника надзорног одбора г. Милорад Милошевић.

◆ ГОДИШЊА СКУПШТИНА ОБДАНИШТА СВЕТОГ АНДРЕЈЕ НА КАРАБУРМИ

Обданиште Светога Андреје на Карабурми одржало је своју редовну годишњу скупштину. Скупштину је отворила потпретседница г-ђа Олга Пештровић комеморативним говором о Блаженопочившем Краљу Александру, приказујући га као великог владара, војсковођу, политичара, дипломату, оца и великог заштитника младежи. После прочитаних годишњих извештаја о раду у прошлој години и измене члана 14 правила по коме ће одсад у Управни одбор бити бирани и мушкарци приступило се избору нове управе.

У нову управу изабране су за претседницу г-ђа Анка С. Ивковића, индустријалца, г-ђа Зорка Т. Панић и г-ђа Олга Пештровић. Са скупштине је послат поздравни телеграм Њеном Величанству Краљици Марији.

◆ ЈУГОСЛОВЕНСКА ПОЕЗИЈА НА МИНХЕНСКОМ РАДИЈУ

У среду, 10 о. м. између 13.30—18.48 часова, говориће на радиу у Минхену познати немачки књижевник г. г. Карл Конрад и члан Немачке Академије др. Фриц Ваљавец — о духу и осећањима југословенске поезије.

◆ ОДЛОЖЕНА ВАНРЕДНА СКУПШТИНА УДРУЖЕЊА СОЛУНСКИХ ЂАЧКИХ ЧЕТА

За у 10 часова јуче пре подне била је заказана, у ловачкој сали хотела „Империјал", ванредна скупштина Удружења солунских ђачких чета, али због недоласка већине чланова морала је бити одложена. На предлог присутних чланова одржана је конференција, којој је претседавао г. др. Владимир Пантић. Сви говорници истакли су потребу удруживања свих њака ратника у једно удружење. Ванредна скупштина одржаће се кроз два месеца.

◆ СКУПШТИНА МЕСНОГ ОДБОРА НАРОДНЕ ОДБРАНЕ

Месни одбор Народне одбране за београдска насеља Краља Александра, Принца Томислава, Принца Андреје и Булбуддера одржао је своју годишњу скупштину. Скупштину је отворио претседник одбора генерал г. Крупежевић и пре преласка на дневни ред одржана је комеморација Блаженопочившем Краљу Александру једним минутом ћутања. Затим је изнет рад месног одбора у току прошле године, примљени су извештаји управног и надзорног одбора па се прешло на избор нове управе. У нову управу једногласно су изабрани: за претседника г. Жив. Ст. Девечарски, саветник Министарства финансија, за потпретседника г. г. Александар Катић, трговац и Александар Путник, директор предузећа „Неимар", за секретара г. Милош Вујчићевић, типограф, за благајника г. Илија Крстић, рентијер, за чланове управе г. г. Ник. Николић, трговац и грађски већник, Драгутин Симоновић, чиновник Министарства трговине г. Д. Борисављевић, машиниста, Радмила Јекић, чиновница, Јоца Живадиновић, апотекар, Милија Таисић, трговац, Н. Ђорђевић, капетан, др. Бока Богојевић, пензионер, В. Станковић, капетан, Илија Савковић, протојереј, Р. Понорац, чиновник и Живота Миленковић, трговац. Скупштини је присуствовао и одржао пригодан говор претседник Обласног одбора протојереј г. Љуба Богићевић.

◆ СКУПШТИНА УДРУЖЕЊА ТОПЛИЧАНА

Удружење Топличана у Београду одржаће у недељу, 14 овог месеца, у 9 часова пре подне, у кавани „Стриц", у Чика Љубиној улици, редовну годишњу скупштину, на којој ће се извршити избор нове управе.

◆ ПРЕМЕШТАЈИ КЊИГОВОЂА ДИРЕКЦИЈА ШУМА

Решењем г. Министра шума и рудника, премештени су: за књиговођу 8. групе Рачуноводства Дирекције шума у Алатину, Златко Лукчић, књиговођа исте групе Дирекције шума у Скопљу; за књиговођу 8. групе Рачуноводства Дирекције шума у Сарајеву, Никола Бићанић, књиговођа исте групе Рачуноводства Дирекције шума на Сушаку; за помоћног књиговођу 9. групе Дирекције шума у Скопљу, Петар Петровић, помоћни књиговођа исте групе Рачуноводства Дирекције шума у Алатину.

Решењем г. Министра шума и рудника, премештен је за потшумара 8. групе шумске управе у Бос. Петровцу, Лазар Ерцерг, потшумар исте групе Шумске управе у Кључу.

Решењем г. Министра шума и рудника, постављен је за потшумара 9. групе Среског начелства на Хвару, Никола Брајановић, потшумар исте групе и в. д. среског шумарског референта Среског начелства у Прекому.

◆ АКАДЕМИЈА СВ. САВЕ

Друштво „Просвета" приредило је синоћ у дворани Коларчеве задужбине Академију Св. Саве.

Програм је врло лепо изведен. Тачка у којој је учествовао хор ученика основне школе „Филип Вишњић". Наишла је на допадање код публике. Деца су била обучена у националне костиме, што је давало целој слици врло живописан изглед. Академију је отворио г. др. Васо Глушац, говором о Св. Сави као просветитељу. Затим су прочитани одломци из наше старе књижевности.

◆ ДАН ПОДМЛАТКА ЦРВЕНОГ КРСТА

Ове године одржаће се дан Подмлатка Црвеног крста у целој земљи. Том приликом школски и омладински одбори Подмлатка манифестовали су идеје Црвеног крста и одржали разне приредбе. У Београду су, махом у свима школама, одржане свечане седнице, концерти и претставе у духу идеја Црвеног крста. Једна од најуспелијих приредаба била је у гимназији „Краља Александра Првог" у Београду, у присуству изасланика Министарства просвете, чланова Главног одбора генерала г.г. др. Ж. Рувилина и Ст. Пешића, изасланика Обласног одбора г. Ст. Станковића и чланова г. Ст. Станишевског, дечјих родитеља и гостију. Такође је дан Подмлатка свечано одржан у Државној женској стручној учитељској школи и Народној школи „Јанко Веселиновић" у Београду.

У државној реалној гимназији у Земуну поводом дана Подмлатка изведена је лепа приредба са рецитацијама и концертном делом, у присуству свих ученика, наставника, ђачких родитеља и пријатеља Црвеног крста. Изасланик Обласног одбора г. Ст. Станковић предао је, том приликом, одликовања заслужним сарадницима Црвеног крста г.г. професору К. Тодоровићу, Ђ. Бригљевићу и г-ци Д. Сеневалд, који су одликовани од Главног одбора Црвеног крста медаљама.

Београдски обласни одбор одржаће у недељу, 14 овог месеца у 18 часова, на Коларчевом универзитету у Београду свечану академију поводом дана Подмлатка црвеног крста, коју ће извести чланови Подмлатка.

ШАХ

Првенство Београдског шаховског клуба

На турниру Београдског шаховског клуба за првенство учествује 16 играча. За прво место води се оштра борба између: Савића, Павловића, Бенциона и Бурмистрова.

Стање на табели је следеће: Савић, Бенцион и Бурмистров воде са 6½ поена, Павловић и Бук имају 6 поена, Ајдуковић 5, Добровић, Виловски и Поповић по 4½, Кинди, Тихомиров и Богдановић по 4, Н. Јуришић 3½, Григоријев 2, Станковић 1½ и Михаиловић без поена.

Турнир ће се завршити крајем априла.

Турнир у руском шаховском клубу

У Руском шаховском клубу почео је овогодишњи првенствени турнир. Прошлогодишњи првак клуба Сергије Мавејев ове године не игра. За прво место воде се оштра борба између др. Данилова, Бурмистрова, Кинди, Тихомирова и Васиљковског.

На двопотезном турниру Руског шаховског клуба играло је 14 играча. Прву награду освојио је Бурмистров. Долазе, затим, Матвејев, Кинди и Григоријев. З. Б.

КОНЦЕРТИ И ЗАБАВЕ

РОД РИФЛЕР, НАШ ВЕЛИКИ ПЛЕСНИ УМЕТНИК, приређује у петак 12 априла у сали Коларчеве универзитета једно уметничко плесно вече изабраним серизозним тачкама својих највећих успеха у Паризу, Лондону, Берлину, Бечу. На програму је циклус „Искушења" по музици Хендла, Баха Глика, Затим Милојевић, Прокофијев, Бирон Хате, Сибелиус, Лист. Улазнице од 10.— до 30.— динара на каси Коларчеве универзитета.

КОНЦЕРТ ХРВАТСКОГ ПЕВАЧКОГ ДРУШТВА „ЛИСИНСКИ". — Хрватско певачко друштво „Лисински" из Загреба приређује са својим мешовитим зборам, 13 овог месеца у 20.30 часова, у дворани Коларчеве задужбине, концерт југословенске хорске музике. На програму су композиције Лисинског, Дугана млађег и старијег, Коњовића, Добронића, Манојловића и Одака. Диригент г. Крешимир Барановић, диригент Загребачке опере и артистички шеф „Лисинскога". Улазнице од 10—45 динара добијају се на благајни Коларчеве задужбине.

ХУМОРИСТИЧКО ВЕЧЕ. — 11 априла на Коларчевом Универзитету у 8 и по час. хумористичко вече приређује Одбор г-ђица уз добровољно суделовање г. г. Бране, — Милоша Јекинћа чд. Нар. поз., Алфреда Перковића дипл. правника, Будимира Јањића прав. Овај исти Одбор приредио је прошле године успело „старо и ново доба" Интересовање за ово вече врло је велико. Карте се продају на благајни Коларчеог Универзитета. Цене: од 20 до 5 дин.

НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ

Код Кн. Споменика

ЗЛОЧИН И КАЗНА

У уторник 9 априла даје се у згради код Споменика драматизација „Злочин и казна" коју је по чувеном роману Ф. М. Достојевског израдио П. Краснопољски

У комаду играју г-ђе Милошевић, Арсеновић, Косова, А. Паранос, Бошњаковић, Паунчић, Г. Јовановић и г. г. Плавшић, Живановић, Николајевић, Душановић, Миловановић, В. Јовановић, Н. Јовановић, Н. Поповић, Глигоријевић, Видуш, Ј. Николић, Бошковић, Јекић, Паунковић.

Режија т. Масалитинова.

Цене места: од 3 до 35 дин. Чиновничке повластице и књижице купона вреде за ову претставу. Почетак у 8 час. увече.

ПРЕМИЈЕРА КОМЕДИЈЕ „КАТИНКИНИ СНОВИ"

У петак, 12 априла даје се у згради код Споменика премијера комедије „Катинкини снови" од нашег познатог песника и драматичара Тодора Манојловића. После успешно приказаног комада „Центрифугални играч", дрво драмско дело г. Манојловића „Катинкини снови", било је приказивано у неколико наших обласних позоришта и свуда примљено врло срдачно. У „Катинкини сновима" даје писац једну реалистичну слику наше грађанске средине са много смисла за цртање детаља и карактеризовање типова. У средишту радње стоји простосрдачна грађанска девојка Катинка која, у својим још детињим сновима, блуди између два света: оног романтичарско — сентименталног света који јој дочарава њена помало покондирена мати, и оног стварног света у коме је стално враћа њена стара добродушна тетка Агапија. На свом кривудавом путу Катинка пролази кроз читав један мали свет артиста, артиста и снобова и ту доживи три разочарења у лажној романтици, да се најзад смири у стварности свакидашњег живота, у трезвеном практичном браку.

На нашој сцени игра Катинку г-ца Бобић. Значајне улоге играју г-ђе Стокић, Златковић, Вребанић, Урбанова, Димић. Н. Микулић и г. г. Драгутиновић, Живановић. Душановић, Петровић, Старчић, Паунковић. Ј. Николић, Бошковић, Силајџић. У улози црнца Тедија гостује г. Богатинчевић.

Мала позоришна

ПРАВО НА ГРЕХ

У уторник 9 априла даје се као поподневна претстава — матине на Малој позорници комедија „Право на грех" од чешког књижевника Вилмаш Вернера. Млади и талентовани писац спада у ред оних драматичара који су постигли велики успех не само у својој отаџбини него и у иностранству, а нарочито у Немачкој, где је његов комад приказиван по неколико стотина пута.

Главне улоге играју г-ђе Таборски, Прегарц, Урбанова, Б. Микулић и г. г. Б. Николић, Дранић, Старчић.

Редитељ г. Надворник.

Цене места: од 3 до 20 дин. Књижице купона вреде за ову претставу. Почетак у 6.30 часова по подне.

ВЕЛИКО СТОВАРИШТЕ ГОТОВОГ ОДЕЛА И ШТОФА.

ЗА ГОСПОДУ:

Ибердига, Тренчкота, Раглана, Улстера, одела од првокласног штофа, најмодернијим десенима и бојама.

ЗА ДАМЕ:

Мантлова у великом избору из првих париских и бечких кућа по најновијем кроју и журналу. Цене од 300.— па навише.

ЗА ДЕЦУ:

Костиме матроске и обичне хаљине као и капутиће пролетње, тренчкоте и матроске, у великом избору.

ШТОФОВА ЕНГЛЕСКИХ И ФРАНЦУСКИХ

из првих фабрика у најмодернијим десенима као и целокупан кројачки прибор. Цене су по последњим фабричним ценама: свако се може уверити, ОД ИСТИХ ПРИМАМО ПОРУЏБИНЕ ПО МЕРИ И СВАКИ СЕ МОЖЕ СНАБДЕТИ ЗА МАЛЕ ПАРЕ У РАДЊИ

ТЕЛЕФОН 20-710 — МАРИНКА ЖИВКОВИЋА (ДО ДЕЛИНИ АПОТЕКЕ) — КНЕЗ МИХАЈЛОВА 1.

5679

Позив на упис акција

На основу Правила која је одобрио г. Министар трговине и индустрије одлуком II Бр 8243/К од 8 марта 1935, оснива се у Београду акционарско друштво под именом

НАШЕ ДОБА А. Д.

Циљ је друштва издавање дневних и повремених листова, часописа и књига.

Трајање друштва је неограничено.

Основна главница износи 500.000 динара, подељених у 1.000 акција по 500 динара. Акције гласе на доносиоца.

Приликом уписа уплаћује се 50% имените вредности, а остатак у пет месечних рата по 50 динара од акције, између 1 и 10 у месецу, почев од месеца јуна. Шестог месеца уплаћује се још по 40 динара на име оснивачких трошкова.

Акционари имају право учествовања на друштвеним зборовима, право на сразмерно учешће у добити, право подношења предлога за решавање на збору акционара и сва остала права по Закону о акционарским друштвима.

Новац на име уписа може се положити код свих пошта у земљи на чековни рачун број 57096 (власник чековног рачуна: Радоје Л. Кнежевић, професор, Београд, Курсулина бр. 5) или код сваког оснивача лично.

ОСНИВАЧИ:

РАДОЈЕ Л. КНЕЖЕВИЋ, професор; **ДР. ИЛИЈА ЂУРИЧИЋ**, доцент Универ.; **ДР. САВА ОБРАДОВИЋ**, шеф одсека Мин. трговине; **БОЖИДАР КОВАЧЕВИЋ**, професор; **ДРАГАН МИЛИЋЕВИЋ**, секретар Индустриске коморе; **АЛЕКСАНДАР М. ПОПОЗИЋ**, књижар - издавач; **ДР. МИЛОШ ЂУРИЋ**, доцент Универ.; **МИЛЕТА ОБРАДОВИЋ**, адвокат; **ЗАРИЈА ВУКИЋЕВИЋ**, секретар Министарства; **НИКОЛА ПАВЛОВИЋ**, секретар Главног савеза српских земљорадничких задруга.

57—5

КАСИНА:

од данас пева љубимац Београда

г. Едо Љубић

најновије шансоне пред полазак на европску турнеју.

Првокласна кујна и роштиљ. Најбоља домаћа вина — Цене умерене.

5719

Штофа мушког

у модерним десенима добрим квалитетима, од 60, 80, 100, 120, 150 до 300 дин. Као и сав кројачки прибор по сниженим ценама

ПРОДАЈЕ

Штофара Славија

Краља Милана 43.

5548

НАМЕШТАЈ

ФАБРИКА „КОЛОРАДО“

има огромни избор спаваћих соба и трпезарија. Продаје за готово и на отплату. Спаваће собе почев од Дин. 3.500.— на више, трпезарије од дин. 6.000 на више. Преглед слободан, куповина без обавезе.

ВАСИНА БР. 9

Фабрика Краља Александра улица бр. 293

5523

Не дозволите

да вас варају вашарске рекламе фабрицираних вина, већ за своју кућу набавите чисто природно

ЖУПСКО ВИНО

ИЗ ПОДРУМА **„ЏАМБАС“**

Браће Н. Милосављевића

КАРАЂОРЂЕВА 17

Само преко 10 литара поруџбине на телефон 26-404

5664

ДЕЧИЈА ОДЕЛА

ТЕГЕТ МАТРОСКА	Дин. 120.—, 150.—, 180.—, 210.— и т. д.	
У БОЈИ ШТОФАНА	„ 75.—, 95.—, 120.—, 150.— и т. д.	
У БОЈИ КОНЧАНА	„ 65.—, 85.—, 110.—, 130.— и т. д.	

ОДЕЛА за ГОСПОДУ

Летња грао дезенирана	Дин. 450.—, 550.—, 650.— и т. д.
тегет и црна	„ 350.—, 420.—, 500.— и т. д.
одела за штрапац	„ 250.—, 280.—, 350.— и т. д.

Браћа Исаковић

Краља Милана 46 — Краља Александра 58

Краља Александра 8.

5591

ДОБИЛИ СМО ЦЕО ВАГОН

ГОЛДНЕРОВИХ ЛЕДЕЊАКА

и продајемо их до 15. априла са посебним предсезонским попустом. Користите прилику!

Гвожђара „МАЈДАН“

Васина 2. до Позоришта. 5431 Телефон 22-057

РИМСКЕ-ТОПЛИЦЕ (СЛОВЕНИЈА)

Југословенски Гастајн. — Сезона од 1. маја до 15 окт. Паушалне куре: у пред- и по- сезони за 10 дана Дин 600 У главној сезони Д. 800.- Исцрпни проспекти бесплатно код путничких уреда или од купалишне управе Римске топлице.

5599

СТОВАРИШТЕ

бетонског гвожђа

Ранко Гоџевац - Београд

Сава — Карађорђева 46. 5602

Наши стари нису знали за самоморе (самоубијства)

Ми живимо пребрзо!

Наши живци су стално пренапети!

Јучерашњи рекорд или сензација данас је већ старо.

Пронађите си мир, одмор, угодно друштво, чашу добра вина, било код куће или у вани, али безусловно увек и свагде захтевајте Раденску!

Раденска чува ваше живце!

А ваш успех у животу виси у 90% од ваших живаца!

5275

Лепе груди

чврсте и нормалне пуноће постижете већ за 4—5 недеља код

НЕРАЗВИЈЕНИХ ГРУДИ

или код груди којима су болести или бабиња нарушили употребом гарнитуре „JOLI FEMME“ по проф. Др. мед. Бору. При том не одаћу тело и бокови. Назначам, потпуно успешан и загарантовано неодшкодљив препарат Дин. 135.—

КОД МЛИТАВИХ И МЕКАНИХ

груди здобићете с препаратом „JUNO“ (по стајној оцени и препоруци Др. мед. Функе и Др. мед. Х. Мајеру) опет еластичност и чврстоћу. Гарнитура Дин. 70.—

Оригинале Schröder Schenke разашиље „ОМИНА“ Озаљ Х/Д Загреб, Гундулићева 8/с. Поштарина код плаћања унапред Дин. 7.— поузећем Дин. 10.—. Тражите бесплатно илустровани каталог!

5758

ШПИРИТУС ЗА ГОРИВО

АЛКОХОЛ - чист 96%

на веће и мање количине најповољније продаје

ТРИ ОВИНА

КООПЕРАТИВА

ДЕЧАНСКА 5 — БЕОГРАД

Телефонс 21-316 и 21-431

5264

ЗА ДАМЕ!

у пролетњој сезони **ТРАЈНЕ ОНДУЛАЦИЈЕ** наша најдужа пракса и искуство, најбоља Вам је гаранција за солидну и добру услугу.

БРАЋА ГРОЗДАНИЋ

Фризери

БЕОГРАД, Теразије 21 (Касина)

Телефон 24-58 5634

ЖЕЛЕЗНИЧАРИ И БРОДАРИ

Могу добити СВО ПОКУЋСТВО по најсолиднијим ценама на **дугорочну месечну отплату** само солидне платише код: Индустрије Покућанства

„ВИСУНГ“ КАРАЂОРЂЕВА УЛ. 81

Филијале: КРАЉА АЛЕКСАНДРА УЛ. БРОЈ 2 КРАЉЕВ ТРГ 5 (КОЛАРЧЕВ УНИВЕРЗИТЕТ)

5676

АДРИЈАН

Идемо са временом дајемо нај новији

КУПОВИНА и ПРОДАЈА

НАМЕШТАЈ ко жели најмодерније, солидне израде по најнижој цени нека се обрати код столара Исака Финција, Краља Петра 23 (до дрогерије Окановић).

5722

РАСАД ЈАГОДА

веома крупних

РОДНИХ И РАНИХ

продаје 100 струка за 20— дин. 500 струка шаље франко

Александар Јовановић

Смедеревска Паланка

5720

НАЈВЕЋИ ИЗБОР

ГРАМОФОНА И ПЛОЧА

ПРОДАЈА

И НА ОДПЛАТУ

„МОТОР“

ПОЕНКАРЕОВА 25.

5515

ГРАМОФОНИ КЛАСНОГ ЈАПАНСКОГ МОТОРА

НАСТАВА

СТАРИЈИ СТУДЕНТ филозофије спрема ученике-це из свих разреда и из свих предмета, а нарочито из језика и математике. Успех најбоље гарантује дугогодишња пракса и досадашњи показани успех. Хонорар по споразуму. Јавити се лично или картом на адресу: **Поповић**, Престолонаследникоз трг 5 (3 степениште 5 спрат).

СЛУЖБА

ТРАЖИ СЕ ШОФЕР са каучијом од 3 до 4000 дин., месечна плата 1500 дин. јавити се гаража Централ. 67788

СТАНОВИ

ВОЈВОДЕ ДОБРЊЦА 52, стан у партеру и на другом спрату, 3 собе, велико предсобље, купатило, соба за млађе, кујна и остале принадлежности издаје се за 1200 дин. за 1 мај. Упитати сопственика у истој кући. 67781

МАЊА ВИЛА на брду шума одличан ваздух вода у Раковици издаје се питати тел. 20-500. 67551

ВОЈВОДЕ ДОБРЊЦА 52, стан у партеру и на 1 спр. 2 велике собе, велико предсобље, употреба купатила, кујна и остале принадлежности издаје се за 850 дин. за 1 мај. Упитати сопственика у истој кући. 67780

АДРИЈАН

облик каквоћу и цену

РАЗНО

ШТАМБИЉЕ и штампане ствари најбоље и најбрже израђује „Прогрес“ Јос. С. Хиндерајха — Београд, Бријанова (Дворска) 1, сопствени изуми уређаји патент. бр. 8091, гаранција су за првокласну израду телефоном 27339. 5660

МЕД

СВИХ ВРСТА, ПРАВИ ПЧЕЛИЊИ, ЗРЕО, ГАРАНТОВАНО ЧИСТ, ПРОДАЈЕ И У КАНТИЦАМА ОД 5 КГР. 89.- ДИН. **Продавница Савеза Пчеларских Задруга, Београд** Франкопанова бр. 32. 67746

АДРИЈАН

модерни намештај

А. Јаковљевић

Кнез Михаилова 46

5428

ТРАЖИМ СТАН

са 5-6 соба

са етажним грејањем. Стан да буде сунчан. Понуде слати на администрацију „Правде“ под бр: 5652.

ПРАВДА

9 април 1935.

Жан Дома и Октав Оноре (испред жандарма) одговарају у Паризу за крађу новца, државних хартија од вредности и пакета у износу више од пола милиона франака. Дома даје своју одбрану.

У Токиу је свечано прослављена 30 годишњица битке код МУГДЕНА

Грчки побуњеници спушају изрицање пресуде преког суда у Атини

Претседник Америчке Уније г. ФРАНКЛЕН РУЗВЕЛТ у Белој кући потписао је Устав Филипинских Острва.

Лево: ДЕГРАДИРАЊЕ ГРЧКИХ ОФИЦИРА; десно: ТРАНСПОРТОВАЊЕ ОСУЂЕНИКА У ЗАТВОР

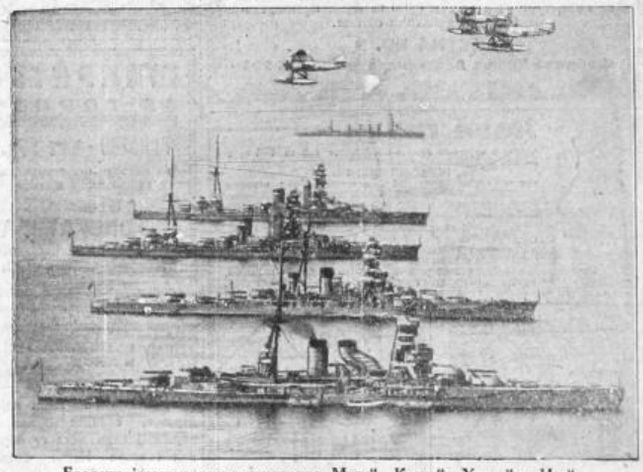

Бродови јапанске ратне морнарице „Мучу", „Конго", „Хиуга" и „Изе". Позади крстарица „Нака", а у ваздуху тешки хидроавиони

ИТАЛИЈАНСКИ РЕКРУТИ У КАСАРНИ

Г. ЛЕРУ САСТАВИО ЈЕ НОВУ ШПАНСКУ ВЛАДУ

ВЛАСНИК И УРЕДНИК ДАМЈАН М. СОКИЋ, МАЈКЕ ЈЕВРОСИМЕ 24. ШТАМПАРИЈА „ПРАВДЕ" ВЛАЈКОВИЋЕВА 8

ПОШТАРИНА ПЛАЋЕНА У ГОТОВУ

ЦЕНА 1 ДИНАР

ПРАВДА

Број 11.098
Година XXXI

ЧЕКОВНИ РАЧУН КОД ПОШТАНСКЕ ШТЕДИОНИЦЕ БРОЈ 53.220
ТЕЛЕФОН АДМИНИСТРАЦИЈЕ И ОГЛАСНОГ ОДЕЉЕЊА 25-551

БЕОГРАД, СУБОТА 21 септембар 1935
Влајковићева улица 8

МЕСЕЧНА ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ 20 ДИН., ЗА ИНОСТРАНСТВО 50 ДИН.
ТЕЛЕФОНИ УРЕДНИШТВА: 25-552, 25-553, 25-554, 25-555, 25-556, 25-557, 25-558.

Рукописи се не враћају

Главни напори су у томе да се контрола над Абисинијом пренесе на Друштво народа

Лондон убеђен да је г. Мусолини одлучио да италијанске трупе упадну у Абисинију

Енглески листови веле да ће Друштво народа убрзо разговарати са г. Мусолинијем другим тоном, ако не промени држање

Лондон, 20 септембар

(Специјалан извештај)

Од јуче је нестало и последњих на да да ће се успети да се мирним путем реши италијанско — абисински сукоб. Сада је већ целокупна енглеска јавност убеђена да је г. Мусолини чврсто одлучио да по сваку цену ње гове трупе упадну у Абисинију. То убеђење јавности налази свога израза и у свима јутрошњим енглеским листовима. Нема више никаквог изгледа за то, констатују енглески листови, да ће Дуче пристати да попусти. Тим речима „Дејли Телеграф" изражава опште расположење лондонске штампе. Напротив, по мишљењу израженом у истом листу, изгледа као да је г. Мусолини одлучио да разруши све мостове иза себе.

У истом тону пишу и остали лондонски листови, који и даље кигкују држање Италије. Међутим, што је прилично карактеристично, листови се сада уздржавају да изразе ма какву претњу на рачун Италије, Чак изгледа као да је енглеска штампа добила са више страна упутства да покаже највећу резервисаност у погледу расматрања ситуације и доношења закључака. Због тога листови доносе само општа расматрања о ситуацији, али ни речи о томе шта ће се десити ако Италија и званично одбије предлоге Одбора петорице.

Тако „Дејли Експрес" пише:

— Главно тежиште предлога Одбора петорице је у томе да се контрола над Абисинијом пренесе на Друштво народа, а не на Италију. Тиме би пропао сан Италије, да Абисинију претвори у „најлепши драги камен Италијанског царства". Ако г. Мусолини већ у току наредних часова не промени своје држање, Друштво народа ће, врло вероватно, да разговара с њим другим тоном.

„Тајмс" у своме уводном чланку указује на кризу која је избила у вођству енглеске радничке странке због одлуке већине странке у корист примењивања санкција против Италије.

Оставке појединих првака ове странке, вели „Тајмс", не могу да измене чињеницу да сви Енглези, као један човек, стоје иза своје владе и иза њене политике према Друштву народа. Не само појединци, него цео енглески народ сада се налазе у моралној обавези. Јер, ако идеал мира међу народима буде угрожен нападом са неке стране, онда тиме долази у опасност и целокупно етичко схватање човечанства.

Карактеристичан је уводни чланак „Дејли Мела". Тај лист је, скоро једини међу енглеским листовима, до сада критиковао држање енглеске владе према Италији и према Друштву народа, и бранио тезу да Енглеска треба да спроведе политику потпуне изолације и да се уопште не брине за догађаје ван Британског Царства. Према томе, како је препоручивао овај лист, Енглеска не би требало ни да се експонира за Друштво народа и против Италије.

Међутим, примећује се да је данашњи „Дејли Мел" у своме ставу прилично еволуирао. Лист, истина, нагдашава да је и даље мишљења да је досадања спољна политика Енглеске била погрешна, али додаје да, пошто је енглеска влада већ донела одлуку у данашњем тренутку, ни један Енглез не може више да буде у недоумици шта да ради, већ предлаже да се Британци држе старе енглеске пословице: „Рајт ор роинг ит ис мај кантри". („Да ли је праведно или није, моја је отаџбина").

Лист према томе хоће да каже да се, кад је у питању отаџбина, не пита да ли је исправно или није. Отаџбини се у првом реду даје право.

— Ми морамо сада сви да стојимо уз енглеску владу, наставља лист, и морамо је помагати у њеном предузимању свих мера, које она сматра потребном. Као и до сада у својој дугој историји, сви Енглези без резерве следоваће у отсудном моменту наредбама своје владе.

Г. Сер Самуел Хор

БРИТАНСКИ ПАРЛАМЕНАТ БИЋЕ САЗВАН ПРЕ УТВРЂЕНОГ РОКА

Лондон, 20 септембар

Рајтер јавља:

Све је више вероватно да ће парламент Велике Британије бити сазван и пре 29. октобра до кога су рока одложене његове седнице. Тако тврде парламентарни кругови. У званичним круговима веле да по том питању није донета још никаква одлука и да све зависи од развоја садашње ситуације. Ипак и званични кругови верују да ће се ситуација развијати тако да ће бити потребно да верују да се парламент упозна детаљно са свима појединостима опште ситуације.

РУЧАК Г. БЕКА У ЧАСТ Г. ЛАВАЛА

Варшава, 20 септембар

„ПАТ" јавља:

Пољски министар иностраних послова г. Бек дао је ручак у част француског претседника владе и министра иностраних послова г. Лаваля.

Између осталих био је на ручку и главни делегат Италије барон Алојзи.

ЈОШ 4 ПАРОБРОДА СА 6.000 ИТАЛИЈАНСКИХ ВОЈНИКА ЗА ИСТОЧНУ АФРИКУ

Напуљ, 20 септембар

Пароброд „Бањфранко" кренуо је вечерас са ратним материјалом за Масауу.

У суботу крећу 4 парода са 6.000 војника за Источну Африку.

АБИСИНСКЕ ВАЗДУХОПЛОВНЕ СНАГЕ

Париз, 20 септембар

Нарочити дописник „Интрансижана" из Адис Абебе јавља:

Абисинске ваздухопловне снаге броје 12 авиона са 8 пилота. Сви пилоти потпуно су квалификовани. Петорица од њих васпитано је у француској авијацији.

АМЕРИЧКА КОНТРОЛА ЗАБРАНЕ ИЗВОЗА ОРУЖЈА И МУНИЦИЈЕ

Вашингтон, 20 септембар

Министар г. Хел саопштио је за данашњи уторак комисију за контролу муниције. Ова седница има циљ да се одреди програм мера како ће се спроводити контрола забране извоза оружја и муниције према одредбама закона о неутралности.

ЈАПАН ЗА АБИСИНИЈУ

Токио, 20 септембар

Симпатије Јапана за Абисинију сваким даном долазе до већег изражаја. Јуче је стигао у Токио новоименовани први абисински конзул у Јапану Брио. Њему је приређен одушевљен дочек. На станици је конзула сачекало неколико хиљада лица, међу којима и делегати тајне организације „Црни змај".

ИЗВЕШТАЈ ОДБОРА ПЕТОРИЦЕ ПРЕД АБИСИНСКОМ ВЛАДОМ

Адис Абеба, 20 септембар

Извештај о предлогу Одбора петорице Савета друштва народа о решењу спора Абисиније и Италије стигао је у абисинску престоницу тек у току јучерашњег дана. Свакако ће проћи неколико дана док абисинска влада донесе одлуку по овом предлогу. Уче је вероваше да абисински цар већ из тактичких разлога неће одбити предлоге Одбора петорице. Још у току данашњег дана почела су саветовања о том питању. Расправљане су и разне мере у вези са општом мобилизацијом. Цар је примио поједине команданте нових трупа, које су стигле у престоницу, где ће добити оружје и муницију и затим отићи на фронт.

ОДБОР ПЕТОРИЦЕ ЧЕКА ОДЛУКУ ИТАЛИЈЕ

Женева, 20 септембар

Одбор петорице одложио је своје седнице до суботе у нади да ће у међувремену можда сазнати одлуку Италије.

Г. Лавал се састао са бароном Алојзијем, а после тога ручао је са г. Беком и одржао дугу конференцију са г. Идном, претресајући ситуацију и њен евентуални даљи развој. По подне се састао са г. г. Лозирантисом и естонским делегатом Мунтерсом, који су пре тога посетили г. Идна.

На вечери је г. Лавал био гост г. Титулеска. Г. Лавал полази јутрос за Париз, а враћа се опет у Женеву у понедељник или уторник.

ОДГОВОР ИТАЛИЈЕ ОЧЕКУЈЕ СЕ ЗА СУТРА

Рим, 20 септембар

Авас сазнаје из званичних кругова:

Одговор Италије на предлоге одбора петорице не треба очекивати пре суботе.

ИТАЛИЈА ЈЕ ИЗНЕНАЂЕНА МАНЕВРИМА БРИТАНСКЕ ФЛОТЕ У СРЕДОЗЕМНОМ МОРУ

Рим, 20 септембар

Званични крутови изјављују да су врло изненађени маневрима британске флоте у Средоземном мору. Они сматрају ове мере британског министарства морнарице као неоправдане, пошто Италија никако не угрожава саобраћање путеве Британског царства.

ИТАЛИЈА ПРОДАЈЕ ФРАНЦУСКЕ ДРЖАВНЕ ПАПИРЕ

Париз, 20 септембар

Италијанска влада саопштила је француској влади да намерава продати све француске државне папире који се налазе у њеном поседу и то за злато.

Овлашћени финансијски кругови тврде да је француска Народна банка спремна да ове ренте у укупном износу од једне милијарде франака откупи на тај начин да најпре да Италији аванс од 400 милиона франака, а затим да те папире постепено купи.

ЕНГЛЕСКА ОДБИЈА РЕШЕЊЕ ДУНАВСКОГ ПАКТА ПРЕ РЕШЕЊА АБИСИНСКОГ ПИТАЊА

Лондон, 20 септембар

„Стар" пише:

Г. Мусолини је у истом тренутку у којем прети независности Абисиније опет позвао британску владу да приступе на измену Дунавског пакта коме је циљ да се заштити независност Аустрије или боље речено кабинета фашистичких лутака у Бечу. Енглеска влада примила је врло немилостиво италијанског амбасадора кад је пред ложио те измене. Енглеска влада је подвукла да ће тек онда да приступи испитивању неког новог пакта кад буде уређено абисинско питање у смислу одредаба Пакта Друштва народа.

ДАЉЕ МЕРЕ ЗА СЛУЧАЈ РАТА У ГИБРАЛТАРУ

Лондон, 20 септембар

У Гибралтару је данас проглашено ово обавештење:

Овим се даје на знање да ће у извесним приликама бити потребно да се погаси светлост у целом граду Гибралтару. Можда ће се то учинити тако да ће се затворити електрична струја из централе.

Становништву се услед тога препоручује да спреми довољан број свећа. Ипак мора и та светлост бити најмањом заклоњена.

Прекршаји против тога наређења ће се казнити.

Г. ЛОЈД ЏОРЏ НАПАДА ВЛАДУ ШТО ЈЕ ЗАБРАНИЛА ИЗВОЗ МУНИЦИЈЕ

Лондон, 20 септембар

У свом говору који је данас одржао у Бретфорду рекао је г. Лојд Џорџ између осталог да он прорче да ће за недељу или две доћи до рата и напад. Пита се шта ће Енглеска учинити. Он је пун бојазни да свет иде у сусрет великој катастрофи. Г. Мусолини није човек који би држао говоре место да делује и која сматра да је једна ствар извршена кад се о њој говорило.

Заплетени спољно-политички положај тражи много мудрости али и много храбрости.

Иако Италија у Еритреји и Сомалији припрема све како би могла ратовати не само неколико месеци него и више година, не може ипак у Женеви да се каже који ће бити наредни кораци које ће Друштво народа учинити. Сада је прекасно да се примене чисте привредне санкције, јер г. Мусолини има већ 1 милион војника под заставом а од њих је 200.000 марширати дуж абисинске границе где су већ спремне пирамиде граната, отровних гасова и бомби за нападе из ваздуха, и хиљаде топова. Неко је оставно Друштво народа. Баш зато треба да се бира у Енглеској парламент који ће предузети све мере да се то више не догоди.

На крају је г. Лојд Џорџ рекао иронично да има само један потпуни успех енглеске политике, а то је да је Абисинија спречена да купује муницију којом би бранила своју слободу.

ВЛАДА СЈЕДИЊЕНИХ ДРЖАВА БУДНО ПРАТИ ДАЉИ РАЗВОЈ СПОРА

Њу Јорк, 20 септембар

У оквиру програма који је на радну објавила овдашња пацифистичка организација, прочитана је и посланица америчког министра спољних послова г. Кордела Хела, у којој се вели:

„Влада Сједињених Држава и надаље ће искрено оснивати сву своју спољну политику на Бријан-Келоговом пакту; надамо се да ће и остале државе водити своју спољну политику у духу тога пакта, као што су обећали приликом његовог потписивања.

„У интересу одржања мира, влада Сједињених Држава будно прати даљи развој спора; наставиће свим средствима која су јој на расположењу да ради на одржању мира".

ПОВЕРЉИВИ РАЗГОВОРИ ИЗМЕЂУ ЕНГЛЕСКЕ И ФРАНЦУСКЕ ЗАВРШЕНИ УСПЕШНО

Лондон, 20 септембар

Има знакова да су поверљиви разговори између Енглеске и Француске довршени с успехом и да су обе државе решиле да ће против Италије спровести привредне санкције. Прва мера биће одбијање кредита које тражи Италија.

ИТАЛИЈА ЈЕ ПРИНУЂЕНА ДА ТРАЖИ МЕСТА ЗА СВОЈ ОГРОМАН ВИШАК СТАНОВНИКА

Рим, 20 септембар

У данашњем уводном чланку „По пало д' Италиа" правда држање Италије према Абисинији и каже да је Италија замашним радовима на искушавању мочварних предела и другим мелиорацијама на делу, показала своју најбољу вољу да у самој земљи нађе што више може места за свој огромни вишак становништва. Пошто су у том правцу све могућности исцрпљене, каже лист, Италија је принуђена да с оне стране мора потражи нове могућности за насељавање. У чланку се вели да је тај проблем одавно могао бити решен да је питање расподеле мандата у Женеви третирано у духу Пакта Друштва народа. Уместо тога, вели лист, мандати привремено додељени појединим силама претворе ни су у дефинитивне колоније тих сила.

ПОСЛАНИЦА Г. ХЕЛА О РЕШАВАЊУ СПОРОВА МИРНИМ ПУТЕМ

Њујорк, 20 септембар

Д. Н. Б. Јавља:

Претседник г. Рузвелт примио је јуче америчког амбасадора у Паризу г. Штрауса, бившег америчког амбасадора у Турској г. Моргентауа и државног потсекретара у министарству морнарице г. Хенрија Рузвелта. Г. Рузвелт је расмотрио са њима европску ситуацију.

У исто време државни подсекретар г. Хел упутио је америчком друштву за мир посланицу која је објављена и путем радија.

У тој посланици г. Хел између осталог вели:

„Мишљења смо да се спорови могу решити на онај начин како је то предвиђено париским уговором који сада ништа мање не обавезује уговараче него у време када је био склопљен".

ПРЕДЛОЗИ Г. МУСОЛИНИА

Париз, 20 септембар

„Еко д Пари" сазнаје да г. Мусолини покушава да сонлира како би у Лондону примили следеће предлоге: Италија би обуставила даље одашиљање трупа за Либију и Киренаику, ако би Енглеска дала обећање да ће у будуће одустати од примене војних санкција.

Овакав предлог, јавља нарочити дописник „Еко д Пари" у Лондону, нема ни најмање изгледа да би био примљен од британске владе.

РАСПОРЕД БРИТАНСКИХ БРОДОВА У СРЕДОЗЕМНОМ МОРУ

Лондон, 20 септембар

Објављен је преглед расподеле ратних бродова у Средоземном мору. Из тога прегледа види се да се у Гибралтару налазе линијски бродови „Худ" и „Ренаун", осим тога четири крстарице, девет разарача и три миноносца.

У Александрији налазе се сада 29 ратних бродова, међу њима линијски брод „Резолушен", који је уједно и адмиралски брод са командантом, адмиралом сер Виљемом Фишером на челу. Овај брод је стигао у Александрију тек 18 о. м.

Поморском одреду у Александрији припадају још и линијски бродови „Ревенџ" и „Валијант", три крстарице, два брода носиоца авиона, „Глоријус" и „Курацеа", и један болнички брод.

Број бродова који су стигли у Аден за сада износи 10. Међу овим бродовима налазе се крстарице „Норфолк" и „Коломбо". У Хајифи налазе се три крстарице и две подморнице. У Порт Сајду задржао се линијски брод „Бархам" и крстарица „Денсиџ" и један разарач.

Италијанске уроњеничке трупе у Источној Африци

Свечана сахрана великог државника др. Војислава Маринковића

Министри и посланици износе ковчег

У дубокој жалости, у свечаној достојанствености испраћени су данас до вечне куће земни остаци великог и заслужног сина ове земље, врсног државника, одличног и вазда активног пријатеља мира и стваралачког полета, одличног парламентарца човека ретких одлика и светлог родољубља др. Војислава Маринковића. Дивљење за високе особине покојникова духа и душе дошло је до ванредно снажног израза у говорима одржаним на његовој сахрани. Сахрани др. Маринковића присуствовали су изасланик Њ. В. Краља, инжењерски бригадни генерал г. Божић, Краљевски Намесници г. г. др. Раденко Станковић и др. Иво Перовић, претседник Краљевске владе г. др. Милан Стојадиновић, министар унутрашњих послова г. др. Антон Корошец, министар војске и морнарице, армијски генерал г. Петар Живковић, министар саобраћаја г. др. Мехмед Спахо, министар без портфеља г. др. Шефкија Бехмен; претседник Сената г. др. Љубомир Томашић, претседник Народне скупштине г. Стеван Ћирић. Бивши претседници владе г. г. Никола Узуновић и Богољуб Јевтић.

Од бивших министара примећени су г. г. др. Момчило Ничић, Иван Пуцељ, др. Алберт Крамер, Милан Гроа, Ђорђе Генчић, др. Коста Кумануди, Коста Тимотијевић, Милош Савчић, др. Милорад Ђорђевић, др. Војислав Јанић, др. Лазар Марковић, Димитрије Вујић, Васа Јовановић, Дака Поповић, Лазар Радивојевић, др. Драгутин Којић, Андрија Радовић, др. Перо Шоп, др. Урош Круљ.

Били су присутни Краљев гувернер г. Јеромија Живановић, сенатори г. г. Рад. Дуњић, Милутин Драговић и други, као и велики број народних посланика. Београдску општину представљао је претседник г. Влада Илић са градским већницима. Страни посланици били су сви присутни погребу дугогодишњег и заслужног шефа југословенске спољне политике др. Војислава Маринковића.

Наши посланици на страни, ишли су у тужној поворци: г. г. Бранко Лазаревић, Константин Фотић, др. Александар Бода, Станоје Пеливановић и други.

Запажени су још: маршал Двора г. Славко Грујић, претставници Српске краљевске академије, претседник г. др. Богдан Гавриловић и секретар г. др. Александар Белић. Затим г. др. Владимир Ђоровић, врховни рабин г. др. Исак Алкалај, г. Славко Шећеров. Претставници Југословенске народне странке на челу са г. Светиславом Хоћером, г. Михаило Ђурић са другим претставницима Београдске берзе, главни директор Народне банке г. др. Милан Протић, г. др. Драгољуб Новаковић, г. др. Леон Кочен, и многе друге угледне личности. Државни савет, Главна контрола, београдски судови и остале установе високог ранга биле су на погребу др. Маринковића заступљене преко својих изасланика. Присуствовали су генерали: г. г. Војислав Томић, командант Београда, Милан Јечменић, инспектор коњице, Петар Косић, помоћник начелника главног генералштаба, Ратко Ракетић, вршилац дужности команданта Краљеве гарде, М. Стефановић.

ВЕНЦИ И ОДЛИКОВАЊА

У спроводу др. Војислава Маринковића ношен је веома велики број венаца. Иза крста и ковчега два гарде носили су венац Њ. Кр. Височанства Кнеза — Намесника Павла и Кнегиње Олге, венце Краљевских Намесника г. г. др. Раденка Станковића и др. Ива Перовића. Венце Југословенске Краљевске владе, министра војске и морнарице г. Петра Живковића, владе Краљевине Румуније, г. г. Ђорђа Татареска и г. Николе Титулеска, г. Бенеша, грчке владе, грчког посланика у Београду, грчког министарства иностраних послова, француског посланика као и посланика Чехословачке и Пољске, претседника чехословачке владе г. Јана Малипетра, Београдске општине, главног одбора Југословенске националне странке, пријатеља из Звижда, Осигуравајућег друштва „Југославија", ратних инвалида, руских ратних инвалида, као и велики број венаца чланова породице и пријатеља.

Четрнаест официра носило је многобројна висока одликовања др. Војислава Маринковића. Поред највиших страних одликовања, ту су ношени наши ордени — Карађорђеве Звезде другог реда, Белог Орла дру гог реда, Југословенске круне првог реда, Светог Саве прво г реда.

Пред Саборном црквом, у којој је одржано опело била је постројена чета Другог пешадијског пука — Гвозденог. По доласку изасланика Њ. В. Краља, Краљевских Намесника, претседника владе, министара и осталих достојанственика, почело је опело. Чинодејствовао је викарни епископ сремски г. Сава Трлајић са београдским архијерејским намесником, г. Миливојем Петровићем, двадесет свештеника и два ђакона.

Певао је хор Првог београдског певачког друштва.

РЕЧ ЕПИСКОПА Г. САВЕ ТРЛАЈИЋА

У дирљивом и топлом говору, веома пажљиво саслушаном, викарни епископ сремски г. Сава Трлајић, који је на опелу чинодејствовао као изасланик Њ. Св. Патријарха српског, г. Варнаве, величао је личност и незаборавне заслуге др. Војислава Маринковића. Истакао је његову дубоку ерудицију, висок дух, добронамерност, родољубље, свесрдну жељу да вазда одано и корисно служи своју нацију. Епископ г. Сава рекао је:

— Свестрано образован, способан за вршење свих важних и одговорних послова, који су му поверавани, дубоко и искрено прожет убеђењем да је најкорисија и најпотребнија предана служба целини, служба до самопрегора, великог покојник је свом народу веома много пружио. Вас питам у духу Свете српске светосавске православне цркве, сауда је ширио љубав и мир као олани и добри син те цркве. Светосавска црква моли се и молиће се вазда за спасење душе вредног покојника, др. Војислава Маринковића.

На крају своје речи, која је оставила веома дубок утисак на све присутне, епископ г. др. Сава опростио се са др. Војиславом Маринковићем.

Краљевски Намесници г. г. др. Станковић и др. Перовић излазе после опела из цркве

Говор претседника Народне скупштине г. Стевана Ћирића

Затим је говорио претседник Народне скупштине г. др. Стеван Ћирић. Он је рекао:

Тужни зборе!

Откако је династија Карађорђевића попово ступила на престо Србије она је, иако сразмерно мала држава, показала за кратко време, толике успехе да је готово немогуће наћи сличног примера у историји.

Заслуга за те успехе који су крунисани напокон остварењем народног идеала, уједињењем целога народа, припада, без сумње, и оним парламентарцима којима је народ поклањао своје поверење.

Др. Војислав Маринковић је од оних ретких политичких људи који је за све то време уживао поверење свога народа, па ако признајемо достојну заслугу за народно уједињење и онима који су стајали у другом реду, колико тек имамо да захвалимо човеку који се већ својим првим доласком у Скупштини истакао у први ред и за цело време од 30 година свога политичког рада не само остао на висини народних прохтева, него му је и међу њима, увек изнова, растао углед и ауторитет.

Нека су благословени они народни прваци који би с поносом могли рећи да је завидан ток наше историје у исто време и историја њиховог живота.

Данас када стојимо пред одром др. Војислава Маринковића дужност нам је да ми кажемо да је његов живот један део наше историје и то један од најлепших њених делова.

Колико је само требало утрошити умне енергије да се човек, кроз читав свој век, одржи у политичкој борби која код нас, нажалост, није ни најмање дака и често испрекидана великим безобзирностима и големим неправдама.

Само људи великог духа и високог морала могли су издржати до краја, уз опис болне пратилице нашег политичког живота, све перипетије наше узбуркане историје последњих деценија, напоре до тужне успомене Албанске голготе и трагичне доизнад Косова.

Један од ових ретких људи био је великн покојник. Ушао је у Парламент са свима особинама које су га предестинирале да буде први међу првима.

Одликовао се пре свега темељним знањем и познавањем свих елемената потребних за управљање државом. Али ни то импозантно знање није било једноставно него је проистицало из дубоке ерудиције која је својом свестраношћу задивљавала.

И на овом великом државнику показало се да је свеопшта образованост потребна као сигурна позадина за решавање чисто политичких проблема и отуда она његова поуздана проницљивост у суштину ствари, отуда оно његово гледање на ствари са висине које толико разликује велике државнике од оних, можда не мање стручно спремних, али који у недостатку опште образованости гледају на ствари „из ниизине откуд вида нема". Отуда оне широке државничке концепције које битно карактеришу Маринковића, отуда она лакоћа свеже природности којом је улазно у решавање најтежих проблема која диже дух и ствара за то около себе поверење а која толико одудара од оних напора „у зноју лица свога" који, ако су и најпоштенији, изазивају често пре сумњу него наду у успех.

Овој спреми одговарао је и карактер великог покојника. Борбеност и борба били су му само средство које води тачно постављеном циљу. Борбен је био ради саме ствари и до оне мере коју она заслужује. Зато се одликовао особином ретком код наших политичара, јер само сувише темпераментан народ, да је у првом датом тренутку умео себе разоружати, ценећи помирљивост као највиши израз довршене борбе и видан знак довољно постигнутог успеха. Те државничке особине проистицале су из његова личног карактера који је био концилијантан, пун такта па и више од тога, изразито фино осећања. Па ипак зато увек прав, мушки, одважан, о чему сведочи сама чињеница, да се усудио тај свој лични префињени карактер да уноси и у политичке ствари, послове и људске односе.

Моћно оружје у политичкој борби, достојно и његове спреме и његова карактера, била је његова реч. Био је један од најбољих говорника наших Парламената, јер се по својој богатој даровитости могао служити поузданом логиком, по својој дубокој ерудицији аргументима стварности, по финоћи свога духа лако је, као од шале, убацивао у своје говоре обиље духовитих обрта, често завштрених до убитачне ироније, тог најопаснијег оружја добрих дебатера.

Не би био цео Маринковић у овој слици ако бисмо заборавили на израђен филозофски став који је у животу имао, можда неприметан за све, али из кога је извирала надмоћност духа, осећај сигурности особине које, иако хорибиле дикту — проистичу из филозофије, најмање су на одмет државнику. Велики политички успеси енглеског народа, који највише обилује типом оваквих државника, сведочанство су о њиховој вредности и тим самим о величини пок. Маринковића.

Само се тако може схватити његова вештина да је у свима питањима умео надвојити битно и, без обзира на конкретан случај и временску опредељеност, умео уочити опћенитост која проистиче из природних закона, њи да се изразим с једним цитатом из њему толико омиљеног Фауста ко је дело знао на памет, умео дићи „дас Аијцелне цур алгемајнен Вајс", а његов приказ тако уоченог решења било је мајсторско дело у коме је свака мисао била на своме месту а свака реч одговарала у потпуности мислима.

Ако је тако по начину свога политичког живота, по свом политичком стилу био украс Народне скупштине, то је био и по мотивима који су га у јавности водили. Далеко од тога да му треба власт, а колико бисмо мало у историји парламентаризма таквих нашли које власт није опијала, он је служио држави, служио као што то могу најсавесније да раде најбоље слуге — грађанери.

Ступио је у владу у најосуднијим тренуцима када треба носити пуну одговорност. Не хотећи се упуштати у оцену његових државничких заслуга које ће у данашњи тужни дан други глорификацирати а историја им за увек одредити видно и заслужно место нека ми буде допуштено толике речи најпростијим изразом: Био је министар који се пашти и државник чије име историја бележи. Оно ће бити забележено на најлепшој страници данашњих стремљења и у најлепшој вези са главном политичком садржином наших дана: С очувањем светског мира.

Ауторитет код нас и ауторитет на страни, поглед је напослетку политички фактор самом својом особом. Мало је државника чија је лична вредност тако велика да сама по себи, изван домашаја пролазних ситуација, претставља политички капитал. Маринковић је био то и за нас и за Европу.

Према државничким заслугама Маринковићевим дужност је била да се Претседник Народне скупштине у име њено са њиме опрости.

Ломио сам се да ли да то учиним јер нисам имао срећу са њим дуго да сарађујем. Као нов парламентарац сувише сам касно имао част да му будем сарадник, али примио сам се ове дужности да у име целог парламента кажем: Он је спадао у оне парламентарце који су самим својим присуством учинили да се не губи вера у парламентаризам ни онда када су многи осетили сутон парламентаризма.

Примио сам се ове часне дужности и зато, да се у име свих чланова парламента, без обзира на страначко обележје, поклоним пред бесмртним духом и земним остацима старога борца, да, у име и политичких пријатеља и политичких противника, клоњулом борцу кажем ово што сви осећамо: Слава ти и хвала ти!

По завршеном опелу ковчег са земним остацима др. Војислава Маринковића изнели су на цркве и унели у кола покојникови пријатељи г. г. др. Илија Шуменковић, Милоје Сокић, др. Славко Шећеров, Милан Поповић, Константин Фотић, Јеремија Радојевић и др. Павле Чубровић. За време стављања ковчега у кола свиран је повртни марш. Затим је импозантна тужна поворка кренула улицом Краља Петра и после неколико минута ушла у Кнез Михајлову у којој је свет образовао густ шталир. Спровод се заустављо пред згра дом Српске краљевске академије, где су говорили г. г. др. Коста Кумануди и Михајло Ђурић.

Говор г. др. Косте Куманудиа

Г. др. Коста Куманудн је рекао:

Народни посланик г. др. Куманудн опростио се са покојником пред црквом следећим говором:

Дошао је по физичким законима природе неумитан час да се, опростн, сарадници, пријатељи, опростимо и за навек растанемо с Војиславом Маринковићем. Да му на непоправном путу кажемо збогом, потиштени тешким душевним болом, с дубоким осећањем губитка који његова смрт доноси и целом народу нашем и свима нама.

Нас двојицу везивало је 40 година никад покољебаног пријатељства, скоро непрекидног заједничког рада, сродност погледа и схватања у многим од оних основних питања чије правилно решење треба народном и државном животу да здрав и напредан правац. Маринковић као пријатељ пружао је све што та реч најплеменитије и најчистије садржи, и само ко је био у непосредној близини његовој и познавао све манифестације његовог духа и ума, ко је био посвећен у све обрте његовог делања и стварања, може у потпуности и правилно да га оцени и као човека и као државника. Јер његова личност била је, несумњиво, једна од најразноврснијих и најсложенијих у претратној Србији и у Југославији.

У њачким клупама Војислав Марин ковић већ је имао свој израђен индивидуалитет, знао више, гледао шн ре но сви остали и улазно потпуније и обимније у све појаве и догађаје политичке, друштвене, књижевне, културне, и светске и наше. Од тих озбиљних студија из своје младости он је сачувао и доцније пренео кроз све своје дужности, функције, положаје и звања ону оштроумност и спрему, оно познавање људи и ствари, помоћу којих се тако поуздано кретао кроз живот. Човек је у њему остао увек исти: јасних погледа, одређен, чврст, одлучан.

У целоме своме поколењу, Марин ковић се од свију других одвајао фи ношом духа, брзином и лакоћом да поткини своме резоновању најзамршеније проблеме, да доктрине и ситуације које су изгледале несхватљиве и нерешљиве расветли и разбистри, да им пронађе логичну везу и да природан изглед. Свак који би са њим ма и површно и пролазно општио, морао је имати дивљења и поштовања према његовом правом и отвореном карактеру, из кога је била искључена свака интрига, свако осветољубље, свако удворништво. Своју мисао и свој смер пред свим и сваким, Маринковић је износио и из лагао смело и отворено, и онда кад је унапред знао да ће наићи на неслагање и отпор, па да то може бити за њега лично од неугодних и штетних последица. А с каквом је

Спровод на Теразијама

Чланови Краљевске владе са претседником г. др. М. Стојадиновићем

стојичком мирноћом и храброшћу подносио све терете живота и свију неизлечиву болест кроз дуге године, то је превазилазило људску моћ.

Али је нада све код Војислава Маринковића осваја̀ло и очаравало његово неисцрпно познавање наше народне историје и поезије, прича и обичаја народних, — у њему су били духовно спојене особине једног Вука Караџића и једног Јована Цвијића, — његово у истини енциклопедијско знање света у свету и невероватна способност памћења до најситнијих појединости. За њега се не претерујѐући може рећи: да је био човек далеко обичних људи, да би се он и у најстаријим и најцивилизованијим земљама истакао у одабраном реду првих интелектуалаца и заузео издвојено место, по свему што је у једном људском бићу најодличније. Такав је Маринковић у истини био као човек.

Државника и политичара његовог замаха ретко је наћи и код нас и на страни. Он ће остати потомству као узлед и пример, на првом месту по томе што политику није никада хтео као свакодневни окршај партијски, са свима ситничарењима, прегањањима и мржњама, које она, чим се сква̀ти тако, неминовно са собом вуче. Маринковић је био партијски човек, али друкчије: Он је уважавао само онај скуп идеја и начела, за која је као политичар по свом позиву дужан да се залаже за то што је њихово остварење национално и социјално корисно, дужан и битку да би је до победе њихове за то што би само на тај начин једно рђаво и тешко стање оборио и заменио га бољим и напреднијим.

Али је Војислав Маринковић из над пролазних, спорних и времену неодговарајућих форми програма, декларација и прогласа политичких стално и изнад свега остао уздигао општи интерес државе, опстанак њен и спас њен.

Током неминовних догађаја, и против воље, по историјској нужности наступило је био код нас тренутак да се определујѐ у хаосу једног безизлазног стања, до кога је довео с једне стране дискредитовани парламентаризам, — који је у Народној скупштини изазвао револверске метке и погибију народних вођа, — а с друге несрећно практикована наша демократија морала је са својим непомирљивим фронтовима и партијским искључивостима изгубити битна обележја. Маринковић у том суд боносном часу похитао је, без и једног тренутка колебања, у одбрану најскупоценијих националних тековина безбројним жртвама извојевања. Када то највећа потреба захтева, он је по свом духу и свом карактеру, био решен да све друго жртвује народном и државном вечном идеалу, који, на основу краљу извојевног права, мора да стоји изнад страначких, демагошких и сепаратистичких захтева. У таквим тренутцима није му било тешко да наће свој прави пут, јер му је пред очима навек усправно стојало само један циљ: Да најбоље и најпредањѐије послужи народу и отаџбини свим својим умним и моралним снагама. Све друго је било мање и споредније. Тако је Маринковић схватао дужност политичког човека и свесног родољуба, а то двоје никад он није раздвајао.

Бразда коју је најдубље повукао у своме јавном раду остаће у спољној политици, коју је познавао у таквом пространству и изводио с таквом снагом као да је припадао једној од великих европских сила. Налазећи се у два маха на положају Министра иностраних послова, за један дужи размак времена. Војислав Маринковић учврстио је, високо у свету подигао позицију Југославије и ореолом увенчао њен престиж. У међународним односима са свима државама, и малим и великим, у кругу Мале антанте, пред женевским форумима Савета и Скупштине, он је с блиставим сјајем развио сву своју активност, поткрепљену духом и умешношћу комбиновања, преговарања и стварања сваке ствари на свој праве место. Због таквих особина Маринковића су у свима престоница̀ма цениле као човека необично способности, широких погледа, потпуног познавања целокупне светске политике. У служби таквих својстава био је још и несравњен говорнички геније, по коме је Маринковић у Друштву Народа, чим се појавио на говорници, увршћен у прва̀ ред беседника, напоредно с Бријаном или Ерионм, с Магдоналдом или Мотом. Његова говорничка моћ била је осо бене врсте. Он се није служио ни звучним фразама, ни крупним речима, ни темпераментним покретима, ни уздигнутим тоном. Његова је од других говорника и на страни, и код нас издвајало то, што је умео да на ње убедљиви начин, праву, импресивну реч, — да логично конструише аргументе у једну целину која својом садржином погађаја и убеђује слушаоце, — да своме гласу да све заводничке варијације, тако да трепери од узбуђења, или неусиљеном досетком изазива смех или туче иронијом и сарказмом.

На конференцијама за разоружање, у Женеви, на чувеном „Европском ручку", који је Аристид Бриан приредио пре неколико година оснивању „Уније народа", Маринковић је одржао пророчанске говоре, с таквом вештином ораторском и с таквим богатством излагања, да је тај скуп премијера и Министара Иностраних Послова остао занесен под неизгладивим утиском речи југословенског претставника, који је с живом остроумношћу и предвиђањем претресао проблеме пред којима Европа стоји немоћна да их реши.

У нашој и унутрашњој и спољној политици Маринковић је настављао велику линију Илије Гарашанина, Јована Ристића и Николе Пашића: Имао је одважности да отворено стане пред свако важно и велико питање, да потражи и изнађе она решења која ће појачати и обезбедити међународну снагу наше земље. Историја мора признати да је у тешким послератним временима достојанствено, разумно и корисно заступао и чувао интересе државе и народа.

Ломљен и мучен тешком болешћу, Маринковић је с херојском храброшћу одговарао својим дужностима на свима положајима које је за последњу деценију заузимао. Он одлази с овог света остављајући за собом све тао траг једног правог, интелектуално, духовно и морално савршеног човека, једног снажног државника првог реда. Његово је место у историји Југославије видно и јасно обележено.

Пратећи се с Војиславом Маринковићем ми, његови пријатељи, дубоко смо потресени у својим најинтимнијим осећајима, али смо и свесни да је његов нестанак један ненакнадив губитак за целу нашу земљу и цео наш народ.

РЕЧ Г. МИХАИЛА ЂУРИЋА

Г. Михајло Ђурић у име Београдске берзе опростио се са др. Војиславом Маринковићем овим говором:

У име Београдске берзе имам тужну дужност да кажем последње збогом др. Воји Маринковићу, пређеднику њеног Управног одбора кроз пуних једанаест година.

Др. Војислав Маринковић постао је чланом Београдске берзе 1907 г., чланом њеног Финансијског Одбора још 1910, чланом Управног одбора 1920, а претседником у мају 1924. Без мало тридесет година он је био у посведневном додиру са привредницима, па и кад је болан био; или је па као министар пратио рад и помагао установе које су радиле на обнови земље и унапређењу народне привреде.

Његово стручно финансијско и привредно образовање упутило га је за рана на привредниче; његова племенита природа и његово знање учинили су га међу њима омиљеним и цењеним.

Као државник радио је на напретку целе наше земље и васколике не привреде; као београдско дете интресовао се за београдске трговце. Са прозора Берзе бацио је невидно свој последњи поглед ту на београдску чаршију са којом је тако дуго сарађивао и у којој остављала велики број поштовалаца и оних који су га доста искрено волели.

Драги наш и незаборавни претседниче,

На мермерној табли у дворани нове берзине зграде, чијем си подизању тако много допринео, исписано је златним словима твоје име за доцнија поколења; у срцима нас твојих другова и сарадника остаће оно докле живимо и са осећањем наше дубоке захвалности и поштовања.

Збогом!

Нека ти је слава и вечан помен међу нама!

Кад је г. Михаило Ђурић завршио свој говор, спровод је поново кренуо кроз Кнез Михајлову улицу, коју је испунио свет, да би др. Војислављу Маринковићу одао последњу почаст. На почетку Александрове улице спровод се заустављо и очитана је кратка молитва.

НА ГРОБЉУ

На гробљу где су др. Војиславу Маринковићу одате последње почасти, говорио је делегат за руске избеглице г. Штрандман, који је рекао, да су руски емигранти у др. Маринковићу имали великог заштитника, који је осећао сав **трагизам** руског народа.

— Са најдубљим пијететом увек ћемо се сећати великог покојника, завршио је г. Штрандман.

После тога говорио је г. Милан Марјановић, сенатор и адвокат из Пожаревца. Г. Марјановић је углав ном рекао:

— Ми Пожаревљани били смо увек уверени да ће наш увек заступати инте ресе нашега народа као што треба. То си ти и чинио. Твоја искрена сарадња у државном животу увек је изазвала поштовање. Од 1917 године, твој рад удружен са радом покојног Милорада Драшковића, помагао је општој народној ствари.

Г. Марјановић даље каже да је по ната акција покојног др. Маринковића у сарадњи са Краљем Мученико̀м. Истакао је да је др. Маринковић био не само великн наш државник, него државник светског ранга.

— Нека му је вечан спомен међу нама, наставља г. Марјановић, нека је за утеху породици, што је он сам исписао на листовима историје своје име великог државника. Војислав Маринковић није више наш посланик, он припада Европи, свету.

Хвала ти на истинској служби отаџбини, завршио је свој опроштај ни говор г. Марјановић.

ИТАЛИЈАНСКИ ПОСЛАНИК ДЕ ВИОЛА КОД ПРЕТСЕДНИКА ВЛАДЕ

Претседник Министарског савета и министар иностраних послова г. др. Милан Стојадиновић примио је у поподне у кабинету министра иностраних послова изванредног посланика и опуномоћеног министра Италије у Београду грофа Виолу ди Кампалто.

Туча на седници Југословенског клуба народних посланика

Г. Мирко Урошевић тражи да се из клуба искључи г. Војислав Ђорђевић

Синоћ у Кабинету претседника Југословенског клуба народних посланика г. Богољуба Јевтића одржавана конференција народних посланика изабраних на територији бившег пожаревачког округа, који припадају овоме Клубу. Конференцији су по ред г. Јевтића присуствовали народни посланици г. г. Јоца Селић, Мирко Урошевић, Јован Ненадовић, др. Драгољуб Јевремовић, Воја Ђорђевић и Десимир Јанковић. За време конференције дошло је до сукоба, а затим и до туче између народних посланика г. г. Мирка Урошевића и Воје Ђорђевића.

До овог састанка, према обавештењима, која су се могла добити, дошло је по жељи г. Б. Јевтића и то из разлога што је г. Јевтић пре неколико дана, у друштву са г. Мирком Урошевићем и још неколико народних посланика, који припадају његовом клубу, обилазио поједине срезове пожаревачког округа. Речено нам је да је г. Јевтић у многим селима наишао на добар пријем код својих присталица, тако да је по повратку у Београд изразио жељу да се развије јача акција на терену у циљу прикупљања присталица.

Док се водила дискусија о томе, у једном тренутку дошло је до сукоба између г. Мирка Урошевића и г. Воје Ђорђевића. После дуже препирке дошло је до физичког обрачунавања између њих двојице.

Према обавештењима која је нови нарима дао сам г. Урошевић, до сукоба је дошло на следећи начин:

Г. Урошевић је довикнуо г. Ђорђевићу:

— Лопужо, битанго, покрао си цео пожаревачки округ и шта тражиш више!

Г. Воја Ђорђевић је одговорио:

— Зна пожаревачки округ ко сам ја, а зна и ко си ти.

Пале су после тога са обе стране разне погрдне речи и обојица, узбуђени, скочили су један на другог. Г. Урошевић је ударио шамар г. Ђорђевићу, који је дохватио једну чашу и бацио на г. Урошевића. Г. Урошевић тврди да је г. Ђорђевић том приликом извадио из џепа и један боксер, у намери да њиме удари г. Урошевића. Међутим, око њих су се одмах окупили остали народни посланици, који су вокушавали да их разваде. Г. Јован Ненадовић, који је том приликом интервенисао, повредио је палац десне руке г. Урошевићу, тако да је он одмах из Клуба отишао у санаторијум „Врачар" где му је г. др. Крстић ставио прст у лежиште и ставио у гипс.

Г. Урошевић даље каже да претседник Клуба г. Богољуб Јевтић у тренутку није био у просторијама Клуба.

Такође је г. Урошевић, обавештава ући новинаре о току синоћне конференције, рекао да је г. Богољуб Јевтић, инсистирајући да се развије жива акција у пожаревачком округу, изјавио да је у томе погледу најагилнији г. Мирко Урошевић, па ако остали посланици не буду хтели да се придруже живљој акцији, онда ће он цео посао у томе погледу поверити г. Урошевићу.

Г. Урошевић је новинарима изјавно још и то да ће тражити пуну сатисфакцију од клуба, па ако је не буде добио, он ће напустити клуб г. Јевтића. Такође је изразио своје верова̀ње да ће у томе случају повући још пет до шест својих другова. Углавном, како је рекао, он не жели да остане више у клубу са г. Војом Ђорђевићем, па тражи да се г. Ђорђевић искључи из клуба или ће у противном случају он, г. Урошевић, то учинити.

Састанку није присуствовао народни посланик из околине Пожаревца г. Бранко Давинић, којега су г. г. Војислав Ђорђевић и Јоца Селић том приликом оштро критиковали.

КАКО Г. ВОЈИСЛАВ ЂОРЂЕВИЋ ПРЕТСТАВЉА ДОГАЂАЈ

Народни посланик г. Војислав Ђорђевић, управник Савеза српских земаљорадничких задруга, насупрот оно ме што је о синоћњој тучи рекао г. Мирко Урошевић, изјавио је данас у подне новинарима следеће:

— Одржавана је синоћ конференци ја пожаревачких посланика. На њој се говорници нису слагали са поступцима г. Мирка Урошевића. Али, док је састанку присуствовао г. Богољуб Јевтић, претседник Клуба, ред је ипак одржаван. Међутим, када је г. Јевтић изишао у другу собу, г. Мирко Урошевић је почео страховито да виче и враћа поједине посланике. Ја сам наломењао г. Урошевићу да не повишава тон, јер смо ми сви грлати и ако се почнемо надвикивати, онда се никако не можемо споразумети.

(Приликом даљег разговора о питању о коме се расправљало г. Воја Ђорђевић неће да каже о чему је синоћ дебатовано на конференцији).

Г. Урошевић ми је довикнуо, наставио је г. Ђорђевић: „Ти си интригант и ти знаш само да интригираш". Ја сам му на то одговорио: „Мене познају, тебе познају, па нека суде". Он је на то додао: „Лупећу једнаки". На ово ја сам му одговорио: „Битанго, срам те било". Онда је он пришао и опалио ми шамар. Ја сам такође скочио са свога места и песницом га ударио преко руке.

(Г. Ђорђевић демантује да је имао боксер" у руками).

Хтео сам овим ударцем да га онеспособим за даљу борбу. Међутим, нисам успео. Кратак простор ученио је да он поново јуриша на мене. Он-

Г. Воја Ђорђевић

да сам га ударио песницом по глави. Потекла му је крв. Када је то видео, он је почео страховито да вуче:

— Јао, уби ме. Зовите лекара. Шта ће ми моја два детета. Жена... кућа... убише ме!..

Онда, када су се умешали други посланици и раздвојили нас, Урошевић је почео бесомучно да разбија све прозоре на клупској дворани, да претура столице и да виче да њему није место у клубу, пошто му прети опасност да ће га убити.

У том изазваном стању, дозивања у помоћ и јауканја, Урошевић се вео ма брутално изражавао. Псовао је г. Јевтића.

Затим г. Ђорђевић каже да је г. Урошевић, после дужег „кукања и лупања у клубу" отишао у санаторијум „Врачар", где је превио повре ђене које је задобио.

На питање новинара: да ли је г. Ђорђевић тражио сатисфакцију од клуба поводом овога напада? он је изјавио:

— Не, ја сам добио потпуну сатисфакцију.

— Чиме? упитали су новинари.

— Тиме, одговорио је г. Ђорђевић, што сам га добро излупао, а затим је г. Ђорђевић наставио:

— Ја не располажем довољном снагом да човека физички нападам, али увек сам довољно снажан да се одбраним. Дакле, задовољење нећу никакво тражити, пошто сматрам да сам то задовољење сам добио. Мислим, завршио је г. Ђорђевић, да је и г. Урошевић увидео овом приликом да једном треба престати са тим физичким разрачунавањем, јер ако би покушао још једном да ме нападне, онда ће добити много више.

Организовање Ј.р.з.

Вировитица, 20 септембар

Овде је одржана конференција којој је присуствовало око 60 грађана, присталица Југословенске радикалне заједнице. На конференцији је изабран акциони одбор, који има да проведе организацију Југословенске радикалне заједнице. За претседника изабран је г. Кумичшевић, директор гимназије, а чланови су одбора г. г. Кајзер, директор пилане, Томић, општински бележник у пензији, Салзајић, чиновник Градске општине, Бендок, претседник Обртничког удружења и С. Бунић, претседник Трговачког удружења.

Вероватно је, да ће за недељу бити сазвана шира конференција присталица ЈРЗ, да се изврши избор сталног месног одбора.

ОРГАНИЗОВАЊЕ ЈРЗ У ЧАЧКУ

Чачак, 20 септембар

Једна група од 17 грађана одржала је синоћ у Чачку ужу конференцију ради организовања Југословенске радикалне заједнице у Чачку и Срезу трнавском. Ова конференција сазвана је по иницијативи г. Анте Радојевића, министра на расположењу. Ита група грађана издала је плакат, којим обја̀вљује да ће се сутра, 21 овог месеца, одржати шира конференција грађана, којој ће присуствовати и г. Анта Радојевић, министар на расположењу.

У Чачку је већ раније једна група грађана, на челу са г. Светозаром Станковићем, народним послаником који припада Клубу службеника већине, основала Југословенску радикалну заједницу. Ова група сазвала је за 22 овог месеца конференцију грађана у хотелу „Крен". На тој конференцији чланови и пријатељи Југословенске радикалне заједнице треба да изврше избор месног одбора Југословенске радикалне заједнице за град Чачак.

НА КОНФЕРЕНЦИЈИ Ј. Р. З. У ШАПЦУ 29 СЕПТЕМБРА ГОВОРИЋЕ Г. МИЛОРАД ВУЈИЧИЋ

Шабац, 20 септембар

Пре неколико дана одржана је код „Занатског дома" конференција једне групе радикала из Шапца који је сазвао г. др. Михаило Дуњић, лекар ради избора акционог одбора. Уче је акциони одбор сазвао ширу конференцију код „Југославије" на којој је било присутно око педесет старих радикала. На конференцији су говорили г. г. др. Михаило Дуњић као потпретседник бившег радикалне организације у Шапцу, Милан Михаиловић, учитељ у пензији, Љубинко Јеремић, протојереј, Сима Стефановић и други.

Претресана су питања о спровођењу организације ЈРЗ странке у Шапцу и Подрињу, па је донесен за кључак да се у недељу, 29 септембра, одржи велики збор код „Париза". Збору ће присуствовати као изасланик из Београда г. Милорад Вујичић, бивши министар и ранији посланик радикални за Шабац као и још неколико министара. У том циљу чине се већ припреме. Ђ. Ст.

ЗБОР ЈУГОСЛОВЕНСКЕ НАРОДНЕ СТРАНКЕ У СМЕДЕРЕВУ

Смедерево, 19 септембар

У кавани „Мала Славија" одржан је збор месне организације Југословенске народне странке. На збору је г. др. Никола Смодлака, апотекар и члан Главног одбора, изложио програм странке и досадашњи рад Главног одбора. После г. др. Смодлаке говорило је још неколико говорника. Р. М.

Њ. В. Краљ Петар Други вратио се у Београд

Њ. В. Краљица Марија и Краљевићи Томислав и Андреј допутовали су са Краљем

Са свога летњег одмора који је провео у Краљевском дворцу Миочеру крај Будве, на Јужном Приморју, вратио се синоћ у Београд Његово Величанство Краљ Петар Други.

Њ. В. Краљ је допутовао преко Херцеговог, Сарајева и Ужица. У Београд је стигао синоћ у 7.22 часа.

На железничкој станици на Чукарици Краља су дочекали Краљевски намесници г. г. др. Раденко Станковић и др. Иво Перовић, претседник Министарског савета г. др. Милан Стојадиновић, министар унутрашњих послова г. др. Антон Коровшец, министар саобраћаја г. др. Мехмед Спахо, Краљев гувернер г. Јеремија Живановић, маршал Двора г. др. Славко Грујић, управник Двора пуковник г. Јован Леко, дворске даме г-ђе Хаџић, Сршкић, Дунђерска и Лозанић, командант Краљеве гарде генерал г. Ратко Ракетић, ађутант Њ. В. Краља генерал г. Божић, румунски посланик у Београду г. Александар Гуранеску са особљем посланства, управник града Београда г. Душан Филиповић.

Кад се воз заустављо, прво је из њега изишао Њ. В. Краљ Петар Други. Маршал Двора г. др. Грујић му је пришао и поздравио га. Затим се Њ. В. Краљ руковао са Краљевским намесницима г. г. Станковићем и Перовићем, претседником владе г. др. Стојадиновићем, министрима г. г. др. Корошцем и Спахом и осталима. За Краљем сишла је из воза Њ. В. Краљица, па Краљевићи Томислав и Андреј, затим румунска Краљица Мајка и шпанска инфанткиња Беатрича, које су такође допутовале из Милочера, где су провеле последњих неколико дана.

Дворске даме предале су Њ. В. Краљици, румунској Краљици Мајци и инфанткињи Беатричи букете цвећа.

Са чукаричке станице Њ. В. Краљ, Краљица, румунска Краљица Мајка, инфанткиња Беатрича и пратња одвезли су се у дворац на Дедињу.

НАЂЕНЕ ЗАБЕЛЕШКЕ АМУНДЗЕНА И ЊЕГОВЕ ЕКСПЕДИЦИЈЕ

Москва, 20 септембар

Листови Јављају из Петрограда:

Шеф метеоролошке станице на ру Чељускину јавља да је нашао на острву Старцкодамски, белешке Амундзена и чланова његове експедиције а исто тако и једну фласку која потиче од Амундзенове експедиције из година 1918. до 1919. године. У фласки су сачуваше о положају и раду чланова експедиције. Друга забелешка Амундзенова нађена је на острву које лежи у близини првога острва.

НА КРИТУ СЕ ОЧЕКУЈУ НЕМИРИ

Атина, 20 септембар

Услед све веће затегнутости између републиканаца и монархиста на Криту, на целом острву влада највеће узбуђење. Очекује се да ће у најкраћем времену бити немира, услед чега је гувернер предложио да се дозволи монархистима да се наоружају.

ДРУШТВЕНА КРОНИКА

ТРГОВЦИ СА ВЕСТИМА

У току прошле недеље, на примеру само са фабриком „Норма", јавност је могла да се увери у једну жалосну чињеницу нашег времена да се и савести родитеља могу поткупити новцем. Није то један безначајан проблем данашњице, када се у општој економској кризи појединци, притешњени бедом и оскудицом, хватају на све, па чак и у свирепе замке поткупљивања савести.

Тај случај са директором фабрике „Норма" и оцем отрованог радника потврђује језиву стварност нашега времена, да се мовчаним ћутњи често пута служе најгнуснијим стварима и да, с друге стране, сиротиња, притешњена бедом, упада у најгрозничја морална издајства.

Беда је способна за све. Гладан човек не познаје границе морала кад је у питању његова угрожена егзистенција. Безброј злочина или моралних падова проистичу из беде, тог највећег непријатеља људског рода.

У нашем друштву је безброј мањих и необезбеђених људи. Велики је број и оних чије минималне потребе за егзистенцију није осигурано. Ти људи, који проводе век у кубурењу и у борби, немајући ни један задовољан тренутак у животу, често пута су жртве разних новчаних људи, или разноврсних других типова, којн њихов пристанак искоришћују у разне сврхе.

Случај фабрике „Норма" није осамљен. Неколико дана касније некоме се прохтело да изведе неколико голобрадих људи, ваљда да би се оправдао пред неким форумом, на збор плавих кошуља. Ти су људи имали су за циљ да „осујете" фашистички покрет у нас. Натуткани, они су улетели у разјарену и добро организовану гомилу, која је од њих за трен ока направила житку масу. И ако су пале пароле „фашизам и демократија", „слобода штампе и плаве кошуље", све сами диспаратни појмови којима се у нас опериште врло често, неколико занешењака, противника тих парола, премлаћени су као мачке.

Ово је најтипичнији пример трговине савестима. У овом случају нису криви толико они, који су своју наивност платили поломљеним ребрима и удовима, него њихови инспиратори, заклоњени и добро осигурани, који најчешће са оваквим случајевима воде једну бесрамну трговину.

Онај који је на збор борбаша извео раднике, тај је њихов највећи непријатељ.

Онај који је дозволио да се у рад јареној маси премлате до коститу не колико напивних особа, тај треба да буде јавно жигосан исто као случај фабрике „Норма".

У данашње време мали је број оних који етику и поштење издижу изнад свега. Свет је преплављен трговцима, чак и кад нису у питању бакалски артикли. Трговцима моралом, политичким паролама, хуманитарним фразама и душевним кокетеријама разних врста преплављено је наше друштво. Више него икада је потребна озбиљност и опрезност.

Нарочито је то потребно кад су у питању радници, које извесни неморални елементи искоришћују на један управо злочиначки начин.

Раде Драинац

Освећење спомен-цркве Краља Петра Првог Ослободиоца у колонији Александров Гај код Вршца

НА ОСВЕЋЕЊУ ЋЕ КУМОВАТИ МИНИСТАР ПОЉОПРИВРЕДЕ Г. СВЕТОЗАР СТАНКОВИЋ, А ОСВЕЋЕЊЕ ЋЕ ИЗВРШИТИ ЕПИСКОП БАНАТСКИ Г. ДР. ГЕОРГИЈЕ ЛЕТИЋ

Вршац, 20 септембар

Вредни добровољци и колонисти у Банату кулучењем и ситним прилозима, уз припомоћ власти, подижу редом једну за другом богомоље на својим насеобинама. У томе су се највише истакле колоније у Вршачком срезу. Њих помаже Банатска епархија, а нарочито епископ г. др. Летић.

Треба по реду осветити се, у Вршачком срезу црква, посвећена Краљу Петру Првом Великом Ослободиоцу у Александровом Гају, на самој граници Југославије, према Румунији. Мала црква носиће поносно име Краља Ослободиоца као успомену на време на тешке патње из доба стварања државе. Стил цркве је по угледу на старе наше манастире.

Црква је готова. Ради се сада на довршењу црквене порте.

Над улазним вратима биће барељеф са натписом: „Спомен црква Краља Петра Првог Великог Ослободиоца", коју подигоше радом и прилозима мештани Југославије". У њима ће, са једне стране, бити постављено попреје Краља Петра Првог, а са друге барељеф Краља Александра Првог Ујединитеља. Осим тога, у дну олтара, по средини прозора, стајаће кутија исписана земљом са Опленца са натписом „Груда са Опленца".

Истовремено са освећењем цркве освет ће се и три црквена звона: „Краљ Александар", купљено из прилога мештана, а кумоваће му г. Петар Узелац, посединк из Марковца код Вршца; „Бранкица", дар г-ће и г. Душана Марковића, дивизијског генерала и бившег команданта жандармерије, кумоваће г-ђа Голубовић из Београда и „Душан" дар г. Илије Милојевића, добровољца, за успомену на брата. Кумоваће г. Д. Рудењани из Хајдучице код Вршца.

Цркву је градио инжењер г. Јосиф Јозиновић, епархијски архитекта и вршњал дужности претседника општине у Вршцу, док је планове и предрачуне израдило Министарство грађевина, Самоуправе и потпуно уређење, са звонима износиће преко 200 хиљада динара. Први добровољни прилог дао је Блаженопочивши Краљ Александар Први Ујединитељ, затим у прилозима: Министарство пољопривреде 35.000. Банска управа у Новом Саду 15.000; г. др. Летић, епископ банатски, 10.000; Свети Синод 6000; Београдска фабрика цемента у натури, око 6000; Државна банковина 3000; г-ђа Јованови, посединца из Хајдучице, 2000 динара. За звона генерал г. Марковић дао је 4000, а г. Милојевић 2000 динара.

За овако леп успех око изградње спомен цркве мора се истаћи труд проте великогрлског г. Душана Николића. Ово је четврта богомоља по његовом заузимању. Осим тога, достојна заслуга припала и свима члановима управе Грађевинског одбора са колоније. У сврху сакупљања прилога одбор је штампао маркице и разаслао ради продаје. Пошто се радови приводе крају, управа одбора моли све имаоце маркица да се обрачунају са одбором. Истовремено одбор апелује да би се могла извршити набавка потребних црквених ствари и осталих потреба.

Програм свечаности на дан освећења већ је одређен. Освећење ће се обавити у недељу, 29 септембра ове године. Пре подне ће бити освећење звона, освећење цркве, архијерејска литургија и помен Краљу Петру Првом и умрлим добротворима. Чинодејствоваће епископ банатски г. др. Летић са свештенством. **Л. М.**

Слава Кола српских сестара у Вршцу

Вршац, 20 септембар

На Малу Госпојину прослављене своју славу једна од најхуманијих женских установа у Вршцу, Коло српских сестара. Пре подне обављене су црквени обред и сечење славског колача у свечаној дворани Српске црквене општине. Сутрадан, 22 овог месеца, одржаће се помен умрлим добротворима, а увече, тога дана, славска веселе.

Пољска краља која је осујетила превару од око 50.000 динара... и живот утроје

Вршац, 20 септембар

Недалеко од Вршца у пограничном селу Јабланка живела је четрдесетогодишња Флорео Коња у дивљем браку са Савом Барбу, коме је 65 година. Ванбрачном мужу Флорео је довела и законитог сина Сазу. Барбу има лепу кућу и мало имање; Флорея је још лепшаката жена. У селу су уживали добар глас, али нико није ни помишљао да они врше крађе у хатарима суседних општина

Пре кратког времена Флорео се свидела бившем трговцу из Бегеј св. Ђурђа Сави Тушићу, кога је успела да наговори да дође у кућу њеног ванбрачног мужа, преваривши га да јој је Барбу ујак и да има од кога да наследи кућу и имање. Барбуу је објаснила да Тушић има пара и да ће им добро доћи, па је настављен живот утроје. После кратког живота утроје решено је, са пристанком „ујака", да Тушић прода кућу у Бегеј Св. Ђурђу, која вреди око 50.000 динара, донесе новац Флорои и да се венчају. Тушић је на све пристао, јер се нако млађи, око 35 година, залуђено у Флорею до ушију и ствар би потпуно успела да се није догодило нешто што је изненадило залуђеног љубавника. Наиме, претседник општине из Куштива ухватио је Флорею и друштво у пољској крађи. Спроведени на саслушање, открили су цео план како су намеравали да преваре Тушића, а осим тога су признали да су од крађа по суседним хатарима имали добре приходе.

Стари Барбу каже иселинику: „Ја сам морао да пристанем на планове Флорее, јер она је врло паметна жена". На питање како би извршили превару, Барбу каже: „Тушић је имао да преда сав новац од продате куће Флорои и онда би га она одвела да се са њим венча, а ја бих казао као домаћин да је Тушић био код нас слуга... а од новаца ни трага..."

Л. Н. Љ.

САРАДНИК ЧИТАЛАЦ

⊙ ЈОШ НЕШТО О ПРОДАЈИ ШЕЋЕРНОГ ВОЋА

О продаји ушећереног воћа било је на овоме месту више пута говора. Поменуто је да су продавци прилично праћани и да носе своје табле са воћем уланама пуним прашине. Надлежни су, изгледа, покушали да ово стање поправе, па се приметило извесно побољшање. Наиме, они су ставили чисте беле кецеље, а своје послужавнике укусно наместили, тако да, када се, обично увече, појаве у кавани гости

мисле да ти продавци припадају само̄ј тој кавани. То, међутим, није тачно. Продавци обично имају свој „реон" и обилазе по неколико оближњих кавана.

Наравно своје послужавнике са ушећереним воћем, на које се лепи и најмања трун, носе улицама. Тако се на воће купи свака нечистоћа. Надлежни би, с обзиром на ову чињеницу, могли да нареде да се воће носи у нарочитим стакленим кутијама, што би, наравно, било сасвим хигиенски. Једна наредба у том смислу веома је потребна.

Ђ.

⊙ САВЕСНА РОДИТЕЉСКА КОНТРОЛА

Честе су повике на лекаре. Тврди се да су многи лекари некумани и лежерни. Али није ни њима лако. Често пута им неки пацијент „доскочи". И то врло згодно.

Пре кратког времена један мој пријатељ — лекар био је ноћу дежурни у болници. Око неко доба ноћи, позвао га је један општински чиновник телефоном: „Господине докторе, дете ми је на самрти, одмах дођите!" Лекар је примио то као хитно, брзо одјурио „на лице места" (на Аваљском путу) и притекао самртнику у помоћ.

Болесник је имао око шест година и смешкао се веома ведро у кревету. Никакве знаке болести није показивао. Лекар најсавеснијне прегледа. Дечко се и даље смешка Лекар врти главом. Најзад се лекар окреће родитељима:

— Ваше је дете потпуно здраво.

— Здраво? Хвала Богу... а и ми смо мислили да је здраво. Само боље је да то овако утврдимо.

Ђ. Д.

⊙ ТРЕБА УВЕСТИ НА ПЕРИФЕРИСКИМ ПРУТАМА ДЕЖУРНЕ ТРАМВАЈЕ

Београдска општина учинила је у своје време лепу услугу престоничком грађанству тиме што је продужила трамвајски саобраћај ноћу, тако да се трамвајима Београђани могу користити скоро до поноћи. Међутим, то је само на главним линијама, као што су број 1, 3, 6 и 7. Али има и периферисних трамваја, који завршавају дневни рад много раније.

Општина би могла да уведе на тим пругама дежурне трамваје одредивши им тачан час поласка, тако да они Београђани, који желе да посете позориште, а станују далеко, могу бити сигурни да ће после позоришне претставе наћи превозно средство. Увођење дежурних трамваја на свима пругама било би врло корисно.

Ф. К.

⊙ КОМИСИЈА БОЉЕ ЗНА...

Београдски таксиаутомобили нису лоши. Има међу њима врло елегантних и луксузних кола најскупљих марки. Али има и нечега што не ваља.

Као да је неко одредио да најгора кола стоје на железничкој станици. Та кола су делом старе олупине. Више диче на своје предходнике из правих година нашега века, него на савремене аутомобиле. У њима се не може ни седети, а возња је право мучење. Успут се покваре неколико пута, застајкују. За то време таксиметар ради и ви платите три пута више.

Кад протестујете, шофер се љути.

— Комисија је установила да су ми кола добра. Само се бунитте. Комисија зна боље. А имам и дозволу надлежних...

Све је то, вероватно, тачно. Али је у најмању руку жалосно.

Л.

СУЂЕЊЕ У БЕРАНИМА

По други пут је изведен пред суд осумњичени кавеција Велимир Стешевић да објасни тајну убиства Миљана Кнежевића

Беране, 20 септембар

Пред већем Окружног суда у Беранима почело је суђење Велимиру Стешевићу, кавецији из Бјелуше, Среза андријевичког, који одговара за убиство Миљана Кнежевића, земљорадника из Велике, извршено још у 1928 години.

Судском колегијуму претседавао је претседник већа г. Петар М. Радовић, а чланови већа били су г. г. Иван В. Јелић, Недељко Младеновић, Милорад Р. Јовић и Николај Алексејев, судије, са записничарем г. Јованом М. Јовићевићем, судским приправником, Јашу оптужбу заступао је г. Драгиша Раичевић, државни тужилац, а приватног учесника г. г. Радивоје Зоинић, адвокат из Пећи и Радоња Голубовић, адвокат из Пећи и Милета Масловарић, адвокат из Андријевице.

Интересовање за ово суђење је велико. Из народи и околине, као и из Среза андријевичког, велике групе грађана и сељака дошле су да присуствују овом процесу.

Суђење је почело читањем оптужнице државног тужиоца, коју је прочитао г. Раичевић.

Према оптужници убиство се десило јула месеца 1928 године, када је на свом имању убијен Миљан Кнежевић, угледни домаћин из села Велике. Убиство над њим извршено је са два метка из пушке. У вези са његовим убиством ухапшени су брата Радевића и ускоро пуштени на слободу.

После пуштања браће Радевића на слободу, настављено је и даље енергично истраживање и трагање за истраживањем овога злочина. Властима су особито на руку ишли Миљанови суседи, међу којима је он био необично цењен и омиљен. Пала је сумња на Велимира Стешевића, кавецију из Бјелуше, за кога се, према мишљењу рођака убијеног Миља на, држало да је он убио Миљана. Ову сумњу још више је потврђивало казивање Томо Гарчевића, радника из Ругова, који је у времену Миљановог убиства радио на једној стругари у Ругову.

Према Томовом казивању, Стешевић је у 1928 години држао кавану у Бјелуши. Пошто је те године Томо радио на стругари у Ругови, то је становао и храпио се код Велимира. Он се са Велимиром спријатељио и Велимир је имао пуно поверење у њега.

Једне зимске ноћи, Велимир и Томо седели су заједно у Велимировој кући. На позив Велимиров, Томо је пошао са њим у једну васебну собу, где су дуже времена провели у разговору. После разговора, Велимир се решио на смео корак. Најпре му је говорио, према Томовом казивању, како је Томо врло мускулозан и да је врло способан, те да би као такав могао извршити једну његову намеру и привести је у дело. А, наиме, да убије Богдана Кнежевића, учитеља из Велике, који се тада налазио на служби у селу Врелима. Среду пешком. Као разлог за ово убиство, Велимир му је рекао да је он у друштву са одметником Арифом Кадријом из Ругове, који је пребегао у Албанију, извршио убиство над Богдановим братом, Миљаном Кнежевићем, земљорадником из Велике, па се плаши да га не убије Богдан и тиме освети свога брата. За овај посао Велимир је том приликом понудио Гарчевићу десет — двадесет хиљада динара, а поред тога обећао му је да ће га убудуће сматрати за најбољег свог пријатеља. Потом Велимир је и даље настављао ласкавим речима да га при добије и похваљао се изражавао о Тому. Причао му је том приликом и о једном свом неуспелом покушају, који је у друштву са одлоглашеним одметником Арифом Кадријом хтео да изврши. Говорећи му о том свом покушају, Велимир му је рекао да се он са Кадријом договорио да пођу у село Горњу Ржаницу и тамо убију једног угледног Турчина, чије му име није при том казао. У намери да изврше овај план Велимир и Кадрија пошли су заједно у Горњу Ржаницу, да би га изазвали из куће да изиђе подметнути су једну бомбу под аутомобил једног шофера из Пећи да би њеном детонацијом убијили убијање и изнајмили их на вожње. И заиста бомба је експлодирала и аутомобил бомбардован је, али тражено лице није се појављивало. Ови двојица остали су још извесно време, чекајући у заседи код куће, али пошто се и даље нико није јављао, они су после поноћи пошли у правцу села Бјелице. Успут рано у зору срела су Миљана Кнежевића из Велике, који је ишао да наводњава своје имање. При том сусрету Миљан је познао Велимира, а Велимир, бојећи се да се не сазна за покушај који са Арифом у току ноћи учинио, убио је Миљана из његовом имању, после чега се његов друг Ариф пребацио преко границе у Албанију, а Велимир је то исто покушао, али је био спречен од стране пограничних власти.

У вези са предњим доставама, које су тешко теретиле Стешевића, иследни судија Окружног суда у Андријевици повео је енергичну истрагу против осумњиченог Велимира за ово убиство, а пошто је Окружни суд у Андријевици према реорганизацији судова претворен у Српски Суд, то је предмет ове кривице прешао у надлежност овдашњем Окружном суду и даљу истрагу спровео је истражни судија овдашњег суда г. Тадић. Како је предмет довољно доспећен, Окружни суд је спровео државном тужиоцу у Берани на предлог, али државни тужилац по расмотрењу списа нашао је да нема места кривичном прогону и од њега је одустао, те је осумњичени Стешевић пуштен на слободу.

На поновљу кривичну пријаву браћа убијеног Миљана, Богдана Кнежевића, учитеља из Врела, истражни судија поново је покренуо кривичну истрагу против Стешевића ан ово убиство и донео решење о стављању у истражни затвор. Ово решење одобрило је кривично веће Окружног суда у Беранима. Тако је осумњичени Стешевић по други пут стављен у истражни затвор по овом убиству. Поновља је суд предмет достављо државном тужиоцу на предлог и овај је поднео оптужницу против Стешевића за ово убиство.

Пошто је државни тужилац прочитао оптужницу, прешло се на саслушање оптуженог Велимира, који на питање претседавајућег одговара:

— Оптужницу сам разумео. Кривим се не осећам за ово дело. Исто нисам извршио, већ ме за ово теретс моји непријатељи, који мисле да ме смакну са овога света. Мује добро знано им је за око, па траже начина како да ме нестане из њихове средине. Што се тиче казивања сведока Тома, ово је скроз нетачно, јер са њим никада нисам тако интимно разговарао, пошто ми он није никакав блиски род нити смо међу нарочити пријатељи, да би му ја, и кад би нешто било, ма шта причао. То је само измишљотина од његове стране. Верујем да је од нечије стране потплаћен да ме овако терети...

Претрес је затим прекинут.

В. Зечевић

ДВОСТРУКИ ЗЛОЧИН У СЕЛЕВЦУ

Смедеревска Паланка, 19 септембар

У Селевцу, селу у близини Смедеревске Паланке, десно се двоструки злочин, којом је приликом погинуо земљорадник Драгољуб Вуијшић, а тешко је рањен Драгомир Ишић. Убица је 17 годишњи дечко Мирослав Милојевић из Селевца.

Мирослав је прекосиоћ био у своме винограду и поред себе имао је карабин. У неко доба ноћи он је хтео да запали цигарету, али како није имао ватре пошао је у оближњу воденицу да тамо прнпали цигарету. Собом је понео и карабин. У воденици је затекао Вуијшића и Ишића, са којима је одавно био у завади. Том приликом Вуијшић му је добацио да му препоручује да више не носи карабин, јер ће му жандарми и онако одузети тај карабин. Вуијшић је рекао да ће он јавити жандармима како Мирослав има карабин, на који нема дозволу.

Око тога настала је свађа. Мирослав је том приликом пуцао на Вуијшића и погодио га у чело. Вуијшић је пао мртав на земљу. Затим се окренуо према Ишићу, па је и на њега опалио један метак и тешко га рањио у ребра.

После извршеног злочина, Мирослав је бацио карабин и отишао у Паланку, где се пријавио Среском суду. Данас је Мирослав спроведен Окружном суду у Смедереву.

Сељак у дрвету израдио сат и писаћу машину

Сарајево, 20 септембар

У селу Сикиревцима, сељак Илија Лучић израдио је два своја интересантна ручна рада у дрвету: један повећи сат и једну писаћу машину. И сат и машина функционишу одлично. Интересантно је да на њима нема ни једног делића од метала. Чак су и екссри израђени од дрвета.

У своме селу, које га необично поштује, Илија је познат као особењак. Чим посвршава своје редовне пољске и кућне послове, он се затвори у своју собу, где студира астрономију, хемију и физику. У кући има своју библиотеку која броји око 1.000 књига научног и белетристичког карактера на свих књижевности на нашем језику.

Ф.

ДОЖИВЉАЈИ НАЈВЕЋЕ НЕМАЧКЕ ШПИУНКЕ „МАДМОАЗЕЛ ДОКТЕР" коју је „Правда" до сада објављивала стално на четвртој страни листа, излазиће отсада увек на једанаестој страни.

Данас је у Београду свечано отворен Једанаести међународни конгрес ратних инвалида

ЗА ПРЕТСЕДНИКА КОНГРЕСА ИЗАБРАН ЈЕ БУГАРСКИ ДЕЛЕГАТ ГЕНЕРАЛ Г. МАРКО НИКИФОРОВ

Делегати страних инвалида на гробу Незнаног Јунака

Тачно у 9 часова, у свечаној дворани новог Инвалидског дома почеле су улазити делегације интернационалних организација ратних инвалида и ратних добровољаца и делегати друштава и корпорација. Дворана је била искићена заставама свих држава које су послале своје делегације на једанаести конгрес Сиамака.

У партеру су заузели своја места делегати, а за њима претставници друштава и корпорација: „Књегиње Зорке", „Мајке Јевросиме", Друштва пријатеља Француске, Кола српских сестара, Удружења резервних официра и ратника, Савеза добровољаца Краљевине Југославије, Народ же одбране, Четничког удружења, Удружења носилаца Карађорђеве звезде, Бачке чете из 1914 године, Црвеног крста, Југословенске ратничке заједнице, Удружења инжењера и архитекта, Удружења лекара, Удружења професора, Удружења учитеља, Јадранске страже, Аеро клуба, Ауто-клуба, Удружења пензионисаних официра и ратника, Удружења породица изгинулих официра и ратника, Београдског женског друштва, Савеза хуманих организација, Друштва српске мајке, „Кегиње Љубице", Месног одбора ратних инвалида, београдских певачких друштава, Савеза сокола Краљевине Југославије, Удружења пријатеља Велике Британије и Америке.

У 9.40 часова у дворану ушли су дивизијски генерал г. Владимир Цукавац, помоћник Министра војске и морнарице, и пуковник г. Влајић. Од мах за њима војни аташеи: амерички, пољски, француски, енглески, италијански, румунски и бугарски заузимају места у другом реду у партеру, а до њих италијански генерал г. Канталузо, затим претставник Народне скупштине потпретседник г. Фрања Маркић.

У 10 часова дошао је министар социјалне политике и народног здравља г. Мирко Комненовић, у пратњи начелника г. Душана Јеремића. Затим су дошли опуномоћени министар Италије на нашем Двору г. де Виола и аустриски посланик г. Шмит. Претседник удружења ратних инвалида у Југославији г. Божидар Недић отворио је једанаести конгрес и одмах дао је реч министру социјалне политике и народног здравља г. Комненовићу.

Говор министра социалне политике г. Комненовића

Министар г. Комненовић се попео на говорницу и на француском поздравио присутне, рекавши:

Господје, господо, господо делегати,

Краљевска Влада поверила ми је дужност да отворим Једанаести конгрес међународне конференције Удружења инвалида и бивших ратника и да поздравим бивше ратнике који су се састали у Београду, одговарајући на срдачан позив њихових другова Југословена.

Први пут после десет година од како постоји, Сијамак држи свој редовни конгрес у Југославији, у Београду, где су пре двадесет и једну годину одјекнули први топовски хици великог рата.

Ја сам уверен да долазећи у тако великом броју у Београд ви нисте имали намеру само да посведочите наше поштовање и ваше симпатије према југословенским инвалидима и бившим ратницима, вашим друговима из борбе и страдања. Ви сте исто тако хтели да одате пошту успомени на Великог Краља, који је умро у служби оном миру чији сте ви помагачи одлучни и најватренији браниоци.

Пред економским и моралним искушењима кроз која пролазе народи и пред опасностима које угрожавају ваша права и мир, ви хоћете најзад да још више појачате вашу здруженост и да прокламујете вашу верност основним циљевима који су инспирисали стварање „Сијамака".

Финансиска криза коју трпе опустошене државе и дуга економска криза изазвале су свуда ограничења у буџетима, одређеним за потребе жртава рата.

Краљевска влада, забринута за свети дуг према онима који су се жртвовали за одбрану отаџбине увек се трудила да да задовољење југословенским инвалидима, али она је морала водити рачуна о приликама и исто тако и о изворима којима је располагала.

Са највећом пажњом Краљевска влада ту скоро испитала захтеве који су јој упућени у циљу побољшања садашњег стања југословенских инвалида, и моје министарство, у сагласности са Краљевском владом, израдило је већ модификације које ће у кратком року бити предмет једног законског пројекта.

Срећан сам што могу да вам саопштим ову одлуку баш при отварању конгреса ,познавајући интимну солидарност која удружује све њуле из рата, ма коме бојишту да су припадали.

Једно велико зло притискује народе и, у немирном времену које проживљујемо, охрабрујућа је констатација да људи који су ратовали на ојачању за будућност: ви хоћете свом својом борбеном енергијом одржала мира, зато што је он главни разлог жртава које сте ви тако племенито поднели за време рата.

Желим вам срдачно успех у вашем раду и у вашој вери у једну бољу будућност.

Објављујем да је једанаеста годишња скупштина Сијамака отворена".

Када је г. Комненовић завршио поздрављен је аплаузом од присутних па је његов говор преведен на немачки.

Делегат Француске г. Рене Касен предложио је конгресу избор часништва, у које су ушли: генерал г. Марко Никифоров, претседник Удружења инвалида у ратника у Бугарској; Марк Еро, претседник Унион Федерала и Поали Д'Оријана; за заменике: г. г. Лудвик Штаецки, заменик претседника ратних инвалида из Пољске; Андрезен, претседник данске организације ратних инвалида; Колонел Георгиу, заменик претседника румунске организације ратних инвалида; Лео Сирави, делегат чехословачких ратних инвалида и Лујо Ловрић, претседник Савеза ратних добровољаца. Избор часништва са одушевљењем је примљен и бурно поздрављен.

Г. г. Никифоров и Еро, заузели су своја места.

Делегати страних инвалида пред црквом на Опленцу

Говор претседника Конгреса генерала г. Мирка Никифорова

Док се пео на подиум, тешки инвалид г. Никифоров био је ослоњен на свог синчића. Обраћајући се присутнима, генерал г. Никифоров је рекао:

Господо делегати!

Вашом вољом и вашим поверењем позван сам да сада заузем ово часно место. Ваш избор није само акт пажње према једном старом саднику С. И. А. М. А. К-а и према организацији која је одавно члан и оснивач СИАМАК-а, него сте тиме хтели да покажете какав дух влада у нашој организацији и у исто време да покажете срећну промену која је настала у односима народа уопште, а напосе у односима наших двају суседних народа.

Прва дужност коју са задовољством испуњавам јесте да захвалим у име СИАМАКА властима, Удружењу ратних инвалида и грађанима југословенским због пријема који нам је указан од првих тренутака нашег уласка у Југославију.

Екселенције, у име конгреса СИАМАК-а захваљујем вам свима на пажњи коју сте указали вашим присуством. Ми у томе не видимо само пажњу према личностима и организацији, већ у првом реду према племенитој идеји, која нас је искупила и којој смо посветили наше заједничке напоре. Ово нас може само радовати. То је награда за нас кад видимо, како се наше идеје прогресивно развијају и служе као идеја водиља међу народима.

Другови СИАМАК-а!

Обичај је у сличним састанцима да се претседнику обећава неприкосновено вођење дебата. Овај обичај не постоји за СИАМАК, јер наше скупштине одувек биле мирне, а наше дебате се увек одликовале достојанственом. Људи који сачињавају СИАМАК стари су борци који су већином унакажени у рату. Борили смо се у рату, вршећи своју дужност. За време затишја, у рововима, често смо размишљали. Резултат је био да је рат највеће зло за све народе, а мир да им је највећа срећа. И сваки за себе, независно, дошао је до закључка сада да увек постоји могућност да се избегне рат и да је потребно упорно настојати да до њега не дође.

А то ће се постићи: зближењем и споразумевањем међу народима, што ће најлакше успети међусобним сусретима и договорима. Зато је СИАМАК узео за циљ: организацију редовних састанака између удружења ратних инвалида и бивших ратника свију земаља; одбрану материјалних и моралних интереса инвалида и бивших ратника; активном сарадњом на побољшању односа између народа и чувања светског мира.

Идеја мира заједничка је нама свима, независна од народности, од вера и од социјалних и политичких убеђења. Сви припадници одати су јој у толикој мери да је она за њих постала култ. Сви ми претстављамо интелектуално братство, чија је заједничка црта идеја мира. Радили смо тако дуги низ година од оснивања наше заједнице па до данас.

Радимо зато што ми имамо право на боље поступање и зато што је то поступање државна обавеза. Сарађујемо такође на очувању мира, јер је мир неопходан народима. Радимо на зближењу и споразумевању народа, јер се може казати да се Европа налази у стању мира, али нико не може утврдити да је Европа мирна, као што би требало да буде, сигурна и организована, као једна економска и политичка јединка. Будући рат би био катастрофалан за Европу и за цивилизацију и потпуно би зауставно прогрес човечанства. Активност СИАМАК-а указује нам се као чување прогреса и цивилизације и служи у корист човечанства. Прожети овим племенитим осећајима која испољавају узвишене перспективе у продужењу узвишених циљева, чланови СИАМАК-а са ведрином и поверењем присуствују својој једанаестој годишњој скупштини и претседништво им жели успех.

Пошто је завршио, г. Никифоров је дао реч капетану г. Крапону, делегату Друштва народа секције за разоружање, који је поздравио конгрес, захвалио на предусретљивости Београда и пожелео да међународне организације ратних инвалида испуне своју мисију и постигну свој циљ за одржање мира.

Претседник г. Никифоров је онда дао реч претседнику Југословенског Фидака, г. Љуби Стефановићу, који је у име Фидака и у име претседника Београдске општине поздравио конгрес, извињавајући претседника г. Владу Илића што није могао при суствовати лично због смрти г. др. Војислава Мариновића, желећи делегацијама успех у раду.

Затим се на говорничку трибину попео г. Анри Пишо, који је поздравио конгрес у име Унион Федерала, изражавајући задовољство што је баш Београд примио у данашње критично време пропагаторе мира и указао им братско гостопримство, за борављајући дане када је, почетком рата и за време рата, био бомбардован и уништаван.

Пошто је г. Анри Пишо завршио, претседник г. Никифоров дао је реч делегату светске организације Јевреја ратних инвалида г. Швајцом, који је нагласио да су Јевреји, тај народ без отаџбине, увек били пријатељи мира и да ће увек сваку идеју о одржању мира свим срцем потпомагати.

У 11 часова, претседник г. Никифоров закључио је прво заседање конгреса, пошто је одређени програм завршен.

Поподне у 3 часа конгрес ће наставити рад.

ПРОИЗВОД „УНИОН", ЗАГРЕБ

Повећање увозног контингента јабука и оваца у Француску

Париз, 20 септембар

Јутрошњи „Ажанс економик е финансијер" доноси вест о повећавању контингента југословенских јабука и оваца.

Тим поводом лист износи, да је контингент на југословенским јабукама повећан на 25%, док је контингент за овце повећан 7 пута. На тај начин, учешће југословенских оваца у француском увозу пеше се од 5 на 35% целокупног француског увоза у овцама.

Лист сматра да је ово један од резултата на економском пољу пута претседника владе г. др. Милана Стојадиновића у Париз.

ПОВЕЋАЊЕ ПОРЕЗА У ШВАЈЦАРСКОЈ

Бери, 20 септембар

У државном савету изјавио је савезни министар за привреду и финансије г. Мајер да ће буџет за 1936. годину садржати уштеде од 20 милиона швајцарских франака, а да ће се расписати нови порези у укупном износу од 42 милиона да се на тај начин уреде швајцарске државне финансије.

Министар је додао да ће влада снизити плате државних чиновника а повећати порезе на веће приходе.

БЕОГРАДСКИ ПРЕМИЈЕРНИ БИОСКОП **КОРЗО** ДАНАС У 3, 5, 7 и 9.20 Јакшићева 9. Тел. 30-718

ЦЕНЕ МЕСТА 10.-, 15.-, ложе 20.- дин. Услед навале умољава се п. публика да долази на време. --- Никакве повластице не важе.

За 2 дана 3280 посетилаца биоскопа КОРЗО изразило је своје признање и дубоко дивљење најсјајнијем уметничком делу садашњости, какво до сада заиста није виђено у Београду.

Ову премијеру биоскоп „КОРЗО" приказује истовремено са париским биоскопом „МАДЛЕН"

„LES YEUX NOIRS" - ОЧИ ЧАРНЕ...

Генијална режија **ВЛАД. ТУРЖАНСКОГ**

У главној улози художественик француске глуме:

ХАРИ БОР И ДРАЖЕСНА ФРАНЦУСКИЊА **СИМОНА СИМОН**

РУСКИ ХОРОВИ И ДИВНЕ РУСКЕ РОМАНСЕ.

6389

НОВОСТИ код МИТИЋА
ОБУЋА
чувене марке ЗЕНИТ, позната је по својој елегантији и квалитету док су цене врло снижене. 709

Радник извршио самоубиство каменом содом

ПОКУШАЈ САМОУБИСТВА ЈЕДНЕ РАДНИЦЕ, ХАПШЕЊЕ ЈЕДНОГ ИНКАСАНТА, ПАД ИЗ ТРАМВАЈА

Чехословачки поданик Јосип Валеш, коме је 19 година, родом из Беча, извршио је јуче самоубиство на Дунавском кеју, код купатила „Београд". Валеш је становао у Балатској улици број 6, а био је упослен као радник у фабрици „Дрина". Јуче поподне је дошао на Дунавски кеј и у самоубилачкој намери испио већу количину растворене камене соде. Валеш се одмах срушио на земљу и изгубио свест. Пренет је у болницу, али је после кратког времена издахнуо.

Непознато је због чега је Валеш извршио самоубиство. Код њега је нађено једно опроштајно писмо, упућено његовој мајци, у коме је рекао: „Под овакним околностима не могу више да живим и стога хоћу да се убијем".

* * *

У улици Милована Глишића, пред аграном број 11, радница Наталија Илић, којој је 27 година, испила је неки отров и задобила теже повреде. Наталија је имала дете у наручју кад је попила отров. Пренете је одмах у болницу. Узрок њеног самоубиства је непознат.

* * *

Органи Одељења криминалне полиције ухапсили су Вају Дивјака, старог 32 године, родом из села Тројанског, у Оточачком срезу, Г. Волтер Фишер, инжењер и директор Англо-југословенског а. д. у Београду пријавио је полицији да је Ваја Дивјак, у својству инкасанта, наплатио 21.000 динара и новца и потрошио га. На саслушању код поменуте Дивјак је признао утају. Али каже да је наплатио само 15.000 динара и новац потрошио на своје потребе.

* * *

Испао је из трамваја и задобио теже повреде по грудном košu пензионисани железничар Јаша Буњевчановић, службеник Дирекције трамваја и осигурања. Буњевчановић је ускочио у трамвај који је већ био у покрету, оклизнуо се и пао на бетон. Пренет је одмах у болницу.

Цене хлебу повишене су данас за пола динара по килограму

Београдски пекари данас су повисили цене свима врстама хлеба. Од сада, хлеб ће бити скупљи за пола динара него раније. Повишење цена хлебу дошло је, како кажу пекари, због тога, што су све врсте брашна скочиле по 25 пара по килограму. Скок цена хлебу изазвао је разумљиво изненађење код свих престоничких грађана, а нарочито код радника.

Потпредседник Удружења пекарских мајстора г. Ђорђе Петровић овако објашњава подизање цена хлебу:

— Цене хлебу до сада су биле заиста мале. Тим пре овај скок од пола динара по једном килограму не треба ни мало да изненађује наше потрошаче. То је требало још одавно да буде. Сада је овај скок по готову дошао због тога што су цене брашну изгло скочиле. Према томе разумљиво је да ми пекари не можемо да радимо на своју штету и зато смо били принуђени да се решимо на подизање цена. Раније је било много несавесности код појединих пекарских мајстора. Та несавесност долазила је отуда што су поједини пекарски мајстори месили хлеб у тежини од 700 — 800 грама, а у ствари продавали га као један килограм. То су они чинили само због тога што нису имали рачуна да продају један килограм црног хлеба по два динара. Од сада ће полубели хлеб бити два и по, а бели три динара по килограму. Ми ни до сада нисмо имали рачуна да продајемо хлеб по старој цени, а да нисмо повисили цену за пола динара више, без сумње да бисмо радили на своју штету. Да се не би догађале несавесности код појединих пекарских мајстора, као што се то раније дешавало, и да не би радили на своју личну штету, ми смо апсолутно морали да се решимо на подизање цена хлебу. Вероватно је да ће цене хлебу и у унутрашњости скочити.

НЕОПРАВДАНО ПОВЕЋАЊЕ ЦЕНА ХЛЕБУ

Секретар удружења занатлијских радника г. Стеван Крњајић вели:

Скок цена хлебу заиста је дошао изненадно. Није разумљиво што су цене хлебу пола динара по килограму скочиле. Ово тим пре што је свега 25 пара по килограму брашно чаршије у цени. Ту се одмах види једна несразмера. Један пекар добија на 100 килограма брашна број 0 142 килограма хлеба. А на нумери 2, која се највише троши, не само у Београду, него и у унутрашњости добије се 135 килограма хлеба.

Најмање се добија у процентима хлеб на брашну број 6. Ту се свега добија на 100 килограма 132 килограма хлеба.

Ја верујем да неће ово подизање цене хлебу помоћи ништа пекарским радницима, који најбедније живе у Југославији. Они од овог подизања цена неће имати ништа више у платама, него верујем да ће ни се наредних дана почети смањивати. Сва тај новац, који буде добијао од подизања цене хлебу ићи ће у џеп пекарских мајстора.

Претставници опозиције из Дравске бановине код г. др. Мачека

Загреб, 20 септембар

За данас се очекује у Загребу долазак претставника Удружене опозиције из Дравске бановине.

Према обавештењима која смо добили из околине г. др. Мачека, који пристаније Удружење опозиције из Дравске бановине долазе у Загреб да се састану са г. др. Мачеком и договоре о организовању даље акције сапарламентарне опозиције у Словеначкој, затим о њеном њиховог гласника као и о дивизионим личних спорова који су избили између претставника Удружене опозиције у Дравској бановини.

Са нарочитом симпатијом примљена је у околини г. др. Мачека вест да је једно крило познате организације „Бојовника" приступило редовима Удружене опозиције.

И. Н.

† ДУШАН МАРКОВИЋ, архијерејски намесник у Земуну

Јуче поподне, после тешке болести, умро је у Земуну прота Душан Марковић, архијерејски намесник и признати национални радник.

Прота Марковић је рођен у угледној учитељској породици у Мошорину 1874 године. Гимназију је завршио у Новом Саду, а после матуре уписао се у богословију у Сремским Карловцима. По свршеној богословији дошао је у Земун, где је остао кроз цео свој живот.

Поред свештеничког позива, прота Марковић истицао се и као један од најзаслужнијих радника за народну просвету. Вероватно је да ће цене хлебу и у унутрашњости скочити.

Одложено суђење оптуженима за недопуштене послове у трговини уложним књижицама

Загреб, 20 септембар

За јутрос у осам часова било је заказано суђење пред малим кривичним сенатом Окружног суда трговцу из Николићеве улице Емилу Меркију, бившем чиновнику у канцеларији адвоката г. др. Јовањића Богдану Пушићу, бившем загребачком трговцу Роберту Фрајду и приватном чиновнику др. Бланку Оршагићу. Њих је државни тужилац, оптужио за многобројне преваре у пословима са уложним књижицама Прве хрватске штедионице, Српске банке, Удружене банке и Месне љубљанске хранилице, којим је пословима оштећено око сто особа.

Послове поменутих окривљених је као државни тужилац је квалификовао као преваре у вези закона. Сем тога, Меркић је оптужен и за фалсификовање исправа.

На данашњи претрес дошли су само оптужени Пушић и Роберт Фрајд. Утврђено је да Меркићу није могао да буде достављен позив за претрес, јер се не зна где се налази на сталном становању. За Оршагића је утврђено да му, дошуше, није достављен позив за претрес, али да га је његов бранилац усмено обавестио о датуму претреса.

Суд је одлучио да данашњи претрес одложи и да акта врати истражном судији, који, по могућности, треба у најкраћем времену да установи боравиште Оршагића. Чим он буде пронађен, заказаће се нови претрес. Суд је такође одлучио да, у случају да не дође на који од оптужених, против њих одреди истражни затвор, како се овај процес не би одуговачио. На овом претресу, према садашњем стању ствари, треба да се саслушају 42 сведока, а у случају да се ставе предлози за саслушавање нових сведока, тај број ће се знатно повећати.

Н. Ш.

† Ђорђе Велисављевић

генерални директор Српске банке у Загребу

Загреб, 20 септембар

У Загребу је преминуо Ђорђе Велисављевић, генерални директор Српске банке и члан Патроната и управе друштва „Привредник".

Покојни Велисављевић рођен је у Петровграду. Имао је 73 године. За све време свога дугогодишњег рада он се истицао као човек необично племенитог карактера, који је сарађивао у свима привредним, националним и културним друштвима. Он је био први директор и организатор Државне класне лутрије у Београду. Године 1895 дошао је у Српску банку, када је она основана. Био је посвећивао и велику пажњу друштву за стварање трговачког подмлатка „Привредник", које друштво, а исто тако и цео финансиски живот, губи у Велисављевићу једнога од најактивнијих и најспособнијих поборника.

Г. ЛАВАЛ ОТПУТОВАО ЗА ПАРИЗ

Женева, 20 септембар

Француски министар претседник и министар спољних послова г. Лавал отпутовао је за Париз у 13.20 часова.

АУТОБУС У ЗЕМУНУ ПРЕГАЗИО МАЛОГ ГИМНАЗИСТУ

Данас пре подне око 11 и по часова дошло је у Земуну до тешке несреће. Ученик првог разреда гимназије Милан Филиповић, када је хтео да пређе с једне стране улице, на другу оборен је од аутобуса који саобраћа на линији Београд—Земун.

Дечак је приликом пада теже повређен по телу и глави. Одмах је превезен аутомобилом у Болницу милосрдних сестара, где му је указана лекарска помоћ. Повреде су теже природе.

Дисциплински суд Београдске општине казнио је оптужене по трошаринској афери

Позната афера са премером шпира туса у фабрици Вишегечка а. д. добила је своју епилог пресудом дисциплинског суда, које је председао г. Кузмановић, инспектор Министарства унутрашњих послова.

Дисциплински тужилац г. Антоновић је оптужио г. г. Љубомира Милића, Владимира Бркића и Школьника.

После вишедневног суђења, пресуда је изречена синоћ после шест часова. Пресудом су оглашени кривим Школьник и Бркић што су пропустили да, претходно, проуче прописе из мењене трошаринске тарифе, односно новелу од 19 априла 1932 године, по којој су, поред рафинисаног, били дужни да измере и сирови шпиритус. Г. Милића је суд оглашено кривим што је пропустио да воли надзор над смештеним књигама. За друго дело, које им му се ставља на терет примљене поклона, ослобођен је.

Према томе, г. Љубомир Милић кажњен је са 10 смањења плате у корист општинске касе за годину дана, с тим да не може напредовати у служби две године. Школьник је осуђен са 10% одузимања од плате за годину дана и за исто време не може напредовати у служби. Владимир Бркић кажњен је само са пет од сто одузимања од плате за месец дана.

Оптужене су бранили адвокати г. г. Велимир Лукић, Павле Миљковић и Драг. Ђорђевић.

УВЕК БЕЛЕ ЗУБЕ ОДРЖАЋЕТЕ
само са сталном употребом невидљивог Клородонт пасте. Туба Дин. 8 и практичне Клородонт четкице за зубе. 7430

ПОВРАТАК ЈУГОСЛОВЕНСКИХ АУТОМОБИЛИСТА

Софија, 20 септембар

Данас пре подне у 11.15 часова на Софије је отпутовала за Југославију југословенска аутомобилистичка колона. Пред хотелом „Бугарија", у коме су били отсели југословенски аутомобилисти, окупила се велика маса грађана, који су дошли да поздраве и испрате југословенске госте.

Пре поласка, док су неки чланови југословенске колоне разгледали софиску Воскресенску башту, ван пута г. Велизар Јанковић са још неколико југословенских аутомобилиста био је примљен код претседника владе г. Андреје Тошева, министра унутрашњих послова г. Атанасова и министра саобраћаја г. Кожухарова.

Г. Јанковић умолио је претседника владе г. Тошева и поменуте министре да се поправи пут Цариброд — Софија, како би се омогућио аутомобилски саобраћај на путу Лондон — Цариград. Претседник владе г. Тошев пажљиво је саслушао г. Јанковића, обећавши да ће са своје стране предузети све да се моћи југословенских аутомобилиста изађе у сусрет.

С.

Биоскоп „УРАНИЈА"

ДАНАС У 3, 5, 7, 9.30

- ПРЕМИЈЕРА -

НАЈМОНУМЕНТАЛНИЈЕГ ФРАНЦУСКОГ ФИЛМА у режији славног режисера **Жилиена Дививиеа**

ГОЛГОТА

Најузбудљивија драма из историје човечанства, гигантско дело које је на врхунцу уметничког стварања. Гл. ул. играју: најславнији француски глумац

ХАРИ БОР и РОБЕР ле ВИГАН

Данас нови Парамунт журнал

У 3 САТА СВА МЕСТА ПО 10.— ДИНАРА.

У ПРИПРЕМИ:

ПРЕМИЈЕРА

романтичног филма по најпопуларнијем и најчитанијем роману

Александра Диме

ГРОФ МОНТЕ ХРИСТО

Роберт Донат Елиза Ланди

7149

ПРЕГЛЕД

На одељењу за грудобоље у Новом Саду јуче су лекари, специјалисти интерне медицине, сапштили Јелени Николетић да је здрава и отпустили је из болнице, а пола сата доцније, пренесена и сасвим изнемогла, Јелена Николетић стропоштала се на тротоар и грозничавим очима зурила у пролазнике, очекујући бар од њих неку помоћ. То је појава коју треба жалити, али кад та несрећна жена, мајка доцније, на интервенцију пролазника који окрећу главе од „грозне прилике", показује и сапштава да је тог дана, малопре, отпуштена из болнице као здрава, а у исти мах не може да устане, већ на очигледа пролазника умире, — значи беспримеран цинизам господе која су погрешно, само забуном, дошла на подожаје које заузимају, а да се не говори о савршеном неразумевању проблема болесника у санитарним установама.

▲ ▲

Милионско наслеђство породице Поповића Пешиће изазвало је међу члановима породице опште сукобе, јер једини законити наследник је луд и сад се сви труде да добију над њим старатељство, доказујући да је болесник баш у њиховој кући имати савршену негу. Овај сукоб толико се заоштрио да су се пронеле вести да нека лица врше припреме за отмицу умоболног, али су већ предузете мере да се тај покушај унапред онемогући. У време док се у апелацији, Банској управи и министарству унутрашњих послова решавало коме-подаништву припада наследник ових милиона, несрећни младић, како је комисија утврдила, живео је бедно у кући једне своје тетке, у пржавом и влажном стану, услед чега је добио реуматичне отоке на лицу. Борба оких рођака за дудака карактеристична је с обзиром на загроване прилике у породици која ће, бранећи своје интересе, планским уништити несрећног болесника, само да се дочена милионског капитала.

▲ ▲

А Петка Шумовића кога је неко оставио у једној шуми, у седљачкој торби, неће баш нико. Група доваца нашла је находче у петак и зато је добило име Петко. А пошто је нађен у шуми зове се Шумовић. Није нађена никаква забелешка и родитељи су заувек остали непознати. Петко је одрастао у Дому Црвеног крста где је изучио кројачки занат, а затим је, као већ одрастао младић, дошао у Београд да нађе посла. Истражујући своје порекло, у немогућности да документима докаже ко је, чији је и одакле је, не може да нађе службу и сад живи, окружен дегенерацијама хуманих друштава, од милостиње својих сиромашних другова. Био би, каже, најсрећнији човек на свету, само да нађе своје родитеље код којих би можда данас нашао на разумевање.

Хроничар Ст.

РАЗБОЈНИЦИ ПРЕВРНУЛИ ВОЗ У КИНИ

Шангај, 20 септембар

„Лист „Сунтао" јавља да су разбојници извршили на железничкој прузи Мугден-Јорен разбојнички напад. Разбојници су повадили колосек, те је воз изкликнуо и превртнуо се. Том приликом погинуло је 25 лица.

Разбојници су несрећу искористили да опљачкају воз и путнике, те су собом повели седам путника.

АВАНТУРЕ ЈЕДНОГ ОБЕСНОГ МЛАДИЋА СА ИГРАЧИЦОМ ИЗ РИЦ-БАРА

Хапшење Јакоба Крањеца, који је претио убиством свом оцу г. Хинку Крањецу, генералном заступнику „Адлер" писаћих машина

УХАПШЕН ЈЕ У ТРЕНУТКУ КАДА ЈЕ ОД СВОГ ОЦА ПРИМИО УЦЕНУ ОД 10.000 ДИНАРА

Велику сенсацију је направило хапшење Јакоба Крањеца, сина г. Хинка Крањеца, генералног заступника „Адлер" писаћих машина за Југославију.

Јакоб Крањец био је познат као лакомислен младић. Кад своја богатог оца имао је удобан живот и добру награду као књиговођа раније, а расипао новац по баровима и другим ноћним локалима. Оца је омбањивао и узимао од њега веће суме новаца. Покушаји г. Хинка Крањеца да поправи свог сина нису успели. Он је постајао све обеснији и за време последњег осмодневног отсуства г. Х. Крањеца, Јакоб је, по багателној цени, продао шест писаћих машина и сав новац пролумповао. Најзад, младић је и уцењивао свог оца и претио му убиством. У тренутку када је г. Хинко Крањец исплатио свом сину уцену од 10.000 динара, дошли су полицијски органи и ухапсили Јакоба.

Детињство: ни код оца ни код мајке; прва младост: авантуре

Кад је Јакобу било шест година, његов отац г. Хинко Крањец се развео од своје жене, која се, после тога, удала за једног зубног лекара у Сарајеву. Г. Крањец је свог сина сместио у једно дечје обданиште у Фесталу, код Беча. У овом обданишту мали Јакоб је остао годину дана. По доласку у Сарајево г. Крањец је свог сина предао на чување и васпитање својој другој жени.

Међутим, једног дана је нестало мало Јакоба. Њега је у најживљој сарајевској улици један господин зграбио и силом увукао у фијакер који се, после тога, удаљио највећом брзином. Отмицу Јакоба извршио је муж прве жене г. Крањеца.

Настојања г. Крањеца да свог сина добије натраг била су узалудна. О њему су се тада старали и школовали мајка и поочим.

Јакоб је, после, ипак, често посећивао свог оца. Овај му је куповао књиге, одело и друге ствари.

Али, још и тада је мали Јакоб почео да обмањује оца. Његови савети нису имали никаквог дејства. Као ученик нижих разреда гимназије, Јакоб је продавао своје књиге и све друге предмете у бесцење, само да би дошао до новца.

Кад је свршио четврти разред гимназије још се плашио код своје мајке и поочима. Тада је из куће украо 20 комада златног новца и потрошио га у јавним кућама у Сарајеву, у којима је провео неколико ноћи. Сем тога, од свог поочима је украо и неке антикварне ствари, продао их и новац лакомислено потрошио.

Јакоб Крањец

Поочим га је тада истерао из куће.

Јакоб се после девет година, у својој шеснаестој години, поново вратио оцу. Примио га је и предао се његовом даљем васпитању. Отмах је видео да ће тешко моћи од Јакоба постати добар човек. Од тог времена је његов отац имао са сином много непријатности.

Почетком школске године отац је Јакоба дао у један фрањевачки интернат у Високом, у Босни. После три месеца Јакоб је искључен из завода. Управа је, на очеву молбу да га опет прими, изјавила да то ниподшто не може учинити. После тога је Јакоб био неко време у њачком конвикту „Томислав", у Загребу.

Видећи да његовом сину не иде школа од руке, отац га је узео у своју радњу да изучи механичарски занат. Али, Јакоб није показивао нимало воље да нешто учи. За њега су главне ствари биле фудбал, дувандисање, скитање по сумњивим локалима. Он је из очеве радње узимао веће суме новаца и немилице трошио по баровима и са сумњивим женама.

Г. Крањеца су упозоравали да његов син узима новац из радње и проводи сваке ноћи раскалашан живот. Све мере г. Крањеца да свог сина поправи биле су узалудне.

Јакоб краде од оца шест писаћих машина

У последње време Јакоб је био књиговођа у очевој радњи, у Кнез Михаиловој улици 54. За време очевог отсуства, који се често бавио на другу, Јакоб је сам водио радњу.

Приликом последњег осмодневног отсуства г. Крањеца, прошлог месеца, Јакоб је украо из радње шест писаћих машина и продао их у бесцење разним лицима.

У књигама радње било је заведено да су четири писаће машине послате у филијалу г. Крањеца, у Сарајево. Г. Крањец је ово проверио и дознао да ове машине уопште тамо нису послате.

Отац је упитао сина:

— Како то да за осам дана нисам ништа продао? Каса је празна!

Јакоб је одговорио да је неколико машина дао на кредит и да ће новац добити за који дан. Кад је отац у ово посумњао и приморао га за призна да је машине крао а дневни пазар задржавао за себе и трошио, Јакоб је побегао од куће.

Четири писаће машине типа „Адлер" Јакоб је продао у бесцење механичкој радионици Раја Лазаревића у Зетској улици број 7. Једну малу писаћу машину је заложио за 1.200 динара код г. Панајотовића, трговца из Београда, Владимира Рипбара г. Штајнеру дао је једну малу писаћу машину за „бон" од 2.800 динара.

Лажне аконтације

Јакоб је за време очевог отсуства узимао сав пазар радње. То је радио на тај начин што је у књигама заводио лажне аконтације.

Г. Крањеца је, по повратку, упитао своје чиновнике и раднике да ли су добијали аконтације. Они су сви одговорили да од Јакоба нити су шта тражили, нити су добили.

Татја из „Риц"-бара

Скоро сав новац је млади Крањец трошио са играчицом Татјом из „Риц"-бара.

Јакоб се заљубио у Татју, играчицу из „Риц"-бара. У овом бару је проводио целе ноћи. Новац није трошио, него га је немилице бацао. Што год би Татја зажелела, Јакоб је учинио.

Са Татјом је правио излете аутомобилом до Сомбора и Осјека. Свако путовање га је коштало неколико хиљада динара.

Ј. Крањец са Татјом, играчицом из Риц — бара

Отац је још раније дознао за ову симпљивену везу и покушао да га отргне од барске играчице, али је Јакоб одговорио како жели да се ожени њом. Рођацима Јакоб није рекао да је Татја играчица у бару, него да је дактилографкиња у једном предузећу.

Младић је својој пријатељици кукавао хајдуке и све оно што би она зажелела.

Неко време се Татја бавила у Сарајеву и Дубровнику и отуд му писала нежна писма. Молила га је да јој наручи једну плаву хаљину која не сме бити скупља од 1000 динара. Писала му је, даље, да га воли, али на брак, који јој је Јакоб предлагао, не може пристати. Они се довољно не познају. Он је још врло млад... Тек двадесет година.. И неискусан... Ако би, нешто, његов отац г. Крањец пристао на овај брак и писао јој о том, онда би се могли разговарати.

Претња убиством и уцена

Кад је видео да од оца не може добити већу суму новаца и да отац неће одобрити његов брак са играчицом Татјом, Јакоб је почео да прича како ће оца угушити. Према исказу г. Крањеца, његов син је спремио рукавице и покушао једне ноћи да га задави, али није могао отворити врата од спаваће собе.

Јакоб се дружио са неким Стреховецом. Кад је покушао да отвори врата и нападне оца, овај Стреховец је био с њим.

Јакоб је говорио:

— Идем да угушим оца, који спава у суседној соби!

Г. Крањец је све покушавао да умири сина, али ништа није помогло. Он му је стално претио убиством.

После тога је г. Крањец поднео тужбу Државном тужиоцу и тражио хапшење свог сина. У тужби је изнет цео младићев живот, крађе, преваре, фалсификате и претње, као и покушај убиства. Сем тога, г. Крањац је поднео пријаву и Одељењу кривичне полиције Управе града Београда.

Јакобу је требало много новаца. Он је навикао да троши немилице. Тражио је од оца 10.000 динара и рекао да га после тога неће дирати.

Г. Крањец је био приморан да исплати сину 10.000 динара.

Састао се с њим на одређеном месту и предао му ову суму.

Међутим, тек што је Јакоб примио новац и пошао, наишла је полиција и ухапсила га.

Г. Крањец, љут и узбуђен, полетео је на свог сина. Није могао ни речи да проговори.

Али Јакоб је везан и одведен у полицију.

Г. Крањец је, после ове уцене, поднео и другу тужбу против Јакоба, у којој је изнео да га је син оштетио са 50.000 динара.

Земља затрпала две девојчице

Осјек, 20 септембар

На пашњаку земљишне заједнице у Бокшић Лугу јуче су погинуле две 11-годишње девојчице. На томе пашњаку налази се једна велика ископана јама, у којој се чува песак. Деца су се често играла у овој јами, па тако и јуче. Међу њима налазиле су се и 11-годишња Ана Оцелић и Славка Аминић. У једном тренутку одвалио се један део стране ове јаме и земља је затрпала обе девојчице. Како је помоћ стигла касно, обе девојчице су већ биле мртве.

ПРОГРАМИ ПОПУЛАРНИХ БЕОГРАДСКИХ ПРЕМИЈЕРНИХ БИОСКОПА

КАСИНА

САМО ЈОШ КРАТКО ВРЕМЕ

под протекторатом **француског посланства** ремек дело француске кинематографије по роману ХЕКТОРА МАЛО

БЕЗ ПОРОИДИЦЕ

-- SANS FAMILLE --

У главним улогама

Роберт Линен и Вани Марку

чувени певач Миланске скале

СЛЕДЕЋИ ПРОГРАМ

величанствена тонфилм премијера из историје француског народа

ДЕВИЦА ОРЛЕАНСКА

Херојска балада о неустрашивој девојци

У насловној улози ненадмашна уметница

Ангела Салокер

КОЛАРАЦ и ВРАЧР

У 3, 5, 7, 9³⁰ - ОД ДАНАС - У 2, 4, 6, 9³⁰

ВЕЛИКА И ИЗАБРАНА ПАРАМУНТ ПРЕМИЈЕРА

КАРНЕВАЛ У ШПАНИЈИ

Узбудљив тон филм у коме су приказане дискретне авантуре једне играчице која је све мушкарце сматрала за играчке

У главној улози жена пуна страсти која очарава и залуђује: демонски заводљива лепа и омиљена

МАРЛЕН ДИТРИХ

У осталим улогама **Лионел Етвил, Цезар Ромеро**

Додатак: ПАРАМУНТ НОВОСТИ и МУЗИЧКИ ФИЛМ У БОЈИ

У ВРАЧАРУ НА ВЕЧЕРЊОЈ ПРЕТСТАВИ

Поред филма нов артистички програм: 1) **Уесемс квартет,** најскупља артистичка атракција света; 2) **Монтгомерис** квартет, циркачка трупа из ревије Џозефине Бекер, 3) **Низа и Влада Малинатски,** хавајске игре; 4) **Хуго Хуго,** пикантни шансоњ; 5) **Смити** комичар са новим програмом; 6) **Ревија играчица.**

Код КОЛАРЦА ускоро одушевиће Вас као никад до сада омиљена

МАРТА ЕГЕРТ У СКУПОЦЕНОЈ ЈУГОФИЛМ ПРЕМИЈЕРИ ПЛАВОКОСА КАРМЕН

КОЛОСЕУМ

ОД ДАНАС У 3, 5, 7, 9.30

весела

ПРЕМИЈЕРА

ЕВО МОРНАРИЦЕ

Филм пријатне забаве и духовитог заплета. У главним улогама

Џемс Кањеј и Глорија Стуарт

Учествује целокупна америчка ратна морнарица, авијација и ваздушна лађа „Макон". — Додатак **Универзум новости**

Ускоро код КАСИНЕ

ЏИНОВСКА ПРЕМИЈЕРА

Изабрана премијера за изабраном премијер м — то је наш овогодишњи рек тоар

СПОРТ

ОКО СЛОВЕНСКОГ КУПА

Претседник припремног комитета др. Андрејевић одпази у Праг 29 о. м.

Идеја Словенског купа све се више остварује. Како моментано стоје преговори, готово извесно је да ће до његовога остварења доћи. Да би се ти преговори још више убрзали и да би припреме око дефинитивног оснивања дошле у крајњу фазу, Ј. н. с. одлучио да претседник припремног комитета и потпретседник Ј. н. с-а др. Андрејевић отпутује крајем овога месеца у Праг, где би конференсао са свима вођеним претставницима Чехословачког савеза.

Др. Андрејевић одлази у Праг 29. о. м., где ће одржати низ конференција. Чехословачки савез је обавештен о овим конференцијама и врло радо их прихвата.

ЈУГОСЛОВЕНСКЕ ХАЗЕНАШИЦЕ У ПОСЛЕДЊОЈ УТАКМИЦИ У ПОЉСКОЈ, ПОБЕДИЛИ СУ ПОЗНАЊ СА 8:2

Познањ, 20 септембар

Јуче су југословенске хазенашице одиграле као репрезентација Загреба своју последњу утакмицу на турнеји по Пољској. Противник је био тим Познања. Загреб је победио у врло лепој игри са 8:2. Данас наше спортисткиње напуштају Пољску и преко Бечу путују за Загреб. М.

ТИМ БАСКА ЗА НОВИ САД

Позивају се да буду у недељу 22 септембра у 7,30 часова на железничкој станици, и да се јаве вођи пута г. Николи Симићу, следећи играчи: М. Јакшић, вођа. Ранчић, Мил. Димитријевић, Љ. Војновић, Драг. Клисарић, Р. Павловић, Ђ. Деглингер, Бабановић, Томашевић и Сарић.

—o—o—

Левингтон, енглески судија, води сусрет Швајцарске са Француском у Женеви 27 октобра.

У Цариху 3 новембра играју Швајцарска и Норвешка. Суди белгијски судија Берт.

У Букурешту у недељу „Венус" је победио „Рипензију" са 5:2!

КУГЛАШКИ СПОРТ У СОМБОРУ

Сомбор, 20 септембар

У недељу ће се одржати по други пут утакмица за прелазни пехар „Грађанске Касине" у којима учествују сви сомборски клубови. „Напредак" има највише изгледа да освоји ове године пехар пошто се налази у одличној форми. „Грађанска Касика" је највећи противник „Напретка" пошто се утакмица игра на њиховом терену.

К. М. У. налази се исто тако у доброј форми па није искључено да они ове године не освоје пехар. Остали такмичари. „Бунавачко Коло", „Спорт", „Глорија", „Селенча", Г. В. К., и „Културбунд", налазе се средњој форми али није искључено са њихове стране и неко изненађење.

Хоће ли сомборски куглашки клубови ступити у Савез? Сви клубови одржали су седнице да ли да ступе у савез или не. Пошто је већина констатовала да ступање у савез много кошта а већину клубова воде радници тешко да ће доћи до њиховог ступања у Савез. У суботу ће се састати сви вођи и ово питање решити. Ако се ово питање реши у корист савеза онда ће се првенство моратн играти поново.

Извештавају се сви клубови да је ново игралиште Радничког спорт клуба отворено и стоји на расположењу свима клубовима. Т.

Пехар г. Трише Сворцана, ревизора „Правде" у Сомбору, најбољем куглашком клубу

СУТРА У ЦАРИГРАДУ ПОЧИЊУ БАЛКАНСКЕ ИГРЕ

Јутрошња цариградска штампа истиче да и ове Балканске игре уствари значе дуел Грчка-Југославија

ПОСЛЕ ДУГОГ АЛИ ЗАНИМЉИВОГ ПУТА ЈУГОСЛОВЕНИ СУ СТИГЛИ У ЦАРИГРАД ГДЕ СЕ ВЕЋ НАЛАЗЕ РЕПРЕЗЕНТАЦИЈЕ СВИХ БАЛКАНСКИХ ЗЕМАЉА

Са Балканских игара у Атини: Папаникола (Грчка), Панајот (Румунија) Мантелос (Грчка) и Миоковић (Југославија)

Цариград, 20 септембар (Телефонски извештај)

Стигосмо после дводневног путовања у Цариград. Наши лакоатлетичари осећају се врло добро. Иако су готраћно, путовање се могло поднети, јер смо имали на расположењу специјалан вагон прве класе. Овом приликом треба учинити признање надлежнима, да су чинили све што је до њих стајало, да нам путовање буде што удобније. Сада је на нама дужност да оправдамо наде које се у нас полажу.

Сутрадан по поласку из Београда, око подне, стигли смо у Софију. На дали смо се да ће нам се ту придружити Бугари. Међутим, како је бугарски спорт претрпео пре неколико дана велики губитак смрћу свога вођа Иванова, то је учешће Бугара доведено у питање због опште спортске жалости.

Срдачан дочек у Цариграду

После кратког времена проведеног у лутању по Софии, наставили смо пут. Наше расположење у возу реметила је само досадна врућина, која је била досаднија утолико, уколико смо се приближавали Истоку. Зато су многи лакоатлетичари проветрили пондане у вагон ресторану, расхлађујући се минералним водама, а такође и онако узгред, да би се пре кратило време, пљуштао је покер и преферанс.

Око поноћи придружила нам се ар банска репрезентација која је путовала преко Грчке. Јутро нас је затекло у Турској Тракији, где се сада налази на великим маневрима турска војска, чија шатори дају извесну живост овим иначе пустим пределима.

Дочек у Цариграду био је веома срдачан. Станица је била пуна света, спортиста. Ту су били претставници турског лакоатлетског Савеза и многобројни чланови југословенске колоније у Цариграду. Претседник Турског савеза поздравио нас је на француском и пожелео нам добродошлицу. У име југословенских лакоатлетичара одговорили су г. г. Угринић и Добрин.

После облигатног фотографисања одвезли смо се у хотел „Токатлиан" најбољи и најлуксузнији хотел у европском делу вароши. Ту смо затекли грчке лакоатлетичаре, који су дошли лађом из Атине. Поподне смо искористили за лаки кондициони тренинг на стадиону Таксима. Пре нас су тренирали Грци. Колико смо могли у први мах констатовати, изгледа да се Грци налазе у извесној форми и да ћемо са њима имати велику борбу. Стадион на коме ће се одржати Балканске игре налази се на другој страни Босфора. Ми ћемо га обићи данас поподне.

Све карте су распродате...

Данас у петак, у подне, одржава се конференција Балканског комитета, на којој се претресају многе важна питања, у вези са припремањем Балканских игара. За нас је најинтересантније питање маратонца Киријакидеса, који је, иако енглески држављанин, наступио за Грчку. Интересовање у Цариграду за Балканске игре врло је велико. Турци су успели добром рекламом да у великој мери заинтересују спортски свет. Карте за сва три дана такмичења већ су распродате.

Сутра почињу Балканске игре

Као што је познато, Балканске игре почињу сутра, 21 овог месеца, у 14.30 часова. Прво се приређује свечани дефиле балканских лакоатлетских репрезентација.

Приближно тачну прогнозу у погледу резултата на утакмицама за прва мах доста је тешко, јер још нису познати дефинитивни састави појединих репрезентација. Колико смо могли видети из разговора са Грцима, они се надају да ће овога пута отићи са Балканских игара као победници.

Балканијада уствари дуел нас и Грка

Данашњи јутарњи листови доносе раније резултате и на основу њих праве прогнозе. Углавном, сви се слажу да ће се главна борба водити између нас и Грка.

Организатори Шестих балканских игара труде се да нам учине што угоднијим боравак у Цариграду. У ту сврху одржаће се у току идуће недеље разне приредбе и излети.

Јуче су допутовали румунски лакоатлетичари, а према последњим вестима није искључено, да доћу и Бугари. У томе случају, на овогодишњим Балканским играма били би заступљени лакоатлетичари свих балканских држава.

Љ. Симић

ЈУНИОРСКА ТАКМИЧЕЊА У БЕОГРАДУ

Сутра и прекосутра поподне на игралишту „Југославије" одржаће се лакоатлетска такмичења. У исто, дакле, време када се наши асови боре у Цариграду за првенство Балкана, одржаће се у Београду на игралишту „Југославије" веома интересантна такмичења. Први пут одређено је такмичење само за јуниоре и то у три групе: разред А дечаци који нису прешли 14 година, група Б за дечаке од 16 година и разред Ц за младиће који нису навршили 18 година.

Ова идеја, која се у Загребу и Љубљани већ одавно практикују и која је једино исправна ако се жели да створи један добар подмладак, даће и београдској публици прилике да види најмлађе на делу. Несумњиво, да овде не играју највећу улогу резултати. Овде се не могу очекивати рекорди, али се зато надамо да ћемо видети лепе и фер борбе како то и доликује младићима.

То је најбољи испит за све оне који и крај слабе могућности имак тренирају. Том приликом најбоље ће се видети како клубови у Београду воде бригу о подмлатку из којег се имају данас сутра очекивати звезде и стубови једног лакоатлетског тима. Несумњиво је да Београд упркос неких лепих победа а и непотребних пораза (против Загреба) не обилује сувише добрим атлетама. Нарочито се показује отсуство у тркачима на средње и дуже стазе, док на свим дисциплинама недостаје подмладак. Постоји бојазан да се тих неколико старијих атлета прерано не истроше, па да Београд остане без добрих атлетичара. Овакви митинзи а нарочито када би се приредили митинзи између свих београдских средњих школа, избацили би на површину много нових талената и полако припремили терен за једну широку масу.

ПОСЛЕ ШВАЈЦАРСКЕ

Опет смо се вратили у блештавом сјају

Признајем да ми је мало неугодно што сам ставио овакав наслов, неугодно, јер се односи на наш тим; а прилично сам се двоумио зато — и стално сам превлео размишљајући о његовој ефикасности. Најзад сам скоро зажалио, и брзином пера од бар двадесет километара на час, усудио се да га изнесем и пред ваше очи, ризикујући, према томе, да наша, или боље моја скромност, буде подвргнута вашој оштрој критици.

Али, господо, верујте да сам на то апсолутно био принуђен, јер другог излаза није било! И чујте, морам вам рећи још нешто! Уствари овај наслов претставља врло неефикасно реализовање дивних похвала којима су нас почаствовали спортски критичари најлепше земље на свету! Јер све оно што се о нама у Швајцарској писало, дајем вам часну реч, мо же се упоредити само са критиком коју су добили само још неколико највећих светских тимова када су били у јеку своје славе!

Је ли потребна завршница демонстрација југословенском фудбалу него што је за њега учинио „Газет д Лозан", чије је редове прочитао бар цела средња Европа?

Ови великани континенталног фут бала сада знају, видели су нас и сами су нас убројали јавно међу најбоље тимове континента. Ово тврдим не само обзирући се на критике све могућних швајцарских листова, него поглавито стога што су овим играма присуствовали и дописници осталих великих европских новина.

Али узмимо, засада само Швајцарску, која наш фудбал није могла особито ценити! Сада ова иста Швајцарска шири гласове по целом свету да се игра нашег тима приближава савршенству и да у њему узимају учешћа десет интернационалца ретко виђене марке!

Лепо мишљење, морате признати!

Али ево вам, уосталом, још неколико редака из тога листа:

„Ретко нам се указала прилика да аплаудирамо једној навали толико изблазираној и ефикасној!"

И заиста публика је сваки наш шут на гол и сваку брзу акцију непрестано одушевљеро поздрављала, нимало не жалећи своје дланове.

Чујте даље:

„Играчи брзи", вели „Газет", „који знају паметно да се демаркирају и који не траже личне успехе!"

„Халфови?"

„Три већта играча чине ову линију покретном, и који служе час одбрани час навали, отуда полазе дугачке лопте у дубину крилима или у центар са изванредном прецизношћу ју".

„Два солидна бека, окретна и снажна, употпуњују трио одбране који је тешко превртити (!)".

Шта кажете?

А знате ли шта тврди „Трибин д Лозан"? Он отворено признаје да би дао без предомишљања врло тешке паре када би Швајцарска могла имати један овакав тим!

Што се тиче наше навале, о њој пишу чудотворно, и уопште је највише хвале (молим Вас још једном да ме извините). Они мисле да је за њу најбоља оцена ако кажу да у њој има неколико Хитреца.

„Уосталом, завршава „Трибин д Лозан" цео је овај тим чудних људи из Београда састављен од једанаест професора фудбала!"

Ето, дакле, па се уверите да смо са успехом наставили рад на спуштању носа Средње Европе, и сада нас она, она која нас је, када је о нама било речи, обележавала само једним омаловажавајућим „пих", сада нас једна од претставница њених куће у звезде и диже у небеса!

Али еко, тако и треба кажњавати све те који су нас потцењивали, само ми, нас што се тиче, ми се нећемо задржати само на томе!

Не, наш задатак нипошто случају још није завршен! Напротив, његов почетак је тек у развоју, и ми ћемо свестрано радити, не заносећи се достигнутим успесима и не уображавајући никада да смо постигли изузетне много и да знамо све.

Јер, увек се има штогод ново научити, и увек се може још више учинити, само треба радити!

А сада, да ли бих смео да вам пред ложим нешто, на шта, дођуше, Ви не бисте пристали, можда, али, уствари, тај предлог није за одбацивање.

Наиме, да ли бисте имали нешто против када би Бск промењо име? Промењо рецимо у, у...

ДРУШТВО ЗА ПРОБИЈАЊЕ ИНОСТРАНОГ ЛЕДА?

Шта кажете!?

Јер знате, нама је управа увек говорила пре поласка на неки већи и тежи пут:

„Господо, само још овај пут будите стрпљиви и играјте као што умете, па ће после све бити у реду. А ми морамо и овде пробити лед! Морате бити послушни, јер отварате врата Европе клубу, јер их остављате по свом проласку широм отворена целој Југославији!"

„Дакле, борите се за ово двоје до крајњих граница својих моћи, а кад једном већ будете пробили лед, други пут ће већ бити боље; то оставите нама!"

Вто тако су нам увек причали, и ми, шта ћемо, него само погнемо главе и дајемо бутеви пристанак. И није само што пристајемо, већ смо решени и да погинемо за једну овакву општу ствар!

А тако вам је то било и са Чехословачком и са Холандијом и са Француском, Мађарском, Румунијом, Грчком и сад најзад са Швајцарском! Сваки смо ми морали пробијати лед, без обзира да ли играмо зими или лети. За нас је дебелог леда увек у изобиљу било, а како смо баш увек били добро наоружани и снабдевени разноврсним еланом, редовно смо правили толико велике рупчаге у том леду, да ће кроз њих моћи цела Југославија вечито да пролази, јер се оне више неће никада заледити. Нећете, будите уверени, јер ми добро копамо!

Што се тиче последица које се после оваког писања швајцарске штам пе појављују, мислите ли да ће се на њих дуго чекати??

Не, оне су већ избиле на површину. Јер поред Енглеске и Шкотске, о чему сте већ читали, стигле су већ пре но што смо ми стигли кући, мно гобројне понуде које нас маме поново у Швајцарску на једну већу турнеју, одакле мисле да нас одзуку у Француску, из ове у Немачку и, најзад, засад још само у Холандију!

Ситница?! Не?

И видите сами сада колико ћемо тешкоћа имати око пробијања ледене површине у Немачкој, и, нарочито у Енглеској.

Дакле, још ту да пресе лед, па онда не би било за нас више мигле клизавије у целом свету, али би и пак, у замену за то, ишло све глатко! Дивота једна!

Али, што је најглавније, на тај бисмо начин имали два дивна друштва у Београду. Једно је већ основано и оно носи назив.

„МИСИОНАРСКО" А. Д.

а ово друго, наше, носиће, као што рекох:

„Друштво за пробијање иностраног леда"

Ма да ова два друштва имају, уствари, исти циљ, ипак међу њима има извесне разлике.

Прво, н. пр., потпуно одговара сво ме правом називу, јер има тихе и мирне чланове који своје излеће не шире отпем и мачем, и не теже непосредном и директном успеху, већ се задовољавају увек оним моралним.

Друго, међутим, шири свој циљ наоку силом и намеће је и културњима од себе, не обзирући се ни на шта. Оно, дођуше, није тако фино као прво, али је у индустриском погледу способније, и учинило је много да оцена квалитета наших производа иглo направи велики скок на светској пијаци.

Него, знате, оставимо сада то, па пређимо на главно! Дођите ви лепо у недељу на игралиште наше комшије, па ћемо вас ми мало позабавити. Прошетајте мало до нас слободно, неће вас много коштати, богами! Биће весело, ето па питаће кога хоћете! Још кад вам кажем да тај велики жур приређују:

„Мисионарско" А. Д. у заједници са својим пријатељима из „Друштва против интернационалне клизавице", онда се бар нећете, ваљда, толико двоумити?!

У реду је ствар? Не?

Светислав Глишовић

ТИМ „ЈУГОСЛАВИЈЕ" ЈЕ ОДРЕЂЕН, АЛИ ЋЕ, МОЖДА, ИПАК БИТИ ИЗМЕЊЕН

Вођство „Југославије" за недељну утакмицу са Б. с. к-ом одредило је овај тим: **Плаш; Стајић, Димитријевић млађи; Пауновић, Лозанчић, Анђелковић; Милошевић, Перлић, Зечевић, Секулић, Љ. Поповић.** Иако је тим одређен, ипак, нису искључене измене. Лукић је подвргнут лечењу па има наде да ће до недеље излечити повређени мишић. Исто тако није искључено да на месту Анђелковића не појави се Валок. Марковић не игра јер се повредио на раду.

НИКОЛИЋ ЈЕ ТЕШКО ПОВРЕЂЕН НА ТРЕНИНГУ

На јучерашњем кондиционом тренингу играча прваго тима Б. с. к-а Јошка Николић је тешко повређен. При једном брзом спринту, он је тако несретно стао да му је прелом љена кост на нози, више чланка. Одмах после тога пренесен је у санаторијум др. Живковића, где је установљена фрактура кости, нога му је стављена у гипс и остао је на лечењу. Прелом кости је врло опасан, тако да ће болесник морати најмање шест недеља да лежи.

Глишовић

Због повреде Николића, синоћ је воћа секције Б. с. к-а г. Н. Симић изменио тим који ће играти против С. к. „Југославије". Одбраја је остала иста, а напала ће играти у саставу: **Тирнанић, Вујадиновић, Марјановић, Божовић, Глишовић.**

ЧЕХОСЛОВАЧКА је за недељну утакмицу са Мађарском одредила овај тим: **Планичка** (или **Кленовец** из „Спарте"); **Бургер, Чтироки; Кошналек, Боучек, Србек** (сви „Спарта"); **Хорак** („Викторија", План), **Свобода** („Славија"), **Силни** („Бохеминс") или **Соботка** („Славија"), **Нејелли** („Спарта"), **Пуч** („Славија"). Резерва **Водичка** („Славија").

ПОКУШАЈ САМОУБИСТВА БИВШЕГ РОБИЈАША

Гружа, 20 септембар

Пре две године пуштен је са робије Живота Вуловић из села Чести на, пошто је издржао казну за уби ство жене.

Одмах по доласку оженио се други пут. Другу жену је ускоро отерао и у кућу довео девојку Лепосаву Лазаревић. С њом је наставио да живи нелегално.

Лепосава је била врло лепа и Живота је из дана у дан постајао све више на њу љубоморан. Почео ју је немилосрдно тући, забрањујући јој да уопште излази из куће. Прилком последње свађе Вуловић ју је ударио по глави тако да је она пала онесвешћена, сва обливена крвљу.

Причекао је једно време да се освести, али како Лепосава никако није показивала знаке живота, он се уплашио да болница не иде на рокУ. С полиције је дограбио бријач и њиме себи пререзао гркљан.

Жена се у току ноћи освестила и видела мужа крвавог. Одмах је у селу потражила кола и пренела га у бановинску болницу у Равном. Због великог излива крви, лекари сумњају да ће Живота остати у животу. Ј. Х.

Зидање нове цркве у Даросави

Даросава, 20 септембар

Иницијативом овдашњих грађана образован је нарочити одбор коме је стављено у задатак да се стара о изградњи нове православне цркве у Даросави. Стара црква већ је дуже времена склона паду. Црквени одбор до био је одобрење да цркву може зидати. Одбор има један фонд у Хипотекарној банци за градњу цркве. На челу црквеног одбора је г. Велимир Томић, свештеник. Ускоро ће се приступити градњи цркве. Р.

БРАЧНИ СНОВИ ПАВЛА МИЦИЋА

Роман у стриповима из београдског живота

Текст од Б. Стевановића — Цртежи Ђуре Теодоровића

Политика је терен најразноврснијих могућности и немогућности, на коме су „липиданери" постали појам.

⊙ ⊙

...а користећи се туђом добронамерношћу и поверењем, многи су баш на том терену направили најфантастичније каријере.

— Беспослицару недам своју руку! Треба да зарадиш своју срећу.

— Али, Десо...
— Напоље!

— Сад ми још само остаје да се обесим. Само ни конопца немам... Не мари... Скочићу с моста у Саву.

— Пајо, стари друже! Не! Ја ћу ти помоћи: постаћеш посланички кандидат и видећеш шта се све може...

— ...Јес, браћо, боримо се за човечанска права, против корупције, савашења, неправилности, бирократије и дератизације.

— Алал му вера! Тај паметно говори. Ко ли му је тај?
— Живео борац за народну слободу!

— Јој, Пајо, срећо моја... Па он је постао народски човек. Добио је и неки мандат. Ју, ју...

— Добио сам посла, Десо! Замисли, у мањежу!
— А шта ћеш радити?
— Јахаћемо на „липиданерима"...

ОПЕРА

Нови Офенбах на београдској сцени

ПОВОДОМ ОБНОВЉЕЊЕ ИНСЦЕНАЦИЈЕ „ХОФМАНОВИХ ПРИЧА" „БУФ ПАРИЗЈЕН"

(66 оперета у једном чину)

Јулском револуцијом 1830 године настао је у Француској историски период познат под називом „грађанско краљевство". Тај период значио је културно-политичку реакцију на револуционарно време, у коме се грађанство ухватило у коштац с феудализмом (1789). Феудални редови, племства и свештенства, понова су дошли до својих имања и до утицаја на државну власт. Одлучну реч у државној управи, међутим, имали су банкари, берзијанци, сопственици угљених и жељезних рудника и један део земљопоседника. Успон при вредног живота, који је био заустављен у доба наполеонских ратова и бурбонске рестаурације — наново је омогућен, — а истовремено и процват културе, на чијој се фасади блистао жиг реакције.

Том историјском отсеку одговара у музици период нагле декаденције и назадњаштва. У Паризу у то време дају том читавом музичком животу „Велика опера", „Театр лирик", „Опера комик". Мајербер (у чијој власти је „Велика Опера"), Гуно (који је у најтешњој сарадњи с „Театром Лирик") и Томас („Опера комик") су неприкосновени ауторитети — који одређују смернице музичког развоја. Рихард Вагнер, који долази у Париз, не успева да дође до речи и бива одгурнут у страну.

Општа корупција, монструозне финансијске спекулације, пораст малограђанске републиканске опозиције међутим, ускоро ће у брзи пад грађанског краљевства. Као одговор на то реакционарно културно раздобље јавља се у литератури сатира. Њен утицај се убрзо опажа и у лирици. У таквој атмосфери створио је своје чувено позориште „Буф Паризјен" — Жак Офенбах (исмачки Јеврејин претопљен у Француза). То је било импровизирано позориште, чија је основна карактеристика неумитна сатира ондашњег социално-политичког поретка — без везе са каквим одређеним идеолошким ставом. Техничка изузетност Офенбаховог театра била је у томе што је он диспонирао најминималнијим сценским средствима према којима је подешавао стил и карактер своје музике. У првој епоси свог рада он пише интермецца која не садрже више од две особе. Друга епоха обухвата оперете у једном чину са 4 особе највише. У трећој епоси фигурира известан број глумаца без улоге — од којих свака пева по једну писму. Четврту епоху сачињавала су дела у једном чину са 4 слике. Пета епоха приказивала је комаде у једном чину с хором и неограниченим бројем особа. Тек у шестој епоси дозвољен је био неограничен број слика. Офенбах је тако радећи успео да напише 66 оперета у једном чину „Хофманове приче" претстављају спој трију једночиних опера.

Поред политичко-историјске вредности, Офенбахове једночине опере имају и знатну (ма да не велику) музичку вредност. Отуда Офенбах за нас није безначајна историјска фигура — а неки његовим делима се одиста мора наћи место у сваком пристојном оперском репертуару. И ма да бисмо се више радовали да смо уместо „Хофманових прича" (које су већ биле на нашем репертоару) — видели какву нову, досад неизведену оперу — па ма и из старијег репертоара, — поздрављамо нову опрему Офенбахових „Хофманових прича", која заслужује сваку пажњу.

РЕЖИЈА

Детаљно упознат са историским миљеом из кога потиче дело, снабдеван знатном резервом режисерског искуства, одбарен врло живом фантазијом и богатом инвенцијом, г. др. Хецел је реализирао једну смелу и интелигентну сценску концепцију „Хофманових прича". Акцентуирајући гротескно у музици — гротескним у мимици, покрету и гесту — подвлачећи и стварајући гротескне ситуације, инсистирајући на стилизираној глуми као солиста тако и масе — г. др. Хецел се веома спретно приближио правом „буфо" — карактеру Офенбахове музике — што претставља нарочиту добит у поређењу с пређашњом режијском опремом ове опере. У сцене с масама др. Хецел је унео много динамике, синхронизирајући сценску радњу светлошћу. У конструкцији сцене он је окретно решио значајне проблеме радње. Па ипак, не бисмо могли рећи да је др. Хецелова режија „Хофманових прича" без замерке. Пре свега изгледа нам да је монументалност и помпа сценске реализације у нескладу с карактером Офенбахове музике, која захтева мање „велико-оперског" манира, више интимности, више камерног штимунга. Друго, сматрамо да постоји неуравнотеженост у третману солистичких партија у којима глума, мимика и покрет нису конзеквентно стилизирани, већ осцилирају између гротескне стилизације и егзалтираног натурализма. Најзад, чини нам се рад с масом пре више је маниристичан — не увек мотивисан радњом — не увек економичан. Али и поред ових замерки, „Хофманове приче" претстављају једну од најуспелијих оперских режија на београдској оперској сцени.

ПОДЕЛА УЛОГА

Осим режијских промена нова опрема „Хофманових прича" пружила нам је сасвим нов распоред партија.

Хофмана је с очигледном предношћу спремио г. Владета Поповић. Он је у своју интерпретацију улоге унео сав свој романтични темперамент, више од херојства — подвлачећи чедност јунака — сапатнице. Морамо признати да би (без извесних претераности у гесту) ово била једна од најуспелијих креација изшег уметника. Г. Поповић ће нагло корачнути напред кад буде дефинитивно ликвидирао са остацима једне извештачене театралности, од које још увек донекле трпи његова појава на сцени Г. Пихлер у својој четворострукој улози (Линдорф, Копелиус, Дапертуто, Доктор Мирака) показао је широку скалу својих певачких и глумачких могућности. Његовом гласу нлак најмање дежи демонични доктор Миракл) кога нам је у накнаду зато дочарао својом перфектном глумом. Г-ђа Милетић као Олимпија имала је прилике да покаже више сонорност него гипкост свог свежег сопрана. Г-ђица Нури-Хаџић добила је у улози Јулиете задатак, који је успешно решила, иако он донекле излази из домена, у коме се она осећа код куће. Радује нас што смо упознали еластичност у разноврсности карактера улога које г-ђица Нури-Хаџић с успехом решава. Антонија г-це К. Јованиовић потврдила је интелигентну глуму и музикалну интерпретацију певачког парта. Г. г. Милутиновић, Цвејић, Туцаковић, Јанковић, Петровић, Трифуновић и т. д. и г-ђе Бугариновић, Јелачић, Хас — коректни.

Оркестром је рутинирано и прецизно управљао г. Брезовшек.

Др. В. Вучковић

Семе детелине мора се од сада при увозу бојадисати

Министар пољопривреде на основу Правилника о извозу семења луцерке и црвене детелине донео је одлуку да се ово семе код увоза у нашу земљу има бојадисати црвеном бојом. Ово бојадисање правиће се на сваком врећи.

Сав потребан материјал за бојадисање дужан је дати увозник, а потребне штрцаљке за бојадисање даваће пољопривредна огледна и контролна станица која бојадисање врши.

За ово бојадисање наплаћиваће пољопривредне контролне станице од увозника по 6 динара од сваке вреће у корист државне касе, и то одмах по извршеној радњи.

Ако увозник страног семена луцерке и црвене детелине не пристане на поступак бојадисања, неће му се дозволити увоз у земљу.

Упис старих студената техничког факултета

Упис старих студената Техничког факултета у зимски семестар школске 1935/36 године вршиће се овим редом:

Презимена која почињу на слово А и Б 1 октобра; 2 октобра презимена која почињу на слово В, и Г; 3 октобра Д, Ђ, Е и Ж; 4 октобра З, И и Ј; 5 октобра К, Л и Љ; 7 октобра М и Н; 8 октобра Њ, О и П; 9 октобра Р и С; 10 октобра Т, Ћ, Ф, Х, Ц, Ч, Џ и Ш.

ФЕЉТОН „ПРАВДЕ"

Теби за вољу

Од Марка Соли

„У реду".

У устима Манон то је значило рат, али Пјер то није схватио. Међутим, свако зна кад же на каже „у реду" да то значи: није у реду. Ако се још после тога направи као да је забора вила на све, и наиван човек треба да разуме да је баш сковала нови план и да је наступило са мо примирје.

Али овај брак је трајао тек два месеца. Пјер је толико обожавао своју Манон, да је био свестан, како би у новом насту пу непријатељства морао попу стити.

Њему је било јасно да је бес мислено пореметити одређени ћудует само зато да попусти сво јој жени... Пјер је већ почео о ређати потању жељу да сам се би докаже како није био у пра ву, али...

...Није то само цена аутомобила, него и издаци... бензин, на излети, скупе поправке, при јатељи који би се наметали и..

Да, али нежан смешак завод љиве Манон, која му је пружа ла усне!

...Напослетку би Манон хтела исама да вози. Ко зна куда би одлазила док би Пјер био на раду? О свему томе је морао промислити.

Уосталом, Манон ће сигурно на то да заборави. Већ се сада играла весело с малим псићем! Млади супруг је са задовољством хвалио своју чврсту во љу.

Приликом вечере Манон је била насмејана и сва пуна гра ције. Пјер је био срећан што није попустио.

Али, и ненада, млада жена је престала да једе и почела да кашље... да кашље без престанка.

— Шта ти је? — забринуо се Пјер.

— Ништа ништа, ситница. Не боли ме.

— Не боли! Где? Шта?

— Ето овде. Боље је да на то и не мислиш. Уосталом, од тога се не умире.

Једним скоком Пјер је био крај телефона.

— Који је број твог лекара?

— Ма, ти си луд. Нећу лека ра!

— Али ја хоћу.

— Чему? Он не може ништа да помогне.

Притешњена питањима, Ма нон је уздисала, оклевала и, на послетку, проговорила.

— О, није то тешко, само ма ло смета. По некад ме боли кад јаче уздахнем ваздух. Знаш, ју че у трамвају.. промаја...

Пјер је скочио.

— Зашто трамвај?

Она је направила озбиљно лице.

— Такси је сувише скуп.

Тишина.

— Купићу мали „Ситроен", — изјавио је Пјер. Али, Манон је протестовала:

— Ма не, то ће проћи... Не треба да трошиш новац улудо.

Ово вече задовољила се шољом чаја и направила се као да јој је боље. Она га је уверавала с малим призвуком иронције, који он није могао да приме ти:

— Кладим се да ће сутра бити све добро.

И одиста, било је добро. Пјер је купио ауто и веома је био поносан што је успео да победи Манон, премда се она жестоко опирала.

— Била је тврдоглава, неразумна, као и све жене. Али он заповеда... И, кад он нешто од лучи..

Дивно је то створење, та мала Манон. Она попушта мужу и резигнирано каже:

— Добро... теби за вољу!...

Пријаве за полагање испита на техничком факултету

Обавештавају се студенти Техничког факултета да ће се пријаве за полагање испита (припремни, дипломски и за узимање дипломског рада) за октобарски рок 1934/35 године примати од 25 до 30 септембра закључно сваког радног дана од 9 до 12 часова.

Уз пријаву за испите треба приложити читко попуњен испитни листић који се добија од службеника Деканата бесплатно. На пријавни листић ставити Гл. Рег. Бр., који се налази на коришћама индекса испод слике.

Такса за полагање пријаве за припремни испит износи и то за редовне ученике 20 динара, за оне који поново полажу 45 динара и за накнадне 65 динара. За дипломатски испит такса износи за редовне 30 динара, за поновне 55 динара и за накнадне 65 динара.

Наука и живот

Кратковидост и слепоћа

Операција слепих који су прогледали

Може ли се кратковидност предупредити?

Бечки професор и специјалиста за очне болести др. М. Сакс пише о овом важном питању у једном стручном часопису.

У последње време често су се проносиле вести да су чувени лекари за очне болести успели пресађивањем жлезда и другим методама за подмлађивање, као и операцијама да врате слепим људима вид, па чак и онима који су се слепи родили. Те вести су у сваком случају претера не. Пресађивање целе очне јабуке са једног бића на друго за сада спада међу немогуће ствари. Довољно је да су у очној мрежи само за неколико се кунди прекине крвоток, па да се и код најздравијег ока изазове вечита слепоћа.

Па ипак, операцијама вештог специјалиста већ многи слепи људи могли су захвалити враћање свога вида, а многи са сла бим видом знатно јачање свога вида. То је, међутим, могућно, само ако се ради о пресађивању очне опне. Она се може пре носити и ако операција успе, човеку се вид може повратити или знатно побољшати.

У новије време лекари су се у овом пресађивању очне опне необично извештили и постигли много лепе резултате. У нај новије време у ту сврху се пре носе очне опне са свежег леша.

Многи оптимисти верују да ће доћи ускоро време када ће сви људи моћи рећи: „Не треба носити више наочаре!" Они тврде да ће настати нова покољења код којих ће се разним мерама предохране спречити крат ковидност у сваком случају. Но ве методе, кажу они, потпуно омогућују то.

Такво идеално стање још не постоји нити га има у изгледу. Наочари се неће потпуно одба цити, али је сигурно да ће се у блиској будућности број крат ковиде деце и одраслих знатно смањити. У истини већ посто је методе помоћу којих се може човеку обезбедити извес на предохрана против кратковидности, ако је човек склон тој тешкој мани.

Сасвим је природно да та ме тода предупређења кратковид ности код наредних генерација може да успе само у оном слу чају ако се код детета већ од повоја примењују строго сви прописи очне хигијене. Већ од малена човек који жели да има здраве очи мора пазити на негу својих очију на светлост која га окружује, на све што утиче на здравље очију.

У свима случајевима где по стоји и најмање сумња да деца рђаво виде или да им је вид тек почео да слаби, треба смес та позвати лекара за очне бо лести, који ће дете прегледати и одредити потребне мере да се зло у клици угуши.

И људи са здравим очима тре ба да одржавају мало чешћи додир са специјалистом за боле сти очију, чешћи него што ве ћина људи чине. Око је осет љив орган нашег тела и када осетимо поремећаје у виду или осетимо бол, често је већ кас но за лечење очију.

Др. М. Сакс

МОЖЕ ЛИ ЧОВЕК ЖИВЕТИ БЕЗ МИРИСА? — Према тврђе њу немачког научника др. Хеберлајна човек не може живети без мириса. Ако човек мора у великој вароши дуже времена да живи без и најмање бифног, цветног мириса реакција се брзо јавља, не само у виду нервозе и незадовољства, већ и у виду таквоване „жеђи за мири сима". Сваком човеку је потребно да извесно време проводи у башта ма, парковима или у шуми, јер само тако ће се освежити цео орган зам, а у првом реду плућа.

НОВ НАЧИН ЛЕЧЕЊА СХИ ЦОФРЕНИЈЕ. — Совјетски науч ник Галант пронашао је нов поступак за лечење схизофреније. Он узима крв из једне животиње и ову убризгава у болесникове вене. Та крв садржи много хормона, произведе жлезда са унутарњим лучењем. До сада је Галант излечио укупно 41 лице које је боловало од схизофреније помоћу ове методе. Међу болесницима су 26 боловали од акутне, а 15 од хроничне схизофреније.

Болови - добри човекови пријатељи

Али и опасни непријатељи кад пређу границу

Лекари обично кажу да су болови добри човекови пријатељи, јер га благовремено опомињу на почетак и постојање неке болести. Без болова многи људи би веома касно од лазили лекару и болест би била неизлечива. Има болести које нису скопчане ни са каквим боловима — например, луес — и то је веома рђаво за болесника, јер нема шта да га опомене на велику опасност у којој се његов организам налази.

Али ако су болови у многим случајевима и пријатељи човекови, они могу да му постану и свирепи непри пријатељи, ако пређу границу. Нарочито су тешки и неподношљиви болови код неких болести, када се јављају у развијеном стадијуму обољења, као, например код реуматизма, ишијаса, рака, у жучној бешици и тако даље.

Има болова који сигурно претеча зују неку болест. Тако болови у очима и глави често наговештавају јаку зубобољу и кварење зуба. Боло ви у десном рамену често су знак обољења жучи или јетре. Болови у леђима, изнад кукова, нарочито код дубоког дисања, указују на теже обољење органа за дисање. Болови у куковима могу бити алкуран предзнак ишијаса, болести могу, пропирења материце, дуо-табана, хроничног затвора, бубрежне болести и тако даље.

Болови у трбуху између пупка и десне стране трбуха често су предзнак слепог црева. Болови у доњем трбуху код жена често наговештавају запаљење јајника.

Болови у лицу, изнад обрва на челу, на бради и по образима предзнак су тешке неуралгије.

КАКО СЕ ВОДА ПОДИЖЕ У ДРВО. — Научници су прошлих нарочиту справу помоћу које се може тачно измерити којом брзином се вода упија у земљу и корење дрвета пење уз дрво кроз стабло до лишћа. Тако је код већине листатог дрвећа наших крајева утврђено да се вода пење десет метара за један час. Код великих тропских дрвета је та брзина још већа. Млака или топла вода брже се пење уз дрво, него хладна вода. Ноћу се вода спо рије, дању брже пење.

Вегетаријанска или мешовита храна

Човек се не мора сасвим одрећи месните хране

Читави народи хране се искључиво животињским производима

У доба после рата често су се чула мишљења научника, ле кара и лаика да је месната хра на веома шкодљива по здравље и да људи уопште не треба да једу месо, већ сви од реда да постану вегетаријанци. У ствари, није тако. Месо је са ставни део људске исхране од памтивека и оно се из нашег је ловника ни у ком случају не мо же сасвим искључити.

Људи који једну више меса о бично су пунији, румени обра за, изгледају тако како се обич но замишља потпуно здрав чо век. Вегетаријанци, пак, дају из глед слабог, болешљивог чове ка, обично су мршави и кожа им је бледа.

Нема сумња да је претерано уживање меса веома шкодљиво по човеково здравље. Вегетари јанци имају неколико врло у бедљивих аргумената против ме сната хране. Али зато то значи да људи треба да се одрекну са свим меса? Не. И сама анатоми ја нас учи да је човек од пра старих времена јео месо.

Према свему, сигурно је да чо век мора јести мешовиту хра ну. Од саме биљне хране неће имати много користи. У старо доба када је живео прачовек, људи су живели искључиво од месната хране. Па и данас посто је још примитивни народи, као например Ескими, који узимају искључиво животињску храну. При томе су веома здрави и жи ве врло дуго. Наравно, ни Ес кими не једу само месо, већ и рибље уље и унутарње органе као што је џигерица, који има ју много витамина у себи.

Искључиво месинатом храном не би се могао одржати станов ник модерне вароши, човек ко ји седи у соби преко целога дана. Он може јести меса, али мо ра уста узимати доста биљне хране, нарочито варива и воћа.

Последице претераног уживања меса јављају се временом код сваког човека у разним об лицима. Најчешће последице прекомерног уживања меса су главобоља, вртоглавица, нерво за, затвор, рђаво спавање, от суство апетита, немање воље за рад.

Научници тврде да се при пре терано нагомиланим количина ма меса у стомаку стварају спе цијални отрови, чију супстанцу н ука још није успела да проучи. Ти отрови доводе временом до великих поремећаја у органима варења, а нарочито у процесу измене материја. Тако временом избијају тешке, катк над неизлечиве болести као што су гихт, склероза, дијабетес, бу брежна болест и разни катари у цревима.

Ипак, све то не значи да чо век треба због тих опасности да постане строг вегетаријанац. Али месо треба увек само у у меним количинама јести. У случају да лекар утврди поре мећаје изазване претераним у живањем меса, он ће болесни ку наредити дијету, из које ће се месо за једно време сасвим искључити.

МАЛЕ НАУЧНЕ ЗАНИМЉИВОСТИ

Кад је човек гладан, у његовом же лудцу се стомачни сок упуште не из лучује. Лучење стомачног сока почиње тек после узимања хране.

Жене често показују и у нормалном стању знатно повишени крвни притисак, виши него мушкарци. Нарочито имају жене повишени крвни притисак за време мене, престајања менструације и једно време после тога.

Утврђено је да су генијалне сина ве мајком рађале мање млађе од 20 година.

Немачки лекар др. Еберс проучио је у старим египатским папирусима врло добре рецепте старих лекара за разне унутарње болести, који би се и данас могли корисно при менљивати. Нарочито су добри рецепти за мршављење без гладовања.

Код стомачне киселине успешно се примењују ова средства: калцијум карбонат, магнезијум, неутрал он, белладона.

НОВИ РОМАН „ПРАВДЕ"

ЦОН ГУДВАЈН

WORLD COPYRIGHT BY ATLAS PRESS

80

Бриан је ућутао, када је видео да Соња није ни дотакла чашу. Погледао је и своју са извесном одвратношћу. Згра био је затим обе чше и тресну их у камин. Оне су се распрсле, нестајући у жеравици. Погле дао је затим Соњу и нагло се дигао.

— Опет си забринута, Соњо. Моји живци, за које нисам до сада знао да постоје, попуца ће... — беснео је он.

Соња је ћутала. Била је свеснија него икад колико је он за ово неколико дана претрпео и колика је њена велика дужност да му притекне у помоћ. Црни облаци понова су се надвили над њиховим главама. Али, зато ће она са свом снагом њене велике љубави покушати да успостави те живце, који су толи ко попустили под теретом до живљених страхота!

Стојећи испред великог про зора трпезарије, Соња и Бриан посматрали су велики парк.

— Да ли си, Бриане, икада у свом животу видео лепшу слику? упитала је Соња.

Само још један мали делић залазећег сунца провиривао је кроз кишне облаке, осветљавајући својим последњим златним зрацима зелену равницу, пошумљени парк и долину. Ве лики дворац доминирао је у тој величанственој слици као вилински град...

Није ни чудо што је Бенистер Кут желео да овај дворац и све око њега осигура за себе. А сада све је то Брианово! А чије би, најзад и било? Све ово: и лепота и богатство и моћ — као у каквој вилинској причи.

— Бриане! — проговорила је Соња.

— Да чујем!

— Она мала Цад, гостионичарева Цад, удаће се.. Изгледа да је она срећна због тога и да јој се много жури. Колико то обично траје до венчања?

— Три недеље, Соњо... Свештеник их позива, испитује и ако нема препрека, ствар је свршена...

— Три недеље.. Свакако да има и неки краћи рок, приметила је Соња.

— Да, енглеска црква предви дела је и краћи поступак, који је један уз специјалну таксу од 30 фунти стерлинга. Склапање овако убрзаног брака одобра ва сам бискуп кентерберски, а мо у нарочитим случајевима и са нарочитим обзирима. Али, то је само у теорији... У праксн је то сасвим друкчије: и онај који плати 30 фунти може да оде у прву цркву или катедралу, рецимо у Норчестру. Довољан је и рок од 24 часа! Прилично скупа, али и брза церемонија!

— Када је тако, Бриане, пођимо сместа у Норчестер!

Бриан ју је погледао и насме јао се.

— Због мале Цад? — упитао је шеретски.

— Не! Због мене! Бриане, од тебе само зависи да већ сутра будемо муж и жена! Бриане, ре ци ми, да ли то желиш?

— Да ли желим?

Бриан ју је загрлио и пољу био: прво очи, затим чело и уста.

— Да се венчамо, Соњо, са да, када ми све ово лебди над главом? Да ниси, Соњо, у за блуди? Не видиш ли колико сам ја пун најцрњих слутњи...

— Баш зато требало би да се венчамо. То, ваљда, увиђаш за што, Бриане?

Њене усне још више су се приближиле његовим и Бриан је осетио убрзане откуцаје њеног срца.

— Да! — одговорио је крат ко.

— Пољуби ме још једном, Бриане драги, а затим сместа трчи и побрини се за одобре ње.

Врата у се затворила за њим и Соња је остала сама.

Бриан се није дуго врађао, а у соби у којој је она седела, сузних очију, било је све мрачније и хладније.

*

Сутрадан, око четири часа поподне, лакеј Грант имао је пуне руке посла спремајући и чистећи безбројне просторије Кингс Елм-дворца. И Бриан је ужурбан. Од овога јутра пет пута је аутомобилом излазио из дворца. Блистајући од сре ће, Бриан је закуцао на врата Соњине собе. Соња је већ била спремна, обучена у путнички костим, који јој је одлично стајао.

— Хајдемо, женице моја! Ауто нас чека.

И већ кроз неколико секунди снажни спортски аутомобил јурио је великом брзином.

— И ти кажеш да је све у реду, Бриане? упита Соња ба јажљиво.

— Да, мила моја! И ништа на свету не може више помутити нашу срећу..

— Норчестер? — упитала је Соња, стежући му руку.

— Не! Идемо у ону црквицу иза оног брега! И све сам уредио са толико окретности и вештине, као какав мађионичар. Само да си видела поштованог жупника — колико је био бескрајно предусретљив у својој великој пажњи.

— А зна ли још неко нешто о свему томе?

— Да! Грант. Али, и њему сам казао тек пре десетак минута. Нисам хтео да се изненади... А, разуме се, обавештена су и наша два сведока!

— Сведока?

— Свакако! Нема брака без сведока, па ни кад је брак убрзан.. — казао је Бриан, смешећи се.

А када су, најзад, пред собом угледали црквицу испред ње није било ни живе душе. Иза цркве стајао је само је дан земљорданик са плугом и коњем.

Брианови сведоци седели су мирно у малом црквеном дво ришту. Један од њих био је чо вечуљак са округлим лицем, са наочарима на носу — лекар др. Крисп, а други сопственик гостионице „Ринг оф Белс" Џорџ Стабинг.

Свештеник је баш улазио, о бучен у белу одежду. Један сун чани зрачак продирао је кроз западни прозор у замрачену просторију, осветљавајући ол тар.

(Наставиће се)

Укрштене речи

— Број 752 —

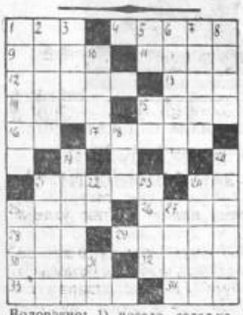

Водоравно: 1) посело, седељка, 4) снажан (утисак), 9) књижевно дело, 11) део тканине (множина), 12) подот, 13) спрат, 14) оток (научно), 15) инсект, 16) слово латинице, 17) место у нашој држави, 21) веза, 24) два иста слова, 25) начин писања, 26) супруга, 28) нова суседне нам државе, 29) градим, 30) зао, 32) буре, 33) опера од Масне-а, 34) недељни лист у Београду.

Усправно: 1) варош у Швајцарској, 2) утуве, 3) украшавају, 5) предлог, 6) наша планина, 7) довриле, 8) буквет, 10) рупа, 15) облик помоћног глагола, 18) прин, 19) Старо-грчки писац, 2 век по Христу, 20) узалуд, 21) пространа равница, 22) оли, 23) зубуи од белог сукна (Пеђ), 24) свргне, 25) пад, 27) планета, 31) упитна заменица.

РЕШЕЊЕ УКРШТЕНИХ РЕЧИ

— Број 751 —

Водоравно: 1) Сераиис, 2) динар, 3) сан, 4) з, 5) мал — Ета — Шар, 6) ел — Оноре — ба, 7) заточених, 8) изумирати, 9) мораториј, 10) ар — спада — за, 11) цол — алу — леш, 12) матичар, 13) Пиреј, 14) Ниш, 15) к.

Усправно: 1) „Мезимац", 2) сала — зором, 3) дело — Тур — слап, 4) сирено — м — Апатин, 5) занат — очита — лирик, 6) напаре — р — одучен, 7) риже — нар — алај, 8) сабит — Изер, 9) ракијаш.

ПРЕТПЛАТНИЦИМА „ПРАВДЕ"

Молимо п. претплатнике „Правде" да своје име, презиме и адресу на чековима и упутницама што јасније пишу, да се не би догађале грешке при ликом експедиције листа. Исто тако претплатници који се први пут претплаћују нека то назначе приликом слања претплате, која се рачуна од дана пријема новца или наручења листа. Чековне упутнице добијају се код свих пошта. Број чековног рачуна је 51.220. Месечна претплата за иностранство је 50 дин, а за Југославију 20. Промене адреса врше се само на дуже време а не на неколико дана.

Администрација „Правде"

НЕМАЧКА ШПИУНАЖА У ФРАНЦУСКОЈ ЗА ВРЕМЕ РАТА

Copyright by Franckhsche Verlagshandlung Stuttgart.

16.

За време болести г. Матезиуса, Анемарија Лесер била је стварни шеф немачке војне шпијунаже. Она је у свему заменикавала свога шефа и највиши војни кругови били су изванредно задовољни њеним радом. Одлично упућена у све тајне ратне шпијунаже, она је у својим рукама држала све конце немачких шпијуна у Немачкој и на страни. Вероватно је да је она дуже време, све до 1916 године, била најбоље обавештен немачки шпијун.

Још 1914 Анемарија је морала једном за краће време да прекине свој боравак у Берлину и да отпутује у иностранство. Иначе, она је сада била стално у престоници и радила заједно са г. Матезиусом унутрашње послове шпијунске организације.

У децембру 1914 године енглески „Интелиџенс Сервис" успео је на неки начин да демаскира и похвата све немачке војне шпијуне, који су за време рата остали да раде и даље за Немачку у Енглеској. Било их је, од прилике четрдесет на броју. Сви они су стрељани или обешени.

Немачка контрашпијунажа остала је без њедног агента у Енглеској. Анемарија Лесер добила је налог да оде у Енглеску и тамо по могућству хитно организује нову легију немачких шпијуна. Шпијунски удес! Они су за време рата ишчезавали, а на њихово место су долазили нови. Ту заиста није било сенти менталности.

Анемарија је своју мисију у Енглеској одлично обавила. После две недеље имала је око тридесет поузданих агената, који су били спремни да раде за немачку контрашпијунажу и да јој, ако устреба, жртвују своје животе. Ускоро су нови немачки шпијуни у Енглеској већ почели да раде и обавештајна служба из Енглеске савршено је функционисала. И то је била заслуга Анемарије Лесер.

Из Енглеске се „Мадмоазел Доктер" вратила у Берлин и опет сарађивала са г. Матезиусом све до почетка 1916 године. Али у јануару 1916 била је Анемарија Лесер потребна опет за сасвим шпијунску службу.

ПРЕКИНУТА ВЕЗА СА ШПИУНИМА У ФРАНЦУСКОЈ

У почетку 1916 немачка врховна команда је у највећој тајности одлучила да изврши јак напад на Верден. За то је требало пре свега са-

Доживљаји највеће немачке шпијунке „Мадмоазел Доктер"

(Пише: Х. Г. БЕРНДОРФ)

вршено организовати шпијунску службу у Француској.

У тим тренутцима било је од огромне важности да обавештајна служба немачких агената у Француској беспрекорно функционише. Али баш у то време када су немачки шпијуни у Француској били толи ко потребни намачкој војној команди, свака веза са њима је прекинута. То је у Берлину изазвало општу забуну и пометњу.

Главни део важних и поверљивих обавештења из Француске пре и за време Светског рата давао је г. Меније, француски држављанин, који је у Паризу имао трговину аутомобила и гумених точкова. Трговина је служила само као маска — г. Меније је радио савесно и увек веома прецизно за Немачку.

Још пре рата Анемарија Лесер и њен пријатељ Виванки имали су одношаја са г. Менијеом, који је често долазио у Берлин да разговара са г. Матезиусом и усмено прими важне налоге. Г. Матезиус се похвалио изражавао о г. Менијеу и говорио да је он најбољи немачки шпијун у Француској.

Када је рат избио, г. Менијеу је знатно отежан одлазак у Швајцарској. Али овај вешти шпијун брзо се снашао. Он је одлично организовао курирску службу између Немачке и Француске преко неутралних земаља. Курири су стаповали у разним крајевима Париза и на позив г. Менијеа са лажним пасошима одлазили у Холандију, Шпанију и Швајцарску, а отуда у Немачку. У Берлину би они обавили своје послове и враћали се опет другим путем у Париз. До почетка 1916 овај апарат немачке контрашпијунаже савршено је радио. Али тада је наишао изненадан прекид.

Г. Меније је у почетку рата и у Швајцарској отворио филијалу своје аутомобилске трговине. Шеф те филијале био је, наравно, такође немачки шпијун. Он је путовао у Париз и имао личан додир са г. Менијеом.

Али у јануару 1916 шеф швајцарске филијале је Берлину саопштио изненађујућу вест:

„Централа фирме Меније и друг у Паризу изненада је затворена. Власти су радњу запечатиле. Шефа фирме г. Менијеа нестало је без трага. Наши агенти из Париза јављају да су га на све стране тражили, али нису га могли пронаћи. Он није оставио никакву поруку за нас. Јавите шта да радимо?"

ТЕЖАК УДАР ЗА НЕМАЧКУ

То је било заиста тежак удар за Немачку. Све је већ било припремљено за напад немачке војске на Верден и сада је немачка шпијунажа у Француској потпуно отказала послушност. Обезглављена војска немачких шпијуна у Паризу и провинцији ништа није могла радити без ишчезлог г. Менијеа, јер он је одржавао везу. Само г. Меније све их је познавао, док они један за другога махом и нису знали.

Г. Матезиус, опорављен од тешке болести, читаву ноћ је размишљао о томе како да обнови шпијунску службу у Француској. Када је у кабинет дошла Анемарија Лесер, он јој је одмах рекао:

— Мораћете да отпутујете за Париз!

— Отпутоваћу! — одговорила је Анемарија као да је путовање из Берлина у Париз за време рата била најпростија ствар.

— Тамо ћете се, пре свега, расти тати са г. Менијеа. Ја се плашим да га нису Французи ухапсили а можда већ и стрељали. Знате, и стари лукави лисац је могао да се ода... Извидите ствар, па ми јавите...

Затим је г. Матезиус после дуже почивке наставио:

— Знајте да је реорганизација немачке шпијунске службе у Француској баш сада веома важна. Налазимо се пред великом офанзивом немачке војске у Француској, треба да заузмемо Верден — кључ пута ка Паризу... Сазнајте све што можете о г. Менијеу, а затим, ако не пронађете, организујте сами изнова шпијунску службу у Француској. Најспособнијег међу њима (даћу вам после његово име) поставите за шефа немачке шпијунаже у Француској.

КАД НЕРВИ ШПИУНА ПОПУСТЕ

После још неких упутстава, које је добила од г. Матезиуса, Анемарија Лесер била је спремна за пут у Француску.

Она је предузела хитне мере за пут, али није хтела да пренагли и помишљала је на све ситнице. Она је са одличо фалсификованим пасошем прво отишла у Холандију. Из Холандије је могла мирне душе отићи у Француску, али увек је била веома опрезна и стога је из Холандије са пасошем холандске студенткиње отпутовала прво у Енглеску. Тамо је ступила у везу са неким немачким шпијунима, дуже време боравила у Лондону и тек мало дуже отпутовала за Бордо. Из Бордоа је отишла за Париз.

НЕМАЧКИ ШПИУНИ ИШЧЕЗАВАЈУ, НОВИ СЕ ПОЈАВЉУЈУ

Х·У·М·О·Р

— Шта ти радиш тамо горе, мангупе?

— Ах, чико, пала је ова јабука на земљу, па сам је хтео вратити на дрво!...

Ф Ф

Хотелијер је поднео госту прилично напрен рачун.

— Скупо, скупо! — рече гост. — А поред тога целу ноћ су ме јеле стенице!

— Шта ћете, ја све чиним да то зло уклоним, али оне се увек враћају.

— Подесите им овако напрен рачун као мени, па вам се никада више неће вратити у хотел...

Ф Ф

— Келнеру, донесите ми бифтек са кромпиром. Али доста кромпира, јер ја сам вегетаријанац!

Ф Ф

— Чико, ти ниси ожењен?

— Нисам.

— А ко ти онда код куће казује шта све не смеш да чиниш?

Ф Ф

Мама: Перице ти заиста немаш ма шира!

Перица: Имам их, али их чувам кад дођу гости...

Ф Ф

— Пријатељу, ти кажеш да умеш да читаш свачије мисли. Ја у то не верујем.

— Зашто?

— Јер да умеш да читаш моје мисли, ти би ми већ дао на зајам 100 динара!

Ć Ф

Домаћица (просјаку): Где сте тако дуго? Да сте јуче дошли, добили бисте старо одело, ципеле и шешир... Дала сам то другом просјаку...

Просјак: Изгледа да ћу морати да завеђем још и телефон и своме стању...

Ф Ф

Судија: Вех сте опљачкали шизмар приватном тужиоцу чим је ушао у вашу собу. Зашто?

Оптужени: Ја не волим суувишне формалности, господине судијо!

РОМАН „ПРАВДЕ"

ЗЛАТНО ТЕЛЕШЦЕ

Од Иље Илфа и Евгенија Петрова

● ● ●

96

Ујутру се Бендер нашао у већем поволшком граду. Са дрвећа је падала жуто прозрачно лишће вртећи се спирално у ваздуху. Волга је дисала кроз ветар. Соба се није могла наћи ни у једној гостионици.

— Биће их можда кроз месец дана, — говорили су управници гостионица, с брадицама и без брадица, бркати и без бркова — али док не буде монтиран и трећи агрегат у електричној централи немојте се ни надати да ћете наћи собу. Све су издане стручњацима. А после тога је — обласни конгрес Комсомола. Не можемо вам помоћи.

Остап је опет провео дан на кочијама и нестрпљиво очекивао путнички воз у коме је могао да се умије, да се одмори и прочита новине.

Велики комбинатор је петна ест дана провео у разним воговима, путовао је из града у град, јер собе није могао нигде наћи.

У једном се граду подизала висока пећ, у другом хладионица, у трећем нека фабрика. Сва су места била препуна пословних људи. У четвртом месту испред Остапа се испречно слет пионира и у соби су, у којој би милионар могао без досаде да проведе ноћ у пријатном друштву другарице, вриска деца. Успут је купио све што му је било потребно — кофер за милионе, путничке стварчице и одело. Остап је већ био сковао план да мирно отпутује у Владивосток и израчунао је да би пут тамо и натраг изнео три недеље, али је одједном добио осећање да ће умрти од неке тајанствене железничке болести ако одмах не сиђе на земљу. И тада је урадио оно што је чинио увек када је био срећни власник празних џепова. Слао је унапред телеграме у неко место и јављао да долази инжењер, или јавни радник, или тенор, или писац.

На његово најбоље чуђење, за све људе, који су послом долазили, било је соба и Остап се добро одморио од трескања на путу. Једном приликом се морао издавати за сина поручника Шмита само да би добио собу. После тог доживљаја велики комбинатор се предао меланхоличним мислима.

Зар је ово пут милионара? Зар је ово живот милионара!? — мислио је огорчено — Где је поштовање? Где је углед? Где је слава? Где је власт?"

Што се тиче Европе — „прима", којом се хвалио пред Балагановом (одело, ципеле и шешир), све је то било купљено у једној комисионој радњи и имало је недостатака: те ствари нису биле његове, рођене, него скинуте са туђег тела. Неко их је већ носио, можда само један час, можда само тренутак, али је ипак носио.

Њега је вређало то што вла да не поклања нимало пажње положају милионара и животна добра дели плански. Наста ли су рђави дани. Шеф станице није салутирао, а то је некад чинио пред сваким трговчићем са капиталчићем од десет хиљада рубаља, претседници општина, очеви града, нису долазили у гостионицу да се поклоне и претставе новинари нису јурили за интервјуима, и место да доносе фотографије милионера новине су штампале слике неких „ударника", који су месечно зарађивали само сто двадесет рубаља.

Остап је сваког дана бројао свој милион и он је непрестано остајао милион. Напињао се да што више потроши, јео је по неколико пута дневно, пио вина из некадашњих колекција, давао велике напојнице, купио је прстен, јапанску вазу и капут од творове коже. И капут и вазу Остап је морао да поклони собару, јер он није волео да се на путу бакће са гломазним стварима. А сем то га, могао је, ако би му затребало, да купи капута и јапанских ваза колико год хоће. За време од месец дана ипак је био потрошио шест хиљада рубаља.

Не! Иако је све било у реду свечаност није успела. Чете су биле послате у одређено време, одреди су стигли у одређени час, оркестар је свирао. Али пукови нису гледали у њега, нису викали њему „ура". Диригент није за њега махао рукама. Али Остап није попуштао. Веровао је у Москву.

— А шта је с Рио де Жанеиром? — узбуђено је упитао Балаганов. — Хоћемо ли да путујемо?

— Нека иде Рио де Жанеиро доћавола! — рече Остап љутито. — Све је то измишљотина. Тај Рио де Жанеиро и не постоји, не постоји ни Америка, ни Европа. Ништа не постоји. И уопште, последњи град је — Шепетовск, о који се разбијају таласи Атланског океана.

— То је дивно! — рекао је Балаганов узбуђено.

— Један лекар ми је све об јаснио! — продужио је Остап. — Иностранство — то је мит о загробном животу. Ко тамо оде, више се не враћа.

— Прави циркус! — узвикну Шура, који од свега није ништа разумео. — Ох, што ћу ја да проживим сада! Јадни Пани ковски! Он је, разуме се, повредио конвенцију, али нека је Бог са њим! Како би се сада старац радовао.

— Предлажем да се покојни ку ода пошта устајањем! — ре као је Бендер.

Браћа по млеку су устала и неколико тренутака стојала оборених погледа гледајући у измрвљене бисквите и непоједени хлеб.

Балаганов је прекинуо непод ношљиво ћутање.

— А знате ли шта је с Козле вичем? — рекао је. — Циркус ка посла! Опет је саставио „Антилопу" и ради у Черноморску. Писао ми је. Ево...

И бочни механичар извуче из капе писмо.

„Здраво Шура! — писао је управљач „Антилопе". — како живите? Јесте ли још сви поручника Шмита? Ја живим добро, само што немам довољно новаца, јер ми је аутомобил после оправке нешто јогунаст и ради само један сат дневно. Непрестано га поправљам и због тога сам изнемогао. Путницима се то не свиђа. Да ли бисте ви Шура, могли да ми по шаљете цев за зејтин, макар и не била нова. На нашем се тржишту уопште не може наћи. Потражите је на Смоленском тргу, тамо где се продају старе браве и кључеви. Ако вам послови не иду добро, дођите овамо, живећемо некако. Ја се налазим у Мериновој улици, на аутомобилском парку. Где је сада О. В.? С поштовањем ваш Адам Козлевич. Заборавио сам ово да вам кажем: Посећи вали су ме попови Кушаковски и Морошек. Било је скандала. А. К."

— Сада ћу да, отрчим да по тражим цев! — рекао је Балага нов забринуто.

— Није потребно... — одгово рио је Остап. — Купићу му нов аутомобил. Хајдемо одмах у „Гранд хотел", послао сам телеграм да се резервише соба за диригента симфониског оркестра. Ви морате да се обучете, умијете и генерално дотерате. Пред вама се, Шура, отвара ју врата великих могућности.

(Наставиће се)

ЗАБАВНИ ДЕО

Ромео на авиону

Када човек лети да би добио родитељски благослов

Младог Енглеза Андрију Т. Смита назвали су с правом „вздушним Ромеом". Он је учинио подвиг који је забавио целу Енглеску, па и судске и полицијске власти.

Мистер Смит се недавно у Лондону заљубио у једну веома лепу и имућну девојку. Она је већ другога дана пристала да му буде жена, али без родитељског благослова није хтела да се венча са Смитом. Овај је хтео да оде до оца, али отац се налазио у једној удаљеној морској бањи. Изгледа да је младом пару био хитан благослов, јер је Смит одлучио да авионом пође до старога Рокса, оца своје веренице и запроси руку његове ћерке.

Али баш тога дана није се у целом Лондону могао изнајмити један авион. Сви су били заузети. Смит се сетио своје сусетке, неке г-ђе Робинсон, која је имала спортски авион. Г-ђа Робинсон је била распуштеница, па се недавно заручила и младићеву молбу је са пуно разумевања и симпатија испунила.

Млади пар је пошао одмах авионом у бању, у којој се одмарао стари Рокс. Али тек што се авион спустио, опколили су га полицајци и тражили од пилота исправе о плаћеној порези и продужењу дозволе за летење. Утврђено је да је г-ђа Робинсон то пропустила да учини пошто већ више од године дана није употребљавала свој апарат.

Суд је сада осудио Смита на затвор, јер је без дозволе летео, а г-ђу Робинсон на новчану казну што није обновила своју дозволу за летење. Смит, који је добио благослов старога Рокса, пристао је радо да плати уместо ње ту новчану казну.

И поле затвора ће модерни Ромео моћи да одведе пред олтар своју Јулију...

⊙ ⊙

ФАЛСИФИКОВАЊЕ МУМИЈА НА ВЕЛИКО. — У Каиру је полиција пронашла једну тајну радионицу у којој су пет лица већ месецима на велико фалсификовали старе египатске мумије. Они су ноћу крали мртва тела са гробља у Каиру и та тела препарирали као мумије старих фараона. Успели су да лаковерним Американцима продају 70 таквих мумија по прилично високој цени.

⊙ ⊙

ВРЛО ПРИЈАТНО СПУШТАЊЕ АВИОНОМ. — Четири швајцарска спортиста летели су једним балоном изнад Боденског и Штариберског језера. За време лета шчепала их је јака бура и неколико часова они су се налазили у највећој опасности. Најзад, бура се стишала и балон се мирно спустио у дворишту — минхенске државне пивара. Срећни Швајцарци нашли су да је ово атерирање веома пријатно, одмах су ушли у кантину пиваре и толико се напили пива да су железницом морали кући у Швајцарску. Балон је за њима послат железницом.

⊙ ⊙

ИЗ ПИЈЕТЕТА. — Робијаш се обраћа управнику казненог завода са молбом:

— Господине управниче, молим вас да ме преместите у ћелију број 78...

— Зашто?

— Из пијетета. У тој ћелији седели су и мој отац и деда...

Женска мода кроз векове

Елеганција краљице Сабе и ношња дама у средњем веку

Боје и карактер

Славни француски песник Бодлер рекао је ово о моди: „Мода је један од израђаја укуса; она тражи идеал изнад свију ствари и пружа људима ово што им природа није у стању да пружи." Говорити о моди као чисто женском капрису, било би сасвим неправедно. Мода је нешто више од задовољења сујете и кокетерије жена; она је једно од женских много бројних средстава за појачавање лепоте, израз укуса и доба једног времена. Најзад, мода је и важан пострекач и фактор индустрије и трговине. Енглеску текстилну индустрију већ безброј пута извукла је из кризе женска и мушка мода.

Мода је постојала и у најстарија времена, откако постоје и жене. Из историје знамо да је краљица Саба била веома елегантно одевена кад је одлазила у посете цару Соломону и жене су њене тоалете слепо имитирале.

Старе Гркиње и Римљанке биле су чувене по својој лепој ношњи, укусном одевању и елеганцији. Римљанке су највише пажње поклањале својој фризури. У својим халинама са наборима оне су још више истицале своју класичну лепоту.

У средњем веку, када су сељуди молили Богу и — убијали, у доба инквизиције, појавила се књига Марије де Ромје „Опомена младим женама", у којој се каже да су даме невероватно занемариле своју ношњу. У књизи се каже и ово:

„Права дама не може ићи у грубим и простим тканинама. Не треба ни сувише украшавати хаљине, јер то је ружно и потсећа на шарену птицу. Једна иста хаљина се не може дуго носити. Најоштрије осуђујем оне жене које једну хаљину носе десет година..."

Срећни су били мужеви у средњем веку, када је њихова жене требало опоминати да не носе једну хаљину десет година!

Француски песник Рембо често пише о моди и каже да боје одају карактер, врлине и мане. По његовом мишљењу боја игра најважнију улогу у моди, а мода је најважнији чинилац у женином животу.

По Рембоу бојама се може да диноупа„ао њиЈусмвљуаенсм ти ово тумачење. Црвена: топлина, темперамент, здравље, понос. Плава: пријатељство, верност, радост, доброта, љубомора. Бела: лепота, праведност, чедност, смиреност. Жута: богатство, мудрост, трезвеност. Зелена: љубав, младост, нада, весеље. Црна: бол, туга, упорност, покајање. Љубичаста: меланхолија, пријатељство, нежност, захвалност, верност. Сива: сиромаштво, стрпљење, очајање, досада, понизност.

1600 године у Француској већ искрсавају први диктатори женске моде, међу којима је научевенији маестор Бандле, кројач француске краљице.

Када је Луј Четрнаести 1644 дошао на престо у историји женске моде Француске и целога света настао је сасвим нов период; то је, у ствари, био почетак савремене моде, сасвим новога доба у ношњи...

Немирович Данченко -- млад старац

Разговор са познатим руским писцем који се одмара у чех ословачкој бањи Јахимову

Светла старост једног још светлијег духа

Јахимов, септембра

У пространој сали хотела „Радиум-Палас" у Јахимову можете сваког дана срести ретког госта. То је старац са рашчешљаном брадом, сасвим седом, високим челом и живим очима који се за све интересује. Старац који је проживео буран живот видео скоро читав свет и својим романима, причама и допи сима разговара већ три четврти не столећа с милионима читалаца, припадника десетина народа.

Тај старац је Василије Иванович Њемирович-Данченко. Књижевник који има већ 91 годину, али чији је дух тако свеж као и ранијих година његове неуморне делатности.

Њемирович-Данченко проводи лето обично у бањи Пођебради где је био и ове године. После лечења у Пођебрадима он се телесно осећао толико свеж да је одлучио да посети Јахумов и испроба његова лековита средства да потпуно обнови своју снагу, коју му је пре годину дана поткопала тешка и дуготрајна болест.

Њемирович-Данченко је изненађен како природним лепотама Јахимова, тако и његовом лековитошћу.

— Та горска котлина је чаробна, — каже стари књижевник. — Она је дивна сама по себи и људска култура је умела од ње да начини чудотворно место за одмор и лечење. Ето, на пример, „Радиум-Палас" је заиста палата каквих је мало и у највећим бањама страних земаља. Како је колосално смештена и с каквим луксузом и комфором је уређена. Много сам путовао по Европи и Америци и могу скромно признати да сам видео веома мало у свом скоро стогодишњем животу. Већ сам се био одлучио од дивљења, али морам рећи да сам овде у Јахимову изненађен и одушевљен спајањем техничке вештине човекове и лепоте природе...

— А како живите у Јахимову?

— Полагано сам се почео лечити. Пробам на себи утицај јахимовске воде. Лекари тврде да је снага те воде огромна, али ја у својој старости морам бити опрезан, што се тиче јаких лековитих средстава. Али са сваку страна слушам толико о чудотворним лековитим својствима јахимовске воде, која сваки, обнавља и подмлађује.

— Хоћете да се подмладите, Василије Ивановичу?

— О, не! Ја се осећам још доста млад! Само ме некако ноге рђаво служе. Хтео бих да им помогнем и побољшам опште здравствено стање. Јер, имам још толико посла: много шта морам завршити, довести у ред, спремити за штампу...

Треба видети како му светлеучи кад говори о своме раду, о књижевности. И то у 91-вој години живота.

„Како је то светла старост!" помислили смо, али се нисмо усудили то гласно рећи, јер Њемирович-Данченко не може да чује реч „старост"... Јер, он је кроз цео свој дуги живот умео да сачува млад дух...

Рударичке породице пред угљеноком у Барнслеју (Јоркшајр у Енглеској), у коме је дошло до експлозије, којом је приликом 16 људи погинуло, а 8 тешко рањено

⊙ ⊙

НЕМАЧКЕ БИБЛИОТЕКЕ НЕ ДРЖЕ ВИШЕ КРИМИНАЛНЕ РОМАНЕ. — Немачке приватне библиотеке за позајмљивање књига одлучиле су да у будуће не држе више криминалне и детективске романе, јер имају врло рђаво искуство. Власница једне библиотеке за позајмљивање књига у Есену тужила је недавно суду за велику штету једна старија дама која је у тужби навела да је добила тешку нервну болест, читајући криминалне романе из те библиотеке. Суд је стару даму одбио, али су библиотеке, уплашене, одлучиле да не издају више детективске романе на читање.

⊙ ⊙

УТЕХА. — Дебела тетка из провинције једва је изишла кроз врата купеа кад је воз стигао на београдску станицу. Рођаци јој кажу:

— Тетка, ти си опет постала дебља!

— Којешта! Ово су нови вагони са ужим вратима!

НАША МАЛА ЕНЦИКЛОПЕДИЈА

МАЛЕ ПОУКЕ И ЗАНИМЉИВОСТИ

Према попису од 21 јануара 1921 у Југославији је било 5.722.270 мушкараца и 5.959.460 жена. Данас живе у Југославији 6.801.627 мушкараца и жена 7.042.411.

▲ ▲

У нашој земљи има: 6.785.501 православних, 5.217.847 католика, 1.561.166 муслимана, 175.279 евангелиста, 68.405 Мојсијеваца, 55.890 протестаната, 44.671 гркокатолика и Јермена, 7.273 старо католика, 16.208 других хришћанских религија, без религије 1.107 лица.

▲ ▲

У иностранству највише траже далматинска и смедеревска вина. Наш годишњи просечни извоз вина износи око 3.000 вагона.

▲ ▲

1934 број воћних дрвета у нашој Краљевини износио је: 39 милиона шљива, 5 милиона маслина, 7 и по милиона јабука, 4 милиона крушака, 2 и по милиона ораха, 1 милион смокава, 750.000 кестенова. Остале воћке: 5 милиона.

▲ ▲

У Југославији има данас укупно 538.630 породица које су добиле земље по колонизационом плану аграрне реформе. Међу њима је подељено 1.623.334 хектара плодне земље.

⊙ ⊙

СУМЊИВИ ГОСТИ. — После вечере и одласка гостију, служавка је на степеницама нашла једну сребрну кашику. Однела је домаћину. Он рече:

— Неко од наших гостију имао је поцепан џеп...

⊙ ⊙

ПРОТИВНИКОВИ АРГУМЕНТИ. — Трагично погинули гувернер америчке државе Луизијане Хуј Лонг био је још у почетку своје политичке каријере врло говорник на једном збору. Кад се са својим партијским пријатељима попео на трибину, приметио је да је више од половине присутних наоружана дебелим штаповима. Хуј Лонгово оштро око приметило је и то да се батине налазе у рукама његових најогорченијих противника. Он је мирним гласом почео свој говор:

— Дошао сам на овај збор да изнесем своје аргументе. Али пошто видим да моји противници у сали имају много јаче аргументе, то се одричем данашњег говора...

И Хуј Лонг је мирно напустио са пријатељима салу.

⊙ ⊙

КУРЈУЦИ ОТСЕЧЕНИ ЗА ПОРЕЗ. — Један румунски порески егзекутор у Кишињеву одговараће пред судом за једно незаконито дело. Он је „оптужен да је једној сељанци, која није могла да плати порески данак, отсекао оба дуга курјука, као јемство за неплаћени порез. Кад су то сељани чули, умало нису линчовали чиновника. Жандармерија је једва успела да га спасе.

⊙ ⊙

СЕРВАНТЕС О ГЛУМЦИМА. — Славни писац „Дон Кихота" Мигуел де Сервантес волео је позориште и већи део свог слободног времена проводио је у друштву глумаца. Једном га је неко упитао шта мисли о глумцима. Сервантес је одговорио:

— Глумац је човек који живи да се допада другима! И он мора да се допада другима да би могао живети!

БЕОГРАДСКИ ЖИВОТ

ПЕТАК, 20 септембар

Народно позориште — (20.30) „Бојеми".

Врачар — (14) Карневал у Шпанији (Марлен Дитрих); 2) Универзум новости; 3) Музички филм.

Београдска берза — ради од 11 до 12 часова, а Продуктна берза до 12.30 часова сваког дана осим суботе.

Театер Варијете Палас (22) једнина велики септембарски варијетски програм, Јакман ексцентричар на клавиру, бура смеха, те више бирања атракција, 25 уметника и лепотица, цене сезонске свестрано познате.

Код Нове скупштине пева сеоданинке омиљена Паула Бехмен и Анкица Мусић уз пратњу одличног оркестра. Пиће првокласно, добро расхлађено, кујна одлична, роштиљ увек богато снабдевен. Тел. 29-029.

Ресторан „Два побратима", Поенкареова 35. Свако вече концертира омиљена Дамен капела под управом г-ђе Катице Чоки и прима Гаге — све чланице свирају и певају омиљене сеоданинке. Препоручује се домаћа кујна и разни мезеџуи са роштиља. Пиће првокласно. Ресторатер Мих. Р. Николић.

Реновирана кавана „Љубић" Војводе Мишића 3. У свако доба гурмански мезеџуи на роштиљу и првокласна домаћа кујна. Пиће првокласно. Вина жупска. Моли за посету, Живота Ђорђевић, бивши царински шпедитер.

Ресторан — пивница „Топола" потпуно реновирана. Првокласна домаћа кујна. Гурманских мезеџука на роштиљу и пању у свако доба. Пиће најбоља домаћа. Цене популарне. Издаје храну и ван радње. Свакодневно увече концертира оркестар г. Предрага Грачанина — Ваљевца. Нова управа „Тополе" Бока Ж. Ђорђевић.

У ново реновираном ресторану „Орач" угао Жоржа Клемансоа и Таковске певају популарне певачице Нада Зајечарка звана „црна звезда" и омиљена Стана Јаковљевић (Сремица), уз суделовање чувеног хармоникаша Николе Петровића зв. „Бучук" и Браће Смук (Смедеревца). Кујна и пиће првокласно. — Роштиљ богато сортиран. За добру посету моли кафеџија од „Орача".

Ресторан „Југословенски Дом" Краља Фердинанда 7, до „Ексцелзиора" — певају сеоданинке, првакиње са конкурса од 1935 год. омиљена г-ђица Славка Марић, Босанка, г-ђица Радмила Вујичић, Скопљанка, г-ђица Фрида Рабић, Словенка и мали хармоникаш Ика „Чачанин" уз пратњу оркестра Симе Васиљевића.

Мала пивара „Бајлоња". — Свако вече пева љубимац Београдске публике Мика зв. кривошија и прави пут у Београду омиљена сеоданинка Славица Босанка, са правом хармоникаша, Бора Крушарац уз пратњу оркестра познатог бањалучанина Шерифа Имамовића.

Отворен нов ресторан „Црна Ружа", Балканска 12 ћоше из Пајсијеве ул., првокласна кујна, меса и страна вина, пева Дима и Славко Хихин. За посету моли Даут.

Кафана — ресторан „Херцеговина", Цара Николе Другог 65, свако вече пева омиљена Данче — циганче Јанковић са сестром Зорицом уз пратњу њеног оркестра и чувеног хармоникаша Мила Симића „Јагодинца". — Кујна и пиће првокласно. Роштиљ увек богато снабдевен.

Хотел „Крагујевац" Савско пристаниште, пева сеоданинке Ружа Ничлинка и Марија Загрепчанка уз пратњу одличног оркестра под управом Гаје.

ДЕЖУРНЕ АПОТЕКЕ

Ђајић Јелта, Краља Петра 75 (тел. 20-391); Мандил Давид, Поенкареова 36 (тел. 24-377); Николић Илија, Хартвигова 2 (тел. 20-073); 20-073); Сабовљевић Василије, Гробљанска 2 (тел. 27-143); Секулић Ђорђе, Таковска 30 (тел. 23-539); Стојић Радомир, Сарајевска 89 (тел. 20-213); Тодоровић Блажа, Војводе Степе 33 (тел. 25-489); Турман Алберт, Кнез Михаилова 1 (тел. 21-617); Ћирковић Бранислав, Краља Александра 149 (тел. 25-065); Јовичић Василије, Краља Милана 9 (Краља Фердинанда 8) (тел. 21-528).

Станица за спасавање и брзу помоћ: 23-4-56.

ЧИТУЉА

— Наш добри муж, отац и деда прота Душан Марковић преминуо је у четвртак 19 септембра. Сахрањује се на српско-православном гробљу у Земуну у суботу 21 септембра 1935. Спровод креће из Св. Богородичне цркве у 3 сата по подне. Ожалошћена породица.

ДРУШТВЕНЕ ВЕСТИ

УДРУЖЕЊЕ ВАЉЕВАЦА и ВАЉЕВКИ. — За одлазак у Ваљево 22 септембра није добивена тражена повластица. С тога се неће ићи специјалним возом. Моле се чланови Удружења и пријатељи да изволе поћи у суботу обичним возом у пола цене или аутобусом тако да су у недељу 22 о. м. до 10 часова код цркве у Ваљеву. — Управа.

БИОСКОПИ

Корзо — (15) 1) Очи чарне... (Хари Бор, Симона Симон); 2) Факс новости; 3) Риголето.

Колосеум — (16) 1) Ево морнарице (Пат О'Брајен, Џемс Кањеј); 2) Универзум новости.

Коларац — (15) 1) Карневал у Шпанији (Марлен Дитрих), 2) Парамунт новости; 3) Музички филм.

Касина — (15) Без породице — Sans famille.

Уранија — (15) 1) Годгота (Хари Бор, Ребер де Виган); 2) Парамунт журнал.

Метропол — (15) 1) Бура (Чарлс Бикфорд); 2) Тајне варијетеа (Виктор Мак Лаглен); 3) Парамунт журнал.

Новаковић (башта „Париз") — (15) 1) Краљица полумрака (Џорџ Рафт, Клајв Брук, Хелен Винсон); 2) Трагови у снегу (Хари Пил, Елга Бринк); 3) Факсов журнал.

Врачар — (9.30): Свако вече биоскопско-артистички програм са атракцијама.

Авала — (15) 1) У знаку крста (Фредерик Мерч, Клодет Кодбер, Елиза Ландри); 2) Мики Маус.

Балкан — (15) 1) Алахов закон (Дон Хозе Мојика, Марија Алба); 2) Трагови у снегу (Елга Бринк, Хари Пил) 3) Факсов журнал.

РАДИО

БЕОГРАД

Петак, 20 септембар

Вечерњи програм:

17.55 Тачно време. Објављивање вечерњег програма и програма за следећи дан; 18.00 Музика за игру, изводи ова оркестар; 19.00 Рекламе и плоче; 19.15 Вести; 19.30 Национални час: Пред прославу светског дана штедње, предаваће г. др. Милорада Недељковића, генералног директора поштанске штедионице; 20.00 Народне песме пева г-ђа Ружа Дењић уз пратњу оркестра Симе Беговића; 20.30 Пренос из Загреба; 22.00 Тачно време. Новинарски извештаји А. А. Путникова обавештења. Слике композитора: Александар Глазунов.

Субота, 21 септембар

Преподневни програм:

10.45: Тачно време. Објављивање дневног програма. 10.50: Званични извештај о водостају; 11.00: Лака музика са плоча, 11.59: Тачно време. 12.00: Звона са Опленца. Концерт војног дувачког оркестра. 13.00: Вести. 13.45: Новинарски извештаји А. А. Тачно време.

Поподневни програм:

16.00 Жеље наших слушалаца (плоче). 16.40: Радио козерије Тошице. 17.00: Народне песме пева г-ца Јели савета Пандуровић, уз пратњу оркестра Симе Беговића.

Вечерњи програм:

18.35: Тачно време. Објављивање вечерњег програма и програма за следећи дан. 18.30 Д'Енди: Трио за кларинет, чело и клавир. 19.00: Рекламе и плоче. 19.15: Вести. 19.30: Национални час: Налазиште корисних руда у разним крајевима наше државе, предавање г. проф. др. Луке Марића. 20.00: Час валцера, оперета у 3 чина од Оскара Штрауса: 22.00: Тачно време. Новинарски извештаји А. А. 23.00: Пренос музике за игру из Аутоклуба.

ОСТАЛЕ СТАНИЦЕ

5.00. — Брезслава: Концерт малог радио оркестра.

6.30. — Дојчландзендер: Добринт са оркестром.

9.15. — Франкфурт: Концерт солиста.

16.00. — Кели: Шарени музички програм.

17.15. — Дојчтавч: Музика за игру.

19.00. — Хамбург: Забавни оркестарски концерт.

20.16. — Кенигсберг: Народна музика.

21.00. — Брисел: Симфониски оркестар.

22.20. — Тулуза: Одломци из комичних опера.

23.00. — Минхен: Музика за игру.

24.00. — Кадундборг: Музика за игру.

ОМЕНИ

— Ожалошћена породица пок. **Тодора Тодоровића пуковника** у пензији, дајући свом драгом покојнику, полугодишњи помен у суботу 21 овог месеца у 11 часова пре подне, на гробу парцела 78.

— Свом драгом **Николи В. Петровићу** бив. начелнику Монополске управе у пензији дајући неутешна породица годишњи помен 21 овог месеца на гробу у 11 часова. Парцела 21, гробница бр. 30.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

ТЕМЕ ИЗ КНЕЗ МИХАЈЛОВЕ

Хладно вече натерало је синоћ многе Београђане редовне посетиоце Кнез Михајлове улице, да обуку мантиле. Други су пребацили мантиле било преко руке, било преко рамена.

То је, вероватно, и дало повода двојици младих студената, да ову појаву осуде са чисто „социалног" гледишта. У недостатку другe теме или доколици? Знак инвентивности, велике бриге или разбибриге? Р.

◆ УНАПРЕЂЕЊА У МИНИСТАРСТВУ СОЦИЈАЛНЕ ПОЛИТИКЕ

У име Његовог Величанства Краља Петра Другог, Указом Краљевског Намесништва, на предлог г. Министра социјалне политике и народног здравља, унапређени су за управника Државне болнице у Новом Саду, 4 групе 1 степена, др. Риста Милетић — Шајин, управник исте болнице, 4 групе 2 степена.

За вишег пристава 7 групе Антитуберкулозног диспансера у Загребу, др. Шпира Јовановић, пристав 8 групе; за вишег пристава Школе на родног здравља у Загребу, 7 групе, инж. Лују Сењерђи, пристав 8 групе; за вишег пристава Хигијенског завода у Загребу, инж. Божидар Регина, 6 групе, пристав 7 групе; за вишег пристава 6 групе Хигијенског завода у Сарајеву, др. Вељко Кнежевић, виши пристав 7 групе.

◆ КОНГРЕС ФРИЗЕРА У БЕОГРАДУ

Земаљски савез берберских, фризерских и власуљарских секција Краљевине Југославије одржаће 7 октобра ове године 11-ти конгрес у Београду. После извештаја Управног и Надзорног одбора конгрес ће узети у расматрање поред актуелних питања која интересују берберске, фризерске и власуљарске мајсторе и питање организације Савеза као и питање односног законодавства.

◆ ПРЕТСТАВНИЦИ ОДБОРА ЗА ПРИРЕЂИВАЊЕ ЈЕДАНАЕСТИХ ОЛИМПИЈСКИХ ИГАРА У БЕОГРАДУ

Сутра долазе у Београд при повратку из Атине претставници Одбора за приређивање једанаестих олимпијских игара г. г. Клингеберг и Пастернек. Они ће у Београду остати два дана где ће се одржати и једна конференција у недељу 22 септембра у Немачком саобраћајном бироу у 11 и по часова. Овом приликом расправљаће се о организовању преношења „Олимпијске ватре" кроз Југославију.

◆ ШКОЛА ТЕЛЕСНОГ ВАСПИТАЊА ПОЧИЊЕ РАД 1 НОВЕМБРА

Школа телесног васпитања почиње рад 1 новембра. Расписан је конкурс за пријем ученика. У грађанско одељење примиће се 34 мушких и 16 женских, у војно 20 слушалаца, официра војске и морнарице. Рок подношења пријава је 15 октобар.

◆ ПАЖЊА ПРЕТПЛАТНИЦИМА ОСВЕТЉЕЊА

Да би се избегли неспоразуми између публике и особља Дирекције т. и о. при пријему пријава за осветљење, обавештавају се претплатници о следећем:

1.— Да се струја за станове даје само оним претплатницима који уз пријаву за струју поднесу и полицијску пријаву за становање у Београду и да претплата има да гласи на односно полицијске пријаве.

2.— Да се струја за локале и мотере даје само оним претплатницима који уз полицијску пријаву поднесу још и одобрење надлежне команде или власти да имају права упражњавати радњу у Београду.

3.— Претплатници који струју плаћају паушално дужни су одмах приспремити своје инсталације за постављање струјомера, а места за струјомере имају бити постављена од стране овлашћеног инсталатера, по споразуму са Дирекцијом.

4.— Сваком претплатнику за кога провером буде утврђено да не испуњава горње услове биће струја укинута.

Из Дирекције трамваја и осветљења Д. Бр. 27315

ПОРОДИЧНЕ ВЕСТИ

Г-ђица Смиља-Сеја Јованић, дипломирани тег. ком., кћи Катарине и Милосава, рентијера из Београда и Илија П. Брковић, старешина квартa У. Г. Б. венчаће се у недељу 22 септембра у 11 часова у Саборној цркви. Скуп сватова у 10 часова Краљице Наталије 15. Честитања у цркви. Телеграми Јованић-Брковић Краљице Наталије 15.

БЕЛЕШКЕ о ДОГАЂАЈИМА у УНУТРАШЊОСТИ

⊙ **На путу између Берана и Рожаја** кројачки радник Арсеније Иванковић, коме је 23 године, извршио је разбојнички напад на свог суседа Милоја Ђуровића, трговца из села Полице. Арсеније је путовао заједно са Милојем. Кад је дошао до једног има код себе неколико хиљада динара пошао је напред и сакрио се у једној шуми. Кад се Милоје појавио, почео је да пуца на њега. Пошто је промашио, покушао је да га убије каменом, али је Милоје побегао. Арсеније Иванковић је одмах ухапшен.

⊙ **У окружном суду у Чачку** суђено је Вучети Стојковићу, бившем четнику из одреда Косте Пећанца. Стојковић, који је од 1919 до априла ове године живео у Бугарској, оптужен је да је 1917 године спалио Сретена Рајчевића, аустријског агента. Суд је Вучету Стојковића ослободио од оптужбе.

⊙ **Окружни суд у Славонској Пожеги** осудио је на пет година робије Ђуру Чукалца, који је убио општинског надстражара Ивана Шленовића. Исти суд је осудио на пет месеци строгог затвора и Карла Рајнера, редара, што је револвером покушао да убије Петра Метлаша, друга.

⊙ **Самоубиство вешањем** извршила је јуче после поноћи Катица Гавански из Сребобрана. Разлог самоубиства је непознат.

⊙ **У међусобној тучи због девојке** смртно је рањен Мато Пожега из села Кратковаца код Руме. Рањено га је Раде Орешчанин у једној мрачној улици у Руми.

⊙ **Изгорела је кућа радника** Јована Намета из села Нардајка близу Руме. Његова жена је наложила пећ да испече хлеб, али како оџак није био очишћен, убрзо је почео да гори, па се ватра проширила и на кров, а пошто нема у месту пожарне чете, кућа је сва изгорела.

⊙ **Вировитички градоначелник г. Јосип Санајић** отпутовао је у Загреб службеним послом. Његова ће у отсуству заступати градски саветник г. др. Иван Мусић.

⊙ **Млади кројачки помоћник из Вировитице Стева Михајловић** извршио је самоубиство због несрећне љубави. Он је око шест часова поподне изишао из радње и у врту се обесио о једно дрво.

БЕРЗЕ

БЕОГРАДСКА БЕРЗА

Београд, 20 септембар

На данашњем састанку београдске берзе тенденција код девиза, у поређењу са јучерашњим састанком, данас је поустила. Све девизе, сем Женеве, Берлина и Пеште које су непромењене, пале су.

На ефектном тржишту тенденција код државних папира је такође поустила. Пали су: ратна штета, 7% Блеров зајам и акције Привилегованог аграрне банке. Тенденција код осталих девиза је непромењена.

Промет у динарима код девиза је био милион и 700 хиљада а код државних папира 900 хиљада динара.

На продуктној берзи цена пшеници је чврша а код осталих продуката је непромењена. Промет је данас био жив.

Девизе (понуда-тражња са приносом): Лондон 217.53—215.48; Париз 290.37—288.93; Њујорк 4390.96 до 4354.64; Њујорк кеш 4412.96—4376.64 курс долара за обрачунавање 4372.80 Женева 1431.29—1424.22; Милано 360.32 — 357.24; Праг 182.44—181.38; Амстердам 2983.46 — 2968.86; Берлин 1769.95 — 1756.08; Брисел 744.96 до 739.90; Варшава 830.27 — 823.77.

У приватном клирингу: Лондон 234.05 — 232.45; Беч 860—850; Будимпешта понуда 890; Мадрид 570 понуда; бонови Грчке банке понуда 38.

Државни папири (понуда-тражња): Рента ратне штете промпт 369—367 и 50, рађено по 368.

7% инвестициони зајам 82.75—82.25 рађено по 82.75.

4½% аграрне обвезнице 47 — 46.25, рађено по 47.

6% државне обвезнице од 5000: 67 — 66.75, рађено по 67.

Од 2500 6% државне обвезнице: 66 — 65.75, рађено по 66—65.75.

Од 500 6% државних обвезница рађено по 64.

7% Блеров зајам 70.50 — 69.50, рађено по 70.50 — 70.

7% сложиште Државне хипотекарне банке тражња 74.50, рађено по 75 — 74.50.

7% стабилизациони зајам 1931 год. 82 — 81, рађено по 81.50.

Акције (понуда-тражња): Народне банке понуда 6000; Привилеговане аграрне банке 232.50 — 231, рађено по 234 — 232; Извозне банке тражња 270; Чивиничарке банке рађено по 225.

ПРОДУКТНА БЕРЗА

Пшеница: рађено 100 вагона.

Кукуруз: рађено 50 вагона.

ЦИРИШКА БЕРЗА

Цирих, 20 септембра

Београд 7: Париз 20.2875; Лондон 15.165; Њујорк 308.25; Брисел 52; Милано 25.13; Амстердам 208.45; Берлин 124; Беч 57.40; Атина 2.90; Букурешт 2.50; Мадрид 42.025; Штокхолм 78.20; Праг 12.74.

ЗАГРЕБАЧКА БЕРЗА

Загреб, 20 септембар

Девизе: Амстердам 2968.86 — 2983.46; Берлин 1756.08 — 1769.95; Брисел 739.90 — 744.96; Лондон 215.48 —217.53; Милано 357.24 — 360.32; Њујорк чек 4357.64 — 4390.96; Париз 288.93 — 290.37; Праг 181.38 — 182.44; Цирих 1424.22 — 1431.29.

Приватни клиринг: Беч 8.36 — 8.63 (8.58); Лондон 234.605 — 233.205 (232.405); Пешта не нотира; Мадрид 557.50 — 567.50 (562.50); грчки бонови 32.66 — 33.35 (33).

Државни папири: Ратна штета каса 365 — 366, 368 — 367; за уплатио септембар 367 робе; за октобар 367 роба; за новембар 367 роба; за децембар 366 — 367, 368;

7% инвестициони зајам 78 — 80;

4½% аграрне обвезнице не нотиране;

6% берлучке обвезнице 63.75 — 64;

8% Блер 80 — 81;

7% Блер 70 — 72;

7% обвезнице Државне хипотекарне банке 75 — 77.

Акције: Народне банке не нотиране; Привилеговане аграрне банке 231 — 232, 231 — 233.

Папири индустријских предузећа: Трбовље 100 — 110; Изис 40 робе.

КАКВО ЋЕ БИТИ ВРЕМЕ

Нови Сад, 20 септембар

Европа: Висок притисак влада над јужном половином Европе, одржава ће јући претежно ведро време у Југозападној и Јужној Европи. Јак циклон са претежно облачним и бурним временом влада над Северозападном и Северном Европом. Температура порасла у Западној и Средњој Европи.

Југославија: Преовлађује ведро на Северозападу средином државе и у источним крајевима. Делимично облачно у осталим пределима. За последњих 24 часа кише је било местимично у целој Краљевини сем Приморја и северозападног дела. Температура опала на Југу, а мало порасла у осталим пределима. Минимална температура Тузла 4, а максимална Призрен 27 степена.

ПРОГНОЗА ВРЕМЕНА ЗА 21. СЕПТЕМБАР:

Претежно ведро са порастом температуре. Местимично може бити јутарње магле. Сунце излази у 5.22, а залази у 17.48 часова.

Белешке

СЛУЖБА НА МАЛУ ГОСПОЈИНУ И У НЕДЕЉУ У ВАЗНЕСЕНСКОЈ ЦРКВИ. — На Малу Госпођину служи и проповеда протојереј-ставрофор Узун К. Бујишић. У недељу служи и проповеда новопостављени свештеник г. Милован Михајловић. Литургија сваког дана у 9 сати. Црквени хор под управом г. А. В. Гречкова појаће у суботу: Иже херувими-Бортњанског; Оца и Сина — Бломичког; Вјерују — Кијевско; Милост мира и дар. — Давидова; Ирмос Тучанинова. Оче наш — Дубишког; Причастом: „К Богородице пријежно... „Архиђаконског; Завршно — Мокрањца.

У недељу певаће хор удружења московских радника-ца из Велике и то: Иже херувими — Бортњанског; Вјерују — Ломакина; Милост мира и дар — Бимичког; Тебе појем — Архангелског, Благослови гријеа и Видјелом свјет истини — Врбица.

Соколско Друштво Београд 7 у Привредниковом Дому, Крунска 5. — Овим обавештава целокупно чланство, изражтај и децу, да ће редовни рад у неђелопиши почети 23 септембра у понедељак.

Распоред часова неће моћи као и пре распуста.

Позива све категорије, да у 8 часова увече истога дана присуствују отварању соколане.

ХАПШЕЊЕ ОПАСНОГ ФАЛСИФИКАТОРА НОВЧАНИЦА У ЊУЈОРКУ

Њујорк, 20 септембар

Агенти полиције ухапсили су у Јунион — Сити, у држави Њу Џерси, џикот Вилема Ватеа под сумњом да ће цео Њу Јорк и ближу околину преплавио фалсификованим новчаницама. Полицијски извештаји вели да је то хапшење једно од најважнијих последњих година. У стану Ватеа пронађена је претресом права фалсификаторска радионица и преко 50.000 фалсификованих долара, као и плоче за штампање маркица за порез на алкохол и за штампање пасоша.

Седница Градског већа

Комеморација пок. др. В. Маринковићу

Укидање мерине. — Снижења електричне тарифе

Синоћна седница Градског већа престоничке општине била је обилна. На дневном реду било је 118 тачака.

Претседник г. Влада Илић отворио је седницу у 18 часова, констатујући кворум и одређујући г. г. већнике Д. Николајевића и Т. Благојевића за потпис записника.

Одмах у почетку седнице г. претседник даје реч већнику г. инж. М. Сокићу, који је, поводом смрти пок. д-ра В. Маринковића, одржао следећи говор:

— Господине претседниче и господо градски већници, дозволите да у своме послу застанемо један тренутак и да, пре прелаза на дневни ред, извршимо, као претставници Београда — у његово име, једну ве ту грађанску дужност и да своје најдубље мисли, своје признање и своју захвалност упутимо успомени почившег д-ра Војислава Маринковића, због његових великих заслуга, којима је, као дугогодишњи одборник београдске општине, задужио Београд и Београђане.

(Сви градски већници и сви присутни устају и кличу: слава му, слава му, слава му!)

Живот пок. д-ра Војислава Маринковића, — живот светао, плодан и заслужан не само за Београд и београдску општину, него и за државу и југословенску нацију, угашено се, као што знате, јуче у 4 и по сата поподне, а његови уморни земни остаци биће свечано сахрањени сутра у 10 часова пре подне.

Као одборник београдске општине, још од првих дана свога политичког живота, истакао се пок. др. Војислав Маринковић својим неуморним радом за бољу будућност Београда, остајући увек искључиво на комуналној линији, као јединој за једну здраву и напредну комуналну политику у београдској општини.

Велике су заслуге пок. д-ра Воје Маринковића! Оне му се подједнако признају и од пријатеља и од противника.

Београд је изгубио једнога од сво јих првих грађана и Београд ће се достојно одужити своме немању, ако за вечну успомену на његов рад решимо да се једној улици у Београду да његово велико име. У томе смислу имам част поднети и конкретни предлог господину претседнику.

Мислим да ћу исто тако погодити ваше мисли ако предложим и то да на сутрашњем погребу корпоративно учествујемо и тиме видно обележимо учешће београдске општине у жалости за изгубљеним својим великаном.

Нека је слава и светао спомен покојном д-ру Војиславу Маринковићу! (Цело градско веће и сви присутни устају и кличу: Слава пок. Воји Маринковићу).

После комеморације у славу пок. д-ра Маринковића прешло се на дневни ред.

Градско веће усвојило је предлог г. Сокића да се једна улица назове именом покојног државника.

После тога прочитана су писма која су упућена од стране Њ. В. Краља, Њ. В. Краљице Марије и Њ. Кр. Вис. Кнеза Намесника претседнику Општине г. Илићу, којима се захваљује на честиткама поводом рођендана Њ. В. Краља Петра Другог и манифестацијама оданости.

За врем читања ових писама град ски већници су живо манифестовали Њ. В. Краљу, Њ. В. Краљици Марији и Краљевском Дому.

Саопштено је, потом, да је задужбина Николе Спасића уписала др. Војислава Маринковића за добротвора Општинске болнице, с тим да један кревет носи његово име.

ПРИХОДИ И РАСХОДИ

Прочитан је извештај о стању прихода и расхода Београдске општине. Остварено је прихода у текућем буџетском периоду за 96.11 од сто. У августу, пак, више је остварено прихода за 104,41 од сто. Код расхода се постиже уштеда у набавкама и затим извесне трајне уштеде постоје код ануитетске и интересне службе.

У смислу раније одлуке градског поглаварства продат је Државној хипотекарној банци и Поштанској штедионици један пакет обвезница ратне штете по курсу од 372 за 1000. Од добивеног новца исплаћен је ломбардни зајам код Хипотекарне банке. По исплати целог овог зајма остало је на расположењу од про датог пакета обвезница још 14 милиона динара. Овај износ ће се употребити за плаћање обавеза Београдске општине из ранијих година.

У саопштењу се каже да укупан износ новчаних средстава којима да нас располаже Градско поглаварство јесте нешто преко четрдесет милиона динара.

Одлучено је да се наплаћује мерина само за ону робу која се измери на општинским мерилима. Ово је учињено због изједначења са Земуном, који није плаћао мерину.

Нова, смањена електрична тарифа, примљена је једногласно. Г. др. Милан Протић, који је примио предлог о овој тарифи, изразио је само сумњу да ће бити случајно манька у приходима. Г. г. Богдан Крекић, Павле Карарадовановић и Милан Стојановић поздравили су доношење ове тарифе, која ће омогућити занатлијама увођење мотора у радионице.

Поводом овога претседник г. Илић је рекао:

— Мени је јасно да је ово смањење још сувише мало. Ми не можемо да идемо напред ако не омогућимо занатлијама да се развијају. Тешке прилике и тежак уговор са Електричним друштвом не омогућавају да силазимо са ценом рапидно. Надам се да ће се и то успети, да се све локомобиле, временом, претворе у електромоторе и да се омогући на тај начин хигијенски рад у радионицама. Треба се, међутим, бојати да се приходи неће остварити.

ЗЕМЉИШТЕ ЗА УНИВЕРЗИТЕТСКЕ ПОТРЕБЕ

Градско веће донело је, потом, на челну сагласност о томе да се изврши размена општинског земљишта на Тркалишту и код Звездаре за универзитетске потребе за државно земљиште у Панчевачком Риту.

Исто тако, код старе Звездаре уступљено је земљиште за подизање Више школе за телесну културу. За ово Општина ће добити земљиште у Панчевачком риту.

Удружење Подринаца добило је бесплатно место на Калемегдану за подизање споменика Јанку Веселиновићу. Коло јахача такође је добило земљиште за тркалиште, и то на левој обали Саве.

На предлог претседника, градски већници усвојили су да се на старом јеврејском гробљу уступи земљиште београдској секцији Југословенског новинарског удружења за подизање новинарских станова.

Овај предлог похвалио је г. Душан Николајевић као већник и новинар, подвукавши велику улогу штампе, специјално београдске, која је била увек на достојној културној и националној висини. Исто тако говорили су о улози новинара и г. Павле Карарадовановић, затим и г. Миливоје Благојевић.

Све остале тачке дневног реда примљене су без дискусије.

Нови већници Градског поглаварства у Дубровнику

Дубровник, 20 септембар

Решењем бана Зетске бановине по пуњена су делимично упражњена места већника дубровачке општине. За нове већнике именовани су г. г. Светозар Барбић, Јосип Лујак, Нино Свилокосић, Никола Мишић, Анте Бинић и Јово Шкеро.

Сарајевска „Југословенска пошта" доноси да је Градско поглаварство доставило сарајевској Занатској комори акт Краљевске банске управе Дринске бановине у коме Банска управа забрањује трговцима да преузимају наруџбине за занатске радове сем оних оправака за робу купље ну код њих.

—●—

Сарајевска „Југословенска пошта" јавља из Невесиња да су тамошњи грађани повели акцију за оснивање нижеразредне гимназије у Невесињу.

—●—

Сарајевска „Југословенска пошта" доноси да је Удружење трговаца у Сарајеву поднело претставку Индустриско — трговачкој комори и Дирекцији државних железница у Сарајеву да се воз на пруги Дубровник — Сарајево моторизира чиме би се скратио пут на 7—8 сати у место 12 колико сад траје. Ову молбу трговци образлажавају тиме што би многи странци који долазе у Дубровник правили излете и до Сарајева.

—●—

Сплитске новине доносе да је у Сплит допутовао један од најбогатијих људи старога и новога света Франклин М. Сингер, власник фабрика познатих Сингеровић шиваћих машина из Њујорка. Он је допутовао на својој луксузној јахти. У његовој пратњи налазе се његова супруга, син и ћерка и још 6 путника. Јахта је допловила из Венеције преко Раба, Шибеника и Трогира и наставиће пут за Дубровник.

—●—

Љубљанске новине доносе да су задругари из Пољске који су дошли у Љубљану отишли у Горењско да разгледају важније задружне установе. Јуче у подне приређен им је ручак на Бохињу, а потом се поново враћају у Љубљану да наставе рад.

—●—

Љубљанске новине јављају из Марибора да је тамо основано друштво чија је сврха да бискуп Антун Мартин Сломшек који је у прошлом веку много учинио за културни напредак Словеначке буде проглашен свецем. Друштво ће сакупљати потписе за молбу Св. Оцу Папи да усвоји молбу овога друштва.

—●—

Љубљанске новине доносе да је за управника бановинског лечилишта Ро гашка Слатина постављен Иван Грач нер, досадашњи чин. Банске управе у Љубљани.

—●—

Сплитске новине доносе да је Удружење трговаца у Сплиту замолило Трговачко — индустриску комору да се она обрати надлежним фак торима и затражи оснивање филијале Поштанске штедионице у Сплиту. у молби се назначује да у Приморској бановини има преко 1000 привредника који имају свој чековни рачун код Поштанске штедионице и то код филијала у Сарајеву и Загребу. Удружење трговаца наглашава да је због великог броја власника чековних рачуна и поштанског саобраћаја потребно да се у Сплиту оснује филијала Поштанске штедионице.

—●—

Бањалучке новине доносе да је и у Бања Луци уведен позоришни динар. Од јуче је почело наплаћивање позоришног динара у свима биоскопима.

ШАХ

У осмом колу Томовић је победио Тота и сигурно води

Синоћ је у „Централу" одиграно осмо коло Левинговог спомен-турнира. Најважнија партија била је Томовић — Тот, који је мајстор Томовић решио у своју корист и тако постао најозбиљнији кандидат за прву награду. И јуче је Томовић био у одличној форми. Надиграо је Тота, освојио пешака и Тот је капитулирао. Гренчарски је против Филиповића у

Г. Извеков

дамином гамбиту освојио квалитет и после једне комбинације матирао Филиповића, који, у овом турниру игра испод форме. Ово је прва победа Гренчарског, Петровић је против Матвејева жртвовао даму за топ, ловца и слободног пешака и у наставку партије дошао у добијену позицију. Међутим, погрешно је вукао три пут редом исте потезе, да је пар тија остала нерешена, јер се позиција три пута поновила. Савић је победио Книдија ,који је изгубио два пешака. Сава Вуковић је брао надирао Сабадоша, освојио квалитет и партију решио у своју корист. Милојчић је против г-ђе Тимофијеве имао бољу позицију, али је изгубио даму за две фигуре. Ипак, партија је остала нерешена. Остала је недовршена једино партија Извеков — Шрајбер. После дуге борбе Шрајбер је имао пешака више, али је погрешио и изгубио два пешака. Партија је прекинута у добијеној позицији за Извекова.

Партија Книдић — Вуковић завршена је ремијем.

После осмог кола на табели води мајстор Томовић са 7 поена, Извеков и Шрајбер имају по 5½ (1), Тот 5½, Книдић, Вуковић и Петровић 4½, Савић 4 (2), Милојчић 3½ (1), Матвејев 2½ (1), Филиповић 2½, Гренчарски 1½, Тимофејева ½ (1) и Сабадош ½ поена.

Данас је слободан дан турнира, па ће се одиграти недовршене партије.

З. Б.

ПРЕДАВАЊА

СТОГОДИШЊИЦА похаре Жабљака. — Друштво за проучавање историје Црне Горе одржаће састанак у суботу 21 септембра у 17 часова. Претседник Друштва г. Томо Ораовац одржаће предавање о стогодишњини похаре Жабљака. Састанак ће се одржати у просторијама Друштва „Свети Василије Острошки" (улица Пашићева 21.) Приступ слободан.

МАТОВИЋЕВЕ ЧИТАНКЕ
за први, други, трећи и четврти разред, препоручене и одобрене одлуком Министарства просвете, уметнички илустроване доносе штиво у у вези са главним наставним предметима. Оне су праве антологије дечје књижевности, јер доносе састав најистакнутијих класика и савремених књижевника. 7037

НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ

21 септембар

ПУТ ОКО СВЕТА

(Гостовање г. Михаила Марковића)

Вечерас се у згради код Споменика даје „Пут око света" од Бранислава Нушића. У насловној улози Јованче Мицића гостује г. Михаило Марковић, члан Загребачког казалишта у пенсији, који је улогу Јованче играо са великим успехом и на особен начин у Загребу и другде већ го динама. Изразит претставник старије генерације наших глумаца, која је позориште у нас дигла на завидну уметничку висину, г. Марковић ће, иако већ у годинама, својим гостова њем дати доказа о лепим особинама свога глумачког талента. У осталим улогама запослени су г-ђе Стокић, Павловић, Златковић, Душановић, Н. Паранос и г. г. Раденковић, Душановић, Н. Јовановић, Старчић, Живановић, Н. Поповић, Новаковић, Глигоријевић и др. Суделује и целокупан балетски ансамбл са г-ђом Васиљевом и г. Жуковским као солистима. Музика, допуњена и прерађена, од Ст. Бинички. Сценограф г. Беложански. Цене места од 5 до 34 д. Почетак тачно у 8.30 увече.

ПРЕМИЈЕРА „ТЕШКИХ ВРЕМЕНА" Е. БУРДЕА

У уторак, 24 септембра дају се у згради код Споменика први пут „Те шка времена", комад у четири чина од Едуара Бурдеа. Писац није непознат нашој публици, која је одушевљено пљескала његовом „Слабом полу". Стварно су „Тешка времена" крило једног друштвеног триптиха. Предмет комада је висока буржоазија. То је, по речима Жака Копоа, серија слика у којима совјетско позориште не би морало богзна шта да мења да би их пружило својој пу блици као савршен пример буржоаског друштва на издисају. Тај ко мад је, по једном срећном парадок су, весела драма... Писац се, спретношћу која нема примера, игра са својом публиком, увесељава је или још натерује сузе, приморава је да се грохотом смеје да би, одмах после тога, слушала у мучној тишини. Комад је први пут играо 30 јануара 1934, у Паризу, у позоришту **Мишо динер.** Улогу симпатичног боема Мар села игра г. Новаковић. Г-ђа Е. Микулић ће се појавити у улози мајке (Сизи). Марселова брата Жерома креирање г. Гошић. Изврсна улога Ане-Марије наћи ће тумаче у г-ђи Каталинић. Врло тешку улогу Боба Лароша интерпретираће г. Н. Поповић. У осталим улогама, врло занимљивим и датим у финој психологији даровитог драматичара Е. Бурдеа, тумачиће г-ђе Прегарц (Меланија), Таборска (Г-ђа Антонен-Фор), Врбанић (Шарлота), Урбанова (Лулу), г. г. Милошевић (Арман), Душановић (Максим), Старчић (Жан Пјер). Редитељ г. Надворник. Сцено граф г. Бијелић.

ПРИЛОЗИ

СЛЕПИМ ДЕВОЈКАМА у Страхињића Бана 45 Београд приложиле су 1.000 дин. Мати и сестре на дан четрдесето дневног помена своје миле и незаборављене пок. Ангелине — Гизе — Вукосављевић са жељом да се кући кревет који ће носити име драге покојнице као велике добротворке, 50 динара приложили су М. и М. Докмановић из Ср. Карловаца. Примљено 50 динара хонорар за „Да ли је право?"

Одбор у име својих питомица топло благодари приложницима на сећању старијих слепих девојака. Пок. Ангелини — Гизи — нека је вечан помен и лака земља. Тел. 29006. 20 овог месеца.

САВРШЕНО НЕГУЈЕ ЗУБЕ
ОДИС ПАСТА МЕРИМА
7142

ПОЗИВ

Сећа бившим члановима бившег Удружења југословенских четника „Петар Мркоњић" за Краља и Отаџбину у Београду и Краљевини Југославији.

Ради прочишћавања прилика код четника, одвојили смо се још 1924 године у засебно Удружење четника „Петар Мркоњић" за Краља и Отаџбину, и за кратко време успели да се прошримо на 700 месних организација са преко 100.000 редовних чланова.

Интригама оних од којих смо се одвојили наше удружење представљено је после 6 јануара 1929 године као филијала забрањене Народне радикалне странке и као такво растурено, како у Београду тако и по унутрашњости па нам је архива и сва имовина одузета да ни данас незнамо где је. Наравно да су они који су нас мрзели успели да себе у режиму после 6 јануара представе јединим патриотима и да своје удружење одрже код власти и са извесним бенефицијама. Напоминућемо да противу саданег претседника немамо ништа противу као човека и четника.

Како су се прилике промениле, после консултовања наших пријатеља и измене мисли између чланова последњега Главног одбора, одлучили смо да се пријави код надлежне власти наше удружење и да му се дозволи обнова.

Ради бољега пропагирања свога програма који је у основи југословенски династички под Витешком Династијом Карађорђевића и патриотски, одлучено је да се једновремено са пријавом удружења надлежним покрене и наш лист — за почетак само недељни под именом **„Критика"**, ради пропагирања поменутих идеја у народу и ради обавештења и приказивања у правој боји свих патентираних патриота не само код четника него и у другим националним организацијама који се недостојни попеше на високе положаје у организацијама — које су због тога упште дошле у стање деградације, јер је крајње време да се садашњи патентирани патриотизам и дрека ових људи осветли мало и са друге стране и да се изнесе где су били за време рата, када ће се јасно видети да многе воље четника и осталих витешких организација проведоше ратовање — нако способни и у најбољим годинама — као избеглице по дубокими позадинама а ако бежаху у војсци — онда у најбољем случају као коњоводци разних пртљажних комора по дубокими позадинама.

Позивамо наше организације, које да би се спасле растурења, приступиће салашњем четничком удружењу, као и појединe чланове који ово уради ше — да донесу потребне одлуке о приступању своме старе удружењу и да нас о томе известе најхитније. Потребни формулари за приступање — иступање из досадашње организације у коју по невољи ступише, добиће се код потпи саног по цени од динара 5 у маркама са плаћеним одговорима.

Претплату на лист удружења слати такође, годишње 50, полугодишње 25 динара.

Молимо све наше пријатеље из свих растурених 700 организација да са овим похитају као бисмо могли што пре надлежима пружити доказа о нашој моћи, јер ћемо све то заједно са првим бројем нашега листа приложити уз пријаву Министарству унутрашњих послова за одобрење. Напомињемо да смо у ранијим режимима неколико пута молили за одобрење поновног оснивања нашега удружења али смо одбијани јер веле да смо филијала радикалне странке као да смо ми криви што је огромна већина народа била радикална па следствено и број наших чланова радикала највећи, али то не значи да смо ми били нити да ћемо бити страначко удружење, већ напротив у њему ће бити места сваком брату Србину, Хрвату и Словенцу, као и сестрама: — Српкињама, Хрватицама и Словенкама.

20 септембар, 1935 године, Београд. **Управа**

Војводе Гиигора бр. 117.

РАЗНО

ОБДАНИШТЕ „КРАЉЕВИЋ ТОМИСЛАВ" одржаће вашар, позивају се заинтересовани да се одмах јаве од 10 ч. — 12 ч. пре подне сваког дана. Улица Јове Илића бр. 132.

Милионе и стотине хиљада динара

на поштен начин можете добити куповином срећака Државне Класне Лутрије.

У интересу играча повећана је за 31 коло висина и количина већих добитака.

Цене срећкама: ½ 50, ¼ 100, ⅛ 200 динара.

Вучење 1 класе 8 и 9 октобра.

Не пропустите купити — поручити срећке из срећне колектуре овлашћеног продавца

СЛОБОДАНА М. ВАСИЋА
БЕОГРАД -- Цара Николе улица 34. 7140

Раденска вода најбоља, најздравија!

ГЛАВНО ЗАСТУПСТВО ЗА БЕОГРАД:
РАДОШ С. НЕДИЋ, СТИШКА 1. ТЕЛ. 20-378
ГЛАВНО ЗАСТУПСТВО ЗА НОВИ САД:
АРНОЛД ХОФМАН, Футошки пут 37. Тел. 33-08
7110

Желите ли се очувати од упорабљених
CHAMPION

свећица, купујте их само у овим оригиналним кутијама.
Главно заступство и складиште:
Роберт Вајнбергер, Загреб, Гундулићева ул. 16.
66401

ЖЕЛЕЗНИЧАРИ И БРОДАРИ

Могу добити СВО ПОКУЋСТВО по најсолиднијим ценама на дугорочну месечну отплату само солидне платиште код: Индустрије Покућанства

„ВИСУНГ" КАРАЂОРЂЕВА УЛ. 81

Филијале: КРАЉА АЛЕКСАНДРА УЛ. БРОЈ 3 КРАЉЕВ ТРГ 5 (КОЛАРЧЕВ УНИВЕЗИТЕТ)
ИНСТАЛИРА: ХОТЕЛЕ, БАЊЕ БОЛНИЦЕ И Т. Д. 6734

ПАЛАТЕ у центру Београда КУЋЕ за ренту, ВИЛЕ за уживање ПЛАЦЕВЕ за зидање

У свима крајевима Београда од 100.000 до 5,000.000 дин. Продајемо по ценама; које одговарају стварној вредности, јер у продају узимамо само оксисјоне објекте. Куповина стављамо на расположење кинце и планове имања која их интересују, документа о висини кирије, документа о задужењу и дајемо све потребне информације, а послове ове врсте обављамо строго дискретно и кулантно тако, да је у интересу, сваког купца, да нас пре куповине посети.

Хонорар наплаћујемо по свршеном послу. Купцима стављамо на расположење превозна средства.

„ЈУГОСЛАВИЈА"

Завод за купопродају непокретних имања, Престолонаследников трг број 6 (Теразије), Телефон 28-4-20. 7137

ОБЈАВА

На основу чл. 116 Закона о непосредним порезима а у вези захтева 11 пореске Управе за кварове II, III и IV за град Београд од 11. IX. 1935. год. Бр. 57503, 57504, 57505, 57506, 57507, 57508 и 57509 Поглаварство града Београда, извештава грађане пореске обвезнике да ће се код поменуте пореске управе Јакшићева ул. 2 расправљати о разрезу пореза на теревину и пословни промет за 1935 годину и то:

На дан 27 и 28. 30 септембра 2, 3, 4, 5, 7, и 8 октобра 1935 год. за пореске обвезнике све бранше: пиљаре, млекаре, народне кујне посластичаре, биоскопе, сухомеснате роба, риба ре и разно.

Заинтересовани порески обвезници могу горе поменуте спискове разгледати сваког радног дана од 8—14 часова код Суд. Одељења Поглаварства града Београда. Достиње ва бр. 21/II најдаље до два дана пред расправу када се спискови врађају Пореско) Управи на даљи рад.

Из канцеларије Судског Одељења 11. IX. 1935 год. сбр. 54926. 7042

НАСТАВА

СТАРИЈИ СТУДЕНТ — МАТЕМАТИЧАР, спрема ученике свих разреда из свих предмета. Дугогодишњом праксом пронашао најлакшу методу. Хонорар скроман. Јавити се лично или писмено Ђаловић Саво, студент. Кнеза Данила 30. 66361

СЛУЖБА

УПРАВА ОБДАНИШТА „КРАЉЕВИЋ ТОМИСЛАВА" потребује **економку од 1. идућег месеца.** Молбе слати Обданишту на адресу: Јове Илића бр. 132 — где се услови могу добити. 7148

БАШТОВАН

СА ЖЕНОМ (без деце) КОЈИ СТРУЧНО ЗНА ДА НЕГУЈЕ ВОЋЕ И ЦВЕЋЕ тражи се. Може ступити одмах; Јавити се **Топчидерски венац 22.** 7088

ЗА ЈЕСЕЊЕ, КИШНЕ ДАНЕ...
КУПИТЕ ЈЕДАН НЕПРОМОЧИВИ „ХУБЕРТУС"

НЕПРОМОЧИВЕ „ХУБЕРТУС" КАПУТЕ израђујемо од првокласне „Хубертус" тканине, КОЈУ САМИ ИЗРАЂУЈЕМО у својим фабрикама, а исте продајемо ПО НАЈНИЖИМ ЦЕНАМА У ЦЕЛОЈ ЈУГОСЛАВИЈИ!

Посетите нас, па ћете се лично уверити, да продајемо

„ХУБЕРТУСЕ"

МУШКЕ по Дин. 250.- до Дин. 320.-
ЖЕНСКЕ по Дин. 280.- до Дин. 310.-
ДЕЧАЧКЕ по Дин. 212.- до Дин. 260.-
ДЕЧИЈЕ по Дин. 146.- до Дин. 200.-

само и искључиво у ПРОДАВНИЦАМА

„СОКО" ОДЕЛА

БЕОГРАД: КОЛАРЧЕВА УЛ. БР. 7
Краља Александра бр. 26 (угао Фрањкопанове)
Краља Александра бр. 118 (преко пута Студ. дома)

И све продавнице »СОКО"-ОДЕЛА у унутрашњости
7143

ЕСЦАЈГ „БЕРНДОРФ"
АЛПАКА -- ХРОМ -- РОСТФРАЈ
Највећи избор! Најефтиније цене.
ГВОЖЂАРА „МАЈДАН"
ВАСИНА 2 ДО ПОЗОРИШТА 6918

Зумбула, лала, нарциса, анемона и т. д. добила лукове из Холандије и продаје фирма
Тодор Мразовић и друг
БЕОГРАД
Кнез Михаилова 19.
7124

Нашем милом супругу, оцу и једином брату
†
Миодрагу Јовановићу
(Цинету)
дајемо трогодишњи помен у суботу 21. ов. мес. у 11 сати у цркви Св. Николе на Новом гробљу.
Ожалошћена породица
7141

СТАНОВИ

ИЗДАЈЕ СЕ ОД 1 ОКТОБРА стан у центру од 8 соба за канцеларије. Пређе било друштво „Батињоа". За услове упитати телефон 28081. 66398

КУПОВИНА и ПРОДАЈА

КАДЕ ЗА КУПАЊЕ дужина 172 цм. од армираног мермера **ПО ДИН. 500.—** продаје Бра- **Стакић — Земун,** Бежанијска ул. бр. 42. 66389

НАЈБОЉИ ФИЛТЕРИ СА сребреним ситима за прочишћавање вина и ракије. Може се добити код **ДОНИЋА** казанције Краља Александра бр. 6. 7136

ПАЖЊА код „МИКЕ" Кр. Александра 6. Добићете Трењкоте и Бере Мантлове у великом избору. Упамтите код **„МИКЕ"** Кр. Александра 6. 7132

МОДЕРНА ПАЛАТА

на самој „СЛАВИЈИ" до угла. Кр. Милана ул. шеснаестрата, нова са 10 елегантних станова од 1, 2 и 3 собе и цео најмодернији конфор. Зидане каде, плочице сауда у купаона и купатилима. Улаз и степениште у мермеру, сунчана страна, лифт велики. Дуг 400.000 дин. и 800.000 дин. у готову. Рента 160.000 год.

ДВОРАЦ

на најлепшем месту на Сењаку, нов са станом од 6 соба, куће, купатила. Све у најмодернијој изради. 3 терасе, гаража, летњиковац, са модерно пармираном баштом. (Канализација спроведена). Цена само 400.000 дин. План велик, улаза уређена и уз трамвајску станицу. Скупоцена ограда. Стан љетњи.

КУЋА ЗА 100.000 ДИН.

и 50.000 управи фондова. Код Св. Савске цркве, са 5 станова за издавање и стан од 2 собе и остало за купца. Лепа велика башта са одраслим дрвећем. Рента 1.700 дин. Идеално место за радње, јер сам плац вреди ову цену. Продаје

„ТРИГЛАВ"-СЛОВЕНАЦ
Хартијгова 3-1. Телефон 26-738.
7126

ПРОДАЈЕМ ХИТНО МОДЕРНУ КУЋУ

за уживање и ренту; партер два спрата са локалима и модерним становима. Годишња рента 87.000. Имање се налази у најлепшем крају Београда у непосредној близини пијаце основне школе и гимназије на Сењаку.

Само озбиљни купци за обавештења на тел. 22-701 или лично Матејићу, Миодрага Да-

КУЋА НА ПРОДАЈУ у Земуну, Истарска бр. 25 за 80.000 динара. Рента месечна 1000. За даља обавештења обратити се у Његушевој ул. бр 26 у Београду. 7147

БЕОГРАЂАНИ — одличан УГАЉ ЛИГНИТ јефтинији од дрвета 70% сем тога има већу калорију 80% но дрво. Одличан за све врсте пећи, штедњаке, етажна грејања. Само вагонска продаја: 1500 дин. 10.000 кгр. истоварено пред вашом кућом. **Томашевић,** телеф. 20-371. 66387

КУЋА

на продају у центру Београда. само један угао од Двора. Особито лепа и модерна кућа са ванредно лепим становима, који се највише траже у Београду, од 2 и 3 собе, предсобље, кухиња, купатило, шпаја, девојачка соба и све остало, за сопственика велики стан преко целог спрата. Фасада вештачки камен и теранова, улаз у мермеру, плафони гипсани, споредна одељења у плочицама. Етажно грејање. Кућа доноси годишње приход 155.000 по уговорима. Цена у готову 700.000 и мали хипотекарни дуг. Нова и солидна грађа.

КУЋА

на продају у центру Београда, прошле године грађена. Особито модерна, вишеспратна, порезе ослобођена, са малим модерним становима од 2 собе и остало. За газду стан од 3 лепе собе, предсобље, кухиња, купатило, девојачка соба, шпаја и све остало. Зидане каде, споредна одељења у плочицама. Особито лепа кућа. Фасада вештачки камен, улаз у мермеру. Рента 60.000 годишња. Цена само 260.000 у готову и мали хипотекарни дуг. Кућа се налази у центру Београда, између Краља Александра улице и Крунске.

КУЋА

на продају у непосредној близини самог Техничког факултета, за уживање и ренту, особито лепа и господска кућа са једним станом од 3 собе, предсобље, кухиња, купатило и све остало, и још 3 стана за издавање. Цена само 120.000 и 50.000 хипотека.

2 ПЛАЦА

једнтина са површином 500, лице 17, на најлепшем месту на Сењаку. Цена само 60.000 и мали дуг. Други у врло лепој широкој и прометној улици погодно за радње, само 30.000 и мали дуг. Површина 400, лице 15, продаје искључиво завој за купо — продају некретнина.

БОВАН
Београд, Милоша Великог 1. Тел. 27978
7126

ПРАВДА

21 септембар 1935.

СПОМЕНИК КОЈИ СЕ ПОДИЖЕ ФИЗИЧАРУ РОЗИЕУ, који је покушао 1785 године да прелети ЛА Манш

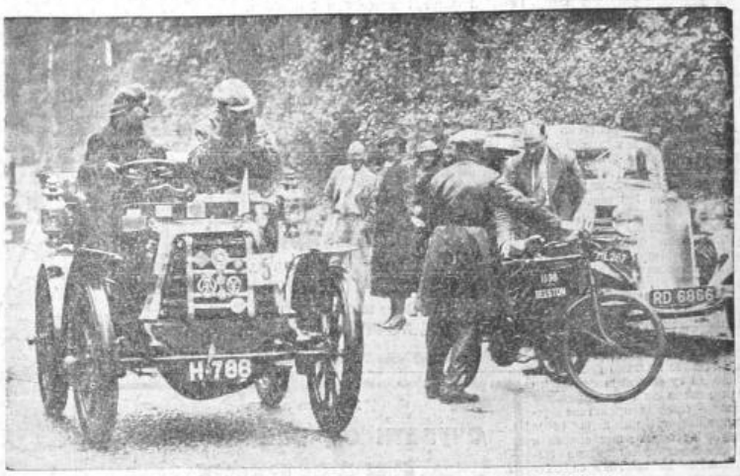

АУТО И ТРИЦИКЛ ИЗ 1898 ГОДИНЕ. КАО ШТО ВИДИТЕ, НИ МАЛО НЕ ЛИЧЕ НА ДАНАШЊЕ

Приликом опомадашње свечаности у Рејју младе даме, иако обучене у ношњу из 17 века, ипак су се послужиле практичним кишобранима

Г. ПОЛ БОНКУР, (у средини без шешира) ПОЗНАТИ ФРАНЦУСКИ ПОЛИТИЧАР, ПРОСЛАВИО ЈЕ У СЕНТ ЕЊАНУ 30-ГОДИШЊИЦУ ЈАВНОГ И ПОЛИТИЧКОГ РАДА

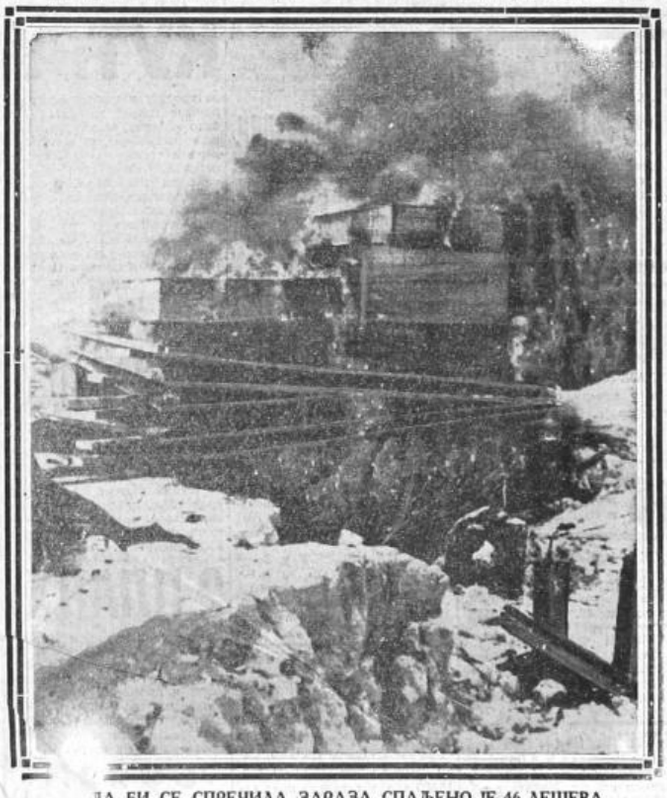

ДА БИ СЕ СПРЕЧИЛА ЗАРАЗА, СПАЉЕНО ЈЕ 46 ЛЕШЕВА СТАРИХ ВЕТЕРАНА, који су настрадали од оркана у Флориди

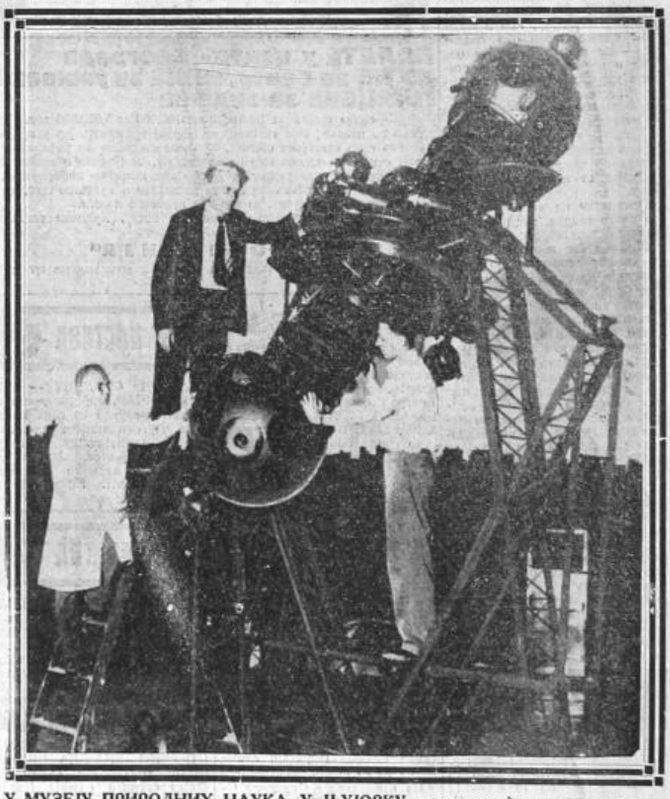

У МУЗЕЈУ ПРИРОДНИХ НАУКА У ЊУЈОРКУ инсталисан је нови планетаријум изнад дворане за 750 људи. Помоћу њега моћи ће се претставити у дворани цело небо

ПОШТАРИНА ПЛАЋЕНА У ГОТОВУ

ЦЕНА 1 ДИНАР

ПРАВДА

Број 11.102
Година XXXI

ЧЕКОВНИ РАЧУН КОД ПОШТАНСКЕ ШТЕДИОНИЦЕ БРОЈ 53.220
ТЕЛЕФОН АДМИНИСТРАЦИЈЕ И ОГЛАСНОГ ОДЕЉЕЊА 25-551

БЕОГРАД, СРЕДА 25 септембар 1935
Влајковићева улица 8

МЕСЕЧНА ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ 20 ДИН., ЗА ИНОСТРАНСТВО 50 ДИН.
ТЕЛЕФОНИ УРЕДНИШТВА: 25-552, 25-553, 25-554, 25-555, 25-556, 25-557, 25-558.

Рукописи се не враћају

„Ми хоћемо да народ влада, јер ниједна влада која нема ослонца у народу не може опстати“

ПОВРАТАК Г. ДАВИДОВИЋА У БЕОГРАД

Синоћ у 9.15 часова вратио се са свога збора у Кладову шеф бивше демократске странке г. Љубомир Давидовић. На пристаништу г. Давидовића је дочекао велики број грађана, нарочито чланова омладинских организација бивше демократске странке. Пристигни су топло аклимарали г. Давидовића и поздрављали га усклицима: Живео!, све док се ни је одвезао својој кући.

САСТАНАК НА ИЛИЦИ

Двадесет седмог овог месеца на Илици ће се састати бивши министар шума и рудника г. Игњат Стефановић са пријатељима и г. Милан Божић, претседник Независног посланичког клуба, са још неколицином чланова истога клуба. Овај састанак је у вези са оснивањем јединственог клуба између групе која сада сачињава Независни посланички клуб, и народних посланика који су једнога мишљења бившег министра г. И. Стефановића.

Овај клуб, који ће се прокламовати на Илици, придружиће се акцији која је започета од стране једног дела чланова Југословенске националне странке на Похорју. Као што је познато, Независни посланички клуб, чији је претседник г. Милан Божић, већ је припадао овоме покрету. Сада му се, улажећи у исти клуб, придружује и г. Игњат Стефановић са једномишљеницима.

ИЗЈАВА Г. ВОЈИСЛАВА ЛАЗИЋА О АКЦИЈИ ЗЕМЉОРАДНИКА

Горњи Милановац, 24 септембар

У дворани Брушничке основне школе у Горњем Милановцу одржана је јуче конференција задругара из среза Таковског, Качерског у Љубићког. Конференцији је присуствовао и народни посланик г. Војислав Лазић, који је пре почетка конференције дао вашем дописнику изјаву о акцији земљорадничког крила Југословенског клуба народних посланика.

— Пре свега, рекао је г. Лазић, да вам кажем да сам дошао у Горњи Милановац да се видим са својим пријатељима и да се са њима договорим о томе какву ћемо акцију предузети у народу за прикупљање наших пријатеља и једномишљеника на једној линији. Наша група раздвојила се са групом г. Јоце Јовановића на питању државне политике, јер наш програм предвиђа једно законодавство за целу земљу. Исто тако разишли смо се и на питању програма о стварању демократске заједнице, јер сматрамо да наша земљорадничка странка треба да буде независна, и од оних с лева и од оних с десна. Када г. Јоца Јовановић и његови другови напусте своје садашње мишљење у погледу програма и када напусте демократску заједницу, ми ће мо се онда с њима наћи на једној линији.

— У једном делу штампе прочели су се гласови о тајном састанку г. Виллдера са г. Ацом Станојевићем. Шта мислите о томе? упитао је ваш дописник г. Лазића.

— За сам мојим пријатељима још раније говорио да ће им се тако нешто догодити. Али, овом приликом желим нарочито да кажем и нагласим да је покушај г. Мачека да дође до састанка са радикалима довољна опомена г. Јовану Јовановићу и његовим друговима да досадашњу линију треба да напусте и да ће врате нашем старом програму. После свега тога, ми земљорадници намеравамо да засебно са својим позватим програмом изиђемо у народ и приступимо организацији наших снага, као што је то учинила и Југословенска радикална заједница.

— А какав је ваш однос са г. Јевтићем, са којим се и данас налазите у једном клубу?

— Са г. Јевтићем смо на прошлим изборе изишли као земљорадници, а г. Јевтић је изишао као ванпарламентарна личност. Његову владу смо помагали зато што се његов програм поудара са нашим програмом. И сада, у опозицији, радићемо заједно са њим на свима питањима која се односе на остварење земљорадничког програма. Ако би г. Јевтић напустио линију изнешену у његовом програму, онда би се и с њим разишли.

Р.

МИНИСТАР Г. МИРКО КОМНЕНОВИЋ У ХЕРЦЕГНОВОМ

Котор, 24 септембар

Јутрос је у Херцегнови допутовао министар за физичко васпитање народа и заступник министра социалне политике и народног здравља г. Мирко Комненовић, који је биран за народног посланика за Срез боко-которски.

Министра г. Комненовића дочекало је преко 2000 душа са неколико стотина сокола у одорама и музиком на челу. Када је воз ушао у станицу народ је министру г. Комненовићу приредио одушевљене манифестације. Претседник Градског поглаварства г. Јован Секуловић са неколико пригодних речи захвалио је министру г. Комненовићу добродошлицу и у име народа захвалио му се на заузимању за овај крај. Г. Комненовић је кратким говором захвалио г. Секуловићу и народу на изразима симпатија.

На станици формирала се затим поворка на челу са сокодима и њиховом музиком, која је министра г. Комненовића отпратила до његовог стана. Министар г. Комненовић остаће у Херцег-новом десетак дана, а затим ће посетити већа места у Срезу Боко-которском ради организовања Југословенске радикалне заједнице.

У Херцег Нови стиже претседник владе и министар спољних послова др. Милан Стојадиновић, са министром г. Стошовићем. Одмах по доласку претседника владе др. Стојадиновића одржаће се конференција са свима претставницима општина Среза Боко-которског. На овој конференцији расправиће се сва важна питања која се односе на овај крај.

Г. А. СТАНОЈЕВИЋ У ПАРАЋИНУ

Параћин, 24 септембар

Јутрос у 7 часова аутомобилом је допутовао у Параћин г. Аца Станојевић у друштву са г. Крстом Милетићем, Драгомиром Сибиновићем и Љубомиром Божиновићем народним посланком.

Г. Крста Милетић имао је у недељу састанак са својим партијским пријатељима.

Г. Станојевић са својим сапутницима отсео је у хотелу „Македонија“, где је доручковао. За време доручка г. Станојевић је од присутних био врло срдачно поздрављен. Г. А. Станојевић је разговарао са г. Владом Крстићем и Ђоком Михајловићем, адвокатом из Ћуприје.

Циљ доласка г. Аце Станојевић са

Г. Милорад Вујичић

како је у вези са организацијом ЈРЗ у Параћину.

У 8.30 часова г. Аца Станојевић је са својом пратњом напустио Параћин.

К. Р.

ОРГАНИЗОВАЊЕ Ј. Р. З. У ЈАГОДИНИ

Јагодина, 24 септембар

После прогласа који је упутила Југословенска радикална заједница свим пријатељима радикалима, пристаје лицама бивше радикалне странке, овде је отпочела жива акција за ступање у чланство ЈРЗ.

Повереник главног одбора г. Михајло Мијушковић, адвокат, пристаје лица старе радикалне странке, који се за време прошлих режима није политички ангажовао, спровешће организацију ЈРЗ, коју му је поверио главни одбор.

Г. Мијушковић је ових дана само конферисао усмено, а до званичног састанка још није дошло, јер се очекује скори долазак члана главног одбора г. др. Лазе Марковића. Г. Мијушковић ради агилно на организовању ЈРЗ.

П.

ЗБОРОВИ ЈУГОСЛОВЕНСКЕ НАРОДНЕ СТРАНКЕ У СРЕЗУ ЈАСЕНИЧКОМ

Г. г. др. Живан Лукић, потпретседник Југословенске народне странке, и Влада Крстић, члан Извршног одбора, одржали су пет зборова, и то у Придворицама, Церовцу, Башину, Мраморцу и Водицама.

Говор бившег министра г. Милорада Вујичића на конференцији бивших радикала у Шапцу

Шабац, 24 септембар

Синоћ је у дворани хотела „Југославија“ одржана ширa конференција пријатеља и бивших чланова странке из Шапца. Овој конференцији сазвао је г. др. Михајло Дујић, управник Бановинске болнице и потпретседник бившег месног одбора радикалне странке у Шапцу, а циљ ове конференције био је организовање Југословенске радикалне заједнице. Конференцији су као делегати извршног комитета ЈРЗ из Београда присуствовали г. г. Милорад Вујичић, министар у пензији и Јован Петровић, начелник Министарства просвете. Било је присутно конференцији око две стотине присталица бивше радикалне странке.

Конференцију је отворио г. др. Михајло Дујић, који је одмах дао реч бившем министру г. Вујичићу.

ГОВОР Г. МИЛОРАДА ВУЈИЧИЋА

У своме говору г. Вујичић је између осталога рекао:

— Радујем се што ми је додељен посао око организовања Југословенске радикалне заједнице баш у Шапцу, у коме сам провео најбоље дане свога живота и свога службовања. Посао око организовања странке поверен је делегатима. Организовање преко делегата меродавно је за главни одбор странке.

Већ шест година радимо на остварењу споразума у циљу стварања Југословенске радикалне заједнице, коју сачињавају бивша радикална странка, муслиманска организација и словенска љуска странка. Тај споразум је постигнут. Све три ове бивше странке стапају се сада у једну. Програм Југословенске радикалне заједнице је у суштини програм старе радикалне странке, а главно начело програма је: са народом све, без народа ништа!

Мн хоћемо да народ влада, јер ни једна влада која нема ослонца у народу, не може опстати. За 40 годи на свога рада радикална странка је дала одличне резултате. Али радикална странка је стварана одозго. Она је поникла у народу, а није на метнута од власти. Тако се сада ствара и нова странка Југословенска радикална заједница, па и она мора имати своју будућност.

Сви смо видели како су прошле странке Николе Узуновића и Бого љуба Јевтића, јер су стваране одозго. Мн у нашу организацију нећемо никога силом увлачити. Иако сви не могу имати једно мишљење, попуштања мора бити при стварању странке, ако се хоће да дође до циља. Партију стварамо рали тога да дођемо до власти, а власт хоћемо, да би смо радили за добро народа. Морамо створити јаку партију државну спољну и унутрашњу политику бољим путевима, јер је политички положај и споља и изнутра [illegible]

Пошто је поменуо међународни положај у вези са италијанско-абисинским сукобом, г. Вујичић се понова враћа на разлагање о унутрашњој политици, па каже:

— Што се тиче унутрашње ситуације, она је последњих година била неиздржљива због режима оних, који су партије огласили за лук суз, па су најзад, видевши да је партија потребна, приступили организацији партије, али тако је она била монополисани артикал појединаца.

Доласком г. др. Стојадиновића на власт, ова ситуација се поправила. Добили смо више слободе и ја вас молим да сви, који мисле народски ступе у Југословенску радикалну заједницу и њену идеју помажу искрено.

Говор г. Вујичића био је одушевљено поздрављен од присутних.

Затим је говорио г. Јован Петровић, начелник Министарства просвете у пензији, а потом г. др. Драган Росић, адвокат.

Говор г. Милана Лукића, трговца, саслушан је са највећом пажњом. Говорећи о тешкој економској кризи г. Лукић се осврће и на питање смањења чиновничких плата, у првом реду ситних чиновника. Затим говори о Уредби о заштити земљорадника и о сеоским набављачким задругама. Каже да су главни потрошачи трговачких артикала у нашим паланкама ситни чиновници и пензионери. Износи даље, како су нарочито привредници у Шапцу, који нису хтели да помажу прошле владе, били прогоњени и кажњавани великим новчаним казнама.

После г. Лукића понова је узео реч г. Милорад Вујичић. Усвајајући аргументе, које је изнео г. Лукић, г. Вујичић је рекао:

— Мн хоћемо политичке слободе и слободну штампу. Мн хоћемо да народ влада и да сме свакоме рећи шта га тишти, а данас мн немамо завршних рачуна за последњих неколико година, јер је ранији режим спречавао народу да каже шта хоће. Мн ћемо се борити кроз нашу Југословенску радикалну заједницу за народну владавину.

ИЗБОР МЕСНОГ ОДБОРА

На крају је извршен избор месног одбора, па је за претседника изабран г. др. Михајло Дујић, лекар, а за почасног претседника г. Васа Алексић, адвокат. Г. Милан Михајловић, учитељ, прочитао је листу одбора,

Ђ. Ст.

ИЗЈАВА Г. Д. КАТИЋА О ОРГАНИЗОВАЊУ Ј. Р. З. У БИВШОЈ КРУШЕВАЧКОЈ ОБЛАСТИ

Крушевац, 24 септембар

Ваш дописник имао је разговор са г. Данилом Катићем, делегатом извршног комитета Југословенске радикалне заједнице из Београда, који је присуствовао конференцији у Трстенику ради организовања месног одбора Југословенске радикалне заједнице. Том приликом г. Катић је дао следећу изјаву:

— На своме путу по местима бившег крушевачког округа, образовани су месни одбори до сада у Александровцу и селу Оџацима. Организацију месног одбора у Брусу остављено сам партијским пријатељима за је изведу, што су они и примили.

Иначе, интересовање народа за странку је велико, уколико сам могао видети. Примећено је да многе бивше присталице Југословенске националне странке, које су пореклом из радикалне странке, желе да се врате у странку, коју стварно нису ни напустили, већ само привремено.

Г. Катић је отпутовао за Сталаћ.

М. Ј.

Г. КРСТА МИЛЕТИЋ У БОЉЕВЦУ

Бољевац, 24 септембар

Присталице бивше Радикалне странке у Бољевачком срезу одржале су конференцију ради образовања одбора Југословенске радикалне заједнице у Бољевцу. Конференцији је присуствовао и бивши министар г. Крста Милетић. Ова конференција је успела, како по посети, тако и по закључцима који су на њој донесени.

Поред осталих, на конференцији је говорио и г. Крста Милетић.

С. С.

Ј. Р. З. У СМЕДЕРЕВУ

Смедерево, 24 септембар

У овдашњем хотелу „Солун“ одржана је конференција присталица Ј. Р. З. Том приликом је основан и месни одбор странке.

Конференцију је сазвао месни акциони одбор, на чијем је челу г. Живојин С. Таисић, бивши народни посланик. Поред г. Таисића, који је и изложио програм странке, говорило је још неколико говорника.

Р. М.

ЗБОРОВИ ЈУГОСЛОВЕНСКЕ НАРОДНЕ СТРАНКЕ

У суботу 21 овог месеца одржани су зборови Југословенске народне странке („Борбаша“) у Смедереву и Липама. На зборовима су говорили г. г. др. Живан Лукић, потпретседник странке, др. Никола Смодлака, апотекар из Смедерева и члан Главног одбора, др. Богдан Лазаревић, лекар из Пожаревца и члан Главног одбора и Живота Станојевић, трговац из Смедерева и претседник Месног одбора из Смедерева.

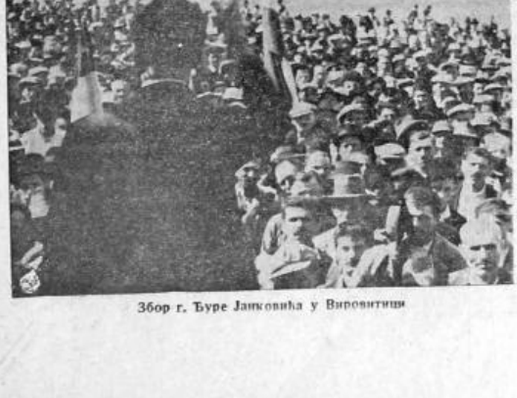

Збор г. Ђуре Јанковића у Вировитици

Министар г. Ђура Јанковић (са црногорском капом) у народу

Велики збор присталица бивше Х.с.с. у Новој Капели

Осјек, 24 септембар

У Новој капели одржан је у недељу поподне велики збор присталица бивше Хрватске сељачке странке. На овај збор дошле су присталице из среза пожешког и бродског. Искупила се велика маса сељака.

Збор је отворио сељак Јосип Пушић из села Драговац. Он је поздравио присутне и захвалио им на лепом одзиву, а затим је дао реч земљораднику Николи Шпехару из Врговца, кандидату на листи г. др. Мачека. Г. Шпехар је одржао дужи политички говор у коме је у главним потезима изнео рад бивше Хрватске сељачке странке. Нагласио је да Хрвати нису против ове државе, већ се само боре да добију пуна права и равноправност. Говорио је и о терору за време петомајских избора.

Г. Милован Жанић у свом дугом говору изнио је приказао политичку ситуацију. И он је нагласио да Хрвати воле ову државу, али да им је стало да дођу до равноправности. На крају позвао је присутне да се збију у редове и да заједно са земљорадницима из свих крајева Југославије поради на заједничким интересима.

Збор је прошао у потпуном реду и миру.

А. К.

Г. др. Милован Жанић

РАД У КАНЦЕЛАРИЈИ Ј. Р. З.

Од стране бивше Југословенске муслиманске организације и бивше Словеначке људске странке делегирани су по један члан, који ће бити стално у партијској канцеларији ЈРЗ у хотелу „Париз" и дежурати као што дежурају чланови главног одбора бивше радикалне странке.

Од стране бивше Југословенске муслиманске организације делегиран је г. Хасан Џанкић, а од стране бивше Словеначке људске странке г. Станко Кнафељц.

Г. М. ТРИФУНОВИЋ У БЕОГРАДУ

Бивши министар и члан главног одбора бивше радикалне странке г. Миша Трифуновић вратио се синоћ у Београд.

ОРГАНИЗАЦИЈА Ј. Р. З. У ПРЕЂАШЊЕМ УЖИЧКОМ ОКРУГУ

Пожега, 24 септембар

Г. Милош Трифуновић, министар у пензији, обишао је Ужице и Сандак ради припреме за организовање Ј. Р. З. у овоме крају. Г. Трифуновић је одржао неколико конференција присталица Ј. р. з., на којима је говорио о програму и организацији странке.

Данас је у ужичкој Пожеги одржана конференција присталица Ј. р. з. и извршена организација месног одбора странке. За председника изабран је г. Паун Петровић, извозник. Са конференције послат је телеграфски поздрав г. Анти Стаповићу.

Одбор ће ускоро приступити организацији странке у свима општинама у срезу.

Т. М.

ПОВРАТАК МИНИСТРА Г. Ђ. ЈАНКОВИЋА

Синоћ се вратио у Београд Министар шума и рудника г. Ђура Јанковић.

ТРСТЕНИЧКИ РАДИКАЛИ ОРГАНИЗУЈУ Ј. Р. З.

Трстеник, 24 септембар

У недељу је у кафани „Гружа" одржана конференција рада организовања Југословенске радикалне заједнице. Конференцији је од стране извршног комитета ЈРЗ присуствовао г. Данило Катић, помоћник министра просвете у пензији. Такође су присуствовали г. г. Милош Рашковић, народни посланик из Среза трстенички, Мита Протић, и Вуле Вукадиновић, адвокати из Крушевца.

Конференцију је отворио г. Сава Поповић, повинар, који је дао реч делегату г. Катићу, да објасни политичку ситуацију. Г. Катић је говорио о потреби оснивања Југословенске радикалне заједнице и излагао њен програм.

БИВШИ ГРАДОНАЧЕЛНИК СУШАКА Г. РУЖИЋ У БЕОГРАДУ

У Београду је последњих дана боравио бивши градоначелник града Сушака г. Ђуро Ружић.

Г. Ружић, као што је познато, за време владе г. Богољуба Јевтића дао је оставку на свој положај и преко „Новог Листа" изјавио, да то чини из разлога, што је г. Јевтић наметнуо Срезу сушачком за посланичког кандидата г. Милана Банића.

Г. Ружић је за време свога боравка у Београду посетио министра унутрашњих послова г. др. Антона Корошца.

ПОСЛАНИК Г. ДР. МИЛАН СТИЈИЋ ПРИЛАЗИ СТРАНЦИ Ј. Р. З.

Нашице, 24 септембар

У недељу је овде одржана у просторијама хотел „Ковач" конференција делегата свих организација Југословенске националне странке из Среза нашичког. Народни посланик за Срез нашички г. др. Милан Стијић у исцрпном говору приказао је делегатима развој политичких догађаја после петомајских избора и данашњу политичку ситуацију. После тога развила се жива дискусија у којој је учествовало више говорника. На предлог г. Јана Новака и г. Ђорђа Радосављевића покренуто је питање заузимања становишта према Југословенској радикалној заједници. Народни посланик др. Стијић препоручује конференцији да ово питање свестрано продискутује, настојећи да и даље одржи јединственост става код својих бирача и наглашујући да ће њихов закључак по том питању за њега бити обавезан само ако буде једнодушно донет. По овом питању говорили су и Срби и Хрвати, заступајући мишљење да треба приступити ЈРЗ. После тросатног конференцијања постигнута је потпуна сагласност и до нета је резолуција која гласи:

„Цењећи рад свога народног посланика г. др. Милана Стијића и његово несебично заузимање за потребе овога среза, присутни му одлазу пуно признање за његов рад у Народној скупштини. Као припадници Југословенске националне странке захваљујући неодлучности вођства, које је прекинуло сваку везу са нама ми смо стицајем прилика приморани на ново организовање у борби за чување државног и народног јединства. Да би смо и у новонасталим приликама сложно и јединствено у овом срезу као и до сада наступали, прихватамо програм Југословенске радикалне заједнице. Досљедни својим националним идеалима кличемо: Да живи Њ. В. Краљ Петар Други! Да живи Југославија!"

Ову резолуцију потписало је две стотине делегата који су присуствовали овој конференцији.

У КРУШЕВЦУ ОБРАЗОВАН МЕСНИ ОДБОР Ј. Р. З.

Крушевац, 24 септембар

У дворани хотел „Топ", у присуству око 200 људи, одржана је синоћ конференција бивших радикала, присталица Југословенске радикалне заједнице из групе г. Димитрија Протића, адвоката из Крушев ца и члана главног одбора бивше радикалне странке.

У дворани хотела „Топ" искупило се доста света, који су припадали разним професијама. Конференцију је отворио г. Димитрије Протић, адвокат. Г. Љуба Матић, директор гимназије у пензији и бивши народни посланик Среза расинског, потом г. г. Милан Накић, адвокат, Драгомир Петковић, шеф пореске управе и пензији и Тома Дунда, трговац, па се прешло на избор чланова месног одбора.

За председника месног одбора изабран је г. Димитрије Протић, адвокат, за потпредседника г. Драгутин Пешић, ђувеџир, за секретара г. Милан Накић, за благајника г. Мидраг А. Дреновац, трговац. У месни одбор ушли су као чланови г. г. Драгомир Петковић, пензионер, Милан Бабић, кафеџија, Ђорђе Петровић, апотекар, Душан Стојадиновић, грађевинар, Вукадин Вукадиновић, адвокат, Драгослав Ђурић, трговац, Алекса Миланковић, кафеџија, Милан Вукашиновић, фотограф, Влада Ђорђевић, трговац, Влада Љубић, возар, Васа Мишић, трговац, Влада Мишић, трговац, Животије Симоновић, инжењер, Цветко Николић, трговац, Радоје Крстић, воскар, Тихомир Дреновац, трговац, Тома Дунда, трговац, Душан Кедровић, апотекар, Андра Живадиновић, земљорадник, Михаило Јовановић, електричар, Драги Катановић, трговац, Чедомир Јкнић, инжењер, Душан Трифковић, судија, Живојин Цветковић, инжењер, Никола Дунда, трговац, Вањеја Ђорђевић, трговац, Благоје Јовановић, кројач, Миодраг Рајковић, трговац, Драгослав Накић, трговац, Славко Замоло, машиниста, Стеван Гајић, инжењер, Милован Арсић, грађевинар, Богољуб Никић, пензионер, Милан Мишић, трговац, Милош Качаревић, земљорадник и Драгутин Иванковић, земљорадник.

АКЦИЈА УДРУЖЕНЕ ОПОЗИЦИЈЕ У ЈУЖНОЈ СРБИЈИ

Битољ, 24 септембар

У Јужној Србији Удружена опозиција врло живо ради на прикупљању присталица и обавештавању својих припадника о политичкој ситуацији у земљи.

Већи број истакнутих људи из Јужне Србије присталица бивше Демократске странке, врло активно раде у свима средовима и местима. Кандидат на листи г. др. Мачека за Битољски срез, трговац из Битоља г. Петар Вељановић, одржао је досад велики број конференција по самма местима Битољског и Мориховског среза. Првак бивше Демократске странке из Битоља г. Миленко Дивац, адвокат, такође је одржао неколико политичких конференција по разним местима.

В.

ТЕЛЕГРАМИ Г. СТАНКОВИЋУ

Г. Светозар Станковић, министар пољопривреде, примио је велики број поздравних депеша са организационих зборова и конференција Југословенске радикалне заједнице на подручју бивше Вардарске.

Између осталих, Министар пољопривреде г. Станковић добио је са зборa у Суботици овај поздравни телеграм:

„Грађани Беле Суботице, Буњевци и Срби, окупљени на великом народном збору Југословенске радикалне заједнице, поздрављају вас, господи не министре, са неописаним одушевљењем, и као члана Краљевске владе и као сина дичне Војводине са којим се поносимо, уверени да ће с вама и уз вас а под заставама Југословенске радикалне заједнице најкорисније послужити Краљу и Отаџбини."

Претседник збора
Марко Јурић

Претседник републике г. Мошићки именовао је 32 нова сенатора

Варшава, 24 септембар

Претседник републике г. Мошићки, именовао је јуче 32 нова сенатора.

Између њих, има два Немца, два Украјинца и два Јевреја.

КРИЗА ШПАНСКЕ ВЛАДЕ

Мадрид, 24 септембар

Преговори о састанку нове владе, које води мандатор г. Алба, претседник шпанског парламента, продужили су се.

Према извештајима из околине г. Албе тврди се да ће он већ данас после подне моћи да образује свој нови кабинет на бази данашњег владиног блока, а евентуално да ће му успети да у владу уђу и претставници каталонске лиге, наравно под претпоставком да се с тим сагласи и Претседник републике.

Ово уверење појачано је још више услед чињенице што су г. Леру и г. Роблео већ до сада обећали своју сарадњу, с обзиром на потребу да се и даље спроводи досадашња политика.

Шпански парламент састаје се данас, како је већ јављено, први пут после одмора, свакако само зато да саслуша званично саопштење о кризи владе па да одмах после тога одложи седнице од првих дана месеца октобра.

СТАЊЕ ХЕНДЕРСОНА ПОСЛЕ ОПЕРАЦИЈЕ ПОВОЉНО

Лондон, 24 септембар

Стање претседника Конференције за разоружање г. Артура Хендерсона, који је јуче по подне оперисан, синоћ је било повољно.

Приликом операције извађили су лекари већи број жучних каменчића.

ЗА БОЉУ РАТНУ ОПРЕМУ ЧЕХОСЛОВАЧКЕ ВОЈСКЕ

Праг, 24 септембар

Авас Јавља:

Јуче је министар за народну одбрану г. Махник, држао у Блатаин велики говор. Г. Махник је подвукао потребу да се побољша ратна опрема чехословачке војске. Изјавио је да је убеђен да ће парламент водити рачуна о тим животним потребама државе.

МАНЕВРИ ФРАНЦУСКЕ ВОЈСКЕ

Париз, 24 септембар

Данас почињу на пољани код Мејја, у области Шалона на Марни, пред страним војним аташеима маневри француске војске, који имају задатак да се прочуи како се једна потпуно моторизована дивизија, пот помогнута од једне коњичке бригаде, може борити против немоторизоване дивизије.

Француски министар војни г. Фабри присуствоваће завршетку ових маневара.

ПИТАЊЕ НАРОДНИХ МАЊИНА У АЛБАНИЈИ

Женева, 24 септембар

После свечане комеморације, којом је одана пошта југословенском државнику др. Војиславу Маринковићу, прешао је Савет Друштва народа на дневни ред.

Приликом претреса питања мањина у Албанији приказао је албански делегат г. Фрашери став албанске владе. Албанска влада није никада хтела да дира у права мањина, али хоће директно да контролише наставу у школама мањина.

Барон Алојзи одобрио је тај извештај уз напомену да се код наредног заседања констатује како стоје католичке школе у Албанији.

Савет Друштва народа одаје дубоку пошту др. Војиславу Маринковићу

Женева, 24 септембар

На састанку Савета друштва народа, у почетку заседања, Савет је одао пошту успомени др. Војислава Маринковића.

Први је узео реч претседник Савета г. Гвиназу, који је казао следеће:

„Са дирљивом тугом сазнале су моје колеге вест о смрти Војислава Маринковића. Г. Маринковић је одлично претстављао Југославију у Савету Друштва народа. Он је са ауторитетом претстављао наше проблеме. Са много пажње и петком спремом сарађивао је у нашем раду. Известилац по питањима која се односе на мандате, његов доприност задаћи коју је извршио Савет у тој области био је значајан. Али то није било једино поље акције Друштва народа коме је г. Маринковић посвећивао своју пажњу. Он је с нарочитим интересом одржавао свеопште активности. У својој земљи г. Маринковић имао је дугу и сјајну политичку каријеру. Он је заузимао највише положаје, био је министар иностраних послова и претседник министарског савета. Он је улагао све своје снаге у службу свог је домовине. Сви они који су упознали овог исправног и искреног човека, који је умео да уз жив патриотизам споји и дубоку оданост идеалима који су у основи Друштва народа, жале његову смрт. Ја сам уверен да ће Савет бити једнодушан у томе да заиоли генералног секретара да код покојникове породице и код југословенске владе буде тумач наше дубоке симпатије".

Делегат Румуније г. **Антонијале** изјавио је следеће:

„Ја се потпуно придружујем дирљивим речима које сте, господине претседниче изрекли у спомен Војислава Маринковића, бившег министра иностраних послова Краљевине Југославије. Румунија, као и њене савезнице из Мале Антанте, жали прерани завршетак овог одличног државника. Као што сте ви казали његова је сарадња још увек присутна у успомени Савета и члановa Друштва народа.

Исто тако и његов широки дух, његов велики патриотизам и његово осећање реалности. Ми, који смо из ближе са њим сарађивали, ми жалимо дубоко губитак једног свог пријатеља и савезника. Ја се потпуно придружујем вашој мисији и изражавам саучешће Савета покојниковој породици и југословенској влади".

Г. Пјер Лавал, француски министар претседник и министар иностраних послова изјавио је:

„Као претседник Француске хоћу да се придружим изразу поштовања који је у овоме тренутку учињен у спомени Војислава Маринковића. Ја желим да поздравим успомену једног човека, који је био велики патриота, апостол мира и пријатељ моје земље".

Г. Васконцелос, претставник Португалије, изјавио је:

„Дозволите ми, да у име пријатељства које сам према њему гајио, изразим поштовање успомени г. Војислава Маринковића, који је био у исто време велики државник и поштен човек".

Министар иностраних послова Пољске **г. Бек** казао је:

„Пољска влада користи прилику да преко личног доџира који је и мала са г. Маринковићем, тим одличним државником и великим патриотом, високо подзуче и његове велике врлине. Ми смо југословенској влади изразили наше саучешће, али ја хоћу да се и овде, у овоме тренутку придружим речима које је претседник Савета у овој прилици изразио".

Министар иностраних послова Турске **г. Тевфик Рушди Арас** изјавио је:

„Ја се придружујем дирљивој пошти која је овде изражена од стране претседника Савета успомени г. Маринковића, бившег министра иностраних послова Краљевине Југославије, човека који је за мене био пријатељ и прави колега. Био је то велики патриота. Желим да истакнем овде да су са њим започели боји од носи између Турске и Југославије. Ја сам био у стању да високо оценим узвишеност његовог карактера кад год сам сарађивао са њим у свима организмима Друштва народа и на конференцији за разоружање".

Југословенска делегација, која је присуствовала овој комеморацији Савета Друштва народа, захвалила је лично свима члановима Савета и Савету Друштва народа на оданој пошти успомени Војислава Маринковића.

Пушкарање између полиције и једног комунисте у Сливенграду

Софија, 24 септембар

Дуже време политичка полиција у Сливенграду је трагала за комунистом Христом Васильевим Хаџи Димитровим, који је у Сливенграду живео илегално. Најзад, полиција га је нашла и блокирала место где се он налазио. Како се Димитров није хтео предати, између полиције и њега настало је пушкарање. Димитрову је пошло за руком да збуни полицајце и да се пребаци преко границе на грчку територију. Близу границе полиција је нашла један карабин и једну ташну са рубљем које је бегунац оставио.

С.

Сукоб између републиканаца и монархиста у Атини

Атина, 24 септембар

На једном тргу у Атини дошло је до крвавих сукоба између републиканаца и монархиста. Више лица су теже повређена. Полиција је масурастурила и извршила већи број хапшења.

Постављења у Министарству пољопривреде

У име Његовог Величанства Краља Петра Другог, Указом Краљевског Намесништва, на предлог г. Министра пољопривреде, постављени су: за директора Средње пољопривредне школе у Ваљеву, 3 групе 2 степена, Димитрије Николић, инспектор Министарства пољопривреде, 4 групе 1 степена, у пенсији; за инспектора Краљевске банске управе Савске бановине, 4 групе 1 степена, др. Фрањо Видовић, инспектор Министарства пољопривреде, исте групе и степена; за инспектора Министарства пољопривреде, 4 групе 1 степена, Драгутин Позајић, инспектор Краљевске банске управе Савске бановине, исте групе и степена; за вишег ветеринарског пристава код Среског начелства у Бјеловару, 6 групе, др. Ненад Ножинић, виши ветеринарски пристав Среског начелства у Кутини, исте групе; за вишег ветеринарског пристава код Среског начелства у Врбовском, 7 групе, др. Јосип Гостл, бивши ветеринарски пристав код Среског начелства у Врбовском.

ПРЕМЕШТАЈИ У МИНИСТАРСТВУ СОЦИЈАЛНЕ ПОЛИТИКЕ

У име Његовог Величанства Краља Петра Другог, Указом Краљевског Намесништва, на предлог г. Министра социјалне политике и народног здравља, премештени су: за саветника Школске поликлинике Централног хигијенског завода у Београду, 5 групе, др. Милена Бурашковић — Јаковљевић, саветник Школске поликлинике Хигијенског завода у Новом Саду; за вишег пристава Школске поликлинике Хигијенског завода у Новом Саду, 7 групе, др. Јелена Сарић — Јевремовић, виши пристав Школске поликлинике Дома народног здравља у Смедереву.

за саветника 5 групе код начелника Среза вишеградског, др. Тодор Илић, саветник начелника Среза граховског; за вишег пристава код начелника Среза млавског, са седиштем у Петровцу, 6. групе, др. Милан Аћимовић, виши пристав код начелника Среза вишеградског; за вишег пристава код начелника Среза пречевског, 6. групе, др. Андрија Сенеш, виши пристав код начелника Среза златарског; за вишег пристава код начелника Среза граховског, 7. групе, др. Радомир Живковић, виши пристав код начелника Среза млавског; за вишег пристав 7. групе код начелника Среза златарског, др. Драган Томашић, виши пристав код начелника Среза врбовског; за вишег пристава код начелника Среза трстеничког, 7. групе, др. Саво Стојановић, виши пристав код начелника Среза расинског.

НАШ ИЗВОЗ И УВОЗ У МЕСЕЦУ АВГУСТУ

Извоз. — У месецу августу ове године из наше Краљевине извезено је разних производа укупно 297.250 тона у вредности 310,382.684 динара, што значи по количини за 35.103 тона, а по вредности за 56.265.711 динара мање него у месецу августу прошле године.

За првих осам месеци ове године извезено је укупно из наше земље 1,155.734 тоне у вредности динара 2,391,194.727, а то је по количини мање 9.685, а по вредности више за 141,620.686 динара него за првих осам месеци прошле године.

Увоз. — У месецу августу ове године увезено је у нашу земљу укупно 62.191 тона у вредности 276,902.176 динара, што значи по количини за 12.039 тона а по вредности за динара 10,911.747 мање него у месецу августу прошле године.

Укупно за првих осам месеци ове године увезено је у нашу Краљевину 584.215 тона у вредности 2.323.358.969 динара, што значи по количини за 16.751 тона, а по вредности за динара 20,745.976 више него за исто време прошле године.

Принц од Велса данас напушта Аустрију

Беч, 24 септембар

(Телефонски извештај)

Енглески престолонаследник је завршио свој боравак у Аустрији и данас са својом пратњом напушта Беч. Он ће се авионом преко Амстердама вратити у Лондон.

У Урошевцу се отвара рудник хрома и азбеста?

Урошевац, 24 септембар

У Урошевцу је допутовао рударски инжењер једног немачког предузећа да испита могућност отварања рудника азбеста и хрома. Ако резултати испитивања буду позитивни, Урошевац ће ускоро добити рудник хрома и азбеста.

В. П.

Енглеска јавност сматра да Италија може добити мирним путем оно што и ратом

Општа је тежња да г. Мусолини дође у ситуацију да би могао повући трупе из Африке према датим понудама

„Дејли Телеграф" вели да су захтеви Италије претерани

Лондон, 24 септембар

Пошто Одбор петорице у Женеви сматра да најновије италијанске сугестије не могу служити као полазна тачка за нове преговоре, ситуација се сада налази на мртвој тачци. Због тога ће се енглеска влада данас састати у седници да би поново проучила ситуацију и донела потребне закључке. Седници ће присуствовати сви министри, сем г. Идна, који се налази у Женеви. Енглеска јавност са великим интересовањем очекује одлуке енглеске владе. Штампа која је потпуно свесна озбиљности ситуације данас пише врло умерено и настоји да избегне сваку полемику са Италијом, која би могла још више погоршати ситуацију и повећати већ постојеће велике супротности.

Данашњи уводни чланак „Тајмса" много је блажи него што су били његови чланци у последње време. Он каже да је тежња света, каже „Тајмс" да Дуче дође у такву ситуацију да може повући своје трупе из Источне Африке у Италију на основу обећања да своју експанзију Италија може учинити и без проливања крви. Енглеска разуме зашто су Италија и Немачка против Друштва народа и зна да те државе сматрају Друштво народа средством за одржање статус кваа. Енглеска разуме да Италија са свога гледишта није задовољна резултатом мировних уговора. Међутим, било би само од користи за Италију, ако би она увидела да Енглеска ради са свим несебично и ако би разумела да се помоћу Пакта Друштва народа могу постићи исти циљеви као и ратом.

„Дејли Телеграф" већ оштрије пише и вели да је Италија поставила сасвим немогуће захтеве о којима се не може ни разговарати.

ДРЖАЊЕ СОВЈЕТСКЕ РУСИЈЕ

Париз, 24 септембар

Данашњи „Евр" објављује чланак г. Радека о италијанско-абисинском спору, посматрајући га у првом реду са гледишта Совјетске Русије.

Г. Радек између осталог каже, да Совјетска Русија тај спор посматра као сила која жели да се одржи светски мир, а затим као сила која је противна стицању прекоморских колонија. Писац чланка подвлачи да Совјетска Русија у овом спору није ни у ком погледу материјално заинтересована. Совјетска Русија не жели да се позлеђују односи између Италије и других великих сила, пошто би то Италију бацило у наручје Немачке.

Совјетска Русија не одобрава ни побуде Велике Британије, али, додаје г. Радек, када Велика Британија својим мерама у Средоземном мору поред својих интереса уједно брани и мир и Совјетска Русија која жели мир, мора те мере да одобрава.

Овом случају, по мишљењу г. Радека, не могу послужити као разлог грешке које је раније починила Велика Британија у погледу колективне безбедности.

НЕГОДОВАЊЕ ИТАЛИЈАНА У ЕГИПТУ

Каиро, 24 септембар

У италијанским круговима у Египту влада огромно негодовање због одлуке египатског министарства војске да се отпусте сви италијански радници, који раде за ово министарство. С обзиром на велики значај који су имали Италијани, они су сматрали да је немогуће да се предузму такве мере од стране египатске владе. У египатским владиним круговима очекује се сада протест Италије по овом питању.

ПОТПУН СПОРАЗУМ ПАРИЗА И ЛОНДОНА
АКО ДОЂЕ ДО РАТА, ЕНГЛЕСКА И ФРАНЦУСКА ПРИМЕНИЋЕ САМО ПРИВРЕДНЕ И ФИНАНСИЈСКЕ САНКЦИЈЕ

Париз, 24 септембар

Данашња париска штампа песимистички посматра ситуацију и долази до закључка да сада више нема наде да ће се моћи спречити почетак непријатељстава између Италије и Абисиније. Женевски дописник „Матена" овако карактерише ситуацију. Читаве три недеље испуњене преговорима завршиле су се неуспехом. Сада је прошло време покушаја за измирење и значило би само губљење драгоцених тренутака, ако би се још једанпут покушало да се нађе нова база за споразум. И претседник владе г. Лавал чим је саснао о последњим саопштењима барона г. Алојзија учињеним пред претседником Одбора петорице г. Маларнагом, одмах је увидео да се овде не може ништа урадити. Треба сада пустити да се ствари развијају. Вероватно је да ће и Савет Друштва народа донети слично одлуку. Он ће одлучити да сачека развој догађаја, тојест отварање непријатељстава од стране Италије и тада ће се Савет опет састати да би утврдио какав став ће узети поједине земље према нападачу и да онда у том смислу донесе одлуке.

Енглески министар за Друштво народа г. Иден још је учинио у Женеви посету г. Лавалу с ким је дуго разговарао. Тај разговор био је, према обавештењима париске штампе, од врло велике важности. Г. Иден је саопштио г. Лавалу да Енглеска сада узима у обзир само привредне и финансијске санкције, а не и војничке. Такав став Енглеске наишао је на потпуно разумевање г. Лавала, који је пристао на ове санкције и, према томе, сада је постигнут потпун споразум између Енглеске и Француске. Главна су настојања сада да се рат локализује на Италију и Абисинију и да се спречи да тај афрички рат има последица и ван Африке. Обе земље не настојати да што више скрате војничке операције и да приступе посредовању за закључење мира чим италијанска војска буде однела прву већу победу. На тај начин добила би задовољење за некадашњи пораз код Адуе.

„Пти Журнал" је још обавештен да се г. Иден приликом састанка са г. Лавалом жалио на оштре нападе једног дела француске штампе на Енглеску. Г. Иден је изнео да је општа критика извесних француских листова због концентрисања енглеске флоте у Средоземном мору неоснована. Г. Иден је молио г. Лавала да утиче на француску штампу да она покаже веће разумевање за енглеску спољну политику. У овом званичним круговима сматра се да је жалба г. Идна оправдана и наглашује да сваки став Енглеске не значи претњу другим европским силама, него помагање Друштву народа.

НОВИ ИНЦИДЕНТ НА ИТАЛИЈАНСКО АБИСИНСКОЈ ГРАНИЦИ

Париз, 24 септембар

Авас јавља из Адис Абебе:

Синоћ су у Адис Абеби кружили гласови да је дошло до новог инцидента на граници абисинске провинције Огађена и Италијанске Сомалије. Тамо су уроњеничке трупе из Италијанске Сомалије прешле границу, наводећи да хоће да се предају абисинским властима. Када су Абисинци видели да је то ратна варка, отворили су ватру на Сомалијце и та ко их присилили да фактички положе оружје.

ПИСМО Г. ХОРА Г. МУСОЛИНИУ
Оптимизам у Риму

Рим, 24 септембар

Министар претседник г. Мусолини примио је синоћ британског амбасадора сера Ериха Драмонда. Разговор је трајао готово читав један час. Британски амбасадор, који је у последње време разговарао готово искључиво само са државним подсекретаром у Министарству спољних послова г. Сувичем, предао је претседнику владе г. Мусолинију приликом синоћње посете једно својеручно писмо британског министра спољних послова сер Самјуела Хора.

Јуче пре подне француски амбасадор гроф де Шамбрен одржао је конференцију са државним подсекретаром у Министарству спољних послова г. Сувичем.

У овлашним политичким круговима наглашују, да се сада са нешто више оптимизма може гледати на ситуацију, али при том наглашује и то, да тај оптимизам оправдава једино чињеница, да је светска јавност последњих дана већим делом својом наклоњења италијанској тези, него раније.

ПРЕКИНУТА БОРБА ИЗМЕЂУ ИТАЛИЈАНСКЕ И ЕНГЛЕСКЕ ШТАМПЕ

Лондон, 24 септембар

Авас јавља:

Иако овдашњи кругови признају да су сада у Женеви опет отворена врата за дискусију о абисинском проблему, ипак исти кругови не показују вечерас никакав оптимизам.

С друге стране дипломатски и политички кругови Енглеске подвлаче да су задовољни што су у Риму и у Лондону објављена саопштења прекинула борбу италијанске и енглеске штампе.

Влада утисак да ће наредна седница енглеске владе појачати тај став.

Што се тиче питања Француске о ставу Енглеске у случају напада у Европи, влада Велике Британије неће веле ови кругови, ићи даље од изјава г. Хора у свом женевском говору.

Седница енглеског кабинета претресаће извештај енглеског амбасадора у Риму о његовом разговору са г. Мусолинијем. Овом приликом амбасадор ће поновно г. Мусолинију уверавања која је дао и г. Сувичу.

ШТА ЈЕ САДРЖАВАО ИЗВЕШТАЈ ОДБОРА ПЕТОРИЦЕ

Женева, 24 септембар

У извештају одбора петорице каже се поред оног што је раније објављено да у погледу спољне трговине треба предвидети привредну равноправност под условом реципроцитета. Осим тога је потребно предузети јавне радове и створити сообраћајне везе. Исто тако потребно је да се у Абисинији организује модерна поштанско-телеграфско-телефонска служба.

У извештају одбора предвиђено је да се у области финансија, поред завођења модерног система буџетирања и пореза заједно са којима би се обезбедило спровођење извесних реформи. У погледу указивања потребне помоћи и социјалног деловања треба да страни стручњаци добију извесна нарочита овлашћења и да при том могу да рачунају на ефективну сарадњу абисинских власти.

У циљу спровођења свих ових планова одбор предлаже да се образује један централни орган, у који улазе четири главна саветника, више шефови полиције и жандармерије, и шефови привредног, финансијског и правног одељења. Целокупни иностранни персонал биће именован споразумом између Друштва народа и абисинског Цара.

После пет година Савет Друштва народа ревидираће овај план и узети при том у обзир стечена искуства.

На крају извештаја каже се да су заступници Француске и Велике Британије, с обзиром на специјалне интересе Италије, саопштили одбору петорице да су њихове владе спремне да, у циљу мирног решења италијанско-абисинског спора, олакшају извесне територијалне измене између Италије и Абисиније на обалама Сомалије. Осим тога су претставници Француске и Велике Британије саопштили одбору петорице да су њихове владе спремне да Италији признају специјалним интерес у економској експлоатацији Абисиније, под претпоставком да обе ове земље поштују постојећа права француских и британских држављана и да их заштите.

Абисински ратници копају утврђења на итало-абисинској граници

НАПАДНУТ И ОПЉАЧКАН ИТАЛИЈАНСКИ ДИПЛОМАТСКИ КУРИР У АБИСИНИЈИ

Адис Абеба, 24 септембар

Италијанско посланство саопштава да је италијански дипломатски курир нападнут и опљачкан на путу из Гондара и Алује.

ЈОШ 10.000 ИТАЛИЈАНСКИХ ВОЈНИКА ЗА ИСТОЧНУ АФРИКУ

Рим, 24 септембар

Јављају из Напуља да се одатле шаљу даљи транспорти трупа и материјала за Источну Африку убрзаним темпом.

Око 10.000 људи напустило је синоћ своју отаџбину.

ПРОВИЗОРНИ СПОРАЗУМ ИЗМЕЂУ АБИСИНСКОГ ПОСЛАНИКА И Г. ЧЕРТОКА

Лондон, 24 септембар

После јучерашње поподневне конференције потписали су амерички концесионар г. Черток и абисински министар г. др. Мартин провизорни споразум.

Г. Черток је изјавио новинарима следеће:

„У среду ћу се укрцати за Њујорк. Вратићу се за три недеље да потпишем документе који ће садржати коначне конкретне уговор о овој трансакцији."

АМНЕСТИЈА У АБИСИНИЈИ

Кад се пусте из затвора сви кривци, абисинска војска биће појачана за 50.000 људи

Лондон, 24 септембар

Рајтер јавља из Адис Абебе да је абисински Цар објавио готово пот пуну амнестију свију кривица.

По тој амнестији биће пуштени на слободу сви затвореници, изузев или злочинце који су осуђени због убиства, али под условом да ступе у војску. Сматра се да ће на тај начин абисинска војска бити појачана за окрутло 50.000 људи.

СРДАЧАН РАЗГОВОР ИЗМЕЂУ Г. МУСОЛИНИЈА И ЕНГЛЕСКОГ АМБАСАДОРА

Рим, 24 септембар

Г. Мусолини састао се са енглеским амбасадором. Њихов разговор био је дуг и срдачан. Авас сазнаје да та чињеница има да обележи и нагласи да је попустила напетост између Енглеске и Италије.

ЕНГЛЕСКА ЈЕ СПРЕМНА ДА СА ФРАНЦУСКОМ СКЛОПИ НИЗ СПОРАЗУМА

Париз, 24 септембар

Повдом јучерашњег разговора г. Лавала са г. Идном штампа нарочито истиче да се том приликом исцрпно расправљало питање које постаје Француска, какав ће бити став Енглеске у случају европске опасности. „Евр" тврди да ће енглески одговор на ово питање већ данас стићи.

„Жур" каже да је приликом јучерашњег разговора г. г. Идна и Лавала нарочито много расправљано о закључењу ваздухопловног пакта између Француске и Велике Британије, као и о питању аустријске независности. Г. Иден казао је том приликом да је његова влада спремна да склопи са Француском низ споразума који би гарантовали трајну и активну француско-британску сарадњу у Европи. Велика Британија, изјавио је том приликом г. Иден, до душе дуго је требала док увиди вредност колективне безбедности, али су јој последњи догађаји коначно отворили очи. Сада се у Енглеској увиђа потреба овакве политике, како у Африци тако и у Европи; с тога је Енглеска вољна да у томе правцу прими далекосежне обавезе.

ЕНГЛЕЗИ ЗАПОСЕЛИ ЈЕДНО МАЛО ФРАНЦУСКО ОСТРВО

Париз, 24 септембар

Данашњи „Евр" доноси вест да су Енглези запосели мало француско острво Шајкел-Сеја северно од Ирске, а да о томе нису претходно обавестили француску владу.

И ако се то острвце састоји само из неколико стена које стрче из мора, оно претставља изванредно важну и значајну стратешку тачку.

У ЖЕНЕВИ ПОМЕТЊА

Лондон, 24 септембар

Нарочити дописник „Тајмса" каже да је у Женеви владао утисак да се Италија нада да ће њено службено саопштење од суботе као и „приватне" барона Алојзија побудити одбор петорице да стави нове предлоге. Пошто се одбор петорице није показао спреман за то, Италијани сада примећују да су њене приватне биле „неслужбене"; тиме је опет добијено мало времена. На сваки начин ће одбор петорице, ако не дође ни до каквог новог момента, у среду или четвртак предложити свој извештај Савету Друштва народа.

„Дејли Телеграф" каже да је у службеним круговима Лондона нестало и оно мало оптимизма које се било појавило крајем прошле недеље.

АБИСИНИЈА ОДБИЈА СВАКИ ТЕРИТОРИЈАЛНИ УСТУПАК ИТАЛИЈИ

Париз, 24 септембар

Авас јавља из Адис Абебе да тамошњи службени кругови сматрају да су италијански противпредлози неприхватљиви, Абисинска влада одбија сваки територијални уступак који би омогућио везу између италијанске Сомалије и Еритреје. Исто тако абисинска влада одбија да прихвати захтев о разоружању абисинских војних снага. Јуче је одржана седница министарског савета под претседништвом цара Хајле Селасија. На тој седници констатовано је да абисинска влада жели да пође путем који је предложило Друштво народа. Влада намерава чак у случају италијанског напада да покуша трупе далеко од границе да би овом мером дала доказа о својој доброј вољи; наравно овакво држање не искључује да ће се касније ипак приступити одбрани земље.

Чехословачка ће искрено ожалити Краља Александра о годишњици смрти

Помени у целој земљи, комеморације у свима школама

Праг, 24 септембар

(Телефонски извештај)

Чехословачки министар просвете г. Крчмарж издао је наредбу свима школским властима у Чехословачкој да на дан 9 октобра о годишњици трагичне смрти Великог Краља Југославије Александра Првог посвете један час светлој успомени заслужног и витешког југословенског монарха. У свима школама ће се читав час посветити животу и великим делима блаженопочившег Краља Александра Првог, како би се и код нових чехословачких нараштаја чувала успомена на Краља Мученика, који је био велики пријатељ чехословачког народа.

У исто време чехословачки министар унутрашњих послова позвао је све општине у земљи да на дан 9 октобра ове године приреде комеморације и помене по црквама, клањајући се сенима Великог Краља Југославије. Чехословачка жели да искрено ожали монарха пријатељске и братске земље.

Краљ Зогу о ублажењу изречених казни побуњеницима

Тирана, 24 септембар

Албанска агенција јавља:

Његово Величанство Краљ Зогу Први упутио је претседнику Министарског савета писмо којим му из даже разлоге због којих је путем милости претворио у робију смртну казну, изречену против неких од оптужених у процесу у Фиерију.

У писму се истиче негодовање, које је у целом албанском народу изазвао злочесни покушај побуњеника у Фиерију. Такође се истиче, да је цео албански народ сместа ступио у борбу са непријатељима, који су због тога онако брзо сузбијени.

Ова чињеница, вели се, показује свима, који то још нису знали, у колико мери влада општа националне једнодушност у земљи, која је свак да сложна као један човек, када се ради о теме, да се одбрани народ и независност земље, и чува аманет предака. Када се ради о теме, да се одбране све благодети, што их народу пружа безбедност и законски поредак.

Писмо завршава речима:

„Овај нов доказ јачине националне свести дубоко ме је узбудио. Јер показује колико би имале изгледа мрачне намере оних који би се још можда носили каквим потајним намерама. Та изс је чињеница побудила да ублажимо казну изречену над колоовођама покрета у Фиерију.

Зогу Први, с. р."

НАШИ ИНВАЛИДИ ОДРЖАЛИ СУ ДАНАС СВОЈ ЈЕДАНАЕСТИ КОНГРЕС

Према изјави изасланика Министра социјалне политике и народног здравља, доношење новог инвалидског закона је на прагу

У свечаној дворани свога новог Дома одржали су данас конгрес ратни инвалиди из целе државе. Конгрес је отворио у 10 часова претседник Средишног одбора г. Божидар Недић. За претседника конгреса изабран је једногласно ратни инвалид г. Вељко Кремић, адвокат из Ужица.

Изасланик Њ. В. Краља био је ваздухопловни пуковник за генерал штабне послове г. Драгутин Савић. Поред изасланика Министра војске и морнарице двојинског генерала г. Владимира Цукавца и изасланика Министра социјалне политике и народног здравља начелника г. Љубомира Хофмановића, примећени су, као изасланици, и г. г. др. Плој, потпретседник Сената; Фрањо Маркић, потпретседник Скупштине; генерал Живан Ранковић, претседник Удружења носилаца Карађорђеве звезде; др. Владимир Ђоровић, ректор Универзитета; потпуковник Љубо Ловрић, претседник Удружења добровољаца; апелациони судија у пензији Андра Динић, члан управе Друштва „Краљ „Дечански"; пуковник Васа Божидаревић, претседник Удружења пензионисаних официра и војних чиновника; пуковник у пензији Дамјан Влајић, потпретседник Аеро-клуба; врховни рабин др. Исак Алкалај; Милутиновић, начелник Министарства пољопривреде. Исто тако били су заступљени и изасланици Државног савета, Средњешколске матице ратничке сирочади, Кола српских сестара, римокатоличке цркве и други.

Запажени су и страни војни изасланици, као и чланови дипломатског кора и други.

ГОВОР ПРЕТСЕДНИКА КОНГРЕСА

Кад је претседник конгреса г. Кремић са изабраним чесницима заузео претседничко место, обратио се присутнима, захваљујући на избору, овим речима:

— Захваљујем на избору и радујем се што претседавам првом конгресу у нашем Дому. Радост би свију нас била још већа да се међу нама налази и Онај који нас је водио из победе у победу, обилазно нас на бојном пољу, посећивао нас као рањене по болницама, бринуо се дошиње очинске о нама...

— Слава Краљу Мученику! — прекинуло се дворанком.

... Али, Бог је добар. Он, наш Вођ, оставио нам је свог првенца, Који ће бити достојан свога великог Оца...

— Живео Краљ Петар Други!... одјекнуло је дворанком.

Инвалиди су са осталима устали да одају пошту сени Великог Покојника и да поздраве младог Краља.

— Изасланиче Његовог Величанства Краља — обратио се г. Кремић пуковнику г. Савићу — молим Вас будете тумач код Његовог Величанства наше готовости да ратни инвалиди понова жртвују своје животе за напредак Југославије!

Затим је г. Кремић умолио и изасланика Сената и Народне скупштине да настану да се донесе што пре Закон о инвалидима.

Позвавши присутне да се још једном сете Блаженопочившег Краља и својих палих другова, г. Кремић је узвикнуо:

— Да живи, Краљ Петар Други! Да живи Краљевски Дом! Живела Југославија!...

Када су се овације утишале, прочитао је поздравне телеграме упућене Њ. В. Краљу и Њ. Кр. Вис. Кнезу Намеснику Павлу. Исто тако са конгреса су упућени поздравни телеграми и претседнику Краљевске владе г. др. Стојадиновићу, Министру војске и морнарице армијском генералу г. Петру Живковићу и заступнику Министра социјалне политике и народног здравља г. Мирку Комленовићу.

Поздравни телеграми Њ. В. Краљу и Њ. Кр. Вис. Кнезу Намеснику гласе:

ЊЕГОВОМ ВЕЛИЧАНСТВУ КРАЉУ ПЕТРУ ДРУГОМ

БЕОГРАД

У најдубљој одности једанаести конгрес ратних инвалида Југославије топло и срдачно поздравља Ваше Величанство, Највишег Покровитеља свога Удружења, желећи Му да се у својој младости оснажи духом Свог Великог Оца, Краља Хероја бесмртног Витешког Краља Александра Првог Ујединитеља, како би могао свети аманет Свога Оца сачувати и крунисати потпуним успехом.

Онеспособљени ратни ветерани славних армија из прошлости у тој служби стављају се на расположење до сагорења. Да живи Ваше Величанство! Да живи славна народна Династија Карађорђевића!

Претседник конгреса
Вељко Кремић, адвокат.

Са конгреса инвалида

ЊЕГОВОМ КРАЉЕВСКОМ ВИСОЧАНСТВУ ПРВОМ НАМЕСНИКУ КНЕЗУ ПАВЛУ

БОХИЊЕ

Ратни инвалиди из целе земље, окупљени на свом једанаестом конгресу у Београду у своме Дому, сматрају за своју прву поданичку дужност да, пре сваког рада, поздраве Ваше Краљевско Височанство и Намесништво, пружајући пуну потпору за олакшање и извршење историске дужности која је пала на Ваше Краљевско Височанство и Краљевске Намеснике. Да живи Ваше Краљевско Височанство! Да живи Југославија!

Претседник конгреса
Вељко Кремић, адвокат.

Читање телеграма је прекидано узвицима „Живео!". Приликом читања телеграма упућеног г. Министру војске настали су дуготрајни усклици:

— Живела војска!

НА ПРАГУ ДОНОШЕЊА ИНВАЛИДСКОГ ЗАКОНА

Претседник конгреса г. Вељко Кремић дао је затим реч изасланику г. Министра социјалне политике и народног здравља, г. Љубомиру Хофмановићу.

Г. Хофмановић је рекао:

— Знамо да вас овога тренутка највише интересују измене и допуне садањег Инвалидског закона. Знамо са коликим нестрпљењем, а и с правом то очекујете. Поводом тога, од стране Министра г. Комленовића сам овлашћен да изјавим:

„Краљевска влада се увек трудила и трудиће се да да задовољење најпре ратним инвалидима у њиховим оправданим тражењима, али је, с друге стране, морала да води рачуна и о тешким економско - финансијским приликама, као и о изворима којима располаже и којима ће располагати.

„Недавно је Краљевска влада са највећом пажњом испитала захтеве наших ратних инвалида, који су јој били предложени од стране г. Министра социалне политике и народног здравља у циљу побољшања њиховог садањег стања. Дакле, измене и допуне садањег Инвалидског закона су готове. Оне су рађене у сагласности и са представницима Средишног одбора Удружења ратних инвалида. Ове измене и допуне Инвалидског закона биће у најкраћем року предмет једног законског пројекта. Дакле, на прагу смо задовољења ваших оправданих и најглавнијих тражења.

Г. г. Хофмановић је завршио свој говор:

Живели ратни инвалиди!

„Чувајте Југославију!"

Праћен овацијама, изасланик Њ. В. Краља, поздравивши се са претседником конгреса г. Кремићем, напустио је Дом. За њим су оставили двораву и остали изасланици и војни аташеи. Конгрес је наставио рад

ИЗВЕШТАЈ УПРАВНОГ ОДБОРА

Прешло се на следећу тачку дневног реда: на извештај управног одбора. Из извештаја се види да је Средишни одбор одлучио да се материјално обезбеде сви области одбори у земљи и материјално осигура опстанак месних одбора. Послови инвалида свршавани су бесплатно, а у првом реду штићени су и бранећи интереси ратних жртава целе земље.

Оштампан извештај раздељен је присутнима. У њему је до детаља изнет рад Средишног одбора Удружења ратних инвалида Краљевине Југославије.

Како извештај управног, исто тако и остали извештаји, примљени су једногласно.

Поред осталог, Средишни одбор је подигао и два опоравилишта за инвалиде: на Златибору и у Сокобањи. За време свог рада Средишни одбор је уживао и разне концесије, као што су кладионица за спортско клађење, Свипстек, иска лутрија комбинатно са коњским тркама. Кола јачају продаја портрета Њ. В. Краља Петра Другог и Њ. Кр. Вис. Кнеза Намесника Павла; повремено су пролазне и значке Блаженопочившег Краља Александра Првог, разне патриотске слике и жилети.

У извештају су изнети и приходи од задужбина, фондова и легата, добротвора и утемељача, као и изнета помоћ у новцу и натури и тако даље.

Када су сва питања по дневном реду завршена, прешло се на избор нове управе.

У Качаничком срезу слана је причинила велику штету кукурузу

Качаник, 24 септембар

После дуге суше, која је уништила велики део озимог жита, у срезовима Качаничком и Неродимском пала је слана, која је знатно нашкодила кукурузу. Сељани очекују кишу, у бојазни да овогодишња озимса сетва не закаси. П.

Велики војни маневар код Брчког

Брчко, 24 септембар

„Правда" је пре неколико дана донела опширан извештај о припремама за велики војни маневар, који ће се изводити у околини Брчког, дуж друма Винковци — Брчко — Доња Тузла. Сама варош Брчко поступно добија све више ратнички изглед и до сада тако мали гарнизон наједаред је оживео од великог броја коњаника, аутомобила и тешких возова са разним специјалним алатом и материјалом.

У Брчко је већ стигао руковалац маневара вршилац дужности команданта друге армиске области г. Радисав К. Крстић, дивизиски генерал, са својим начелником штаба г. Велизаром М. Антићем, артилериским бригадним генералом за генералштаб не послове. Они су сместили свој штаб са целокупним својим особљем у поштанској касарни. У штабу се врше све неопходне претходне припреме и рекогносцирања, израђују се хитна наређења најразноврсније природе за будуће покрете, становање, исхрану и снабдевање трупа.

Веома љубазно примљен је наш дописник од стране руковаоца маневара и дознао да ће се замишљене операције развијати на овај начин: непријатељ, пошто је заузео Винковци, надире правцем ка Брчком. Код ове вароши има да изврши прелажење реке Саве под ватром и даље да продире главним друмом ка Доњој Тузли, са задатком да избије и заузме гребен планине Мајевице, одакле би затим могао вршити брзо продирање правцима ка реци Дрини, или ићи у долину реке Спрече. Оним трупама, које образују северну маневарску страну и достижу јачину од једне дивизије, командоваће командант Осјечке дивизиске области г. Живко Станисављевић, дивизиски генерал.

Улогу браниоца узимају на себе слабије снаге јужне стране у јачини једног мањег одреда, којим ће командовати г. Драгиша Пандуровић, пешадиски бригадни генерал. Трупе овога деташмана кретаће се поступно од Доње Тузле, како би благовремено могле избити на линију села Челића и како би на северним падинама планине Мајевице могле дати свој најачи отпор и у згодном моменту извршити против офанзиву и избацити непријатеља на реку Саву, тако да се натера, да у нереду и са великим жртвама отступи преко свијех мостова. Разуме се да ће авангарда овога деташмана давати поступни отпор још на левој обали реке Саве, а затим нарочито са унапред припремљених и утврђених положаја око Брчког браниће сам прелаз реке Саве, како би се нападачу нанели што већи губици.

Овако у општим цртама замишљена маневарска операција изводиће се потпуно у свима детаљима почев од 28 септембра, када ће трупе северне дивизије у наступном кретању стићи до Брчког и ту извршити даље припреме за прелаз преко Саве. Предвиђено је да деташман на јужној страни буде у малом заостањењу, тако да ће морати форсираним маршевима пристизати од Доње Тузле, да би се на северним падинама Мајевице могао поставити у одбрану. Потребно време за ово стварање би му раније истакнуте заштитне трупе.

До 28 септембра трупе из разних гарнизона северно и јужно од Саве поступно ће пристизати на одређена места и припремати се за претстојеће операције.

Како смо могли сазнати, овом маневру присуствоваће г. Министар војске и морнарице, чланови Високог савета, начелник Главног генералштаба, командант ваздухопловства, сви команданти армијских области, командант инжењерије, сви инспектори родова војске, већи број команданата дивизија и претставници страних војски, које ће репрезентовати њихови војни изасланици.

Резервни официри који желе посматрати рад у маневру имаће дозволу од руковаоца маневра у Брчком.

Становништву на простору, где ће се маневар изводити, створиће се прилика, да са одређених места, одакле неће сметати раду трупа, посматра рад у маневру.

ВАРОШКИ СУД

Фалсификовање оцена на Техничком факултету пред судом

Одговарали су службеник Ђорђе Фотић и студент технике Лука Јокановић

Обадвојица су осуђени на по шест месеца затвора условно за три године

Јутрос је прво кризично веће, коме је претседавао г. Мрвальевић са судијама г. г. Ђосићем и Бранковићем, почело да суди службенику Техничког факултета Београдског Универзитета Борђу Фотићу, родом из Кладова, Срез кључки, који је заједно са студентом технике Луком Јокановићем извршио исправку извесних оцена у универзитетским књигама.

Пре извесног времена кружили су гласови да је посреди афера мнопо већих размера, где су у питању многи данашњи инжењери, који су — то се бар претпостављало у почетку — дошли до својих диплома на недозвољен начин, како је указивао случај Јокановићев. Универзитетске власти су одмах предузеле мере да се фалсификати открију и установе у колико их буде било. Том приликом могло се наићи једино на инкриминисани материјал, који је предат државном тужилаштву. Тако је службеник Фотић са студентом Јокановићем одмах после тога ухапшен и у истражном притвору отседео је од 13 августа 1935 године, до данашњег претреса. Према оптужници, коју је прочитао државни тужилац г. Драг. Остојић, кривица службеника Фотића, као и студента Јокановића састоји се у следећем:

КАКО ЈЕ СТУДЕНТ ЈОКАНОВИЋ ПОЛАГАО ИСПИТЕ

Ђорђе Фотић је као службеник при Техничком Факултету у намери да омогући Јокановићу полагање испита студенту Јокановићу прибегао фалсификовању универзитетских докумената. Он га је просто уписао у шести семестар као Јокановић иако није положио претходне испите из нацртне геометрије и науке о отпорности материјала. Фотић је почетком јануара 1934 године у књизи оцена припремних испита студената машинског одсека испод текста, а у продужењу реднога броја 315 уметнуо број 316, стављајући поред њега име Луке Јокановића, уз оцену 6. Затим је у јунском испитном року под редним бројем 269 опет уписао Лукино име, стављајући такође поред њега исту оцену.

Фотић је на крају наједа написао чак и молбу у име Лукино, тражећи од Деканата техничког факултета уверење о положеном припремном испиту. Умољени Декан ат на основу те молбе издао је 10 јануара 1924 године под бројем 29 уверење, у које је унео све пренчање оцене.

СЛУЖИТЕЉ ФОТИЋ ПРИЗНАЈЕ

По завршном читању оптужнице, коју су пратили многобројни студенти — другови и познаници Луке Јокановића, почело је испитивање првог оптуженог Ђорђа Фотића. Ђорђе Фотић је изјавио да је дело наведено у оптужници доиста и учињено, али се брани да то није урађено из неких рђавих побуда, већ напротив, што му је била намера да помогне Луку као сиромашног студента. Велн, да у њиховом случају не може бити ни речи о неком материјалном односу. Одмах после њега прешло се на испитивање студента Јокановића. Он опширно прича како је дошло до тога да буде умешан у ову ствар.

Оптужени студент Лука Јокановић

Службеник Техничког факултета Ђорђе Фотић

Адвокат г. др. Радоје Вукчевић упућује му неколико питања:

— Реците, Јокановићу, какви су ваши приходи били кад сте се на тај корак одлучили?

— Радио сам у Земуну као приватан наставник у једном интернату, као и у једној гимназији. Имао сам стан и храну, а поред тога још шест стотина динара месечно.

После тога Јокановић говори о своме другу покојном Драгомиру Павловићу, такође студенту технике, за кога тврди да је био главни режисер и извођач измишљеног плана. Они су били другови још у Ужицу из гимназије, па су то своје другарство наставили и кад су дошли у Београд да продуже школовање. Чешће су се посећивали и виђали. Како је Јокановић у гимназији био одличан ђак, Павловићу није никако ишло у главу зашто је напустио студије. Увек кад би се срели он би га опомињао да треба да настави да ради и да њего во давање кондиција не води ничему, већ једино голом одржавању живота. Јокановић је и сам сасвим добро осећао да су примедбе друга врло умесне, али јекако то он у свом исказу подвлачи, од њега била јача та материјална страна, којој је морао покланати сву пажњу. Напослетку отишао је у војску, мислећи да ће по повратку моћи да сасвим легне на посао и завршн студије. Међутим, кад се вратио из војске нашле су га понова борбе за кору хлеба. И за чудо, Павловић га је опет узео прогонити својим саветима да легне на посао и да почне са полагањем испита.

Једнога дана дошао му је са пред логом да би добро било да то остани њему, Павловићу, а он ће већ целу ствар уредити у погледу полноће на пријаве и наћеља уверења о упи су у шести семестар. Доиста, Павловић је после извесног времена нашао службеника Фотића и с њим предузео све мере да деканат техничког факултета нађа уверење Јокановићу. Тако је Јокановић према причању на данашњем претресу, дошао до тога инкриминисаног уверења, које је доцније покушао за употребу, кад се цео случај и открио.

ЈОКАНОВИЋ НЕ МОЖЕ ДА СЕ СЕТИ ОД КОГА ЈЕ ПРИМИО ИНКРИМИНИСАНО УВЕРЕЊЕ

Претседавајући г. Мрвальевић, пошто га је саслушао, обраћа му се:

— Реците нам сад тачно, од кога сте уверење примили? Да ли од Фотића или Павловића?

— Е, то не знам... — одговорио је студент Јокановић. — Никако не могу да се сетим.

— Шта вам је Павловић рекао, кад наглашавате да вас је он на зло навео?

— Рекао ми је: „Ништа ти, Луко, не брини. Само пусти ово са службеника Фотића и он ће у књигу оцена да заведе та два предмета, која ти недостаје за испит.

— И ви сте онда пристали?

— Пристао сам, али сам се убрзо

Велика народна свечаност у Санџаку

Претседник владе г. др. Стојадиновић отвара пут Плевље-Дурмитор

Манифестације Њ. В. Краљу и Краљевском дому

СВЕЧАНО ОСВЕЋЕЊЕ МОСТА НА ТАРИ

Жабљак, 24 септембар

Данас је на свечан начин отворен пут Плевље — Дурмитор и освећен мост на Тари код Жабљака. Ову свечаности, која значи једну нову епоху у раду на привредном оживљавању црногорских крајева, присуствовао је претседник Краљевске владе г. др Милан Стојадиновић са министром грађевина г. Милошем Бобићем и министром просвете г. Добривојем Стошовићем, као и велики број народних посланика и сенатора и прваци становништва овога краја.

Јутрос око 6 часова кренула је огромна поворка аутомобила из Плевља за Жабљак, на свечаност отварања пута преко Дурмитора. Сва успутна места до Жабљака била су искићена заставама, а на улазу у поједина села била су постављена славолуци, окићени цвећем и тробојкама. У сама местима претседнику владе и министрима приређивани су срдачни дочеци и народ је, кличући претседнику владе и министрима, манифестовао своје задовољство што се овом свечаношћу обележавају резултати напора за економско оживљење његовог краја.

МАНИФЕСТАЦИЈЕ У УСПУТНИМ МЕСТИМА

У општини Оџак приређене су нарочито спонтане манифестације претседнику владе г. др. Стојадиновићу и његовој пратњи. Ту је поворку сачекао са угледним личностима дочекала велика маса народа, на челу са претседником општине, који је у своме говору пожелео добродошлицу претседнику владе и изложио жеље свога краја. Претседника владе и министра поздравио је кратким говором и г. Михаило Жугић, учитељ, који је говорио о стању просвете у овоме крају и истакао да је народ овога краја врло сиромашан, али зато врло бистар, и да би требало радити што агилније на просвећивању народа овога краја отварањем школа.

У селу Њетишу претседника владе поздравио је претседник општине г. Петровић, а затим је говорио учитељ г. Алетић. Они су тражили помоћ за подизање нове школске зграде, јер је стара зграда и сувише мала и не одговара потребама.

ДОЛАЗАК НА ТАРУ

Претседник владе г. др. Стојадиновић стигао је са осталом поворком на место освећења код моста на Тари тек у десет часова пре подне, јер је због мноштва дочека било доста задржавања у успутним местима. Приликом доласка на ово место, претседника владе поздравно је, у отсуству бана Зетске бановине г. Сочице, који је болестан, подбан г. Влад димир Јевтић.

Претседник владе поздравно се том приликом са изаслаником Њ. В. Краља пуковником г. Контићем и са изаслаником министра војске и морнарице пуковником г. Јорговићем.

Ту су били присутни, поред осталих угледних личности, начелник Управног одељења Зетске бановине г. Арса Петровић, начелник Просветног одељења г. Панта Арањеловић, претседник Цетињске општине и народни посланик г. Зубер са изасланством градског већа са Цетиња, народни посланик г. Бошковић са депутацијом из Данилов — Града, народни посланик за Срез шавнички, г. Данило Радојичић, сенатор г. Ђуро Вукотић, народни посланик из Никшића г. Чедо Благојевић, народни посланик из Пријепоља г. Војко Куртовић, инжењер г. Ердих и друге угледне личности.

Певачко друштво „Захумље" из Никшића, предвођено од г. Гаврила Церовића, бившег министра и сенатора, присуствовало је освећењу моста и за време верског обреда одговарало на јектенија.

Претседник владе г. др. Стојадиновић и министри г. г. Бобић и Стошовић поздравили су се том приликом са виђеним грађанима из Никшића, који су чекали од раног јутра да се поздраве са претседником владе. Такође је ту било мноштво сељака из околних општина, који су имали прилике да разговарају са г. др. Стојадиновићем и да му изложе своје тегобе и жеље.

Осећењу је такође присуствовала и делегација Народне скупштине на челу са г. г. Новицом Поповићем, Миланом Бацаком и Војиславом Ненадићем.

Пошто је извршен верски обред, који су обавили седам свештеника, претседник Краљевске владе г. др. Милан Стојадиновић пресекао је врвцу, која је везивала улаз на мост и тиме је мост предат саобраћају.

Шеф техничког одељења Банске управе са Цетиња инжењер г. Кнежевић поздравно је потом претседника владе и изложио му техничке и стране рада на изградњи овога моста.

Инжењер г. Кнежевић је потом напоменуо да је овај мост само при времени и да ће се преко једне личице, која је за 150 метара виша од места на коме се налази садањи мост, подићи нови мост.

После тога, претседник владе, у разговору са пратиоцима овога краја, отишао је на поље изнад моста, где је министар грађевина г. Бобић одржао говор, у коме је, између осталог, рекао:

— Данашња свечаност празника рада, после мучног и успехом завршеног посла, треба да нас све заједнички испуни радошћу, што ће овоме, толико заслужном, крају наше отаџбине сванути бољи дани привредног развитка, под благодатним дејством нових саобраћајних објеката. Али иако се предајемо тој радости, ваља нам да заблагодаримо сви ми радницима на овом тешком послу, од највишега, па до најнижега. У првом реду управимо своје мисли са тужним пијететом иницијатору овог дела, Блаженопочившем Краљу Александру Првом Уједниттелу (Узвици: „Слава Му"!)

Изградња овог пута само је враћање једног малог дела онога великог дуга, што га цела наша држава има да одужи према сени оних мученика и витезова гордог Дурмитора, заветника слободе, што тако обилно просуше своју крв по овим историским разбојиштима, да би раскомадани делови нашег народа дошли под један кров наше велике уједињене државе.

Државни пут Шавник — Тара — Плевље у дужини од око 75 километара и бановински пут Крак — Жабљак — Александровград изграђени су у времену од 1933 године до 1935 године, а укупно су стајали динара 19,500.000. Провизорни мост постављен је за 140 метара ниже од места, где треба да буде постављен стални мост, који се замишља као једна им позантна конструкција, најсмелије премошћење код нас, јер треба да се постави на сто педесет метара изнад воде. Сталан мост се замишља са 125 метара дужине, односно са виадуктом 375 метара. Распон овога провизорног моста је 42 метара, ширина два и по метра. Ширина пута је пет метара, а изведени су као стални, а остали као привремени објекти. Радови су вршени у мешовитој режији, путем извршног одбора, а посао је подељен на 7 деоница. Овај посао из вршен је солидно, али јевтино. Он служи на част Зетској бановини, инжењерима, радницима и народу ово га краја.

Економски значај пута је веома велики. Он је једна важна саобраћајна артерија, која спаја најбеспут није крајеве Црне Горе са Санџаком и Србијом. То је најкраћа веза Београда са Цетињем, са нашим Јужним Приморјем. Продукти сточарских крајева код Дурмитора до сада отсечени од света добили су могућност транспортовања на пијаце. До сада је Зетска бановина била везана са Вардарском, Моравском и Дринском бановином само преко Пе ћи, са продазом преко Чакора, који је висок 1950 метара. Ова нова веза имаће највећу тачку са 1550 метара надморске висине.

Намера је Краљевске владе да што скорије отвори најпогоднију везу до вршењем већ узетог у рад пута Пријепоље — Бијело Поље, који ће преко Мајковца и Колашина ићи на Котор и у свако доба године бити проходан. У погледу туризма овим путем учињени су приступачним и отвореним завидно леп крајеви пуни чаробних језера, клисура, праста ре борове шуме, дивних природних паркова, окружени високим планинским гребенима, што ће представљати неодољиву снагу и привлачност својим депотама. То струјање туризма унеће нов живот у цео овај крај.

— Драга браћо, Краљевска влада, којој на челу стоји г. др. Милан Стојадиновић, наследила је овај пут при крају његовог извођења и она га је завршила. Она свечаност је кратак отпочинак после кога се мора даље на посао, јер овде код нас треба још много радити и много учинити. Ми смо тога свесни. Ми смо знали за ваш тежак живот у овоме крају, за ваше јаде, па смо зато овамо прво кренули. Како лепо рече синоћ у Плевљима наш претседник г. др. Стојадиновић. Чули смо понова што вас тишти и боли и ми ћемо учинити све што устреба. Ми смо поставили сигуран основ за један план изградње објеката вашег краја, тако дуго запостављеног краја.

Будите истрајни и стрпљиви. Ви сте у прошлости знали делити витешке мегдане и нисте клонули. У тешкој економској борби треба опет делити мегдан са новим противником: са привредном кризом. Та нова борба не води се уз пламено севање хрнара, ни уз цику тенкет чефедара, али и за њу треба се наоружа ти непобедним оружјем ваших предака — љубављу према народној гру ди. Ви знате с нама заједно д има краја наше земље, где се боље жи ви и где боље рђа, али се сетите речи песника Мажуранића, који вас је прославио, и који је упутио вашим дедовима:

„Вас је ова земља породила кршевита, али вама златна.

За вас лепше на свијету нема".

И нека би Бог дао да овим новим путем потекне привредни препород и поће нови бољи живот у читавом вашем лепом крају. Нека би Бог дао да ова Тара никада више не потекне мутна и крвава, већ да своју дивљу снагу претвори у благотворан и користан рад.

У име Сената говорио је сенатор г. Светозар Томић, који је истакао привредни и туристички значај отвараја овога пута. У име Народне Скупштине говорио је народни посланик г. Новица Поповић.

Пошто је обављена свечаност, при ређена је закуска и том приликом претседник Краљевске владе г. др. Милан Стојадиновић разговарао је са претставницима народа, који су му излагали своје жеље и тешкоће.

Претседник Краљевске владе г. др. Стојадиновић потом се са осталом пратњом кренуо за Жабљак, где је приређен ручак.

Приликом боравка у Плевљу, прет седник Краљевске владе дао је за плевањску сиротињу шест хиљада динара, а такође је дао три хиљаде динара плевањском друштву „Братство". Овај гест претседника владе примљен је у грађанству са симпатијама. Др. Милан Хёрцог

АЛБУС терпентин сапун

за сваки дан и за свако рубље.

7074

СУДАР ВОЗОВА У ПОЉСКОЈ

Варшава, 24 септембар

Код Скиерниевица у близини Варшаве сударио се један путнички воз са једним теретним возом. Том приликом неколико вагона је испало из шина. Повређено је 12 особа, међу којима три врло тешко.

Учесници конгреса правника у Смедереву

Смедерево, 24 септембар

Данас пре подне, после 11 часова допутовала је бродом једна група учесника конгреса правника у Београду. Правницима је грађанство приредило веома срдачан дочек. Претседник Смедеревске општине г. Живота М. Тодоровић поздравно је изаслани ке срдачно пожелевши им добродошлицу. Г. Тодоровић је у главном казао:

— Ви сте, господо, важни део наше народне интелигенције изнад чијег стола за рад стално стоје крупно уређене речи: „Правда држи земљу и градове, а неправда руши обадвоје". Баците само летимичан поглед на оне развалине Ђурђеве престонице и ваше вас родољубље мора болно так нути при помисли, да је њу на крај периферије наше државе из петнаестог века отерала неслога морално палих, тадашњих водећих кругова, наше несложне властеле. Ви сте, господо, у данашњој нашој држави један од највалиднијих фактора, један део наше данашње властеле. На другима је да од југословенског детета створе интелигентног човека. На њима је да југословенски човек буде здрав, просвећен и економски јак. Али од вас овај намучени народ оче кује да у крупи послова народне интелигенције будете нешто најсветлије: да се ваша делатност приближа ња праволе управља прво по Божјим, а друго по људским законима.

Верујући да овим погађам наше осећање и мисли, ја вам желим да да нашњи дан у нашем историском граду проведете пријатно.

У име правника г. Тодоровићу захвалио је г. др. Драгољуб Аранђеловић, професор Универзитета.

Излетници су се затим упутили у Смедеревску виноградарску задругу, где их је дочекао претседник Задруге инжењер г. Јован Бамић. Правници су разгледали затим град. У под не им је приређен ручак у овдашњем „Гранд-хотелу". Увече излетници напуштају Смедерево. Р. М.

Анкета Београдске општине поводом повећања цена хлебу

Иако је констатовано да су у последње време све животне намирнице знатно појефтиниле, произвођачи појединих артикала ипак су подигли цене. Тако су пекари повећали цене хлебу, а млекари су на свом збору одлучили да литар млека продају по три динара. Ове одлуке пекара и млекара нису у складу са платежном снагом грађана и због тога су меродавни предузели мере да се ове цене снизе.

Претседник Београдске општине г. Влада Илић, уважавајући потребу да се становници престонице растерете једног можда непотребног издатка, одлучио је да изврши анкету међу пекарима, млинарима и другим факторима како би Београдска општина могла да донесе једну правилну одлуку, која ће бити и у интересу грађанства, а и у интересу трговаца, односно произвођача.

Данас пре подне посетили су претседника Општине г. Илића претставници индустриских пекара у Београду, и то фабрика хлеба „Соко", „Београд" и Ђурџије и Симића. Они су, углавном изложили претседнику г. Илићу своје гледиште, наводећи да је до поскупљења цена хлебу дошло због тога што је брашно поскупило. Претставници пекара детаљно су изнели калкулацију према којој, како они тврде, није могућно спустити цене.

Исто тако претседник Општине г. Илић саслушаће и претставнике млинске индустрије у Београду. Сазнаје се, међутим, да млинари тврде како су и они морали да подигну цене, јер сада скупље плаћају житог.

Пошто се саслушају сви они који су надлежни да кажу своју реч о овом поскупљавању цена, Београдска општина донеће своју одлуку. У круговима потрошача се истиче да су цене хлебу и извесним другим животним намирницама неоправдано велике и да Општина стога треба да буде одлучна.

Пошто је завршио свој иступ, студент Јокановић је навео још неколико примера о рђавој универзитетској администрацији, где се указује могућност многима да пођу истим путем којим је он пошао.

РЕЧ ОДБРАНЕ

Оптуженог службеника Ђорђа Фотића бранио је адвокат г. др. Радоје Вукчевић. Он је казао да је Ђорђев фалсификат дело једног добронамерног човека, који је хтео да своје ближње помогне не рефлектујући ни на какву материјалну на-

Орнам. регистр. под С. Бр. 32762 од 15. XI. 1934.

65441

Најбољи, најиздржљивији и најелегантнији немачки производ.

Услед огромног закључка цене су веома ниске. У финој никлованој изради 1260 динара, а у луксузној хромираној 1350 динара.

Продаја за готово и на 12-то месечну отплату.

ПРЕГЛЕД УВЕК СЛОБОДАН.

МИТИЋ КНЕЗ МИХАЈЛОВА 43

Санџаку треба помоћи

ПРЕТСЕДНИК ВЛАДЕ И МИНИСТРИ ГРАЂЕВИНА И ПРОСВЕТЕ У ПЛЕВЉУ

Плевље, 24 септембар

Плевље је јуче имало необично свечан изглед. Све куће биле су са заставама, а на улазу у варош подигао се велик славолук са великим натписом „Добро нам дошли". У сред вароши, на главном тргу, дизали се и други славолуци са натписом „Живео Њ. В. Краљ Петар Други — слава Витешком Краљу Алек сандру Првом Ујединитељу". Тиме је желео да се што свечаније дочека претседник Краљевске владе г. др. Милан Стојадиновић.

Још од подне велика маса света почела се сакупљати. Из многих уза лених крајева пристизали су сељаци. Око пет часова све су разне биле затворене и народ је правио шпалир. На уласку у варош били су претставници војних и цивилних вла сти на челу са претседником Општи не г. Богданом Недићем, српским на челником г. Милошем Вићићем и ко мандантом пука г. Савом Кондићем. Нешто пре доласка г. др. Стојадино вића стигао је у Плевље и сенатор г. Светозар Томић са подбаном Зат ске бановине г. Владимиром Јевти ћем.

Долазак претседника владе у Плевље

Пред шест часова Плевље је било преплављено сељацима из околине и разним претставницима удружења и корпорација. Одједном војна музика почела је да интонира поздравни марш, а маса народа почела је да кличе: „Живео г. Стојадиновић". Одушевљење народа дуго се није сти шало.

Са претседником Владе и његовом госпођом прво се поздравио подбан Зетске бановине г. Владимир Јевтић, који је, после тога, г. др. Стојади новићу претставио и остале присут не. Народ је и даље клицао и по здрављао г. др. Стојадиновића. Пред другим славолуком, уз одушевљено клицање Њ. В. Краљу, Југославији и г. др. Стојадиновићу, претседника владе поздравио је претседник оп штине г. Богдан Ненадић. Његов по желео, на крају говора, „Да живи претседник Владе" народ је прихва тио и дуго одушевљено и спонтано клицао. Једна девојчица пришла је г. др. Стојадиновићу и његовој прат њи и г-ђи Стојадиновић предала леп букет свежег цвећа.

Са трга г. др. Стојадиновић са сво јом пратњом, у пратњи сенатора г. Томића и осталих прешао је у кућу угледног овдашњег првака г. Лазара Шћеровића, где је и отсео. Многобројне делегације народа из околине Плевља и осталих срезова, као и претставника месне подружине Кола српских сестара, Сокола, певачког друштва „Братство" и друге, г. Сто јадиновић је том приликом примио и са њима провео дуже време. За време од седам до девет часова све ове делегације упознале су претсед ника владе са најхитнијим потреба ма свога краја.

Говор претседника Владе на банкету

Када је пријем депутација био за вршен, претседник Владе у пратњи министра г. г. Бобића и Стошовића као и великог броја народних посла ника прекао је у дом певачког друш тва „Братство", где је у његову част и част министара, Плевљанска општина приредила свечан банкет. Преко 200 најугледнијих претставни ка народа из срезова Плевље, Це тиње, Данилоград, Милешево, Беле Поље, Шавник, Никшић, Вишеград, Чајниче и Беране присуствовало је овом свечаном банкету. Претседник општине г. Ненадић поздравио је топлом добродошлицом др. Стојади новића, па је затим, у даљем току свога говора, изнео најхитније по требе Санџака.

После тога узео је реч претседник Министарског савета и одржао сле дећи говор:

„Господе и господо,

„Када сам хтео да детаљно упоз наам стање и прилике у нашој земљи ја сам између осталог потражио да видим како стојимо са народном про светом и од Министра просвете, који је овде присутан, добио сам сада једну мапу, једну карту, у којој је била уцртана наша земља — Југо славија и у којој су биле означене све школе које постоје у нашој др жави: основне, народне, средње и нај више. Ја сам на тој карти видео једно веће бело празно место, где је било врло мало основних школа, још мање средњих, али нимало високих.

„Ја сам затим тражио од Министра грађевина, који је такође овде при сутан, карту путева наше Краљевине и када сам је добио видео сам велики део наше лепе отаџбине испре плетен великим и добрим путевима унакрст, уздуж и попреко, у свим правцима густом мрежом, али сам о пет видео на истом месту, те карте празан простор на коме је тек по не ки пут био само обележен;

„Ја сам онда тражио од Министра саобраћаја железничку мрежу наше државе и видео сам опет велики број пруга, дуплог, широког и уског колосека, али опет на истом месту. Та мо где нема школа и где нема пу тева нашао сам на истој карти опет једно парче празно беле хартије, где нема ни једне железнице.

„Ви ћете лако погодити, ви који сте из Плевља, да је то празно место и та празна хартија на карти, наш некада звани Новопазарски Санџак, или просто Санџак. Ја не знам шта значи Санџак на турском. Можда ће нам то овде неко превести. Чуо сам да значи барјак или застава. (Тачно је!) Али, како ми рече један пријатељ вечерас са том заставом нису хтели да се заките ни браћа Црногорци ни браћа Србијанци, и тако је Санџак остао између две столице: на дево ни десно. (Повици: Тако је!) — Сироче. — (Бурно пљескање и повици: Тако је! — Један глас: У националном погледу и у одности Краљу и Отаџбини он држи тај барјак г. Претседниче. — Опште одобравање и повици: Тако је!). — То ће вас и спасти.

„Ја не знам одакле је то дошло, зашто је то дошло. Али је то тако. И, оно што могу вечерас да вам кажем овде, то је да такво стање ствари не може да буде и такво стање ствара не сме даље да остане. — (Бурно одобравање). — Санџак је колевка српске старе државе, али он је важан и за нашу нову велику државу, Краљевину Југославију. Санџак је спона између севера и југа, између истока и запада. Санџак је мост између Србије и Црне Горе, између Босне и Јужне Србије. Он је мост, где се сустижу, где се мешају две вере да заједнички живе и заједнички раде за бољу будућност свих, и Санџак заслужује баш зато што је та спона, што је тај мост или ћуприја, да та спона, та веза и тај мост буде што чвршћи и што јачи. — (Бурно пљескање). —

„Ја сам можда могао да изаберем једно друго место да пођем на овај пут у друштву мојих колега из владе, Министра грађевина и министра просвете. Могао сам изабрати мало згодније крајеве, богатије, мало удобније путеве и хотеле, и оне који ће ми изложити мању листу жеље. Али ја нисам отишао тамо, где је лакше ићи, лепше спавати и удобније путовати. Ја сам хтео да пођем од Санџака, од Црне Горе и од Херцеговине, да то буде мој први званични пут кроз нашу земљу, Краљевину Југославију. — (Бурно одобравање и повици: Живео!) Ја сам хтео да будем тамо где је најтеже и они који ме знају, знају да сам борбен. И, хвала Богу, године су још ту да се могу борити и путовати, да почнем тамо где је највећа невоља, где је највећа сиротиња, где је криза најјаче захватила, и вечерас сам чуо од претседника околних општина и од претседника ове вароши ваше потребе и невоље.

„Ја тешко обећавам. Али ово што могу рећи то је сигурна једна ствар Санџак, наш лепи Санџак, кога сам данас први пут упознао и видео, а изгледа ми да сам уопште први Претседник Краљевске владе који је дошао овамо (Тако је), — из онога што сам видео наздани да Санџак заслужује бољу судбину коју му дугује и Краљевска влада и цела наша држава. — (Одушевљени поклици: Живео!). — Ја нећу ва тај билн рад ништа вам обећавати и ништа вам говорити. Претседник ме ваш, изгледа, добро познаје кад каже да мало обећавам, али да више радим и да се не хвалим. Али чујте, мој програм је, у присуству Министара, који могу много да учине за ове крајеве, — само њихово присуство то је већ један програм, — то је програм јавних радова у лицу Министра грађевина г. Бобића, а исто је тако програм просветни, програм на просветном пољу, на подизању школа у лицу Министра просвете г. Стошовића. — (Бурно одобравање и повици: Живео.)

„Ја нисам био, изгледа, довољно спретан, јер по вечерашњој конференцији требало је да буде присутан и Министар правде да вам може на лицу места решити питање суда. (Бурно одобравање и повици: Живео!). — А можда сам требао повести још једног Министра да програм буде потпун. То је Министар пољопривреде и аграра, да решимо још једно важно питање, (Бурно одобравање), па вас молим да његово отсуство извините, али вас молим да верујете да ћете у мени имати увек једног оданог пријатеља и адвоката, који ће најсвесрдније умети да брани вашу ствар. — (Бурно и дуготрајно одобравање и повици: Живео!)".

Говор претседника владе био је саслушан са највећом пажњом. У то ку говора дошло је до спонтаних и френатичких овација Његовом Вели чанству Краљу Петру и до бурног клицања Југославији.

Др. Херцог

Погибија рудара у напуштеном руднику

Младеновац, 24 септембар

У селу Влашка код Младеновца ју че је погинуо рударски радник Бо рисав Милосављевић.

Борисав је доскора радио у напу штеном руднику Свети Петар. У једном окну овога рудника Борисав је заборавио неки свој рударски алат. Јуче је одлучио да га извади. Умо дио је неке своје другове да га на конопцу спусте у окно. Они су то и учинили. Али, када је Борисав већ био при дну окна, осетио да је окно испуњено отровним гасовима. Поми као је да га вуку на површину, али је одмах затим изгубио свест, испу стио конопац и са велике висине сур вао се у окно. Његови другови те шком муком извукли су његов леш. Они су се у том циљу послужили једном ветрењачом за вршење жита, која је снажном струјом ваздуха ра терала отровне гасове.

Г. Н.

ПРЕГЛЕД

А у Иванић Граду, тамо негде, богзна где, једна Ката Брегорек, у мрла је у најгрознијим мукама од сепсе, или боље, трована крви, јер је сама, или уз припомоћ неке дру ге особе, покушала да се ослободи трудноће помоћу неког корења. То, осим полицијске хронике, нико неће забележити, а баш о безначајном актеру Кати Брегорек, жени која, у немогућности да посећује гинеко логе у чијим се ординацијама шири мирис Амбре, гута отровно корење требало би да, уместо публицитета психологије ногу и вашарских ре клама, на свима јавним местима, сваки дан и сваком приликом, тру бе мегафони, објављујући да је жено основно право, женска апсо лутна равноправност у томе да се, не смејући да има пород, не мора, не сме, тровати отровним корењем.

▲ ▲

А овај господин Драгослав Пет ковић, поводом награде која је до дељена госпођи Десанки Максимо вић у оном нечем што се зове, ко зна зашто, Академија селме умет ности, одлучио је, он то по сваку цену хоће, и као књижар и издавач, као љубитељ уметности, као обожа валац литературе, и као продавац старих књига из Балканске улице, као потомак Досићеја, као ко зна шта је, да једном младом писцу ко га ишчауре из салона Геце Кона из Ћаћавара, под протекторатом то сполина Живка Милићевића, а кога „компетентна критика" дубиозна ма огласи за заслужног, рекламира јући своје старудије, поклони ми лостиву од две хиљаде динара која ће се, да ругло буле веће, звати де гат Академије уметности...

Академија је тронута... Расплака кана...

▲ ▲

Максим Горки тешко болестан, гласи кратак извештај из Москве.

А Чарли Чаплин јео је јуче мари нат од рекова, оштриге, супу од ја завца, бифтек „а да Таверан" са „пон фритом", и још један бифтек „Шатобриан", торту „Марија Антоа нета" и пио је оригиналан токајац. А Грета Гарбо се удаје, не удаје се, опет се удаје, не, она је толико морална да се никад неће удати, односно, удала се и опет је жива и здрава и сад се одмара од напорног рада... Све вести шаљу се у свет као нарочито важне.

Хроничар Ст.

ОТКРИВАЊЕ СПОМЕНИКА БУГАРСКОМ РЕВОЛУЦИОНАРУ ХАЏИ ДИМИТРИЈУ

Софија, 24 септембар

У Сливену ће се 3 октобра откри ти споменик легендарном бугарском револуционару Хаџи Димитрију.

Велики борац за бугарске народне слободе Хаџи Димитрије живео је до 1863 у Румунији, где је формирао чету од 160 опробаних револуцио нара и са њом, у друштву војводе Стефана Караџе, прешао Дунав и повео борбу против Турака. После неколико окршаја он је убијен, а вој вода Караџе обешен је у Рушчуку.

Велики бугарски песник и револу ционар Стеван Ботев посветио је Хаџи Димитрију једну од својих нај лепших песничких творевина „Хаџи Димитри".

ФИЛМСКО ПРЕДУЗЕЋЕ ОТКУПИЛО ЧИТАВО СЕЛО КРАЈ ВИДИНА

Софија, 24 септембар

Једно немачко филмско друштво, које снима филм „Михаило Строгов", по Жил — Верновом роману, откупило је читаво једно рибарско село крај Видина за потребе снима њâ.

Према сижеу дела, село ће изгле дати на очиглед досадашњих његових становника, који сви играју у о воме филму. Старе рибарске куће изгореће потпуно, а сељани ће за нован, који су добили, обезбедити сеоски насеље пре што него село из гори.

У снимањима учествоваће неколи ко хиљада људи.

С.

ОДЛАЗАК ПРАВНИКА НА ОПЛЕНАЦ

ЗА ПРЕТСЕДНИКА КОНГРЕСА ПРАВНИКА ПОНОВО ИЗАБРАН Г. ДР. М. СТОЈАДИНОВИЋ

Јубиларна скупштина Конгреса правника завршила је рад јуче. У секцијама су донесене резолуције, које је пленум усвојио. Тим резолу цијама су наши правници категорички поставили своје захтеве, које смо већ забележили.

Касно синоћ изабрана је нова у права Конгреса правника. За претседника је поново изабран г. др. Ми лан Стојадиновић, за потпретседнике г.г. др. Стеван Адамовић из Новог Сада, др. Метод Доленц из Љубља не и др. Милан Ившић из Загреба. Чланови управе су из Београда г. г. др. Данило Дапић, судски генерал Милан Антић, Васа Лазаревић, др. Видан Благојевић, др. Идија Пржић, Александар Вучићевић; из Загреба г.г. др. Јосип Шилобић, др. Станко Франк, др. Иво Спевец, др. Франо Жилић, др. Матија Белић; из Љубљане г.г. др. Рудолф Сајовић, др. Ан тон Урбанс, др. Стојан Бајић, др. Јо же Адлешић; из Новог Сада г. др. Јован Савковић, из Дубровника г. др. Матија Видовић; из Подгорице г. Милован Вуковић; из Скопља г. Никола Вељковић; из Сарајева г. Милан Мартиновић.

Јутрос су учесници јубиларне скуп штине Конгреса правника направили излете на Опленац и у Смедерево. Група за Опленац отпутовала је спе цијалним возом до Младеновца, о дакле ће аутобусима на Опленац, где ће на гроб Краља Александра поло жити венац. На Краљевом гробу го вори по један претставник бугар ских, чехословачких, пољских и ју гословенских правника. Пошто раз гледају Опленац и Аранђеловац уче сници се увече враћају у Београд.

Друга група чини излет даном до Смедерева и увече се враћа натраг. Смедерева и увече се враћа натраг. Сутра сви учесници полазе специјал ним возом на излет кроз Шумадију и Тимок. Овај излет траје до 30 сеп тембра.

КОНГРЕС БУГАРСКОГ ЖЕНСКОГ САВЕЗА

Софија, 24 септембар

Двадесет деветог и 30 овог месеца одржаће се у Пловдиву конгрес бу гарског Женског савеза на коме ће узети учешћа и многи делегати из иностранства.

Истог дана у Плевену одржаће се конгрес Савеза бугарских резервних официра.

Сеоски младић, у свађи због имања, пуцао на стрица

Метак се одбио од сребрног новца у стричевом џепу

Бољевац, 24 септембар

Павле Брзиловић из села Злота пу цао је из револвера на свог стрица Петра Брзиловића у намери да га у бије .

Односи између стрица и синовца покварили су се пре извесног време на због имања.

Павле је отишао у брањк, који још није био са стрицем поделио. Када је почео да бере лисник за сто ку, наишао је његов стриц Петар са секиром и викнуо:

— Сада ћеш ми платити за сву го ру коју си ми покрао и посекао!

Док му је стриц прилазио, Павле је скочио са дрвета, извадио рево вер и опалио три пута. Два хитца су промашила, а трећи је погодио Пе тра у џеп на капуту. Зрно је пробио џеп, новчаник, банкноте и ударило у сребрни комад новца од 20 дина ра, од кога се одбило.

Павле се после трећег хитца дао у бекство. Стриц га је за покушај у биства пријавио властима.

С. С.

Братоубиство у свађи због продаје волова

Крушевац, 24 септембар

Овдашњем Окружном суду спро веден је Милисав Милетакић, земљо радник из села Ташмиће, који је у био свог рођеног брата Милоша.

До овога убиства дошло је због то га што је Милош хтео да прода неке волове, чему се његов брат Мили сав успротивио. Они су се због тога посвађали и побили. Милош је за време туче дограбио секиру и хтео њоме да удари брата по глави, али га је овај предухитрио и смртно га погодио једним револверским мет ком.

Ј.

10 ОКТОБРА:

Село Јовац ће осветити споменик Блаженопочившем Витешком Краљу и Јовчанима палим у ратовима

Крагујевац, 24 септембар

У селу Јовцу, код Јагодине, недав но је од самих мештана покренута акција за подизање заједничког спо меника Блаженопочившем Краљу Ал ександру и грађанима села Јовца, палим у ратовима за ослобођење и уједињење. Ових дана одбор за по дизање споменика потписао је уго вор са г. Драганом Ганићем, вајаром из Крагујевца, који је преузео из градњу споменика. Радови су већ отпочели, тако да ће споменик на свечан начин бити освећен 10 октоба ове године.

С. Ј.

Дочек страних новинара у Беранима

Беране, 24 септембар

Аутобусом из Пећи у Беране је стигла већа група страних новина ра, њих двадесет на броју.

Новинаре је дочекао са претстав ницима власти и грађанством пре седник Беранске општине г. Петар Даниловић.

Пошто је новинаре поздравио до бродошлицом, позвао их је у хотел „Европу", где је већ раније за њих све било припремљено.

У току дана, страни новинари су направили излет до манастира Бур ћевих Стубова, а затим му продужи пи за Дубровник.

В. З.

ЖЕНА

која ће ускоро бити предмет разговора целог Београда

ГРЕС МУР

доминира својим божанским гласом у највећем ремек делу ове сезоне

НОЋ ЉУБАВИ

66433

КАКВО ЋЕ БИТИ ВРЕМЕ

Извештај метеоролошке васдухопловне службе

Нови Сад, 24 септембар

Европа: Депресија са кишним вре меном влада над Северном Европом. Слаба депресија без кише на Средо земном Мору. Висок притисак са пре тежно ведрим временом у осталим де ловима.

Југославија: Преовлађује ведро вре ме у целој Краљевини са повећаном облачношћу у северозападним краје вима. Кише није било. Температура без велике промене. Минимална тем пература Плевље 7, а максимална Мо стар 32 степена.

ПРОГНОЗА ВРЕМЕНА ЗА 25 СЕПТЕМБАР:

Претежно ведро и умерено топло време. Сунце излази у 5.27, а залази у 17.32 часова.

У ТОН БИОСКПУ И РЕСТОРАНУ

ВРАЧАР

(НА СЛАВИЈИ)

ВЕЧЕРАС У 9.30

БЕСПЛАТНО ВЕСЕЛО ВЕЧЕ

са првокласним артистичким атракцијама.

Обавезан конзум купон за јело и пиће. 66445

БЕОГРАДСКИ ПРЕМИЈЕРНИ БИОСКОПИ ПРИКАЗУЈУ

КОЛАРАЦ у 3, 5, 7, 9.30
И ВРАЧАР ЗА ДНЕВНЕ ПРЕТСТАВЕ У 2, 4, и 6
приказују заједнички Парамунт **ПРЕМИЈЕРУ** о авантурама којe, којој су сви мушкарци били играчке:
КАРНЕВАЛ У ШПАНИЈИ
У главној улози неодољива и омиљена
МАРЛЕН ДИТРИХ
и у улогама опасних супарника
Лионел Атвил, Цезар Ромеро
Додатак Парамунт новости и Музички колор филм
КИНЕСКИ СЛАВУЈ
УВЕЧЕ ОД 9.30 КОД **ВРАЧАРА**
бесплатно артистичко весело вече
СА ОДЛИЧНИМ И УСПЕЛИМ ПРОГРАМОМ
Обавезан конзум купон

КАСИНА
У 3, 5, 7 9³⁰
ПРЕМИЈЕРА
монументалног тонфилма из историје француског народа
ДЕВИЦА ОРЛЕАНСКА
Херојска балада о неустрашивој девојци која је препородила француски народ. У гл. улогама
АНГЕЛА САЛОКЕР
ХАЈНРИХ ГЕОРГ — ГУСТАВ ГРИНДГЕНС
У 3 сата снижене цене

КОЛОСЕУМ ОД ДАНАС У 3, 5, 7, 9³⁰
ПРЕМИЈЕРА израђена по чувеном Уштајновом роману од **ФРАНЦА КСАВЕРА КАПУСА**
ЦРВЕНИ ЈАХАЧ
Филм интересантног заплета и занимљивих доживљаја.
У главним улогама
Светислав Петровић, Камила Хорн - Оскар Сима
Свира славна румунска капела **ГЕОРГА ГРАГУНЕСКУ** и чувени цигански примаш **ЈЕНЕ ФАРКАШ**
УСКОРО ПРВОКЛАСНА СЕНЗАЦИЈА
У ЗЛАТНИМ ОКОВИМА
ЏОАН КРАФОРД — КЛЕРК ГЕБЛ

ЗАДРУЖНА СВЕЧАНОСТ У СИПИЉУ

Тридесетогодишњица Кредитне земљорадничке задруге и освећење задружне заставе

ПРОФЕСОР Г. БОЖА МАРКОВИЋ О ЗНАЧАЈУ ЗАДРУГАРСТВА

Крагујевац, 24 септембар

Једна од најстаријих и најактивнијих земљорадничких задруга у Шумадији, Кредитна земљорадничка задруга у селу Сипићу, Среза ле пеничког, прославила је на веома свечан начин освећење своје нове задружне заставе и 30-годишњицу делатности. Ово лепо славље села Сипића по броју учесника претворило се у рет ку манифестацију задружног покрета у Шумадији.

Свечаност је обављена у дворишту Народног дома. Присуствовало је неколико хиљада сељака из читавог среза и многобројни делегати свих земљорадничких задруга из Шумадије. Сем тога, запажено је много гостију из Београда, Тополе, Младеновца и Крагујевца. Црквени обред приликом освећења нове задругарске заставе дутиних боја обавио је месни парох, протојереј г. Милутин Настасовић, иначе један од најстаријих задругара у Срезу лепеничком и најстарији живи оснивач земљорадничке задруге села Сипића. После црквеног обреда, председник месне кредитне земљорадничке задруге учитељ г. Радивоје Марићић поднео је исцрпан реферат о делатности задруге, у коме је обухватио и целокупан њен историјат. По речима г. Марићића, још пре пуне три деценије 16 младих сељака из Сипића прихватило је идеју задружног покрета и ударило темеље задругарства у Сипићу. Данас после тридесет година, сви становници овог села су учлањени у задругу, која располаже новчаним улозима и имовином од преко милион динара.

После г. Марићића одржао је о значају задругарства леп и документован говор г. др. Божа Марковић, професор Универзитета из Београда, који је иначе рођен у самом Сипићу. У своме говору г. др. Марковић је, између осталог, рекао:

— Мало која година да прође а да Сипић не забележи по коју културну прославу. И данашња јесте једна од таквих. Али, између свих досада и ове данашње има разлике. И ту разлику ја желим нарочито да подвучем. Ми Срби помало ли чимо на плехану фуруну и прослављамо сваки почетак, а после, кратког времена све угаси. Ова прослава сасвим друкчије изгледа, јер је то прослава плодова и резултата од три деценије. Задругарством се данас хвале сви: и владе у својим проглсима, и странке у својим програмима, и политичари у својим говорима. Ми имамо Министарство за физичко васпитање народа. То је добро, јер је у здравом телу здрав и дух. Али, ако не више, исто толико, нарочито у данашњим приликама после рата, потребно је имати и Министарство задругарства. Послератне привредне и финансијске прилике могу се код нас канализати и ублажити сигурно само кроз задругарство. Друга ствар, на коју желим да укажем, или боље да вама, задругарима из Сипића, дам савет, то је, — да и даље држите задружни интерес изнад свих других и да не допустите да се у задружни живот увуче бацил себичности појединаца, личних интереса, било политичких, материјалних, или каквих других, јер, ако се то деси, ваша задруга ће се растрошити и нестаће свих оних плодова које ви већ тридесет година уживате. Ја скрећем пажњу највише због тога што у нашем задругарству већ има знакова те болести, која је дошла због уплачења политике у задругарство.

То не значи да задругари не треба да се баве политиком, већ то: да задругари не смеју никакву политику да спроводе преко задругарства. Сваку појаву, која би значила ту болест, свесни задругари треба да терају мало губу из торине, и онда ће задругари целе земље у данашњим тешким временима бити оно што сви од задругарства с правом очекујемо.

После г. Марковића говорио је управник Карађорђевог дома из Рача крагујевачке г. Бошко Аћимовић и делегат Земљорадничке задруге из Малих Крчмара г. Милош Милошевић.

С. Ј.

Инспекција министра пољопривреде г. Станковића у државној фабрици свиле у Новом Саду

Нови Сад, 24 септембар

Пре неколико дана јавили смо о великом пожару који је избио у Државној свилари у Новом Саду, којом је приликом изгорела зграда у којој се налази парни котао. Штета причињена овим пожаром процењена је на 130 хиљада динара и осигуравајуће друштво „Сава", код којега су зграде свиларе осигуране већ је ту суму исплатило.

Јуче по подне, око шест часова, посетио је Државну свилару у Новом Саду министар пољопривреде г. Светозар Санковић, којега су дочекали директор свиларе г. Алфонс Хрибар и његов заменик г. В. Хорват. Министар г. Станковић прегледао је зграде у којима је дошло до пожара, а затим је посетио нову фабрику, која се налази у непосредној близини ових зграда. Фабрика је снабдевена најмодернијим машинама.

А. Б.

Оснивање Аеро-клуба у Крагујевачкој Рачи

Крагујевац, 24 септембар

У Рачи Крагујевачкој одржана је данас оснивачка скупштина у циљу организовања месног пододбора Аеро-клуба из Крагујевца. Скупштина је одржана у дворани хотела „Национал", у присуству великог броја мештана и чланова управе Обласног одбора Аеро-клуба из Крагујевца.

Скупштину је отворио лекар г. др. Милорад Глишић, шеф пропагандне секције крагујевачког Аеро-клуба. После њега говорио је о значају нашег националног ваздухопловства су дија г. Светомир Павловић, претседник Аеро-клуба из Штипа. По овоме је конституисана привремена управа пододбора Аеро-клуба у Рачи Крагујевачкој, на челу са мештанином г. Јованом Петровићем, трговцем. Приликом закључења скупштине отворен је упис у чланство новог Аеро-клуба, па је уписан већи број чланова.

У недељу, 29 овог месеца, обласни одбор Аеро-клуба из Крагујевца приредиће у Рачи пропагандни свечатички дан.

С. Ј.

Врхунац егзотике и темпа!

BENGALI

супер шлагер америчке кинематографије који се у целом свету приказује са рекордним и незапамћеним успехом

Гари Купер, Катлин Берк Френчот Тон, Ричард Кромвел

УСКОРО КОД КАСИНЕ

КОД КОЛАРЦА
сутра (среда) у 9.30 увече
ШЛАГЕР ПРЕМИЈЕРА
ПЛАВОКОСА КАРМЕН
МАРТА ЕГЕРТ
Дивна музика! Балет! Хумор! Одушевљење. — У осталим улогама **Волфанг Либенајнер и Лео Слезак**
Музички шлагери у филму: „Es liegt mir so im Blute drin!" „Schön wie der junge Frühling!"

ЗБОГ ИЗВЕСНИХ НЕПРАВИЛНОСТИ

Осигуравајућем друштву „Самопомоћ“ из Сплита забрањен је рад

ПРОШЛЕ ГОДИНЕ БИЛО ЈЕ У ОВОМ ДРУШТВУ 3.905 ЧЛАНОВА СА ОСИГУРАНОМ СВОТОМ ОД ДВА МИЛИОНА ДИНАРА

Сплит, септембра

Још су у свежем памћењу афере извесних словеначких „дружба“, које су направиле многобројне превре ћених но штету лаковерног, не ужог и сиромашног света који је одвајао и последњи залогај и давао за „осигурање“. Међутим, овим „дружбама“ су се брзо укрштали конци и тајна је решена. Проневерачи су се нашли с ове стране бране, а лаковерни свет је тек тада видео с ким је имао посла. Чланови ових „дружба“ били су, махом, приватни намештеници, шофери и слично; али, нарочито не треба заборавити да је међу њима било и неколико интелектуалаца — професионалних хохштаплера. Најзад, после забране рада овим „дружбама“ у Сплиту је основана слична „Дружба“.

1922 године у Сплит су допутовали неколико Словенаца једним старим аутомобилом. Одмах су отпочели зарађивати набијући хлеб помоћу овог аутомобила, превозећи њиме публику. Посао је био веома слаб и изгледа да нису могли никако опстати. Живели су веома бедно и једва везивали крај с крајем. И најзад, дошли су на мисао да окупе ту срећу и на другом пољу рада. Ре шили су да оснују „дружбу“ налик на оне у Словенији и да почну са врбовањем света који хоће да се осигура? Али за почетак била им је потребна бар мања свота новаца, а они, изгледа, нису имали ни динара. Међутим, брзо су се снашли. Продали су стари аутомобил за 7000 динара и тај новац употребили на рекламу. И ускоро показали су одличан резултат. Иако су за извесно време имали само једну собицу за рад у Марулићевој улици, а такође и сто са неколико столица, које су позајмили од једног гостионичара из Сплита, свет им је веровао. Они су дело умели да маскирају сваки, па и најмањи свет који би могао иза звати сумњу. А, сем тога, целокупни „капитал“ у прво време жртвова ли су на рекламе. Најзад, власника зграде, помоћног гостионичара, именовали су председника свога друштва, што је овај прихватио, стварно мислећи да има посла са озбиљним и исправним људима. На овај на чин успели су, вешто смишљеним три ковима, осигурати себи стан и храну за извесно време. У пропаганди служили су се свим могућим средствима. Обећавали су беспослове свим члановима за извесне месечне у плате. Интересантно је напоменути и то да, су узели како правила извесне делове, односно комбинацију по једних делова, „Единости“ и „Напретка“. Ова правила су прилагодили својим потребама и веома вешто развили рад и у местима ван Сплита.

ГЛАВНИ ТРИК „САМОПОМОЋИ“

У прво време уплата, односно нека врста чланарине, била је мала. Чланови, па и они најсиромашнији, могли су је лако уплаћивати. А за тако малу чланарину обећавање су ве лике своте новаца, чак и до 30.000 динара. Ове суме имале би се испла ћивати члановима приликом женидбе, а њиховим породицама ако се деси да члан настрада или умре при родном смрћу. По правом одредбама овога друштва сваки члан који се осигурао имао је право уживања потпоре приликом евентуалног случаја против кога се осигурао, после 6 месеци. Касније, када су прикупили већи број чланова, а они су то време продужили на 12, а сада на 18 месеци. У прво време, кад су при купили мањи износ, вршили су и исплате уредно, и то обично на мање своте, те им је ово послужило као згодна реклама. Мало касније, почели су запошљати са исплатама. Исплаћивали су за смртне случајеве највише 50—60% осигуране суме, а за женидбу обично 10%. Сем тога, и од онога што су тобоже, исплаћивали одбијали су 10% за трошкове. На ручито пада у очи да највећи део исплаћених осигурања отпада из Словеначку, те би требало и о томе да се поведе рачуна, јер се може десити да су осигурања „исплаћивана“ лицима која уопште не постоје.

Дешавало се и то да су извесни осигураници хтели да туже управу због неправилног рада и обмане. Али су чланови њени увек умели да се оправдају. Чак им је једанпут и рад забрањивао, али им се поново указала прилика да почну посао. И тако је све то трајало до сада, када им је поново рад забрањен и подвргнут испитивању.

АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ ВОЂЕНА БЕЗ ИКАКВОГ СИСТЕМА

Интересантно је напоменути да је администрација „Самопомоћи“ била веома неуредна. Велике своте новца су утрошене без знања осталих чланова. Словенци — оснивачи били су неограничени господари. Режијски трошкови износили су за прошлу годину огромну суму од око 1.500.000 динара. Сем тога, сви намештеници — Словенци (пет-шест на броју) поседују сваки по луксузни аутомобил најновије марке. Иду на скијање, лов, путовања. Сем тога, поседују извесне терене, граде куће, финансирају извесне радње.

Какав је успех ово друштво имало најбоље се види из следећег: при крају 1934 г. било је тачно 3905 чланова са осигураном свотом од 2.000.000 динара. Месечно је убирано око 600.000 динара. Исходно стоје ћем њихом је било на неодговарајућим принципима и калкулацијама. По сао су водила нестручна лица на основу најкраћег разрешења уплата после евентуалног случаја смрти или женидбе члана.

Сем тога, цео посао није базирао на прописаној законској основи.

Чланови оснивачи, односно управа „Самопомоћи“, чим им је пореска управа одузела новац, а даљи рад им забрањен, пошли су да интересују.

Интересовање за овај случај је огромно.

Митар Л. Митровић

Пријаве за испите на Правном факултету

Пријаве за испите у октобарском испитном року примаће Деканат Правног факултета у Београду од апсолвената и ученика који се ма из кога разлога неће уписивати у наредни зимски семестар од 25 до 30 септембра све године закључно и то овим редом:

Учесници чија презимена почињу словима А, Б, В и Г 25. септембра од 16 — 18 часова; 26 септембра од 16 — 18 часова Д, Ђ, Е, Ж, З, И и Ј; 27 септембра од 16 — 18 часова К, Л, Љ и М; 28 септембра од 16 — 18 часова Н, Њ, О, П и Р; и 30 септембра од 16 — 18 часова С, Т, Ћ, У, Ф, Х, Ц, Ч, Џ и Ш.

Редовни ученици т. ј. они који ће се уписати у зимски семестар подносиће истовремено пријаве за испите и пријаве самосталне листове за упис од 1 до 5 октобра закључно и то овим редом:

1 октобра кандидати који се пријављују за испите из предмета 1 године и чија презимена почињу словима А до Љ; 2 октобра кандидати који се пријављују за испите из предмета 2 године и чија презимена почињу словима М до Ш; 3 октобра кандидати који се пријављују за испите из предмета 3 године и од слова А до Љ; 4 октобра кандидати који се пријављују за испите из предмета 2 године и од слова М до Ш; 5 октобра сви који се пријављују за испите из предмета 3 године.

Пријаве за испите се подносе за сваки предмет посебно (писмени, усмени, практични, испит сматра се као засебан предмет за који се подноси посебна пријава) и у њима се има назначити: да ли је испит поседан или дипломски, редован, поновни или накнадни, па их према томе таксирати и то: редован т. ј. ако се полаже први пут дин. 20; понован т. ј. ако се полаже други пут или више пута дин. 45; накнадан т. ј. ако је кандидат пре тога од испита одустао (није на испит дошао) Дин. 65. То важи за посебне испите. За практичне дипломске редован плаћа 50 динара, понован 100 и накнадан 110 динара. Таксе се имају потпуно заплатити на пријавама. У случају да је кандидат од фебруарског испитног рока 1932 г. па до сада из истога предмета већ пао три пута потребно је, поред испитне пријаве, да поднесе Деканату (за Факултетски савет) нарочито образложену молбу са 40 динара таксе за одобрење да по трећи пут поновни (односно полаже по четврти пут) испит.

Према ставу 3 чл. 12 Уредбе Правног факултета „доклегод кандидат не положи испите из ниже године, не може полагати испите из више године“. Уз пријаву за испите кандидати су дужни поднети и индексе.

За упис у зимски семестар школске 1935/36 године ученици су дужни поднети: 1) читко попуњен пријавни самостални лист у дупликату (бланке таксиран са марком од 144 дин., коју потпуно залепити на одређеном месту); на оба примерка, а на одређеном месту, назначити тачан број досијеа; 2) признаницу поште о уплати 30 дин.

У корист чековног рачуна код Поштанске штедионице бр. 54346 на име улога за Фонд за здравствену заштиту ученика. Ову признаницу не лепити нигде; 3) уписницу (индекс) и ђачки лист (легитимацију, које попуњене само семестар по реду школске 1935/36 године — на пример: „полугодиште 5-то зимско-школске 1935/36 године“. На ђачком листу означити на одговарајућем месту: „важи од 25.-IX. 1935. до 1. III. 1936. године семестар по реду... г. Н. Н. уписан је у (реч „летњи“ прецртати) зимски семестар 1935/36 године Правног факултета“; 4) признаницу поште о уплати одговарајућег износа школарине према уверењу надлежне власти о величини непосредне порезе родитеља уче никових, као и самога ученика, ако има свога имања, а према скали из тар. броја 318а) Закона о таксама. Ова уплата врши се у корист чек. рачуна код Поштанске штедионице бр. 56037 „Универзитет у Београду — школарина“. Скала гласи: ко плаћа порез годишње:

Од 300 дин. до 1.000 дин. непосред. на год. пореза дин. 200; од 1.000 дин. до 3.000 дин. непосред. год. пореза дин. 250; од 3.000 дин. до 5.000 дин. 300; од 5.000 до 10.000 дин. непосред. год. порезе дин. 500,; од 10.000. до 20.000 дин. непосред. год. пореза дин. 700; од 20.000 до 50.000 дин. непосредн. год. пореза дин. 1.000; од преко 50.000 дин. непосред. годишње порезе дин. 1.500.

Признаницу о школарини не деп ти нигде; 5) уверење надлежне пореске управе о величини годишњег прихода (основног и допунског), коју плаћају родитељи (отац и мати) уч ника или и сам ученик ако има свога имања. Ово уверење мора да гласи на све троје: оца, мајку и ученика без обзира на то да ли они сви или само неко од њих има свога имања ли га уопште и нема. У случају да је ко од родитеља или сам ученик у каквој државној, самоуправној или приватној служби, онда треба поднети још и уверење о годишњем порезу на приладежности;

6) читко попуњено и потписану изјаву за разред школарине уз коју прикључити пореска уверења;

7) ученици који имају право на ослобођену вожњу на државним железницама (т. ј. они који немају самосталне зараде) и желе да се тим правом користе у школској 1935-36 години дужни су поднети још и испуњену обвязу са прописаном преставом чији је формулар налазе на школској табли упућеном Деканату. Ова претставка не подлеже ни каквој такси. Преко школске године ове обвязе неће се издавати;

8) ученици којима је потребно уверење о томе, да су редовни ученици факултета у зимском семестру 1935/36 године, дужни су при упису поднети молбу са прописаном таксом за та уверења;

9) упозоравају се ученици да пре уписа и предаје оригиналних докумената, ова пречишћ ни предмете код надлежене власти по тврде, јер им се оригинали враћају тек по завршетку студија. Ово важи не само за матурске сведочанство и крштеницу, већ и за уверења о порезе;

10) сваке се нажња ученицима ко ји су изгубили индекс или ђачки лист да се за дупликате одмах обрате Деканату пошто се исти за време испита неће издавати. Нарочито се неће издавати више индекси ради легитимисања код г. г. наставника за време испита, пошто је за ту сврху довољан само ђачки лист.

Њ. В. КРАЉ ЈЕ КУМОВАО ЈУЧЕ ЈЕДНОМ СЕЉАКУ

Винковци, 24 септембар

Јуче је Њ. В. Краљ Петар Други кумовао Младену Татомировићу, земљораднику из села Трпиње, близу Винковаца, приликом крштења његовог деветог сина. Ова висока част, коју је Њ. В. Краљ указао једном сељаку, претворила се у велику манифестацију.

Изасланика пуковника г. Артура Густовића, команданта 7 пешадиског пука, дочекала је сеоска коњица која је после направила поворку. На уласку у село направљен је славолук испред кога је претседник општине г. Петар Јакшић поздравио изасланика. За то време народ који је дошао из суседних села, клицао је Краљу и Краљевском Дому.

После извршеног обреда пуковник г. Густовић је предао дарове. Овом весељу присуствовало је око 2000 сељака. За време свечаности свирала је музика „Батиних“ намештеника.

В. К.

Чехословачки завршни рачун за 1934

По завршном рачуну за чехословачку буџетску годину 1934, који је ових дана одобрен у Главној контроли, показује се дефицит од 501 милион круна. Расходи су изнели 8.880 милиона круна, а приходи (не рачунајући ванредне приходе) 8.175 милиона.

НА ЧИНОВНИЧКОЈ КОЛОНИЈИ НА ВОЖДОВЦУ РАЂА СЕ НОВА АФЕРА

РАСИПАЊЕ ОПШТИНСКЕ ИМОВИНЕ

Реч је поново о Чиновничкој колонији на Вождовцу. Ну је назвао бивши претседник Општине Јатаган-Мала. Становници су због тога протестовали али развој догађаја показује, ако се овако даље настави, да ће то заиста настати Јатаган-мала. Ће у погледу недовољне хигијене, него у погледу присвајања туђег земљишта. На што изиме излази: присвојити туђе земљиште или **не хтети плаћати** купљено земљиште. Овај други случај постоји са чиновничком колонијом. Од општине купљено земљиште се не плаћа. То је факат, који баш ружну слику на целу колонију али деловди у сумњу и саме послове. Општине. Тешко је њиме замислити и сећајући зашто општина не утерје свој сиграђ приход од 50.000 динара месечно за продато земљиште, кад се зна да се на свакој страни општина бори са финансиским тешкоћама.

Цело питање односа између Задругара чиновника на Вождовцу и Општине протеже се већ дуже времена. Општина је, у поседу обимног материјала, из кога се утврђује непосредни однос задругара према општини и посредника улога Одбора. О томе постоји и судско решење. Општина да је има доказе, да Управни одбор на плаћује новац од задругара за земљишта и да га уступа за покриће других, узгред буди речено недозвољених и неутврђених штета. Општини је предало претставку 160 изгледнијих чиновника задругара пре више од годину и у њој је изнесено чињеничко стање. Они задругари су се сградили од рада и поступка Управног одбора — али на жалост до сада је све ово остало без икаквог резултата. Односи се непотребно компликују. Општина из неразумљивих разлога решење одгађа, иако је искључиво у њеној руци. Она га стално проучава, мењајући реферате и тим само даје храну и несвесно помаже стварање једне афере. Општина сазнаје држаљем наноси себи штету, чиновницима срамоту, јер омогућује неправилност и злоупотребе одбора. Она то чини несвесно, али јој се изак мора у грех уписати, јер је упозорена благовремено и тачно о ствар. Они редови су последњи покушај, да се једном дође до решења, које диктују правда и морал.

Чиновничка колонија на Вождовцу основана са најбољом намером к корисним циљем својом организацијом и рђавим пословањем довела је дотле, да служи као прилог цеолиз ности, подвале, превара и сл. Дуго времена се избегава односе према пре дузећу и отплата за земљиште измишља њем спорова и изигравањем уговорних односа. Највиши суд је коначно донео пресуду: Задругари су дужни плаћати предузећу непосредно одлично колико се утврди по уговору. Гомилањем на то чланови одбора су још давно бацили око на општину да на тај начин накнаде своју терану штету према предузећу. Општини не треба плаћати, **општини се ре плаћа за земљиште.** Прикупљени новац се пак дели „општењем“ око зидања. О томе постоје докази. То чине и сами чланови Управног одбора. Шта више Одбор подиже тужбу против општ, који им неће да плаћа ду, иако сам своје обавезе не испуњује. Да би несметано могао одбор вршљати, искључени су из. чланства сви исправни и поштени чланови, а други део се крај овакког сна ња разумљиво повукао не желећи ни какве везе са овим и оваквим „претставницима“ задруге и чиновника. Са да цео посао воде њих 50 — 60 (од 500) заинтересованих чланова по састима неодговорног правног застуника, чије су моралне квалификације довољно познате из разних аре ра. Они доносе одлуке, деле незакито новац, праве небудзоне пројекте, подижу спорове, стварају трошко не — све на материалну штету заједнице и целине, а да се не говори о срамоти. Одбор је састављен од лич ности, које недају никакву гаранцију за правилно пословање што су већ доказали својим радом не само у Дру ги него и у својој служби. О њи ма је било речи у „Правди“ (децембар 1934); ништа се нису изменили. У настојању да постигну свој циљ они су отпуклеи на све приговоре и поштене савете, а охрабљени државним и пасивношћу средине они стално са највећим цинизмом своје прохтеве истичу као постулат „социалне“ прав де.

На чиновничкој колонији — Вождовац рађа се афера. **Носиоци су чла нови управног одбора**, а саучесници сви који односе познају, а не настоју да се учини крај, — на правом месту општина, која је заинтересована. Како је споменуто, Задругари (већина) учинили су своје и општини подвели предлоге са жељом да непосредно плаћају свој дуг. Они су упозорали општину на неправилности и штете по њу од рада овога Одбора. Више не могу, него да то овам путем у јавности још једном изнесу и да тако скину са себе сваку одговор ност. Овде се мора нагласити, да нема места некој сентименталности или наглашавању хуманости на овај начин. Ако општина сматра за дужност и жели да олакша терете задругарима, она то треба да учини појединачно. Сви би јој били захвални. Свако пак отписивање задрузи, управном одбору, који се дискваліфиковано у раду, значи корумпирање и уништавање моралних основа исправног рада. То би значило одбацити све поштено и честито, а помоћи зе ре, који су већ огрезли у злоупотребе.

Општина има да прими скоро динара 2.000.000 заостали х и у будуће редовно 50.000 месечно. Она то мо же постићи једним потезом, **расходом уговора са задругом и поједи начким непосредним задужењем.** У терминске заостали дуговања није ништа и са малим изузетком, који се могу покупити. Што се даље иде, све је горе и нестаје поверења. Општина је дужна да то учини не само из сопственог интереса него и због захтева огромне већине задругара, који већ на себи да више носе жи сромаште, рђавих платиша и незадовољних грађана. Општина не сме фаворизирати материалистичке и асоцијалне тенденције мањине, јер се тим губи вера у правду и ред у Општину, из ову заједничку кућу. Општина је дужна да сама средствима уништи у корену сваку аферу, у вези са отплатом свога земљишта, она мора да прибави сатисфакцију свим честитим чиновницима. При том не треба да се устручава ни најефикаснијих мера. Према свеју тропар.

Последњи је час, да се ово фамозно питање скине с дневног реда у општем интересу, у интересу морала и части претходне и чиновништва.

Реч има Општина.

Др. К.

Виноградар убио два брата због спора око винограда

Бела Паланка, 24 септембар

Јуче ово једанаест часова пре под не одиграла се крвава породична трагедија у једном виногради удаљеном три километра од Беле Паланке. Земљорадник Љубомир Младеновић убио је са три револверска метка своја два рођена брата, Ориславца и Јована, док је трећи, Витомир, успео да побегне, па је овај крвави догађај први пријавио властима. Убица Љубомир и његова браћа Бранислав, Јован и Витомир, били су поделили имање, али је остао неподељен још један виноград, због чега је између њих често долазило до размирица. Отац њихов дао је приликом деобе виноград из расположење Љубомиру, пошто је место за виноград купио сам Љубомир. Овом деобом нису била задовољна остала браћа, који су такође тражили део винограда за себе. Тако се између браће дуго водила парница и на крају, како Љубомир тврди, виноград је досуђен њему.

Јуче нешто пре 11 часова донео је Љубомир у виноград ручак чува ру, али се чувар није налазио у винограду пошто су га остала браћа отерали. Због тога је, Љубомир отишао у други виноград и однео чувару ручак. После тога, вратио се у виноград у коме су била његова браћа Бранко, Јован и Витомир, који су спремали креч да би обележили међе у винограду. Љубомир се почео због тога љутити и између браће је настала свађа. У једном тренутку Јован и Бранко полетели су секирама у руками на Љубомира, овај је почео да бежи и у томе је извукао револвер и са два мет ка убио сама браћа Јована, Бранка је полетео тада са секиром на Љубомира, али је овај и њега погодио једним метком, тако да је и Бранко погинуо. Видећи шта се догађа, трећи брат Витомир почео је да бежи и успео је да се уклони.

Убица Љубомир је потом отишао у Белу Паланку и пријавио се жандармима.

На место крвопролића дошао је полицијски писар г. Матић који је извршио увиђај. Поред оба леша нађена је по једна секира, а бољих бисаге са бресквама.

Убијени Бранислав и Јован су мла ди људи. Оставили су жене и по једно дете. Њихи суседи су изјавили пред полицијом да је Јован приликом поласка у виноград рекао својој жени:

— Сад ћемо поделити виноград или ћемо погинути.

Р. П.

Повољан биланс немачке спољне трговине у августу

Биланс немачке спољне трговине за месец август показује вишак извоза од 50 милиона марака, што чини 20 милиона више него у месецу јулу. Сматра се да је овај резултат постигнут услед строжијег ограничења увоза, који је у августу износио 318 милиона марака, док се у јулу пео на 330 милиона. Сем тога, немачки извоз који је достигао суму од 368 милиона, показује повећање од преко 2% према претходном месецу.

ФИНАНСИЈЕ И ПРИВРЕДА

Француски министар трговине г. Жорж Боне предлаже у Друштву народа солуције за излазак из кризе

ОДЈЕК ЊЕГОВОГ ГОВОРА

У своме говору одржаном у Друштву Народа бивши министар финанција, садашњи француски министар трговине г. Жорж Боне позвао је све народе и њихове владе на заједничку акцију у циљу оживљења размене добара и кретања капитала, као и обезбеђења стабилности валута на једном одређеном паритету.

Г. Жорж Боне тражио је да се учини крај досадашњој политици царинског заштићивања и привредног егоизма. Он је, у главном, рекао:

Прва је дужност Друштва Народа да у пуној светлости прикаже злоћудне последице досадашње привредне политике. Ради тога би требало да поједини стручни органи Друштва Народа изврше једну општу анкету и закључке својих истраживања објаве.

Постоје несумњиви знаци привредног оздрављења и оживљења, који су се указали за последње две године. Тако између 1932 и 1935, индекс индустријске делатности скочио је од 78 на 96, стоковни су се проредили, док је и сама незапосленост почела опадати.

Сва ова побољшања била су местимична и ограничена.

Садашња умртвљеност ће се уклонити тек када се поново омогуће међународно струјање робе и капитала.

Новчана нестабилност увек остаје велика препрека за економску обнову. Потребно је да две велике девизе, енглеска и америчка, буду стабилизоване.

Треба тражити међународна решења. Одговорни државници свих земаља увиђају тешкоће са којима се бори данас светска трговина. Треба имати воље, да те тешкоће отклоните.

Француска је вољна да пође путем међународне привредне сарадње, ако не би остала сама на томе путу.

У колико је Француска до данас прибегавала извесним заштитним царинама, то је зато, што је била принуђена да се брани од валутног дампинга. Ми смо вољни да закључимо либералне трговинске уговоре са свим земљама, ако оне буду примиле обавезу, да за време трајања тих уговора неће обарати вредност своје валуте.

Говор г. Боне-а, који у ствари садржи предлог главним трговачким

Г. Боне

нацијама, да у замену за снижење заштитних царинских тарифа изврше бар приближну стабилизацију својих девиза — наишао је на врло жив одјек у енглеској и америчкој штампи. Разуме се, да су коментари различити према карактеру листова.

Американски не искључују разговоре о предлогу и предвиђају могућност да се постигне извесан споразум о стабилизацији на бази 4.86 до 5 долара за 1 фунту, разуме се под условом пристанка Енглеске.

Енглеска штампа је резервиранија. Конзервативни листови сматрају, противно аргументима г. Боне-а, да Француска није повисила своје царинске тарифе због флуктуације фунте и др. девиза, које су се одвојиле од злата, већ да би очувала златно важење, које је шкодило њеном извозу. Зато се, пре свега, намеће девалвација франка, на његову „ворналну" висину. Другим речима, ови листови виде у француском предлогу последњу страховиза за будућу суду бину франка, и, у своме закључку, поново истичу познату британску тезу о испуњењу потребних предуслова за валутну стабилизацију.

Француски буџет за 1936

Предлог француског буџета за 1936 утврђен је у следећем износу: приходи 40.019.347.606.— франака; расходи 40.010.194.522. — франака; вишак прихода 9.153.084.— франака. Према томе буџет је уравнотежен благодарећи уредбама са законском снагом, донетим у току извршења буџета за 1935, које су омогућиле компресију расхода за око 8 милијарди франака, пошто је буџет смањен од 47.5 милијарди на 40 милијарди. Да нису предузете мере штедње, буџет за 1936 годину неизоставно би се попео на 49 милијарди. Према томе може се говорити о једној уштеди од 9 милијарди, или близу 20%.

С друге стране сем редовног буџета, извесан број расхода ишао је на терет државне благајне, не појављујући се уопште у буџету. То су били издаци ванредног карактера, па се сматрало нормалним да се подмирују путем зајма. Ту спадају на пример издаци на утврђење државних граница, на обнову привременог инвентара, на сакривање житног тржишта и т. д. Ови издаци сачињавали су један посебан буџет „државне благајне". И поред свих напора који су чинили поједини министри финанција од 1933, да се ови издаци смање, њихов износ за 1935 годину износ премаша 10 милијарди. Влада је одлучила да се сви ови издаци групишу у један јединствен рачун, који ће се, поред редовног буџетског предлога, поднети Парламенту на одобрење.

Предвиђа се за ове врсте расхода до сниску 6.200.000.000.— франака. Према томе, и на овој страни, у погледу ће буџетском 1936 годином, постигнуто је смањење од преко 4 милијарде (под претпоставком да није дошло до примене уредаба). Узимајући у обзир и овај напредни буџет постигнута је уштеда у 1936 години од преко 13 милијарди.

Италија се снабдева совјетским петролејем

У току су преговори у циљу новог лиферовања совјетског петролеја Италији. Наручито је у питању испорука бензина. Совјети су до сада покривали само једну петину италијанских потреба у петролеуму, пошто је Италија у последње време знатно повећала своје куповине у Румунији на штету Совјетске Русије. Извоз совјетских петролејских производа за време прних седам месеци т. г. износи 137.331 тона према 370.907 за исто време прошле године.

Повећање индустријске производње у свету

Месечни статистички билтени Друштва Народа показују да је вредност у злату светске трговине за врсте робе у полугођу 1935 године мања за око 1.6% од оне у првом полугођу 1934; напротив пошли за јуни о. г. истичу осетно повећање према истом месецу прошле године (код увоза 5.8%, а код извоза 3.5%.)

Смањење вредности трговине у току прних шест месеци 1935 потиче искључиво од пада средњих цена у злату. Количина трговине међутим повећана је за око 20% према одговарајућем периоду 1934.

Светска индустријска активност повећала се у 1934 г. 9% и достигла ниво, који је за око 14% испод оног рекордног у 1929; овај пораст пропужило се и у 1935 у највећем броју земаља. Упоређење просечног извоза производње по месецима, показује повећање у 19 од 21 земље које су узете у обзир. У поређењу са просечном висином из 1929 г., индустријска производња у 1935 већа је код Једанаест земаља: Русија за 176.4%, Јапан за 38.2%, Грчка 20.2%, Данска 19.4%, Румунија 16.2%, Шведска 7.5%, Мађарска 4.3%, Енглеска 3.7%, Норвешка 2.9%. Напротив у следећим земљама индустријска производња у 1935 била је испод оне у 1929: Италија за 7.2%, Немачка за 9.7%, Канада за 21.7%, Аустрија за 25.5%, С. А. Д. за 26.6%, Белгија за 31.1%, Холандија за 31.8%, Француска за 33.6%. Чехословачка за 38.9%, Пољска за 36.3%.

Нови унутрашњи зајам Немачке

Према саопштењима штампе, од 500 милиона зајма колико је изложено јавном упису, приватна публика уписала је само ¼ или 125 милиона. Међу разним великим предузећима, који су „уписала" зајам, налазе се и штедионице, нако су оне истовремено саме преузеле других 500 милиона државних обвезница.

Немачки национални доходак

Према привременим статистичким подацима, укупан доходак износио је у 1934 год. 52.5 милијарди марака, што показује повећање од 12.9% према 1933 г. Повећан је доходак пољопривреде и шумских предузећа за 20%, плата и надница за 14%, док напротив доходак од разних рента показује смањење.

Смањивање принадлежности државних службеника

Министарски савет донео је решење о новом регулисању принадлежности државних службеника грађанског и војног реда. Ова одлука Министарског савета у великој мери интересује све државне службенике, а затим и нашу ширу јавност.

Према последњој одлуци смањене су извесне принадлежности државних службеника. Ово смањивање принадлежности обухватило је делимично или комплетно оне додатке, који су предвиђени као специјални додаци због скупоће односно због нестабилности новчане вредности после рата. У томе духу и стилизован је Закон о државним чиновницима, када су у њему предвиђене наручите одредбе у облику додатка на скупоћу.

Смањивање принадлежности претстављало је увек једну непопуларну меру. Са тиме треба рачунати. Код овакве мере остаје једино да се овакав потез и одлука владе проматра са једног вишег, општег становишта, са обзиром на колективну, реалну вредност овакве одлуке. У то, сматраћу једну одлуку треба посматрати и кроз призму оправдања о њеној моралној вредности.

Што се тиче моралне стране ове одлуке морало би се поћи од основних одредаба о чиновничким и службеничким принадлежности-ма. У Закону о чиновницима јасно је одређено да у принадле принадлежности до плате и додаци на скупоћу. Сам појам додатка на скупоћу укључује у себи појам релативног, променљивог фактора. Варирање индекса цена мора логично да изазива и варирање одређених додатака на скупоћу. Чиновнички закон предвиђа извесан жеотни стандард нашег чиновничког и службеничког кадра, без обзира да ли тај стандард на идеалан и правилан начин одговара реалним и породичним приликама појединих државних службеника. Појам додатака на скупоћу, формиран у времену мајкантне нестабилности новчаних вредности у свету, дошао је да тако рећи обезбеди равнотежу овог законом предодређеног животног стандарда државних службеника.

Према томе одлуке о редукцији принадлежности на скупоћу стоје у пуној сагласности са духом Закона онда, ако ове одлуке о промењама принадлежности иду паралелно са променама у индексу цена.

Несумњиво да постоји знатна разлика у индексу цена данашњице и оног времена, када је донашан први и други Закон о чиновницима са предвиђеним додацима на скупоћу. Овај пад индекса цена постоји и у малој и у великој пијачној области. Индекс цена на мало за исхрану у Београду показује, да су цене пале за око 30%. Сличан однос постоји и у седиштима наших бановинских управа. Када се прегледају подаци Народне банке за биљне, сточне и индустријске производе добија се сличан резултат о индексу цена на велико за целу Југославију.

Према свему томе и последњом одлуком Министарског савета постоји паралелна осцилација принадлежности са осцилацијом индекса цена у нашој земљи. Са те тачке гледишта најновија одлука престављала би стимо коректно спровођење духа, који је законодавац остатио у нашем чиновничком Закону.

Али, што се тиче колективне, реалне стране ове нове одлуке ту се намеће једно друго питање. Питање је на име о томе, који је моменат пре вагиру да се сада баш доноси једна оваква одлука. И поред пада индекса цена животних намирница, уверени смо да је још један моменат одлучило да се баш сада доноси одлука о редукцији службеничких принадлежности. Мислимо да тај моменат не треба нарочито прећутати и да он стоји у вези са финанцијским приликама и потребама државе.

Држава има своје одређене обавезе, које као правно лице мора стрикт но да изврши. Опште тешке економске прилике налазе свога одјека и у финанцијској сиази земље. Да би се одговорило свима обавезама, држава мора да има потпуно уравнотежен свој биланс. Уравнотежење биланса и одговарање обавезама од стране државе чини, да се и даље држава жива ток монетарне циркулације у земљи. У овоме леже наши колективни, реални интереси.

Смањивање принадлежности државних службеника мора да базира и на моралним принципима као и на принципима колективних, реалних интереса. Ако је овај први услов обезбеђен службеничким принадлежностима, онда онај други услов о колективном, реалном интересу мора бити такође обезбеђен. А он ће бити обезбеђен употребом смањених принадлежности на покриће дивидних финанцијских државних обавеза.

Ми на тај начин и гледамо на одлуку о смањивању принадлежности државних чиновника. То се може и из духа владиног комуникеа. А на тај начин и јавност и државни чиновници, као свесан фактор, мораће прихватити и схватити ову одлуку, заснивану на моралној подлози и на реалним потребама наше колективне, државне заједнице.

Н. Д.

Реквизиција страних папира од вредности и друге финанцијске мере у Италији

Познато је да је италијанска влада, крајем месеца августа о. г. извршила праву реквизицију страних вредносних папира, који су морали бити депоновани код банака, пословито код италијанске Народне банке. Ове обвезнице морале су се заменити за 5% бонове италијанске државне благајне са роком од 9 година. Али се још ни из далека не може знати број и износ овако реквизираних обвезница. Италијанска влада и Народна банка, које намеравају да се овим папирима послуже као правим валутним фондом, ради одржавања и одбране националне денаре на страним тржиштима и ради плаћања контролисаног увоза, показују у овом погледу крајњу дискретност.

С друге стране, предвиђа се, у циљу обезбеђења народне одбране и буџетске равнотеже, емисија унутрашњег зајма од 5%. Принос овога зајма служиће покрићу издатака за војне операције у Источној Африци.

Сем тога, повишене су стопе код пореза на пословни промет као и код непосредног пореза на доходак. Истовремено, ради смањења дефицита државних железница, заведена је једна допунска такса на превоз железницом и компензациона такса на аутобуска предузећа. Да би се оправдали ови нови порези, — јер је г. Мусолини у мају 1934 године тврдио да је граница пореског притиска достигнута и да би пореског обвезника требало оставити на миру" — службено се истицало да су жртве, које су пре годину дана могле изгледати превелике, сада могућне с обзиром на повећање приврелне делатности, смањења незапослености и побољшања пословпривреде. Интересантну операцију претставља конверзија 3 у по по сто државне ренте, емитоване фебруара 1934, у обвезнице 5%. Ова замена извршиће се на тај начин, што ће имаоци, у начелу за повишење интереса, доплатити још 15%. Пошто 3½ ренти има укупно у оптицају за 61 милијарду лира, рачуна се да ће уплате у готовом донети државној благајни 9 милијарди лира. У извесним случајевима даваће се олакшице, које ће се састојати у оброчном плаћању уплата, за осам месеци. Ово се своди на давање дугорочних кредита на подлози државних папира.

Проблем унутарњег финанцирања јаче је решити, пошто је влада у ствари господар кредита. Што се тиче иностранства, енглески коментатори напомињу да сума од 4,50 милијарде у злату и 3 милијарде у папирима може допустити плаћање у готову, за доста дуго време, иностраних обавеза, разуме се под претпоставком да је иностранство вољно да врши лиферације.

Југославија као интересантно извозно подручје за Швајцарску

У „Националној цајтунгу" (Базел) од 6 септембра објављен је чланак о на шој земљи као интересантном потручју за швајцарске производе у коме се, између осталога, каже.

Југославија припада малом броју држава које не чине сметње увозу иностраних производа завођењем кочтингената. У позицији југословенског увоза, Швајцарска заузима доста важно место. Постоји могућност за још боље пласирање швајцарских производа у Југославију. Трговински биланс Швајцарске са Југославијом већ је дуго година стално пасиван. Од највећег интереса по швајцарски извоз у Југославију било би да се туристички промет између обе земље врши путем клиринга. Број швајцарских посетилаца југословенске обале порастао је од године необично много, док је број југословенских туриста, који посећују Швајцарску, врло мали. Много би се постигло ако би се ови пасивни салдо, настао од туристичког промета, бар једним делом смањио увозом швајцарске робе у Југославију. Швајцарски производи уживају на југословенском тржишту најбољи глас, и зато постоји могућност за њихово још веће пласирање. Главни конкуренти Швајцарске на југословенском тржишту јесу: Немачка, Аустрија и Чехословачка. У скоро време мора се рачунати са појачаном немачком конкуренцијом. Изгледи за појачање швајцарско-југословенских привредних односа, и поред индустријализације Југославије и разних других тешкоћа, нису слаби. На југословенској страни постоји жив интерес за успостављање ужих трговинских односа према Швајцарској. Швајцарска алеферује Југославији текстилне производе, машине и апарате, сатове, разне хемикалије. Југославија извози у Швајцарску јаја, дрво, перад, семе, коње и т. д. У најповоље време, за један месец ове године, трговински биланс Швајцарске према Југославији први пут је био активан.

Швајцарска ограничава увоз вина

Услед кризе потрошња вина у Швајцарској знатно је опала, док се с друге стране паралелно стим није смањивала и производња. Ова је, шта више, у временски повољним годинама, бивала често и врло велика. То је имало за последицу да је Швајцарска почела да осећа хиперпродукцију вина. Сматра се да ће нарочито ове године бити критична ситуација, јер ће продукција дати око милион хектолитара вина према 780.000 хл. у прошлој години, 208.500 у 1933, 414.000 хл. у 1932.688.533 хл. у 1931 или просеку од 500.000 х., у периоду 1926—1932. Као што се види, за последњих десет година Швајцарска још ни једне године није имала тако велику производњу као што ће имати овога пута. Сем тога, и прошлогодишња продукција није била тако мала, управо да онда највећа у посматраном периоду. Из овога јасно излази да ће Швајцарска ове године морати да приступи знатном ограничењу увоза. Смањење увоза већ је наступило, јер је у првом полугођу ове године увезено 516.892 хл. вина у бурадима према 685.178 у истом периоду 1934. У другом полугођу и у наредној години, међутим, смањење увоза мораће да буде знатно веће.

Из последње борбе остале су знатне залихе непродатог вина, које се налазе код произвођача, трговаца или у задружним подрумима подигнутим од стране државе. Има више разлога овако великим залихама. Као главни јесу: опадање потрошње услед кризе и увођење трошарине на вина 1 јануара 1935.

У интересу повећања потрошње властитих вина Швајцарска је још новембра 1933 контингентирала увоз вина. Контингенти, који су били додељени појединим земљама у 1934 у овој години прилично су смањени. Према увозу у 1932 контингенти додељени за ову годину износе: Француска 81%, Алжир 46%, Мађарска 65%, све остале земље (у које спада и наша) 90%. Грчка је специјалним аранжманом успела да овој досадашњи увоз повећа и добије контингент од 187%. Сем тога, прошле године Француска је добила један допунски контингент од 8000 хл., који је компензиран са швајцарским сиром. На тај начин Француска је била успела да свој укупни контингент повећа на 88% увоза у 1932.

Учешће појединих земаља у увозу вина у Швајцарску за последње 3 године пружа нам сликну (све у 1000 хектолитара):

	1934	1935	1936
Шпанија	454	460	451
Француска	103	126	114
Алжир	15	17	18
Италија	435	559	457
Мађарска	89	146	113
Немачка	2	3	4
Грчка	20	25	13
Југославија	3.4	5.7	7
Португалија	4.5	9.1	4
Чиле	6.7	10.4	6.4
Остале земље	2.2	5.4	0.9
Укупно	1134.4	1367	1193

Што се врсте тиче највише се увози црвено и бело вино испод 13 степени јачине алкохола. На увоз оваких отпада преко 90%. Вина преко 13 степени јачине алкохола играју у увозу незнатну улогу. Исто тако мало се увозе и специјална вина као и она слатка и малага јачине преко 13 степени. Увоз природних вина у флашама сасвим је незнатан. Исто тако незнатан је и увоз пенушавих вина.

Супротно овако знатном увозу стоји релативно мали извоз швајцарских вина. Отуда сада сви планови, који се израђују у вези са откаљивањем хиперпродукције имају за идеју повећање домаће потрошње и смањење увоза.

Служба по румунским иностраним дуговима

Г. Антонеску, министар финанција, отпутовао је из Букурешта за Женеву, одакле ће отићи за Париз, да би преговарао са француском владом о закључењу новог трговачког споразума. Верује се, да ће г. Антонеску том приликом доћи у везу и с претставницима француским портера румунских зајмова, да би преговарао о исплати купона, јер, као што је познато, Народна банка Краљевине Румуније, услед несташице страних девиза, није била у стању да оствари трансфер сума намењених исплати 1 августа ове године, доспелих купона.

СПОРТ

ПОСЛЕ ДЕРБИА

Борба која ће се памтити

БРАВО „ПЛАВИ"! БРАВО „ЦРВЕНИ"!

Један од најмлађих навијача...

О недељној борби сад се већ може хладнокрвније говорити. Та игра импресионирала је десет хиљада гледалаца. Она је сузбила и навијаче, ућуткала страсти. Оба тима дала су велику партију, и навијачи и једни и други морали су да кажу. Јер тек што је, рецимо, Плац направио паразу, ево га Глазер где брани бразуровно... Таква игра није се могла оценити дружчије но као првокласна. Дербисти су показали своју максимум. Уколико је Лојанчић онемогућио Марјановића, утолико се Стевковић ревансирао Секулићу. Укупно, све је било блиставо, помпезно. Та борба остаће у незабрисивом сећању. Борило се лавовски.

Али, баш она даје повода да се разговори о неким стварима, да се проговори која реч више о неким играчима. Она сад даје могућности за разне варијације о теми: „Јесења дерби Београда".

Звезда Лојанчића

Овом приликом у ред оних који су највише успехнули, долази ван спора, Лојанчић. Играч који је у Италији (од савезног капитена Поца!) добио оцену „једног од најбољих центархалфа Европе", умеће има много одлика које га красе. Лојанчић је, ван спора, врло даровит играч. Он игра инстинктивно, наговешћи. Његов дриблинг је сјајан, прегледа игре првокласан, али му је једина мана што у подупирању навале задоцњава. У дрибловању, одузимању он гу би много времена. Само, ако би брже радио и систем рада упростио, радио једноставније, Лојанчићева вредност би скочила још за две класе. Ово пишемо уверени да треба искрено, отворено указати играчима на погрешке. И зашта је штета за Лојанчића да не постигне максимум када је већ савладао све оне битне ствари. Лојанчић је још у напредњању. Он има један плус и над Гајером и над Стевковићем, што је невероватно хладнокрвни. Њега ни најтежи моменти не узрујавају. Он је у сваком часу готов на све. Ако би Лојанчић био нешто жешљи у акцији, нешто кориснији за навалу, онда би постигао пуну меру. Гајер над њим у овом часу има једини плус у том кориснијем и бржем раду са навалом, што је за једног центархалфа врло важно. Можда у осталим квалитетима Гајер знатно заостаје, али је он у овом моменту за тим, нарочито ако је он надмоћнији, кориснији. Према томе Гајер игра целисходније. Он је у дефанзивном раду бољи од Гајера, али офанзивно Гајер је импулсивнији, живљи. Сад, ако се већ прави паралела, зависи од критеријума, личног расуђивања. Да Лојанчић дефинитивно потписе Гајера, треба да прође један мали пут. Он, вала, има амбиције?

И Стевовић је одличан

И „плави" центархалф је одличан. Он је то потврдио у недељу. Забли ство је Стевовић као ретко када. Он гаји систем Гајерове игре. Не располаже особитим духом, али је врло пожртвован. Недоста је му мир и слабо промлази, укупно узев, са противницима разне варијације о теми: „Јесења дерби Београда". уздаје. Ако Плац чео рад упрости, срачуна, биће голман заслужан свакс хвале. Треба играти што једноставније, не чинити ни један једини сувишан потез ни руком ни ногом! Просто, без разметања, без ефекта. Аплаузи, ако се већ желе, неће ни тада изостати. Напротив, они ће бити. Плац је врло употребљив. Од њега самог зависи да ли ће постати класа. Ови савети чине се добронамерно и они изгледају нужни.

Књежевић је на најбољем путу

Има још један играч у тиму „плавих" о коме вреди говорити. Књежевић је посведочио несумњиву надареност. Али, изгледа ми, да он иде много за Арсенијевићем. Труди се у свакој прилици да га подражава. У томе, разуме се, не успева нити ће успети, али угушује своје могућности. Ако би се Књежевић изградио индивидуално више развијао, сам изграђивао, постигао би свакако више. А то вреди препоручити му.

Валок, Божовић, Милошевић

Валок је пријатно изненадио. Он је само једно кратко време био слаб. Физичка кондиција не достаје

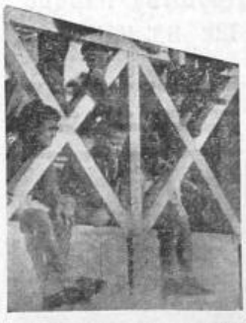

— и његови вршњаци на недељној утакмици

том даровитом младићу. Он је у изграђивању и већ данас заслужује хвалу.

Божовић је завредан техничар. Али је спор. Поред тога оклевања и успорава рад својих саиграча. Прело ручљиво је да се ослободи те рђаве навике. Треба радити брже, одрешитије па не бити боље.

Милошевић је на десном крилу дао пуну меру. Само две мане: сувишно дриблање **каткад, и** грубост. Милошевић је кадар да заблиста .Он је на крилу нашао своје место. Има је добрих, врло добрих ствари. Само без оклевања, само са сређењим нервима. Милошевић је каткад груб када га нерви наљаду. А за борбу треба имати нерава, треба их сређивати. Милошевић има је лова да постане класа. Он је то у толико махова посведочио. Само више мира, више сталожености и... ви дећемо Милошевића у пуном сјају једне фудбалске звезде!

О осталима није потребно у овоме часу говорити.

Толико о дербију. Сећаћемо се те борбе дуго. И ми и играчи. Вреди сећати се тог дана; 22 септембар је блистава страница југословенског спорта.

Р. М.

ПУТ Б. С. К-а У ШКОТСКУ

Противник Б.с.к-а прошле године „Харт" победио је „Рапид" са 5:1

У ТИМУ „ХАРТ-а" ИГРА НА ИСКУПЉИ ЕНГЛЕСКИ ИГРАЧ

Наш државни првак дефинитивно је закључио утакмицу у Шкотској, у Единбургу. Он игра 6. новембра против четврто пласираног клуба у првој Шкотској лиги, против чувеног „Харт оф Мидлотиан". Утакмица ће се одиграти на познатом терену одакле клуба, који је један од најелитних на острвима. Игралиште може да прими око 40.000 гледалаца. Већ су Шкотланђани обавестили Б. с. к. и о почетку утакмице, који ће почети у 2.30 часова по тамошњем времену.

„Харт оф Мидлотиана" спада у најбоље и најелитније клубове Шкотске. Ове године, моментално се налази на четвртом месту, али је великим фаворит за првака. Прошле године „Харт" је одиграо свега две утакмице са континенталним клубовима. Прву утакмицу је играо у Единбургу против бечког „Рапида", кога је победио у надмоћној игри са резултатом 5:1. Месец дана доцније, играо је у Паризу, против „Расинга". На тој утакмици дао је савршену игру, о којој су француски листови писали данима славопоје. Писали су: „Резултат од 7:1, којим је „Расинг" поражен, мали је да покаже разлику између ова два тима. Шкотланђани су виртуози, према којима играчи „Расинга" изгледају као прави почетници".

У Шкотској се каже: ми имамо само три тима који могу конкурисати Енглезима, а то су „Рапиерс", „Селтик" и „Харт".

Утакмица Б. с. к. — „Харт" игра се као корисница најбољег шкотског халфа Маси, који је оболео. Самим тим очекује се рекордна посета. Приликом првог и последњег континенталног клуба, који је гостовао у Единбургу, „Рапида" било је присутно око 28.000 гледалаца. Иначе у тиму „Харт-а" игра данас у Енглеској и Шкотској најскупљи играч. То је десна полутка Вокер, за кога лондонски „Арсенал", нуди откупнину која је готово фантастична: 150.000 фунти, око 4.500.000 динара. Вокер је чувен по својим изненадним продорима и страховито јаким шутевима. Већ две године Вокер је најбољи голгетер у Шкотској.

„Ово сензационално гостовање „Београдског" побуђује интересовање целокупног фудбалског света. Видећемо како ће проћи Југословени, као други представници континенталног фудбала у Шкотској, са једним противником као што је „Харт" писао је оних дана бечки „Спортгеблат".

„Рапид" и „Аустрија" до сада су само играли у Шкотској. Њихови резултати били су више мање добри. Сада се очекује утакмица Б. с. к-а, да се види да ли се само аустријски фудбал може мерити са хладним и промишленим фудбалом Шкота.

Б. с. к. ће, вероватно, ову утакмицу везати са још неколико на континенту и у Шкотској или Енглеској. Иначе играчи Б. с. к-а путују преко Лондона, одакле за Единбург одлазе најбржим возом у Европи, „Летећим Шкотланђанином".

Свакако да је ово **најтежа утакмица** коју је играо до сада и један наш клуб. Поред тога, Б. с. к. се 6. новембра у Единбургу не бори само за славу југословенског фудбала, већ и континенталног.

П.

ШТА СЕ ДОГОДИЛО НА ОСТАЛИМ ФРОНТОВИМА

„Славија" из Сарајева, **судећи** по многим знацима, неће ове године учествовати у државном првенству. Два пораза у знатноме су умањила шансе Сарајлија. Напротив, сарајевски „Хајдук" се налази на најбољем путу да догодине уђе као претставник Сарајева у државно првенство.

Баск је најозбиљнији, изгледа, схватио борбе за дигнуто првенство. Победа над „Војводином" у Новом Саду то сведочи. Баску треба још једном скренути пажњу да се причува.

Хашк је катастрофално поражен од Грађанског. Хашк је врло тражавно играо. Његови пријатељи истиче ски су забринути за његову судбину. Верује се са разлогом да ће уже државно првенство бити одиграно без Хашка.

„Графичар" из Осијека је равочарао. Пораз у Бања Луци сведочи ви ше о нерутинираности но о невладрености његових играча.

Остало је **било и** очекивано и у реду.

РЕЗЕРВА Б. С. К-А ЈЕ БОЉА!

У предигри недељне утакмице Б. с. к. — „Југославија" састале су се резерве истих клубова. Б. с. к. је победио са 5:3 (2:2). Оба тима пружила су леп игру. У тиму „плавих", који је био врло ефикасан, наступили су и Н. Марјановић, Шурдовић, Најдановић, Божић, Лончаревић, Мита Поповић, Марјанац и други, а у тиму „црвених" Пурић, Анђелковић, Хрњечек, Б. Николић, Шијачић, Хајон и други.

ЛАКА АТЛЕТИКА

Без публике такмичило се 70 београдских јуниора

ПОСТИГНУТИ СУ ЗАДОВОЉАВАЈУЋИ РЕЗУЛТАТИ

На игралишту „Југославије" одржано је у суботу поподне и недељу пре подне првенство у лакој атлетици између најмлађих, наших будућих звезда. Јуниори, који су били подељени у три разреда по годинама, А, Б, Ц, пружили су леп спорт и занимљиве борбе. Посебно не треба никога истицати. Сви су се борили са пуно воље, природни таленти побеђивали су крај једнаких могућности, што је разумљиво. Изузетак публике није било. Док лака атлетика не буде имала барем моралну потпору од стране публике, нарочито родитеље, тешко да ће се моћи развити у оној обиму како би то морало бити. — Друга жалосна чињеница јесте, што нека госпо да из Лако-атлетског комитета, нису у недељу дошли ни бизну, ма да су они били дужни да то такиниче ее само организују него и воде.

На старту је било 8 Панчевца, око 25 из Руског спорт клуба и 38 с. к. „Југославије", где је остао Б. С. К.? Подељени у групе они су постигли ове резултате:

У РАЗРЕДУ А

60 метара: 1. Петровић 7.9 („Југ"); 2. Радовић 8, 3. Милошановић 8.1 сви („Југославија"); **100 метара:** 1. Радовић 12.3, 2. Петровић 12.4, 3. Милошановић 13.1 (сви „Југославија"); **Скок у вис:** 1. Петровић (Југ.) 1.35.5, 2.) Назимор (Руски) 1.35.5; 3. Цветковић (Ј.) 1.32; **Бацање копља:** 1. На зимор (Руски) 35.48; 2. Павловић (Ј.) 32.93; 3. Стетинеу (Р.) 29.45; **Бацање кугле** (2.5 кг.) 1. Павловић (Југ.) 13.70; 2. Назимор (Р.) 13.01; **3. Милошановић** (Југ.) 12.33; **скок у даљ:** 1. Петровић (Југ.) 5.01; 2. Радовић (Ј.) 4.98; 3. Назимор (Р.) 4.60; **Штафета** 4 × **60 метара** 1. Југославија 32.4; 2. Руски спорт клуб 34.5.

У РАЗРЕДУ В

100 метара: 1. Пинкас (Југ.) 11.8 2. и 3. Драшкоци и Мијатовић оба („Југославија") у мртвој трци 12 сек.; **1000 метара:** 1. Краснов (Југ.) 2.58; 2. Петровић (Руски) 3.02; 3. Ђорђевић (Панчево) 3.04; **Бацање кугле 4 кг.:** 1. Јанц (Југ.) 12.84; 2. и 3. Ђајић (Југосл.) и Петровић (Руски) 12.54; **Скок у даљ:** 1. Кун (Ј.) 5.54; 2. Пинкас 5.44; 3. Маркезић 5.39 оба („Југославија"); **Бацање купља 600 грама:** 1. Ковачевић (Југосл.) 45.484 (из разитп таленат); 2. Јауц (Ј.) 42.41; 3. Петровић (Р.) 42.01; **Бацање диска:** 1. Бели (Руски) 33.45; 2. Јауц 32.40; 3. Ђајић 30.30 оба („Југославија"); **Скок у вис:** Јауц 1.56; 2. Пинкас 1.45 оба (Југоса.); 3. Бергман (Панчево) 1.45; **60 метара препоне:** 1. Пинкас 9.2; 2. Марковић 10 сек; 3. Стефановић (Руски) 10.2; **200 метара:** 1. и 2 Мијатовић и Драшкоци оба („Југославија") у мртвој трци, 26 сек.; 3. Петровић (Р.); **Штафета 4 × 100:** 1. Југосл. 48.5; 2. Руски С. К. 51.1.

У РАЗРЕДУ Ц

100 метара: 1. Сршкић 12 сек.; 2. Делари 12.2, оба Југ.; 2. Џони (Руски) 12.5 (у преднатецању получили су: Делари 11.6, Сршкић 11.1, Џони 11.8); **Бацање кугле 5 кг.:** 1. Живановић (Ј.) 13 мет.; 2. Бокшај (Панчево) 12.76; 3. Ламбаша (Југ.) 12.67; **300 метара:** 1. Делари (Ј.) 39; 2. Сршкић (Ј.) 39.6; 3. и 4. Јони и Стеин (Панчево); **Скок у даљ:** 1. Рупанер (Панчево) 5.82; 2. Стеин 5.68; 3. Требиен 5.39 сви (Панчево); **Троскок:** 1. Требиен (Панчево) 12.22; 2. Рупанер (Р.) 12.11; 3. Гутне (Ј.) 11.49; **Бацање копља 600 грама:** 1. Живановић (Ј.) 38.25; 2. Бокшај (Р.) 36.08; 3. Пејовић (Ј.) 34.16 — **Скок с мотком:** 1. Илић (Ј.) 2.95; 2. Нађ (Ј.) 2.35; **110 препоне:** 1. Илић (Ј.) 20 сек.; 2. Ристић 20.4; 3. Ламбаша 24 сви Југи. **200 метара:** 1. Делари (Ј.) 24.6 (!), Сршкић 25.4; 3. Јони 25.5; **Скок у вис:** 1. Петрић (Панчево) 1.60; 2. Требиен (Пан.) 1.56; 3. Костић (Ј.) 1.50; **бацање диска:** Шулепов (Руски) 34.94; 2. Пејовић (Ј.) 32.27; 3. Делари (Ј.) 32.14; **бацање кладива 5. кг.:** 1. Попадић (Ј.) 28.24; 2. Јону (Руски) 27.97; 3. Ламбаша (Ј.) 21.15; **1500 метара:** 1. Ленхард (Панчево) 4.52; 2. Тушановић (Ј.) 4.53; 3; Балинт (Руски) 4.58; **Штафета 4 × 100** 1. Југославија 1. 48.2; 2. Југославија II. 49.2.

Л. П.

Јуниори „Југославије": Јанц, Краси ов, Живановић, Пинкас, Сршкић, Илић, — победници првог дана; Дра шкоци, Краснов, Сршкић, Пинкас и Мијатовић — победни ци другог дана

ДОСАДАЊИ РЕЗУЛТАТ ЕВРОПСКОГ КУПА

Италија има 10 бодова. Победила је Швајцарску са 3:0 и 5:2, Мађарску 1:0, Чехословачку 2:0 и Аустрију са 2:0, а изгубила са Аустријом 2:4.

Аустрија има 8 бодова. Победила је Италију са 4:2, Швајцарску са 3:2 и 3:0 а са Чехословачком одиграла два пут нерешено 2:2 и 0:0. Изгубила је са Мађарском 1:3 и Италијом 0:2. Чехословачка има 6 бодова. Једина је победа против Швајцарске 3:1, четири нерешене игре са Швајцарском 2:2, Мађарском 2:2, Аустријом 2:2 и 0:0 против Италије изгубила са 0:2 а са Мађарском 0:1.

Мађарска има 7 бодова. Победила је Аустрију са 3:1 и Швајцарску са 3:0, са Чехословачком је играла нерешено 2:2 и победила 1:0 а изгубила са Италијом 0:1 и Швајцарском 2:6.

Швајцарска је последња са 3 бода. Она је одиграла све утакмице за Европски куп. Швајцарска је играла са Италијом 0:3 и 2:5, са Аустријом 2:3 и 0:3, са Мађарском 0:3 и 6:2 (!), са Чехословачком 2:2 и 1:3.

Табела изгледа овако:

Италија	6, 5, 0, 1, 15: 6 10
Аустрија	7, 3, 2, 2, 13:11 8
Мађарска	6, 3, 1, 2, 11:10 7
Чехословачка	7, 1, 4, 2, 9:10 6
Швајцарска	6, 1, 1, 6, 13:24 3

ТИМОВИ Б. С. К-А ЗА СУБОТУ И НЕДЕЉУ

За првенствене утакмице за суботу и недељу против С. к. „Славије" из Скопља и против С. к. „Грађанског" из Ниша, управни одбор Б. с. к-а одредио је следеће тимове:

ЗА СУБОТУ: Глазер — Радовановић, Поповић — Књежевић, Лончаревић, Божић — Марјанац, Шурдовић, Марјановић, Божовић, Глишовић.

ЗА НЕДЕЉУ: Глазер — Радовановић, Митровић, — Арсенијевић, Стевовић, Књежевић — Тирнанић, Шурдовић, Вујадиновић, Божовић, Најдановић.

УТАКМИЦЕ У ОСТРАЊИЊУ

Иињаја: у пријатељској утакмици Нак из Новог Сада победио је домаћи —ск са 12:0 (6:0). Домаћи су играли врло слабо, док су гости дали првокласну игру. — Другога дана гости из Новог Сада играли су са Радичким. Резултат је нерешен, 2:2 (1:1). Нак је играо техничк врло добро, Радички је дао амбициозну игру. Голове су дали: Хас за Нак, Оберкерш и Ковач за домаће. Судио је г. Самарџија из Сремске Каменице. — Жак је играо са „Железничаром" из Београда. Београђани су победили са 5:4 (3:1). Утакмицу је судио врло слабо г. П. Ненадовић. Незадовољни његовим суђењем гости су били напустили терен.

Годишња скупштина „Привредника"

Одржан је помен умрлим добротворима

Српско привредно друштво „Привредник" одржало је данас пре подне помен на гробу свога оснивача Владимира Матијевића, а затим у Вознесенској цркви помен својим умрлим добротворима, којих има око две стотине.

По завршеном помену, коме су присуствовали чланови „Привредникова" патроната и ученици друштва, отворена је у друштвеном дому у Крунској улици годишња скупштина. Скупштину је водио претседник г. Михаило Бурић. Управник „Привредника" г. Мојсиловић, поднео је извештаје управног и надзорног одбора и прорачун за 1936 годину. После краће дискусије извештаји су примљени и прешло се на избор једне трећине управног и надзорног одбора. Одбори су остали, са врло малим изменама, у пређашњем саставу.

Пробе са новом сиреном за објављивање пожара у Београду

Приликом усељавања пожарне чете града Београда у нову зграду на Таш-Мајдану, инсталирана је у згради и једна нова електрична сирена за објављивање великих пожара. У случају рата овакна сирена би послужила и за објављивање евентуалног гасног напада из ваздуха.

Данас је специјална комисија извршила пробе са овом сиреном, која је по снази емитовања звука врло јака и може да се чује на великој даљини. На појединим местима на периферији Београда нарочито одређена лица пазила су да ли ће између 11 и 12 часова пре подне чути писак сирене. Снага распостирања звука ове сирене утолико је јача што се сама зграда пожарне команде налази на приличног висини, на Таш-Мајдану. У деловима вароши ближе центру сирена се одлично чула, док се у периферијским деловима чула сасвим слабо. На Бановом Брду сирена се чула добро, док се на Дедињу, како нам је јављено, није чула.

Управа месног одбора Ј. Р. З. у Чачку

Чачак, 24 септембар

На јучерашњем збору г. Станковића у месни одбор ЈРЗ изабрани су: за претседника г. Светолик Станковић,за потпретседника Радојко Солујић, чланови: Милутин Шљивић, Чеда Матијевић, Драгутин Недељковић, за секретаре: Миливој Лукић и Стеван Петровић, а за благајника г. Радивоје Томашевић. Чланови управе су: г. г. Аврам Стефановић и Јакоб Бруштја и још 40 виђених трговаца и занатлија.

Освећење нове цркве у селу Глоговцу

Јагодина, 24 септембар

Нову цркву у селу Глоговцу осветио је епископ моравички г. Викентије Вујић уз асистенцију проте г. Младена Вукићевића и г. Петра Каруновића. Цркву су подигли сами сељаци, а план је израдио г. Момир Коруновић, архитекта из Београда. У оквиру ове свечаности освећена је костурница подигнута у спомен хероја из села Глоговца, који су пали у Светском рату. После освећења епископ г. Вујић одржао је говор, а затим је приређен заједнички ручак.

М. П.

БРАЧНИ СНОВИ ПАВЛА МИЦИЋА

Роман у стриповима из београдског живота

Текст од **Б. Стилиновића** — Цртежи Ђуре Теодоровића

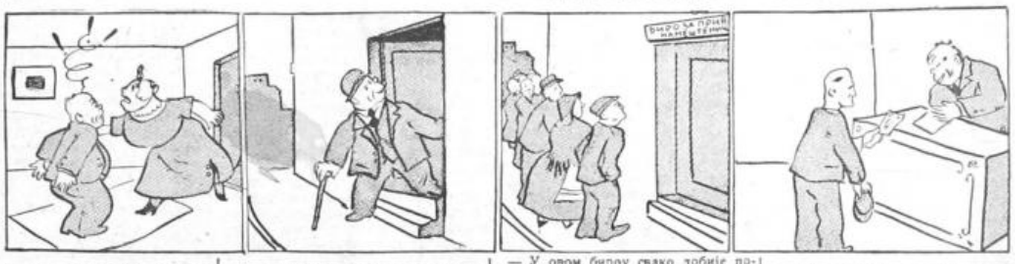

— Ето, шта си урадио! Како је дошло тако прошло...

— Не брини, не бојим се посла. Сад сам бар упознао људе...

— У овом бироу свако добије посао. Ућеш, уложиш једну суму и одмах си секретар, заменик директора, или никаквсант...

— Ах, донели сте клупицу!
— Да, господине директоре.

Рационални систем у општој кризи жела појединца за што већом радом, а што мањим улогом, у пр оду кад се конјунктура сваки дан мења, уништили су многе професије и створили легије незапослених.

...обмањивати људе понудама и обећањима, у улогама тобожњих послодаваца, агената, посредника и хохштаплера, одузимајући им последње уштедевине, значи кажњиво решавање проблема беспослице

ПОСЛЕ УБИСТВА КОД САМОБОРА

У потерама за убицом загребачког гостионичара Млинарића учествују поред жандарма и многобројни сељаци

БЕЖЕЋИ ИСПРЕД ПОТЕРА, ОСУМЊИЧЕНИ ФРАЊО ДУБИЋ ПОКУШАО ЈЕ ДА ФИНГИРА САМОУБИСТВО

Загреб, 23 септембар

Јуче смо јавили о ужасном злочину из користољубља, који се десио у близини железничке станице у Самобору, где је убијен загребачки гостионичар Фердо Млинарић. Ово убиство, према досадашњим резултатима истраге, извршио је Фрањо Дубић, земљорадник из Кладја крај Мирновца. Дубић је све до пре кратког времена био служитељ и поруковођа код управе у Самобору. Иначе он материјално прилично добро стоји и важно је у своме месту као један од најбогатијих домаћина.

У вези са овим злочином понова је саслушана жена убијеног Ферда Млинарића, Фаника, која је изнела неке нове моменте од значаја за истрагу.

Фаника је пред истражним властима испричала да је њен муж рођен у околини Самобора и као мало дете био је више година на бриги Општине. После је служио као кочијаш код Мирка Пребега на Мировцу, где се и оженио Фаником. Пре извесног времена Млинарић се преселио у Загреб и бавио се пословима који су му доносили приличне приходе. Фаника Млинарић прича да је њен муж куповао веће количине шљива у околини Самобора. Даље је поменула да је Дубић био дужан њеном мужу још шездесет хиљада динара.

Најзанимљивије у целој ствари, по причању жене Ферда Млинарића, је то да је Дубић недавно наговорио Млинарића да дође у Самобор и да тамо фингирају неко разбојништво и пљачку, како би се тиме Дубић ослободио обавеза, које је имао према својим повериоцима, а Млинарић би био нека врста сведока. Ова је прича нешто чудна, јер је познато да је Дубић материјално добро стојао.

Млинаријева жена Фаника прича да је прекјучер поподне Дубић био у Загребу и да је дошао у њихову гостионицу, па је том приликом дуго шапутао и договарао се нешто са њеним мужем. Фаника је то приметила и кроз кухињска врата провиривала је у гостионицу, да би чула шта то чачкају њен муж и Дубић. Дубић је приметио женину радозналост, па је настојао да она ништа не чује. Фаника је ипак могла да разуме како Дубић наговара њеног мужа да поће вечерњим возом у Самобор, где ће га он дочекати и предати му неке папире и новце. Такође је рекао Млинарићу да се он, чим прими те новце, може одмах другим возом вратити у Загреб. Одмах после тога Дубић је отишао, а Фаника је питала свога мужа шта су њих двојица говорили. Муж је после краћег оклевања признао да се договорио са Дубићем да отпутује у Самобор.

Кад је Млинарић отишао у Самобор, жена га је дуго чекала у ноћи, све док није добила вест од полицијског агента шта се догодило са Млинаријем. Ако су тачни искази Млинаријеве жене, онда се злочин може реконструисати од прилике на овај начин:

Убица је дочекао Млинарића на станици у Самобору, па су затим отишли до једне шупе са сеном, те је ту Дубић секиром убио Млинарића. Вероватно је да га је и опљачкао, јер изгледа да је убијени Млинарић имао код себе 20.000 динара. Дубић је затим Млинарића довукао до сена, полио бензином и запалио.

На основу свих ових момената, види се да је злочин био унапред спремљен. Међутим, сено у шупи није било довољно суво, па није дошло до горења, тако да леш није сасвим изгорео, већ само до пола. Иначе, да је леш потпуно изгорео, можда се овај злочин не би ни открио.

На месту убиства искупљали су се у току јучерашњег дана многобројни људи, који су се јављали властима да ће и сами помоћи жандаријској патроли да уђу у траг убици. Око двадесет грађана пошло је на велосипедима и колима са жандармима по околини Самобора, трагајући за убицом. Јутрос рано, најпре је одело за које се утврдило да припада поменутом Дубићу. У одећу су нађени неки документа која гласе на име Фрање Дубића. Одело је нађено на обали Саве, и затим је одмах пренесено у Самобор, где је утврђено да одело припада Фрањи Дубићу. У праћах помишљало се да се ради о самоубиству и да се Дубић удавио у Сави. Међутим, утврђено је да је Дубић хтео на овај начин да заметне траг. Једна друга жандармеријска патрола, наиме, нашла је на два рибара од којих је дознала да су они превезли једног човека преко Саве. Према опису, који су дали рибари, утврђено је да је то био Фрањо Дубић. Он је вероватно после злочина отишао сво ој кући и узео једно друго одело, а затим је са оним старим одела пошао на Саву и оставио старо одело на обали, да би фингирао самоубиство.

Претресом у кући осумњиченог Дубића жандармерија је пронашла једне панталоне на којима су биле неке мрље. Изгледа да су те мрље од људске крви. Панталоне су упућене у Загреб, да се микроскопским прегледом утврди да ли мрље на њима потичу од људске крви.

Н. Ш.

Цене нашем свежем воћу на страним пијацама

Извештај Завода за унапређивање спољне трговине

Беч: Од суботе после подне до данас у јутро стигло је у Беч укупно 25 вагона шљива из наше земље. Наше шљиве продавале су се јутрос у Бечу на штандовима просечно по 30 гроша по кг. Шљиве које се ваде из хладњача продавале су се јутрос по 27 до 28 гроша. У Бечу ће остати данас око 15 вагона шљива непродатих.

Грожђе: Данас је стигло у Беч 4 вагона грожђа из Смедерева и 7 вагона из Бугарске. Смедеревско грожђе продавано је данас у Бечу на штандовима просечно по 70 гроша по кг.

Праг: Данас је стигло на пијацу 9 вагона шљива из Југославије које су се продавале просечно по 150 до 170 Кч за 100 кг. На пијацу пијацу довози се много домаћих шљива тако да је у суботу било само довезено преко 40 вагона. Очекује се да ће ускоро настати већа потражња за наше шљиве.

Грожђе: Смедеревско грожђе, које је стигло 2 вагона, продавало се данас на пијацу пијаци просечно по 350 Кч за 100 кг. Бугарско грожђе „Афус Али" продавало се данас по 430 до 460 Кч за 100 кг.

Јабуке: Данас је стигло у Праг 9 вагона јабука из наше земље које су се продавале просечно по 170 до 180 Кч за 100 кг. Наше ренете продају се у Прагу по 200 до 220 Кч за 100 кг.

Берлин: Према извештају који је Завод примио у суботу наше јабуке продавале су се у Берлину просечно по 24 РМ а наше грожђе просечно по 30 Рм за 100 кг.

За сва обавештења интересенти се могу обратити на Завод на телефон 28-327 од 10 до 12 и од 16 до 18 часова.

ФЕЉТОН „ПРАВДЕ"

Они раде

Од Воје Васиљевића

(Одломци из романа истог имена)

Поврвели су просто у престо ницу. И Куртиш, и Сали, и Екрем, и сви остали из Ђупске мале, са Трсије, Мазије и Воска-мале. Била је то читава сео ба. Пошли су за ципелама. Код њих је, наједном, остало тако мало људи који чисте обућу код уличних чистача. Редовне муштерије били су увек ћаци, они из околних места. А сада — укинута гимназија, па можеш по цео дан да гледаш у ноге и да трескаш четком о сандуче, да зовеш, извукујеш цену и лицитираш — нико не ће стати.

Ујутру су пролазили трговци и чиновници, изгланцаних ципела. У подне су се враћали ку ћама, не накупивши ни прашине седећи за столом и стојећи за тезгом. У три сата и увече — исто.

Тада је дошла примамљива понуда из Београда. Плаћа им се пут и тамо три стотине динара месечно. Дневни пазар пре даваће предузимачу. Али није то све. Оно што их је највише привукло, јесте причање газдиног агента о новим могућностима које се отварају за лепу будућност. И он, предузимач, почео је тако, као тућ рад ник. А сад — газда, предузимач! Сви они могу тако, само да буду вредни, поштени и послушни.

— — — — — — — — — —

Седе Куртиш и Сали пред аптеком, преко пута школе, у хладу кестена на тротоару, један поред другога, као некад тамо на југу.

Машу обојица четкама по обући младића што су дигли ногу на папучицу и који причају о некој фудбалској звезди. Причају и чистачи.

— Колико ћеш послати овог месеца кући?

Куртиш слеже раменима:

— Опет пола. Мање не могу! — мисли на мајку а не миње је — а не могу ни више.

— И ја! каже Сали и лупа четком о сандуче:

— Готово!

Младић пружа другу ногу и каже другу:

— И Тирке попушта у последње време. Рђави изгледи!

— Рђави изгледи, наставља Сали — и даље ће се морати као досад: иста шупа, исти хлеб — све исто.

— И ништа да се уштеди.

— Уосталом, и време је да се појаве нови играчи.

— Скоро ћемо ми постати газде!... Готово!

Удар четке, младићи стресају ногама да им падну ногави це како треба, плаћају и одлазе.

Куртиш и Сали одједном се ућутали. Захватише их мисли. Пошто су дубоко уверени да ће постати нешто више, да ће имати пара, да неће морати сваког дана да брину. Допутовали су с надом да ће једног дана бити предузимачи. Осећали се способни за то. Хасан-ефендија није ништа паметнији ни способнији од њих, па, ето, газда. Тако ће, мислили су, и они. Послаће једног дана човека у родни крај, да покупи децу и да их доведе. Они ће им, Куртиш, Рамадан, Демир, Сали, да ти посла, распоредиће их по свима угловима, а деца ће радити, расти, зарађивати и слати човека у родни крај. Они не имати сат и нове ципеле, обилазиће своје чистаче, превр ћући бројанице, као данас Хасан, а после њих други, и редом генерације. Шта би било лепше од тога?

А сада седе замишљени, Сали чупа ретке брчиће и горњу усну, а Куртиш лупка прстом по дасци, обојица намрштени и тужни. Траже ослонац за сноше се будућности, а нигде да га нађу. Шупа доле у дунавском крају; њих тридесет, можда и више, никад се нису сетили да пребоје — свеједно: десет ви ше или мање не мења ствар — наслагани једно поред другог; мала пећ која не загрева, али на којој се ипак кува; цео дан на асфалту, са погледом упрт им у ноге пролазника, које за њих значе многовише него ли ца; претресане цепова увече, да нису сакрили пазар; дугачка плава новчана упутница сваког првог: сто педесет (и словима сто педесет) динара мајци! Хасаново: „Не дам ти овог месеца све: мало си доносно", и страх од те реченице која не тр пи поговора, ни молбе — све то траје, ево, већ пуне две го дине. И трајаће....

— Никада ми нећемо постати газде.

— Нећемо.

— — — — — — — — — —

Знају они да тај њихов угао, то место одређено за њих ни је само право већ и дужност. Знају да су везани за њега, да на другом месту не смеју да ра де, али, ипак, данас је било та ко мало посла ,па не би било згорег да заради газди још ко ји динар, те избегну грдњу. Кад већ ови студенти што су пошли да дочекају Нову годи ну наваљају толико, спуштају прибор и почињу да чисте. На несрећу, наишао је жандарм, и они су, свесни своје кривице, прекинули и отишли даље, низ брдо са ноћишту.

— Не да нам се!

— Грдиће газда!

— Ај, мој Сали — а сутра?

Сутра је Нова година, ноћас свет седи, ујутру ће улице бити празне. Уз то падаће снег. — Поред ципела њих интересу је и небо, и познају га. Има сличности између блата на обући и облака. — Сутра ће вејати. Људи ће носити каљаче, журиће улицама, или се возити трамвајима, нико неће стати на углу пред Куртиша, Салија, Малика.., Сутра ће они гледати у лица.

Газда ће увек грдити — а тад баш треба да их исплати...

Тридесетогодишњица основне школе и развијање соколске заставе у Темнићу

Варварин, 24 септембар

У селу Доњем Катуну прослављена је тридесетогодишњица оснивања основне школе и развијање соколске заставе.

Свечаност је почела отварањем соколске, пољопривредне и хигијенске изложбе. Г. Заре Ратковић, подофи вредни референт из Варварина, одржао је популарно предавање о виноградарству. На изложби су запажени огромни комади шећерне репе, тешки око 10 килограма, кукурузни струк 4 метра висине и модри патлиџани и паприке крупни као дечја глава. Г. Боривоје Ђирић изложио је своје кокоши, пловке и гуске, које су права реткост у Темнићу. Хигијенска изложба заступљена је разним сликама из човечјег живота, са упутствима како да се спречавају болести. Соколска изложба је, такође успела.

Данас је почела и соколска свечаност. Рано, ујутру, почео је пристизати народ из Темнића и села на десној страни Мораве. У 10 часова приспео је изасланик Нь. В. Краљ, пуковник г. Стеван Кујунџић, коман дант Вожног округа у Крушевцу. Со колска свечаност почела је поменом Блаженопочившем Краљу Александру и свима палицима из села Доњег Катуна, палим у ратовима за величину отаџбине. Потом је извршено освећење чете заставе, коју је поклонио чети г. Будимир Павловић, трговац из Крушевца и истакнути со колски радник. Предајући заставу старешини чете, г. Павловић је изразио жељу да се под њом окупе генерације и вежбају за службу Краљу и Отаџбини. Начелник чете, г. Серафим Цвић, у лепом говору захвалио се дароваоцу. Г. Тодор Величковић, вредни управитељ школе у Доњем Катуну, у своме говору на гласно је да ће школа соколством и даље водити народ напретку.

По подне, после заједничког ручења гостима, почеле су вежбе. Домаћи сокоди извели су просте вежбе и вежбе са оружјем. Сокоди из Крушевца и Ђуприје извели су просте вежбе чланова, а соколице из Јаровдине дале су вежбе чланица. За време вежби свирала је соколска музика из Крушевца. После вежби биле су предавања за народ. Г. др. Радослав Перић одржао је предавање „Туберкулоза на селу", г. Боривоје Ђирић, учитељ из Крчина говорио је о практичном живинарству, а г. Никола Гричаревић, учитељ из Горњег Катуна, о пчеларству.

С. Ж.

Оставка општинских одборника у Иванић Граду

Иванић Град, 24 септембар

На редовној седници овлашћеног општинског одбора прочитана је оставка, коју је поднео досадашњи претседник г. Јосип Кершина.

Оставку је г. Кершина мотивисао болешћу као и сукобом са извесним одборницима. После тога још шесторица одборника је изјавило да подносе оставку.

З. Н. Н.

Укрштене речи

— Број 756 —

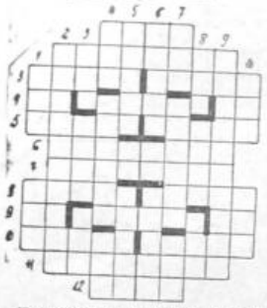

Водоравно: 1) приповетка од Лазе Лазаревића, 2) скуп, 3) драги камен — општења, 4) памет — жељудац — предлог, 5) кладенац — ухвати, 6) приморавала, 7) подражавалац, 8) испашта — један мирис, 9) познати француски научник, лекар — јело — да, јест, 10) лечници (турски) — напад, 11) истински, избаним (страна реч), 12) наша планина.

Усправно: 1) плесан — плужи, 2) родно место Милована Видаковића, 3) варош у Француској — оквира — кад се дода а значи снага, 4) стисли — муза позоришта — бајка, прича, 5) Турчином — коњ — држава у старој Грчкој, 6) тому — њега — начини опхођења, понашања, 7) јускар један — справом — врста папагаја, 8) термин — најнижи сталеж — узвик, 9) бацам у кола, 10) одлази — варош у Француској.

РЕШЕЊЕ УКРШТЕНИХ РЕЧИ

— Број 755 —

Водоравно: 1) Арсеније, 2) орао — расуло, 3) сем — факт — нит, 4) Итака — ораси, 5) гитар — ни — дам, 6) уха — В(раз) С(танко) — плева, 7) Ракек — катар, 8) аша — курс — уши, 9) ницати — алем, 10) шеретдук.

Усправно: 1) осигуран, 2) Арети — хашиш, 3) рам — атак — Аце, 4) Софка — век — ар, 5) ера — ар — скуте, 6) након — П. К(очић) — рит, 7) И(лија) С(таноје вић) — три — Ласа, 8) јун — адет — улу, 9) елиса — Вашек, 10) отимарим.

ПРЕТПЛАТНИЦИМА „ПРАВДЕ"

Молимо п. претплатнике „Правде" да своје име, презиме и адресу на чековима и упутницама што јасније пишу, да се не би догађале грешке при ликом експедиције листа. Исто тако претплатници који се први пут преплаћују нека то назначе приликом слања претплате, која се рачуна од дана пријема новца или наручења листа. Чековне уплатнице добијају се код свих пошта. Број чековног рачуна је 53.220. Месечна претплата за иностранство је 50 дин. а за Југославију 20. Промене адреса врше се само на дуже време а не на неколико дана.

Администрација „Правде"

АНЕМАРИЈА ШАЉЕ КУДОЈА НИСА НА ГУБИЛИШТЕ

Copyright by Franckhsche Verlagshandlung Stuttgart.

20

— Занимљиве новости! одговорио је подофицир. Данас пре подне дошао је к нама у биро један човек који каже да он једини зна где се крије „Мадмоазел Доктер" у Паризу. Он је вољан да нам је прокаже и помогне у њеном хапшењу...

— Заиста? сетила се очима Анемарија и већ је знала шта ће јој подофицир даље причати. Кудојанис!

Анемаријин пријатељ је наставио:

— Он је поставио као услов да му дамо 100.000 франака предујма на име уцене од пола милиона. Ина че неће да ода шпијуну...

— Јеси ли видео тога човека? упитала је Анемарија осетивши да јој се потпуно вратио ранији мир.

— Јесам. Он је Грк, а зове се Константин Кудојанис. Агента „Дезнем Бироа" га сада стално посматрају, а да он то не зна. Сутра ће опет посетити наш биро...

— Је ли шеф пристао на његов услов?

— Јесте. Сутра када тај Грк буде дошао, биће му исплаћен предујам од 100.000 франака. А он ће нас тада одвести опасној немачкој шпијунки „Мадмоазел Доктер".

„Мадмоазел Доктер" која је слу шала ове подофицирове речи, није могла да прикрије свој супериорни кроничин осмех. Колико је она мудрија и лукавија била од тог Грка!

— Кудојанис нам је причао и то да се са „Мадмоазел Доктер" пре рата још упознао у Берлину, када је она већ шпијунирала за Немачку, у Белгији и Француској. Он је слу чајно срео у Паризу и одмах познао. Ишао је за њом и тако сазнао где станује...

Анемарија се сасвим приљубила уз свога „вереника" и, лупко се осмехујући, упитала га:

— А хоћеш ли и ти имати користи ако ту немачку шпијунку ухапсе? Хоћеш ли бити унапређен, драги мој?

— Наравно! Сви ћемо бити у бироу унапређени. То нам је обећао сам командант, ако успемо да ухватимо ту опасну звер ку, која је Француској до сада толике штете нанела.

— Ја бих се много радовала да је уловите...

ОПАСНА ИГРА СЕ НАСТАВЉА...

Идуће ноћи Анемарија Лесер имала је састанак са Константином Кудојанисом. Они су имали рандеву у једној малој кавани .

Кудојанис још није био приспео

Доживљаји највеће немачке шпијунке „Мадмоазел Доктер"

(Пише: Х. Г. БЕРНДОРФ)

100.000 франака и, према томе, ни је постојала опасност да ће је сада издати Французима. Али опрезност ипак није била на одмет.

Анемарија није сачекала Кудојаниса у кавани, већ га је стигла једним таксиом у близини каване и позвала га да седне крај ње у кола.

У колима је Анемарија предала Кудојанису једну коверту и рекла му:

— Сутра тачно у 7 часова изјутра у кавани Н. на периферији Париза чекаће вас један немачки официр, наш шпијун. Пазите на коверту коју сам вам дала. Њу ћете предати официру. А он ће вам као награду дати у другој коверти 50.000 франака. Тај новац можете задржати за себе, Кудојанису...

Грк се задовољно насмејао. 50.000 франака! Сасвим лепа зарада! И оних пола милиона које ће сутра примити када ухапсе „Мадмоазел Доктер". Диван посао!

Несрећни Кудојанис није ни слутио да је примајући од Анемарије Лесер коверту у ствари потписао своју смртну пресуду...

Још једно време су се заједно возили у таксиу. Анемарија је знала да Кудојаниса прате потајно агенти „Дезнем Бироа" Према томе сада су и њу пратили. Агенти ће, чим она напусти такси, сасвим сигурно поћи за њом. То се мора спречити.

На једном мрачном углу, при уласку у сасвим мрачну улицу. Анемарија се опростила брзо са Кудојанисом и хитро као срна скочила у мрачну улицу и већ после неколико секунди ишчезла у помрчини.

Чула је још кораке француских агената, али њихов труд је био у узалудан, она им је овога пута умакла...

ОКО ЗА ОКО

Анемарија је свирепо казнила Кудојанисово издајство. Исте ноћи у париском „Дезнем Бироу" праснула је бомба: шеф је добио на маши ни откуцано писмо без потписа, у коме се каже да је Константин Кудојанис немачки шпијун, кога треба одмах ухапсити.

У писму је наведено да га пише један добар француски патриота који познаје све тајне Кудојаниса, али не жели да се именује, јер се плаши освете Немаца. Писмо је даље гласило:

„Да бисте мојим наводима веровали, пошаљите сутра у седам часо ва изјутра у кавану Н. на периферији Париза своје агенте. Тамо ћете наћи Кудојаниса. Он ће у џепу имати коверту са важним немачким шпијунским извештајима за Берлин. У тој кавани Кудојанис има важан договор са једним немачким шпијуном. Немачки шпијун можда и неће доћи на састанак тачно, али Кудојанис ће га са писмом чекати.

Да би сте сасвим веровали мојој пријави, ухапсите одмах г-ђу Н. Н. играчицу из кабарета. Она је пријатељица и вереница Кудојанисова и недавно је по важном шпијунском послу, по његовом налогу, боравила у Бордоу где је имала важан договор са једним немачким официром и шпијуном. Играчица зна да је њен вереник немачки шпијун и он ће све признати да би спасла своју ко жу...

Агенти „Дезнем Бироа" су још у току ноћи ухапсили играчицу, Кудојанисову вереницу.

Сутрадан, у 7 часова, у кавани на периферији ухапсили су и Кудојаниса. Код њега је нађена коверта са важним немачким шпијунским извештајима. У затвору је суочен са својом вереницом играчицом. Она је кроз плач све признала и тешко теретила свога вереника.

Кудојанису није пошло за руком да изда Француима „Мадмоазел Доктер". Он је знао да је изгубио игру и да је Анемарија благовремено проузрела његове намере да је изда. Она је победила! Уместо да погубе њу, сада ће њега погубити. Анемарија га сада шаље на губилиште...

Бивши грчки официр и немачки шпијун у Француској Константин Кудојанис, који је намеравао да изда француским властима Анемарију Лесер за пола милиона франака, у затвору за време истра ге није хтео француским властима ништа да призна. Французи су по ушали да сазнају од њега неке тајне немачке шпијунаже, па су га наговарали да им каже где се кри је „Мадмоазел Доктер", обећавају ћи му да ће га у том случају пусти ти на слободу и дати већу новчану награду.

Али Кудојанис поред најбоље во ље није могао да каже где ће на ћи немачку шпијунку, јер ни он сам није знао њену париску адресу. Остале своје тајне Грк није хтео да каже француским истражитељима и тако је он убрзо изведен пред војни суд за шпијуне у Паризу.

На претресу је Кудојаниса тешко теретила његова вереница, она играчица, која се једном у живо ту давнила шпијунажом, по налогу Кудојаниса, одлазећи у Бордо.

ОПАСНА И ЗАМРШЕНА ИГРА НЕМАЧКЕ ШПИЈУНКЕ У КОЈОЈ ЈЕ ИПАК СПАСЛА СВОЈ ЖИВОТ

Х·У·М·О·Р

— Пст, не вичите! Унутри је пе дуља...

Ф Ф

— Која је најтежа казна за бига мију?

Две таште.

Ф Ф

Собарица (у хотелу): А кад же лите да вас пробудимо?

Гост: Тачно у осам и то пољуп цем!

Собарица: Лепо. Казаћу момку!

Ф Ф

Гост је сео у кавани за заузети сто. Келнер га је опомену о:

— Извините, овај сто је заузет.

— Лепо. Однесите га, па донесите други!

Ф Ф

— Комшија, када ћете ми врати ти мојих 200 динара?

— Тхе, знате, нико није пророк, тешко је то унапред погодити...

Ф Ф

— Зашто се за језик каже „матер њи језик" а за земљу „отаџбина"?

Зато јер мати непрестано говори, а отац ћути као земља.

Ф Ф

— Отићи ћу врачари да видим да ли ми је веран...

— Твој муж? Та он је највернији муж на свету!

— Ко говори о мужу?

РОМАН „ПРАВДЕ"

ЗЛАТНО ТЕЛЕШЦЕ

Од Иље Илфа и Евгенија Петрова

● ● ●

100

— Ништа то, ништа то! Сви имају исто право као и ви — продужила је девојка. — Бацили смо већ коцку. Добили смо Тарасов, Паровицки и ја. Ви ћете путовати трећом класом.

Остап је схватио из буке, која је настала, да се у Черномерск враћала група студената политехнике са летњег практичког рада у фабрици. У вагону са тврдим седиштима није било довољно места и стога су били принуђени да купе три карте за међународни вагон али је разлика у цени разрезана на цело друштво.

Мало после, у купе се уселила девојка, а три младића су отишла са закаснелим достојанством.

Место њих су се појавили Паровицки и Тарасов. И они су одмах почели да скачу по кревету. Девојка је скакала с њима као да врши неки важан посао. Али није прошло ни пола часа, а у купе су поново дошла прва тројица. Довукла их је чежња за изгубљеном лепотом. После тога су због њено ушла још двојица и напослетку још један с брковима. Овај бркати би дошао на ред да путује у раскошни тек трећег дана, али он није могао да сачека. Његов долазак је направио праву узбуну и тада се појавио над зорник.

— Шта је то, гађани, — рекао је он службеним гласом. — Скупило се цело друштванце. Одлазите који сте из тврдог вагона. Иначе ћу обавестити шефа.

Друштванце се препало.

— Ово су гости! — рекла је девојка туробно. — Посетили су нас мало.

— То је правилима забрањено... — изјавио је надзорник. — Одлазите!

Бркати је почео да се примиче излазу, али се сада у су коб умешао и велики комбинатор.

— Та шта ви то радите, ујаче! — рекао је надзорнику. — Путнике не треба линчовати без нарочите потребе. Зашто да се толико стриктно придржавамо закона. Треба бити гостољубив. Знате ли како је на Истоку! Пређите, причаћу вам о томе.

Пошто је мало поразговарао са Остапом у ходнику, надзорник је толико усвојио дух Истока, да више није ни помишљао да разјури друштванце. Шта више, донео је девет шоља чаја у тешким оквирима и сву резерву двопека. За ово ни је хтео ни новац да прими.

— Према источњачком обичају! — рекао је Остап друштву. — У сагласности са законима гостољубивости.

Остап је као домаћин делио чај и убрзо се спријатељио са свом осморицом студената и са студенткињом.

— Одавна ме већ занима питање општег, једног и тајног образовања! — брбљао је радо сео. — Недавно сам о тој ствари разговарао са једним индиским филозофом. Човек високе културе. Због тога се његове речи, ма шта се о томе казало, одмах записују на грамофонску плочу. А како старац воли много да говори — има ту манију — накупило се осам стотина вагона плоча и сада од њих праве разне ствари.

Пошто је започео овај импровизовани говор, велики комбинатор је узео један двопек.

— Од овога двопека до камена само је један корак, — рекао је. — И тај корак је већ учињен.

Између Остапа и друштванцета брзо се развило пријатељство.

Остап је већ увече знао све по имену, а неке је ћословљавао и са „ти". Али много штошта од онога што су ови млади људи говорили Остап није разумевао. Одједном му се учинило да је страшно стар. Пред њим је седела омладина, помало сурова, искрена и некако болно нелукава. Он се много од њих разликовао кад му је било двадесет година. Признавао је себи да је у двадесетим годинама био много гори и раскалашнији. Тада се није сме јао него само смешкао.

„Чему се толико радује ова једра омладина? — помислио је изненада раздражљиво. — Часна реч, почињем да им завидим."

Иако је Остап био средиште пажње целог купеа, иако се његова реч лако разлегала, иако су се сви према њему врло лепо опходили, ипак, овде није било ни Балагановљева обожавања, ни бојажљиве одано сти Паниковског, ни нежне Козлевићеве љубави. Сада се осећала надмоћност студената над предавачем. Слушалац слуша грађанина у фраку, понекад се смеје, лепо удара длановима, али на крају крајева одлази кући и одмах забораља предавача. А предавач после тога одлази у уметнички клуб, невесело седи над шницлом и жали се своме сабрату, оперетском комичару, да га свет не разуме, а влада не цени.

Шале су старе и изводе се на стари начин, а учинити нешто ново — сада је већ доцкан. Изгледа да је све јасно.

Остап је напослетку отишао у тврди вагон и наваљивао на студенткињу Лиду Писаревску ју да дође њима у госте и тада се био толико распричао да је повучена Лида почела да учествује у општој буци. Одједном је поверење толико порасло да је велики комбинатор шетајући се увече с девојком у мушком мантилу по перону Чворишне станице почео, неочекивано и за себе самог, да излива своју душу прилично тривијалним изразима. Објашњавао је:

— Разумете ли, сијао је месец на хоризонту. Ми смо седели на степеништу археолошког музеја и тада сам осетио да је волим. Али, истог вечера сам морао да отпутујем и тако је цела ствар пропала. Чини ми се да је она била увређена. Управо, сигурно се увредила.

— Били сте послани на службено путовање? — упитала је девојка саосећајући његов бол.

— П... п...а јест. Као службено путовање. Тојест, не баш службено путовање, али хитан посао. Сада патим. Величанствено и глупо патим.

— Није то тако страшно! — рекла је девојка. — Сувишну енергију пренесите на извршење неког другог радног процеса. На пример, стружите дрва.

Остап је обећао да ће пренети сувишну енергију. Осетио је велико олакшање, али није могао да замисли како ће Зосију да замени стругањем дрва. Дошли су поново у вагон и имали тајанствен изглед. Неколико пута су излазили у ходник да прошапућу још нешто о љубави на коју није одговорено и о новим струјама на том подручју.

Велики комбинатор је гледао на све могуће начине да у купеу стекне симпатије целог друштва. Најзад је постигао толико да су га студенти сматрали својим другом. Груби Паровицки га је свом снагом ударио по рамену и кликнуо:

— Хајде к нама на политехнику. Богами! Даће ти стипендију од 75 рубаља. Живећеш боговски. Имамо кухињу. Месо сваког дана. Доцније ћемо путовати на Урал, на практичан рад.

(Наставиће се)

Наука и живот

Лечење тетануса

Серум против тетануса прилично је разочарао лекаре у пракси

Нови опити научника Колеа

Специфично лечење тетануса антитоксичним серумом разочарало је лекаре у пракси. Међу тим, оно је код дифтерије успело. То је због тога што антитоксин може да неутралише ток сам тетануса само док је још у крвотоку, а не може да утиче на токсин већ једном везан за нервни систем.

Многи покушаји да се дође до централног нервног система убризгавањем антитоксичног серума у течност кичмене мождине остали су до сада безуспешни. Док болесник дође до лекара и овај утврди тетанус, велика количина токсина већ је стигла у централни нервни систем.

Тетанусни серум даје се, обично, нарочито у самом почетку, у великим количинама, а затим се према тежини болести добро постепено смањује.

Чињеница да неки болесници ипак оздраве, показује нам да је наше тело способно да уништи ове отрове, ако оно већ не подлегне секундарним последицама тровања. Те су последице: исцрпљеност тела, понекад прекид дисања и угушење услед мишићних грчева, затим гладовање због немогућности узимања хране, због стегнутости вилица и висока ватра, такозвана хиперпирексија.

Ако бисмо били у могућности да спречимо ове опасне последице симптоматичним лечењем, болесник ће живети док се не опорави и бити спасен ове опасне болести.

Врло су занимљиви опити позватог научника Колеа који је почео да лечи тетанус егзотичним отровом „курареом", које урођеници узимају за тровање стрела. Кураре има дејство да блокира надражаје у моторним живцима и доспева до мишића, услед чега је предложио да се он употреби као средство за уклањање грчева код тетануса. Опити су охрабрили Колеа, али дејство курара ипак није било тако просто као што је у почетку изгледало. Кураре је врло компликован производ који, вероватно, садржи и друге отрове не састојке, који су до сада неиспитани а који могу да буду опасни по човека.

Колеа је вршио опите и авертином, који такође делују против грчева и трзаја. Авертин није јак опроб и с њим је далеко лакше радити него са кураром. Циљ ове методе је да се код болесника у првом реду омогући правилно дисање и уклони грчевите тетаничне трзаје који страховито муче болесника.

Поред поменутих средстава, као најпогоднији се показао хлорал хидрат, који је још мање отрован и врло добро делује, изазивајући сан и мир код болесника. Даје се обично болеснику да га пије, а ако то због затегнутости вилица није могућно, и помоћу клизме. Упо требљавају се као лек још и хлороформ и етер, али ређе и са мање добрим резултатима.

Врло је интересантан однос између прогнозе исхода болести и дужине трајања инкубације код тетануса. Искључујући болеснике преко 60 година, увидело се да болесници са инкубационим временом од 10 дана или више, пре оздраве, док они са краћим инкубационим временом, то јест испод 10 дана, обично умиру.

Да би се избегло да до саме болести дође, а то је много важније и лакше, него ли болест лечити, треба добро пазити на извесне ствари.

У првом реду треба сваку задобијену рану ма где по телу одмах опрати, а затим намазати јодом, јер човек никад не зна са каквим клицама је све рана могла доћи у додир. Многи који тако не поступе, плате после главом.

Али ако је рана дубока, загађена земљом или чиме другим, онда треба сместа отићи лекару, који ће као стручњак проценити да ли је потребно дати и превентивно серум или не. Ако се серум благовремено да, чак и у малим количинама, може болест сигурно да се спречи.

Брига сваког лекара била би да чим констатује тетанусно обољење код свога пацијента, одмах упути у болницу, јер ће на тај начин најбоље користити болеснику и себи.

Др. Д. Дулкановић

МАЛЕ НАУЧНЕ ЗАНИМЉИВОСТИ

СВЕТЛОСТ ОД БУБА. — Бразилијанске свици су чувени по томе што из свога тела пуштају врло јаку светлост. Урођеници су раније те свице сабирали и у боце сакупљене употребљавали као лампу. При светлости те лампе могла су се читати и писати слова. Данас већ и урођеници имају петролеумске лампе или електрику, те свице више не употребљавају као светиљке.

Данас бразилијанске свици служе сасвим другим сврхама. Приликом великих народних свечаности у Бразилији, свици се везују за танке мреже увече стављају младе девојке на главу. Коса им тако светли, што даје врло необичан утисак.

МЕСЕЦ НАПУШТА НАШУ ПЛАНЕТУ? — Астрономи тврде да се Месец временом удаљава од наше земље. Мерењима је утврђено да се Месец сваке године удаљава од земаљске кугле, наравно у астрономским размерама прилично незнатно. То удаљавање износи 20 метара за 1000 година. Али тај број ће се у будуће све више повећати, јер привлачна снага земаљске кугле све више пушта према Месецу. У сваком случају, без месечине ће остати тек покољења која ће живети после 30.000 до 50.000 година на нашој планети. А дотле млади, заљубљени парови нека не брину!...

МЕРЕЊЕ ГРОЗНИЦЕ ЕЛЕКТРИЦИТЕТОМ. — У другој медицинској клиници у Берлину заведен је још пре пола године електрични апарат за мерење температуре човечјег тела. Предношћство овог апарата ј у томе што невероватно тачно и до 0.01 степена може да измери температура здравог и болесног човека. Помоћу овога апарата лекари клинике су утврдили да разлика између појединих удаљених делова човечјег тела није тако велика разлика у температури, као што се то до сада мислило.

Алкохолизам и професије

Утицај алкохолизма у поштанско-телеграфској служби

Кад су чиновник и службеник алкохоличари

У Удружењу поштанско-телеграфских службеника на Цетињу одржао је г. Милоња Ранчевић предавање о штетном утицају алкохолизма на рад поштанско-телеграфских службеника.

Алкохолизам и професије — то је тема која данас интересује многе. Алкохолизам шкоди људима свију професија. То је ван сваке сумње, али има специјалних професија, као што су поштанско-телеграфска, железничка, шоферска, авијатичка, у којима алкохолизам значи праву несрећу и велику опасност.

Наше велико домаће зло је алкохолизам. Сваки од нас од раног детињства па кроз цео живот има прилике да види штетне последице тога зла. Када се алкохолизму одају људи слободне професије, то се сматра њиховом приватном ствари, али када државни чиновник или службеник постаје алкохоличар, од тога, бесумње, трпи велику штету и сама државна служба.

Познато је да је алкохоличар слабић, човек без карактер, без воље, нема своје „ја". Алкохол нарочито утиче на интелект. Он убија дух и савест, оно што је божанско у човеку. Ако пак загледамо у породицу пијанице, шта ћемо видети? Беду и хаос. Жена је бледа и у ритама, деца жута, изгладнела, испијена, блесава и често унакажена.

Шта пак да кажемо о чиновнику алкохоличару? Он је неспособан да уредно обавља и најосновније функције своје делатности. Човек може да се огреши о човека, али о државу не сме! Интерес службе, углед установе, морал друштва, све то трпи штету ако је државни службеник или чиновник алкохоличар. Највећи број данас таква учесталих проневера државног новца у ствари је последица алкохолизма, јер пијаница попије своју плату, жена и деца гладују и траже хлеба. Откуда? И алкохоличар осећа љубав према својој породици, осећа и грижу савести и тада полази путем греха и злочина, проневерује државни новац и одлази на робију.

Али ни једној струци није тако штетна неумерена употреба алкохола као код сваког службеника не и поштанске службе. Та служба је артерија државе, јер помоћу ње цео народ осећа сву своју целину.

Може нека држава имати најбољу војску, најбоље судство, развијену индустрију, укоричите у тој држави поштански и телеграфски саобраћај, та се држава неће осећати као целина, без снаге и способности за културни живот.

Због тога је алкохолизам нарочито штетан за службенике саобраћајног и поштанског ресора. Замислите, шта би било када би шеф једне железничке станице или скретничар био пијан? Судар возова и железничка несрећа је ту неизбежна, а то значи пропаст многих људских живота и велика материјална штета за државу.

Исто то је и са поштанским особљем. Чиновник има да ради на апаратима, а дође пијан. Дотле је чак и име своје заборавио, па зар ће моћи примити, рецимо, шифровану депешу, за што је потребан бистар ум и нарочита способност.

Стога је баш дужност поштанских службеника да буду трезвени, па треба да избегавају чак и умерену употребу алкохолних пића.

Милоња Ранчевић

И пекари у Младеновцу повисили цену хлебу

Младеновац, 24 септембар

Од пре неколико дана пекари на Младеновца повисили су цену хлебу. Поводом тога они су извавили да су цену повисили због тога што је жито поскупило.

Д. Н.

НОВИ РОМАН „ПРАВДЕ"

ЏОН ГУДВАЈН

WORLD COPYRIGHT BY ATLAS PRESS

84

— Колико ја знам, ти, Гранте, ниси оптужен! — одговорио му је Бриан. — Али, казаћу вам само толико да је једна жена нађена мртва на путу, две миље одавде. Како изгледа, ту жену је прегазио аутомобил. Полиција се труди да расветли овај случај.

— Тако је! додао Хов. — Ви се не оптужујете, Гранте. Ви, дакле, тврдите, да кола нису била оштећена. Добро! А сада још само једна или две тачке. Чиме сте чистили крила?

Грант је руком показао веће парче јеленске коже, које је било седло на зиду. Хов ју је узео и ставио у ауто.

— Кажете, да сте од прашине очистили крила аутомобила?

— Да!

— И веробран, вероватно?

— Да!

— А затим сте закључали гаражу? Јесте ли сигурни да сте то урадили? Где сте оставили кључ?

— Обесио сам га на зид поред врата, која воде у одељење за послугу, где се одувек налази.

— Значи да га је могао узети свако и у свако време?

— Да, све до десет часова увече, када се та врата закључавају.

— Могу ли ја нешто приметити, Хове? — упитао је Бриан. — Никакав аутомобил није могао ући или изићи после мог доласка у шест часова кроз велику гвоздену капију, коју сам вечерас, одмах по доласку сам закључао. Та врата закључана су и сада. Можете се уверити, Хове.

— Добро, мистер. Сада да погледамо бензински резервоар аутомобила... Он је, како Грант каже, сасвим празан. Изгледа да је то истина... — казао је Хов скидајући мали заклопац. — Возили сте великом брзином, мистер Челмере, и искористили бензин до последње капље.

— Да, Хове, много сам се журио и нисам ни помислио да би га требало напунити. А ево погледајте, ту су резервне канте са бензином... Оне су по свој прилици пуне!

— Да, пуне су! — потврдно је Хов дижући их.

— Ето, видите, Хове. То би требало да значи да кола нису напуштала гаражу од онога тренутка, када их је Грант закључао. Ни једна једина кап бензина није употребљена.

— Ауто не може да лети у ваздух! Јесу ли кола на истом месту и онако како си их оставио, Гранте?

— На то бих се могао заклети...

— Хвала... Иди у дворац, Гранте. Ниси ми више потребан.

— Слушај Гранте, ти никоме нећеш говорити о ономе што си овде видео и чуо. Никоме, јеси ли разумео? — додао је Бриан.

— Никоме ни речи, господару! — одговорио је Грант.

Хов је дохватио једну канту са бензином и делом напунио резервоар аутомобила. А затим, после неколико тренутака, зазвиждао је кратко.

Готово у исто време из густог мрака искрсла је огромна прилика његовог потчињеног Вилета.

— Вилете, отераћеш ова кола у нашу полициску станицу. — казао је Хов.

— Казаћеш вратару да ти отвори капију. Возићеш полако и опрезно. Нећеш ништа ни да дираш ни да чистиш. Затворићеш их и закључати у нашу шупу. Јеси ли ме разумео?

Вилет је само климнуо главом, притиснуо ногом на стартер и кренуо без речи.

— Ви сте у праву, мистер Челмер. И не само то... Ви сте најсрећнији човек на свету. Надам се да ће се и овај ваш али бити одржати!

— И ја тако мислим, Хове. Имам сведока — ако верујете Гранту — да су кола била неоштећена када их је дотерао овамо. У противном случају, и он и ја велики смо лажови... Ово је први пут откако имам овај аутомобил, да га је уместо мене закључао Грант у гаражи. Чудноватe су то ствари! Кола се нису ни померила из гараже, резервоар је празан, без капи бензина, крило је оштећено, на њему крв и длаке од крзна! А где се све то догодило са колима? Само овде, у гаражи!

— Ваши закључци, мистер Бриане, прилично су тачни. Али, зар да поверујемо ономе што нам је Грант казао?

— Ви, Хове, ваљда не сумњате у Гранта?

— Ни једном речју нисам по менуо сумњу! — одговорио је Хов, разгледајући гаражу. — Хоћете ли се сада вратити у дворац, мистер Челмер?

— Да. Хоћете ли и ви самном поћи? Соња вам, свакако, неће бити потребна. Не узнемиравајте је, за име Божје! казао је Бриан, положивши руку на раме полицајца.

— Неће бити потребно да је узнемиравам. Овде сам, углавном, свршио... Имам још пуне руке посла. Вратите се у дворац. Сматрам да није потребно да вам саветујем да останете овде!

— Хвала вам Хове! — казао је Бриан. — Био сам толико забринут и још увек страхујем од ових страхота.

— Лаку ноћ, мистер Челмер — опростио се Хов, чија је огромна прилика као авет ишчезла у мраку.

Сутрадан, у десет и по часова Гатриев црвени аутомобил ушао је кроз велику гвоздену капију Кингс-Елм-дворца. За управљачем седео је један униформисан полицајац.

Гатри је звонко на врата и лакеју Гранту казао неколико речи.

— Желео бих да разговарам с вама у четири ока... — рекао је стари полицајац Бриану, не осврћући се на Соњу.

— Остаћу овде! — казала је Соња. — Јер све што се у овој кући говори могу да чујем.

— Како год желите, госпођо! — одговорио је Гатри, окренувши се Бриану.

— У име закона, Бриане Челмере, ви сте ухапшени због убиства Бенистера Кута. Упозоравам вас уједно да ће све што будете исказали бити записано и употребљено на суђењу.

ЗАБАВНИ ДЕО

Венеција — без романтике

ПОСТОЈИ ДЕО ВАРОШИ НА ЛАГУНАМА КОЈИ СЕ МНОГО МОДЕРНИЗОВАО

МОДЕРНА И СТАРА ВЕНЕЦИЈА

Венеција, септембра

Када посматрамо Венецију са кампанила Светог Марка, та стара и лепа варош нам изгледа исто онако како су је видели у своје време Бајрон или Гете. Ту су стари кривудави канали са својим улицама, мрачни мостови, мале гондоле, узане куће са црвеним црепом... Стара Венеција!

Али као и све вароши на свету и Венеција је имала права да се шири, повећава, модернизује. То је према локалним приликама било немогућно. Јер део вароши сграђен на самим лагунама, у води, сав је већ изграђена, свака стопа земљишта је давно искоришћена. Чак и ранија суседна острва су изграђена, ни само више нема места.

Море је на југу и истоку оштро одредило границу ширења Венеције. Али на западу и северу Венеције је копно, ту има могућности за нове градње, за модернизовање Венеције. И то је последњих година свестрано искоришћено. Ту се подигла једна сасвим нова, савремена Венеција, пуна облакодера и модерних зграда у строго реалистичком стилу. Венеција без романтике. Овај део вароши личи на предграђа у Паризу или Берлину која су сазидана после рата.

У том новом делу Венеције је сатрађен дугачак и велики мост „Литорио" и нова индустриска лука Венеција, Порто Маргера. Ту заиста нема више венецианске романтике и старе лепоте.

Ту странац заборавља да нецијанац мисли да је отпутовао у иностранство. По мосту и новим улицама и трговима пред граћа Порто Маргере тутње сада аутомобили, из фабрика се чује лупа машина и ларма радника, пристаниште је пуно радника који износе и уносе у брзо дове вреће са разном робом. Ту су и трамвају, непозната ствар за стару Венецију, која трамвај и данас замењује гондолом. Овуда људи јуре бициклима и мотоциклима, што је у старој Венецији такође немогућно замислити. Венеција се данас састоји из две сасвим супротне вароши: старе, лагунске вароши са дивом Светог Марка и Палатом Дуждева и — нове, модерне вароши. Контраст који мора задивити човека, јер пружа панораму које нигде више у свету нема.

Градски оци Венеције још пре петнаест година су помишљали на модернизовање Венеције, али се дуго низу могли споразумети и тако се годинама ништа није урадило. Једнога дана дошао је у Венецију г. Мусолини, присуствовао седници венецианског општинског одбора, дао неколико својих предлога и тако је настала Порто Маргера са својим облакодерима, палатама, мостовима и великим фабрикама. То је нова, фабричка Венеција без имало романтике...

В. В.

⊙ ⊙

НАЈОПАСНИЈИ КЊИЖЕВНИК СВИХ ВРЕМЕНА. — Шпанци се спремају да прославе четиристогодишњицу смрти Лопе де Вега. Један новинар из Мадрида користио се овом приликом и посветио се раду: да рачунски докаже како је писац књижевник свих времена. Он је написао преко 1.500 дела, са укупно 21 милион и 316.000 редова. Из овога излази да је де Вега писао просечно 900 реди дневно.

Остаци логора енглеске војске у Андоверу, после великих маневара

Праг за време топлих јесењих дана

Саобраћај у чехословачкој престоници већи је него икада

Весели часови у пивницама, где се дочарава миље прошлих векова

Парг, септембра

Нема можда у целој Европи ни једне престонице, у којој је толико приметно да су грађани сви од реда отишли на свој летњи одмор. У августу Праг је био опустео, тих и тек крајем августа почели су се људи враћати из бања и са одмора. Али пошто је септембар веома топао и у Прагу, многи се још ни су вратили и тако лепа чехословачка метропола још није добила свој уобичајени жив, бујан изглед.

А статистика нам показује да је саобраћај и промет странаца у Прагу већи него икада. Историска варош привлачи странце из свију крајева света. Најживље је, разуме се, у центру Прага. Ту се обавља дивовски промет, ту је све што Праг чини Прагом. Ту су све централе великих предузећа и банака, сви бирои и државна надлештва, позоришта и биоскопи, хотели и каване свију категорија. Тај крај не оскудева ни у дивним и веома пространим парковима, у којима су Пражани који нису могли у бању, налазили у току лета одличан одмор и освежење.

За време великих летњих жега Праг је по улицама и трговима био прилично опустео. Али типични пражки локали, пива ре, нису ни у то време били усамљени и празни. Честити пражки грађани, верни својим традицијама, марљиво су испијали бокале и чаше са одличним плзењским пивом које је, наравно, хладно као лед.

Чехословаци су, као и Немци, прави гурмани за пиво. Они у обичној кавани или раскошном ресторану не воле да пију пиво. Пиво се по њиховом мишљењу мора пити у забаченим, хладовитим, дубоким и удобним по друмима, дакле пиво има своје специалне локале.

Чхеословаци воле да пију пиво у истом локалу и за истим столом. Тако у целом Прагу по стоје у пиварама такозвани „сталии столови", који су заузети за сталне госте. Пиво се пије у огромним количинама. Под пале у квалитету не сме бити.

— Мора бити право Пилзенско! кажу гости и тешко келнеру који би се усудио да доне се неко фалсификовано пиво.

Најчувенија пивара у Прагу је стара гостионица „У флеку", која се налази у једној тихој пражкој улици далеко од модерног и грозничавог уличног саобраћаја. „У флеку" је стара зграда, која постоји вековима и од како постоји точи се ту најбоље чехословачко пиво. Ту се окупљају грађани да дочарају миље прошлих векова, када су стари Чеси испијали чизме и велике бокале с пивом и оштро критиковао Аустрију и остале непријатеље Словена.

Данас „У флеку" седе махом само Чехословаци. Странац рет ко залази у тај локал, јер је ту опасно наглашавати да човек није Чехословак. Загрејани грађани, иначе мирољубиви као јагњад, не трпе да им се ова средина, чисто чешка и историска, квари страним речима...

Позно лето у Прагу натерује многе иначе трезвене и штедљиве пражке грађане да пију пива више него иначе у ово доба године. Они са уживањем испражњавају кригле и чаше и са чежњом очекују прву јесењу кишу.. Када ће пити исто толико пива као и сада...

В. Р. П.

МУЗИКАНТИ СА ВЕЗАНИМ ОЧИМА. — У Тунису је умро нестор тамошњих мухамедањских музичара Бсеси. Он је био дуги низ година омиљени песник и свирач туниског султана. Често је свирао на султановом двору, а био је слеп од ране младости.

Бсесиева смрт потсећа на један варварски обичај у Тунису. До доласка Француза у Тунис, на султановом двору могли су свирати само слепи музиканти или они који су ослепљени пре него што су именовани за дворске музиканте. То је било стога што су музиканти свирали и пред султановим женама у харему, а музикант није смео гледати султанове жене. И Бсеси је као младић ослепљен да би могао постати султанов свирач.

Када су Французи загосподарили Тунисом, овај свирепи обичај је укинут. Отада су султанови музичари пред одлазак у двор морали везивати очи и данас тако излазе пред султана са својим инструментима.

ШЕФА ИЗАЗВАЛА НА ДВОБОЈ. — У једној пештанској великој трговини била је запослена и лепа и заводљива Алиса Катони. Изгледа да јој се њен ожењени шеф из далека удварао. Једнога дана дошла је у радњу шефова жена и грубим речима увредила Алису. Ова је отишла шефу и рекла му:

— Неудата и самостална девојка мора сама да брани своју част. Ваша жена ме је увредила, ја вас позивам на двобој!

Шеф је тада сазнао да је Алиса одличан мачевалац. Двобој није одржан, али је г-ђица Алиса добила изјаву извињења од шефове жене и од шефа чо вишницу...

⊙ ⊙

ЧЕТИРИ ПУТА РОДИЛА БЛИЗНАЦЕ. — Француски листови јављају да је брачни пар Клоз-Виктор у варошици Гиз добио ових дана по четврти пут близнаце. Г-ђа Клоз-Виктор је четири пута узастопце рађала близнаце. Раније је имала три детета тако да сада породица има укупно 011 деце. Сви су здрави и снажно развијени.

„МУЗЕЈ КЛИМА" У — АМЕРИЦИ. — У Вашингтону је недавно отворен необичан музеј. У строго изолованим просторијама посетиоци музеја могу се упознати са свима поднебљима наше планете, почев од тешке парне климе бразилијанских прашума до хладне поларне климе. У свакој просторији се налази чувар из земље у којој та клима влада. У просторијама се налазе и све одговарајуће биље.

⊙ ⊙

ЖЕНА КОЈА ГАЈИ НАЈЛЕПШЕ РУЖЕ НА СВЕТУ. — Супруга махараџе од Хајдерабада, махарана Булиам Паша бегума Сахеба позната је индиска песникиња. Она је издала велики број стихова, а бави се и писањем легенди. Поред поезије, махарана се највише одушевљава одгајивањем ружа. Њена башта ружа је једна од највећих башта у Азији. Међу њеним ружама налазе се неколико врло ретких примерака, од којих по једна претставља читаву имовину. Индуси верују да махарана Сахеба има најлепше руже на свету.

Борба око шешира

У АМЕРИЦИ „СЕКТА ГОЛОГЛАВИХ" ИМА ОГРОМАН БРОЈ ПРИСТАЛИЦА

ЕВРОПА СЕ ЈОШ КОЛЕБА, ЈУЖНА АМЕРИКА ОДЛУЧНА ЗА НОШЕЊЕ ШЕШИРА

Париз, септембра

Претседник удружења француских фабрика шешира рекао је недавно на једном збору:

— Морамо признати, последњих година су са свију страна нападали част шешира. Наравно, мушког шешира који се све мање носи. Са великим жаљењем можемо утврдити да и у Европи све већи број мушкараца иде и у лето и у зиму гологлав, табор противника шешира стално се повећава. Ми морамо предузети потребне мере, јер ће иначе једна важна индустриска и занатска грана бити осуђена на пропаст.

И стварно, после рата мода ношења шешира код мушкараца нагло се почела ширити. Данас се скоро у свима културним земљама света мушкарци деле у два табора: за и против шешира.

Прва „секта гологлавих" основана је пре више година у Сједињеним Америчким Државама. Присталице те секте наводе више аргумената против ношења шешира. Они кажу да је ношња шешира нездрава, убрзава испадање косе, а сем тога без шешира се може ићи и по киши и по снегу, јер се и онако носи кишобран. Једино признају високи цилиндар који је потребан за нарочито свечане прилике. За време топлијих дана мушкарци махом носе своје шешире у руци, а шешир заиста није нарочити украс за руке.

Тешко ће одлучити ко је у праву. Присталице шешира у Европи и Америци кажу да мушкарац не може без шешира баш из здравствених разлога, јер коса није довољна да заштити човека од сунца и кише.

Каткогод се ствари у борби за и против шешира развијала, једно је сигурно: мушки шешир имаће свој велики табор присталица заувек у тропским крајевима и свима земљама где је жарко лето и дуже месеца траје, јер људи морају да се заштите од жарког сунца шеширима широког обода. Јужна Америка је сва за шешире. Тамо „секта гологлавих" нема много присталица шешира. Раније наредбом турске владе у Турској је најстрожије забрањена ношња фесова и турбана, као и сваке друге старе ношње. Али Турчин данас не сме ни гологлав ићи, јер би се то сматрало бојкотом владине наредбе у знак протеста због укидања феса. Стога данас у турској сваки мушкарац мора да има шешир на глави. Услед тога трговине и занат ширински су се у Турској последњих година невероватно развили. Индустрија шешира је најразвијенија индустрија у Турској.

Борба између присталица и противника шешира у целоме свету још траје. Одлука још ни је пала. Европа се колеба, има приличан број присталица „секте гологлавих", али су присталице шешира ипак у већини. Северна Америка је са 60 од сто мушкараца против шешира. Јужна Америка је сва за шешире...

⊙ ⊙

ЗАБРАЊЕНО ВОЋЕ. — Шта ти тврдиш да си вегетаријанац, а овамо једеш свињско печење!

— То је забрањено воће, а воће вегетаријанци смеју јести!

НОВОСТИ код МИТИЋА
НАМЕШТАЈ
СОБНИ, СПАВАЋЕ СОБЕ, ТРПЕЗАРИЈЕ, САЛОНИ, СОФЕ, ОТОМАНИ, МЕТАЛНИ КРЕВЕТИ И. Т. Д. ЗА ГОТОВО И НА 18-то МЕСЕЧНУ ОТПЛАТУ
7118

РАДИО

БЕОГРАД

Уторник, 24 септембар

Вечерњи програм. — 17.55: Тачно време. Објављивање вечерњег програма и програма за следећи дан. — **18.00:** Музика за игру, изводи Џаз оркестар. — **19.00:** Рекламе и плоче. — **19.15:** Вести — **19.30:** Национални час: О првим борбама око Београда, предаваће г Милоша Црњанског, књижевника. — **20.00:** Концерт поповске задруге особља народног позоришта. — **21.00:** Психологија жене и женино право гласа: женство и материнство, предаваће г. др. Владимира Дворниковића. — **22.15:** Тачно време. Новинарски извештаји А. А. Пренос музике из кафане.

БЕОГРАД

Среда, 25 септембар

Преподневни програм: — 10.45: Тачно време. Објављивање дневног програма. — **10.50:** Званични извештај о водостању. — **11.00:** Словенска музика (плоче). — **11.59:** Тачно време. — **12.00:** Звона са Опленца. Поподневни концерт радио оркестра. — **12.45:** Берзански курсеви. — **13.00:** Вести. — **13.15:** Народне песме, пева г-ђа Теодора Арсеновић ,чланица Народног позоришта уз пратњу оркестра. — **13.45:** Новинарски извештаји А. А. Тачно време.

Поподневни програм: — 16.00: Поподневни концерт радио оркестра. — **17.00:** О шаху, предаваће г. Озрена Недељковића.

Вечерњи програм: — 18.25: Објављивање вечерњег програма и програма за следећи дан. — **18.30:** Вокални концерт г. Јована Стевановића. — **19.00:** Рекламе и плоче. — **19.15:** Вести. —**19.30:** Национални час: Месечни културни преглед. — **20.00:** Пренос из Љубљане. **21.00:** Жена у средњем веку, предаваће г. др. Милоша Младеновића. — **21.30:** Музика за игру, изводи џаз оркестар. — **22.00:** Тачно време. Новинарски извештаји.

ОСТАЛЕ СТАНИЦЕ

- **6.30 — Берлин:** Концерт војне музике.
- **8.20 — Дојчландзендер:** Музички час.
- **9.15 — Франкфурт:** Војна музика.
- **16.00 — Лајпциг:** Концерт гудачког квартета.
- **17,30 — Брисел:** Концерт посвећен делима Хајера.
- **18.35 — Братислава:** Клавирски концерт.
- **19.00 — Минхен:** Забавни концерт малог радио оркестра.
- **20.00 — Варшава:** Лака музика.
- **21.45 — Тулуза:** Одломци из опера.
- **22.15 — Калундберг:** Концерт гудачког квартета.
- **23.00 — Дојчландзендер:** Музика за игру.
- **23.45 — Беч:** Музика за игру.
- **24.00 — Штутгарт:** Вече оперске музике.

Почетак рада Студентске матице у Новом Саду

Нови Сад, 24 септембар

Студентска Матица у Новом Саду приредиће у току ове школске године читав низ предавања најугледнијих војвођанских интелектуалаца и јавних радника. Прво предавање одржаће у недељу, 29 овог месеца у 6 часова увече г. др. Никола Милутиновић, секретар Матице српске, о теми: „Национализам данашње војвођанске омладине". Предавање ће се одржати у дворани „Соколане", у згради Марије Трандафил, у Соколској улици. Приступ слободан и бесплатан. За рад Студентске матице постоји у Новом Саду велико интересовање. **А. Б.**

Скупштина Омладине Јаданске страже у Новом Саду

Нови Сад, 24 септембар

Омладина Јадранске стране у Новом Саду одржала је своју ванредну скупштину. Изабрана је нова управа: претседник г. Милорад Радонић, професор; потпретседник г. Владимир Вељковић, први секретар г. Душан Станисављевић, други секретар г. Милан Ивковић, први благајник г. Нестор Моровић, други благајник г-ца Јелена Ковачевић, статистичар г. Душан Марковић; чланови управе г-ца Милена Бркић, г.г. Симо Кентера, Рудолф Дворжак и Борислав Јеремски; надзорни одбор: г. Велизар Ковачевић, г-ца Катарина Богдановић, г.г. Адам Хофман и Васа Вукотић.

Велики пожар у Футошкој улици у Новом Саду

Штета износи око 200.000 динара

Нови Сад, 24 септембар

Прошле ноћи избио је пожар у кући г-ђе Марије Матић, у Футошкој улици број 38. То је типична новосадска кућа старинског типа у којој станује осо двадесет станара. У дворишту се налазе такође и неколико магацина и других сличних просторија.

Пожар је први приметио г. Љубислав Кацић, приватни чиновник, који се враћао из биоскопа. Он је одмах известио пожарну чету, која је убрзо стигла на место пожара и почела да гаси магацин који је већ био у пламену. Гашење пожара је било отежано због тога што је било неколико дефеката на штрцаљкама.

Ватра је углавном захватила магацин г. Наипауера, у коме се налазе корпе и други лако запаљиви материјал, а исто тако била је у пламену и вешерница, у којој су укућани још поподне кували пекмез.

На место пожара дошао је одмах и управник полиције г. Милан Јовановић са неколико полицијских чиновника и једним одредом жандармерије. После једног часа гашења, пожарници су успели да угасе пожар. Магацин и вешерница су потпуно изгорели. Још се није могло утврдити одакле је прво настао пожар: у вешерници или у магацину са кожом.

Приликом пожара знатно су оштећене и ствари станара ове куће, који су цео свој намештај морали најхитрије брзином да изнесу из куће. Укупна штета причињена овим пожаром цени се око двеста хиљада динара. Зграда је била осигурана код друштва Комерцијал-Унион.

Данас пре подне изишла је на место пожара комисија која је повела истрагу ради утврђивања узрока пожара. **А. Б.**

РАЗБОЈНИЦИ ПРОУЗРОКОВАЛИ ДВЕ ЖЕЛЕЗНИЧКЕ НЕСРЕЋЕ У МАНЏУРИЈИ

Шангај, 24 септембар

Д. Н. Б. јавља да је у Манџурији поново дошло до тешке железничке катастрофе. На пруги Чан Чун — Кирин разбојници су покварили колосек, те је услед тога воз испао из шина. Потом су разбојници навалили на настрадали воз и опљачкали путнике.

Погинуло је 11 путника, док их је 9 тешко повређено.

Санитетски воз упућен из Кирина такође је испао из колосека, те је том приликом погинуло још 19 лица.

НЕУСПЕО ЛЕТ ЊУЈОРК — КОВНО

Даблин, 24 септембар

Бивши амерички војни авијатичар Вајткус који је у суботу у Њујорку стартовао на моноплану „Литаника" за лет Њу Јорк — Ковно без спутњаша, није могао свој план да изведе. Услед рђавог времена над океаном нестало му је пре времена горива, услед чега је био принуђен да се, чим је стигао на ирску обалу спусти у близини аеродрома Балинроб. Пошто се спуштао по великој магли, моноплан је том приликом тешко оштећен, док је авијатичар као неким чудом остао неповређен. Г. Вајткус намерава да после поправке авиона продужи свој лет.

УСЛЕД ПАДА АВИОНА ПОГИНУО ПИЛОТ И ШЕСТ ОФИЦИРА

Париз, 24 септембар

Јутрошњи „Њујорк Хералд" (европско издање) објављује вест из Минхена да је још у уторак код Бергена, у Баварским Алпима, пао један војни авион и да су том приликом погинули пилот и 6 официра који су се враћали са маневара.

Пошто се несрећа догодила у забаченом алпијском крају, тврди лист, у Минхену се тек ноћас сазнало за ову катастрофу.

Локомотива отсекла руку раднику

Нови Сад, 24 септембар

Синоћ нешто пре поноћи брзи воз налетео је на пруги између Чортановаца и Сремских Карловаца на Илију Димитријевића, радника, који се враћао кући идући поред пруге. Илија није приметио воз и локомотива му је отсекла десну руку. Он је пренесен у Новосадску државну болницу, где је јутрос у најтежим мукама умро. **А. Б.**

ЈЕДАН ЗАПЛЕТЕН КРИМИНАЛНИ ДОГАЂАЈ

Тешко повређени трговац означује као свог нападача једног кројача, који, међутим, тврди да су их обојицу напали разбојници

Беране, 24 септембар

Један врло редак разбојнички напад десило се ових дана у непосредној близини Берана, необичан за ове крајеве.

На путу Беране—Рожаје, на четврт километру, више села Будимље, нападнут је Милован Ђуровић, угледни и богати трговац из села Полице, Срез берански, од стране двадесеттрогодишњег Арсенија Ивановића, кројачког радника, који је имао намеру да убије Ђуровића и опљачка му новац. Срећним случајем, Ђуровић је успео, иако тешко повређен, да се спасе сигурне смрти и да уз помоћ сељака, дође у Беране, где му је указана хитна лекарска помоћ.

По казивању Ђуровићевом, Ивановић је извадио револвер и опалио два метка, па потом, промењеним гласом, извикнуо:

— Нећеш више сикнут! Стој! Паре или живот!

Револверски хитци прошли су поред главе Ђуровићеве, који се толико био збунио да у први мах није знао да се спаше. Нападач је покушао да испали још неколико метака на Ђуровића, али му се заглавио метак. Ивановић, видећи да револвер не може ништа учинити, скочио је устрану и дохватио већу камениду, којом је гађао и погодио Ђурови ћа у главу. Мислећи да га је теже повредио и да ће га лакше савладати, нападач је узео конопче и покушао да му стави омчу око врата да би га на тај начин лишио живота. Ђуровић се отимао и у том гушењу нападач га је оборио на земљу, уда рајући га каменом по глави.

После дужег отимања Ђуровић је најзад успео да се Ивановићу отме испод руку и дао се у бекство ка Бе ранима. За њим је јурио Иванović, бацајући се камењем. Пошто се Ђуровић уморио и није могао даље да бежи, утрчао је у прву сељачку кућу и повикао за помоћ. Видећи га, Иванović је продужио пут за Беране у најнеберн трку. Тако трчећи уз пут он је скроио план како ће да се брани.

Сва залихан и тобоже уплашен, он је дошао у оближњу жандармеријску станицу и испричао командиру станице да су четири непозната разбојника напала на њега и тровала Ђуровића и Ђуровића тешко повредили. Двојицу разбојника, како он каже, који су били напали на њега, препознао је, тврдећи да су то били Радош Бајић, земљорадник, и Радосав брат Пуниша Бајић, кројач из Полице.

Баш у том времену када је Ивановић био у станици и причао о нападу, у варош су сељаци довели тешко повређеног Милоју, где му је у приватних болнице г. др. Вукота Д. Деловић указано хитну лекарску помоћ. Ђуровић је повређен на више места по глави и телу. Пошто је мало дошао к себи, Ђуровић је узет на саслушање. На саслушању је тврдио Ивановића, тврдећи да га је он напао, а да уопште није било других лица сем њега и Ивановића и да је Ивановић хтео да га убије и опљачка. На основу овога Ђуровићевог тврђења, Иванович је одмах лишен слободе и узет на саслушање. Истражни судија Окружног суда у Беранима г. Миодраг М. Талић одмах је повео истрагу у циљу проверавања исказа повређеног и нападача. Истра гом су утврђене неке чињенице на штету Ивановића. Поред тога истра гом је утврђено и то да је Ивановићева прича о неком тобожњем разбојничком нападу измишљена, што је, свакако, вероватно с обзиром на одређено казивање повређеног Ђуровића. За Ивановићево тврђење да су Радош и Пуниша Бајићи са још два разбојника напали на њега и Ђуровића током истраге утврђено је да је тенденциозно, пошто се Ивановић разводи са својом женом која је сестра именованих Бајића те је вероватно да их је из пакости претерано. Ивановић категорички одбија од себе да је он извршио овај напад на Ђуровића и дело не признаје. Али, пошто је истрага открила неке основе подозрења које тешко терете Ивановића, истражни судија г. Миодраг М. Талић донео је решење о хапшењу Ивановића, које је решење право кривично веће Окружног суда у Беранима на челу са претседником суда г. Стеваном М. Ђурићем одобрило као на закону основано, те је Иванович и дање остао у истражном затвору.

Овакав напад је, за последњих десет година, у овом крају незапамћен.

В. Б. З.

У БИОСКОПУ НОВАКОВИЋ ДАНАС
Грета Гарбо и Џон Џилберт
У МОНУМЕНТАЛНОМ ФИЛМУ Краљица Кристина
и сјајан комичар ЧАРЛ ЧЕЈЗ у филму ЧАРОБНИ ОПАСАЧ
7118

БЕЛЕШКЕ о ДОГАЂАЈИМА у УНУТРАШЊОСТИ

⊙ **Самоубиство вешањем извршила је Розалина Нађ из Малог Иђоша. Иза себе није оставила ништа из чега би се могао утврдити узрок самоубиства.**

⊙ **У селу Лебету, недалеко од Сурдулице,** погинуо је педесетогодишњи сељак Светозар Стојановић. Њега су убиле његова мајка Станоја ка и жена Стојадинка. На саслушању су изјавиле да је Светозар стално пијанчио и у таквом стању злостављао укућане. Обе жене налазе се у истражном затвору.

⊙ **Окружни суд у Славонској Пожеги** осудио је на осам година робије и трајни губитак часних права Винка Шпанића, из села Запоља. Вино је августа месеца ове године у свађи због деце убио боксером свога суседа Антуна Старчевића.

⊙ **У Великом Поповцу,** недалеко од Петровца на Млави, пре извесног времена сељак Антоније Новаковић преотео је своме брату од стрица Душана жену. Душан је више пута позивао жену да му се врати, али она није хтела. Због тога је дошло до свађе између Антонија и Душана. Антоније је револверским хицем тешко ранио Душана, а Радмила секиром свога бившег свекра Станислава. Злочинци су ухапшени.

⊙ **Премлатио је тринаестогодишњег шегрта** Антонија Хипа школски служитељ у Великој Кикинди Душан Гавранчић. Антоније је ускоро умро. Он је био довео у школу, у први разред, Владислава, сина кројача Марка Хипа. Служитељ Гавранчић је хтео да отера Антонија, шамарао га, бацио преко степеница и изгазио ногама. Власти су ухапсиле служитеља Гавранчића.

⊙ **У селу Орљевцу, код Славонске Пожеге,** јуна ове године Ружа Черек је секиром убила своју јуну Ружу Винковић. Они су се дуго нарничиле око једне њиве, коју је на крају добила Ружа Черек. Ружа Винковић је хтела да понова поведе парницу и пошла у Пожегу. Кад је за то чула, Ружа Черек појурила је за њом са секиром, стигла је и убила. Окружни суд у Славонској Пожеги осудио је Ружу Черек на 18 година робије.

У Лајковцу је основано Удружење четника

Лајковац, 24 септембар

Иницијативом неколицине старих четника-железничких службеника, грађана и сељака из околине Лајковца, основано је овде Удружење четника. Уписало се око 90 чланова.

У присуству делегата Главног одбора г.г. Ивана Тимотијевића, и Радовића изабрана је једногласно нова управа, у коју су ушли за претседника г. Филип Лончаревић, за потпретседника г. Душан Лукић, за секретара г. Радован Петровић и за благајника г. Драгомир Димитријевић. Чланови управе су г.г. Продан Живковић, Радоје Папић, Љубомир Грујић, Добривоје Вучковић, Војислав Лазаревић и Петар Сучић. У надзорни одбор ушли су г.г. Виноје Митровић, Владимир Стефановић, Анта Михаиловић, Милутин Ђенадић и Бранко Милић. **Ф.**

КЊИГЕ и ЧАСОПИСИ

ЈАВНОСТ, која излази под уредништвом Нике Бартуловића, доноси у 36 броју: О националном васпитању омладине од Нике Бартуловића; — Проблем нашег пољопривредног плана, од Дигаме. — Два схватања хрватског сепаратизма, од д-ра Богдана Прице. — Прелажење ученика из народне школе у средњу од Јосипа Шкљарића. — Далмација 1905 и 1935 од Живка Векарића. — Последњи националсоцијалистички конгрес, од д-ра Б. Добросављевића. — Сукоби канал и итало-абисински сукоб, од С. Верешчака. — Поред овога у овом су броју гласе: Споменик дон Ф. Булићу; — Гргур Нински и клерикализам; — О чланку др. В. Новака; — Шта се све пише; — Напичари „без икакве намаља". — Затим, преглед спољне политике, књижевни преглед, привредни преглед и многе белешке. — Лист излази недељно у свескама од три табака с корицама и цена је по броју динара 3.— У претплати: годишње 100 динара, полугодишње 60.— Претплата се упућује на издавачу: „Планета" Београд, Ускочка 8.

СТУДЕНТИМА ПРАВА. — Група студената и доктораната права на Правном факултету у Београду издала је изводе — потсетинке из: Народне економије, **Статистике,** Економске политике, Државног и кривичног права, **Грађанског права — први део — (општи део), Облигационог права — (општи и посебни део, уговор о осигурању и уговор у корист трећега),** Судске медицине, Трговачког права, Грађанско-судског поступка. Питања и одговори из трећег дела Грађанског права, решене практичне задатке из Кривичног и Грађанског права. Адреса: Р. Ђорђевић — Београд, — Поштански фах 729 или Јовановa 4а.

ГОДИШЊАК МАТИЦЕ СРПСКЕ ЗА 1936 ГОДИНУ. — Ушао је у штампу и биће готов до краја октобра „Годишњак Матице српске", великих илустрованих алманах за 1936 годину. „Годишњак" ће имати, поред календарског дела, преко двадесет штампаних табака одабраног штива и донеће прилоге многих наших познатих књижевника, научника и јавних радника, старијих и млађих. „Годишњак" ће добити сви чланови Матице српске бесплатно, а за нечланове у појединачној продаји по цени 10 динара. Поруџбине слати: Администрацији Матице српске, Нови Сад, Соколска 1.

СЛОБРАЋАЈ ДУНАВ — САВА — ЈАДРАН. — Пре неколико дана изишла је из штампе књига „Слобрађајни пут светске трговине Дунав — Канал — (Вуковар — Шамац) — Сава — Јадран и проблеми нашег речног, поморског и железничког слобрађаја" од г. Боре Стевановића инжењера и директора Државне речне пловидбе у пензији. У овој књизи г. Стевановић даје студију о скретању средњоевропске трговине, која се обавља Дунавом и која сада има везе са Средоземним морем преко пристаништа туђих држава, са једне стране Трста и Ријеке а са друге Бриле и Сулине. Да се та трговина упути на луке нашег Јадрана, идеја би била остварљива када би се прокопао један пловни канал, од Вуковара преко Винковаца на Шамац. Овај канал, дужине око 59 км. препречио би и скратио данашњи пловни пут Дунавом и Савом за 417 км. Из Саве ишао би железницом на наше луке: Сушак, Шибеник, Сплит, Метковић и Груж. Многобројним статистичким подацима о количини превезене робе Дунавом за последњих неколико година и подацима о подвозним тарифама, г. Стевановић показује могућност и корисност овог скретања Европске трговине по чисто наше привредне интересе. Сав трговачки промет, који сада иде Дунавом од Регенсбурга, Улма, Беча, Пеште и т. д. и који се сада креће за Средоземно море преко Трста и Бриле, пресао би овим каналом на наше железничке пруге, које везују Саву са нашим поморским лукама. Од овога би не само наша привреда имала користи, већ би тиме, ми себи осигурали у исто време, сопствен и независан пут нашој трговини за Средоземно море, а одатле и за океан, помоћу наших лука а не туђих. Дело г. Стевановића заслужује да се прочита, јер третира на техничко — економској основи по нас веома важно питање о међусобној вези и сарадњи, како нашег речног, тако и железничког и по морског међусобног слобрађаја, и то не само ради нашег извоза и увоза преко мора, већ и ради привлачења трговинског слобрађаја целе Средње Европе а нарочито суседних дунавских држава преко наших пристаништа и лука. —

ЛИЧНЕ ВЕСТИ

ДР. ВИЛМА ЈАНИШЕВА-РАШКОВИЋ специјалиста за женске болести и порођаје, орд. Коларчева 3 (Зграда 1 спрат од 2—4. Тел. 22-976.

БЕОГРАДСКИ ЖИВОТ

Уторник, 24 септембар

Народно позориште — (20.30) „Тешка времена“ (први пут).

Коларчев народни универзитет — (20.30) Концерт хора Магдебуршких мадригалиста.

Уметнички павиљон „Цвијете Зузорић“ — (8—18) Изложба слика г. Ђура Радоњића.

Београдска берза — ради од 11 до 12 часова, а Продуктна берза до 12.30 часова сваког дана осим суботе.

Театер Варијете Палас (22) једини велики септембарски варијетски програм, Јакман ексцентричар на клавиру, бура смеха, те више бриљантних атракција, 25 уметника и лепотица, цене солидне свестрано познате.

Код Нове скупштине пева севдалинке омиљена Паула Бехмен и Анкица Мусић уз пратњу одличног оркестра. Пиће првокласно, добро рас хлађено, кујна одлична, роштиљ увек богато снабдевен. Тел. 29-029.

Ресторан „Два Побратима“, Поенкареова 35. Свако вече концертира омиљена Дамен капела под управом г-ђе Катице Чоки и приказа Гаге — све чланице свирају и певају омиљене севдалинке. Препоручује се домаћа кујна и разни мезелуци са роштиља. Пиће првокласно. Ресторатер Мих. Р. Николић.

Реновирана кавана „Љубић“ Војводе Мишића 9. У свако доба гурмански мезелуци на роштиљу и првокласна домаћа кујна. Пиће првокласно. Вина жупска. Моли за посету, Живота Ђорђевић, бивши царински шпедитер.

Ресторан — пивница „Топола“ тек пуно реновирана. Првокласна домаћа кујна. Гурмански мезелуци на роштиљу и пању у свако доба. Пића најбоља домаћа. Цене популарне. Издаје храну и ван радње. Свакодневно увече концертира оркестар г. Предрага Грачанина — Ваљевца. Нова управа „Тополе“ Ђока Ж. Ђорђевић.

У ново реновираном ресторану „Орач“ угао Жоржа Клемансоа и Таковске певају популарне певачице **Нада Зајечарка** звана **„црна звезда“** и омиљена **Стана Јаковљевић** (Сремица), уз суделовање чувеног хармоникаша **Николе Петровића** зв. **„Бучук“** и **Браће Смук** (Смедеревца). Кујна и пиће првокласно. — Роштиљ богато сортиран. За добру посету моли кавеција од „Орача“.

Кафана — ресторан „Херцеговина“, Цара Николе Другог 65, свако вече пева омиљена Данче — цигање Јанковић са сестром Зорицом уз пратњу њеног оркестра и чувеног хармоникаша Мила Симића „Загорица“. — Кујна и пиће првокласно. Роштиљ увек богато снабдевен.

ДЕЖУРНЕ АПОТЕКЕ

Наумовић Ђорђе, **Краља Петра 83** (тел. 23-291); Антонијевић Коста, **Балканска 32**, (тел. 21-040); Бајо др. Синиша, **угао Булевара Ослобођења и Охридске улице** (тел. 23-137); Јовановић Милисав, **Зелени Венац 14**, (тел. 23-018); Милошевић Милорад, **Краља Александра 256** (тел. 22-917); Прендић Светислав, **Краља Александра 68**, (тел. 20-264); Станишевски Станислав, **Булевар Војводе Мишића 13**, (тел. 26-464); Тасић Душан, **Кнез Милетина 49**, (тел. 21-214); Трајковић Светислав **Кнежев Споменик 2**, (тел. 20-649); Анђелковић Владислав, **Престолонаследников трг 35** (тел. 28-588); Марковић Миодраг **Престолонаследника Петра 80.**

Станица за спасавање и брзу помоћ: 23-456.

Око 200 пожара је избило у Горњем Банату за девет месеци

Само у Великој Кикинди је забележено 73

Велика Кикинда, 24 септембар

Овако велик број пожара, забележен у току 9 месеци, не памти се ни једну годину. Јер, није прошла ни једна ноћ а да стражар са торња Градске куће није алармирао ватрогасце. За време вршидбе а и раније, пожар је избијао редовно сваке ноћи.

Само у Великој Кикинди забележено је до 21 септембра укупно 73 пожара. Овде су урачунати и они пожари који су избијали у атару, као и мањи који су причињали незнатну штету, или су на време локализовани.

За последња три дана избила су три пожара. Овом приликом су изгорела 3 куће: г. г. Спире Путника, Ј. Клајна и Милана Гавранова, коме је изгорела и столарска радионица. Објекти су били осигурани. Врло је рет ка кућа која је изгорела а да није била осигурана.

Сем Велике Кикинде, много пожара је забележено и у горњем Банату. Нарочито у Крстуру и Балу. Тамо је такође највише пожара забележено за време вршидбе. Са пожарима који су забележени у Великој Кикинди, према изјави ватрогасне чете а и осигуравајућих друштава, у Горњем Банату је за девет месеци за бележено укупно 195 пожара.

Осигуравајућа друштва имају огромног посла око ликвидирања оси гурине, тако да често пута мора и власт да интервенише. М. Л.

ИОСКОПИ

Корзо — (15) 1) Очи чарне... (Хари Бор, Симона Симон); 2) Факс новости; 3) Риголето.

Колосеум — (15) 1) **Црвени јахач** (Свет. Петровић, Камила Хори, Оскар Сима); 2) **Универзум новости.**

Коларац — (15) 1) **Карневал у Шпанији** (Марлен Дитрих); 2) **Парамунт новости**; 3) **Музички филм.**

Касина — (15) 1) **Девица Орлеанска** (Ангела Салокер); 2) **Факс новости.**

Уранија — (15) 1) **Гроф Монте Христо** (Роберт Донат, Елиза Ланди); 2) **Нови Мики Маус**; 3) **Парамунт журнал.**

Метропол — (15) 1) **Доктор Х**; 2) **Евино оружје** (Вилиам Повел), Бети Давис); 3) **Парамунт журнал.**

Новаковић (башта „Париз“) — (15) 1) **Краљица Кристина** (Грета Гарбо, Џон Гилберт, Левис Стон); 2) **Чаробни опасач** (Чара Чеј).

Врачар — (14) 1) **Карневал у Шпанији** (Марлен Дитрих); 2) **Универзум новости**; 3) **Музички филм.**

Авала — (15) 1) **Принц Рајских Острва** (Дон Хозе Мохика, Мона Маркс, Кончита Монтенегро); 2) **Факс новости**; 3) **Музички филм**; 4) **Мики Маус.**

Балкан — (15) 1) **Шамика у мораници** (Шамика Коен); 2) **Афера ни жењера Угрона** (Паул Хартман); 3) **Мики Маус.**

ПРИЛОЗИ

ВЕЛИКИ ДОБРОТВОР ШТИЋЕНИКА ДОМА СЛЕПИХ У ЗЕМУНУ. — Извршни комитет Народне банке, у Београду, донео је одлуку да се поводом славе овога Дома, која је на Крстов-дан 27 септембра, исплати овој установи на име банчиног добровољног прилога сума од 3.000 динара. Та сума је примљена на банчиној благајни и унета у дом ску споменицу, па су њоме осетно повећана средства потребна Управи Доиског за рад око школовања све деце, оба пола, и доживотног збрињавања слепих девојака и одраслих слепих мушкараца у новим Домовима слепих Витешког Краља Александра Првог Ујединитеља, у Земуну, где има места за њих четиристотине. Ценећи данчији рад овога Дома, уважени претставници Народне банке често пута се сећају својим племенитим одлукама шти ћеника ове установе не само о Крстовдану, што чине редовно, већ и више пута преко године. Колико им је на срцу ова установа види се и по томе што је Народна банка, из ранијих година, уписала велики број својих умрлих претставника, чланова и чиновника, за добротворе и велике добротворе на овом њи хуманијем месту, а ове године 25 јула, уписала за великог добротвора овог Дома свог бившег гувернера поч. Игњата Бајлони. Домови слепих Витешког Краља Александра Првог Ујединитеља, у Земуну, први су и једини споменик своје врсте у Југославији, јер у њима има места за све оне старије слепе, оба пола, које је потребно доживотно сместити. Народној банци и њеним уваженим претставницима, као великим добротворима, слепи штићеници и Управа овог Дома најсрдачније захваљују на овој пажњи.

СЛЕПИМ ДЕВОЈКАМА У Страхињића Бана 45 Београд приложила је 500 динара г-ђа Наталија и г. Сава Гајић пук. у пенз. на дан шестомесечног помена 24 о. м. своје драге помајке пок. Марице Настасијевић и уписују врлу покојницу за добротворе слепих девојака. Техничка банка по налогу Одбора задужбине „Јефтовина“ на дан годишњег помена покојне Јефтовић приложила 300 дин. Прилози су намењени за зидање Дома старијим слепим девојкама без обзира на године старости. Одбор у име својих питомица топло благодари на прилозима и сећању најбедних. Марици, пок. Јефтовићу нека је вечан помен и лака земља. Телефон 29-006.

ПРЕДАВАЊА

ПРЕДАВАЊЕ О РАДНОЈ СЛУЖБИ У НЕМАЧКОЈ. — У уторник, 24 септембра, одржаће г. др. Карл Милер, асистент Универзитета у Бону предавање у сали Друге мушке гимназије — Поенкареова улица — О др жавној радној служби као новом облику народног универзитета са конвиктом. Предавач, који се истакао као писац више запажених дела у области народне економије и финансиских наука, објасниће у овом свом занимљивом предавању на немачком језику начин извођења опште обавезног рада, у Немачкој, као и занимљив живот ових обвезника у некој врсти конвикта, где се учесници уче и усавршавају у свим правцима. Улаз за чланове Југословенско — немачког друштва бесплатан, нечланови плаћају 3 и 2 динара. Почетак у 10 часова.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

СУВИШНО „НЕ“

Лепо уређена продавница хлеба и пецива у строгом центру. Све у њој импонује, а највише отсечни позив на зиду:

„Не дирај рукама!“

Улази угојен човек. Чим га погледате, не можете да се отмете осећању да су му руке страховито масне. Тражи једну кифлу. Скроман захтев, али господинове пробирачке амбиције су огромне. Десет кифли је опипао док није изабрао једну.

Ни један продавац није му скренуо пажњу на натпис. Реч „не“ на том натпису могла би се комотно избрисати. О.

◆

ОДЛИКОВАН

У име Његовог Величанства Краља Петра Другог, Указом Краљевског Намесништва, на предлог г. Министра трговине и индустрије, одликован је Орденом Светог Саве трећег реда Милан Савић-Шварц, генерални конзул Краљевине Југославије у Цириху.

*

Г. Милан Савић-Шварц развио је последњих година велику активност не само на учвршћењу привредних веза између Југославије и Швајцарске, већ је успео да приреди читав један низ уметничких и спортских приредби које показују живи интерес и културну узајамност између наше земље и Швајцарске.

Г. Савић-Шварц је исто тако развио велику делатност и на пропаганди нашег туризма. Као што је познато велики број швајцарских туриста летује на Јадрану и учествује у великом броју у друштвеним путовањима која под нашом заставом приређују наши бродови по Јадранском и Средоземном Мору.

◆

ПЕНЗИОНИСАЊА

У име Његовог Величанства Краља Петра Другог, Указом Краљевског Намесништва, на предлог г. Министра унутрашњих послова, пензионисани су: др. Иван Сенековић, начелник Среза грачачког, 4 групе 1 степена; Густав А. Хуш, претседник Градске полиције у Цељу, 4 групе 2 степена; Милан Т. Хузјак, бански инспектор 4 групе 2 степена Краљевске банске управе Савске бановине.

◆

УНАПРЕЂЕЊА У МИНИСТАРСТВУ ПОЉОПРИВРЕДЕ

У име Његовог Величанства Краља Петра Другог, Указом Краљевског Намесништва, на предлог г. Министра пољопривреде, унапређени су: за пољопривредног саветника Краљевске банске управе Дунавске бановине, 5 групе, Светолик Симеуновић, виши пољопривредни приставник, 6 групе; за пољопривредног саветника Пољопривредне контролне и огледне станице у Топчидеру, 5 групе, Владимир Мартиновић, вишн пољопривредни пристав, 6 групе; за вишег пољопривредног саветника Краљевске банске управе Моравске бановине, 4 групе 2 степена, Стојадин Стаменковић, пољопривредни са ветник 5 групе.

◆

Г. ЦРЊАНСКИ ВЕЧЕРАС ГОВОРИ НА РАДИЈУ

Књижевник г. Милош Црњански одржаће вечерас, у седам и по часова, на радиу предавање са темом: „Прве борбе око Београда“.

◆

ЖЕЛЕЗНИЧКА ПОВЛАСТИЦА ЧЛАНОВИМА МАТИЦЕ СРПСКЕ

За учествовање у редовној скупштини Матице српске, која ће се одржати у Новом Саду 30 септембра, Министарство саобраћаја одобрило је члановима повластицу вожње у пола цене, која важи од 27 септембра до 3 октобра 1935 за све разреде осим експреса. Матични чланови купиће на полазној железничкој станици целу карту и легитимацију за повластицу, коју ће оверити канцеларија Матице српске на дан скупштине. Купљена цела карта важи за бесплатан повратак.

◆

МОГУЋНОСТ ДОКАЗА МАЊКА КАМАТНОГ ПРИХОДА КОД РЕНТОВНОГ ПОРЕЗА

Према чл. 68 Закона о непосредним порезима од 1928 године било је одређено да се каматни приход у случају ако није био утврђен исправом, нити се иначе могао утврдити, има узети са 6% годишње од вредности дуговинског износа. Ова одредба је § 24 Закона о буџетским дванаестинама за 1935/36 годину у толико измењена односно допуњена што је одређено да се споменути пресумирани каматни приход може узети за основицу рентовног пореза само у случају у колико уговорне стране у поступку разреза пореза или у жалбеном поступку не докажу што друго. Због тога се упозоравају порески обвезници на ову одредбу која је за њих повољна, како би у смислу исте могли своје интересе заштитити.

Претставници Удружења млекара произвођача код г. Министра пољопривреде

Под вођством претседника Удружења млекара произвођача у Београду г. Миливоја Костића, посетила је делегација Удружења г. Светозара Станковића, министра пољопривреде, и том приликом изнела му све тешкоће са којима се боре данас произвођачи млека. Нарочито су делегати истакли да услед тога што код нас нема плана о унапређењу млекарства нити закона о млекарству, деше велике количине млека неискоришћене и ометају правилан ток продаје млека и млечних производа у држави. Млекари су молили и да се о извозу млечних производа поведе рачуна.

Такође су умолили г. Министра да се у његовом ресору осигуре посебан отсек за млекарство, као и да се што пре донесе Уредба о организацији млекара произвођача који свој производ односе на продају у Београд, Земун и Панчево у принудна привредна удружења.

Г. Министар је показао велики интерес за ову важну грану, и обећао да ће у најскорије време сазвати анкету о млекарству, на коју би дошли изасланици Министарства пољопривреде и практичари. Исто тако г. Министар је изјавио да је извоз у иностранство сточне хране за брањо, као и да је Министарство саобраћаја дало попуст од 50% на железницама за довоз хране из удаљенијих крајева намењене сточној исхрани.

НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ

25 септембар

ХОФМАНОВЕ ПРИЧЕ

У среду, 25 ов. мес. даје се у славу Споменика после великог успеха „Хофманове приче“, фантастична опера од Офенбаха у потпуно новој режији г. др. Хецела и новој сценској обради.

У главним улогама г-ђе Милетић, Нури-Хаџић, Јовановић, Јеланић г. г. Поповић, Пиклер, Јанковић, Милутиновић, Швејић, Братуш, Тупаковић, Петровић, Трифуновић. Помоћи пао г-ђа Хас. Судеђује целокупан балетски ансамбл.

Диригент г. Брезовшек. Редитељ г. др. Хецел. Декор и костими по нацртима г. Жедринског.

Цене места од 5 до 45 дин. Повластице важе.

Почетак тачно у 8.30 час. увече.

НАРЕДНА ДРАМСКА ПРЕМИЈЕРА

Наредна драмска премијера биће „Товариш“, комад у четири чина од Жака Девала, у режији г. Кулишића. Као „Топаз“ Марсела Паљуа, „Товариш“ је приказиван на многим великим позорницама у свету и свуда је имао успеха. Случај руске емиграције царске крви добио је у интерпретацији Жака Девала, иако је то у књижевностима свих народа скоро општи мотив, нов фак, то је срећна мешавина маште, која делује као стварност, и голе стварности дао је људи који вечито сањају о повратку у Русију. Комад је и весео и тужан, и груб од нагомилане стварности и пун горке ироније у исти мах. У врло занимљивој подели уложе лике кнегиње Татјане тумачиће г-ђа Дуталић. Снажну личност њеног мужа, кнеза Михаила Александровића Уратијева оживеће на нашој сцени г. Златковић. Совјетског комесара Димитрија Гороченка игра г. Жикановић. Социјалистички посланик Шарл Арбезиа г. Богић, његова жена Фернанда г-ђа Е. Микулић. У осталим улогама г-ђе М. Поповић (Елен), Прегарц (Леди Керигап), Хаџић (г-ђа Шофурије-Дибиен), Н. Параноc (Огистина), М. Д. Поповић (Луј) и г. г. Петровић (Жорж Арбезиа), Н. Јовановић (Џими)), Антонијевић (Гроф Феодор Андрејевић Брежански), Васић (Г. Шофурије-Дибиен), Бошковић (Мартло).

ВЕСЕЛО ПОЗОРИШТЕ „ХАРЛЕКИН“

Под управом Ст. Живановића, у бањи код „Империјала“, свако вече даје своје представе. У припреми је словеско вече. Улаз бесплатан. Почетак у 21.15.

УКРАЈИНСКА ПРЕТСТАВА. — У позоришној сали Руског дома (Краљице Наталије ул. бр. 33) даје се 6 октобра т. г. претстава историске украјинске драме од чувеног украјинског књижевника Т. Шевченка: „Назар Стодоља“, драма у 3 чина с певањем, хором и играњем. У другом чину велики мешовити хор изводи чувене „Вечерници“ од Нешчиниског. По четак у 20 часова. Цене улазинца од 5 до 10 динара. Улазнице се могу добити сваког дана на каси Руског дома и у модном салону Персиде Ришковић, у Кр. Милана ул. бр. 3.

Епидемија грипа у Бечу

Беч, 24 септембар

У Бечу већ неколико дана јако се шири епидемија грипа. Неколико стотина лица је оболело. Лекари кажу да је грип овога пута благ и безопасан у свом току. Болест је пропраћена јаком грозницом и прогиденим јаким боловима у стомаку. До сада нема смртних случајева.

КОНЦЕРТИ И ЗАБАВЕ

СВЕЧАНИ КОНЦЕРТ — НЕМАЧКА ХОРСКА МУЗИКА КРОЗ ПЕТ СТОЛЕЋА. — У уторак, 1 октобра, у 20.30 час. у сали Коларчевог универзитета, наступа први пут у Београду, славни немачки мешовити хор **„Магдебургер Мадригалхор“. Диригент г. Макс Јанзен.** На програму: Бах, Хајдн, Моцарт, Бетовен, Шуман, Вебер, Брамс, Лист, Р. Штраус и др.

Улазнице од 10 до 30 динара, продају се на благајни Коларчевог универзитета и код „Хармоније“, Престолонаследником трг 12.

БЕРЗЕ

Београд, 24 септембар

Тенденција код девиза на данашњем састанку Београдске берзе нешто је попустила. Пали су Лондон, Милано, Њујорк, Амстердам и Праг. Незнатно су чврши Париз, Брисел и Берлин. На ефектном тржишту тенденција код државних папира је попустила. Нарочито је запажено да ни су котирани 4% аграрне, 7% и 8% Блеров зајам, 7% стабилизациони и 7% заложнице Државне хипотекарне банке.

Промет у динарима код девиза био је 600.000, а код државних папира 920.000.

На продуктној берзи у тенденцији није било никаквих промена.

Девизе (понуда — тражња са приморм): Лондон 216.89 — 214.83; Париз 290.19 — 288.75; Њујорк 4382.04 — 4345,72; Њујорк кабл 4404,04 — 4367,72; курс долара за обрачунавање 4363,88; Женева 1431.29 — 1424.22, Милано 359.04 — 355.95; Праг 182.02 — 180,91; Амстердам 2977,90 — 2960,30; Берлин 1769,95 — 1756.08; Брисел 744,60 — 739,54; Варшава 829,91 — 823,41.

У приватном клирингу: Лондон 233,80 — 232,20; Беч 862,35 — 852,35; Будимпешта понуда 890, Мадрид понуда 570; бонови Грчке банке 31.76— 31.06.

Државни папири (понуда — тражња): Ратне ратне штете промпт 365— 364, рађено по 367 — 364.

7% инвестиционн зајам 82.50 —81.50 рађено по 82.

6% државне обвезнице по 5000, 66 — 65,50, рађено по 66.

2500 6% Државне обвезнице: 65,50 — 64.75, рађено по 65,50 — 65.

Акције (понуда — тражња): Народне банке понуда 6000; Привилеговане аграрне банке 232 — 231, рађено по 232 — 230; Извозне банке тражња 270.

Лозови: Дувански лоз тражња 11.

ПРОДУКТНА БЕРЗА

Пшеница (понуда — тражња): вагон Банат 150 — 145, рађено 150; вагон Срем — Славонија 155 — 150, рађено 152,50, лађа Тиса 160 — 155.

Кукуруз: паритет Вршац 96 — 93, шлеп Сава 102 — 99.

Овас: 125 — 120, рађено 122.

ЦИРИШКА БЕРЗА

Београд 7; Париз 20.27; Лондон 15.12; Њујорк 307,625; Брисел 51.975; Милано 25.04; Амстердам 207.85; Берлин 123.80, Праг 12.75, Беч 57.40, Атина 2.88, Букурешт 2.50, Мадрид 42; Штокхолм 77.975.

ЗАГРЕБАЧКА БЕРЗА

Девизе: Амстердам 2960.30—2974.49; Берлин 1756.08—1769.95; Брисел 739.54—744.60; Лондон 214.83—216.89; Милано 355.45—359.04; Њујорк, чек 4345.72—4382.04; Париз 288.75-290.19; Праг 180,91—182.92; Цирих 1424.22— 1431.29.

Приватни клиринг: Беч 8.545— 8.645 (8.595); Лондон 232.95—234.55 (233.75); Пешта не котира; Мадрид 563 роба; грчки бонови 31.15—31.95 (31.5).

Државни папири: Ратна штета каса 362—364, 362—364; за уплатимо октобар 365; за новембар 365; за децембар 365;

7% инвестиционни зајам 79 роба;

6% беглучке обвезнице 63—64.50, 63.50;

8% Блер 79—81.50;

7% обвезнице стабилизационог зајма из 1931 г. 80—81. 80.50.

Акције: Народне банке не котирају; Привилеговане аграрне банке 225—231.

Папири индустријских предузећа: Осјечка шећерана 120 новац; Трбошље 100; Исис 40.

У Белановици се подиже народно купатило

Белановица, 24 септембар

Друштво за унапређење Белановице успешно ради и досад је постигло лепе резултате. Оно је пре извесног времена изградило одличан водовод, а сада подиже народно купатило. На челу Удружења налази се г. Лазар Матијевић. Изградња купатила коштаће око 40.000 динара.

Поред помоћи банске управе у Новом Саду од 15.000 динара, Централни хигијенски завод у Београду дао је инсталације, а у Удружење Рудни чана послало је прилог у новцу. Са ми мештани дали су грађевински материјал и радну снагу. Купатило ће бити модерно уређено и доста велико. Сиромашни ће се у њему бесплатно купати. Д. К.

Тек две речи, али оне тако много значе сваком младом девојком која жели за светом успех. Мушкарац рвех привлачи магнетски утапај нежне, свилене, беле коже и нежног тена. Данас може свака жена брзо подстицати своју привлачност једноставно употребљавајући нови крем Токалон, беле боје (не мастан). Већ за 3 дана догађа се промена која изненађује. Проширене поре, сузичице и брадице од рупора нестају, док кожно ткиво постаје нежно и бело. Опробајте и Ви овај једноставан рецепт, ако сте жељни нарке дубоки мушкарци.

56442

СТАЛНА ИЗЛОЖБА И НАЈБОГАТИЈИ ИЗБОР

све врсте пећи, прве и емајлиране. Преглед слободан куповина необавезна. Ценовник на захтев шаљемо бесплатно.

ГВОЖЂАРСКА ТРГОВИНА

Аврама Филиповића и Брата

Београд — Краљев Трг 11
Телефон 22-600 и 25-307

7080

Продаја старог аутомобила

По решењу Градског већа Обр. 24516-35 Дирекција трамваја и осветљења расписује усмену лицитацију за продају једног старог аутомобила марке „Форд" на дан 3 октобра 1935 год. у 11 часова на имању „Пионир".

Лицитанти имају да положе на Депозитној благајни Поглаварства града Београда на дан лицитације а најдаље до 10 часова пре подне кауцију од динара 1000.— у готову.

Аутомобил може се видети на имању „Пионир".

Из канцеларије Дирекције трамваја и осветљења Дбр. 23310 од 14 августа 1935 године. 7130

НАСТАВА

СПРЕМАН СТУДЕНТ, са дугогодишњом праксом, спремао бих и контролисао децу боље београдске куће преко целе године из свих предмета, свих разреда. Специјално математику и језике. Упитати: Светолика Лазаревића, Студенски Дом, бр. тел. 22-525.

66419

ИНСТРУКТОР са дугогодишњом праксом спрема ученике-це из свих или из појединих предмета, специјално из француског језика. Рад може отпочети одмах. Јавити се на адресу: М. Чаћеновић, студент, Стишка ул. бр. 31.

66435

ЗАНАТЛИЈЕ, ЛИЧИОЦИ!

НИШТА ЛАКШЕ но изгубити муштерију лошом послугом, која је веома често последица непажње приликом набављања ваших потребштина. Веома важно је, да употребљавате **ДОБАР ФИРНИС**, који не лепи, добро суши, не треба много сикатива ни терпентина. Зато

купујте само

и Ваше ће Вам муштерије остати верне!

Складишта у свим већим крајевима државе, **Експозитура у Београду,** Травничка број 1. 6880 Телефон 28-0-11

АКУМУЛАТОРИ

ОРИГИНАЛНЕ ЕНГЛЕСКЕ ИЗРАДЕ **„EXIDE"** за све марке аутомобила, од 6 и 12 волти.

ЦЕНЕ ВРЛО ПОВОЉНЕ.

ТРГОВИНА АУТОМОБИЛА И ПРИБОРА

АУТО-ОМНИА

ЛАЗАРА Л. МИЛИЋЕВИЋА, Краља Александра бр. 11. 6678

Раденска вода најбоља, најздравија!

ГЛАВНО ЗАСТУПСТВО ЗА БЕОГРАД:
РАДОШ С. НЕДИЋ, СТИШКА 1. ТЕЛ. 20-378
ГЛАВНО ЗАСТУПСТВО ЗА НОВИ САД:
АРНОЛД ХОФМАН, Футошки пут 37. Тел. 33-08

7110

Државна Класна Лутрија

У корист играча промењен је план извлачења за 31 коло и повећана количина и висина већих добитака тако да ће играчи добити

9 премија: 2,000.000, 1,000.000, 500.000, 400.000, 300.000, 2 по 250.000, 2 по 200.000.

45.000 добитака: 5 по 200.000, 12 по 100.000, 14 по 80.000 и 44.969 мања добитка.

Поред велике могућности за огромне добитке играчи имају задовољство са услугом код куповине срећака из среће лутријске радње

СЛОБОДАНА М. ВАСИЋА

Београд — Цара Николе улица 34

Из увуташњости довољно је срећке поручити дописницом. 7140

ПРОДАЈЕМО ДВЕ МОДЕРНЕ ПАЛАТЕ

ВЕОМА ПОДЕСНЕ ЗА РЕНТУ И УЖИВАЊЕ

Исте се налазе на најлепшем месту за становање у Београду, а у побочним улицама између Крунске и улице Краља Милана. И то: Прва нова модерна кућа висок партер и 3 спрата са 10 савршено елегантних и угодних станова од по 2, 3 и 4 простране собе уз најмодернији конфор. Купатила и кујне све су у плочицама, сваки стан има по два улаза. Модерна фасада елегантан улаз у мермеру и гипсу. Станови су сви са лица јер је велики фронт. Сигурна рента годишње дин. 144.000, цена дин. 1.100.000 од које се одбија мањи хипотек. дуг са 7%

„ЈУГОСЛАВИЈА"

Завод за куповродају непокретних имања, Престолонаследников трг бр. 6 (Теразије). Телефон 28-4- 26. 7132

СТАНОВИ

СТАН ОД ДВЕ СОБЕ ПРЕДСОБЉЕ, КУЈНА и ШПАЈЗ. Цена Дин. 500.—. Мањи стан соба предсобље и кујна излаже се за 400.— динара. Упитати Велбушка ул. бр. 5. 3080

СТАН, здрав ново реновиран: 2 велике собе, кујна са чесмом, предсобље, употреба купатила, подрум, вешерница код Вајфертове пиваре Америчка 5. Цена 750.—. Телеф. 20371.

КУПОВИНА и ПРОДАЈА

ПАЖЊА код „МИКЕ" Кр. Александра 6. Добићете Тренчкоте и Бере Мантлове у великом избору. Упамтите код „МИКЕ" Кр. Александра 6. 7132

БЕОГРАЂАНИ — одлични УГАЉ ЛИГНИТ јефтинији од дрвета 70% сем тога има већу калорију 80% но дрво. Одличан за све врсте пећи, штедњаке, етажиња грејања. Само вагонска продаја: 1500 дин. 10.000 кгр. истоварено пред нашом кућом. **Томашевић,** телеф. 20-371. 66337

ОКАСИЈОН! Луксузни ауто Кабриолет красан мало потрошња бензина. Цена 33.000 ¼ цене коштања. Мајер Д. Теразије 25, трговина. 66423

7173

САВРШЕНО НЕГУЈЕ ЗУБЕ
ОДИС ПАСТА МЕРИМА 7142

ПРОДАЈЕМО ВИЛУ НА УГЛУ

Партер и спрат осл. порезе врло солидно сграђена. На целоме спрату 1 модеран стан од 4 простране паркетиране собе и комплетан луксузни конфор, са терасама и балконом. У партеру 2 лепа стана од по 2 собе и остало. Особито лепо уређена башта све у зеленилу и цвећу, сунчана страна, улица асваптирана трамвај пред кућом. Налази се код Кнез Милетине улице. Потребно у готову само дин. 150.000 и да купац прими дугорочни хипотекарни дуг са 7%. За преглед и остало обратити се посредништву:

„ЈУГОСЛАВИЈА"

Престолонаследников трг. бр. 6 (Теразије) тел. 28426. 7167

ОДОБРЕНЕ УЏБЕНИКЕ ХИГИЈЕНЕ

за III, IV, VI, VII разред гимназије

д-ра ВЛАДЕ СТАНОЈЕВИЋА

ИМАЈУ СВЕ ВЕЋЕ КЊИЖАРЕ 6820

СЛУЖБА

50 ОБУЋАРСКИХ РАДНИКА за кована и шивени посао потребни су Фабрици коже и Обуће Петра Арамбашића, Београд. 7156

РАЗНО

МЛАДИЋ 18 ГОД. Моли добре људе за ма како запослење, има добре сведобе и препоруке. Понуде на Голуб Н. Булзфић, Краља Милана 35, Београд. 7158

ЧИНОВНИЦУ ИЛИ ЧИНОВНИКА за модерно књиговодство (истовремено месечни прорачуни и изводи тражбина и дугова, рад са клијентима, авиденција бонова, архива, дактилографија), тражи кредитна задруга „Пезет", Призренска 9. Својеручно писане понуде са назначењем старости, брачног стања, школске спреме, досадашње службе, фотографијом, адресом и висином плате. 60440

„ИМЕНИК МЕСТА КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ" цена 120 дин.; **„Кућевласници и закупци"** II издање, цена 5.—; **„Народно претставништво Краљевине Југославије"** цена 10.— и **све шаховске књижице** од 5-10 дин. могу се добити у свима већим књижарама и код писца **Ј. М. Овадије,** адвоката — Београд, Кр. Петра 59, чек. рачун 54260. 7164

ШТАМБИЉЕ и штампање ствари најбоље и најбрже израњује **„Прогрес" Јос. С. Химелрајха** — Београд, Брианова (Дворска) 1, сопствени изуми уређаји патент. бр. 8091. гаранција су за првокласну израду телефоном 27339. 6723

Зумбула, лала, нарциса, анемона и т. д. добила лукове из Холандије и продаје фирма

Тодор Мраовић и друг
БЕОГРАД
Кнез Михајлова 19. 7124

Увезана продаја дувана

ПРОДАЈЕМО ИМАЊЕ на Теразијама

Партер кућа од тврдог материјала луксузан стан за купца са 5 великих соба и најмодернији конфор, и још кирије 2.000 дин. месечно. Велики плац око 800. кв. метара, особито лепа башта са благородним воћем и цвећем и све у зеленилу, а може се подићи још једна велика зграда за ренту и ea опет остане сазашња зграда да лепом баштом. Широк колски улаз. Канализација увелена:

Услед фамилијарних разлога ово се имање продаје за невероватно повољну цену тако да је у готову потребно само дин. 500.000 и да се прими дугорочни хипотекарни дуг са 7%. Сам плац преставља вредност 1,000.000 дин. Зато озбиљни интересенти треба у сопственом интересу да се обрате Заводу за куповродају непокретних имања

„ЈУГОСЛАВИЈА"

Престолонаследников трг бр. 6 (Теразије Телефон 28426. 7166

ЗБОГ НАПУШТАЊА РАДЊЕ

ПРОДАЈЕМ СВУ СТАКЛАРСКО-ПОРЦЕЛАНСКУ РОБУ ПО НЕВЕРОВАТНО НИСКОЈ ЦЕНИ. ЗГОДНА ПРИЛИКА ЗА СВАКОГА ДА СЕ ПО НИСКОЈ ЦЕНИ СНАБДЕ.

„КРИСТАЛ"
СТАКЛАРСКО-ПОРЦЕЛАНСКА РАДЊА
Радмило Ј. Радојковић
БЕОГРАД, Кнез Михаилова ул. 39
Телефон 20-704 7115

КУЋА У ЦЕНТРУ БЕОГРАДА

Продаје се хитно и невероватно јефтино. Једна од најлепших и најмодернијих палата до данас, нова прошле године завршена, порезе ослобођена 20 година. Партер и 3 спрата, грађена од најскупоценијег материјала. Плафони гипсани, улаз и степенице у природном мермеру, кашиј од никла, сва споредна одељења у плочицама, у купатилима зидане каде, од скупоценог и луксузне керамике а дрвенарија већином од тврдог дрвета. Станови су од 2 собе, претсобље, кухиње, купатило и све остало, сваки стан има кухињску терасу. За сопственика стан 4 собе хол гардероба, кухиња, купатило, девојачка соба, зимска башта и све остало. Кућа доноси ренту 120.000 годишње. Цена само 600.000 у готову и мали хипотекарни дуг. Купац куповином ове куће добија сигурну ренту на уложен новац 14% чистих, по одбитку свих трошкова. Кућа се налази у непосредној близини самог двора и новог парламента, удаљена само 5 минута пешке. Користите купци ово је заиста повољна прилика. Продаје искључиво за куповродају непокретние

БОВАН 7120

БЕОГРАД — МИЛОША ВЕЛИКОГ Бр. 1 тел. 27-978

БРОДАРСТВО
В. ЈЕЗДИЋА и И. БАКАРИЋА
БЕОГРАД ТЕЛ. 22-462
ПАНЧЕВО ТЕЛ. 88

Брод из Београда за Панчево полази у:

7.45, 10, 11.30, 14, 16.45 и 19 часова.

Из Панчева за Београд у:

2, 5, 15, 9.30, 11.15, 14.30 и 16.10 часова.

Примедба:

Путници са воза, који долазе у Панчево из Вршца у 16 часова, могу одмах прећи на наш брод, који полази из Панчева у 16.10 и стиже у Београд у 17.40 часова. 6914

БРОДАРСТВО
В. ЈЕЗДИЋА и И. БАКАРИЋА
БЕОГРАД. ТЕЛ. 22-462

БЕОГРАД - СТАРИ БЕЧЕЈ и обратно
ТРИ ПУТА НЕДЕЉНО

Из Београда за Стари Бечеј брод полази уторником, четвртком и суботом у 13 ч. и стиже у Стари Бечеј истога дана у 22 ч.

ИЗ СТ. БЕЧЕЈА ЗА БЕОГРАД брод полази недељом, средом и петком у 10 час. и стиже у Београд понедељником, четвртком и суботом у 4.10 час.

На свом путовању брод додирује следеће станице: Земун, Баноиша, Сурдук, Кинђанин, Тител Моиорин, Тараш, Чуруг и Нова Бечеј.

ПРИМА СЕ ДЕНЧАНА И ВАГОНСКА РОБА.

УДАВАЧЕ

6733

Најповољније ћете купити сву спрему као: **спаваћу собу, трпезарију, салон, керен цимер, кухињу** и т. д. све најбољег квалитета и израде а по невероватно солидним ценама само код добро познате Индустрије покућства

„ВИСУНГ", БЕОГРАД, Краљевића 81. Телеф. 29023 Краљева трг 5 Коларчев Универз.

ФИЛИЈАЛЕ: **Загодина — Чачак — Ужице**

ПРАВДА

25 септембар 1935

Ова чувена и стара слика предата је јапанском цару као поклон г. Хитлера

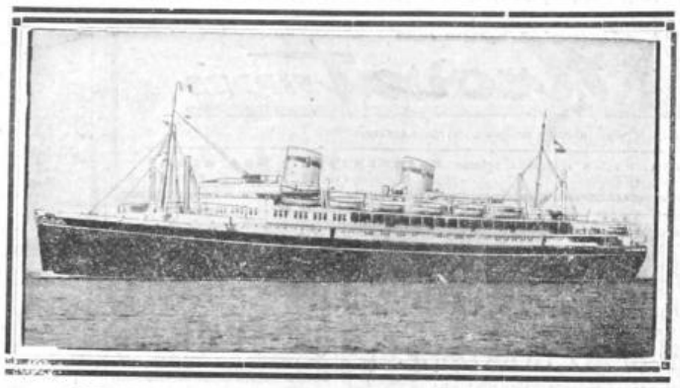

ПРВИ ПОЉСКИ ПРЕКООКЕАНСКИ БРОД „ПИЛСУДСКИ" КРЕНУО ЈЕ НА ПРОБНО ПУТОВАЊЕ

НОВИ ЕНГЛЕСКИ РАЗОРАЧ „ГРЕФТОН" ПРЕД СПУШТАЊЕ У МОРЕ

ПОРЕД КОВЧЕГА УБИЈЕНОГ ГУВЕРНЕРА ЛУИЗИАНЕ, ЛОНГА, ПРОДЕФИЛОВАЛА ЈЕ ВЕЛИКА МАСА НАРОДА

НА ОВОМ МЕСТУ ПОДИЋИ ЋЕ СЕ СПОМЕНИК ДИКТАТОРУ ЛУИЗИАНЕ ЛОНГУ

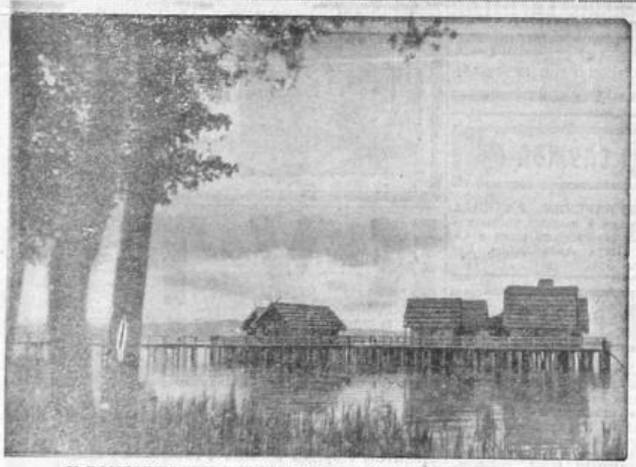

У БЛИЗИНИ МЕРСБУРГА ТЕРЕН ЈЕ ПОЉАВЉЕН, ТАКО да потсећа на доба када су стари народи живели у мочварама

ЈАКА ОЛУЈА ОБОРИЛА ЈЕ У БРАЈТОНУ ЈЕДАН АУТОБУС, ДВА ПУТНИКА СУ ПОГИНУЛА, А 20 ЈЕ РАЊЕНО

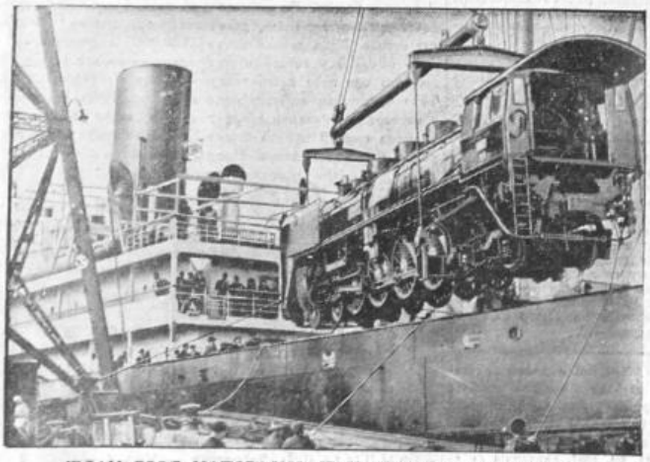

ЈЕДАН БРОД НАТОВАРИО ЈЕ У БРЕМЕНУ ВИШЕ ЛОКОМОТИВА, КОЈЕ СЕ ЛИФЕРУЈУ ЗА ЧИЛЕ

ПОЉСКА ЖЕНСКА ПОЛИЦИЈА

ВЛАСНИК И УРЕДНИК ДАМЈАН М. СОКИЋ, МАЈКЕ ЈЕВРОСИМЕ 24.

ШТАМПАРИЈА „ПРАВДЕ" ВЛАЈКОВИЋЕВА 8

ПОШТАРИНА ПЛАЋЕНА У ГОТОВУ

ЦЕНА 1 ДИНАР

ПРАВДА

Број 11.113 Година XXXI | ЧЕКОВНИ РАЧУН КОД ПОШТАНСКЕ ШТЕДИОНИЦЕ БРОЈ 53.220 ТЕЛЕФОН АДМИНИСТРАЦИЈЕ И ОГЛАСНОГ ОДЕЉЕЊА 25-551 | БЕОГРАД, НЕДЕЉА 6 октобар 1935 Влајковићева улица 8 | МЕСЕЧНА ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ 20 ДИН., ЗА ИНОСТРАНСТВО 50 ДИН. ТЕЛЕФОНИ УРЕДНИШТВА: 25-552, 25-553, 25-554, 25-555, 25-556, 25-557, 25-558. | Рукописи се не враћају

Велике силе ће почети, можда, у уторник да дискутују о итало-абисинском рату

Адуа и Огаден под кишом бомби

Француска не пристаје на војне санкције

БОРБА СЕ ВОДИ У ОГАДЕНУ

Адис Абеба, 5 октобар

Према синоћњим телеграмима из провинције Огаден, тамо се воде огорчене борбе између италијанских и абисинских трупа. Италијани су у петак поподне покушали да јаком навалом приморају абисинске трупе на повлачење, али у томе нису успели. Абисинци су се огорчено бранили и задржали своје положаје. У борби су погинули око 300 Абисинаца. Број рањених је огроман.

На сектору Диредауа абисинске трупе предводи сам престолонаследник. Извиђа да ће Италијани данас покушати концентрисани напад према Диредауу, како би се приближили пруги Џибути Адис Абеба и тиме пресекли железничку пругу на два дела ,онемогућујући сваобраћај између престонице Абисиније и Француске Сомалије.

ИТАЛИЈАНИ СЕ НАДАЈУ ДА ЋЕ ИМ АДУА ПАСТИ У РУКЕ

Командант абисинских трупа код Адуе јавио је ноћас цару да се абисинска војска неће моћи држати дуго код Адуе и Италијани ће вероватно, данас заузети ту варош.

Италијани су у току ноћи довлачили многе батерије топова, дошле су и нове пешадиске трупе, тенкови а авиони стално круже над Адуом. Абисинска војска окупљена око Адуе неће бити у стању да покаже отпор према надмоћности Италијана.

ИТАЛИЈАНИ ПРОДИРУ КА ХАРАРУ

За данас италијанске трупе припремају јак концентрисани напад у Огадену. Циљ им је да продру у правцу Харара, центра, код кога би се италијанске трупе из Еритреје и Сомалије могле уједињити и да би појачаним нападом кренуле према Адис Абеби.

Ноћас су јаки италијански одреди приморали абисинске трупе у Агаденту да се повуку у јужном правцу, услед чега ће продирање Италијана у правцу Харар бити знатно олакшано. Италијани су се у овим борбама обилно служили артилеријском паљбом и направили приличан пустош, уништивши неколико села у Огадену.

Општи утисак о последњим борбама је овај: Абисинске регуларне трупе показују огорчен и јак отпор према италијанским трупама, али борба је неједнака, јер су Италијани надмоћнији и боље снабдевени и оружјем и муницијом. По свему судећи, Абисинци ће у року од неколико дана изгубити целу северну и источну територију Абисиније, а то значи да ће главни део оних области, које су потребне за продирање железничкој прузи, бити у рукама Италијана.

О продирању италијанских трупа према Адис Абеби, која је још далеко

Вахиб Паша, главнокомандујући јужне војске

од данашњег ратишта, не може бити ни говора. Престоница се за сада не налази у непосредној опасности.

НЕГУС ДАНАС ДОЛАЗИ НА ФРОНТ

Лондон, 5 октобар

Рајтерова агенција јавља из Адис Абебе да ће цар Хајле Селаси данас отпутовати из престонице за фронт. Он ће, као што је раније јављено, сам водити своју војску против непријатеља. Царев зет абисински војсковођа Рас Дезда је већ у Огадену и има команду над абисинским трупама.

100 ЈАПАНСКИХ ОФИЦИРА СТИГЛИ У БРИТАНСКУ СОМАЛИЈУ

Лондон, 5 октобар

„Тајмс" јавља из Бербере (Британска Сомалија) да су тамо јапанским бродом стигли 100 јапанских официра и већи број подофицира. Они су дошли из Токија. Изјавили су да ће пређи у Абисинију и добровољно се ставити абисинском цару на расположење.

ЖЕЛЕЗНИЧКА ПРУГА ЏИБУТИ—АДИС АБЕБА ПОД ЗАШТИТОМ ЦРВЕНОГ КРСТА

Париз, 5 октобар
(Телефонски извештај)

Директор француско-сомалске железнице Џибути—Адис Абеба г. Сержан стигао је у Париз и посетио г. Лавала коме је опширно реферисао о приликама у Француској Сомалији у вези са најновијим догађајима. Француска влада, изгледа, није вољна да гарантује даље личну и имовину безбедност путника који путују том железницом, јер се боји да би то могло довести до сукоба са неким државама. Француска влада ће усвојити предлог г. Сержана, који препоручује да се железничка пруга Џибути—Адис Абеба стави под заштиту међународног Црвеног крста

ЕНГЛЕСКИ КРАЉ СЕ ЖИВО ИНТЕРЕСУЈЕ ЗА ДОГАЂАЈЕ У АФРИЦИ

Лондон, 5 октобар

Енглески краљ Ђорђе Пети живо се интересује за догађаје у Африци. Он је синоћ примио у аудиенцију енглеског министра војске г. Халифакса и министра иностраних послова г. Хора. Они су му опширно реферисали о најновијој ситуацији и о државу Енглеске владе у вези са најновијим афричким догађајима.

У РИМУ ОЧЕКУЈУ ПАД АДУЕ

Рим, 5 октобар

Рајтер јавља:

Овде очекују сваки час вест да је Адуа пала.

Италијанске урођеничке трупе у стрељачком строју

Италијани уништили радио станицу у Аратиу

Адис Абеба, 5 октобар

Абисинска влада објавила је синоћ званично саопштење у коме се каже да су два италијанска авиона бомбардовали радио станицу у Аратиу у области Огаден. Италијанима је пошло за руком да потпуно разруше радио станицу. Том приликом нашло је смрт преко 600 абисинских војника. Јављају да је на крајњем северу од стране Италијана извршен ваздушни напад и да се Италијани припремају у правцу Гоидара. До поноћи није стигла вест у Абисинију да је Адуа заиста пала. Међутим, сматра се да је варош у току ноћи евакуисала и да ће данас пасти у руке Италијана. Велико интересовање изазвале су вести да је један део абисинских трупа на Истоку под командом Расеума заобишао италијанске трупе и код реке Мареб прешао италијанску границу и сада напредује на италијанској територији у Еритреји.

Са великим интересовањем очекује се сада резултат овог маневра: да ли ће абисинским трупама успети да италијанским трупама прекину везу са позадином.

ОДБОР ТРИНАЕСТОРИЦЕ САСТАВЉА ИЗВЕШТАЈ О ИТАЛИЈАНСКО-АБИСИНСКОМ СПОРУ

Женева, 5 октобар

Одбор тринаесторице, који се састао на седницу синоћ у 22 часа, радио је до јутрос у један час на састављању извештаја.

Данас пре подне наставиће се рад.

Г. ЛАВАЛ ОТПУТОВАО У ЖЕНЕВУ

Очекују се одлуке Савета Друштва народа

Париз, 5 октобар
(Телефонски извештај)

Претседник француске владе г. Лавал напустио је Париз у поноћ и отпутовао за Женеву, јер ће Савет Друштва народа ових дана донети одлуку о мерама, које би требало предузети против Италије. Г. Лавал путује у Женеву са синоћњом одлуком министарског савета, у којој се једнодушно одобрава досадања политика г. Лавала. Приликом одласка г. Лавал није хтео дати изјаве штампи о стану који ће заузети у Женеви. Према информацијама „Пти Журнала" француска влада једногласно је одлучила у погледу будућег става Француске у Женеви да ће поштовати потпис који је ставила на пакт Друштва народа и испунити обавезе овог пакта.

Ако би Енглеска или ма која друга држава предложила примењивања одредаба члана 16 пакта, Француска би пристала на просте финансиске и привредне санкције, али не може бити говора да Француска учествује у далекосежним санкцијама, а нарочито не у санкцијама војничког карактера.

Што се тиче француског одговора на енглеска питања о држању Француске у Средоземном Мору у случају санкција против Италије, текст овога одговора састављен је јуче и још у току ноћи достављен француском амбасадору у Лондону г. Корбену, који ће ноту у току данашњег дана предатии енглеској влади. Тек онда ће се објавити јавно текст ноте.

Према информацијама „Матена" у овој ноти француска влада тражи противуслуге за помоћ коју ће пружити Енглеској против Италије.

„Журнал" је информисан да се у француском одговору развија теза да је Енглеска у Средоземном Мору концентрисала своју морнарицу а да ништа питала за савет ни једну другу државу. Према томе, ако би једна друга држава предузела на континенту сличне мере предострожности, Енглеска то не би смела да сматра као провокацију него, напротив, треба да пружи довичној земљи исто тако помоћ какву она сада тражи од Француске у Средоземном Мору. У ноти се још подвлачи да сарадња између Енглеске и Француске треба обезбедити војним, техничким и ваздушним споразумом.

Мусолинијев тип Викторио

ФРАНЦУСКИ ОДГОВОР НА ПИТАЊЕ ВЕЛИКЕ БРИТАНИЈЕ

Париз, 5 октобар

Француски одговор на енглеско [illegible] штва, као што је оно да стављен у енглески одговор Француској.

Енглеска је уствари питала да ли је Француска вољна да сарађује с њом у поморским питањима. Француски одговор истоји да прошири ову сарадњу коју Енглеска тражи на све области народне одбране, т. ј. не само на море, него и на копно и на ваздушну одбрану.

Што се тиче политичких гледишта. Француска жели да се солидарност у спровођењу одредаба 3. тачке чла на 16 Пакта Друштва народа, која се тиче периода пре дефинитивне одлуке Савета Друштва народа, прошли и на време после те одлуке. Само, притом, француски одговор ставља значајну резерву. Француска, наиме, тражи да се државе пре него што преузму нову обавезу међусобно консултују и спораузмеју о појединостима.

РАТНО РАСПОЛОЖЕЊЕ У РИМУ

У Риму влада још увек ратно расположење. На станицу стално стижу возови са војском и прнокошуљцима. По улицама се чује песма, певају се фашистичке револуционарне химне и друге патриотске песме. Уве не грађанство, а нарочито омладина приређују бакљаде са војном музиком. Они одлазе пред палату „Венеција" и изазивају г. Мусолинина на балкон, који се јавља на тренутак и поздравља манифестанте.

Пред редакцијама листова окупља се огромна маса света, чекајући најновије афише о догађајима у Абисинији. Стално се кличе Дучеу и фашистичкој страници, кличе се краљу и војсци.

Једна редакција објављује преко микрофона телеграме који стижу г. Мусолинину из разних крајева Италије, у којима се изражава верност фашистичке Италије Дучеу.

ИТАЛИЈАНИ ТВРДЕ ДА СУ АБИСИНЦИ ИЗАЗВАЛИ ПРВИ НАПАД

„Трибуна" пише да је рат против Абисиније убрзан и почео против воље Италије. Бомбардовање Адуе и први сукоб са абисинским трупама дошао је услед тога што су Абисинци северно од Адуе 3 октобра почели довлачити већи број топова и концентрисати јаке одреде пешадије. Ти покрети су вршени у непосредној близини еритрејске границе, тако да је италијанска врховна команда могла претпоставити с правом да Абисинци припремају напад на еритрејско тле.

Да би се то спречило италијанским трупама је издато наређење да заузму абисинско тле у ширини од 25 километара од границе Еритреје. Изазивачко држање Абисинаца натерало је Италијане за крену против Адуе и извршо право бомбардовање из ваздуха. У ствари, нападали су били Абисинци.

Абисиниско министарство спољних послова у Адис Абеби

5.000 МРТВИХ И РАЊЕНИХ АБАСИНАЦА

У огорченим борбама на фронту Адуа-Аксум

Абисинске трупе дају доста јак отпор Италијанима

Адис Абеба, 5 октобар

На граници између Абисиније и Еритреје, према вестима које су стигле јутрос, воде се и даље огорчене борб. Италијанске трупе су за прва два дана офанзиве готово у једном налету продрле до линије Аксум — Адуа, на којој су наишле на први озбиљнији отпор. На тој линији концентрисале су се знатне снаге абисинске војске, код којих је запажено да су добро наоружане модерним ратним оружјем. Све до доласка на положаје Аксум Адуа, италијанске трупе су готово без отпора заузимале насеља полудивљих племена, недовољно наоружаних. Регуларне абисинске трупе примиле су борбу на поменутој линији и тамо је данас дошло, у рану зору, до огорчених окршаја. Италијанска офанзива била је веома јака, али су абисинске трупе давале такође снажан отпор.

За сада се још не зна за резултат ове офанзиве италијанских трупа, али стижу вести да Италијани уводе у борбу све нова и нова појачања.

Под притиском тешкоћа на које су наишли, Италијани су ангажовали у овој борби велики број тенкова, који непрестано јуришају у правцу утврђених положаја абисинских трупа, али неколико налета су одбијени. Такође је у борби са италијанске стране, ради потпомагања наступања пешадијских снага, ангажован велики број батерија италијанске тешке артиљерије.

У борбама учествују на смену многобројни италијански авиони који врше бомбардовања абисинских положаја.

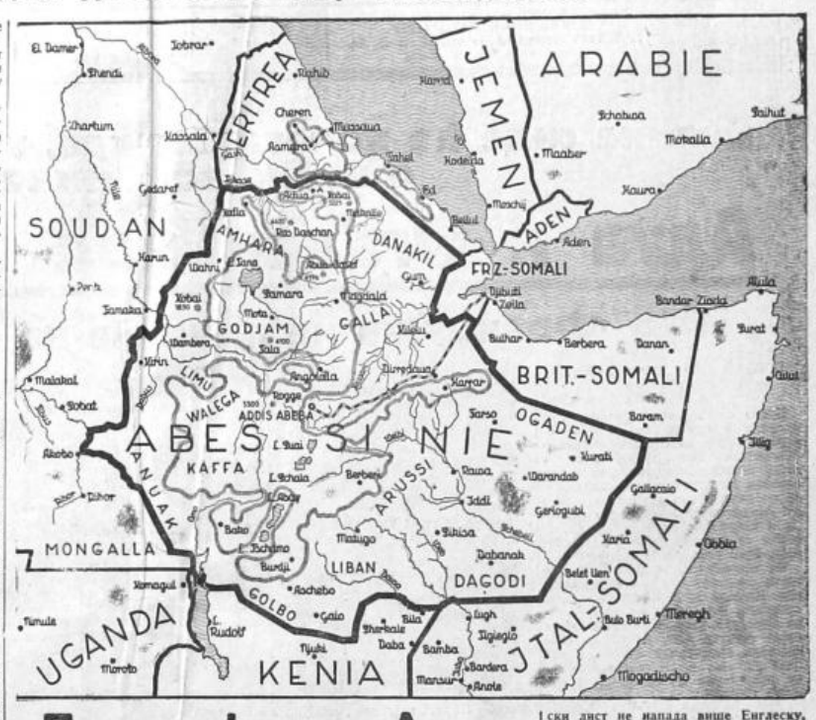
El Damer
Tobrar
Khartum
Kassala
Cheren
Asmara
ERITREA
Massaua
Hodeida
JEMEN
ARABIE
Schabwa
Seihut
Mataalla
Maaber
Xaura
Aden
ADEN
Gedaref
Bahar Daschan
AMHARA
DANAKIL
SOUDAN
Karun
Lalibela
Dessie
Gondar
Tana
Tamara
Makalle
Waldia
Mekele
Ed
Mocchi
Beilul
FRZ.-SOMALI
Djibuti
Zeila
Ayila
Sandar Ziarka
Berbera
Danan
Burat
Jaisal
Baram
Jig
Jigjiga
Harrar
Diredaua
Gallabat
Gobat
Akobo
Dabor
Nekemte
Jimma
Agabella
Togga
ADDIS ABEBA
Sebeta
Ambo
Ankober
Mieso
Awash
Dire Dawa
Sarso
OGADEN
Kurati
Warandab
Galligaio
Gerlogubi
Jddi
Rasa
Berbera
Baro
Gambela
Itang
Lokichokio
Burdu
Lodwar
Kitale
Kerio
Baringo
Nakuru
Nairobi
Kisumu
Kisii
Mwanza
Mwanza
Tabora
Dodoma
Iringa
Mbeya
Tukuyu
Mikindani
Lindi
Kilwa
Kissiwani
Mombasa
Tanga
Moshi
Arusha
Voi
Kajiado
Nairobi
Kisumu
Kisii

Војни судови не располажу нарочито компромитујућим материјалом против ухапшених

Нова хапшења официра и политичара

Софијска влада направила је од акције својих противника заверу против Бугарске

Цариброд, 5 октобар

У вези са догађајима од 2 овог месеца, полиција у Софији и унутрашњости Бугарске наставља са хапшењима. Синоћ је такође ухапшен велики број присталица г. г. Дамјана Велчева и Косте Тодорова у Софији и унутрашњости. Између осталих ухапшени су Димитар Мацанкиев, један од најбољих софијских адвоката, Христо Стратев, адвокат, Димитар Томалевски, брат убијеног војводе протогеровиста Томалевског, кога је убио злогласни мар сејски атентатор Владимир Черноземски, Блажо Вилов, Петко Стојанов, Методије Карданов, Атанас Наумов и многи други.

Говори се да има велики број ухапшених и међу официрима, али се имена тих официра још не саопштавају јавности. Власти изјављују да се имена тих официра држе у тајности у интересу истраге. То исто јутрос каже у своме напису поводом откривене завере владин дист „Нови Дин".

Г. ЦИНЦАР-МАРКОВИЋ КОД ПРЕТСЕДНИКА ВЛАДЕ Г. ТОШЕВА

Јуче је југословенски опуномоћени министар у Софији г. Цинцар-Марковић посетио претседника владе г. Андрејуу Тошева. У јавности се говори да је ова посета у вези са догађајима од 2 овог месеца. Као што је познато, влада је у своме прогласу поводом проглашења опсадног стања, изјавила да су г. Дамјан Велчев и г. Коста Тодоров, са терористичком групом Доце Узунова, прешли у Бугарску из Југославије. Ово тврђење демантовао је бугарски министар иностраних послова г. Кјосеиванов, а исто тако званична Бугарска Агенција издала је јуче комуникеа, у коме се каже да је ово тврђење бугарске владе било последица неспоразума и првих узбуђења после откривања завере.

Одмах по откривању завере и хапшењу г. Дамјана Велчева, наиме, био је Доце Узунов прешао са својом четом југословенско-бугарску границу и да се налази на територији Бугарске, па су за њим на све стране упућене потере. На основу оваквог званичног саопштења, један део бугарске штампе почео је да у приличној мери харангира бугарску јавност, упућујући на то да се конци оргнизовања ове завере налазе у Југославији. У томе погледу нарочито је био агресиван лист „Зора" са својим директором Данилом Крапчевим, прононсираним присталицом Ванче Михаилова и Александра Цанкова. Јавности је чак сервирано како је у кући г. Ташка Наумовића у Београду био састанак г. Велчева, г. Тодорова и Узунова и да је том приликом припремљен цео заверенички план. Тенденција оваквог писања, разуме се, била је у томе да се ствар прикаже као „српска работа" и да се покваре пријатељски односи који постоје између Бугарске и Југославије.

Г. Георгиев

Догађаји су показали нетачност оваквих верзија, јер се убрзо могло констатовати да су оне полметнуте. Увидело се да се г. Коста Тодоров, за кога је у први мах тврђено да се и сам налази у Софији, налази ван граница Бугарске. Исто тако, ни мало нема основа вест да се Доцо Узунов налази у Софији. По свему изгледа да су вести о учешћу Доца Узунова имале за циљ да компромитују заверу. Пуковник Бакарџиев, управник полиције у Софији изјавио је прекјуче да се Доцо Узунов налази у Софији, али он ни до данас није пронађен. Шта више, нису ни предузета трагања директно за њим. Из тога се може такође закључити тенденција вести о аранжману г. Велчева и Доцо Узунова.

Увидевши да већ готово нико не верује оваквим тенденциозним вестима једног дела бугарских листова, влада је забранила да се у штам пи даље помиње г. Коста Тодоров као учесник у завери, а исто тако све мање се појављују вешзије о неком улози Доцо Узунова у извршењу евентуалног преврата.

ИСТРАГА ВОЈНИХ СУДОВА

Полицијски затвори су препуни ухапшених личности, које су спровеле у затвор у вези са последњим догађајима. Непрестано се врше саслушања ухапшених заверника. Г. г. Велчев и Кимон Георгијев саслушани су у току јучерањег дана неколико пута. Тврди се да је г. Дамјан Велчев од прекјуче до јутрос саслушан укупно 15 пута.

Војни судови још нису почели са претресима. Врши се прво претходна истрага, али њени резултати до сада још нису познати. Сами чланови владе изјавили су да се са радом војних судова неће журити, наводећи као разлог да је завера била веома разграната и да је потребно извршити истрагу у много правцу. Изгледа да не постоји никакав нарочито компромитујући материјал против ухапшених.

Очекује се да ће у вези са завером доћи до нових хапшења у Софији и унутрашњости Бугарске.

М. Л.

ОДЛАЗАК Г. КЈОСЕИВАНОВА

Бугарски министар иностраних послова г. Кјосе-Иванов, у пратњи бугарског посланика на нашем Двору г. Д. Казасова, као и целокупног особља Бугарског посланства и шефа Протокола нашег Министарства иностраних послова г. И. Новаковића, положио је јуче после под не венац на гроб Блаженопочившег Витешког Краља Александра Првог Ујединитеља.

При повратку са Опленца г. Кјосеиванов положио је такође венац и на гроб Незнаног јунака на Авали.

Синоћ у 11.50 часова г. Кјосеиванов је отпутовао возом за Софију. Са њим је отпутовао и бугарски по сланик на нашем Двору г. Димо Казасов.

Претседник владе г.др. Стојадиновић испратио је г. Кјосеиванова на београдској железничкој станици са помоћницима министра г. Мартинцем и г. Јуришићем и начелницима министарства спољних послова.

Кроз Јужну Баварску

ИЗЛЕТ ЖИЧАНОМ ЖЕЛЕЗНИЦОМ НА НАЈВИШИ ВРХ НЕМАЧКЕ — ЦУГШПИЦ. ПУТ У ФИСЕН И ПОСЕТА ДВОРЦУ ХОЕНШВАНГАУ

Гармиш, септембра

Група југословенских излетника, која путује по Немачкој, стигла је јуче пре подне у Гармиш-Партенкирхен, најпосећеније место у Јужној Баварској — како у летњој, тако и у зимској сезони. Иако је летња сезона на измаку, оба места су пуна страница нарочито Енглеза и Холанђана. У Гармишу се зими приређују ски утакмице, а у фебруару 1936 године овде ће се одржати у оквиру Олимпијаде утакмице у сваки гранама зимског спорта у смучању, клизању и рвању. Скакаонице и стадиони су већ готови.

Из Гармиша воде три жичане железнице у планине Јужне Баварске. Али најинтересантнија је она, која води на највиши планински врх у Немачкој — на Цугшпиц, који је вечито у снегу и леду. Из Гармиша се најпре иде зупчастом железницом до Рифелдриса, која има успон од 25 метара на 100. Одавде је управа железнице саградила једну стазу за спуштање смучара до Грејнау. Зупчаста железница води даље од ове станице кроз један дугачак тунел од скоро пет километара са истим успоном. Вожња кроз тунел траје 32 минута. Када се из Гармиша погледа горе на овај огромни голи планински масив, не може се веровати да се кроз његову утробу, тунелом који је састављен од многих серпентина може изићи на врх планине, на сам глечер Цугшпица. Воз излази на саму ивицу глечера, где је сграђена станице и један велики хотел. Одмах од хотела пружају се ка југу дивни терени за скијање, који се налазе у једној огромној котлини окруженој планинским венцима. На другој страни станице вози жичана железница за четири минута до самог врха, на коме је подигнута опсерваторија и метеоролошка станица.

Цугшпица са опсерваторијом

Од интереса је забележити историју грађења ове зупчасте и жичане железнице. Цугшпиц се налази на самој граници Аустрије и Немачке. Са аустријске стране, из Лермоса, води најдужа европска жичана железница на Цугшпицу. Железница да изиђу у сусрет многобројним туристима, који долазе у Гармиш и околна места и одлучили су да подигну и они железницу до на врх Цугшпица. Изграђљи железница при ступило се 1928 године. Она је завршена и пуштена у саобраћај 1931 године. Сам тунел је рађен 13 месеца и радници су за све време становали у пећинама и нишама изграђеним поред самог тунела. Извесни „прозори" отварани су на појединим остојањима ради добијања чистог ваздуха. У току грађења погинуло је десет радника и горе у великом станичном ходу на плочи, која је подигнута у спомен ових жртава, исписана су њихова имена. Целокупно грађење коштало је 25 милиона марака, што у нашем новцу износи близу пола милијарде динара. Цела пруга дугачка је 19 километара, а жичана железница 700 метара. Од почетка тунела до изласка на глечер воза се пење за 1000 метара у висину. Жичана железница допире на висину од 2966 метара. Поглед са врха је величанствен. Две хиљаде метара нс под врха налази се мало и романтично језеро Ајб. Гледећи се на сунцу сијући као огромни дијамант, а даље, према Аустрији и преко границе, пружају се огромени планински венци. Бели облаци закламбају врхове околних планина и човек има утисак да је на авиону.

И ако ова железница кошта врло много, она ће се брзо исплатити, јер се у зимској и летњој сезони дневно просечно превезе по 1000—1500 путника, а цена вожњи је 15 марака. Годишњи приход износи око три милиона марака. Излетници су горе ручали, сунчали се два часа на глечеру, па су се увеке спустили у Гармиш. Вожња железницом траје два сата.

Од хотела пак води и једна смучарска стаза дугачка 22 километара и до првог места у долини Грајнаца стиже се на смучкама за два и по сата.

Излет до двореа краља Лудвика

После преноћишта у Гармишу, где су видели многобројне велике хотеле и приватне виле за летовање, задовољни смештајем и организацијом пута излетници су сутрадан специјалним аутокаром кроз најлепше крајеве Баварске направили једнодневни излет до чувеног дворца краља Баварског Лудвига Другог, који је трагично завршио свој живот у Штарен бершком језеру приликом једне вожње чамцем са својим лекаром 1886 године. Дворац се налази до летовалишта Фисен, недалеко од једног малог алпијског језера. На путу су излетници прошли кроз Оберамергау где се сваке десете године приређују пасионске игре. Посетили су позориште и разговарали са глумцима, који су играли Христа и Марију Магдалену. На истоме путу разгледа ли су и велику цркву у Еталу, сграђену у рококо стилу са бенедиктинским манастиром истог имена. Црква је без стубова и грађена је као црква Светог Петра у Риму. На путу излетници су наишли на још једну интересантност: велики бетонски мост код Хехелсбара. Начин на који је подигнут јединствен је. Цео мост са грађен је без скела. Његов распон је 130, дужина 182, а висина над пролазом 76 метара. Лукови моста су од челика и обложени бетоном. Цео мост је сграђен за цигло девет месеци.

Чим су стигли у Фисен излетници су се попели до краљевог дворца. Овај дворац саограђно је Лудвик Други 1869 године на најлепшем и најромантичнијем месту у овом крају. Сав је од белог мермера и у романском стилу.

Краљ Лудвиг Други трошио је огромне суме на подизање дворова и замкова. Његово последње дело је дворац Шванфенау.

Као што је познато, он је био и инспиратор Рихарда Вагнера па су за то неколико дворана у дворцу испуњена дивним уметничким фрескама, које претстављају разне сцене из Вагнерових опера: „Лоенгрина", „Танхојзера", „Валкира", „Мајстора — певача", „Парсифала" и других. Цео дворац раскошно је украшен фрескама чувених немачких сликара деветнаестога века и намештајем од злата и сребра. Свака одаја има свој нарочити изглед. Занесе, покривачи, јастуци на клупама извезени су златом у најдивнијим шарама. То је све ручни рад, као и челични делови, којима су обложена сва врата у двор цу.

Крунска сала и сала „Мајстора — певача" јесу врхунац раскоши и скуп најлепших уметничких творевина. Крунска сала рађена је у византијском стилу, али због великог шарења, губи мало од лепоте и уметничке вредности. Сала за концерте је, напротив, врло укусна. Последњи пут приређена су поводом Вагнеровог јубилеја, четири концерта у овој сали.

Драг. А. Ђорђевић

Поскупљивање животних намирница довело је раднике у тежак положај

Главни раднички савез одржао је збор против скупоће у Радничкој комори, коме је присуствовала близу три хиљаде радника.

Поскупљивање најпотребнијих животних намирница и опадање надница довело је раднике у врло тежак положај.

Г .Милорад Белић, секретар Савеза, рекао је у своме говору да радничка класа не може да гледа равнодушно на поскупљивање животних намирница, које се врши вештачки, и на смањивање надница. Г. Богдан Крекић, секретар Уједињених радничких синдиката, одржао је дужи говор. Он је рекао да су раније падале и цене намирницама и радничке наднице, док сада, напротив, надинце падају, а цене скачу. Тражи да се радницима обезбеди минимална надница. У резолуцији, коју је прочитао г. Крекић, тражи се слобода економске борбе и штрајка као и побољшање услова рада и станбених прилика.

Збор је закључио г. Лука Павићевић, позивајући раднике у организацију.

ТРАМВАЈСКА НЕСРЕЋА У ШТУТГАРТУ

Штутгарт, 5 октобар

На завијутку на једној низбрдници исклизнуо је трамвај из шина и пре вирнуо се. Два лица су погинула, док је 45 лица тешко рањено.

Свечана прослава стогодишњице старе пиротске цркве

Стара пиротска црква

Пирот, октобра

У октобру прошле године навршило се 100 година од како је по ферману Султана Абдула Мецида Мухамедовића, подигнута стара пиротска црква посвећена Рођењу Христовом.

Како је ова прослава пала у време трагичне погибије блажепочившег Витешког Краља, то је одложена до годишњице његове мученичке смрти. С обзиром, пак, да у исто време пада и прослава седамстогодишњице смрти првог српског просветитеља и учитеља Светог Саве, то ће се ове прославе спојити у једну чисто верско националну манифестацију и тиме видно манифестовати велика побожност народа овога краја, за који се с пуним правом каже да је „наш мали Јерусалим". У оквиру прославе осветиће се и ново црквено звоно, дар покојне Катарине, супруге Димитрија Илићановића, сенатора из Ниша, и нова црквена кућа коју је подигла Српско православна црквена општина. Да би обе ове прославе у свему успеле показале побожност народа овога краја, на позив архијерејског намесника Среза нишавског г. Стојана Аранђеловића, протојереја основан је одбор од претставника свих социјално културно витешких удружења, који већ пре дано ради.

Према програму одбора прослава ће имати шири верско национални значај, јер је историја старе цркве тесно везана са историјом нашега народа из прошлога века, јер се за подизање цркве заузимао и Књаз Милош као његов попечитељ унутрашњих дела, Аврам Петронијевић. На прослави ће узети учешћа епископ нишки г. др. Јован, као иницијатор прославе, остали црквени достојанственици, чланови Удружења Пиротлија у Београду, разне делегације са стране и мноштво света из даље и ближе околине.

Прослава, за коју влада велико интересовање не само у Пирогу него и у целом Понишављу, према решењу одбора обавиће се почетком новембра. Детаљан програм свечаности утврдиће се још у току ових дана. Засада је утврђено следеће: уочи дана прославе биће свечан дочек епископа нишког г .др. Јована и осталих црквених достојника на пиротској железничкој станици. Свечано формирана поворка са војном музиком на челу, кренуће у Стару цркву, где ће се најпре осветити звоно и нова црквена кућа, а затим настављати бденије. Сутрадан, после архијерејске службе, коју ће служити епископ нишки г. др. Јован уз асистенцију многобројног пиротског свештенства, формираће се духовна процесија од ђака свих школа и народа, која ће огибн до споменика изнуженим борцима у минулим ратовима, где ће се одржати парастос.

Сутрадан гости ће разгледати историске знаменитости града Пирота, израду пиротских ћилимова и тиме ће се окончити ова свечаност.

Љуб. Антић

Шеф агенције Речне пловидбе убио се због дугова и туђих меница

Шеф агенције Речне пловидбе у Петровграду Милоје Рувидић извршио је јуче пободне самоубиство у Топчидеру, иза топчидерске цркве. Рувидић је јуче ујутру допутовао са својом госпођом у Београд због неких послова. Његова госпођа је отишла својим рођацима, а Рувидић је шетао по Београду и пободне отишао трамвајем у Топчидер .Тамо је попио кафу, а онда отишао иза цркве и испалио себи у груди један револверски хитац.

Код самоубице су нађена три опроштајна писма. У њима каже да је самоубиство извршио због дугова, јер је годинама отплаћивао туђе менице. То више није могао да издржи. У писму које је било упућено Агенцији написао је да је каса којом је руковао у реду и да је његов рад исправан.

Рувидић је био врло поштен и савестан чиновник.

Оснивање градске штедионице у Вуковару

Вуковар, 5 октобар

Неколицина угледних грађана и привредника, пошколо је покренула акцију за оснивање градске штедионице у Вуковару. Један од покретача изјавио је да је оснивање градске штедионице у Вуковару неопходна потреба места, то отуда што су сви новчани заводи у Вуковару под заштитом и не могу да одговарају потребама улагача и привредника, усто што би градска штедионица била завод за финансирање привредника и радова градске општине. Оснивање завода било би тим лакше што и закон предвиђа велике олакшице за оснивање таквих завода, јер се сматра да су они најсигурнији за улагаче с обзиром да за сигурност новчаног завода јамчи град Вуковар читавом својом имовином.

В. К.

ПРЕГЛЕД

Млада жена, конструктор машина и проналазач најопаснијих експлозива, завршивши предавање, погледала је свој аудиторијум, очекујући дивљење. Међутим, од присутних, који су лежали у креветима, нико се није осврнуо на генијалне проналаске, јер жена се налази на једном одељењу душевне болнице. А онда, у једном тренутку, управник болнице г. др. Барбот поставио јој је питање: „Дакле, решите ми шта ви мислите о побачају? Или боље: кад жена постане бременита треба ли да роди дете, или да изврши побачај?" Млада жена дуго је посматрала управника, а затим полако, изговарајући реч по реч, одговорила: „Ја до сада нисам била у том положају, али кад жена већ дође у то стање а плод има све услове да живи, жена треба да роди".

Овај одговор у лудници захтевао је, нема сумње, питање:

— Је ли она заиста луда, господине докторе?

— Тешка болесница, гласио је одговор. Али, ето, видите, одговор је савршено логичан, на месту. Много логичнији него...

— Да, да...

▲ ▲

Апропо: лудница, завод за умоболне, куда људи помраченог ума, њена управа, док се дискутује о проблему болница, етничким, хигијенским и социјалним условима, у низу предлога и савета, и само административног решавања, — бори се да, у пракси, оствари и реши, не проблем примене терапије у психијатрији који је овде савршен, већ нешто што уопште није компликовано, нешто што је већ давно требало да се реши: проблем кревета у тој установи. Буџет је заиста нешто безначајно према проблему болесника, а овде, упак, и поред забринутости надлежних, поред пропаганде и предавања о хигијени, по три болесника, параличара, параноичара и шизофреничара, деже на једном кревету јер, кажу, нема места ни услова. Нема кревета. Мали идиоти, деца, чуче у групама на истом лежишту, а незаконити децу болесница на којима се још нису показали психопатолошки симптоми, „због недостатка кревета", управник је узео у свој приватни стан где, безбрижни и весели, као добро збринута деца у родитељским домовима, уживају све повластице јединствене хуманости једног човека, тепајући му умиљато: „Тата управник". У упоређењу поступка и дискусија о збрињавању и заштити деце, поједине хумане установе, личе, расматрајући њихов рад, на апсурд.

▲ ▲

У Топчидерском парку, јуче у подне, одјекнуо је револверски пуцањ као епилог драме човека који је поверење према „добрим пријатељима, потписујући менице, искупио краљу". Миливоје Рудинић, шеф Агенције реч не пловидбе из Петрограда, испраћан службеник, упавши у мрежу неспавних, у немогућности да друкчије реши свој финансиски проблем, одабрао је смрт, написавши пре тога три опроштајна писма од којих је веома карактеристично оно којим обавештава своје шефове да је каса у реду. Рукујући милионским сумама, и поред свих финансиских неприлика, оставио је недирнуто туђе добро, што је доказ савршене исправности и чистоте човека, жртве „добрих пријатеља", чије је менице, у немогућности да их откупи новцем, платио животом.

▲ ▲

По броју и квалитету хигијенских и медицинских установа које служе за подизање и одржавање здравственог стања једног народа, оцењује се културни ниво. На организацији таквих установа троше се огромна материјална средства, а пошто је држава у немогућности да подмири све издатке, ове установе, па и универзитет, издржава се иницијативом приватних лица. Држава даје само субвенцију, а научне и санитарне установе, болнице за новорођенчад и незакониту децу, налазе се под моралном и финансиском заштитом приватних лица — добротвора.

Тако је у Белгији.

Хроничар Ст.

Смрт Анри де Жувнела

Париз, 5 октобар

Ноћас је изненадно преминуо Анри де Жувнел, бивши амбасадор француске у Риму. Њему је синоћ изненада позлило, па је пренесен у болницу, где је убрзо по доношењу преминуо.

АНРИ ДЕ ЖУВНЕЛА НАШЛИ СУ У ЈЕЛИСЕЈСКИМ ПОЉИМА ДВА ПОЛИЦАЈЦА

Париз, 5 октобар

Сазнају се следеће појединости о напрасној смрти Анри де Жувнела.

Ноћас око поноћи два полицајца су наишла на Јелисејским пољима на неког господина, коме је изненада позлило и који је посртао. Полицајци су га одмах пренели у болницу, где је болесник преминуо још пре него што је стигао дежурни лекар. Тек после се утврдило да се ради о Анри де Жувнелу.

Париз, 5 октобар

Француски политичар, публициста и књижевник Анри де Жувнел рођен је 15 априла 1876 године у Паризу. Он се веома млад одао новинарском и политичком раду и истицао се својим брилјантним стилом писаним у годинама по највећим париским дневницима и политичким часописима.

1902 године постао је шеф кабинета министра правде и истакао се као новчани чиновник и административни организатор. Од 1905 посветио се сасвим публицистичком раду и био уредник „Матена". За време рата залагао се својим ватреним француским патриотизмом за стварање савезника.

После рата наставио је своју политичку и новинарску активност, 1921 изабран је за сенатора. 1922 и 1924 године он је био главни делегат Француске при Друштву народа и стекао многе заслуге за зближење народа у женевској организацији.

Од марта до јуна 1921 био је министар просвете, а од новембра 1925 до августа 1926 био је врховни комесар Француске у Сирији, где се такође истицао својим организаторским и културним деловањем.

Анри де Жувнел

По повратку из Сирије Анри де Жувнел је био дуже времена француски амбасадор у Риму. Њему се приписује заслуга за ново зближење Италије и Француске. Он је при премао и споразум који је г. Лавал постигао у Риму са г. Мусолинием у јануару ове године.

Био је директор политичког часописа „Ревн де Виван".

Г. Жувнел је био веома плодан писац и публициста и пуно ступе „Журнала", „Матена" и „Илистрасиона" својим занимљивим, увек аргументованим и актуелним политичким чланцима. Био је најбоље информисани француски политичар о односима између Италије и Француске и показивао је најбољу оријентисаност у свима актуелним европским питањима.

Анри де Жувнел је читав низ својих чланака објавио и у „Правди" и одувек се истицао као велики и искрени пријатељ Југославије.

Удавио жену и леш бацио под воз

НА ПОНОВНОМ СУЂЕЊУ УБИЦА ЈЕ ОСУЂЕН НА 12 ГОДИНА РОБ ИЈЕ

Крагујевац, 5 октобар

Синоћ је у крагујевачком Окружном суду изречена пресуда 30-годишњем земљораднику Александру Јевтићу, из села Ратара код Параћина, који је на свиреп начин убио своју [illegible] Алексију.

Александра Јевтића оптужница терети да је означеног дана на једној њиви у селу Ратарима руками удавио своју жену Алексију, па је затим, да би маскирао злочин, мртво тело пренео на дељима до железничке пруге Ниш—Београд, која је све га сто метара удаљена од тога места. Неколико часова доцније наишао је путем један путнички воз, који је мртво тело угушене жене потпуно уништио и деформисао.

Овај језиви злочин био је већ једном расправљан пред судом, и то 24 септембра прошле године, пред јагодинским Окружним судом. Том приликом убица Александар Јевтић осуђен је на двадесет година робије. Међутим, ову пресуду јагодинског Окружног суда, на жалбу одбране, поништио је Апелациони суд у Београду из формалних разлога, па је одређено да се поново суђење одржи пред крагујевачким Окружним судом, као надлежним.

У међувремену, Александар Јевтић из истражног суда био је упућен на посматрање у београдску Душевну болницу, јер је давао видне знаке душевног растројства. Из душевне болнице Јевтић је директно спроведен у Крагујевац и поново изведен пред суд.

На јучерашњем претресу Александар Јевтић доиста је давао утисак човека у тешкој душевној депресији. При диком његовог боравка у душевној болници лекари су констатовали да он има много психопатолошких карактеристика и да претставља у основи тип човека са прилично дабоким свешћу. Јевтић уопште нема оријентације о времену и месту. Тако он на међу осталог тврди да је сада година 1938, а месец децембар. Исто тако он је у душевној болници режао болницу да је суд, а лекари да су судије.

Јуче на многобројна питања претседавајућег г. Михаиловића давао је одговоре који нису били у вези са питањем. Најзад, да се ослободимо питања, Јевтић је казао:

— Не знам, ни знате боље па судите.

При крају претреса, док је његов бранилац г. Миодраг Взајић давао реч, Јевтић је спокојно из џепа извлачио неку изгужвану новинску хартију и у њу замотао отпатке од цигарете, као да га се реч његовог браниоца уопште не тиче.

А када је суд изрекао пресуду којом се он за дело убиства над својом женом кажњава са двапаест година робије, он није умео да каже да ли је задовољан пресудом или не. Ипак је казао:

— Добро је. Нећу да се жалим.

— Памет у главу, каже му претседавајући.

— Право велиш, одговорио му је Јевтић, смејући се.

Св. Ј.

Г. Никола Мартиноски приређује током овог месеца изложбу својих радова у Скопљу

Скопље, октобра

Замрли уметнички живот Скопља биће једном сликарском изложбом половином овог месеца пробуђен. Уметник, сликар нашег Југа, кога сре дина не може да схвати у потпуност ти, г. Никола Мартиноски приређује у току наредних недеља велику изложбу својих нових радова. Излага ће у свечаној сали нове основне школе „Цар Душан". Ова његова изложба биће једна од најзначајнијих уметничких приредаба у Скопљу. То обећава обиље радова, махом нових уметничких остварења, које је г. Мартиноски за ову изложбу спремио. За Скопље, ово је у толико значајнија што овог пута г. Мартиноски излази пред скопску публику после пётогодишњег нејављања.

Атеље г. Мартиноског налази се у његовој кући, балканског типа, пуно пута овдашњег Позоришта. Ту он, у тишини, окружен старинским намештајем, у атмосфери једне јужнословенске породичне патријархалности свакодневно пренесе кичицом на платно по који уметински доживљај. Ради махом пре подне. Из посла га прене само по која ненадна посета људи, који у његовим дискармоничним композицијама и искривљењим, поломљеним, чудно стилизованим сликарским потезима не гледају само екстравагације једног сликара. Затекао сам га на послу. Једна десето годишња Циганчица са карактеристичним цртама и крупним, црним очима, косо усађеним, седела је на једној ониској столичици, док је г. Мартиноски по разалетом платну крупним потезима преносио њен лик.

— Дошао сам поводом ваше изложбе.

— Хвала. Ако успете бар да пуби ци објасните да је ово што је рађени сликарство, учинићете ми велику услугу. Али то нећете лако постићи. Она на мој рад гледа као на чудо. У сваког мојој кривој линији, необичној стилизацији, или неубичаеном лику, створеном кроз једно са мосталније доживљавање, та публика налази сликарску невештину. Мо ја платна би требало да буду као мртве и тупе фотографије у фотографском излозима, па тек да ме та публика прихвати за сликара. Наравно, ја јој то не приписујем у зло, јер публика није крива за свој недостатак уметничког познавања и сликарских традиција.

Предајемо на оно због чега сам дошао. Г. Мартиноски ређа предмном припремљене радове за изложбу. Композиције, портрети, пејсажи. Читав један свет створен настојањима једног уметничка. Сложен, затрпан у диричности и бојама, топао и дубоко емотиван.

Г. Мартиноски је сликар снажног замаха. Већ формиран, он својим новим радовима само продужује линију својих уметничких гледања. Разно врстан је у мотивима и кадар да своја уметничка доживљавања преда платну. Често, уместо једне слике, створи серију, која чини сместра ну обраду једног мотива.

Г. Никола Мартиноски

Такав је случај са његовим портретима Циганки. У читавој серији тих портрета, г. Мартиноски је дао пси ху и реалност једне Циганке. На јед ном портрету он је дао карактеристике њеног лика, на другом њену номадску чулност, на трећем ону уро ђену сензибилност и несигурност. Једном речју серија портрета Циган ки г. Мартиноског претставља једну дубоко и сместрано дату психолошку студију њихове чергашке реалности.

Г. Мартиноски је сликар — експресиониста .То га одводи до екстраваганција, којима се не би могао учинити приговор да штете уметничком квалитету његових радова.

Такав је сликар г. Никола Мартиноски Јужна Србија има у њему уметника, који документује њену стварност на својим платнима. Зато његова изложба, која ће бити отворена током овог месеца у Скопљу, претставља догађај, коме у сваком случају треба поклонити пажњу.

Љ. Д.

Годишњи помен Блаженопочившем Краљу Александру Ујединитељу

На дан 9. о. м. одржаће се у свим богомољама у Краљевини Југославији годишњи помен за покој душе Блаженопочившег Витешког Краља Александра Првог Ујединитеља.

У Саборној цркви у Београду одржаће се помен тога дана у 11 часова, и истом ће присуствовати:

Краљевски Намесници г.г. др. Стан ковић и др. Перовић, Краљевска Вла да, Претседништво Сената и Народне скупштине, шефови дипломатских мисија и њихови војни изасланици, бивши претседници Министарског са вета, дворски часници и почасни ађутанти Његовог Величанства Краља. Војводе ,генералитет и адмиралитет, претседници Државног савета, Главне контроле, Касације, Апелације и осталих престоничких судова, претседник Општине града Београда, управник града Београда, претседник Академије наука, помоћници министара, ректор и Сенат Универзитета, гувернер Народне банке, управник државних монопола, бивши министри, бивши Краљевски посланици, др жавни саветници, чланови Главне кон троле, чланови Касације, врховни др жавни тужилац, чланови Академије наука, претседници комора, претсед ници женских националних организација, претседници националних организација, претседници општина Београда, у правник града Београда, претседник Општине града Београда, управник Одело: жакет и цилиндер или народно (црна машна и флор). За официре: свечано до строј.

(Из претседништва Министарског савета Ад. Бр. 2929 од 3. октобра 1935. године).

Споразум бивших радикала у Новом Саду

Нови Сад, 5 октобар

Сутра ће подне одржане заједничку конференцију воћи новосадских радикала г.г. др. Бранко Илић и Мита Ђорђевић.

Као што је раније јављено, претстоји уједињење ове две радикалске фракције. Г.г. др. Бранко Илић и Мита Ђорђевић, сваки из свога одбора, делегираће за сутрашњу конференцију по 60 чланова, који ће изабрати заједничко претседништво и воћство.

Сутра ће подне у 10 часова у Занатском дому одржаће конференцију са својим акционим одбором г. Радушко Илић.

Постоји вероватноћ да ће између група овдашњих радикала за најкраће време доћи до споразума.

А. Б.

Крађа у новосадској филијали „Бата"

Нови Сад, 5 октобар

У овдашњој „Батиној" продавници ципела јуче је извршена већа крађа обуће. У крађи су ухваћене Боришка Бајор, Ержика Мадацки и Рожика Филко.

Оне с упредате полицији која ће их предати суду.

А. Б.

Г. др. Махмуд Бехмен о споразуму бивших радикала и присталица бивше Југословенске муслиманске организације

Зеница, 5 октобар

У вези са организовањем Југословенске радикалне заједнице јуче је допутовао у Зеницу г. др. Махмуд Бехмен, адвокат из Сарајева и секретар бивше Југословенске муслиманске организације. На железничкој станици г. др. Бехмена дочекали су мно гобројни истакнути чланови бивше Југословенске муслиманске организације и маса грађана. Г. др. Бехмен се одвојао у просторије муслиманског друштва „Заједница" где су га дочекали његови партиски пријатељи. Том приликом посетила је г. др. Бехмена депутација сељака из села Долгоди, који су се жалили да им шумска индустрија Нашичка д. д. у Бегов-Хану сече шуму у близини села, која им је шума неопходно потребна. Због сече ове шуме већ неколико пута је долазило до спора између Нашичке д. д. и сељака, па је Министарство шума и рудника једном већ било забранило сечу ове шуме. Међутим, последњих дана Нашичка је по нова почела да сече шуму. Г. др. Бехмен је обећао сељацима своју интервенцију поводом овога спора.

У 2 часа јуче поподне у просторијама „Заједнице" г. др. Бехмен је одржао конференцију која је, по броју присутних људи била једна од најбољих политичких конференција у Зеници. Конференцију је отворио г. Авдага Харамандић, који је поздравио присутне и затим дао реч г. др. Бехмену. Он је између осталога рекао:

— Неки наши противници проносе вести да су нас радикали преварили или привукли себи, како би што лакше постигли свој циљ. Други нам при говарају да смо се претопили у радикале и да смо ми њихова војска.

Г. др. Бехмен истиче да то није тачно, па каже да су те вести тенденциозне.

— Нити смо ми постали радикали, каже г. др. Бехмен, нити смо ми њихова војска. Ми смо створили са радикалима нову странку, Југословенску радикалну заједницу. Они су постали равноправни чланови једне нове странке, којој су наше заједничке воће ставиле у задатак добро и напредак народа. То је наш задатак, а мислимо да ћете и ви све то одобрити.

Уосталом, наставља г. др. Бехмен наше пријатељство са радикалима није од јуче. Ми смо са радикалима сарађивали и раније па никада то нисмо пожалили.

У последње време, каже г. др. Бехмен, појављују се неки летци од стра не крутова око г. др. Мачека, упућени муслиманима у Босни, и у тим летцима са говори да смо ми изневерили своје пријатеље са којима смо заједно ишли на изборе.

Међутим, браћо, то није истина. Ми нисмо никада никога изневерили. Ми смо са групом др. Мачека и Љубе Давидовића ишли у заједници у циљу да срушимо онај режим под којим је народ стењао. Кад смо оборили тај режим, зар смо смели допустити да дође други режим који би био још гори. Ми смо то спречили и пружили смо народу веру у будућност, па смо само ради тога, за добро народа, ушли у Владу и донели народу грађанске слободе, којима се други служе у већој мери од нас.

Ми данас радимо на организовању нове странке. Југословенска радикалне заједнице, са тврдом вером да ће она решити наш политички програм. Због тога, није потреб но никакво неповерење од стране вас према овој заједници.

Сви присутни су излагање г. др. Бехмена саслушали са пажњом и на крају га срдачно поздравили. Изабран је потом привремени акциони одбор за организовање ЈРЗ. на чело су г. Авдагом Харамандићем.

Е. Ф.

МАЛЕ БЕЛЕШКЕ

⊙ **Петар Хенлајн, власник млина из Петровграда** пregазно је мотоциклом у априлу ове године железничког радника Јаноша Молнара. Молнар је умро од задобијених повреда. Окружни суд у Петровграду није поверовао исказу оптуженога да је терао мотоцикл прописном брзином и да је Молнар био пијан, па га је осудио на годину дана затвора.

⊙ **Пред Окружним судом у Шапчанику** почело је суђење др. Јовану Ивчевићу, јавном бележнику. Ивчевић је оптужен за нека кривична дела, која је учинио у службеној дужности, као и за неке приватне послове, којима је оштетио многобројне клијенте.

⊙ **Разбојнички напад** извршен је на Ђоку Саулића, земљорадника из Шушњеваца. Саулић се возио са својим братом Ђоком Саулићем

Сплитске новине бележе да је у Сушачкој трговачко индустријској комори одржана анкета на којој је расправљано о оснивању Рибарске берзе на Сушаку. Правилник за ову берзу већ је готов, па је послан над лежним на одобрење.

—●—

Према статистици коју објављује „Пензионерски гласник" у нашој земљи има 60.402 пензионера. Пензионери узимају у будуће са својим пензијама са 1,021 милион динара. Највише пензионера има на подручју града Београда, Панчева и Земуна и то 31 промна.

—●—

Сплитско „ново доба" доноси да је на састанку националних друштава одлучено да се прави годишњи помен смрти Блаженопочившег Краља одржи 9. о. м. од стране сплитских друштава. Други помен одржаће Соколско друштво 14. ов. м. као успомену на дан када је тело Краља Мученика допловило у Сплит из Марсеља, а крајем новембра одржаће се трећи помен приликом откривања спомен свештеника Краља Ујединитеља на гату Мајора Стојана.

—●—

Загребачки „Обзор" доноси вест из Херцеговине да су у близини Горње Блатнице и око Читлука у Херцеговини откривена налазишта боксита која по количини превазилазе сва остала налазишта у Херцеговини. Највеће је налазиште са 4 метра дубине. Према мишљењу стручњака на лазишта у Горњој Блатници садржа ваду око милион тона боксита.

—●—

Сарајевски „Југословенски лист" бележи врло интересантну статистику о опадању криминалитета у Сарајеву. У месецу септембру број крађа и сличних деликата опао је упркос тешким економским приликама. Према регистру полиције десиле су се свега 53 крађе, 17 проневера, 24 пре вере и око 560 полицијских прекршаја. Од споменутих полицијских прекршаја највећи део спада у изграде у пијанству. Констатује се да је број изгредника у последње време знатно опао.

—●—

Сплитске новине бележе да је Градска општина у Сплиту известила грађанство једним прогласом да уводи сопствени намет од 25 и 50 пара из сваког посетиоца позоришта, биоскопа, гостионица и осталих локала за забаву. Сакупљени новац од овог намета употребиће се за издржавање градске сиротиње.

—●—

Сарајевски „Југословенски лист", пишући о почетку школске ће у Сарајеву, скреће пажњу н рој ним ђацима сарајевских средњих школа на велике жртве њихових родитеља које подносе око васпитања деце. Између осталог нотира да су родитељи ученика сарајевских средњих и стручних школа издали на име школарине преко пола милиона динара, а исто толико и на име разних осталих такса, не рачунајући ту издатке око књига и осталог потребног материјала за школовање ђака.

—●—

Сплитско „Ново дело" бележи да је у Доњим Каштелима необично жива грађевинска делатност. У овој години издато је 20 грађевинских дозвола и то за пет кућа за становање, за 4 дограђене, међу којима и једна са 6 нових станова. Такође је издата дозвола за градњу једног пансиона од 100 соба. Све куће су власништво земљорадника, али су грађене укусно и према захтевима туризма. Лист бележи да је необично потребно проширити пут од Старог Каштела, до Палас хотела, као и шету од мора до бановинске шесте у пределу Шталије, како би се могло путовати уз саму обалу.

Трећи тркачки састанак Шумадијског кола јахача „Кнез Михаило"

Крагујевац, 5 октобар

Шумадијско обласно коло Јахача „Кнез Михаило" одржаће у недељу 6 октобра трећи тркачки састанак на своме хиподрому „Становљанско поље".

Програм трка је следећи:

1. Утешна трка (хандикап), за полукрвна домаћа грла са територије Шумадијског и Јасеничког кола јахача. Дужина стазе 1.400 метара награде 1.200, 600 и 300 динара.

2. Омнијум двогодишњих трогодишњих грла (хандикап), за грла из целе земље. Дужина стазе 1.800 метара; награде 2.000, 600 и 300 динара.

3. Општи хандикап, за сва домаћа грла од 4 године и старија, из целе земље. Дужина стазе 1.800 метара; награде: 2.000, 200 и 300 динара.

4. Војеводска препонска трка (хандикап), за сва домаћа грла од 4 године, и старија, из целе земље. Дужина стазе 2.800 метара, 6 препона. Награде: 2.000, 600 и 300 динара.

Посетиоци из Београда могу да користе путнички воз који у Крагујевац стиже у 2.15 поподне.

С. Ј.

Италија и Енглеска на Средоземном Мору

Лондон, почетком октобра

Сада, када су односи између Енглеске и Италије толико заоштрени због абисинског питања, није без интереса бацити општи поглед на поморску стратегиску ситуацију тих двеју држава на Средоземном Мору.

То се карактеришe односом поморских и ваздушних снага поменутих држава и распоредом њихових воино поморских и ваздухопловних база за морнарицу и ваздухопловство. Не улазећи у појединости овог питања и не наводећи тачне цифре тих снага, јер је потпуно непознато колики број и које ће бродове Енглеска одредити за акцију у Средоземном Мору у случају рата, можемо рећи само то, да она има много надмоћнију флоту и увек је у стању да прикупи тамо надмоћније снаге. Али ваздушне снаге Енглеске слабије су од италијанских, јер заузимају пето место у свету, после Француске, Италије, Русије и Сједињених Америчких Држава. Усто Италија има: 75 модерних лаких крстарица од 10.000 и 5000 тона, са највећом брзином крстања (до 39-40 миља на час), 76 разарача и ситних торпедских јединица и око 60 подморница; што ће играти велику улогу при згодном распореду њихових база и осолних тачака на Средоземном Мору.

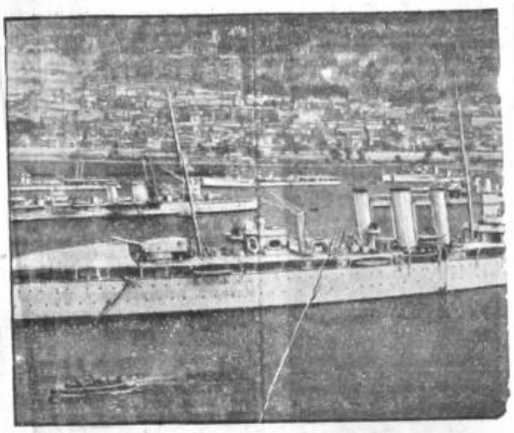

Британски бродови у Гибралтару

Распоред поморских база код Енглеза је такав да се може рећи да они имају у рукама оба кључа од овог мора: од западних врата — Гибралтар, а од источних — Порт Саид са оближњом Александриском луком. Поред тога у средњем делу Средоземног Мора налази се главна база енглеске флоте — острво Малта са воиком луком Ла Валета, која има бродоградилиште за оправку и највећих бродова (један огромаи пливајући док од 65.000 тона запремине и 5 великих докова на суву). Гибралтар има 5 дока. У Порт Саиду није било до сада довољно опреме за оправку великих бродова, али ту се могу оправити крстарице и други мањи бродови, а у случају рата недостајућа лучка опрема може бити довезена из других енглеских лука. Александрија је велика трговачка лука, али у случају потребе може послужити и за ратну флоту. Потребна специјална опрема, може бити такође довезена из других лука (на пример из источних).

Поред ових база, Енглеска има на расположењу у источном делу Средоземног Мора острво Кипар, које може да послужи флоти као осолна тачка. Што се тиче ваздухопловних база, оне су распоређене по истим лукама, а поред тога има доста у Египту, Палестини и Трансјордану.

Такав распоред база даје Енглезима могућност да контролишу обе улаза у Средоземно Море, а такође и већину морских путева, који воде италијанској обали: са запада Гибралтар, а са истока, југа и југозапада Малта и Порт Саид.

С друге пак стране, енглески пут од Гибралтара за Малту и даље на исток до Порт Саид у средњем свом делу (најужем и најплићем) налази се под пуним напада италијанске авијације, подморница и уопште свих лаких снага италијанске флоте из његових база и осолних тачка, које се налазе. на јужном делу Сардиније (лука Кељари) и на Сицилији (Месина, Палермо, Сиракуза, Порт Августа и тако даље). Све се ове тачке налазе у непосредној близини тога најважнијег енглеског стратегиског и трговачког пута. Даље ка истоку, за Малту, на томе путу прети италијанска авијација, која је основица на Триполитанској обали.

С обзиром на горе речено, треба претпоставити да у случају рата Енглеске са Италијом, пут из Гибралтара на Малту у близини тога реона биће затворен, не само за трговачку енглеску морнарицу већ и за воино снабдевање Малте и за пролаз воиних бродова.

Услед близине, у којој се налази Малта од Сицилије и Триполитанске обале, она ће бити за све време изложена нападима целокупне италијанске авијације, јер су и најмањи авиоплани у такој близини у стању да приме учешће у нападима. Плитко море у околини Малте допушта полагање мина на сами прилазима к њеној обали, а близина Сицилије олакшава италијанским миноносицима (разорачима и лаким крстарицама) њихов рад на полагању мина, јер за једну ноћ они ће бити у стању да пређу цео пут тамо и натраг, под заклоном мрака.

Из свега наведеног види се да енглеска флота на Малти, и поред своје надмоћности, може бити отсечена од Гибралтара, лишена снабдевања, опкољена италијанским минама и подморницама и скоро свакодневно бомбардована њиховим јаким ваздушним снагама. Због тога она неће бити у стању да да што ефективно. Зато је врло вероватно да ће њена тешка ситуација натерати Енглезе да траже за своје главне поморске снаге неку другу базу на каквом било острву више удаљеном према истоку од италијанских обала него што је Малта (на пример, на италијанском острву Родосу, или слично томе). У крајњем случају, она ће бити приморана да се задовоље Порт Саидом, Александријом и Кипром, одржавајући Малту само као истакнуту упаправ ску тачку за своје лаке јединице, подморнице и авијацију. То ће могуће, јер је у току Светског рата енглеска флота блокирала Немачку са најудаљеније тачке своје обале, удаљену од немачке обале 500 миља, да би осигурала своју флоту од непријатељских мина и подморница. Данас се ови опасностима придружила још и авијација.

Комуникација тих нових база као и Порт Саида са Енглеском ради њиховог снабдевања, моћи ће се вршити или транзитом кроз Европу, Балкан и турске луке (Цариград, Смирна), и то у случају кад би остала Европа неутрална; а са истоком кроз Црвено Море, последње нарочито важи за угаљ и нафту.

У том би случају енглеска флота била у релативној безопасности због доста велике удаљености од италијанских ваздухопловних база, а такође и од база лаких снага италијанске флоте.

На тај начин источни део Средоземног Мора са његовим путевима, а такође и пут из Црног Мора у Средоземно, биће би у сигурним рукама Енглеза. На западу исто, Гибралтар, који је наоружан најмодернијим топовима од 457 мм, где ће се вероватно налазити друга енглеска ескадра, која ће контролисати својим лаким снагама западни део Средоземног Мора у околини Гибралтара и шпанске обале. Што се тиче средњег дела Средоземног Мора, тамо ће Енглези бити у стању да блокирају Италију само помоћу својих подморница и лаких снага флоте, које ће се ослањати на Малту.

У сваком случају Енглеска има могућности: да потпуно отсече Италију од њених источно-афричких колонија и од Атлантског Океана, да заустави скоро потпуно сву италијанску поморску трговину у Средоземном Мору са изузетком само каботаже код северне обале на граници са Француском и у северним пределима Јадрана и да апсолутно пресече сваку поморску трговину у океанима. Што се тиче активних дејстава енглеске флоте против италијанске главне поморске снаге, која ће се вероватно затворити у Тиренско и Јонско море у својим базама (Специји, Напуљу, Таренту и тако даље) — ово ће бити исувише ризично за Енглезе због скучености морског простора тих мора, великог количине мина и подморница и велике опасности од целокупне италијанске авијације. Зато Енглези вероватно и неће предузимати операције. Но енглеска авијација, која ће се у току рата појачати новом изградњом, имала би могућност, држећи своје главне снаге на истоку Средоземног Мора, да напада италијанску територију, користећи ни се Малтом. Осим тога, Енглези ће бити у стању да зауму њима потребна италијанска острва: Спорадска са Родосом на челу. То ће бити за њих релативно лако, јер италијанска флота и авијација неће бити у стању да одбране та острва, због њихове велике удаљености од Италије.

Шта може Италија да предузме?

Италија, поред тога што смо рекли за енглески поморски пут Гибралтар — Малта — Порт Саид и за Малту може: користећи се својим лаким снагама флоте и подморнице, да заустави енглеску поморску трговину у западном и средњем делу Средоземног Мора; да напад изврши авијацијом на Триполиса Порт Саида и Александрије (релативно слабо због исувише велике удаљености тих лука); помоћу својих великих подморница, које би продрле (у зароњеном стању) кроз Гибралтар да нападе енглеске трговачке и ратне бродове у Атлантском Океану; најзад, највеће подморнице, могле би и да обиђу око Африке и да стигну у луку Магадор у италијанску Сомалију и луку Масова у Црвеном Мору у Еритреји. Одавде би те подморнице могле нападати енглески поморски путеви: Аден — Индија и Аден — Суец.

Што се тиче главних италијанске флоте (четири воина брода), она неће бити у стању да испливи далеко од својих база, јер би у том случају била уништена од стране енглеских надмоћнијих снага. Услед тога она ће, вероватно, остати у водама Тиренског и Јонског мора, под заштитом сопствене авијације, подморница и мина.

На тај начин италијанска акција, вероватно ће нас потсећати на акцију немачке флоте у току Светског рата, са разликом само у сразмери.

Из свега овога можемо закључити да у случају доказаовног рата између Енглеске и Италије, Енглеска ће бити изложена: великим губицима у поморској трговини, због затварања за њу Средоземног Мора са путем Гибралтар — Порт Саид и због подморничког рата на путевима: Гибралтар — Енглеска у Атлантском Океану, а такође Индија — Аден у Индиском Океану и Аден — Суец у Црвеном Мору.

Сама Енглеска ће бити вероватно ван опасности од ваздушних напада италијанске авијације, јер би у том случају Италија за такве операције била приморана за велику неизвесност суседних држава што би могло да изазове велике компликације.

Италија у овом рату ризикује следеће:

1) Потпуну изолацију своје војске у источној Африци (аналогно египатске војске Наполеона Првог);

2) Потпуно заустављање своје поморске трговине у свима морима;

3) Вероватан губитак својих источно-афричких колонија у случају да се енглеска војска упути против њих;

4) Губитак Спорадских острва са о. Родосом;

5) Губитке од ваздушних напада Енглеза на територији саме Италије и

6) Уништење флоте у случају њеног изласка далеко од својих база например ради заштите Спорадских острва).

Такав је, од прилике, ризик од рата за те две државе, посматрајући га само са воино поморског гледишта.

Да ли ће оне ризиковати то ради абисинског питања, виђењу у сваком будућности. Ту морамо да приметимо још и ово: Енглеска увек [illegible] је у току рата из туђе морнарице, особито оне, које би могле да јој сметају. Њена политика увек је водила томе, да поништи опасног конкурента на мору, својом или, још боље туђом руком. Тако је, на пример, било са Русијом 1904—5 године када је Енглеска са задовољством помагала Јапан, то исто било је и у Светском рату, када је она помагала Антанту ради уништења немачке флоте.

Сада италијанска флота са својом авијацијом нагло расте и, тако рећи, виси као неки Дамоклов мач изнад најосетљивијег енглеског живца — пута из Енглеске у Индију. Уништи ли или довести до минимума поморску и ваздушну снагу овог непријатног конкурента на Средоземном Мору, било би продужење старе традиционе енглеске политике. Питање је само у томе да ли је настало то време и да ли је повољна општа политичка ситуација за тај рат са енглеског гледишта.

По руском царском капетану фрегате Б. Карпову.

С. т.

Општи занатлијски збор у Љубљани

Иницијативом Савеза занатлијских удружења за Драшку бановину у Љубљани одржаће се, на дан 6 октобра у Целу општи занатлијски збор.

Приређивачи збора упутили су позива сваим занатлијским организацијама у држави да узму учешћа у раду овога збора.

Сврха општег занатског збора је да се претресу сви актуелни проблеми који тангирају интересе занатлијства уопште, и да се донесу конкретни закључци занатлија целе државе који ће, затим бити поднети надлежним Министарствима на решавање и евентуално одобрење.

Изгорео елаборат катастарске секције у Горњим Мутничким шумама

Параћин, 5 октобар

У Горњим Мутничким шумама, за време док су органи среске катастарске секције били удаљени од колибе Славка Шантића, ради вршења премера, неко непознато лице запалило је ову колебу у којој се налазио елаборат већ извршеног премера општинских, државних и приватних шума. Вредност ово елабората цени се на 40.000 динара.

Изгледа да је колибу уплило и на тај начин овај елаборат уништио неко од сељака.

Полицијске власти повеле су енергичну истрагу да пронађу извршиоца овога дела.

К. Р.

Манифестациони збор опозиције у Ужицу

За недељу 6 овог месеца заказан је манифестациони збор Удружене опозиције у Ужицу. Поводом тога отпутовали су данас поподне за Ужице бивши министар г. Милан Грол, г. г. др. Драгослав Смиљанић, декар, и Милош Царевић, адвокат.

ОРГАНИЗАЦИЈА Ј. Р. З. У ДАЛМАЦИЈИ

Шибеник, 5 октобар

Пре неколико дана вратио се из Београда у Книн народни посланик книнског среза и делегат изврш ног комитета за организовање Ј. Р. З. у Приморској бановини г. др. Новаковић, који је ступио у везу са свим политичким истомишљеницима и при сталицама бивше Радикалне странке да би се што пре и компактније фор мирала и повела организације Заједнице у Приморској бановини, најпре у загорској Далмацији, а затим и у осталим приморским делови ма бановине. У ту сврху г. Новаковић је још од пре ступио у везу са појединим присталицама, претстав ницима појединих већих места, те је питање организације досада у главним цртама изведено. Једино се чека постепено осниване појединих ме сних одбора, који ће у ширем обим му организовати народ. До сада за Заједницу у Далмацији влада извес но интересовање, особито у крајевима око Книна, Равних Котарина, Бен ковцу, Скрадину и осталим северодалматинским местима, у којима је недавно веома бројно и снажно била развијена бивша Радикална страна ка.

По изражењом програму организовања странке још је у Книну г. др. Нико Новаковић одржао први већи састанак, којему је присуствовало не колико стотина сељака и осталог народа, са претставницима скоро свих професија. Састанак је одржан у хотелу „Бдкан", и на њему се конституисао месни одбор, на челу са г. Новаковићем, којем је одбору стављено у дужности да води орга низационе послове у книнској општини. После тога г. Новаковић је присутнима објаснио програм и статуте странке, те је најавио да ће о ових дана у свим појединим местима книнске општине провести организа цију странке и сазвати посебне зборе. У даљем свом говору, излажући програм, нарочито наглашава и подвлачи формирање странке одозго до. Истиче даље да су у Заједници по броју најчешћи елеменат присталице радикалне странке, која је никла из народа, да изводиће и брани слободе народне, ради чега је у борби за своје идеје и национално широке планове жртвовала цвет својих чланова. Према томе јасно је да овом формирању не може бити циљ угње тавање било појединаца, било оста лих странака, које по својим програмима заступају радикалне, социјалне и политичке програме. Ово је тим више тачно, када смо вотпуно осведо чени да без слободе Хрвата не може постојати ни слобода Срба и обрат но. Југословенска заједница најради је би видела да Хрватска сељачка странка са својим присталицама и вођством приступи заједничкој пар ламентарној сарадњи, па чак да при ми и одговорност за сарадњу у држ авној управи. — Излажући даље оп ширније коментаре о новој страници и њеној улози према држави и народу, г. Новаковић је завршио надом у скоро дефинитивно решење данашњег стања и одстрањењем свих политичких, друштвених и социјалних трзавица и неправди, што ће бити задатак ове владе, на коме она већ активно ради, и чији плодови свакодневно се све више изражавају у дневном и општем нашем животу .

По завршетку говора приступило се уписивању чланова, те је током дана у нову странку уписано преко 300 присталица, од којих највише чланова бивше Радикалне странке, а такође и један део присталица бивше Хрватска сељачке странке и Самостал но демократске странке.

После састанка у Книну г. Новаковић је отпутовао у Земуник, Обровац и Бенковац, где је такође одржао већ уже политичке конференције са својим пријатељима и политичким истомишљеницима. У овим поменутим местима су изабрани посебни одбори, који ће кроз кратко време сазвати скупштину, на којој ће се основати месни одбори. У одборе за поменута места су ушли истакнути локал ни праци бивше Радикалне странке г. г. др. Душан Јурковић и др. Дрчо, а за Кистање, где је још одржан састанак изабран је г. др. Вук Вујасиновић, којему је такође стављено у дужност да формирање странке спроведе у сва остала места Равних Котара. Из Бенковца и Кистања г. др. Новаковић је отпутовао за Пресо Биоград на Мору, Новиград и Скрадин, где је такође одржао конференције са присталицама. На тим састанцима, који су били веома добро посећени, г. Новаковић је изнео у главним потезима идеологију Југословенске радикалне заједнице, у чијем је програму идеја опште слободе, напретка и унапређења. На тим састанцима изабрано је локално вођство странке, у које су ушли за Биоград на Мору: Роко Пелицарић, Мате Шерта и Иво Пелицарић, за Скрадин г. г. Нико Драгешић и Крсто Доброта, за Пресо г. др. Милетић. Уз њих су такође изабрани и остали чланови одбора, који ће заједнички, по добивеним иницијативама до конца идућег месеца спровести оснивање месних одбора. После ових одржаних састанака у Биограду, Пресу и Скрадину, г. Новаковић је посетио и остала мања места приморске север не Далмације, одакле је данзс после водне допутовао у Шибеник, где је у 5 сати одржао дуту конференцију са истакнутим претставницима бивше Радикалне странке, а на којој су се третирала питања провођења Југословенске радикалне заједнице у Ши бенику и околним местима Зларину, Водицама, Тијесном, Првићу, Крапњу, Муртеру, Пировцу, Перковићу, где су већ именовани претставници странке. На састанку је донесена одлука да се што пре приступи изборовима у Далмацији, будући је идеја организације продрла у сва далматинска места и задобила велики број присталица. На конференцији су се такође експонирала и изнела сминент на социјална питања, којих позитивно решење је у интересу државе и народа као целине, те се о њима третирало са нарочитим интересом, с обзиром на тешке економске, привредне и културне прилике Далмације. После те конференције у Шибенику, г. Новаковић ће, по одређеном плану, отпутовати за Сплит, где ће такође одржати прву већу конференцију. Колико смо обавештени за ову конференцију и уопште за Заједницу у Сплиту влада нарочити интерес, те се мисли да ће присталице разних бивших политичких партија, особито оне из Југословенске радикалне странке у великом броју приступити у Заједницу, те ће, по свој прилици Сплит постати центар стран ке за Далмацију.

С. Ч. Шајин

Г. Милан Грол

КОНФЕРЕНЦИЈА Г. ДР. ЧУБРИЛОВИЋА

Бања Лука, 5 октобар

Народни посланик г. др. Бранко Чубриловић одржао је данас пре подне у име Удружене опозиције конференцију у босанској Дубици. На овој конференцији г. др. Чубриловић говорио је о политичкој ситуацији, затим о сељачким дуговима и уопште о тешком стању нашег сељака и важности сељачког покрета.

Свој говор г. др. Чубриловић завршио је тиме, да сељачки народ тре ба да се окупи под једну заставу и у фронт сељачке демократије, јер је само она једино способна да решава и реши сва политичка и економска питања, а на бази једнакости и равноправности Срба Хрвата и Словенаца.

М.

КОНФЕРЕНЦИЈА Ј. Р. З. У ЈАГОДИНИ

Јагодина, 5 октобар

После конференције коју је са пар тијским пријатељима одржао г. др. Марковић, министар у пензији, међу радикалима настало је живо струјање.

На тој конференцији у акциони одбор изабрани су: г.г. Михаило Мијушковић, адвокат, Душан Јанковић, рентијер, Младен Вукићевић, прота, др. Станимир Раковац, декар и Бранко Ђорић, трговац. Њима је стављено у дужност да позову све радикал не праве и вође — њих око 70 на броју — на једну ширу конференцију, а у циљу бирања месног одбора Југословенске радикалне заједнице у Јагодини.

М. П.

КОНФЕРЕНЦИЈА Ј. Р. З. У БОСАНСКОМ НОВОМ

Бања Лука, 5 октобар

Јуче је у Босанском Новом одржана у просторијама Омладинског клуба „Слобода" конференција присталица Ј. р. з. На овој конференцији говорили су о политичкој ситуацији и важности организовања Ј. р. з. г.г. др. Светозар Савић, декар и Хасан Џанкић, секретар Главног одбора Ј. р. з. из Београда.

На крају изабран је месни одбор на челу са г.г. др. Светозаром Савићем, Ферадбег Церићем и Симом Шурганом.

КОНФЕРЕНЦИЈА Ј. Р. З. У ЂУПРИЈИ

Ђуприја, 5 октобар

У присуству бившег министра г. Марковића одржана је заједничка конференција Ј. р. з. Присуствовали су и г.г. Милован Ристић, трговац, Александар Илић, свештеник, и Тома Николић, потпуковник у пензији.

КОНФЕРИСАЊА Г. В. ТРБИЋА У РЕСНУ

Ресан, 5 октобар

Народни посланик г. Васиљe Трбић, са још тројицом народних посланика из клуба г. Богољуба Јевтића, конферисао је у кавани „Загреб" са својим политичким пријатељима.

Из Ресна г. Трбић је отпутовао за Охрид.

Д.

ОРГАНИЗАЦИЈА Ј. Р. З. У СРЕЗУ МЛАДЕНОВАЧКОМ

Младеновац, 5 октобар

Делегат за организацију Ј. р. з. у бившем београдском округу, г. Михаило Обућина, овластио је г. Чедомира Јоцића да он овај посао оба ви у Срезу младеновачком.

Г. Јоцић, који је у раније политичком животу заузимао положај претседника Окружног одбора радикалне омладине, приступиће у најкраћем времену оснивању месних страначких организација.

Д. Н.

КОНФЕРЕНЦИЈА Ј. Р. З. У ЗЕМУНУ

Синоћ је у Земуну у кавани „Златна Круна" одржана конференција бив ших присталица Радикалне странке. Овој конференцији присуствовао је и др. Милутин Копша, декар из Београда.

Конференцију је отворио г. др. Душан Поповић, адвокат и члан Главног одбора ЈРЗ и дао одмах реч г. др. Копши, који је у опширном го бору изложио данашњу политичку ситуацију у земљи, као и разлоге ко ји су довели до стварања Југословенске радикалне заједнице. На крају је г. др. Копша говорио и о петомајским изборима и ставу Радикалног главног одбора.

После г. др. Милутина Копше го ворио је г. др. Душан Поповић о при ликама у Земуну и Срезу земунском.

На конференције је одлучено да се одмах приступи организовању Месног одбора ЈРЗ, пошто се показало да је одзив у странку велики и да су присталице бивше Радикалне странке, без обзира на раније фракције, приступили у Заједницу. Исто тако решено је да се одмах приступи и организовању ЈРЗ у Срезу земунском. Техничка страна организације поверена је члановима Месног одбора г. г. др. Душану Поповићу, адвокату, Ђорђу Ивковићу, апотекару и Сими Милеусићу, пензионеру.

З. Б.

ПОЛИТИЧКА ЖИВОСТ У СРЕЗУ ВОЈНИЋСКОМ

Војнић, 5 октобар

Бивши радикали одржали су у кавани „Баждар" конференцију ради избора месног одбора Ј. р. з. за општину војнићску. За претседника орг анизације изабран је г. Драган Ју рић, за потпретседника г. Стеван Живковић, а за секретара г. Миле Новаковић.

Половином овог месеца провешће се организација и у осталим општи нама, после чега ће се образовати Срески одбор. У томе циљу прваци бивше радикалне странке позвали су свог раније посланика г. Љубомира Миљушевића, адвоката из Карловца.

Удружена опозиција такође пока зује велику активност. Велики збор у Бариловићу, на коме су говорили г.г. Срђан Будисављевић и др. Вујичић само је почетак манифестацио них састанака удружене опозиције у Кордуну.

М. Н.

РУСИ У МОДИ

Арије од којих се човек не може спасти и српско руски језик

Отмени петроградски бал као о га приказују извесни филмови

Руси су данас, несумњиво, у моди.

То не значи да се са неком нарочитом пасијом читају Алданов, Мерешковски, Шмељов. Ремизова, који је, несумњиво, један од најдаровитијих данашњих руских писаца, скоро нико и не чита. Али кад се у неком биоскопу даје филм из руског живота, многи очекују премијеру као нешто откровење.

Мора се рећи да су та откровења често веома сумњива. Нарочито кад филмове ове врсте режирају француски и амерички редитељи, чије је познавање Русије и Руса сведено на површне дубоко узбудљивих песама „Јамшчик, не гони дошадеј"— и „За последњују пјаћорку". Усто, прва песма, по њиховом веома стручном мишљењу, прва песма почиње овако:

„Јам цик нега ни ло шаде..." Чудне се ствари догађају у овакими филмовима. Позната је ствар да хартија трпи све, али, по свему судећи, биоскопско платно расположе још већим и неисцрпнијим стрпљењем.

То платно поднело је мученичку гро фицу Матрјону Пелагејевича Павлов ну или грофа Ануфрија Семјоновну Кракадила. На отменом петроградском балу гости се појављују у руба шкама и пију чај из самовара, док не ки тајни саветници и генерали у слободном времену пасионирано играју „казачок", док напољу упорно пада ват, који је неумољиви редитељ доделио улогу традиционалног руског снега. Гувернери у филмовима, о којима је реч, лице на руске трговце из унутрашњости, а гардијски пуковници — на ватрогасце.

Такви су ти руски филмови. Од филмских звезда прву, другог па и тридесетог реда ко све није играо Руснкње! Лил Даговер, Бри гита Хелм, Марлен Дитрих. И оне су се одужиле руској пасији, али, гледа јући филмове тих звезда из руског живота човек обавештен о Русији и Русима мало боље него господа ауторитативни редитељи, морао је неиз бежно да се сети грофице Матрјоне Пелагејевић Павловне.

Сведочанство о руској моди не пружају само ријани филмови. „Пастир Костја", на пример, био је доста пријатан и допадљив филм, али су неке арије из те филмске оперете добиле неку језиву популарност: сем глувонемих певали су их апсолутно сви, и то увек и свуда. Уз арије из „Пастира Костје" и дан дањи неумор но игра младеж по дансинзима. Те арије неумољиво прогоне и најнесетљивије уши, као добар детектив злочинаца. „Ећ много ћевушек на свјете" — али нема ваљда ни једне, која није чула ту арију.

Шта ћете, мода је свемоћна!

*

У знаку те моде била је и ономадашња премијера Девалова „Товаришча" на београдској сцени.

Може се веровати да ће „Друг" („Товарищч") учинити другарску услугу каси престоничког театра. Учиниће он услугу и проучаваоцима оног занимљивог српско руског или руско српског језика, која се формирао у току петнаестогодишњег по стојања руске емиграције. А тај је зик, ваља истаћи, чека стрпљиво на своје Александре Белиће.

Кроз цео комад г. Златковић и г-ђа Дугалић са стрпљењем достој ним много боље судбине говорили су српско руски. Срби, који не знају ру ски, сматрали су да је руски део тек ста беспрекоран, док Руси на другој галерији нису се баш много слагали с тим мишљењем. Један се чак мало ћутнуо:

— Ми уже пјатнатцаћ ћет здес, а госпожа Дугалич ешче не овладела руским језиком! Страно!

Мишљење Срба, који су упућени у тајне руског језика и у тајне писања позоришних комада, такође се чуло. Упитан на изласку из позоришне зграде о томе како му се допао комад, један Београђанин одговорно је на чистом руском језику:

— В общчем — чепуха! **Е. З.**

7291

НАШИ ПРОИЗВОДИ НА СОЛУНСКОМ ТРЖИШТУ

Цена живе стоке за једну оку би ла је у драхмама: волови 13—14; кра ве 12—13; јунад 15—16; овнови 16— 17; козе 12—13; јагањци 17—19; ка шкаваљ 46—48. Пољопривредни про изводи: раж 4.50—55; јечам 5.20—30; овас 5.20—25; кукуруз ситан 4.50— 60; пшеничио брашно 1. 429.— 2. — 385; пасуљ ћаковачки 15.50—16, сит ан пасуљ 10—10.50; сусамово семе из Македоније 15.50—16;

Суве шљиве сандук 270 драхми.

Наша трговина преко Солуна кра јем септембра.

Ситна стока 28.000 комада; крупна стока 190; коњи, мазге и т. д. 91 комад.

Пасуљ 256.000; грађевно дрво 132.000, трупци орахови 21.550; дрво за гориво 63.000; дуге за бурад 47 хиљада; козина 10 хиљада; сир ка шкаваљ 14.000; сирове коже 12.000, хемиско гиљиво 30.000, мекиње 45.000; масло 11.000 килограма.

Извезено је за унутрашњост Грч ке пшенице 1,773.300 килограма, па суљ 123.800; јечам 12.300; кукуруз 81.000; раж 21.780; дуге за бурад 190.000; свилени кокони 2.195, семе од буквице 2780; масло 2.250; овас 63.100 килограма. За Египат отишло је 27.050 килограма кашкаваља а за Сирију кашкаваља 5.700 килограма.

Стање нашег клиринга са Грчком на дан 27 септембра 1935 г. салдо грчко-југословенских бонова у опти цају изнео је 30.079 330.— драхми. Салдо блокираних потраживања код грчке банке изнео је истог дана 4,490.652 динара.

ПРОБЛЕМ БАЛТИКА

Шта ће бити са Мемелом

Да би се јасније могли оценити догађаји у Европи од интереса је изнети извесне моменте, који карактеришу данашњу међународну ситуацију.

Избори за мемеласку дијету, за покрајинску скупштину, извршени су у доба када Италија у Женеви тражи концесије од Енглеске. Тако треба схватити део ових догађаја у вези с Абисинијом.

У исто време, у Друштву народа дошло је до врло оштрог размимоилажења између Пољске и Совјета. Тај одлазак допуњује говор г. Хитлера у Нирнбергу, који је једног момента могао да доведе до прекида дипломатских односа Берлина и Москве. Али нирнбершки говор г. Хитлера у многоме је важан и због Мемела.

Проблем Балтичких држава је од огромне важности за данашњу Немачку. Пре кратког времена објављена је брошура **др. Клауса Грима** о Балтику. По овоме писцу, Балтичке државе припадају ономе који је за њих дао своје крваве жртве. Балтик је, по писцу, „густо натопљен немачком крвљу још од доба старих Винована и Ордена", од рата па до неколико векова уназад, па све до 1914 године.

Мемел је једно од централних места немачких проблема у Балтику. Мемел је, на основу уговора о миру припадао великим силама, Енглеској, Француској, Италији и Јапану, који су га после преписли у суверенитет Литваније. Али како су у Мемелу и Литванији међународне немачке мањине, то су велике, гарантне силе, у своје доба израдиле специјалан, аутономни статут за Мемел. Тај статут су гарантовале Енглеска, Француска, Италија и Јапан. Међутим, литванска влада није поштовала овај статут. За г. Тибелиса, претседника литванске владе, немачке мањине претстављају само „анонимну масу". Француска и Енглеска често су упозоравале литванску владу на њене грешке у Мемелу. А те грешке довеле су до тога да је Немачка била приморана да у источној Пруској одржи велике маневре, који су престали баш на дан 29 септембра, на дан плебисцита у Мемелу.

Као што смо видели, г. Хитлер у свом говору у Нирнбергу устао је против неиздржљивог стања у Мемелу, тражећи од Друштва народа и гарантних сила да интервенишу у Литванији и Мемелу, јер је статут који регулише живот у томе

[illegible] да се „горуће питање Мемела реши", тражи да гарантне силе „доврше ситуацију на територији Мемела".

Немачка је, по швајцарском „Националцајтунгу" очекујући решење Мемела, послала војску у источну Пруску, а флотом је блокирала литванску обалу и Мемел. Поморска блокада врло је тешко утицала на Литванију у економском погледу. Литвански сељак своје производе продаје искључиво Немачкој. Мемел је и данас одржао старе привредне везе са Немачком. По листу „Журнал д' Женев" литванска агрикултура не може да постоји без немачких тржишта.

Као што видимо, питање Мемела има и свој политички и привредни проблем, који је погоршан необазривим поступањем литванске владе према немачким мањинама. Немачки лист „Фирер" сад скоро је писао: „Један народ од 2 милиона становника (Литванци) не би могао да узима провокаторски став према немачким мањинама у Мемелу, кад у томе не би био храбрен и потстрекиван са извесне стране". Очигледно је да ту „извесну страну" треба тражити у Москви.

Дакле, индиректно литвинско-немачки сукоб због Мемела има своју велику позадину и у немачко-совјетским затегнутостима.

С друге стране, Немачка се много жали, у вези са гласањем, да је литванска влада одузела бирачко право великом броју немачких мањина.

Проблем Мемела је врло осетљив за Немачку. То се најбоље може видети из једног броја „Прајзише Цајтунга" у Кенигсбергу, који је потпуно посвећен Мемелу. Преко 46 страница овог листа посвећено је „Територији Мемела у беди". Овај лист је објавио чланке и прилоге најугледнијих немачких личности, које нису нико други до **министри др. Фрик, фон Нојрат, Геринг и Гебелс. Дакле, цела званична Немачка.**

Министар унутрашњих послова Рајха у свом чланку тврди да Литванија никада није поштовала статут којим је регулисан положај Мемела. Немци који станују у Мемелу лишени су свих културних и политичких потреба, лишени правосуђа и не могу послати у парламент своје претставнике: „Већ годинама Литванија у области Мемела, који је пре рата припадао источној Пруској, води по литику насиља, раздражења и провокације, политику која може да има нежељене последице за мир међу народима".

Немачки министар спољних послова г. фон Нојрат, у свом чланку тврди да „литванска офанзива у Мемелу има за циљ да унесе забуну у томе делу Европе". „Литвански државници, вели даље г. фон Нојрат, провоцирају део свет тежећи томе сматрању да аутономија Мемела има само један прелазан карактер. На то треба одговорити у духу слова и садржаја мемелске конвенције, која треба да се сачува на снази. Јер само под тим условом територија Мемела је присаједињена Литванији."

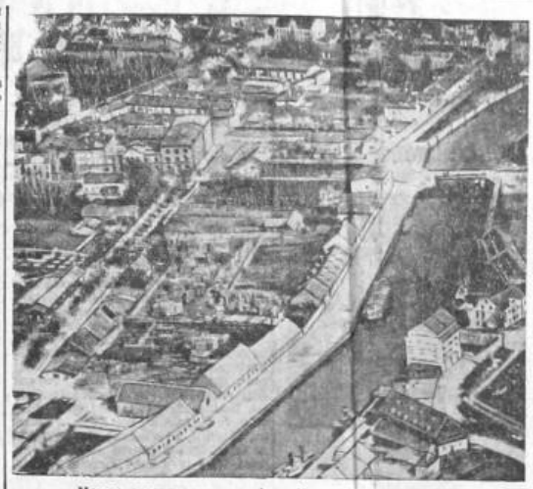

Мемел, главни град покрајине Мемел (снимљено из авиона)

Претседник министарског савета Пруске, г. Геринг пише врло одлучно: „Невероватним методама Литванија тортурише нашу браћу у Мемелу. Ако ми због тога факта протестујемо, то не значи да се ми мешамо у унутрашње прилике Литваније. Ми само тражимо да се поштује и примени једна конвенција која је свечано била потписана. Дужност је сила потписница те конвенције да интервенишу против насиља над једним уговором".

И покрај свих ових акција „Журнал д' Женев" сматра да нови резултати гласања за покрајинску скупштину, дијету, у Мемелу неће решити ово деликатно питање као ни проблем Балтика.

Ради историјског континуитета не мачко-литванских односа треба да потсетимо да Берлин, у своје време, није хтео због Мемела да потпише пакт о ненападању са Литванијом.

За међународне односе у Европи и за потребну организацију мира по требно је да се зна: да ли ће се, поред осталих вулканских тачака у Европи, питање Мемела развити или у редити после избора.

И. А.

МИНИСТАР Г. КОМНЕНОВИЋ У БОКИ КОТОРСКОЈ

Котор, 5 октобар

Министар за физичко васпитање народа и заступник министра социјалне политике и народног здравља г. Мирко Комненовић посетио је у току ућеграшњег дана Рисан, Пераст, Котор и Будву.

У Рисну је министра г. Комненовића поздравио добродошлицом претседник општине г. Петар Недовић, а у име сокола поздравио је министра г. Кокотовић. У име Кола српских сестара пожелела је добродошлицу министру г. Комненовићу г-ђа Даница Радовић. Г. Комненовић одговорио је кратким говором, захваливши се на срдачном дочеку.

У Народном дому министар г. Комненовић примио је претставнике власти и корпорација.

Из Рисна је министар г. Комненовић отишао у Пераст, где га је пред Општинским домом дочекала општинска управа на челу са претседником г. Никовићем и велики број народа. Г. Никовић је у поздравном говору изложио тешкоће у којој се налази ова историска варошица.

После краћег задржавања у Перасту г. Комненовић је отпутовао за Котор. У свима местима на путу министру су приређивани срдачни дочеци. Пред Трговачком академијом у Доброти направили су ученици академије шпалир и поздравили г. министра. Директор Трговачке академије г. Милош Липовац поздравио је г. Комненовића добродошлицом.

У Котору је министра г. Комненовића дочекала маса око две хиљаде грађана и сељака. Долазак г. Комненовића у варош објављен је пуцњавом прангија са градских зидина.

У Котору је поздравно министра г. Комненовића претседник Градског по главарства. Г. Комненовић је одговорно на поздрав кратким говором. Пред Градским вратима дочекала је г. Комненовића музика, а цела варош била је окићена заставама и зеленилом.

Г. Комненовић се задржао у Котору до три часа поподне а затим је продужио за Грбаљ и Будву, где су му такође приређени дочеци.

А. Б.

КОНФЕРЕНЦИЈА Ј. Р. З. У КРИВОЈ ПАЛАНЦИ

Крива Паланка, 4 октобар

Синоћ је у кавани „Југославија" одржана конференција присталица ЈРЗ у Кривој Паланци. Конференцији су присуствовали г. г. Стеван Поповић, шеф кабинета министра грађевина, Стаменко Стошић, народни посланик за Срез криво-паланачки и велики број грађана и земљорадника. Конференцију је отворио г. Петар Стасић, претседник општине кривопаланачке који је за претседника конференције предложио г. Јордана Марсавеловића, овлашћеног трговца.

Г. Поповић одржао је дужи говор у коме је изнео смернице ЈРЗ, позивајући присутне да приступе у њене редове. После г. Поповића говорили су још неколико говорника а међу њима и г. Стошић.

На крају је изабрано вођство месне организације, и то за претседника г. Петра Стасића, претседника општине а за остале чланове управе виђенији грађани. Акцију за организовање странке у овоме срезу преузео је г. Стошић, народни посланик и г. Петар Стасић, претседник месне организације ЈРЗ. Они се надају да ће овде ЈРЗ наћи на леп одзив код становништва.

После одржане конференције г. Стеван Поповић шеф кабинета министра грађевина отпутовао је за Београд.

С.

ПРЕМЕШТАЈИ И ПЕНЗИОНИСАЊА У МИНИСТАРСТВУ САОБРАЋАЈА

У име Његовог Величанства Краља Петра Другог, Указом Краљевског Намесништва, на предлог г. Министра саобраћаја, премештени су: Бранислав Пањевац, виши контролор Општег одељења Министарства саобраћаја, у Финансијско одељење Генералне дирекције државних железница; Никола Стојановић, контролор станице Ђевђелија, за контролора станице Шабац.

У име Његовог Величанства Краља Петра Другог, Указом Краљевског Намесништва, на предлог г. Министра саобраћаја, пензионисани су:

При Генералној дирекцији железница: Милан Макуз, Јакоб Храстник, Јосип Секчар, Аранђео Николић, виши контролори 6. групе;

При Дирекцији железница у Загребу: Максо Плењко, главни архивар 7. групе;

При Дирекцији железница у Љубљани: Јанез Кошмерл, Рудолф Штурц, Вилем Келец и Јернеј Шмауц, виши контролори 6. групе; Фрањо Бебр, контролор 7. групе; Алберт Паплер, виши машиновођа 7. групе.

ОБЈАШЊЕЊЕ О ЗАНАТСКИМ РАДЊАМА

На основу § 136 и 137 Закона о радњама, Министарство трговине и индустрије дало је следеће објашњење.

Обим рада занатских радњи просуђује се по §136 и 137 Закона о радњама. По § 137 сме занатлија да држи и продаје и робу коју сам не производи али сва роба улази у његову струку и споредног је значаја. У колико се у томе случају појави какав спор има се узети у обзир постојећи обичај у смислу § 136. Закона о радњама.

За радње које је Закон о радњама затекао у време његовог ступања на снагу важе и одредбе § 446, пошто је према овим одредбама имао рад не стекао право на рад у оном обиму у коме је обављао радњу до ступања на снагу новог Закона о радњама. Ипак и у овоме случају мора се утврдити у коме је обиму дотична радња радила на дан ступања на снагу Закона о радњама, па према томе утврдити и право на обављање послова.

САРАДНИК ЧИТАЛАЦ

⊙ ТАКАВ ЈЕ НАШ ПРЕТСЕДНИК

Наш претседник општине (Приморска бановина) врло је лежеран човек. Цео дан борави у свом родном месту, у близини, а у канцелар ију долази само уторником и петком. Седнице већа држи у својој кући, потписује тамо акта, прима публику. Ако је вама потребно неко уверење, морате прво у Општи ну да вам деловођа удари печат, а онда у родно место господина претседника да то уверење потпише. Он се разбашкари у хладу и прима публику. Коме треба, тај ће доћи — мисли ваљда господин претседник. Али је зато пружно једну олакшицу публици: изградио је аутомобилски друм до своје куће. Ко има посла — изволите! Друм је добар.

Многи су се жалили на претседника, али — бар до сада — успеха није било.

Ж.

⊙ ПОСВЕЋЕНО УПРАВНИКУ ГРАДА БЕОГРАДА

У Небојшиној улици број 20 постоји неки кер вучјак чо именом Сава, који готово без престанка арлаучке, даје и завија, те неда ком шилуку мира ни дању ни ноћу.

Тражена је још пре 15 дана интервенција власти: да се овај Сава кер или укроти или преда кафилерији на надлежан поступак. Ревносни старешина осмог кварта који се обично одмах одазива потребама грађанства у овој прилици показује неку болећивост и у стручавање за Саву кера и тако тај кер сербес и даље практицира свој песећи занат, као да је у сред Хомоља а не у престоном граду.

Молимо г. Управника града Београда да се заинтересује за овај случај, па или нека расели Небојшину улицу, или нека Саву кера упути тамо где му је право место. Тек ца сваки начин овако не може и даље ићи.

Ђ. М.

⊙ ОПЕТ О БЕОГРАДСКОЈ ПРАШИНИ

У подне, када обично пословни људи излазе из својих канцеларија или радња, кад уморни хитају кућама, оштра чистачева метла немилосрдно засипа њихова знојна лица облацима прашине.

Ако већ улице у то доба не могу бити поливене, онда не би било ни рђаво, а ни тешко, да се то „генерално чишћење" одложи за који минут касније.

П.

⊙ СУКОБ ЦЕЛЕ ОПШТИНСКЕ УПРАВЕ И УЧИТЕЉА ГОРЊЕГ ЦРНУЋА ИЛИ КО ОМЕТА ПОДИЗАЊЕ СПОМЕНИКА ИЗГИНУЛИМ БОРЦИМА

У Вашем цењеном листу, број 11,102, од 25 овог месеца, изишла је једна нотица под насловом: „Сукоб целе управе и учитеља Горњо Црнућког или ко омета подизање споменика изгинулим борцима".

У интересу јавности, Управа општине врањевшничке уколико се ње тиче даје овај одговор:

Истина је да је пре неколико дана приспело једно обично писмо у општинску судницу, на адресу г. Драгољуба Милутиновића, учитеља, а од кога и о чему, Управа не зна. Ово писмо општински поштар г. Поповић са осталом поштом — писмима, предао је општинском службенику Радоњи Огњановићу са налогом да и ово писмо преда г. Милутиновићу, учитељу. Доцније је управа сазнала да ово писмо ни је приспело у руке г. Милутиновића. О томе је повела истрагу, чији је резултат још не зна.

Што се тиче каквог сукоба који се помиње, то није тачно.

Што се пак тиче осталог, а специјално ометања подизања споменика погинулим борцима, и то је нетачно, а још мање могуће и помислити тако нешто учинити, да синови Шумадије, који су верни Краљу и отаџбини и који су својим грудима крчили пут Великој Југославији од Ђевђелије до Тригава, јер ово ометање може само доћи од оних који су за време Светског рата и за време пробоне не Србије са непријатељским окупаторским жандармима од 1915 до 1918 године шићарили по Врањевшници.

Сељани из Горње Црнуће имали су школу код Манастира Врањевшнице, која је сграђена од тврдог материјала пре 70 година. Она се налази између два шумовита брда, која је красе.

Сељани су решили да се подигне школа у селу Горње Црнуће, али не као какав споменик изгинулим борцима, док су, на жалост, стару зграду порушили и тиме уништили једну стару успомену, те су тако остале само зидине, које служе као какво ругло.

Унапред захвална остаје Општинска управа у Врањевшници, ср. Таковски, 30 септембра 1935 год. Бр. 2434.

⊙ ЉУБИТЕЉ КОМОЦИЈЕ

Пре неколико дана путовао сам возом из Загреба за Београд. У вагону, у који сам ушао сва су места била заузета. Обишао сам још неколико вагона. Сви су били препуни. Најзад сам наишао на клупу, на којој је седео само један господин.

— Да ли су слободна места? — упитао сам га.

— Није. — одговорно је он мирно. — Доћи ће две особе.

Прошли смо неколико станица а две особе још нису биле дошле. Господин се дремовно љуљао.

— Господине, па ви рекосте да ће неке...

Господин се није ни мало узнемирио што сам га ухватио у лажи, Хладнокрвно ми је одговорио:

— Па, можда, неће ни доћи... Ја волим комоцију... Још боље.

Ја сам неколико часова стојао поред прозора и посматрао господина, који се самозадовољно ваљушкао на тој седишта.

Уме човек! А да нешто сви путници овако заволе комоцију?..

М. Н.

Унапређења у Министарству пољопривред

У име Његовог Величанства Краља Петра Другог, Указом Краљевског Намесништва, на предлог г. Министра пољопривреде, унапређени су: за вишег аграрног саветника 4 групе 2 степена Среског начелства у Загребу, Иван Јурашић, аграрни саветник истог начелства, 5. групе; за ветеринарског пристава 7. групе Среског начелства у Власотинцима, др. Михаило Петровић, ветеринарски пристав истог начелства, 8. групе.

Уме Његовог Величанства Краља Петра Другог, Указом Краљевског Намесништва, на предлог г. Министра пољопривреде, премештен је за вишег ветеринарског пристава код начелства Среза орашачког у Аранђеловцу, 7. групе, Драгиша Ђанић, виши ветеринарски пристав код Среског начелства у Преческу.

Крвав епилог породичне свађе због дебе

Пожега, 5 октобар

Крвава породична трагедија одиграла се у селу Годовику код ужичке Пожеге. Сретен Митић, земљорадник из Годовика сиртно је рањен свог синовца Драгољуба и теже повређено брата Михаила. Браћа су из угледне куће Вуја Митића. Његови синови, Сретен, Михаило и Сашко, живели су у врло рђавим односима, незадовољни дебом, иако је она извршена путем избраног суда.

Њихова мржња добила је уче свој тежак епилог. Када је Сашков син Драгољуб пошао са својим стрицем Михаилом на вршидбу, сусрео се са Сретеном и између њих се изродила свађа. Том приликом Сретен је из револвера тешко повредио Драгољуба тако да постоји опасност по његов живот. Када је Михаило покушао да спречи крвопролиће, Сретен је и на њега испалио два метка и рањено га у руку. После тога Сретен се сам пријавио полицији.

Велики збор радника и приватних намештеника у Сомбору

Сомбор, 5 октобар

У великој дворани Радничког дома одржан је велики збор радника и намештеника. Збор је отворио претседник Месног међуструковног одбора г. Антун Вујевић. Затим је дао реч г. Антуну Розмајеру из Новог Сада, који је у свом опширном говору изнео стање Окружних уреда и тражио да се распису слободни избори за скупштине, односно равнатељство Средишњег уреда и његових месних органа. Он је између осталог рекао:

— Досадање осигурање је показало многе недостатке и дефекте службе у осигурању зато што још није уведено у живот осигурање за случај изнемоглости, старости и смрти. Истиче да је финансиска база гране осигурања за случај болести таква да је недовољна коју је закон о осигурању радника предвидео. У честим случајевима рђаво спровођења лекарска служба управног и чиновничког апарата изазвала је много незадовољства која су често долазила до одрицања вредности саме установе, а да претставници осигураника у равнатељствима, услед крњења аутономије и негативног става послодаваца, нису могли реализовати све своје предлоге за побољшање те службе и заштите права осигураних чланова.

Збор је био врло добро посећен и велика дворана Радничког дома била је дупке пуна, радника и приватних намештеника. На збору је донета резолуција.

Б. М.

НОВОСТИ код МИТИЋА
ОБУЋА чувене марке ЗЕНИТ, позната је по својој елеганцији и квалитету док су цене врло снижене. 7279

РАСИПАЊЕ ОПШТИНСКЕ ИМОВИНЕ

На чиновничкој колонији Вождовац рађа се нова афера

У „Правди" од 25 септембра, број 11102, под горњим насловом писац под ознаком др. К., изнео је низ неистина о чиновничкој колонији на Вождовцу, Управном одбору Задруге државних и самоуправних службеника за подизање станова у Београду и о мени лично као правном заступнику Задруге. Заузет озбиљним послом ликвидирања тешког стања у које су Задруга и задругари доведени кривицом других, нерадо полемишем са писцима оваквих чланака а нарочито ако употребљавају стил обичних памфлетиста. Али, јер се овим написом угрожавају витални интереси великог броја задругара, приморан сам да одговорим следеће:

Увек сам одобравао објективан приказ и критику. Све до овог чланка држао сам да је г. др. Богољуб Константиновић и као шеф Централног хигијенског Завода и као приватни доцент свестан основног принципа: Да се у изналажењу истине може држати само метода објективног приказивања. Међутим и нажалост сада ми је потпуно јасно оно што сам одавно био наслутио анализом карактера госп. др. Константиновића а на име:

а) Да г. др. Бог. Константиновић са невероватном смелошћу напушта своја гледишта, прихватајући друга диаметрално опречна,

б) Да одговорност за кривице и радње у којима је и сам учествовао исте тако смело баца на друге, своје сараднике и пријатеље, напуштајући их у критичном моменту.

Да је то тако доказује се следећим:

1) У своме чланку од 25 септембра о. г. г. др. К. тврди да се на чиновничкој колонији рађа **нова афера** која се састоји у томе што се избегава плаћање дужних ануитета Градском Поглаварству. Из речи „нова афера" види се да г. др. Константиновић хоће да прикаже јавности да тек овај Управни одбор обуставља плаћање Поглаварству, другим речима да је све до доласка овог Управног одбора плаћање било редовно и да су сви досадашњи Управни Одбори у овом погледу били према Поглаварству потпуно кулантни. Према томе јавност треба да стекне убеђење да је др. К. моралиста, заштитник Општине и поштен задругар, а да су чланови садашњег Управног одбора личности „које не дају никакве гаранције за правилно пословање".

Међутим, ево како стоји у истини ствар са исплатом ануитета. Прва неисплата ануитета није се десила у овој години, дакле за време садашњег Управног одбора, већ равно пре шест година, т. ј. 1 новембра 1929 године (доказ књиге Задруге, које стоје сваком на расположењу). Од 1 новембра 1929 године почиње дакле неплаћање ануитета Градском Поглаварству и траје све до данас. За то пак време био је г. др. К. без мало члан свих Управних одбора, из чега излази да је он заједно са осталим члановима Управног одбора одговоран за ово неплаћање, које он назива афером.

За време пак његовог претседништва у 1933-34 год. Задруга није исплатила Градском Поглаварству тачно динара 683.307. Дакле нешто близо 700.000 динара није исплаћено Поглаварству за време док је баш др. К. био претседник Управног одбора т. ј. могао да нареди исплату овог новца Поглаварству. (Доказ из вештаја Управе о раду 1933-1934 год.).

Што међутим треба нарочито подвући то је чињеница да је новац из ануитета употребљаван 1931 и 1932 год. дакле за време управе Одбора у коме је био и др. К. не за исплату повериоца као сада већ за давање позајмица Предузећу. (Доказ писма Задруге бр. 344, 480, 742).

Као што се види, није истина да се на чиновничкој колонији рађа нова афера. У колико је неисплата ануитета „афера", њено порекло датира још из 1929, дакле из периода када чланови садашњег Управног одбора нису били у Управи, а траје за време свих Управних одбора у којима је учествовао као члан и г. др. К.

2) Госп. др. К. у свом чланку даље наводи да постоји једна група задругара који су „зато времена избегавали да реше односе према Предузећу и да отплаћују дуг за зидање, на тај начин што су измишљали спорове и изигравали уговорне односе са предузећем, док су у ствари били дужни да плаћају непосредно предузећу". Наравно све ово под мојим сугестијама.

Ево међутим шта је по овоме питању раније рекао и мислио г. др. К.:

1) Као судија Изабраног суда између Задруге и оштећених задругара г. др. К. каже у пресудама од речи до речи ово: **„Уговор непосредно везује Задругу и она је одговорна за његово извршење, пошто тужилац није закључио уговор о грађењу са предузећем већ са Задругом."** (Доказ пресуде изабраног суда које је као судија доносио др. К.).

Чиновничка колонија

6) Као претседник Управног одбора Задруге у 1933-34 др. К. каже: **„Сваки појединачни споразум са предузећем ништаван је с обзиром на уговор. Против овог задругара Одбор ће предузети најхитније мере"** (доказ извештај Управе из 1933 год.).

в) О самом предузећу пак које у чланку од 25 овог месеца узима у заштиту против „несавесних задругара" ево шта је Др. К. рекао 1932: „Крив је г. Шифански јер је ушао неозбиљно у посао. Тврдио је да има 15,000.000 динара иметка а у стварни има око 5,000.000 динара. Крив је што је стално заваравао и Управу и задруге обећавањима. Према свему јасно је да случај г. Шифанског није обично поравнање него догађај који треба да заинтересује и меродавне факторе". (Доказ „Правда" од 27. августа 1962 године.)

И овде Др. К. јасне долази у сукоб са својим ранијим гледиштима. Док је као судија изабраног суда, претседник Управног одбора и писац чланка у 1932 год. напалао предузеће и забрањивао сваки директан споразум са овим, у чланку од 25 овог месеца такве поступке задругара назива „измиграбљем уговорних односа"; које треба поштена јавност да најоштрије осуди.

3) У своме чланку од 25 ов. месеца Др. К. истиче да је Задруга основана са најбољом намером и корисним циљем, својом организацијом и рђавим пословањем довела дотле да служи као пример несолидности, подвале, превара и слично и да за све ово сноси одговорност данашњи Управни одбор, односно ја као његов правни саветник.

И овим жели г. Др. К. да јавност убеди да је све до доласка овог управног одбора било све у реду. Међутим о свему томе некад је г. др. К. сасвим друкчије мислио.

У већ поменутом чланку из „Правде" од 27 августа 1932 год. г. др. К. тачно је приказао у чему се састоји извор свих недаћа које су задесиле колонију и које недаће према својим злим резултатима заиста заслужују назив велике афере. Ево шта о томе каже сам г. др. К. у своме чланку: **„Ствар је у овоме: г. Шифански склопио је уговор са Задругом да изради 300 кућа и да ту изградњу финансира са 50 до 60% предрачунских сума. Предузеће је за то добило у ту сврху око 15,000.000 динара. Предузеће је од новаца добивених за подизање кућа на Вождовцу више од половине потрошило на другу старну уз то уговор није испуњено ни са техничке стране ни у погледу времена. Данашња слика колоније изгледа овако: Ни једна кућа није довршена."** Дакле ето у чему је афера на чиновничкој колонији. У томе што је пре времена узето 15,000.000 и без икаквих гаранција дато предузећу, које није ни једну кућу довршило, новац примило па отишло у поравнање ван стечаја. У томе што су бесправно издавине облигације у којима се тврдило да су куће саздане онда, када нису биле ни почете. У томе што је Хипотекарна банка давала зајмове на терет задругара а на основу лажних извештаја да је кућа готова тако да је зајам узет а често пута ни будак није ударен у земљиште које је припадало задуженом задругару. У томе што је сиромашни чиновник дошао у положај да су га задужили на све стране, оптеретили и обезвалли користећи његово поверење у тадашње управне одборе, а да за све то није добио свој дом.

Упитајмо се сада ко је учинио ову основну кривицу, овај, може се слободно рећи, социјални злочин на чиновничкој колонији? И на ово је г. др. К. у „Правди" од 27 августа 1932 год. дао тачан одговор: **„Крив је одбор што није тражио гаранцију, што није за време утврдио одговорност, што није за времена утврђено неиспуњавање уговора"**. (Доказ „Правда", од 27 авг. 1932 год.).

Али г. др. К. је и тада прећутао једну ствар: **Да је он био активни члан и чак потпретседник Управних одбора које он тако жестоко оптужује у чланку од 27 авг. 1932 год. као што то чини у чланку од 25 септембра и са садашњим Управним одбором.**

Потребно је да југословенска јавност једанпут сазна да је:

а) Др. К. потписао реферат о понудама финансијских и грађевинских група у коме је заступано гледиште да је од свих понуђача најповољнија понуда Хута А. Куна и Комп. (Доказ реферат од 28 јула 1930 год.).

б) да је потписао уговор склопљен између предузећа и Задруге (Доказ исти уговор).

в) да је био члан управног одбора за време док су се слали дажни исцрпљени Хипотекарној Банци да су куће задругара готове и да се може на њих издати зајам и извршити исплата предузећу, као и за време док су издаване облигације, задругари необавештено и пре времена задуживани, док су се дакле вршиле злоупотребе које су имале као резултат узимање 15,000.000 дин. од сиромашних чиновника а да им се за то није дала ни једна и словом ни једна довршена зграда.

Као што се види и 1932 год. г. др. К. напао је своје другове из управног одбора које је напустио на неколико дана пред тадашњу скупштину и смело је збацио сву кривицу на њих. То исто и данас чини.

4) Најзад др. К. у своме чланку од 25 септембра показује колико је он велики и прави задругар. Из досада изложеног одмах се може видети да на колонији има две врсте задругара. Оних који су оштећени тиме што је новац пре времена узет а нису им извршени радови у одговарајућој вредности и оних који су купили плаћене дошније, дакле користили се бенефицијама Задруге али су избегли сваку штету, јер су зидали у својој режији и по ценама које су за 40% јевтиније од цена оштећених задругара. И када садашњи управни одбор и ја као правни заступник истога тражим од Општине да санира свог дужника Задругу отписом свога једног дела потраживања, који ће се употребити за обештећење оштећених задругара, а г. др. К. тражи да се овај отпис расподели на једнаке делове и оштеће ним и неоштећеним задругарима, онда овакав захтев претставља негацију задружних принципа: солидарност и правичне расподеле жртве. Зар искористити јауке и недаћу оштећених да тиме тронути Општину и издејствовати отписе па тај новац стрпати у џепове оних задругара, који су од Задруге имали само користи а никако штете. Зар је задружно морално да се новац добивен за обештећење употреби и у корист неоштећених задругара. Отављам југословенским задругарима да сами оцене овакво задругарство г. др. К.

5) Најзад морам да изјавим да ми нису познате никакве разне афере из којих се могу, по речима др. К., добити мишљење о мојим моралним квалификацијама. Овакав начин писања, рекао сам, није достојан једног шефа Централног Хигијенског Завода и приватног доцента, дакле човека који претендује да је научник. Међутим, научен да за сваки свој поступак мирно сносим одговорност радо ћу стати пред сваки форум који би саслушао оптужбу г. др. К., којом би приликом и ја имао то задовољство да изнесем моје аферама. У осталом, кривична тужба коју поднесем даће могућности г. К. да или докаже своје тврђење или поднесе пуну одговорност за оваквo клеветничко писање, које зависта не служи на част ни Хигијенском Заводу ни Медицинском факултету.

Др. Богољуб Јовановић, адвокат.

ТРКЕ

Сутра се трчи Велика интернационална трка града Београда

Велика интернационална трка града Београда од увек је била једна од најзанимљивијих, па и сутра ће бити пошто се у њој састаје оно што је најбоље на нашем хиподрому. Два победника „дербија" Весник и Грет Хоуп, па Љубљанац, Морана, Извињач, Лидија и Жужу састаће се сутра у овој трци, ту су још На-ну, Бајацо, Гулливер и Јадран да им праве друштво. Ко ће бити најбољи међу овим најбољима, то је сада питање које интересује све љубитеље хипизма. Кандидата има више: први фаворити су Весник и Грет Хоуп, а зашто ни Морана, Љубљанка или Извињач не би побркали рачуне. Нарочито Морана, која је у Сент Лецеру показала да на дугачкој стази уме одлично да иде. Па и Жужу би могла да приреди изненађење и поред тога што сви верују да је ово за њу стаза предугачка. Као што се види, вођење се огорчена борба у којој је победника тешко пронаћи. Главну реч треба би да воде Весник и Грет Хоуп који ће гледати да очувају свој престиж, док ће се остали трудити да покажу да и они нису за потцењивање. По нашем мишљењу штала Борота са Грет Хоупом, Мораном и Љубљанком има прве шансе за победу и да ће једно од та три грла проћи сутра прво кроз циљ.

Остале трке, изузев прве, такође су веома занимљиве пошто у свакој има по неколико кандидата за прво место.

На крају хоћемо да проговоримо опет неколико речи о јахању џокеја. Случај са грлом Жужу прошле недеље изазвао је разноразне коментаре међу публиком. Причају се управо фантастичне ствари, што ни мало не иде у корист овог лепог спорта. Стога би г. г. комесари требало да обрате мало више пажње на јахање џокеја и да их за сваку најмању грешку, после свестраног испитивања, примерно казне. Програм и прогноза су следећи:

1) Утешни хендикап. Дужина стазе 900 метара. Награде: прва 4.000 друга 1200 и трећа 700 динара. Уписана су следећа грла:

1) Љубљанка (60), 2) Љупка (59), 3) Циклон (52 и по), 4) Лили (51) и 5) Дикси (49 и по).

Дакле реприза прошле недељне трке само без Љуме и Ларси. Циклон је прошли пут мало изостао на старту и ако изгубио трку. Овог пута мислимо да ће бити боље среће и према томе у њему треба видети победника. Наш тип је:

Циклон — Љупка — Лили.

2) Трка „Идоменеус". Дужина стазе 1800 метара. Награде: прва 4000, друга 1200 и трећа 700 динара. Уписана су ова грла:

1) Сремчица (56 и по), 2) Трубач (64), 3) Фосид (55), 4) Кошћушко (64), 5) Коштана (62 и по), 6) Кадија (60) Кватерио (53), 8) Лозана (47 и по), 9) Томи-бој (55) и 10) Карапампула (56).

Кошћушко и Трубач треба овде да се боре за победу. Од осталих могу се узети у обзир још Кадија и као изненађење Томибој. Наша је прогноза:

Кошћушко — Трубач — Кадија.

3) Велтер хендикап. Дужина стазе 1600 метара. Награде: прва 4000, друга 1200 и трећа 700 динара. Уписана су ова грла:

1) Атлантида (76), 2) Коштана (65), 3) Викенд (65), 4) Лукузус (63), 5) Горски Жубор (63 и по), 6) Фосид (62), Грацноза (60), 8) Лозана (59) 9) Бета (58 и по), 10) Кормен друти (54), 11) Карапампула (53 и по), 12) Горданка (50), 13) Сава (49), 14) Срем чица (46), 15) Антије други (43) и 16) Томи-бој (42).

Правих пет грла сумњамо да ће овде стартирати. Према томе остају да се боре за победу Фосид Дуги, Карапампула, Горданка и Антије други. Ми верујемо у следећи долазак грла:

Фосид други — Антије други — Карапампула.

4) Велика Интернационална трка града Београда. Дужина стазе 3000 метара. Уписана су следећа грла:

1) Граница (59), 2) Лоњен (60 и по), 3) Грет Хоуп (63), 4) Љубљанка (51), 5) Морана (51), 6) Кошћушко (59 и по), 7) Јадран (60 и по), 8) Застреб (60 и по), 9) Весник (55), 10) На-ну (61 и по), 11) Инга (59), 12) Мућа (54), 13) Бајацо (59 и по), 14) Извињач (63), 15) Лидија (60 и по), 16) Жужу (61), 17) Јаромир (59 и по) и 18) Гулливер (52 и по).

О овој трци у уводу смо опширно говорили. Овде само хоћемо да нотирамо још какве изгледе дају букмекери појединим грлима у овој трци. Прави фаворит је Весник са осам десетина, па Грет Хоуп један и по, Морана два, Љубљанка три, Извињач, Лидија и Бајацо по четири, Жужу пет, Јадран и На-ну по шест и Гулливер осам за један. Наше је мишљење да ће пролазак кроз циљ у овој трци бити следећи:

Штала Борота — Весник — Извињач, Изненађење Жужу.

5) Хендикап. Дужина стазе 2000 метара. Награде: прва 5000 друга 1200 и трећа 700 динара. Уписана су ова грла!

1) Кошћушко (64), 2) Мила (61 и по), 3) Инга (59 и по), 4) Лукузус (52 и по), 5) Балчик (51 и по), 6) Јаромир (51 и по), 7) Горски Жубор (51 и по), 8) Грацноза (48) и 9) Сирена (42).

Горски Жубор је требало и прошле недеље да добије трку, али је био слабо изјахан. Надамо се да се то овог пута неће поновити, с тога му и дајемо прве шансе. Од осталих играче знајачну улогу у трци Лукузус, Балчик и Инга. Наш тип је:

Горски Жубор — Балчик — Инга.

6) Трка „Јадран". Дужина стазе 1800 метара. Награде: прва 5000, друга 1200 и трећа 700 динара. Уписана су ова грла:

1) Поштено-пото (55 и по), 2) Парада (52 и по), 3) Атлантида (59), 4) Дездемона (59), 5) Наполеон (57), 6) Јаромир (59) и 7) Ресавка (63 и по).

Ресавка, Атлантида и Наполеон треба да се боре за победу, Дездемона први пут у овој години стартира те њену форму, иначе, немамо. Наша је прогноза:

Ресавка — Атлантида — Наполеон.

Почетак трке је у 14 часова. За дупло везано клађење одређене су трећа и пета трка, а букмекери примају опкладе у биро до 13 часова.

ИТАЛИЈА ЈЕ НАРУЧИЛА У ТВОРНИЦИ „БАТА" 400.000 ПАРИ КРАТКИХ ЧИЗАМА

Вуковар, 5 октобар

Велику сензацију изазвала је вест, да је Италија наручила 400.000 пари кратких чизама код фабрике обуће „Бата". Фабрика је покуповала сву количину коже у Старом Миколашу, која износи преко 120.000 квадратних метара а у остале фабрике кожа послала је хитно своје агенте, да накупују још 2,000.000 квадратних метара, — да би се израдили да потребна количина чизама.

В. К.

Скаха, у тучи, одгризла својој свекрви доњу усну

Параћин, 5 октобар

У селу Доњем Видову дошло је ових дана до страховите туче између једне снахе и свекрве. У току те туче снаха је својој свекрви одгризла целу доњу усну.

Земљорадник Љуба Радосављевић са својом женом Ружицом био је у гостима и они су се синоћ вратили кући прилично загрејани. Чим су дошли свекрва Христина почела је да их грди. Из овога се изродила свађа у којој су падале тешке увреде. Да би умирио жене, Љуба је покушао да интервенише, а када то није помогло, ударио је жену по глави. Ружица, озлојеђена због овога и разјарена, напала је, затим, на своју свекрву Христину и огризла јој доњу усну. Због овога кравог дела настала је пометња туча.

Тешко повређена Христина пренета је у болницу, где јој је указана прва помоћ. Она ће, изгледа, остати без доње усне. Ружица је ухапшена.

К. Р.

Оснивачка скупштина Удружења општинских чиновника у Крагујевцу

Крагујевац, 5 октобар

У дворани Општинског дома у Крагујевцу одржаће се у недељу, 6 октобра, оснивачка скупштина радја конституисања Удружења службеника и чиновника градског поглаварства у Крагујевцу. Акције да општински чиновници из Крагујевца добију своје удружење и оставе свој сталешку организацију, води се већ прилично дуго. У Крагујевцу данас има преко 200 општинских чиновника и службеника.

Правила Удружења већ је редиговао привременим организациони одбор, а на оснивачкој скупштини она ће бити само усмено измењена и допуњена.

С. Ј.

Чланови бугарске владе изјављују да се са радом војних судова не сме журити

Цариброд, 4 октобар

Хапшења цивилних лица у Софији и унутрашности настављена су и данас пре подне. Неколико цивилних лица ухапшено је у престоници а међу њима и бивши земљоделски народни посланик г. Стањо Донев. Такође је ухапшен у Пловдиву и Хаскову велики број присталица земљоделског крила г. Косте Тодорова. Говори се да су синоћ похапшени многобројни виши и нижи официри у Софији, а и то до сада није могло да се поуздано провери.

РУМУНСКА ГРАНИЦА ПРЕМА РУШЧУКУ ДАНАС ЈЕ ЗАТВОРЕНА

Према вестима које су данас пре подне стигле у Софију из Рушчука, бугарске власти су затвориле границу према Румунији, јер се у гарнизону у Рушчуку осетило велико комешање. Исту ову вест, о чему је јављено данас у Софији, потврдио је и румунски лист „Универзул".

Бугарска влада упутила је Њ. В. Краљу Борису који се и даље налази у Варни, указ о помиловању око 30 политичких и других криваца поводом свечаности, које су требало да се одрже трећег октобра. Исто тако, упућен је Краљу на потпис Указ о проглашавању опсадног стања и о почетку рада војних судова.

Поводом избијања последњих догађаја и комешања у појединим гарнизонима у унутрашњости Бугарске, говори се да је положај министра војске генерала г. Цанева веома пољуљан и да се сваког часа може очекивати криза владе. С друге стране, потврђују се гласови да су у заверу били умешани и неки чланови владе, међу којима се парочито истичу имена министра унутрашњих послова и министра народне привреде г. Јотова. Разуме се, све су то ствари које се не могу проверити са званичне стране, јер се оне најпажљивије крију, али по свему изгледа да су неки министри умешани у заверу јер дају изјаве које просто нагоне човека да посумња у њихов исправан рад пре откривања завере.

Карактеристично је и то да министар генерал г. Рдев, који се сматра као стуб данашње владе, стално ћути и чува се било каквих изјава штампи.

Уопште узевши, у целој земљи се осећа стање, које је пуно електрицитета. Сви кругови у престоници и у унутрашњости су у ишчекивању не чега што треба тек да дође. Последњи догађаји сматрају се само као увод у будуће догађаје.

Са највећим интересовањем говори се о претстојећем раду војних судова у вези са многобројним хапшењима која су извршена. Према бугарским законима, извера се кажњава смрћу. Као што је познато, влада је приступила хапшењу не само пријатеља г. Велчева, него и хапшењу земљоделских првака, присталица Савеза „Александар Стамболински" и г. Косте Тодорова, као и припадника бивше комунистичке странке. На тај начин, уз владу су остали само кругови око Александра Цанкова и један део војничких кругова. У случају предузимања борбе до истраге између ова два табора, могло би да дође до немилих догађаја у целој земљи.

Ценећи ситуацију овако, извесни кругови спремни су чак и да верују да ће влада наћи друкчију формулу за решење овог судбоносног проблема. По једном другом закону, ако се докаже да г. Велчев није прешао границу у намери да изврши преврат, већ само да је као емигрант излегали опрешао на бугарску територију, онда би имао да буде осуђен на два месена затвора. На тај начин, тврде ови кругови, избегла би се зна тна опасност.

„СА РАДОМ ВОЈНИХ СУДОВА НЕ СМЕ СЕ ЖУРИТИ"

Да у овоме погледу постоје још многобројне тешкоће, види се и по томе, што је министар Народне привреде у влади г. Тошева г. Јотов данас дао новинарима једну карактеристичну изјаву, из које се види да влада у погледу санкција према заверенима прилично оклева.

— То су ствари са којим се не сме журити, рекао је г. Јотов. Потребно је прво да се обави истрага.

У истом смислу коментарише се и пасус из једне изјаве претседника владе г. Тошева, који је рекао:

— Ове ствари предате су у руке војних власти.

Занимљиво је и то да се претседник владе г. Тошев чува да да конкретније изјаве. Из тога се закључује да влада за сада још не жели да заверенике изводи пред суд и тражи издаја од другој страни.

Вест о томе, да је г. Дамјан Велчев организовао заверу у заједници са грабљивком Дојом Узуновим, изгледа да нолико одјека. Све више преовлађује уверење за г. Велчев никада не би предузео једну акцију са Дојом Узуновим. С друге стране, чињеница за се г. Коста Тодоров налази у Београду, док је сам претседник владе г. Тошев тврдио да је и он дошао у Софију да руководи завереничком акцијом, доказује да су све ствари око ове завере биле вешто монтиране, али да су сада конци знатно попуцали и да влада тражи из даз из ситуације у коју се сама упала. Опште је уверење у Бугарској да завера није имала за циљ да изврши свој удар 3 октобра, у моменту када је трансфер војска у средишње крајеве већ је био скоро завршен, пошто се изврше потребне припреме.

Г. г. Кјосеиванов и Казасов

КО РУКОВОДИ ПРОПАГАНДНОМ АКЦИЈОМ ПРОТИВ УТИЦАЈА ЗАВЕРЕНИКА

Код оваквог стања ствари, изгледа да и они који су у први мах убицивали верзије о организовању завере у иностранству губе постепено терен. Сматра се да су интелектуални зачетници пропаганде, која је повезана против г. Велчева и његових пријатеља г. Александар Цанков и злогласни Ванча Михаилов, који помоћу заклетог непријатеља г. Велчева директора листа „Зора" Крапчева протурају лажне вести о издаји г. Велчева. Запажено је да се све вести у томе смислу припремају у редакцији „Зоре" и да се одатле сервирају осталој софиској штампи.

Њ. В. КРАЉ БОРИС ЈЕ ЈОШ УВЕК У ВАРНИ

Као што је познато, Њ. В. Краљ Борис налази се у Варни и он је тре бало још 2 октобра, поводом просла ве свога ступања на престо, да дође у престоницу, али он није ни данас дошао у Софију. Овај недолазак Њ. В. Краља коментарише се на разне начине.

Много го вори и говор који је Њ. В. Краљ Бо рис одржао у гарнизону у Варни у току јучерањег дана. У своме го вору Њ. В. Краљ Борис није ни једном речју поменуо заверу о којој то лико данас говори бугарска влада. У своме говору Њ. В. Краљ Борис је говорно само о националним идеали ма, за које треба да се боре, у случају да устреба, сви бугарски војници. О завери није ништа рекао, као да и не зна да је постојао неки покушај.

ХАПШЕЊА У УНУТРАШЊОСТИ БУГАРСКЕ

Према званичним подацима, у унутрашности Бугарске ухапшено је укупно 106 земљорадника, 35 протоге ровиста и 16 „Звенара", осим оних, који су похапшени у Софији. Међутим, влада опште убеђење да је број ухапшених много већи.

Нека лица, која су у току јучерањег дана била у управи града у Софији тврде да тамо има толико похапшених људи, да полицијске власти немају за њих места у затворима, већ их држе по ходницима. У једном ходнику био је и бивши претседник владе г. Кимон Георгијев.

М. Л.

КОНФИСКОВАНА ЦЕЛА ПОШИЉКА ПРИМЕРАКА „ПРАВДЕ" ЗА СОФИЈУ

Софија, 4 октобар

Јуче је софиска полиција конфисковала све пакете београдског листа „Правда", у чијем је броју са данашњим датумом био опширан и исцрпан извештај о последњим догађајима у Бугарској. Ревизор „Правде" у Софији, видећи да су запљењени сви бројеви „Правде" (која се у Софији чита више од ма којег страног листа), отишао је у управу полиције и упитао за разлог конфисковања.

На питање ревизора „Правде", надлежни у управи града саопштили су му не без извесног шеретлука:

— Редакција је заборавила да вам пошаље пакете са примерцима „Правде".

Овакво објашњење надлежних полицијских чиновника говорило је више од ма каквог формалног акта.

ИЗЈАВА Г. ОБОВА

Г. Александар Обов, бивши министар у кабинету покојног Александра Стамболиског, дао је у вези са оптужбом да су у последњој завери у Бугарској учествовали и земљорадници из Савеза „Александар Стамболински" ову изјаву:

„Догађајима у Бугарској ја сам апсолутно изненађен. Исто тако, ја не верујем да су сви ухапшени из круга „Правде" знали и да су имали ма каквог учешћа у откривеној завери. Када се има у виду неповерење и незадовољство које се створило у земљорадничком масама према 19-мајском режиму, тешко је да се допусти да у пркос свему неко може помислити да је могућно ангажовати сељаке за ову ствар. Уверен сам, да ће то убрзо и сама истрага доказати", завршио је г. Обов.

Бугарска влада признаје да је завера унутрашња ствар Бугарске и да није имала никакве везе с иностранством

Софија, 4 октобар

Бугарска Агенција Јавља:

Коментари извесних београдских листова о издаји бугарске владе у погледу завере, која је откривена, изазвали су изненађење у бугарским владиним круговима. Декларација о којој је реч вели да је чувени злочинац Узунов прешао илегално гра ницу али не садржи никакву алузи ју да је тај прелаз извршен на ју гословенско-бугарској граници. Што се тиче Дамјана Велчева, сврше но је тачно да је он прешао бугарску границу са ређовним пасошом. Његова дела нису била ни од каквог интереса за бугарску владу све док се налазио у иностранству.

Бугарска влада показала своје ин тересовање уосталом, потпуно оправдано, за његову личност, кад је ступио илегално на територију Бугарске. У вези са завером коју су спремали овлашњи његови другови. Ни тон ни садржај декларације бугарске владе не дају повода да се овој влади приписује било каква же ља да се пренесе на међународни те рен једно питање које је у ствари имало чисто политички карактер.

Пресуда г. Димитрију Најдановићу

У другом одељењу Окружног суда за град Београд изречена је пресуда г. Димитрију Најдановићу, профе сору, који је одговарао по Закону о штампи, по тужби г. Лазара Тркље, суплента, за увреде и клевете нанесене у полимици „Где је истина. — Про фесор универзитета без универзитет ске дипломе".

Г. Најдановић је осуђен на два месеца затвора условно и 600 динара новчане казне. Поред тога, има да плати 1036 динара таксе и 600 динара на име трошкова.

ДАНИ „МЛАДЕ БОСНЕ"

Јуче су одржани помени умрлим друговима из „велеиздајничког процеса" у Травнику

У Београду су се састали преживели учесници из „велеиздајничког про цеса, који се водио 1915 године у Травнику, против Каменка Милошевића и другова. Дошли су скоро сви живи „велеиздајници".

По програму који је састављао Удружење „Млада Босна", данас пре подне у 8 часова у католичкој цркви

Г. Каменко Милошевић

у Крунској улици одржан је помен друговима-католицима. Чиводејствовао је г. др. фра Августин Чичић. Одатле су учесници кренули у процесији „Народне одбране", у Пашићеву улицу, где је одржан конгрес.

У свечаној дворани искупили су се учесници у „велеиздајничком процесу" са својим пријатељима. Свечано отварање извршио је г. Каменко Милошевић, референт Просветног одељења Банске управе у Новом Саду. Он је у свом говору, најпре, евоцирао успомену на Блаженопочивше Витешког Краља. Сви присутни су устајањем и поклицима: „Слава Му", одали пошту Његовој сени. По сле овога Конгрес е поздравио Њ. В. Краља Петра Другог трократним „Живео!"

После уводне речи, г. Каменко Милошевић је предложио да се упу те поздравни телеграми Њ. В. Кра љу Петру Другом, Њ. В. Краљици Марији и Њ. Кр. Вис. Краљу Намеснику. Читање ових телеграма при сутни су одушевљено поздравили. Затим је прочитан телеграм упућен претседнику владе г. др. Милану Стојадиновићу и министру војске и морнарице армијском генералу г. Петру Живковићу.

Пошто су прочитани телеграми, г. Каменко Милошевић је одржао дуг говор, у коме је изнео рад „Младе Босне", истичући да су њени чланови били чисти националисти руководећи у раду једино својим национални достојанством, без икаквих утицаја и директива са стране. У свом даљем говору г. Милошевић је рекао да су чланови „Младе Босне" гледали у Србији и Београду Пиемонт југословенског јединства.

По завршеној конференцији у двора ни „Народне одбране", при сутни су се упутили на гробље, где су одржани помени Василију Грбићу и Петру Кочићу. На помену су говорили г. г. Ђура Бањац и Виктор Рубчић.

За време трајања конгреса одржане се на Новом универзитету пре давања о „Младој Босни".

ПОЧЕО ЈЕ ЛЕКАРСКИ КУРС

Појава и лечење запаљења желуца и чира у стомаку

ПРЕДАВАЊЕ ПРОФЕСОРА МЕДИЦИНСКОГ ФАКУЛТЕТА Г. ДР. ДИМИТРИЈА АНТИЋА

На једној седници професора Медицинског факултета Београдског универзитета одлучено је да се сваке године одржи по један курс, на коме ће се изнети, у низу предавања све најважније и најновије из медицине и лекарске праксе.

Овогодишњи лекарски курс почео је јуче и трајаће петнаест дана. У овом времену, истакнути професори Медицинског факултета одржаће низ предавања, веома актуелних и важних. Да би овом лекарском курсу могли присуствовати и лекари из унутрашњости, — министри, у чијим је ресорима запослено лекарско особље, одобрили су потребно присуство лекарима, који желе да курсу присуствују, а Министарство саобраћаја одобрило је и попуст на железницама — лекарима — државним чиновницима у четврт цене а лекарима, који нису државни чиновници, у пола цене.

ПОЈАВА И ЛЕЧЕЊЕ ЗАПАЉЕЊА ЖЕЛУЦА И ЧИРА У СТОМАКУ

Прво предавање по курсу лекара, одржано је у амфитеатру Друге интерне клинике.

У 9 часова у амфитеатру су зауза ли места многи лекари и студенти медицине. Декан медицинског факултета г. др. Милош Богдановић, отворио је курс и са неколико речи објаснио његов значај. Затим је дао реч предавачу професору г. др. Димитрију Антићу. Г. др. Антић је о бразложио у своме предавању лечење запаљења желуца и чира у стомаку и дванаестопалачном цреву. У свом предавању, које је трајало пуна два часа, г. др. Антић је, између осталог, рекао:

— Запаљење желуца наступа због нехигијенске исхране, оптерећења желуца тешком храном и алкохолним пићем, када се храна довољно не свари, када се једе сувише брзо, када се у желудац уноси сувише хладна или сувише топла храна, затим хемијским дејством (љута храна, киселе или пресалтка), затим уласком прекомерног пушења, злоупотребе лекова за чишћење, гутања разног материјала из уста и жвакања. То је секундарна појава после многих акутних и хроничних инфекционих болести (грипа, тровања крви и тако даље).

Запаљење желуца игра врло важну улогу у постанку чира у стомаку и дванаестопалачном цреву и постанку рака у желуцу. Статистички је утврђено да у овоме игра велику улогу урођена, односно наслеђена наклоност целог организма, затим исто тако специјални склоп желуца и, као трећи фактор, спољни начин исхране. Статистички је још утврђено да се 80% људи роде са нормалним стомаком у погледу излучивања киселина и сокова, 10% са пре конормалним излучивањем, а 10% испод нормалног.

Они са преко нормалним излучивањем киселина и сокова, у току свога живота разболе се понајчешће од чира, а они са излучивањем испод нормалног — од рака у желуцу.

Хигијенски начин исхране, дакле

Доцент г. др. Борић

тај трећи спољашњи фактор, може да смањи број оболења од чира, као и од рака у стомаку.

Чир у стомаку и дванаестопалачном цреву појављује се само код људи, који имају сувишну киселину у стомаку, док се рак појављује код оних, који уопште немају киселине.

У погледу лечења, најважније је гледати да не дође до запаљења желуца што се може постићи најпоузданије хигијенском исхраном. Она је исто тако важна и код лечења запаљења желуца као и чира у стомаку и дванаестопалачном цреву. Лекови играју споредну улогу као и минералне воде, а често је најбоље, према мишљењу лекара, да се болесник реши на благовремену операцију. Ако се оболење констатује пре подне, операцију извршити до заласка сунца, а ако се констатује поподне онда до изласка сунца.

Предавање професора г. др. Антића, праћено је са великом пажњом и интересовањем.

ПОЈАВА И ЛЕЧЕЊЕ ШЕЋЕРНЕ БОЛЕСТИ

Предавање доцента г. др. Душана Борића

Доцент г. др. Душан Борић у своме предавању каже:

— Није још установљено тачно због чега наступа шећерна болест. Она се појављује сасвим изненада. Може и да се надовезује уз разна акутна оболења. То је и наследна болест. Онде, где се врше размене материја, појављује се и шећерна болест. Не зна се тачно зашто се болест појављује, али је познато да се код свих болесника налази извесна конституционална склоност оболењима од шећерне болести. Раније је било веома тешко установити појаву ове болести. Данас је то познато. Болесник необично много једе, пије и мокри. То су симптоми, али има примера, где се ови симптоми нису појављивали, а болест је била узела маха.

Суштина је у једном савршеном механизму односа између јетре, гуштераче и живчаног система. Кад је овај однос правилан и сачуван, цела економија шећера иде својим нормалним током. Дође ли до поремећаја у том односу јетре, гуште раче и живчаног система, долази до појаве шећера у мокраћи, веће количине шећера, као и у крви, због тога, што тај шећер не бива правилно искоришћен и депонован у јетри и мишићима, као и другим органима у виду гликогена. За дијагнозу је још потребно да се изврши и преглед крви да би се утврдило колико тог неискоришћеног шећера од стране јетре, кружи у крви. С тога код извесних болесника, налазимо на врло велике количине шећера у крви; шећера, који организам болесника није у стању да искористи. Ту лежи патолошко-физиолошка подлога шећерне болести.

Што се тиче лечења шећерне болести, доцент г. др. Борић је дао практичне савете лекарима.

— Полажећи од тога да је јетра један најважнији моменат у лечењу, нисудни треба да буде само неопходно потребно и драгоцено помоћно средство за лечење. С обзиром на успехе медицине, судбина оболелих од шећерне болести није толико опасна. Болесник може правилним лечењем бити оспособљен да рад само под једним условом: да буде дисциплинован и да се тачно држи програма, који је његов лекар прописао. Због овога је од нарочите важности, да се болесник држи стално само једног лекара, а лекар да схвати лечење индивидуално и да искористи све оно што за оваке болести прописује наука.

Годишњи састанак Ротари клуба

Бања Лука, 4 октобар

Ротари клуб Краљевине Југославије одржаће свој редовни годишњи састанак 6 овог месеца у Дрвару.

Ротаријанци стижу у Дрвар већ сутра под вођством г. др. Милана Ухмајског, генералног директора „Шипада". Градска општина и грађанство у Дрвару спремају Ротаријанцима врло срдачан дочек.

По завршеној скупштини Ротаријанци ће предузети више екскурзија на подручју „Шипада".

М.

ДРУГИ ДАН СУЂЕЊА МЛАДЕНУ МЕНЗИ И БРАНИСЛАВУ РЖАНИЧАНИНУ

Браћа Рош тврде да су били стално уцењивани

СУД ЈЕ ЈУЧЕ ИСПИТИВАО СВЕДОКЕ

Оптужени Ржаничанин

Суђење Младену Мензи и Бранславу Ржаничанину оптуженим за уцењивање браће Рош настављено је и данас пре подне пред судијом-поједницем Окружног суда за град Београд г. Душаном Банићем. На реду је било испитивање сведока. Први је саслушан адвокат г. Јован Здравковић. Он вели да су га једнога дана јула месеца позвала браћа Рош. О чему се радило, г. Здравковић пре састанка није знао.

— Кад сам дошао, рекли су ми да их неки човек уцењује. Тражио сам од њих да пристану на демаскирање тога уцењивача. Захтевао сам да одреде неко место, где ће уцењивачеве захтеве моји да чују и сведоци. Улогу преговарача са уцењивачем узео је на себе Ђорђе Рош.

Затим г. Здравковић вели да су једне вечери дошли у стан г. Роша он, г. Здравковић, и г. г. Јовичић и Стојшић.

— Ми смо иза једних врата наместили столице да бисмо чули о чему ће се разговарати. Одмах сам познао Мензу. Лично га раније нисам познавао, већ само из виђења, пошто сам га једном срео у канцлара рији адвоката г. Дојчиновића. Мислио сам да је он адвокатски приправник и зато ме је зачудило да се један адвокатски приправник бави тим пословима.

Г. Ђорђе Рош био је у разговору са Мензом мало узбуђен. Менза се, међутим, понашао љубазно и опрезно.

— Г. Рош је, наставља г. Здравковић, рекао Мензи: „Молим динара је мало велика сума". Менза му је одговорио: „Ја то не тражим за себе, већ онај високог оспођин. Ја бих се задовољо само и једном вечером".

„ДОБИО САМ УТИСАК ДА ЈЕ У ПИТАЊУ БИО НЕКИ МИНИСТАР"

— Ја сам добио утисак, каже даље г. Јован Здравковић, да је у питању неки министар. Јер Менза је тако убедљиво говорио о тој високој личности.

Из речи г. Здравковића види се да је Менза неколико пута телефонирао браћи Рош, напомињући да је „висока личност" нервозна и да треба што пре решити ствар. Неколико пута ургирао је и у Управи града, каже г. Здравковић, да би се ствар што пре разјаснила.

— Ја сам то чинио утолико пре, што су ме, право да вам кажем г. судија, око педесет адвоката питали у чему је ствар са браћом Рош.

ДРУГИ САСТАНАК СА МЕНЗОМ

Затим је г. Здравковић испричао ово:

После овога састанка у кући г. Рош дошло је и до другог састанка. Тада је г. Ђорђе Рош говорио: „Добро, Менза, убедите ме да постоји тако велика опасност за мене, па да дам милион динара, ако треба. Иначе можда све то за мене и не значи ништа. Убедите ме!"

Онда је Менза почео да се повлачи. Он је говорио: „Можда све то и не вреди толико, али када се све згодно политички повеже, онда вреди".

На то је г. Рош одговорио:

— Добро, дајте ми копије, па ћемо видети.

Оптужени Менза тражио је да му г. Рош да 60.000 динара за копије, наводећи да тај новац тражи она „висока личност". Почели су да се погађају, али се том приликом нису погодили. Менза је потом јавио телефоном и рекао да пристаје на 40 хиљада динара. Затим је уговорен трећи састанак.

ПОЛИЦАЈЦИ ХВАТАЈУ МЕНЗУ

Овога пута било је већ све припремљено да се Менза демаскира. Позвани су полицајци, који су се склонили у другу собу а г. Рош је имао да преговара са Мензом.

— Када је Менза узео новац, г. Рош је требало да нам да уговорени знак када за њега. Он је то учинио, извршивши злочин о злан.

Враћајући се поново на други састанак, сведок г. Здравковић даље каже да је том приликом г. Рош [illegible] Менза је [illegible] каже — да ће у [illegible] министар. Менза [illegible] не рачуна [illegible] једном [illegible] сва, који је велика човек.

— Јесте ли ви били присутни када је вршен претрес? — поставља питање сведоку судија г. Банић.

— Јесам, био сам присутан, а ту је био и Ржаничанин.

— Ви сте били мој пријатељ, г. Здравковићу, упада Ржаничанин.

Г. Здравковић, међутим, слеже раменима и чини гримасу, којом хоће да каже да тврђење оптуженог Ржаничанина није тачно.

— Јесте ли разговарали са Ржаничанином о документима и да ли сте га нешто саветовали? — интересује се судија.

— Не сећам се да сам нешто разговарао са Ржаничанином.

— Па ако је давао савете, то је чинио као адвокат г. Роша... — јавља се заступник приватног тужиоца адвокат г. Душан Илић.

— Мој утисак био је такав, вели г. Здравковић, да је браћи Рош све ово било непријатно. Ржаничанин је приликом претреса био збуњен. Обратио сам пажњу на ово г. Душану Рошу, који је рекао Ржаничанину: „Ви сте благајник и немате шта да се бојите. Ако има каквих грешака, ми их примамо на себе".

Државни тужилац г. Остојић интересовао је г. Здравковића: да ли се он интересовао код г. Роша откуд га оптужени Менза прогања. Г. Здравковић је најавио да такво питање неће постављено.

Даље г. Здравковић објашњава да је до састанка између Роша и Мен за дошло помоћу г. Попадића.

— Мени је пало у очи, објашњава сведок, да је Менза говорио г. Рошу врло детаљно о неким стварима. Чак му је рекао да је видео слику г. Ђорђа Роша у неким нордвешким новинама. Ја сам био чуо и име Мензино, али мислио сам, право да вам кажем, да је то име измишљено.

—А како сте, г. Здравковићу, могли помислити да је у питању баш неки министар? — пита државни тужилац г. Остојић.

— Мислио сам да је министар, чим се каже „висока личност".

НА СУДУ СУ ПОМЕНУТИ И „ЛИПИЦАНЕРИ"

Поставио је питање и адвокат г. Миодраг Поповић:

— Зар министар може да буде уцењиван?

Г. Здравковић: Па зашто да не помисли човек да је у питању министар, кад смо чули, да су министра узимали липицанере.

Државни тужилац г. Остојић поставио је неколико питања и приватном тужиоцу г. Душану Рошу. Г. Рош је одговорио:

— Ми смо хтели да сазнамо која је то личност у питању. У то време био сам на путу. Када сам се вратио, мени је брат саопштио да је неки Менза учињено доставу Управи града. То на мене, међутим, није оставило никакав нарочити утисак, јер су нам сваки час, директно или индиректно, преко телефона или на други начин, стизале разне претње и уцене.

— Јесте ли разговарали са г. Попадићем? — постављено је питање државни тужилац г. Здравковићу.

— Са њиме нисам разговарао... — каже сведок.

Оптужени Ржаничанин упитао је г. Здравковића:

— Чули ме зашто бих био уплашен, кад сам целу ствар ја пријавио. Мене је чудило и то кад сам видео тужбу са печатом г. Здравковића, кад знам да сам о г. Рошу причао г. Здравковићу.

Сведок је, међутим, на ово питање одговорио слегањем рамена.

Бранилац г. Дојчиновић интересовао се зашто су Браћа Рош нудили Мензи 40.000 динара.

— Ви као адвокат, колега треба да водите рачуна о томе да ја као сведок могу нешто да кажем, али да има ствари, које као адвокат не могу да саопштим. Новац није нуђен, него је Менза тражио од г. Роша 40.000 динара.

ГОЛУБОВИ ПИСМОНОШЕ И ШИФРА

После тога извршено је суочење између сведока г. Здравковића и оптуженог Менге. И један и други остали су при својим тврђењима. Та кође је извршено суочење између г. Здравковића и Ржаничанина.

Државни тужилац г. Остојић упитао је г. Ђорђа Роша: зашто се он одмах није обратио за савет г. Здравковићу, чим је видео да је уцењен. На његово питање, међутим, одговорио је г. Јован Здравковић да је тада био на изборима. Г. Ђорђе Рош је најавио:

— Требало би да имам један митраљез, па да могу да испричам колико су ме њих и колико пута уцењивали.

Овим је било завршено испитивање сведока г. Здравковића, па је у судницу позван сведок г. Алекса Стошић.

ИСКАЗ Г. АЛЕКСЕ СТОЛШИЋА

— У фебруару месецу, вели сведок, једне вечери позвао ме је к се би Ђорђе Рош. Рекао ми је да је извршен претрес његовог стана и да су том приликом претресали све, па су стари понели собом, па чак и [illegible] Ђорђеве жене, када је [illegible] девојка. Иначе, наше познанство датира још од детињства, јер

Приватни тужилац г. Душан Рош

сам ја становао код Рошових. А када је претрес прошао, после извесног времена рекао ми је Ђорђе да има утисак да се иза све целе ствари крије једна група, која је желела да их уцени. У јучу месецу опет ми је рекао Рош да га је посетило неко лице, које располаже документима, која би Браћу Рош могла компромитовати. Тим поводом Ђорђе Рош ми је рекао да је он сместан исправности свога рада, али је радознао и хтео би појм да има та документа. Додао ми је, да она лица траже милион динара за документа, а 60.000 динара за препис. На другом састанку Рош ми је рекао да они за препис траже 50.000 динара и да му је то лице додало да ће тек по купови ми тих документата бити мирни.

Г. Стојшић изнео детаљно како је дошло до сусрета између Менге и г. Ђорђа Роша.

— Када је Ђорђе Рош предао Меџ за новац, овај га је узео брзо и грчевито стегао, а када се појавила полиција са револверима, почео је да се опире и добацио је: „Кајаћете се!" Напомињем, да се Менза цело време позивао на неку високу личност која се крије иза њега, говорећи да је та личност и поражена да до претреса куће браће Рош дође и да ће та личност, према томе, успети и да целу ствар са документима изнесе на чистину.

Државни тужилац г. Остојић обраћа се г. Стојшићу:

— Да ли сте ви чули, на коју се високу личност Менза позива?

— Не сећам се.

Адвокат г. Миодраг Поповић.

— Како сте ви пратили последњи сусрет између Ђорђа Роша и Менге?

— Кроз кључаоницу, одговара г. Стошић, а то смо могли због тога, што је цео тај разговор текао полако.

— Јесте ли ви ишли у Министарство финансија да интервенишете за браћу Рош?

— Претседавајући г. Банић скреће пажњу г. Поповићу да се тим питањем удаљује од ствари, по којој се суди.

Адвокат г. Дојчиновић:

— Јесте ли ви стајали у неким односима са Рошом?

— Нисам стајао, нити сам икада покушавао. Иако сам имао могућности за то, јер сам својом пензијом задовољан и она ми омогућује да живим пристојно, а не бих хтео спротивим да одузимам хлеб.

На суочењу са оптуженим Менгом г. Стојшић је остао при своме исказу, док Менза тражи заклетву сведока, тврдећи да је он неке чињенице прећутао — да су се браћа Рош служила својим специјалним шифрама, да су имали голубове-пи смоноше и тако даље.

— Иначе у главном, каже Менза, исказ сведока је тачан.

Затим је испитан као сведок г. Јовица Јовичић.

САСЛУШАЊЕ Г. ЈОВИЦЕ ЈОВИЧИЋА

У свом исказу Јовица Јовичић изјаве цео ток разговора, које је во дио са браћом Рош као њихов при јатељ а по питању откупа „компро митујућих докумената", додаје:

— Менза је напоминао стално да „компромитујућа документа" поједи начно ништа не значе, али које као целина може да компромитује тешко браћу Рош. Исто тако напомињао је да је његов угледни пријатељ кадар целу ствар да изнесе на јавност.

Државни тужилац:

— Да ли сте ви приметили када сте за време претреса долазили код браће Рош, да је Ржаничанин узбуђен?

— Приметио сам, вели г. Јовичић, да је Ржаничанин цело време био невероватно узбуђен, па је једном и плакао на моје питање: шта му је... одговорио да целу ноћ није спавао од бриге. Када је изашла комисија, по извршеном прегледу, Ржаничанин је рекао: „Ја пропадох!"

— А Ржаничанин каже, скреће пажњу г. Јовичићу тужилац г. Остојић, да сте ви били страшно узбуђени за време претреса и само што нисте плакали.

— То је лаж! Ја морам да признам једино да сам се према браћи Рош тешко огрешио, јер је Ржанин чанин — он то можда и не зна — по мојој препоруци примљен код браће Рош у службу.

— Јесте ли били у пословним везама с Рошом?

— Не. Били смо само пријатељи.

— А не и тајни ортаци? пита државни тужилац.

— Ми смо у рату били добри пријатељи, — одговара г. Јовичић. — Усто смо кумови. Пословних веза међу нама није било.

На питање оптуженог Менге г. Јовичић одговара да је био присутан хапшењу и да све посматрао кроз кључаоницу и слушао разговор. Причу о голубовима није чуо.

СВЕДОЧЕЊЕ Г. БОРИВОЈА ПОПАДИЋА

Сведок г. Боривоје Попадић, куи г. Роша, испричао је ово:

— Мајка ми је говорила неколико пута како ме неко тражи. Неки човек са страним именом. Једнога дана јавио се и мени тај човек — Менза. Рекао ми је да има нешто важно што се мене тиче и тражио је састанак. Ја сам га позвао. Онда ми је испричао читава чуда; како су неке моје ствари код Рошових, а њима прети велика опасност... Вршен им је претрес и тамо су знаке нс и твоје, Попадићеве, ствари... А ти имаш веза. Треба све раније уредити. Ја сам све то негирао, знајући Рошете, али он није престајао да ме у то уверава... Знао сам да конкуренти праве разне подвале, па сам одмах помислио да је и овде нешто слично. За моје рачуне сам казао да су исправни. Тада ми он није чинио показао али ми је препоручио да се „валим". Тада сам хтео да га ја сам казним, али сам се уздржао. Опет је после неког времена дошао и тада ми причао о Рошу. Рекао ми је: „Посао је посао. Главно је да се зарадимо..."

Кад ми се једном приликом обратио неки пријатељ за куповину плаца, случајем смо наишли на неке плаџеве на Дедињу, за које су нам рекли да су Мензини, а Менза је то потврдио. Кад смо прегледали плац и разговарали о куповпродаји он није чинио ништа да се осврне на своју омиљену тему: браћу Рош. Ја сам после отишао код оне уцењене и врло учтиве личности. Играли смо партију бриџа у Топчидеру. Ту смо о свему разговарали...

Опет је дошао Менза са својом интервенцијом и терао ме да се ја заложим за ову ствар: јер, како је наглашавао, то „треба организовати, пошто ће се зарадити велике па ре"... Говорио је о моноволу неких лиферација, па о лиферацији дувачког барута и тако даље.

Оптужени Менза

Ђорђу Рошу сам то доцније рекао и нагласио да Менза није ту сам, већ да је посреди неко јачи...

— А Менза је знао да сте ви добро са Рошовима?

— Виђао нас је заједно више година.

На суочењу и г. Попадић и оптужени остали су при својим наводима.

КАКО ЈЕ МЕНЗА УХАПШЕН

Полицијски агент г. Михаило Јевтић, који је са г. Радославом Јовановићем, чиновником Управе града Београда, ухапсио Мензу приказао је на претресу како су позвани да ухапсе Мензу, како су у друштву већ поменутих лица гледали из Рошове библиотеке кроз кључаоницу где Рош и Менза седе и разговарају о политици, па чак и о оној личности, која би, у случају да се влада промени, много боље стајала. Видео је и како је Рош бројао новац Мензи. На знак (ударац длана о длан) он је са Јовановићем упао у собу и револвером у руци ухапсио Мензу. Ставио му је лисице на руке и одвео га до аутомобила, а после у затвор. Менза им је претио том „утледном и утицајном" личношћу. То је све било од 10 часова до 10 и 30 увече. Кад је Рош бројио новац, Менза је инсистирао да не броји, а када су претрес нашли су у његовим џеповима 40 банкнота по хиљаду динара са оним бројевима, које им је раније Рош био дозначио. Рошу је Менза [illegible] састављо по[illegible] сачињене [illegible] компромитујућих списа, а код његове куће, приликом претреса нађени су оригинали...

Менза на крају каже:

— Овај новац сам хтео употребити за себе, већ за штампање једне књиге с тим компромитујућим материјалом. Хтео сам о томе да обавестим и народне посланике, па сам све испричао др. Николи Кешељевићу...

Многоженац осуђен на годину дана строгог затвора

ЗА ЈЕДАН СВОЈ БРАК СКЛОПЉЕН У АМЕРИЦИ ОН ТВРДИ ДА ЈЕ ВАЖИО САМО ТРИДЕСЕТ ДАНА

Бања Лука, 4 октобар

Јуче је пред судијом-поједницем овдашњег Окружног суда г. Миодрагом Обрадовићем одржано интересантно суђење 50-годишњем земљораднику Јовану Видићу из села Коненица. Јован Видић живео је дуго у Америци, а сада пред судијом г. Обрадовићем одговарао је за двоје многоженства. Ово суђење утолико је интересантније што су се по јави о Јовану Видићу морали добављати преко америчких власти и наших конзулата.

Живот Јована Видића био је веома буран. Он је још као осамнаестогодишњи младић са многим другим својим вршњацима отишао у Америку. Тада је повео и своју младу жену, са којом је у Америци зарадио лепу своту новца. Некако пред Светски рат она његова жена умрла је у Пенсилванији. Жалост за њом трајала је дуго. Али једног дана Јован Видић упознао се са неком Баром Ивановић, родом из Вараждина, која је после смрти свога мужа са успехом радила: продајући забрањени алкохол. Између Јована и Баре развила се убрзо љубав и они су се новембра месеца 1923 године венчали пред америчким судом. Заради ли лепу суму новца. Године 1928 Јован се вратио из Америке у свој родни крај. Собом је довео и своју другу жену Бару и оставио је код својих рођака у селу Јокову, обећавши да ће се поново вратити из Америке, чим сврши неке послове. Јован се поново вратио у Пенсилванију, где се упознао са неком Милком Ивановић, нашом дражављанком. Претставивши јој се као нежења, Јован је и с њом склопио цивилни брак пред америчким властима. Јован је неко време живео са Милком, али ју је једног дана казао да ће се вратити у Стари Крај да посвршава неке послове и да ће се убрзо вратити.

Јован се вратио са позамашном сумом новца и купио земљиште. Са градио је кућу у свом месту и већ после кратког времена оженио се једном мештанком, али овога пута црквеним браком.

И све би било лепо да његова жена Милка није напустила Пенсилванију и дошла да тражи свога мужа. Јован, међутим није хтео ништа да зна за овај брак. Милка, која је нешто начула о његовим ранијим браковима, дошла је у вези са Баром Ивановићем оне су заједно подигле тужбу рад многоженства.

На суђењу, до прочитању оптужнице, Јован Видић каже врло хладнокрвно пред судијом г. Обрадовићем да се не осећа кривим. После смрти прве жене он се отишао оженио Баром Ивановић, али је пред полицијским властима у Пенсилванији склопио с њоме уговор да тај брак важи само тридесет дана. То је по америчким законима могућно. С обзиром на ту чињеницу, он сматра да брак са Баром већ одавно не постоји. Што се тиче Милке Ивановић, случај је готово исти, само с том разликом што је с њом склопио цивилни брак, који врши само за Пенсилванију. Јован Видић признаје за своје праве жене прву жену, која је умрла пре почетка рата, и ову садашњу, којом се оженио у нашој држави и по нашем закону.

Судија г. Обрадовић саопштио је затим оптуженом Јовану Видићу да је испитивањем наших конзуларних власти у Њујорку, као и судије и главног бележника у Питсбургу, део његов случај проверен и да се према чињеницама обавештењима његови брачни склопљени са Баром и Милком Ивановић и код нас сматрају пуноважним, јер је на територији наше Краљевине цивилни брак такође дозвољен.

— Неће бити тако! — одговара по нова хладнокрвно оптужени Јован Видић. — Судите како знате, али знајте за моји брачни са Баром и Милком нису склопљени у цркви.

По завршеном саслушању сведока дао је реч државни тужилац. Затим је судија г. Обрадовић донео пресуду, којом се Јован Видић проглашава кривим за многоженство и кажњава једном годином строгог затвора.

М.

СПОРТ

Недељне утакмице

301 утакмица за фонд Блаженопочившег Витешког Краља Ујединитеља

У Београду играју Б. с. клуб — Баск; „Југославија" — први разред

Лепа замисао ЈНС-а, свакогодишња такмичења за Фонд блаженопочившег Краља Ујединитеља, из чијих ће се средстава саградити Спортски дом у Београду, поздрављена је у своје време и заслужује да се још једном поздрави. Колективном сарадњом спортисти ће доћи до жељеног дома, а његово посвећивање успомени Краља Ујединитеља значиће најлепши споменик врховном покровитељу нашег спорта. Надати се да ће се до средстава брзо доћи и да ће „Спортски дом" што пре бити подигнут. Подизањем дома пантање седишта ЈНС-а биће за увек решено јер не треба сметати с ума да Загреб још увек гаји наду да се ЈНС пресели поново у Загреб. Због тога, узгред да напоменемо, раније покренуто питање подизања дома је одложено баш по тражењу Загреба!

ДУПЛИ ПРОГРАМ У БЕОГРАДУ

У Београду играју Б. с. клуб и Баск. Б. с. клуб изводи неке своје нове снаге као Бајла, Лазбишека, Павлетића, ускочиће и Најдановић. Интересантно је да ће се на десној подупри појавити Глишовић. Исто тако игра и Лехнер уз најбоље снаге „плавих". Баск изводи најбоље што има. А црно-бели имају доста звезда: Јакшић, Војиновић, Томашевић, Сарић, Детлингер, Клисарић и тако даље.

У 2 часа почиње предигра. „Југославија" игра са репрезентацијом Првог А разреда БЛП-а. Потсавезни кантон одредио је најбољи састав.

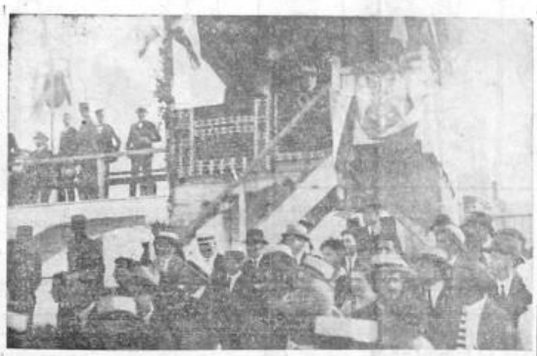

Блаженопочивши Краљ Александар на утакмици француска — комбиновани тим Б. с. клуб — „Југославија", у Београду 3 јула 1921 године

„Југославија" излази без Секулића, па ће навалу повести Учур Кудинов, за кога тврде да је у најлепшој форми.

Утакмице се играју на игралишту „Југославије". Главну борбу суди г. Влада Горанић.

УТАКМИЦЕ У ЗЕМЉИ

И у целој земљи играју се врло интересантне утакмице: у Загребу састају Хашк и репрезентација Првог разреда и Грађански и „Конкордија"; на Сушаку „Ориент" и „Славија"; у Петровграду „Обилић" — „Борац" и Жак — „Швебиће"; у Великој Кикинди Жак и „Слога"; у Вршцу „Душан Силни" — „Викторија"; у Панчеву „Јадран" — „Банат"; у Суботици „Славија" С. с. к. и „Бачка" — Жак; у Сомбору „Славија" — Раднички и Спорт — Сак; у Скопљу „Југ" — С. с. к. и „Славија" — Грађански; на Цетињу „Црногорац" — „Ловћен"; у Сплиту Ашк — „Вук" и Хајдук" — „Сплит"; у Новом Саду Раднички — „Јуда Макаби" и Нак — „Војводина"; у Осијеку „Графичар" — „Хајдук" и „Славија" — Грађански; у Крагујевцу „Славија" — „Јадран" и „Шумадија" — Раднички; у Сарајеву „Хајдук" — „Слога" и „Славија" — Сашк; у Нишу „Победа" — „Железничар" и Грађански — „Синђелић"; у Љубљани „Железничар" — „Графика" и „Приморје" — „Илирија"; у Марибору „Свобода" — „Железничар" и „Рапид" — „Марибор"; у Бањој Луци „Балкан" — Б. с. к. и „Крајишник" — „Борац".

СОФИЈСКИ СПОРТСКИ КЛУБ ОСВОЈИО ЈЕ ПЕХАР КРАЉА БОРИСА

Софија, 5 октобар (Телефоном)

Јуче је на игралишту „Јунака" одржана финална утакмица између Варненског спорт клуба — „Тича" и првака Софије „Спорт-клуба". Резултат утакмице је 4:0 у корист Спорт клуба. Овом победом над варненским клубом, Спорт-клубу из Софије припао је Краљев пехар, који је до сада припадао спортском клубу „Владислав" из Варне. Спорт клуб из Софије постао је тиме првак Бугарске националне федерације. С.

Сличице са Балканијаде

Згоде и незгоде у Цариграду

Питам Мацију за време ручка како се осећа и да ли има трему. Он одговара: „Каква трема, ни говора са мо ми се нешто ноге одузеле и не знам да ли су моје!"

*

Баца се хеленски диск. Силас се спрема за бацање. Нарандић лежи у трави и посматра. Силасов хитац био је одличан. Дискос лети снажно и далеко. Нарандић се закашљао и почео да виче: „Нађи, нађи већ једном, докле ћеш да летиш?"

*

После вечере Микић је био на игрању. После дужег крабрења, придржи једној лепој Туркињи, и на француском јој се представља „Госпођице, ја сам првак Балкана у скоку у вис, па бих вас молио за један танго". И наравно, ко ће одбити једног првака Балкана?

*

Штафета 4 Х 400. Последњи трче Мантикас и Никхази. Мантикас обилази Никхазина Франгудис трчи поред Мантикаса, бурно навија и маше мантилом. У једном моменту, удара он Никхазија мантилом у груди. Можда случајно у оном одушевљењу, а можда и намерно. Не знам. То је све видео Ковачевић и појурио на њему. Али није балава Франгудис први Балканац у спринту. Док би окончену, њега је нестало. А да га је Алекса ухватио!!!

После је Франгудис, после разног дивљавања, рекао, да он није струтнуо, него је само отрчао да јави победу грчке штафете!

*

После свечаног дефилеа иду Клеут и Нарандић. Обојица блеђи него обично. Клеут је пошао у свлачионицу. А Нарандић га зове: „Где ћеш несрећнике, зар не знаш да сада бацамо дискос?" А Клеут: „Ах да! ја сам мислио да је све свршено!"

*

Трчи већ знају да Георгакопулос обично после сваке трке пада у несвест. Зато су сада два скаута на циљу држала носила. Али сада, први пут, није пао. Шта више поставио је нов балканск рекорд на 800 метара.

Публика је подељена на два табора. Турци навијају за нас и своје, док Грци праћена колонија урнебесном галамом бодри своје. Свака победа Грка праћена је пакленом галамом поимака старих и храбрих Јелина.

Д. С.

ВЕСТИ ИЗ КЛУБОВА

Из с. к. „Слоге". — У недељу, 6 октобра пре подне на нашем игралишту одржаће се генерални тренинг играча првог тима и првог б тима, па се позивају да до 9 часова буду на игралишту, где ће се јавити г. Учишићу: сви играчи: Бенвенисти, Дражић, С. Јовановић, Б. Петровић, М. Петровић, Атанасије Јовановић, Р. Бабић, В. Костић, П. Тодоровић, М. Јовић, М. Ђорђевић, Ступар, В. Бабић, Шипка, Тукач, К. Костић, Тапић, М. Пејић, М. Марковић, Алдан, В. и Д. Милосављевић, Леви и Димитријевић. Подмладак игра у 8 и по ч. истог дана утакмицу са с. к. „Кошутњаком". Тим ће саставити г. Коста Костић. Изостанак ће се кажњавати. — **Управа.**

Из с. к. „Митић". — Позивају се сви активни играчи клуба да неизоставно дођу у суботу увече у 7.30 часова на конференцију у клупским просторијама, Краљ Михаилова 46. — **Управа.**

ДА ЛИ КОД НАС ТРЕБА УВЕСТИ ПРОФЕСИОНАЛИЗАМ?

Играчи београдских клубова, углавном, изјашњавају се за аматеризам

ИПАК НИСУ ЈЕДНОДУШНИ

Питање професионализма узвитлало је последњих дана велику прашину у спортском круговима. Како ће се скупштина Ј. н. с-а одржати кроз два месеца ово питање је остало данас врло актуелно, јер се верује да ће на наредној скупштини бити поднесен предлог да се у § 7 уклоне реч „аматер". С друге стране, последњи догађаји указали

Лехнер

су да о овом питању треба добро размислити. Недавно су загребачки играчи Медарић, Ковачевић, Плеше, и други приступили „Грађанском". Ово приступање играча „Грађанском" било је први озбиљнији знак на уврбу. Говорило се јавно да је прелаз дошао као последица материјалних. Код неких загребачких клубова одавно су уведене поред дневница и премије, а код једног клуба играчи су добијали од нето прихода 30%. Као што је већ саопштено играчи Б. с. к-а су поднели претставку, тражећи премије, наводећи да се тако ради у још једном београдском клубу. Управа је ту претставку одбацила једногласно.

Све ово дало нам је повода, да на овом месту, изнесемо мишљења појединих играча, управа клубова и других спортских функционера о питању професионализма код нас.

Овом приликом изнећемо, мишљења појединих играча. На постављена питања: да ли је боље увести код нас професионализам, да ли би се тада ниво фудбала подигао? — овако су одговорили:

„Ја никад не бих био професионалац..."

Лојанчић: Код нас би се професионализам могао увести са максимумом 3—4 клуба. Али, мислим, да за нашу државу није још професионализам. У случају професионализма ниво фудбала би постао равноправном фудбалу „уображене" Средње Европе и тада би професионални тим нашим клубовима била потпуно отворена врата у Средњу Европу. Ја сам никад не бих био професионалац, јер фудбал играм из задовољства, а то задовољство не бих имао никад као професионалац. Играч као професионалац мора више да да и то само зато што мора. Ја сам да остане стање овакво какво је сада. А да би се и у овакавом стању поправила фудбалска класа потребно је поправити терене

Зечевић: Професионализам у нашој држави не би могао опстати, па и кад би се сада основало неколико професионалних клубова они би за годину дана ликвидирали. То долази отуда што ми немамо још довољно публике да би се и на то мислило. Моје је мишљење да већина данашњих играча не би хтели ни ти професионали. Ниво фудбала би се подигао, али би се могла створити само два-три одлична клуба. А од данашњих играча „Југославије" кад би постао професионализам за тим би се могло узети највише четири играча. Играчи не траже промене они су за статус кво. Потребно је за побољшање фудбала обратити што већу пажњу подмлатку, јер, ви добро знате, да су већина данашњих асова фудбалских прошли кроз подмладак клуба. Противник сам довођењу играча из других клубова, пошто, сматрам, да ти играчи никад не могу волети толико клуб, као они који су се у њему одгајили.

Професионализам штетно де лује на омладину

Лукић: У принципу сам против увођења професионализма. Сам професионализам штетан је по саму омладину, јер он искоришћује омладину до максимума да би је доцније, кад није за фудбал потпуно одбацио. Ја сам за аматеризам у границама данашњице. Клуб треба да обраћа пажњу играчима и после своје фудбалске каријере. Класа фудбалска би се подигла, играчи би добили у материјалном погледу, али би у моралном изгубили. Врло је погрешно мишљење да код професионалаца нема слабе форме. Подмлатку треба обратити што већу пажњу, а не довлачити играче са стране.

Професионализам за нас је немогућа ствар...

Б. Марјановић: Ја се чудим људи ма који мисле о тим немогућим стварима. Ту само треба прорачунати да видети да смо ми далеко још од увођења професионализма. Само тим би коштао најмање 30 хиљада, а да не говоримо о другим расходима. Па, кад данас клубови једва излазе на крај, шта би било у случају увођења професионализма. Ми немамо публике па према томе ни прихода да би могли установити професионализам. Сматрам да се ни во фудбала не би подигао. Никад сви садашњи играчи као професионалци не би уважили у окршаје као што то чине сада као аматери. Као професионалци чували би се што више да би могли што дуже играти.

Ђ. Вујадиновић: Противник сам увођења професионализма. Но, сматрам да је неправично не помагати тим нашим клубовима која

Главни занатски савез и изложба „Београдска недеља“

Главни земаљски савез занатлијских удружења Краљевине Југославије извештава све заинтересоване организације као и занатлије уопште, да нема никакве везе са изложбом која се организује у Београду под називом „Београдска недеља“.

Скупштина Удружења пријатеља Велике Британије и Америке

Удружење пријатеља Велике Британије и Америке, које има за циљ ширење англо-саксонске културе и зближење британског и нашег народа, одржало је своју ванредну скупштину, којој је претседавао потпретседник Удружења г. Јован Јовановић, бивши министар. Скупштина је била сазвата ради измене и допуне друштвених правила. Сем свога средишта у Београду (Добрачина 14), Удружење има подружнице у Сплиту, Шибенику, Ваљеву, Шапцу и Новом Саду. За сада број чланова није тако велики, али од 1 маја идуће године Удружење ће узети заједничке просторије са Енглеским клубом. Удружење је, досад, одржало низ лепих предавања и издало три пропагандне брошуре.

БРАЧНИ СНОВИ ПАВЛА МИЦИЋА

Роман у стриповима из београдског живота

Текст од **Б. Стилиновића** Цртежи Ђуре Теодоровића

— Одморићемо се у сенци пирамида, а затим, на посао...

— Господо Египћани, Арапчани или шта сте већ..., у име Алаха видеће те чудо невиђено: југословенску фудбалску репрезентацију.

— Шта је то, господине капитене?
— Пст... То су државни дресови, а ви ћете се из „Б. с. к-а“ и „Југославије“ претворити у репрезентанте...

...а на терену је маса била одушевљена.

Спорт је често, и поред развијеног аматерства, професија, непресушан извор прихода оних којима чланови појединих клубова, неупућени, као фигуре, служе за експлоатацију у пословању које са појмом спорта нема баш никакве везе.

ЗДРАВСТВЕНЕ ПРИЛИКЕ У ЛЕСКОВЦУ

ГРАД КОЈИ НИЈЕ ПРВИ САМО У ИНДУСТРИЈИ НЕГО, НАЖАЛОСТ, И У НЕЧИСТОЋИ

ТУБЕРКУЛОЗА КОСИ СИРОМАШНЕ СЛОЈЕВЕ У ЛЕСКОВЦУ

Док се деца у реци купају а жене перу и захватају воду дотле отрован ваз у трулежу леши у реци у њиховој непосредној близини.

Лесковац, 5 октобар

Лесковац је један од најпознатијих индустријских градова у нашој земљи. Познато је да он има велики број различитих фабрика и да се због тога зове и нашим Манчестром. Међутим, мало коме су познате хигијенске прилике и услови под којима живе радинчки и сељачки сиромашни слојеви у Лесковцу.

Лесковац је најтуберкулознији град простране Србије. Смртност од туберкулозе је готово невероватна. Истина, статистика не постоји, али се зна да су сви смртни случајеви уједен и у пролеће од туберкулозе. Од туберкулозе највише умиру чланови радничких породица. То се може видети и из извештаја Уреда за осигурање радника.

Насељен где је некада било језерско корито, Лесковац лежи у котлини и на наносу који се годинама тало жио. Недавно је један лесковачки индустријалац подизао палату и предузимач, уопште, није могао наћи здрав терен за темељ. На дубини од десет и више метара наилазило се само на ћубре, на слојеве остатака животиња и биља. Кад је општинска управа копала бунар у улици Светог Илије да би поставила пумпу на ишло се на трулеж чак и на шездесетом метру.

Али, иако је нездрав сам положај Лесковца, ни издалека не утиче он толико на здравствено стање становника колико нечистоћа. Кроз Лесковац протиче река Ветерница. За време зиме или великих киша она набуја и преплави град. У лето, међутим, она пресуши. Лесковац нема канализације, нити је може имати, из простог разлога што — нема воде.

У Ветерници, мало даље од града, Цигани потапају конопље. У речном кориту, због суше, остане мало воде и, због потопљеног конопља, разних лешина које се у њу бацају, ћубрета, разних отпадака, рашири се неподношљив сирад широм целога града. У Ветерницу се баца све што је непотребно: угинуле животиње, слама из сламарица, старо одело, крпе, кисео купус, заостала туршија и др.

Прошле године је у овом крају беснела свињска куга. Онда су се свуда могле видети црквуте свиње, пређа и утробе пливале су по води.

У погледу паса Лесковац претставља, заиста, некакав чудан град. Глад ни пси лутају улицама. Општина хоће да се отресе ових паса, и трује их. Али се тада стварн компликују Отровани пси се бацају у реку. Не подношљив сирад обавија сав град. Није редак случај да се деца и одрасли купају поред разних животињских лешева који се распадају.

Лесковац нема воде. И многи Лесковчани су принуђени да узимају воду из Ветернице, из реке, дакле, у коју се баца најразноврсније ћубре. Ова вода се употребљава за прање, за купање, па у многим случајевима и — не чудите се — и за пиће.

Некад је, кажу неки грађани, постојала једна општинска наредба да се ћубре баца само у реку!

На периферији Лесковца постоји радничко-сељачко насеље које се зове „Рупе“. То су, уистини, праве рупе, мочвари и барушгине где расте рогоз. Мали, јадни, влажни, нахерени, једва видљиви кућерци служе људима за становање. У устајалој води легу се милиони комараца. „Рупе“ су туберкулозни расадник Лесковца.

Место да се овај сиромашни свет исели одавде и нађе му се друго као место за становање, општинске власти решиле су брзо проблем на најгори начин — ове рупе попуњавају ћубретом.

Често на улици сретнете људе, жену, децу, становнике „Рупа“, са отвореним или затвореним шкрофулама. Да би несрећа била већа, Лесковац нема ни добре, ни довољно воде за пиће. Оно што има, то је мало за један град од 20.000 становника. Вода је доведена са брда у Лесковац. Али три чесме, колико их има у главној чаршији, ни издалека не могу да подмире потребе грађана. Они који су ближе центру често чекају по целу ноћ да би захватили мало воде, а они са периферије до ње не могу доћи. Где они иду? На Ветерницу.

Сада се врше испитивања у околним планинама и тражи се добра пијаћа вода која би се каналима и пумпама спровела у град .Вода је пронађена у довољној количини. Само, треба је још спровести. Када ће то бити?

Некад, пополдне, кад олуја дуне, Лесковац се изгуби, ишчезне у прашини.

Туберкулоза коси радни свет Лесковца. Ниске, влажне чатриље не постоје само у предграђу, него и усред вароши, поред лепих палата лесковачких богаташа.

Тако је Лесковац и најјаче и најпрљавије индустриско место у нашој земљи. **Бранислав Белошевић**

КУПАТИЛО КРСМАНОВИЋ
Душанова 45
Ладна и топла купања;
Масаже, пеликир, маникир итд. За мушке: од 1/2 7—12 и 18—20 ч. за женске од: 14—18 час. 7246

ФЕЉТОН „ПРАВДЕ“

Тајна

ОД Аркадија Аверченка

Пријатељ Мимосов волео је од најранијег детињства поезију. Волео је да пева о заласку сунца, о овцама које пасу, о облацима који лете, а волео је и лепе жене. Највише од свега ипак волео је тајне.

„Чуо сам да волиш тајне“, рекао сам му. „Зашто ми то ниси раније казао? Већ бих ти многу тајну поверио“...

Мој пријатељ је презирно на брао чело. „Ценим само недокучиве тајне. Знаш ли шта сам данас урадио?“

„Сигуран сам да је нешто лепо и поетично...“

„Тако је. Одвешћемо се сада до Лидије Платоновне... Јутрос сам купио букет цвећа и послао јој га анонимно... Видиш, то је фина, поетична тајна“...

„Ах, зато си, дакле, продао плаве панталоне?“

„Пријатељу“, рекао је дирнут,“ немој да о томе говориш... Цвеће... од непознатог... Одакле долази?... Ко га шаље?... Очи су му сјале.

„Нећеш моћи да се не одаш.

„Друже, кунем ти се да ћу остати нем и равнодушан. Никад нека не дозна ко јој је даровао то цвеће... Никад.

*

Кад смо стигли код Лидије Платоновне дочекала нас је та лепа жена са толико срдачности да сам се морао сакрити иза Мимосова.

„Василије Валентијевићу! — узвикнула је дивна домаћица. „Признајте да Вама треба да захвалим на оном пријатном изненађењу“...

„О каквом то изненађењу говорите... Ја вас не разумем.

„Та немојте порицати. Ја говорим о овим лепим ружама.

Мимосов погледа у букет као да први пут у животу види руже и узвикну: „Ала је лепо цвеће!“

Домаћица га зачуђено погле да: „Зар заиста Ви нисте послали ово?“

Мимосов јој окрете своје меланхолично лице и понови: „Цвеће није од мене.“

Мене је дама тек сад уочила. Поздравила ме је срдачно: „Да кле вама треба да захвалим на дару?“

Окренуо сам се, глумећи забуну: „Али ви ни говора.“

„Зашто не смете да ми погле дате у очи? Исповедите се, неваљалче.“

„Зашто мислите да сам баш ја послао букет? — питао сам наивно.

„Јер сте поцрвенели кад сам Вас питала.

Мимосов је иза њених леђа намигивао. Ја сам се смејао сметено и окретао дугме на прснику.

„Нисам то био ја, госпођо.“

„Та оставите!... Али зашто трошите улудо новац?“

Измицао сам погледима Мимосова и добацио олако: „Немојте говорити о том.“

Она ме ухвати за руку: „Дакле, ипак Ви!“

Мимосов долете до мене бесно: „Није он!“

Домаћица нас је зачуђено гледала: „Значи да сте ипак Ви“...

На лицу Мимоса појавила су се различита осећања. Било је простих, али било је и племенитих. Племенита су победила.

„Не. Ја то нисам био,“ рекао је и заузео офанзиван став.

„Један од вас двојице је сигурно послао цвеће. Зашто бацате тако олако новац?“

Ја сам постиђено одговорио: „Молим Вас да не говорите о тако прозаичним стварима... Новац... Чему уопште новац? Да купимо цвеће на коме блиста јутарња роса“...

„Како лепо говорите!“ — рекла је Лидија и погледала ме ватрено. „Никада нећу заборавити на то лепо цвеће. Хвала вам.“

„Мадам, ви сте лепши од сваког цвећа.

Из угла, куда се повукао меланколични Мимосов, допро је тежак уздах. Кад је чуо последњу реч, скочио је и полетео према мени. Мислио сам да ће ме напасти. Али он је само промрмљао: „Време је да идемо.“

При опроштају стезала ми је домаћица дуго руку и шапутала: „Јелте да ћете ме опет посетити. Хвала још једном на букету. Дођите опет... сами.“

Мимосов је све чуо.

*

Дуго смо ишли један поред другога ћутећи. Изненада, почео сам срдачним гласом: „Ти сигурно волиш поља у цвету... и сунце које греје малене птичице. Ох, али први пољубац љубљене жене“...

Док сам летео, погођен ногом у ребра, на калдрму, имао сам још времена да узвикнем: „Живела тајна!“

Аеро-митинг у Јагодини

Јагодина, 5 октобар

На иницијативу Аеро-клуба „Наша крила“ у недељу ће се у Јагодини одржати аеромитинг, у коме ће учествовати пет војних авиона, авиони Аеро клуба из Београда и Аеропута.

Митинг ће се одржати на месту званом „Државне Ливаде“. М. П.

Укрштене речи

— Број 767 —

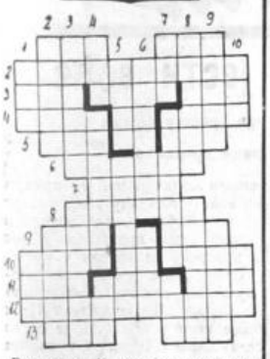

Водоравно: 1) скрос: отворено море, 2) многожење, 3) женско име — вуне — животиња, 4) шип, — предлог — лечи, 5) свеза — памет — гле, 6) интерес, 7) драге, 8) поставља мине, 9) слушај — прах — здраво (латински), 10) врх — нота — сипа, 11) та (друга реч) — годишње доба — новчана јединица суседне нам државе, 12) углед, поштовање, 13) соба на лађи.

Усправно: 1) племић, велможа — скуп, 2) корице — људско биће, 3) приступ — наш народни јунак, 4) рана (гнојава) — хајдук — име неких француских краљева, 5) израслину — кула на ушћу, 6) једно пљеме — тута, 7) поседује — оробљани ратник — тако зову народне посланике, 8) равница — један минерал, 9) угризе — књижевно дело (падеж), 10) мушко име — усклик деце при једној игри.

РЕШЕЊЕ УКРШТЕНИХ РЕЧИ

— Број 766 —

Водоравно: 1) сам — биле — оди, 2) ла — депо — да, 3) стуб — озон, 4) љути, 5) ку, 6) подаве — Мисури, 7) оборим — клавир, 8) Али — таин — маг, 9) ел — грло — ид, 10) длан — усне, 11) јест, 12) ма.

Усправно: 1) по, 2) соба, 3) сладожед, 4) та — мари — Л(аза) Л(азаревић), 5) Љубевит Гај, 6) куб — еле — марњем, 7) утопим — Кил — У, С. А., 8) неваљалост, 9) од — осам — Ин, 10) надувале, 11) Ириг, 12) ир.

Унапређења и премештаји у Министарству пољопривреде

Из Министарства пољопривреде, унапређени су: за ветеринарског пристава код Среског начелства у Огулину, Стјепан Јакшековић, ветеринарски приправник истог начелства; за ветеринарског пристава код Ветеринарске експерименталне станице у Загребу, Еуген Кодрња, ветеринарски приправник исте станице; и за ветеринарског пристава код Среског начелства у Невесињу, Петар Туникон, ветеринарски приправник истог начелства.

АНЕМАРИЈИ ЛЕСЕР ПОНОВА УСПЕВА БЕКСТВО ИЗ ФРАНЦУСКЕ

Copyright by Franckhsche Verlagshandlung Stuttgart.

31

Француски генералштабни капетан, који је лежао на суседној постељи, рекао је, чувши име „Мадмоазел Доктер":

— О, ако ви то сигурно тврдите, драги колега, онда смо ми направили добар лов! Та „Мадмоазел Доктер" већ годинама задаје најтеже ударе француској контрашпијунажи...

Затим је капетан руком дао знак двојици лекара и слабим, али ипак одлучним гласом рекао:

— Постарајте се да се ова жена ухапси и изведе одмах пред војног истражног судију. Белгиски друг вероватно се није преварио. Он је познао најзвећу немачку шпијунку, злотвора Француске и савезника!

— Да, ухапсите ту жену! — викао је још увек бесно Рене Остен. — Она је немачка шпијунка!

Белгиски официр Рене Остен хоће, узбуђен, да исприча присутнима свој доживљај са Анемаријом Лесер у Бриселу. Тешко му пада говор, али тада се дешава нешто сасвим неочекивано...

Пре него што је Рене Остен почео да прича како је немачку шпијунку демаскирао и пошао у потеру за њом, Анемарија Лесер, која се налазила у његовој непосредној близини, сагла се према поду. Она је муњевитом брзином извукла револвер из шињела Рене Остена, који је лежао крај постеље. Затим је пошла супротно од излаза, према плат неном зиду застора. Једним снажним и брзим покретом руке распарала је платно шатора и створила себи излаз. Кроз отвор на шатору је истрчала напоље и кренула према аутомобилима.

ФИЛМСКА ХАЈКА ЗА ШПИЈУНКОМ

Са револвером у руци она је хладнокрвно дошла до првих кола. Лекари су потрчали за њим вичући на сав глас:

— Хватајте је! Ухватите немачку шпијунку! Држите је! Она не сме побећи!

Код кола је Анемарија Лесер одјучним покретом свукла са себе бели болничарски мантил. Код аутомобила стоје два француска војника, који су већ спремили пушке на готовс. Али нису имали времена да пуцају, јер је Анемарија Лесер већ нишанила и обојицу их оборила на земљу.

Прескочила је аутомобил, немајући времена да упали мотор, јер су јој њени гониоци већ били за леђима...

Доживљаји највеће немачке шпијунке „Мадмоазел Доктер"

(Пише: Х. Г. БЕРНДОРФ)

Анемарија Лесер је почела, као да је имала крила, да јури преко једне широке пољане, све даље од лазарета. Путем се спотакла о један камен, одмах се дигла и трчала даље...

Филмска хајка за шпијунком тек сада је почела. Анемарија Лесер се нашла пред једном малом шумом. Шума јој је и до сада већ у више махова спасла живот. Сада јој она мора пружити уточиште...

Још пре него што је продрла у шуму, чула је како хитци звижде и лете поред њених ушију. Али сви ти хитци промашили су свој циљ — шпијунка је остала неповређена.

Анемаријини живци су сада у највећој мери раздражени, мишићи затегнути као металну конопац. Она употребљава своју последњу снагу да се спасе и измакне испред својих гонилаца.

Кад је већ ушла у шуму, чула је иза себе јасно узвике официра и војника, који су је упорно гонили. Она је истрајно настављала своје трчање за живот. У руци је држала за пуцање спреман револвер белгиског поручника Рене Остена.

Ова трка свиња се Анемарији Лесер, поред све језивости, коју осећа, стрепњи не толико за свој живот, колико за то да неће стићи у Берлин и саопштити г. Матезинусу важне ствари, које је сазнала у Француској...

Када је напустила шуму, нашла се на једном усамљеном другу. Она је још дуго трчала друмом и заваравала траг. Осврнула се и није приметила одмах своје гониоце. Из прилично близине чула је немачка шпијунка јаку пуцњаву топова. Сада се налазила у непосредној близини фронта... Ако дође до првих линија, она ће се моћи спасти и прећи на немачку страну...

Нова нада испунила је сада Анемарију Лесер и она је сада још брже бежала према првим линијама фронта.

Сада се већ јасно чуло убрзано клопарање митраљеза. Фронт није могао бити далеко. Па ипак, једно брдо испречило се одједном између шпијунке и фронта. Требало је још и то брдо прећи.

Трчећи преко једне пољане, потпуно избушене гранатама и шрапнелима, она је дошла до подножја брда и ушла опет у једну густу шуму.

НЕМАЧКА ШПИЈУНКА СЕ ОГОРЧЕНО БОРИ ЗА СВОЈ ЖИВОТ

УПОРНА БОРБА ЗА ЖИВОТ

Од дрвећа Анемарија Лесер није могла да виде где се тачно налази фронт. Приближавала му се сада само по тутњави топова и пуцњави митраљеза.

Кад је већ била у висини од 200 метара у шуми на брду, чула је иза својих леђа опет јасно како њени гониоци, она два војника, који су дуже издржали у хајци него официри, вичу и грде немачку шпијунку.

Упорна борба за живот наставља се. Војници су готови да убију шпијунку без колебања, а она је готова да брани свој живот до краја...

Ко ће победити? — пита се Анемарија Лесер, која је час раније узела јаку дозу морфијума и била још под утицајем наркотичног отрова, па је, према томе, осећала и већу храброст.

Шта је могла учинити сада? Сасвим је сигурно да ће је војници стићи. Они држе пушке спремне да пуцају. Убиће је ако буде и даље покушавала да бежи, а изгледи за успешно бекство су били сада равни нули...

Анемарија Лесер је сада изненада скренула са шумске путање. Брзо је усковитлала у један жбун, бацила се на земљу, уперила револвер према путањи и чекала.

Два француска војника нису знала да се њихова гоњена зверка скрила у жбуну. Кад су се приближили жбуну, они су збуњено погледали на све стране.

Нису имали много времена за гледање...

Два револверска хитца одјекнула су брзо један за другим — и два војничка живота угасила су се скоро у истом тренутку....

Још два живота за живот највеће немачке шпијунке!..

После четврт часа један француски војник корачао је низ брдо право ка фронту. Он је имао опрему француског војника са фронта. Био је са пушком, у шињелу. То је у ствари била Анемарија Лесер, која је обукла униформу једног убијеног француског војника тамо у шуми.

Сада је са капом дубоко натученом на чело хитала према првим линијама француско-немачког фронта. С времена на време она жена у војничком оделу застаје мирно и ослушкује. Она чује да су њени гониоци већ стигли у шуму на брду и по својој прилици пронашли лешеве два војника... Чује се и лавеж паса. Француски Анемаријини гониоци били су повели и дресиране полицијске псе да је лакше пронађу и ухвате...

ХУМОР

— Шта се десило с вама, забога? Аутомобил или мотоцикл?

— Повериоци.

Ф Ф

— Чујем да су у вашем селу у последње време необично учестале краће свиња?

— Да, ако тако устраје, ни један од нас неће више бити сигуран...

Ф Ф

— Изгледа ми, пријатељу, да се осећаш тужан и усамљен?

— Баш напротив. Ја сам се развео са женом!

Ф Ф

Апотекар: Да бих могао дати прави лек против испадања косе мо рао бих знати од какве сте болести боловали? Који бацил је изазвао ту болест?

— О, то ћу вам лако рећи. Тај бацил је— моја жена!

Ф Ф

— Ја до сада ни при једном вучењу лозова нисам ништа добио. А ви тврдите да при сваком вучењу добијате. Како то?

— Ја сам зубни лекар.

Ф Ф

— Зашто сте, забога, своју железничку станицу тако далеко од села подигли? Треба читав час пешке до ње...

— Е, није друкчије могло, јер станица треба да је близу шина...

Ф Ф

Саобраћајац: Ви, госпођице, свака ко знате зашто сам вас заустављо?

Госпођица из аутомобила: Наравно, али верујте, ја не правим познанства са полицајцима...

Ф Ф

Г-ђа Мара примила је посету двеју својих сусетки. Она је као на иглама и мисли:

— О, кад би бар једна од њих хтела да оде! Имам толико да причам једној о другој!

Ф Ф

— Љубо, позајми ми 50 динара!

— А ја сам баш сада од тебе хтео да тражим десет динара!

— Лепо. Дајем ти десет динара, а ти мени дај 40...

НОВИ РОМАН „ПРАВДЕ"

РОМАН ОД

БАРОНА БЕЛЕ ОРЦИА

(Copyright by Internationale Literarische Agentur, Wien).

● ● ●

6

У Њујорку се тешко снашао али је ипак истрајао, не помишљајући ни једном да се врати оцу. Бавио се разним пословима. Учио је много, читао и каткад писао и своје омиљене стихове... Али за њих му је најмање времена преостајало...

Ерик Боркнер је недавно постао детектив. Што је постао детектив, морало се објаснити његовом љубављу према поезији и тежњом да постане песник. Живот и поезија су једно, а где се може човек животу више приближити, него баш у детективској професији. Његово детективско искуство, истина, још није било велико, али он је у својој тридесетој години већ одлично познавао људе и живот и био је обузет жељом да у тој професији што више користи друштву.

Када му је Хелмајер понудио пратњу Глорије Мортимер Ерик Брокнер се искрено одушевио новим послом. Ту је он заиста имао изгледа да обави један леп, племенит посао, да можда спасе од велике опасности лепу Американку.

Ерик је био њен анђео браниче ли та улога му се необично допадала. За време путовања за Европу, Ерик се највише задржавао на средњој палуби. Чуо је од осталих путника да је Глорија Мортимер међу свима путницима највише скренула општу пажњу. Она је имала најскупље наките, најлепше хаљине по последњој парискоj моди. Личила је на младу принцезу чија срећа струји и на друге људе у њеној околини...

Име Мортимер је и овде на броду имало своју нарочиту драж и када би Глорија пролазила поред путника, они су се тихо дивили њеном луксузу и лепоти, богатству и ведрини.

— Видите ли ви ову хаљину? приметно је један путник тихим гласом Боркнеру када је поред њих Глорија прошла. Та кошта толико да бих ја за тај новац могао купити дивну вилу у Америци!

Боркнер је пажљиво слушао све што су људи говорили о Глорији и имао је око за све. Некада је млади детектив вињао Глорију сасвим саму, у неком забаченом делу палубе. Она би се нагињала над ограду и гледала у море. При томе би јој прамен косе падао у лице. Боркнер је нашао да је Глорија у тим часовима нарочито лепа.

Ерику Боркнеру се сада јави ла једна визија: видео је своју малу дугарицу у игри, на оба ли Мисисипиа. Мала Мери играла се између буради, мрежа и рибарског прибора Ериковог оца и ревносно бацала мрвице хлеба рибама у реку.

— Пашћеш у воду, Мери: ре као је Ерик и чврстом руком одвукао девојчицу од обале.

Тада је мали Ерик мислио да је извршио неко велико, хе ројско дело. Из визије се убрзо вратио у стварност и радознало посматрао Глорију, младу милијардерку, која је њему била поверена на чување. Он је помислио у себи:

— Чудно да се и једна тако богата девојка као што је мис Мортимер може да забавља по сматрањем морских таласа... Та она за свој новац може себи да дозволи најнеобичније разоноде!...

Боркнеру је пало у очи да Глорија личи на Мери. И Мери су праменови косе увек падали у лице и покривали очи...

Увече је Боркнер седео у ресторану луксузног брода, неда леко од Глоријиног стола. Заклоњен штитом једне стоне лампе, он је могао дуже време на мирно посматрати Глорију, која је на себи имала дивну хаљину украшену безбројним седефима и око врата огрлицу са ситним бљештавим дијамантима. Својом лепотом бацала је у засенак иначе изванредно лепу руску грофицу.

Преко пута од њих седео је један господин у фраку, са трака Легије части у рупици од капута. Његове мушке и прилично лепе црте лица одавале су човека ван просечног типа људи. Очи су му одавале благост и челичну вољу у исто време. Носио је монокл, који му није, као код других мушка раца, давао нимало баналан или блазиран изглед.

Боркнер је приметио како се овај џентлмен до јуче није вињао у друштву дама, а сада се често нагиње Глорији и нешто јој живо објашњава. Његово причање морало је бити веома занимљиво, јер Глоријине свет ле крупне очи су стално почивале на његовим уснама. Кат кад се осмехивала па чак и на смејала, а образе јој је облива ла блага румен. Врло ретко на њеном челу појавила се прола зна сенка или је уклањала прамен косе који јој је, као малочас код ограде на палуби, падао на лице.

Доцније је друштво играло. Елегантни господин у фраку је наизменично играо са Глори јом и руском грофицом. Лако је водио своје даме у заносном таnгоу преко паркета. Ипак, Боркнеру се учинило, да господин радије и чешће игра са Глоријом него са Татјаном.

Док су господин у фраку и Глорија играли, грофица Муровјева је седела за столом, осмехивала се и давала миг Црнцу Метузалему, који је тога вечера добио изузетно дозволу да својој послодавци и њеним гостима сипа шампањ у чаше. Мали Црнац је пружао прилично комичан изглед. Он се правио важан и стајао скрштених руку кад није имао по сла.

— Ко ли је тај странац у фраку? питао се Боркнер. Можда је неки француски марински официр, који у цивилу путује око света, или неки ексцентрични глобтротер без народности, или пак какав препредени пустолов, који је умео вешто да се приближи младој америчкој милијардерки?

Позвао је келнера, али овај му је могао дати само непотпу на обавештења. Боркнер је отишао у канцеларију за пријаве гостију и ту је из књиге путни ка јасно прочитао:

„Маркиз Аристид д' Арманд е д' Аранкур, витез од Мора и Труја, краљевски белгиски пуковник у пензији, са својим со барем Жан Морелом. Луксузна кабина Њујорк — Шербур."

5.

На палуби за шетњу седели су пре подне Глорија и белгиски маркиз. Они су са удобних столица посматрали бескрајно море, тога дана прилично немирно. Ветар је доносио на палуби оштар и слан морски ваздух. Многим путницима тај ваздух је нашкодио и променадна палуба била је слабо посећена. Жртва мора била је и грофица Муравјева, која је лежала у својој кабини и није имала сре ће да слуша занимљиво причање духовитог и искусног маркиза д' Арманда. А он је уз жи ве гестове причао Глорији:

— Човек никада не може потпуно да проучи душу Азијата...

(Наставиће се)

Наука и живот

Хормони као лек

Научна открића последњих година

Хормони и проблем подмлађивања

Сва досадања научна открића о хормонима имају не само теоретску важност већ и велику практичну вредност, јер су омогућили стварање такозване „хормонтерапија“ (лечење помоћу изолованих хормона), која је за кратко време заузела одличан положај у модерној медицини и дала ванредне успехе. Јер, шта су могли лекари учинити против шећерне болести пре открића инсулина? Они су били беспомоћни у борби с овом опаком болешћу, која се увек завршава кобно. А данас имамо ми у инсулину једно моћно оруђе, којим можемо продужавати живот болеснику за дуго времена.

А шта да кажемо за хируршке интервенције на које се пре открића инсулина није смело ни помишљати. А сада, захваљујући овом хормону, могу се код дијабетичара вршити и најопасније операције са изгледом на успех.

Или, шта су лекари могли раније учинити против хипертрофије простате? Ово се обољење обично развија код људи старијих година и састоји се у томе што услед бујања жлезде и стварања тумора у њој наступа сметња у мокрењу и друге тешкоће. Раније се ове болести лечиле радикалном операцијом или катетеризацијом, а данас се ова болест лечи хормонима.

Хормони се исто тако успешно употребљавају и у лечењу гојазности и код многих других болести, али ограниченост простора нам налаже да се на овом зауставимо.

Пре него што завршимо ову расправу о хормонима осврнућемо се још и на питање подмлађивања у вези са открићем хормона. Свима су добро познати ранији покушаји у циљу подмлађивања.

Воронов је калемљењем младе полне жлезде од животиње најсродније човеку (шимпанса), освежавао полне органе остарелог организма. Штајнах је подмлађивао на други начин. Он је утврдио да се ћелије које луче полне хормоне јако брзо множе, ако се спречи излажење семена из цевчица које га стварају. Зато је дошао на мисао да подвеже изводне канале једне полне жлезде и тиме је убрзавао и множење хормоналних ћелија, које су са своје стране активирале другу неподвезану полну жлезду.

Ове се методе врло често примењују са успехом али се ипак мора признати да на овакве оперативне манипулације мало ко се решава Поред тога, оне су везане и за велике материјалне издатке. Зато се може сматрати као идеалан начин подмлађивања данашњи нов начин који се састоји у томе, што се остарелом организму просто додаје потребан готов хормон. Највећа заслуга за то припада једном нашем чувеном хемичару др. Ружички из Вуковара, који је успео да на вештачки начин производи мушки хормон.

Нажалост, код жене се не може извести на исти начин подмлађивање, јер је женска полна жлезда после климактеријума потпуно обамрла, фоликуле ишчезавају и према томе се јајник не може освежити у правцу хормоналног излучивања.

То су све благодети које су нам донела открића хормона, а близак је могућно дан, кад ће се пронаћи начин да можемо управљати излучивањем хормона и њиховим моћним утицајем на развој организма и његових индивидуалних особина.

Др. Лав Певзнер

Репертоар Народног позоришта у Скопљу

Уторник, 8: „Прича о г. Соњкину“ (први пут).
Четвртак, 10: „Елга“.
Субота, 12: „Прича о г. Соњкину“.
Недеља, 13: „Писмо“ (дневна); „Два џентлмена“ (вечерња).

Савети пушачима

Не пушите до краја и увек споро!

Професор медицине на минхенском универзитету др. Милер пише у једном часопису о дувану, пушењу и утицају никотина на човеков организам. Угледни научник у почетку подвлачи да је и сам умерен пушач и да је повика против дувана и стално наглашавање штетности дувана претерано.

По боји дувана не може се утврдити колико никотина тај дуван садржи. Штетност дувана не зависи увек од процента никотина у дувану, већ и од многих других околности. Погрешно је веровање да је дуван светложуте боје мање шкодљив од тамног дувана.

Мирис и укус дувана не зависи од садржине никотина, али да никотина мора бити у дувану доказ је да цигарете без никотина или са никотином мање од 0.1 од сто за правог пушача не значи никакво уживање.

Опитима је утврђено да се брзим пушењем много више никотина увлачи у грло и плућа него спорим, сасвим лаганим пушењем. Цигарету, цигару или лулу не треба никада до краја попушити, јер у последњој шестини цигарете или луле сакупи се највећа количина никотина. Др. Милер стога препоручује пушачима да у интересу свога здравља не штеде са дуваном, кад већ пуше, него нека бацају повеће „пикавце“.

Милер, најзад, још једном подвлачи да никотин није толико шкодљив, колико људи верују и говоре. А ако човек још и споро и пажљиво пуши, не пушећи до краја, онда може бити сасвим сигуран да увлачи у себе за 50 од сто мање никотина него остали пушачи који на те важне околности не обраћају пажњу.

ЕЛЕКТРИЧНА СТРУЈА И ЧОВЕК. — Безбројним опитима на људима стручњаци су успели тачно да утврде онај минималан напон електричне струје, према коме је нормалан човек још потпуно неосетљив. За ове опите употребљена је наизменична струја од 220 волти. Половина лица подвргнутих опитима узвикивала је од бола већ код јачине струје од пет хиљадитог дела ампера, а друга половина код јачине струје од хиљадитог дела ампера. Према томе, човек је веома осетљив према електричној струји и не може јаке напоне ни из далека да издржи.

Занимљива је констатација да су жене много осетљивије и јаче реагирају на електричну струју, него мушкарци.

Како треба јести воће

Главно дејство воћа при процесу варења

Ољуштено воће је мање храњиво

Пресно воће прилично оскудева у беланчевинама и према томе је лако сварљиво, јер не оптерећује сувише органе за варење. Услед овога својства лекари воће често препоручују и као лек и као одличну намирницу за разне дијете за време и после болести.

Главни саставни делови пресног воћа су вода, угљени хидрати, органске киселине (лимунова, јабукова и винска киселина), целулозне и пектинске супстанције.

Од највеће важности су витамини које воће у великим количинама садржи. Витамини, као што је познато, појачавају човекову телесну снагу и јачају и његову отпорност према разним тешким болестима. Витамини из пресног воћа спречавају разне болести живаца и крви и у разним стомачним обољењима, такође, играју важну улогу.

Главно дејство пресног воћа испољава се при варењу, јер оно у здравим цревима успешно и лако дражи црева на рад и варење. Код свију преоптерећења црева киселинама, као и разних стомачних болести и афекција, код којих је слабости стомачне мускулатуре и осетљивости стомачне слузокоже, ужи вање пресног воћа није за препоруку.

Главно место за варење воћа јесу црева, у којима се угљени хидрати, делимично уз припомоћ бацила, ресорбују. Услед чврстих влакана у воћу успешно се врши у цревима надражај за убрзано и боље варење.

Сасвим је природно да пресно воће може код слабих, осетљивих, болесних и лако надражљивих црева да изазове и катаре и разна друга обољења, баш услед претераних надражаја од стране воћних влакана. Те надражаје слаб и болестан стомак не трпи.

Непосредно после узимања воћа не треба пити воду ни у мањим количинама, јер комади ћи воћа у желудцу упијају целу воду, набубре и, под извесним околностима, претстављају чак и препреку за прелаз у црева.

Свеже воће треба јести неољуштено, али очишћено и опрано. Свеже воће је храњивије и боље него устајало, које се са села данима преноси у варош и ту још стоји по пијацама и на лларским радњама. То устајало воће је лошије већ и стога што није више тако сочно, а сем тога на љуски воћа се окупљају бацили и клице разних болести.

Ипак, штета је воће љуштити само због клица и бацила, јер се оне могу уклонити једноставним замакањем пресног воћа у врелу воду. Хемиским путем са љуске воћа се бацили сигурно уклањају помоћу стомачне соне киселине.

Људи који болују од црева, нека једу само барено и печено воће или конзерве и то увек само у меком стању.

НЕ ТРЕБА СУВИШЕ ОГРАНИЧАВАТИ ИСХРАНУ. — Немачки лекар др. Штраус пише у једном медицинском часопису под насловом „Предрасуде дијете“ и ово:

Људи су после рата почели да се одају новој моди: одржавању разних корисних и некорисних дијета. Почело се робовати дијетама и многи људи су без икакве потребе почели гладовати или се одрицати свијех најмилијих намирница. Куда је то одвело? Многи људи раније здрави и снажни, услед непаметно примењене дијете су ослабили, постали болесни и нервозни и постигли тако сасвим супротне резултате.

Не треба сувише ограничавати ни храну. Храна треба да је разноврсна и обилна. Без нарочите потребе, без протиса лекара не треба дијете одржавати. Треба прекинути са разним предрасудама, по којима су многи зачини прави отров за човека. Зачини су потребни у исхрани као и све остало и шкоде само ако се узимају у претераној количини. Али забрањити некоме без потребе со, паприку, бибер, ванилу или цимет грех је, ако нему умерене количине тих зачина не шкоде, а нормалном човеку заиста не шкоде...

РОМАН „ПРАВДЕ“

ЏОН ГУДВАЛ

WORLD COPYRIGHT BY ATLAS PRESS

95

— Било би боље, да вам све испричам редом, госпођо. Слушајте само! Ковчег је унет у капелу и свештеник је одржао опело. Ту су била и три лепа, велика венца Мек Џинес стајао је поред ковчега и као покајник, оборене главе. На другој страни госпођа Селби и Деборах. Госпођа је плакала и јецала гласно, а Деборах, бледа као креда, изгледала је као дивља мачка. Приметила сам да ме гледа погледом пуним беса, као да је хтела да каже: „А шта ти овде тражиш?“. Стајала сам недалеко од Мек Џинеса. Није ме видео или није хтео да ме види! Ако мислите можда, госпођо, да сам тамо дошла само из празне радозналости, варате се. Када сте отпутовали, одмах сам осетила да би требало нешто предузети. И зато, дошла сам да све видим и све чујем. Ја сам ваша и остајем само са вама... Стајала сам тако и чула речи свештеникове: „Пепео си био и у пепео ћеш се претворити!“ Обе жене, госпођа и госпођица Селби, заплакале су као мала деца! Мек Џинеса ,изгледа, то ни је дирнуло, иако сам сигурна да је са њима у пријатељству... Деборах је прошле ноћи у Норчестру била је код њега. Сазнала сам то!

— Била је код њега? — изненадила се Соња. — Бесумње, то зна и полиција, која мотри на сваки корак мајке и кћери. То ми је рекао и наредник Хов. Да ли је одиста тамо била, не знам. Нареднику Хову одузето је вођење истраге. Али, кажу ти нешто, Џад! Селби је убио Бенистера Кута, мистер Мек Џинес зна где се Селби налази. Мек Џинес живи у Норчестру и одлази у Кингс Елм само да би заштитио Селбија... Оне ноћи, пре Селбиевог бекства, када је убијен Бенистер Кут, Мек Џинес је инсценирао ствар тако, као да је мистер Челмер умешан у убиство... Деборах Селби није му пријатељски наклоњена, јер је изгубила Бенистера Кута. Осим тога, она врло добро зна ко је убица, али не може да ради против свог рођеног оца! Ето, тако стоје ствари, мала моја Џад!

— Драга моја Џад, ти си добра и племенита девојка. Сигурна сам у твоју готовост да ми помогнеш.

— Свакако, госпођо. Молим Вас да не сумњате у то! Али још нешто — можда ће вас то интересовати. Када је обред са хране био готов, ја сам се мало задржала у капели. Посматрала сам мистер Мек Џинеса, који је стајао поред велике надгробне плоче, коју ће радници спустити на улазу у мртвачницу породице Кут. Сви су изишли и отишли сем Мек Џинеса. Имала сам времена и чекала... Одједном он се окренуо. Пришао је — као да ме је тек сада приметио. Из капеле смо изишли заједно... Био је необично љубазан. Разговарали смо о оном што се малочас догодило... Говорио ми је многе ствари из живота Бенистера Кута. Упитао ме је: да ли сам чула да је ухапшен мистер Челмер. Наравно, чула сам. Казао ми је и то да је ту посреди очигледна заблуда полиције, јер мистер Челмер није убио Кута.

— Зар је то казао, Џад? — зачудила се Соња.

— Да Рекао је још, како је то велики ударац за младог Челмера, а још већи за његову супругу. Одобравала сам му на мерно све што је говорио, а он ме је слушао веома пажљиво. Казао ми је да сам ја необично осетљива девојка. С тиме, ваљда, у вези дотакао се и мог бившег вереника Берта, кога сам се после оног његовог кукавичлука одрекла. Говорио ми је још о њему, тврдећи колико ме Берт не може заборавити... А када се приближио својим колима, он ме је изненадно упитао: да ли бих била спремна да прихватим улогу домаћице у његовој кући у Норчестру. Понудио ми је 30 шилинга недељно.

Знао је да сам била запослена прошле године и да мој отац није био за то.

— Јеси ли прихватила његову понуду, Џад? упита Соња.

— Изненадила сам се много, али сам се одмах сетила обећања, које сам вама дала, а и тога да ће Мек Џинес сведочити на суђењу.

Соња је била необично и пријатно изненађена толиком привржености младе девојке.

— Добро си учинила, драга Џад! Овај човек је врло опасан и твоје присуство у његовој близини биће од неоцењиве користи.

— Стари лисац пашће у клопку! — казала је Џад. — Он ни не слути колико желим да вам помогнем. Али, госпођо, ево нас пред капелом... Уђите — ви и онако још нисте били у њој.

*

Мала капелица са мрачним зидовима готово се губила у зеленилу дрвећа. Џад је пошла напред малим дрворедом чипреса, који је водио до улазних врата капеле. Са унутрашње стране зидови су били испуњени посмртним плочама са именима давно умрлих чланова породице Кут. На све стране видели су се уклесани амблеми и гробови ове старе породице... У средини капеле, испред већ положене гранитне плоче лежала су два венца.

— Ево, овде су га спустили, казала је Џад показујући место.

Соња је укочени м погледом посматрала велику гранитну плочу и два венца покривена кишом. Обузимало ју је при том чудновато осећање да ће на овом месту, њен дух прихватити велико откровење, које ће јој дозволити да продре у недокучиву тајну.

Ко га је убио? — питала се Соња. — Драга моја Џад, осећам да сам толико близу истине, да бих је могла једним покретом дохватити. Осећам колико је она оплетена интимама лажи... Осећам да бих само са неколико речи могла да ослободим Бриана Али, које су то речи? Ја то не знам, не знам. Ах, полудети би могла због тога!

Џад је нешто шапатом одговорила. Соња није чула њене речи. Она је још увек тупо гледала у два велика венца.

(Наставиће се)

ЗАБАВНИ ДЕО

Пуковник Лауренс није мртав!

Зашто је Лауренс морао да „умре"?

Многи Арабљани причају да су недавно видели Лауренса живог и здравог

„Пуковник Лауренс није мртав!" Тако тврде скоро сви Арабљани: у Суецу, Каиру, Исмаилији, Порт-Саиду. Угледни, зрели и старији Арабљани са упорношћу и убедљивошћу тврде да је легендарни Лауренс, некрунисани краљ Арабије, енглески редов Шо, у животу, здрав и читав! Шта више, Арабљани знају и то да је он опет „у послу".

Арабљани по каванама и базарима и данас причају о пуковнику Лауренсу и тврде да су га и видели недавно, давно после његове тобожње сахране у Енглеској. Он је био недавно у Хеџасу, а отала је преко Еритреје кренуо за Абисинију. Можете ви Арабљане упозорити на одлучне демантије енглеске владе, из којих се види да је Лауренс умро и сахрањен, они кажу да су ти демантији само маневри, да се маскира нова мисија легендарног пуковника.

У светој вароши Џида арапски намесник је тамошњем енглеском дипломатском претставнику упутио пре кратког време на ово писмо:

„Вест да се пуковник Лауренс још недавно задржавао у Хеџасу упорно се одржава у народу и нико га у томе веровању не може поколебати. Многи његови арапски пријатељи из доба Светског рата заклињу се на Алаха да су с њим сада разговарали и познали га, ма да је носио вешто спремљену маску"

И ти Арабљани, међу којима има учених судија и професора, кажу:

— Нас не могу Енглези за нос вући и уверити нас да је пуковник Лауренс умро. У доба када је Енглеска врло добро предосетила догађаје у Африци и сукоб између Италије и Абисиније, пуковник Лауренс или редов Шо морао је „умрети". Он је „умро" да би после „васкрснуо и отишао у Абисинију". Какву мисију он тамо има, ми то не можемо знати.

Ако тим људима кажете да су умирању пуковника Лауренса присуствовали његов брат, два лекара, званична лица и многи сведоци, они се иронично осмехују и кажу:

— То је подвала! Брат и сви сведоци су саучесници оних енглеских фактора који су Лауренсу одредили нову важну и тајанствену мисију. Нас не можете преварити! Лауренс није мртав!

— Је ли га неко од вас видео?

— Ја нисам, али има их који ће се заклети на Пророкову браду да су га недавно видели живога и здрава!

И Арабљани причају толико убедљиво, са толико успомена на Лауренсов боравак у Арабији за време Светског рата, да им и ви полагано почињете да верујете и осврћете се на све стране, питајући се нећете ли у близини угледати — пуковника Лауренса...

Папа благосиља народ са прозора своје резиденције Кастелгандолфо

„Срце, опет, у моди!"

Поратни реализам није сасвим потиснуо душевност и срдачност

Има ли у нашем добу романтике?

Француски, енглески и немачки књижевници у последње време се чешће баве проблемима душевног живота савременог човека и долазе до разних закључака, из којих се види да је и душевни живот људи подвргнут променама времена, моди, измењеним приликама у животу. Француски књижевници, например, сада кажу: „Срце је, опет, у моди!"

Трезвени реализам поратних година покушао је сваки траг срца, душевности и срдачности људи да уништи. Али у томе није потпуно успео. Људи су махом постали цинични и реалисти до сверепости, али глас срца и потребу душевности нису могли сасвим угушити. Данас се примећује да романтика доживљује своју Ренесансу. Не она романтика са лажима и извештаченим осећањима, већ трезвена, али лепа романтика модерног човека.

Да је тако, види се по писању савремених књижевника и драматичара. У новим комадима који се сада приказују у великим позориштима Европе, осећа се свеж ваздух реалне романтике нашег времена. Та романтика није нимало нереална. Људи су се заситили сувопарног реализма, потпуног отсуства срдачности и душевности. Мушкарци и жене данас подједнако жуде за интензивнијим душевним живљењем.

Дансинг, мода, излети, спорт, шупљи филмови, као и друга материјална уживања заморила су људе. Хладноћа тих стварних тек сада се почела осећати, сада у великој кризи и беспослици, када људи увиђају да сем материјалних уживања има и других, која човеку пружају и већу утеху и бољи душевни мир.

Укус, стил, језик, књижевност стално су подложни променама. Стара лажна романтика се никако више не може вратити. Али ни доскорашњи реализам неће више постојати. Данас се љубав не изјављује као у доба трубадура, али се неће тако често изјављивати ни показивањем раскошних хаљина, луксузних аутомобила и шуштањем крупних банкнота.

Младић и његова дама неће за време дансинга или излета говорити само о новцу, хаљинама, уживањима, већ ће се помало посветити и душевним проблемима. Испитивање срце један другоме и можда ће се вратити чак и стара романтика — месечине.

Романтика је некако прирасла за срце човеково. Од тога се човек, ни поред највеће трезвености и љубави ка реализму, не може отрести.

БИЗМАРКОВЕ ТРИ КОСЕ НА ГЛАВИ. — За време боравка у Петрограду, као немачки амбасадор, кнез Бизмарк, познији „гвоздени канцелар", учио је ревносно стране језике, па и естонски.

Једне вечери био је позван на вечеру код неких естонских аристократа. Две даме сасвим гласно су се ругале Бизмарку, помињући његове три чувене косе на глави (канцелар је био ћелав). Оне нису ни слутиле да их Бизмарк разуме. Кад су завршиле оговарање, Бизмарк је, осмехујући се, рекао дами која му се највише ругала:

— Видите, мадам, кад човек има мозак као ви, мора да има много косе на глави... Кад има мозак као ја није му коса ни по потребна...

⊙ ⊙

ПТИЧЈА БОЛНИЦА. — У једној вароши америчке државе Тексас једна веома богата Американка основала је о своме трошку велику болницу за птице. Наручити ветеринари су ангажовани за ову болницу. Они већ имају велики број пацијената: папагаја, канаринки, голубова, па чак и врабаца. Ветеринари птичје болнице лече све могуће птичје болести, а обављају и операције по потреби. Ветеринари кажу да је најтежа ствар на свету извршити операцију над птицом, пошто је код ње све сићушно и мало.

⊙ ⊙

ОДЛУЧНА ЖЕНА. — Како се осећа ваше мало унуче, госпођо?

— Одлично. Уме да говори, каже: „Бабо!"

— А како ваш зет?

— О, и њега сам научила већ да каже: „Драга ташта..."

Вештина живети

Елизабет Даутендеј

Сва наша животна стања под аргнута су колебању и променама, и ништа коначног у живо ту нема. Тежак задатак вештине живети је да човек увек буде свестан тог колебања и мењања.

Дубина наше душе зависи од извора истина и врлине које у тичу у ту дубину.

Савладати своју завист према другоме, значи признати сво ју слабост према другима.

Леп живот је онај који је леп и за нас и за друге.

На врхунцу живота зрео човек треба да одбаци све грешке из прошлости и све илузије за будућност.

Ипак је лакше истрајати до краја у сромаштву него очувати лако стечено богатство.

⊙ ⊙

ВОЈСКОВОЂА ПОД ПАПУЧОМ. — Енглески војсковођа војвода од Мерлборута био је познат као храбар вођ својих војника. Његова ратна слава била је раширена и међу непријатељским војницима и сви су му се дивили. Па ипак, и над овим моћним војсковођом била је једна већа сила — његова жена. У приватном животу, код куће у Енглеској, војвода је важио као велики — џунак под папучом...

Једном је са ратишта писао својој жени леди Мерлборут:

„Драга моја жено! Командујем. над 60.000 војника, најбољих војника на свету. Они мисле да сам ја најбољи војсковођа и најхрабрији човек на свету... Колико се варају, јер не познају тебе, мила моја..."

Французи и остриге

Гурманлук који је постао првокласна намирница

Гурманима је добро познато да је чувени париски ресторан за остриге у последње време знатно снизио цене остригама, које сада сервирају гостима туце за 4 франка. Французи необично воле остриге. Некада је то била деликатеса, скупа и ретка, али временом су остриге по стале првокласна животна намирница за Французе.

Данас се више у Француској не троше „екстра арморикен" или зелене „мален сиперије" остриге, већ само португалске, дакле сасвим обичне остриге. Сочне и укусне остриге са обала Бретање не могу се више до бити у Француској. Све остриге које Французи данас троше добијају се вештачким путем, одгајивањем у „вештачким судовима за остриге".

Да једна острига сазри за потрошњу и доспе на трпезу гурманских Француза, потребно јој је три и по године. Према томе одгајивање острига је врло тежак и дуготрајан посао. Па ипак исплати се. Посао је врло рентабилан. И даје многима хлеба.

Само 1934 године у разним крајевима Француске потрошени су 440 милиона комада острига. Од тога је сам Париз појео 190 милиона.

Занимљиво је да се ноћу између старе и нове године у Паризу само поједу 50 милиона остриге. То је дан када сваки и најскромашнији Француз себи дозвољава ову заиста фину деликатесу.

Сад су остриге појевтиниле и Французи ће, сигурно, још више јести своју омиљену посластицу...

⊙ ⊙

УТАКМИЦА У СПОРОСТИ. — У Паризу на Монмартру сваке године се приређују утакмице у споросги. У тим такмичењима учествују стара кола, фијакери, екипаже и сасвим стари аутомобили. Такмичари имају да на дат знак крену у исто време и превале пут од свега 570 метара. Подвозно средство које тај пут превали за најдуже време, добија пуну награду.

Прву награду добио је ове године један стари расклимата ни аутомобил, који је кратак пут од 570 метара превалио за 57 минута, дакле сваког минута само десет метара.

НАША МАЛА ЕНЦИКЛОПЕДИЈА

МАЛЕ ПОУКЕ И ЗАНИМЉИВОСТИ

Наш познати драматичар и књижевник Јован Стерија Поповић бавио се и писањем уџбеника. Написао је: „Кратко ма тематичко земљописаније", „Не мачка језиковка", „Латинска етимологија". У листовима и часописима је објавио читав низ чланака о филологији.

▲ ▲

Тиквичарке су летње крушке, кад зреле су жуте и мирисне. Облик им је налик на малу тиквицу.

▲ ▲

Од пегавог тифуса за време Светског рата (1915) страдали су у Србији 135.000 грађана и војника.

▲ ▲

Сен-денинска хроника, названа хроника калуђера из Сен-Дениа, обухвата историске догађаје у Европи од 1380—1422. У тој хроници се налази важна и аутентична белешка о Косовској битци.

▲ ▲

Сметињак је у нашем народном веровању зао и пакостан демон, који узима облик магарета или мазге и намами човека да га узјаше, носи га неко време, па се онда узјогуни, нагло збаци човека са себе и попрска га својим смрадом.

▲ ▲

У нашој земљи живе четири врсте Цигана: турски Цигани, бели, немачки или банатски и влашки Цигани. Они живе разткрвано у свима крајевима наше државе.

⊙ ⊙

ЗЕМЉА ЗА ПОРОДИЦЕ СА МНОГО ДЕЦЕ. — Мађарска влада је одлучила да у оквиру аграрне реформе у првом реду да земљу земљорадничким породицама са много деце. Тако су недавно у Барањи шест мађарских земљорадника са укупно 40 деце добили сваки по 12 ју тара земље и кућу, сасвим бесплатно од државе. Поред тога, земљорадници са обилним благословом деце добијају прве године од владе новчану помоћ, семе за сетву, храну за стоку и све што им је потребно да стану на своје ноге. Велики број породица са много деце дође ће на овај начин до своје земље. Мађарска влада овом мером жели да повећа број рађања у земљи, које је после рата стално нагло опадало.

БЕОГРАДСКИ ЖИВОТ

Субота, 5 октобар

Народно позориште — (20) „Тешки времена".

Коларчев народни универзитет — (18.15) Др. Војислав Вучковић: Музички рококо (с музичким илустрацијама).

Београдска берза — ради од 11 до 12 часова, а Продуктна берза до 12.30 часова сваког дана осим суботе.

Руски јар 22 Артистички програм. Бугарска певачица, атракције, лепотице. Бесплатан улаз.

Театр Варијете Палас (22) једини велики октобарски варијетски програм, чуда атракције: 4 Цесси, Мађар Аги, Танси Палмер, Тања Велер те 20 бираних уметница и лепотица, програм о коме се данас говори, цене познато најсолидније. По четак музике у 9.30 а програма тачно у 10 часова.

Код Нове скупштине пева севдалинке омиљена Паула Бехмен и Анкица Мусић уз пратњу одличног оркестра. Пиће првокласно, добро расхлађено, кујна одлична, роштиљ увек богато снабдевен. Тел. 29-029.

Хотел Македонија — „Гротеск — Реви Сансуса". Свако вече одабран програм под управом М-те Milice de Corfu, уз суделовање познатог хумористе Жуго Жуго. После представе дансинг, улазак бесплатан, почетак у 9.30 часова.

Кафана — ресторан „Херцеговина", Цара Николе Другог 65, свако вече пева омиљена Дајче — циганче Јаиковић са сестром Зорицом уз пратњу њеног оркестра и чувеног хармоникаша Мила Симића „Јагодинца". — Кујна и пиће првокласно. Роштиљ увек богато снабдевен.

Ресторан „Два Побратима", Поенкарева 35. Свако вече концертира одабрана дамен капела Г-ђе Катице Ноки и примаша Гаге. Све чланице свирају и певају своје одабране шлагере .Певају омиљене севдалинке г-ђица Славка Костић и г-ђица Софија (Соја) која је добила награду на конкурсу. Препоручујем одличну домаћу кујну и разне гурманске специјалитета са роштиља. Пиће првокласно. Ресторатер Мих. Р. Николић.

Реновирана кавана „Љубић" Војводе Мишића 9. У свако доба гурмански мезелуци на роштиљу и првокласна домаћа кујна. Пиће првокласно. Вина жупска. Моли за посету, Живота Ђорђевић, бивши царински шпедитер.

У ново реновираном Ресторану „Орач" угао Жоржа Клемансоа и Таковске, после краћег гостовања у Бугарској поново се враћа омиљена севдалинка Нада Зајечарка са Татјаном уз пратњу хармоникаша Николе Петровића зв. Бучук, љубимаца Београдске публике и Браће Смук Смедеревца. Кујна и пиће првокласна. Роштиљ богато сортиран. За посету моли кавеџија од „Орача".

У новој реновираној кафани Трандафиловића, Цара Николе Другог број 73 од вечерас на свако вече пева Цица бела звезда која је допутовала из Бугарске и најодабранијег оркестра Лили. Пиће првокласна. Роштиљ богато сортиран. — Угоститељ Т. Трандафиловић.

Хотел — Ресторан „Србија", Поенкарева 3. Свако вече концертира првокласни оркестар под управом капелника г. Воје Петровића. Кујна првокласна домаћа и страна. Вина најбоља домаћа. Састанак најбољег света.

ДЕЖУРНЕ АПОТЕКЕ

Викторовић Јован, Престолонаследников трг 22 (тел. 20-701); Јевремовић Милојеје, Васе Чарапића 19 (тел. 21-643); Тајсић Спасоје, Краља Александра 116 (тел. 24-413); Јевремовић Илија, Кнез Милетина 91-а (тел. 23-763); Мајданац Слободан, Карађорђева 95 (тел. 27-734); Лазић Драгољуб, Краља Милана 64 (тел. 26-622); Милић Марко, Браничевска 16 (тел. 23-664); Николић Ђорђе, Престолонаследника Петра 7 (тел. 25-192); Пашић Ђорђе, Краља Милутина 61 (тел. 24-672); Живадиновић Јован, Краља Александра 299 (тел. 28-720). Телефон Станице за спасавање 23-456.

БИОСКОПИ

Колизеј — (15) „Карионка".

Колосеум (15) Цревени јахач (Светислав Петровић, Камила Хорн); (21.30) У златним оковима (Клерк Гебел, Џоан Крафорд).

Метропол — (15) 1) Буфало Бил и Рекс Бел (Пламен смрти, круг смрти); 2) Парамунт журнал.

Уранија (15) 1) Фодн Берже (Морис Шевалје, Сим Вива), 2) Парамунт журнал, 3) Колорисана Сиди Симфонија.

Касина — (15) Бенгали.

Корзо — (15) 1) 4½ Мускетира (Веребеш, С. Сакал, Валбург, Пуфи, Бер сарт, Халмаш); 2) Факс новости.

Новаковић (башта „Париз") — (15) 1) Бомбај експрес (Едмунд Лов, Ширли Греј, Ралф Форбе); 2) Маневарска љубавница (Грета Таџмер, Алберт Пауинг, Паул Хајдеман).

Врачар — (14) Кариока; — (21.30) Бесплатно весело вече с атракцијама).

Авала: Принцеза Наја (Клодет Колбер, Фредерик Мерч); Факс новости и два нова Мики Мауса.

„Балкан" 1) Царев гласник" — Михајло Строгов. 1 део. Иван Можухин, Наталија Коваљко. 2) „Девил Тиџер" (Ђаволски тигар).

РАДИО

БЕОГРАД

Субота, 5 октобар

Вечерњи програм:

18.25: Тачно време. Објављивање вечерњег програма и програма за следећи дан. 18.30: Дуете певају гђа Лела Ђорђевић и г. Сима Беговић; 19.00: Рекламе и плоче; 19.15: Вести; 19.30: Национални час: Млада Босна из историске перспективе, предавање г. Боривоја Јевтића, књижевника из Сарајева. 20.00: Равел: Шпанска рапсодија, дирижује Стоковски (плоче); 20.10: У возу, позоришна комад од Мјасицког; 20.40: Шарени програм; 22.10: Тачно време. Новинарски извештаји А. А. Шетња по Београду.

БЕОГРАД

Недеља, 6 октобар

Преподневни програм:

9.05 Тачно време. Објављивање дневног програма. — 9.10 Час гимнастике г-це Смиље Мандукић. — 9.30 Пренос службе Божје из Саборне цркве. — 10.30 Организација рад и сељење Младој Босни, предавање г. Данила Димовића, адвоката из Загреба. — 11.10 Званични извештај о водостају. — 11.30 Задругарство у пароламе, предавање г. Милана Недељковића. — 11.50 Музика са плоча. — 11.59 Тачно време. — 12.00 Звона са Саборне цркве. Концерт радио оркестра. — 13.00 Вести. — 13.15 Народне песме пева г-ђа Ружа Ленић, уз пратњу оркестра Симе Беговића. — 13.45 Новинарски извештаји А. А. Тачно време.

Поподневни програм:

16.00 Концерт радио оркестра уз суделовање г. Бориса Попова.

Вечерњи програм.

18.30 Тачно време. Објављивање вечерњег програма и програма за следећи дан. — 18.35 Пренос интернационалног концерта из Кајра. — 19.15 Недељни преглед. — 19.30 **Национални час:** Значај српског генија, предавање г. др. Јована Максимовића, књижевника. — 20.00 **Српско вече.** — 22.00 Тачно време. Новинарски извештаји А. А. Спортске вести. Штета по Европи.

ОСТАЛЕ СТАНИЦЕ

5.00. — **Бреслава:** Концерт.
6.00. — **Хамбург:** Концерт.
9.15. — **Праг:** Салонска музика.
15.00. — **Брно:** Опера „Хофманове приче".
16.00. — **Бреслава:** Вокални концерт.
17.00. — **Букурешт:** Оркестарски концерт.
18.00. — **Лајпциг:** Концерт солиста.
19.00. — **Штутгарт:** Војна музика.
20.00. — **Брисел:** Симфонијски концерт.
20.40. — **Рим:** Концерт.
21.30. — **Дројтвич:** Забавна музика.
22.00. — **Варшава:** Музика за игру.
22.30. — **Штутгарт:** Музика за игру.
23.00. — **Тулуза:** Салонска музика.
24.00. — **Франкфурт:** Симфониска музика.

Белешке

КЛАСНА ЛУТРИЈА: Нов план — нова срећа. Премија два милиона динара. Срећке купујте — поручујте у првој најближој и најсрећнијој колектури **Браће А. Васића — Београд — Цветни трг. Вучење 8 и 10 октобра.**

АПЕЛ ЗА ЗАПОСЛЕЊЕ. — Приличан број наших држављана, који су стално боравили у Цариграду као људи слободних професија, остао је незапослен, јер је турским законом о заштити домаћих радника забрањено запослење страних поданика. Већи део тих наших држављана налази се у Београду и они апелују на наша предузећа, установе и појединце људе да их по могућности запосле. Међу њима има лица свих професија: трговачких помоћника, књиговођа, хотелијера. Заинтересовани могу добити детаљна обавештења о тим нашим држављанима код Исељеничког надзорника или код Јавне Берзе рада у Београду (Милоша Поцерца 2-8).

ПОРОДИЧНЕ ВЕСТИ

ВЕРЕНИ

— Г-ђица **Павла Хаџи Галић,** ст. права, братаница г.г. **Браће Хаџи Галића,** ректијера из Београда и г. **Спасоје Ђорђевић,** сарадник „Правде" син поч. **Даре и г. Светозара Ђорђевића,** књиговође Драгачевске задруге у Гучи — испитани.

— Г-ђица **Рада,** кћи г-ђе **Данице** и г. **Мише Прокића,** трг. из Ушћа и **Бранко Стефановић,** трг. из Ниша, верени.

ВЕНЧАЊЕ

— У недељу 6 о. м. у 11.30 часова ће поднe венчање се у београдској цркви госпођица **Јелка,** кћи госпође **Данице** и господина **Светозара Младеновића,** главног благајника Поштанске штедионице из Београда са господином **Миланом Карићем,** студентом филозофије, сином госпође **Данице** и господина **Светислава Карића,** економа из Лужница — Крагујевац. Честитања у цркви. Нарочитих позивница неће бити.

„ДИНАР ЗА ХЛЕБ!"

Седим пред једном кафаном. Мом столу неодлучно прилази један малишан. Његовом пшеничаи блеђом лицу одговарале су боје ноге и похабано одело. Управио је на мене поглед пун молбе, испружио руку и скоро кроз сузе прошаптао:

— Молим динар, за хлеб!

Било је немогуће не уделити му. Неколико тренутака стајао је, неодлучан. Па се онда примаче суседном столу и — чуо сам исто:

— Молим динар, за хлеб...

Дама отвори своју ташну...

Али нашем малишану није то било довољно. Свакако је хтео да се обезбеди и за сутрашњицу. Прибе другом столу и понови своју молбу...

Заинтересова ме овај малишан и пођем за њим. На моје изненађење он, сад куражно, приђе оближњем киоску и затражи поузданим гласом:

— Последњу свеску „Ал Капона"!

Пошто је платио, брижљиво пресави свеску и смести је у подеран џеп. Онда, да би моје изненађење било још јаче, приђе шалтеру јевтиног биоскопа...

И опет ће неко рећи да је томе крив сам малишан, или његова судбина. Нико неће предузети потребне мере да се он поштено збрине.

М. М. Н.

◆ **СВЕЧАНОСТ У ДОМУ МАЛОЛЕТНИКА**

Група ученика Дома малолетника 5 октобра полаже пре подне калфенске испите.

Поподне ученици припремају концерат за позване госте. Почетак у 5 часова. Пре почетка концерта г. Васа Лазаревић, секретар управног одбора Дома за васпитање млађих малолетника одржаће поздравни говор гостима.

◆ **ЗБОР НАСТОЈНИКА ЗГРАДА**

Чланови Удружења настојника зграда за Београд, Земун и Панчево одржаће у недељу, 6 овог месеца, у Чика Љубиној улици број 8, збор. Почетак збора тачно у 2 часа поподне.

◆ **ОДЛОЖЕНЕ СЕДНИЦЕ АРХИЈЕРЕЈСКОГ САБОРА РУСКЕ ЦРКВЕ**

Због прославе педесетогодишњег јубилеја митрополита г. Антонија, која ће се одржати 13 овог месеца, одложене су седнице Архијерејског сабора руске православне цркве у емиграцији за 16 октобар.

◆ **НОВИ ПРАВЦИ У ВОЈАРСТВУ**

У дому Српског пољопривредног друштва (Немањина, 15) у недељу, 6 о. м. одржаће предавање г. Милорад Зечевић са темом: Нови правци у војарству.

Предавање ће бити пропраћено многобројним пројекцијама. Почетак предавања у 18 часова. Приступ слободан и бесплатан.

◆ **ИЗЛОЖБА И ИЗРАДА РАЗНОВРСНИХ РУКОТВОРИНА ПРИРЕЂУЈЕ СЕ НА КОЛАРЧЕВОМ НАРОДНОМ УНИВЕРЗИТЕТУ**

У сврху потстицања грађана да у данашњим тешким економским приликама један део својих потреба у оделу као и у украсу својих станова сами израђују, приређује се једне недеље, 6 октобра на Коларчевом народном универзитету, изложба и израда разноврсних рукотворина од предива, коже, дрвета, сламе, метала и земље. Наручито ће бити на изложби заступљени ручни радови не само лица из слободних професија и занатлија, већ и ђака разних школа. За примерне радове даваће се награде, и то наручито за оне предмете, који су израђени од домаћих сировина и украшени народним шарама.

За време трајања изложбе приказаће се савремени начин вредења, ткања везења, плетења, бордисања и штампања као и израда разноврсних чипка, везова и ћилимова. Истовремено биће приказана и израда разноврсних лутака одевених у народном оделу из свију крајева словенских земаља. Такође биће изложена литература, слике и цртежи, који имају везу са ручним радом и словенским народним орнаментом.

Изложба је отворена од 1 до 13 и од 15—18 часова. У 11.30 часова одржаће г. Чед. М. Јоксимовић предавање о значају ручних радова у домаћој привреди. За цело време трајања изложбе даваће г. Јоксимовић, уз сарадњу са стручним мајсторима, објашњења посетиоцима. Улазнице 3 динара.

ДА ДОБИЈЕТЕ ЛЕПЕ беле зубе и да отстраните ружну нагнату зубобољу, потребно је да употребљавате чувену и ненадмашну Клородонат па сту за зубе, Туба Дин. 8.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Новосадска лађари извукли из воде две девојке које су скочиле у Дунав да се удаве

Нови Сад, 5 октобар

Јутрос нешто после 8 часова на обали Дунава иза железничке станице, у близини Дунавца, одиграо се један узбудљив догађај.

Још од раног јутра на обали примећене су две младе девојке, које су нервозно шетале. Оне су нешто врло узрујано разговарале. На око сто тину метара од њих, налазили су се неки шлепови, а на њима лађари, који су у једном тренутку приметили када су се ове две девојке загрлиле, а затим бациле у Дунав. И једна и друга почеле су да се дave. Лађари су похитали чамцима и имали су доста муке да их спасу. И једна и друга девојка, једна за другом, по неколико пута тонуле су и појављивале се на површини воде. После четврт часа напора лађара, ове девојке извучене су из таласа Дунава у несвесном стању.

Већ за неколико минута стигла су кола за спасавање са дежурним лекарем г. др. Ђорђем Клуком, који им је указао прву помоћ. Девојке су у несвесном стању пренете у државну болницу.

Иако ове две девојке нису могле бити саслушане, ипак је убрзо утврђен идентитет. Једна од њих је 23-годишња Јулка Поповић, а друга 19-годишња Ангела Пашћан. Шта је узрок њиховом очајничком кораку, још се не зна.

А. Б.

Почетак „електричног рата" у Новом Саду

Нови Сад, 5 октобар

Синоћ у 8 часова, у просторијама Трговачког дома одржана је конференција новосадских друштава, на којој је протестовано због велике скупоће електричне струје у Новом Саду. Ово је већ трећа конференција ове врсте. Синоћној конференцији присуствовало је око 40 претставника новосадских друштава, која су чланови Савеза културних друштава.

Примећено је да су неки друштва одбила да се њихови преставници у бирају у акциони одбор, јер, веле, немају пуномоћја да као друштво учествују у борби против Централе, већ могу да учествују једино као приватна лица. Ово се тумачи тиме, да између Савеза културних друштава и извесних друштава постоје несугласице, као и подвојености у извесним стварима.

На синоћну конференцију дошао је и секретар Савеза прота г. Стева Поповић. Конференцији нису присуствовали г. Дака Поповић, сенатор и инжењер и г. др. Милан Секулић, народни посланик, који су били нарочито позвани.

На синоћној конференцији решено је да се 20 овог месеца одржи велики митинг, на коме ће почети организовање грађанства за борбу против скупоће електричне струје и то тај начин што ће грађани, потрошачи, у нарочитим канцеларијама, које ће се у ту сврху основати, уплаћивати струју уз редукцијом од 37%.

А. Б.

Пленарна седница занатског отсека Новосадске трговачке коморе

Нови Сад, 5 октобар

Синоћ је одржана пленарна седница занатског отсека Трговачко-индустриско-занатске коморе у Новом Саду.

На овој пленарној седници извршен је претходни избор директије Окружног уреда и Средишњег уреда, па је одређено 36 чланова, из међу којих ће Министарство социјалне политике и народног здравља да изврши избор.

Расправљено је затим питање праг вилника занатског помоћног особља и говорило се о висини накнаде занатлиским ученицима, који служе по две и три године у неки радњама.

Претресано је и питање измене Уредбе о занатским радњама по селима. Решено је да сва занатлије који нису положили, имају да полаже мајсторски испит. И да се образује један нарочити одбор за одређивање индустријалаца и занатлија.

На крају претресано је питање недозаконе конкуренције фирме „Бата", која обарањем цена својих продукта наноси нашим обућарским занатлијама огромне штете. Пленум је одобрио предузете мере новосадских обућарских занатлија. Говорено је још и о забрани извоза сточне хране од стране Министарства пољопривреде и саопштено да је новосадска Трговачка комора интервенисала да се одобри извозницима да могу извести сву робу која је у тренутку забране затечена на путу.

Напредно мачванско село Штитар подиже културни дом

Шабац, 5 октобар

Недавно је на иницијативу Шабачке народне књижнице и читаонице, у напредном селу Штитару, у Мачви, покренута акција за подизање Културног дома.

Вредни и напредни Штитарци ово су питање решили на један врло похвалан начин. Удружиле су се културне и привредне установе и одлучиле да подигну заједнички дом. Две задруге, Набављачка и Сточарска, Народна књижница и читаоница и Општина у Штитару, сада заједнички раде на подизању Дома. Архитекта г. Манојло Влаиковић израдио је бесплатно план зграде која ће задовољити потребе свију установа. Велика дворана Читаонице служиће за све привредне и културне приредбе села. Изградњи дома већ је приступљено и за два месеца зграда ће бит иготова. Ово је четврти дом овакве врсте који се подиже у непосредној близини Шапца за шта има заслуга и Шабачка народна књижница и читаоница, чији је рад добро познат на просветно-културном унапређивању подринског села.

Програм комеморативних свечаности 9 октобра у Новом Саду

Нови Сад, 5 октобар

Синоћ је одржана скупштина Народне одбране, којој је претседавао г. др. Слободан Матић. Присуствовали су многобројна национална и остала друштва.

На дневном реду осе скупштине би ло је састављање програма за комеморативне свечаности које ће се одржати на дан трагичне смрти Блаженопочившег Краља Александра Првог Ујединитеља. Између осталог одлучено је да се на тај дан прикажу два позоришна комада. Комеморативне говоре одржаће два говорника. Извешће се уметничке тачке и приказаће се једна алегорична слика.

Организовање Црвеног крста у Приморској бановини

Потпретседник Црвеног крста и сенатор г. С. Томић у Сплиту

Сплит, 5 октобар

У Сплит су допутовали први потпретседник Црвеног крста сенатор г. Светозар Томић и генерални секретар г. Маринковић. На станици их дочекали претседник бановинског одбора г. др. Илић са осталим члановима.

Одмах после доласка око 10 часова г. г. Томић и Маринковић посетили су бана Приморске бановине г. Јабановића и остали са њиме у дужем разговору. После тога г. г. Томић и Маринковић прегледали су рад бановинског одбора Црвеног крста са седиштем у Сплиту.

Јуче поподне сенатор г. Томић и генерална секретар г. Маринковић, заједно са члановима управног и надзорног одбора бановинског Црвеног крста, одржали су конференцију у сали Просветног одељења Банске управе. Ову конференцију отворио је г. др. Марин Илић и пошто је кратким говором поздравио делегате из Београда дао је реч сенатору г. Томићу.

У свом говору сенатор г. Томић саопштио је присутнима да им доноси поздраве од претседника Црвеног крста Њ. Кр. Вис. Кнеза — Намесника Павла. У даљем говору г. Томић изнео је потребу заједничког рада свих чланова Црвеног крста а потом је нагласио да ће се предузети све мере да се организују течајеви за успостављање сталног болничког кадра Друштва Црвеног крста. Г. Томић је, затим, констатовао са задовољством да се у Приморској бановини број чланова Црвеног крста удвостручио и да његова акција наилази на лепо разумевање. Г. Томић је још рекао да ће се организација Црвеног крста сиромашти кроз сва места Приморске бановине, а у местима неће моћи основати одбори успостављене се повереништва. Најзад је рекао да је организовање подмлатка Црвеног крста по свима школама врло добро. Г. Томић је завршио свој говор, изражавајући наду да ће ова организација имати великог успеха, нарочито у случају рата, када ће Црвени крст располагати довољним и спремним болничким особљем. Говорио је, затим, и генерални секретар г. Марин ковић. Г. Марйнковић је истакао, загим, важност одржавања течајева за оспособљавање болничког и санитетског персонала Црвеног крста. Ови течајеви отпочеће са својим радом још у току ове године, а у Приморској бановини одржаће се у Сплиту, Шибенику, Ливну, Книну, Земунику и Мостару.

После говора г. Маринковића развила се жива дискусија у појединим питањима више локалног карактера. У дискусији учествовали су г. г. др. Арамбашин, др. Симоновић и др. Фери, па је конференција закључена у осам часова.

М.

ХАЛО-О-О!

У целој држави се говори, да је

TRGOVSKI DOM

Stermecki ЦЕЉЕ бр. 8

TVORNICA DUBLJA I ODELA

опет снизио цене свој јесенској и зимској роби за мушку и женску одећу и другој мануфактурној роби. Осведочите се и поручите још данас најновије и најмодерније узорке, као и велики илустровани ценовник, који добивате бадава!

6956

МЛАДА И ЛЕПА

остати то је жеља сваке модерне даме

КРЕМА ВИОЛЕТ

подмлађује Вам лице у 3 дана

јер је савремено најусавршенија биолошки пројучат модерне козметике и медицине

КРЕМА ВИОЛЕТ маска за ноћ одстрањује све наборе, нечистоћу и остарелост већ у 3 дана, те подмлађује лице за 10 година.

КРЕМА ВИОЛЕТ суха за дан даје одмах напредно млађенички, дуготрајно и бархунасто бело тен. Чува лице од сваког невремена, хладноће, ветра или сунца. Најпогоднија крема за сваки пудер, јер га трајно држи на лицу.

Цена дин. 12.-

ЦЕНТИФОЛИА — ЗАГРЕБ

Јуришићева ул. 8.

Тражите бесплатне илустроване ценовнике.

7251

Козметички завод „ВЕРА“

INSTITUT DE BEAUTE

новоотворен, најмодернији, лечи и отстрањује **све недостатке коже** (брадавице, боре, пеге, длаке и т. д.) Стручна електрична и ручна **масажа и све последње новости козметике.** Преглед лица и савети **бесплатно.**

ВЕРА Д-ра БУЗОЛИЋА - Теразије 5

(Палата Извозне Банке) I степениште III спрат. **Тел. 28-592**

6529

BLANDORF ALPACCA

ЕСЦАЈГ „БЕРНДОРФ“

АЛПАКА -- ХРОМ -- РОСТФРАЈ

Највећи избор! Најефтиније цене.

ГВОЖЂАРА „МАЈДАН“

ВАСИНА 2 ДО ПОЗОРИШТА

7210

„ВИКТОРИЈА“ ИЊБИЈА

ДОНОСИ СТАЛНО НАЈМОДЕРНИЈА

ДЕЧИЈА КОЛИЦА

Солидна израда. Цене без конкуренције. Тражите бесплатан илустровани каталог.

7283

И ПО ЛОШЕМ ВРЕМЕНУ - ДОБРЕ ВОЉЕ!

ПАТЕНТИРАЛИ СМО ИЗРАДУ ГАРАНТОВАНО НЕПРОМОЧИВОГ **ХУБЕРТУС-СУКНА**

ПОШТО НИКОМЕ НЕ ПРОДАЈЕМО **ХУБЕРТУС-СУКНА,** ДОБИЈАЈУ СЕ САМО КОД НАС СВИМА ПОЗНАТИ

ХУБЕРТУСИ

КОЈИХ СЕ НЕПРОМОЧИВО СУКНО ИЗРАЂУЈЕ КОД НАС ПО ПАТЕНТУ БР. 7644/31.

ПАТЕНТИРАНО НЕПРОМОЧИВО ГАРАНТОВАНО

ОВАЈ ХУБЕРТУС НАЧИЊЕН ЈЕ ОД ПАТЕНТИРАНОГ ИМПРЕГНИРАНОГ ХУБЕРТУС-СУКНА

ЈУГ. КРАЉ. БР. 7644/31.

МОЛИМО ПАЗИТЕ!

САМО СА ПАТЕНТНИМ ЗАШТИТНИМ ЗНАКОМ НАЗНАЧЕНИ **ХУБЕРТУСИ** СУ ПРАВИ:

ТИВАР-ХУБЕРТУСИ

ОД ГАРАНТОВАНО НЕПРОМОЧИВОГ СУКНА.

66556

ТИВАР ОДЕЛА

НАШ ПОСАО ИЗГРАДИЛИ СМО НА НЕОГРАНИЧЕНОМ ПОВЕРЕЊУ ПОТРОШАЧА У PHILIPS ПРОИЗВОДЕ

ПОВЕРЕЊЕ КОЈЕ НИКАД НИЈЕ БИЛО ПОКОЛЕБАНО, ДАЛО ЈЕ ТЕМЕЉЕ ДАНАС НАЈВЕЋОЈ РАДИОИНДУСТРИЈИ СВЕТА

PHILIPS РАДИО

Није стекао свој глас рекламом већ задовољством купаца. Учествујте и Ви сваког дана у важним светским догађајима.

PHILIPS РАДИО пружа Вам за то могућности.

PHILIPS РАДИО прилагодио је своје пријемнике приликама тржишта, а да квалитет крај тога није страдао. Молимо Вас, да се уверите о истинитости наших речи.

7147

ИЗ СРЕСКОГ СУДА

Да би дошли до њихових кауција, закупци „Ратничког дома“ су примили у службу и непотребно особље

УМЕСТО ЈЕДНОГ КАСИРА УПОСЛИЛИ СУ ЈЕДАНАЕСТ, А САЊИМА И ТРИ НЕПОТРЕБНЕ ГАРДЕРОБАРКЕ

Познат је случај са бившим закупцима „Ратничког дома“. Они, њих четворица, искористили су уштеђење, крвавo стечене уштеђење преко десеторице својих радника и радница, узимајући им велике кауције. Запослили 11 касира и три гардеробарке. И новцем ових намучених људи почели посао. Али, посао им сјајно није ишао. Запосленом особљу нису исплаћивали плате. Једног дана државни тужилац примио је 14 тужби. Ресторан је био затворен, док га у своје руке није преузео г. Мајсрик, бивши закупац „Руског цара“. Један од бивших закупаца, Грачанкић, покушао је да изврши самоубиство, други, Живојин Видаковић, симулирао је лудило трећи, без икаквог разлога, нашао се на улици, а четврти, сиромашан као црквени миш — сео је данас на оптуженичку клупу. Зове се Вукадин-Вуле Матић.

5.000 динара кауције радница Марије Пап

Радница Марија Пап примљена је у службу као гардероберка. На име кауције узели су јој закупци 5.000 динара. Служила је два месеца. Није добила ни на име плате ни пребијене паре. А када је примила писмо од мужа, војника негде у Јужној Србији, у коме јој јавља како болује од маларије и гори у ватрушитини, потражила је 400 динара аконто. Да пошаље мужу, кога је тешка болест маларија бацила на болесничку постељу. Али, уместо да јој се изађе у сусрет, јер је дала и 5.000 динара кауције, ортак закупца Вукадин Матић грубо јој је одгурнуо. Тужба вели да јој је узарио и шамар. Онда јој је одговорио:

— Ја те нисам примио у службу, већ Видаковић. Тражи од њега!

Било је то 29 јула. Убрзо су откривене и неправилности послодавца.

Видаковић је узео на име кауције 80.000 динара

Окривљеном Матићу судио је судија г. Бранимир Букић. Он дело није признао. На питање судије одговорио је:

— Мој ортак Живојин Видаковић подигао је на име кауције 80.000 динара. А онда је симулирао лудило. У ресторану је било запослено 41 касира и три гардероберке, иако је био потребан само један касир и једна гардероберка.

Тог дана дошла је тужиља к мени и тражила 400 динара аконто плате. Рекла је како јој је муж оболео од маларије. Иако је дала 5.000 динара кауције, ја сам је упутио на Видаковића, је рју је он примио у службу. Она је почела да вичe:

— Ви сте ме упропастили!... Ви сте ме упропастили!...

— Јесте ли Марију Пап ошамарили?

— Не. Ошамарио је нисам, — одговорио је окривљени судији.

*

Саслушани сведоци Иван Тич, келнер, Павле Војводић, гардеробер и Секула Томашевић, сва тројица исте судбине као и Марија Пап, потврдили су наводе у тужби.

После реч заступника приватне тужбе адвоката г. Антонија Марушића, који је изјавио пред судом да постоји 13 тужби упућених Окружном суду за град Београд поводом утаје кауције, изречена је пресуда.

Вукадин-Вуле Матић кажњен је са 420 динара новчано, или, ако не плати, да буде седам дана у затвору. Има да плати приватној тужиљи на име трошкова 400 динара и свеопћима данубу.

У корист Фонда за потпомагање сиромашних осуђеника није кажњен, јер је, како је пред судом изјавио, и сам сиромашног стања.

Бивши закупац једног од највећих ресторана у Београду, човек проседе косе и замишљен у лицу, оставио је жутећи дворану суда.

Још једна жртва катастрофе у Ртњу подлегла повредама

Параћин, 4 октобар

Тешке последице ртањске катастрофе још се увек осећају. Планрудник већ ради и живот у њему тече као и раније, тешко повређени рудари још увек се боре са смрћу, а лекари улажу велике напоре да их спасу. Јуче у девет часова преминуо је и двадесет први рудар Владимир Димитријевић, из села Ињишта. Он није могао преболети тешке ране и повреде, које је задобио приликом паљења метана.

Од дванаест тешко повређених само двојица или тројица могу се сматрати спасеним.

До сада је у овој болници умрло девет рудара.

К. Р.

СЕЉАК ПОДИГАО ШКОЛУ О СВОМ ТРОШКУ

Дубровник, 4 октобар

У селу Кљунима, Општине крушевљанске сељак С. Еминовић подигао је зграду за основну школу о свом трошку. Побуде да полигне школу дале су му недаће школске деце без школе. Школа је зидана годину дана и одговара свим условима. Као такву ју је примила и нарочита комисија. Поред учионица, школска зграда има и осам одељења за станове учитеља.

Еминовић је човек средњег имовног стања.

Ж.

Електромеханичар покушао да се отрује

Електромеханичар Сигфрид Хетцл покушао је јуче по подне да се отрује. Он је у свом стану у улици Обилићевој, на Бежанији, испио отров и задобио теже повреде. Указана му је одмах лекарска помоћ.

Сигфрид није могао бити саслушан. Узрок самоубиству је непознат.

Видосава Тодоров, која је на спавању убила свога мужа, осуђена на 8 година строгог затвора

Суботица, 4 октобар

Пред великим кривичним већем суботичког Окружног суда настављено је суђење Видосави Тодоров која је 29 јуна ове године, на веома сваред и звероки начин, на спавању секиром убила свога мужа Милутина Тодорова, чувара пруге у стражари 123 на пруги Суботица—Сомбор.

На данашњем суђењу прочитано је стручно мишљење лекара у коме се каже да Видосава Тодоров није изразито душевно болесна, али да се код ње у извесним приликама јавља смањена урачунљивост. После речи државног тужиоца, који је остао при својој оптужници и после говора браниоца оптужене, суд се повукао на већање. После дужег времена суд је изрекао пресуду којом се Видосава Тодоров осуђује на осам година строгог затвора.

М.

КАФАНА „РУСКИ ЦАР"

У ДОЊОЈ САЛИ СВАКО ВЕЧЕ У 9 САТИ „DANSING"
НЕДЕЉОМ И ПРАЗНИКОМ ЧАЈАНКА 7223

ПАЗИТЕ на заштитни знак!

ДОМАЋИ ПРОИЗВОД! 6984

ШТОФА

У НАЈМОДЕРНИЈИМ ДЕЗЕНИМА ЗА ОДЕЛА, МАНТЛОВЕ и ЗИМСКЕ КАПУТЕ ДАЋЕ ВАМ НАЈЈЕВТИНИЈЕ

ШТОФАРА „Славија" АЛЕКСАНДРА С. ПАВЛОВИЋА БЕОГРАД • КРАЉА МИЛАНА УЛ. БРОЈ 43. 7209

САМО ПРОДАВНИЦЕ

„СОКО"-ОДЕЛА

„ДОНОСЕ ЗА НАСТУПАЈУЋУ СЕЗОНУ:

НАЈМОДЕРНИЈИ врло практичан и елегантан **ЗИМСКИ КАПУТ** од **ЧИСТО ВУНЕНОГ ДУБЛ ШТОФА**, у најмодернијим бојама, оригиналан **ЕНГЛЕСКИ „РАГЛАН" ФАЗОН** са широком „Беби"-крагном (као на слици) **ВРЛО ШИК МОДЕЛ** јако омиљен код младих дама, згодан за сваку прилику **ПО БАГАТЕЛНО НИСКОЈ РЕКЛАМНОЈ ЦЕНИ ОД ДИНАРА 425.-.**

ПОСЕТИТЕ ШТО ПРЕ БЕЗ ИКАКВЕ ОБАВЕЗЕ НА КУПОВИНУ, ЈЕДНУ ОД ПРОДАВНИЦА

„СОКО" ОДЕЛА

И ТРАЖИТЕ ДА ВАМ СЕ ПОКАЖУ НАШИ ОРИГИНАЛНИ МОДЕЛИ.

ПРОДАВНИЦЕ „СОКО" ОДЕЛА: БЕОГРАД, Краља Александра бр. 26, Коларчева 7, Краља Александра бр. 118 (преко пута Студ. Дома). 7311

ЖЕЛЕЗНИЧАРИ И БРОДАРИ

Могу добити СВО ПОКУЋСТВО по најсолиднијим ценама на **дугорочну месечну отплату** само солидне платиште код: Индустрије Покућанства

„ВИСУНГ" КАРАЂОРЂЕВА УЛ. 81

Филијале: КРАЉА АЛЕКСАНДРА УЛ. БРОЈ 2 КРАЉЕВ ТРГ 5 (КОЛАРЧЕВ УНИВЕЗИТЕТ)
ИНСТАЛИРА: ХОТЕЛЕ, БАЊЕ БОЛНИЦЕ И Т. Д. 6734

ХОТЕЛ „КРЕН"

У ЧАЧКУ

Телефон бр. 4

РЕНОВИРАН ЈЕ: располаже првокласним собама за преноћиште путника. Текућа вода у собама — водовод у целој кући, сопствено купатило, енглески клозети, гаража за аутомобиле.

Цене најсолидније, услуга првокласна.

Г. г. трговачким путницима и шоферима нарочити попуст.

Хотелијер
Милош Митровић
7195

Београд-Ваљево-Бања Ковиљача-Зворник

АУТОБУСКИ САОБРАЋАЈ

СТАНИЦА ЗЕЛЕНИ ВЕНАЦ Бр. 14.

Полазак аутобуса из Београда сваког дана у 5.15 часова изјутра и 15 часова по подне.

Наши аутобуси који из Београда полазе у 5.15 часова изјутра имају везу са Аутобуском линијом **Ваљево—Косјерић** и обратно. Исто тако стављамо наша кола г. г. туристима и друштвима на расположење по солидној цени у свима правцима.

За ближа обавештења обратити се на телефон бр. 29-913. 6689

ZENITH штедњаци црни, бели и зелени сагаревањем Фабричке цене.

Стална изложба: ХАРТВИГОВА 24

ЧАРАПЕ

ИЗДРЖЉИВЕ И ЛЕПЕ ЈЕСУ

Romano

КН. ЉУБИЦЕ 14 7169

Продаја старих гума

По одлуци Градског поглаварства ДБр. 27676 од 27. IX. 1935 год. Дирекција трамваја и осветљења расписује усмену лицитацију за продају око 300 комада старих аутомобилских спољних гума на дан 17. октобра 1935 год. у 11 часова пре подне у згради Дирекције.

Лицитанти су дужни на дан лицитације најдаље до 10 часова пре подне да положе кауцију од Дин. 1.000.— у готову на Депозитној благајни Поглаварства града Београда.

Гуме се могу видети у магацину Дирекције трамваја и осветљења.

Из канцеларије Дирекције трамваја и осветљења ДБр. 27676/35 год. 7306

Продаја старог уља

По одлуци Градског поглаварства ДБр. 27709 од 24. IX. 1935 год. Дирекција трамваја и осветљења расписује усмену лицитацију за продају старог, пржавог уља од аутомобилских мотора, на дан 18. октобра 1935 године у 11 часова пре подне у згради Дирекције.

Лицитанти су дужни на дан лицитације а најдаље до 10 часова пре подне да положе кауцију од Дин. 1.000.— у готову на Депозитној благајни Поглаварства града Београда.

Из канцеларије трамваја и осветљења ДБр. 27709/35. 7307

Расправа о разрезу пореза на течевину и пословни промет за 1935 год

На основу чл. 116 Закона о непосредним порезима а у вези захтева I и III Пореске Управе Бр. 51899 и 52001 извештава грађане пореске обвезнике да ће се код поменутих пореских управа расправљати о разрезу пореза на течевину и пословни промет за 1935 годину и то:

Код I Пореске Управе Милоша Великог Бр. 21 расправљаће се на дан 14, 15, 16, 17 и 18 октобра за пореске обвезнике ове бранше: ПИЉАРЕ (у радњама), ПИЉАРЕ (Сењак, Чукарица и остале), МЛЕКАРЕ и РАДЊЕ СА СУХОМЕСНАТОМ РОБОМ.

Код III Пореске Управе Краља Александра Бр. 70 расправљаће се на дан, 30 и 31 октобра и 1 новембра 1935 године, за пореске обвезнике ове бранше: ДУВАНЏИЈСКЕ РАДЊЕ И СИТНИЦА УЗ ДУВАН, ДРВАРСКЕ, ШПЕКУЛАТИВНЕ, МАГАЗАЦИЈСКЕ И ИЗВОЗНИЧКЕ РАДЊЕ И РАДЊЕ РАЗНИХ БРАНЖА.

Заинтересовани порески обвезници могу горе поменуте списковне разгледати сваког радног дана од 8 до 14 часова код Судског Одељења Поглаварства града Београда Дотичјева Бр. 21/II најдаље до два дана пред расправу када ће се списковн вратити Пореској Управи на даљи рад.

Из канцеларије Судског Одељења 27 септембра 1935 год. С. бр; 58346/35. 7267

Објава

Објављујем да су следећи двоје наумили брак склопити, и то: Младожења Филиповић Добривоје, нежењен, занимање чинов. Општине Београд, вере срп. правосл. рођен 1895 у Зајечару. Пребивалиште Београд Милешевска ул. 53. Име и презиме родитеља: пок. Милош и пок. Пековић Милева.

Невеста Патарчић Марија—Ирина неудата, занимање модискиња, вере римо-католичке, рођена 1896 у Сомбору. Место становања Сомбор, IV. Бр. Радичевић ул. 29. Родитеља Михаило и Мађар Верона.

Познавам све ове, који против склапања овог брака знају или имају законите сметње, да ту околност непосредно мени или по поглаварству оне опћине (односно матичара) где је ова објава истакнита, овамо пријаве.

Ову објаву на следећим местима треба извршити и то: у Сомбору и дневном листу „Правда" у Београду.

У Сомбору, 2. октобра 1935. год. Д. Кородеровић, за држ. матичара.

Државно матичко звање у Сомбору. 66557

НАСТАВА

СТАРИЈИ СТУДЕНТ, дугогодишњи инструктор и добар познавалац свих предмета за средњу наставу, спремао би ученике-це свих разреда гимназије из свих предмета, нарочито из језика и математике уз скромну награду. Упитати студента **А. Башковића** на телефон 25-606. 66542

СПРЕМАО БИХ УЧЕНИКАЦУ, гимназије из свих предмета, нарочито из латинског, математике и француског. Д. **Пешаљ,** ст. фил., Капетан Мишина 32 (III врата лево). 66543

СТУДЕНТ — дугогодишњи инструктор — спремао би ученике-це нижих разреда из свих предмета, специјално математике и језика. Успех загарантован. Цене повољне. Заинтересовани јавити се на адресу: Урош Брадић, Триска 2 двориште 6. 66530

СТУДЕНТ, вичан поучавању ђака, јер то више година ради, спремао би ученике-це гимназије из свију предмета уз врло повољну награду, а може за стан или храну. Обратити се усмено или писмено на адресу: Б. Ломпар ст. права, Моперова 48. 66494

ГРУПА СТУДЕНАТА специјалисти за поједине предмете (нарочито језике и математику) почињу од 10 септембра спремати пале и редовне ученике. Спремају на свом стану или на стану ученика. Хонорар по споразуму од часа или месечно. Сиромашни имају попуст. За обавештење јавити се сваког дана од 2 до 4. Космајска 53/IV спрат, број собе 27.

СТАРИЈИ СТУДЕНТ спрема ученике-це свих разреда из свих предмета, првенствено из језика и математике, уз повољне услове. Може и за пансион. Јавити се лично или картом на: Јагош Радовић, студент, Ниш ка 4. Београд.

СТАРИЈИ СТУДЕНТ — МАТЕМАТИЧАР, спрема ученике-це свих разреда из свих предмета. Дугогодишњом праксом пронашао најлакшу методу Хонорар скроман. Јавити се лично или писмено Ђаловић Саво, студент, Кнеза Данила 30. 66361

СТАНОВИ

СТАН, здрав ново реновиран: 2 велике собе, кујна са чесмом, предсобље, употреба купатила, подрум, вешерница код Вајфертове пиваре Америчка 5. Цена 750.—, Телеф. 20871. 66515

ЗА ИЗДАВАЊЕ. У модерној кући Краља Петра 26 видне, весма велике канцеларијске просторије подесне за велика предузећа и за стоваришта робе такође мање канцеларије подесне за адвокате, агенте и т. д. телефон 20-815. 66558

ЗА ИЗДАВАЊЕ. У модерној кући са лифтом угао Дубровачке и Високи Стеван 19 станови од 3 собе са купатилом и осталим принадлежностима од 900 до 1000 дин. Од 2 собе са купатилом и осталим принадлежностима од 750 до 900 динара, такође локали за дућане и магацине, телефон 20-815. 66559

ТРАЖИТЕ ГА СВУДА КОМАД 1.- ДИНАР 7219

КУПОВИНА и ПРОДАЈА

БАНАТСКИ ПРВОКЛАСНИ ПОСЕД 224 ЈУТРА са салашом хитно на продају по багателно јевтиној цени 2.500 динара јутро са повољним плаћањем власнику од 5 година. Обавештења даје Милан Салајџић посредник Стари Бечеј. 6864

КРЗНА нарочито скункса највећи избор примила је из Лајпцига крзнарска радња **Матенхајм,** Балканска 23. Израда најпрецизнија. Цене познато солидне. 7217

ДРВА, КОКС, ДОМАЋИ И ШЛЕСКИ УГАЉ. Пре него што купите уверите се код дрвара Богдановића за добар квалитет и јефтину цену, тел. 24-461. 7235

СЛАТКО ВИНО Шира — МОШТ од најбољег грожђа властито чешење, препоручује БИФЕ **„ПОДРИЊЕ"** Чика Љубина ул. бр. 6. Тел. бр. 30-397. 7269

Г. Г. ГВОЖЂАРИ! Ради напуштања многих артикла у моем пословању распродајем веће количине разне робе врло повољно, па молим да уз спецификацију потребе затражите код мене понуде. **Адолф Радан, Загреб.** 7305

„ПАЖЊА"

УКИДАМ АНГРО ПОСАО

Будите пријатељ своме џепу и штоф за одело немојте да купите док не прегледате цене и квалитет

ШТОФАРСКЕ РАДЊЕ „Петра Младеновића"

Кнез Михајлова ул. 37. Преко од Управе Монопола која продаје **искључиво за готово,** те можете добити штоф почевши од 80 динара метар па до 180 најбољи. Јевтиније но ма где за сигурних 20 и 30%. 7221

Ви можете пити и петролеум

али

кому је стало до здравља тај пије

РАДЕНСКУ

ону са срцем. 7287

НОВИХ ОВОГОДИШЊИХ

ОРАЈА ОЧИШЋЕНИХ — ЈЕСТРО
ГРОЖЂЕ - султанин
СМОКВЕ
РОКЧИЋИ
КИКИРИКИ
ЛИМУНИ

По најнижој дневној цени добија се У ТРГОВИНИ

КООПЕРАТИВА

ДЕЧАНСКА 5 — БЕОГРАД

Телефони: 21-316 и 21-431 7187

Драгоцености (ДРАГУЉЕ)

било да желите купити, било продати, обратите се у сопственом интересу потписаној фирми.

КУПУЈЕМ СТАРО ЗЛАТО.

ЛАЗАР П. РАДОСАВЉЕВИЋ

Београд, Кнез Михајлова 4

РАЗНО

ШТАМБИЉЕ и штампање ствари најбоље и најбрже израђује **„Прогрес"** Јос. С. Химелрајха — Београд, Брианова (Дворска) 1, сопствени изуми уређаји патент. бр. 8091, гаранција се за првокласну израду телефоном 27339. 7249

ОДОБРЕНЕ УЏБЕНИКЕ ХИГИЈЕНЕ

за III, IV, VI, VII разред гимназије

Д-ра ВЛАДЕ СТАНОЈЕВИЋА

ИМАЈУ СВЕ ВЕЋЕ КЊИЖАРЕ

УГАЉ МАНАСИЈА калорија 5000, франко вагон Јагодина 1500, франко станица Београд 2.200. За услове телефоном 24-461, Београд. 7236

НЕМА ВИШЕ СЕДЕ КОСЕ! Ресторер, Коректор-Пена повратиће Вам природну боју за 20 дана. Нешкодљиво! Сигурно! Флаша 25 дин. Дрогерија „Хигијена", Београд — Балканска 23. Препродавцима нарочити рабат. 6819

2.000 КОМАДА AMPELOPSIS VEITSCHI пузавац који се сам пење на голе зидове двогодишњи јаки калеми. Расаде велико плодних јагода у сортама. Шимшир за ивице одаје. Вртларство Ловро Кегл. Тражите ценовник Суботица Бистричка ул. бр. 3. 7288

1935 Есен

Бата

ПРАВДА

6 октобар 1935

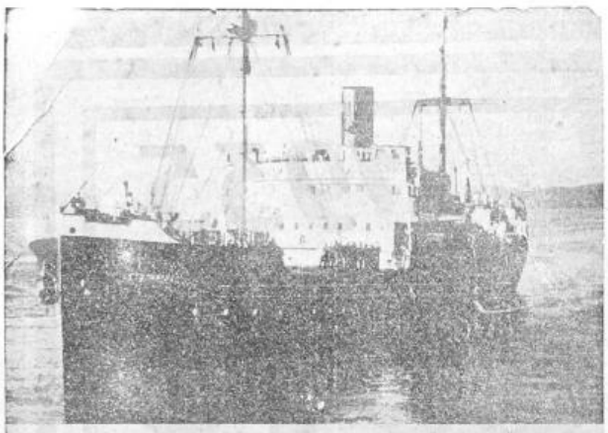

СОВЈЕТСКИ БРОД „СТАЉИНГРАД“ СТИГАО ЈЕ У ЛОНДОН, успоставивши на тај начин поморску пругу преко Сјеверног океана Владивосток—Лондон. Горе: „Стаљинград“; доле: посада брода

У ЛОНДОНУ ЈЕ ИЗВРШЕН ИЗБОР НОВОГ ЛОРД-МЕРА. ИЗАБРАН ЈЕ СЕР ПЕРЦИ ВИНЦЕНТ (десно)

НА СЕНИ ЈЕ ДОШЛО ДО СУДАРА ДВА ВЕЋА ЛУКСУЗНА МОТОРНА ЧАМЦА. ПУТНИЦИ СУ УСПЕЛИ ДА СЕ СПАСУ

У ПАРИЗУ ЈЕ ПРИРЕЂЕНА УТАКМИЦА ДЕЦЕ У БРЗОЈ ВОЖЊИ ОВИХ МАЛИХ АУТОМОБИЛА. Слика претставља побједника пред филмском камером

ОВА ЛЕПА ЕГИПЋАНКА изабрана је за „Мис Универзум“

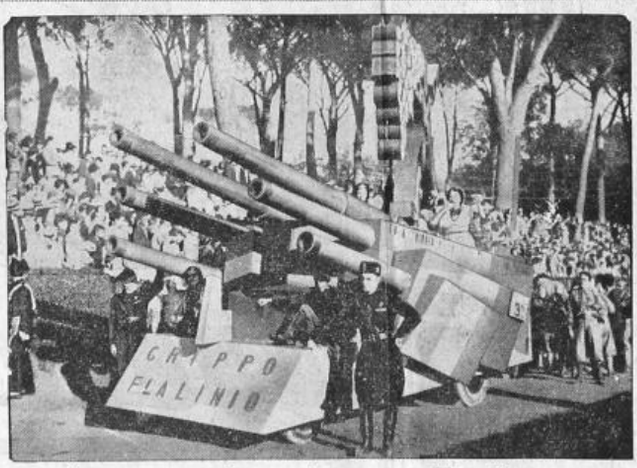

Винске свечаности у Риму приређене су у знаку Марса. Кола у поворци претстављала су тенкове, тешку артилерију, или протиавионске топове

Холанђанин др. Макс Еве имао је у Паризу шаховски меч са др. Аље[illegible]

ВЛАСНИК И УРЕДНИК ДАМЈАН М. СОКИЋ, МАЈКЕ ЈЕВРОСИМЕ 24. ШТАМПАРИЈА „ПРАВДЕ“ ВЛАЈКОВИЋЕВА 8

ПОШТАРИНА ПЛАЋЕНА У ГОТОВУ

ЦЕНА 1 ДИНАР

ПРАВДА

Број 11.147
Година XXXI

ЧЕКОВНИ РАЧУН КОД ПОШТАНСКЕ ШТЕДИОНИЦЕ БРОЈ 53.220
ТЕЛЕФОН АДМИНИСТРАЦИЈЕ И ОГЛАСНОГ ОДЕЉЕЊА 25-551

БЕОГРАД, СУБОТА 9 новембар 1935
Влајковићева улица 8

МЕСЕЧНА ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ 20 ДИН., ЗА ИНОСТРАНСТВО 50 ДИН.
ТЕЛЕФОНИ УРЕДНИШТВА: 25-552, 25-553, 25-554, 25-555, 25-556, 25-557, 25-558.

Рукописи се не враћају

Италијанске трупе постепено освајају Абисинију

За Абисинију постаје све озбиљнија ситуација заузећем Макале

У Европи ништа ново

НЕГУС СЕ ЈОШ СПРЕМА ДА КРЕНЕ НА ФРОНТ, А ПРЕСТОЛОНАСЛЕДНИК ЋЕ ОСТАТИ У АДИС АБЕБИ

Адис Абеба, 8 новембар

Агенција Авас јавља да је јуче пре подне кренуло неколико камиона са профијантом за Десије, који је, како се тврди, одређен за Цара и његову пратњу. Друм Адис Абеба — Деси уређен је за Царево путовање.

Сматра се да је Цар у извесној мери морално обавезан да посети Харар, пошто је у тој провинцији отпочела његова политичка срећа у времену кад је био гувернер. По томе носи његов син наслов војводе од Харара. Цар је требало јуче да отпутује, али је његов пут опет одложен.

Престолонаследнику, који је јуче стигао, приређен је у царској палати интимни дочек, пошто је Цар недавно наредио да све церемоније буду што једноставније с обзиром на озбиљност ситуације. Чим је стигао на аеродром, престолонаследник је дочекан са великим одушевљењем. У кортежу су била три аутомобила. На улицама Адис Абебе становништво је бурно поздрављало престолонаследника, који ће за време боравка у Адис Абеби, становати у посебним апартманима, уређеним нарочито за њега и његову супругу у „малој палати".

Пред одлазак на фронт Негус је извршио смотру трупа пред Адис Абебом

АБИСИНЦИ СПРЕМАЈУ ОФАНЗИВУ НА ЈУЖНОМ ФРОНТУ

Асмара, 8 новембар

Рајтеров дописник јавља:

Италијански авијатичари известили су синоћ да магла и ниски облаци сакривају фронт, али да пада само мала киша.

Очигледно је да су се Абисинци повукли из Макала. Неколико стотина Абисинаца откривено је 15 километара јужно од Макала.

Не престаје се никаква борба

Рајтеров дописник из Харара јавља да су тамо стигле информације да се у области Огадена на три места концентришу врло јаке абисинске снаге и да по свему изгледа да ће тамо ускоро Абисинци предузети офанзиву, нако су војни стручњаци Абисинце противни тој намери.

Друга војска упућена је журним маршевима ка Огадену, а трећа армија од 30.000 војника концентрише се код Диредауе.

ГОНДАР У ОПАСНОСТИ?

Адис Абеба, 8 новембар

У абисинској престоници се с највећом забринутошћу прате догађаји на фронту. Сазнаје се да ће Италијани, чим заузму Макале, пренети своје главне трупе на крајње западно крило еритрејског фронта, па ће кренути у правцу абисинско-суданске границе да заузму важан саобраћајни и стратегиски центар Гондар. Тиме би Италијани могли и са запада да продиру у Абисинију и покушају продирање ка самој престоници. Концентрација трупа за поход на Гондар већ се врши у околини Адуе.

Изгледа да ће негус још данас издати хитно наређење расу Каси да се са својим трупама што пре пребаци на запад у близини Гондара. Ту ће Абисинци морају до последње капи крви бранити.

УСПЕХ ГЕНЕРАЛА БИРОЛИА

Асмара, 8 новембар

Званично се јавља да су трупе генерала Биролиа на крајњем левом крилу северног фронта у четвртак поподне постигле леп успех заузевши од Абисинаца брдо Гунди. Тиме је заузета једна важна стратегиска тачка која ће знатно олакшати продирање Италијана ка југу. При томе су Италијани непријатељу задали тешке губитке.

У италијанском званичном коминикеу се додаје да је и на сомалиском фронту почела јака активност италијанских трупа. Продирање полагано али сигурно наставља се.

Војске Рас Сејума и Рас Касе још нису успеле да се уједине у центру фронта код Макале и према томе ни једна од њих није до сада ступила у акцију против Италијана.

КОНТРАДИКТОРНЕ ВЕСТИ ИЗ АДИС АБЕБЕ

Адис, Абеба, 8 новембар

У јучерашњим борбама на фронту код Макале из Адис Абебе су јављане контрадикторне вести. Према једном абисинском извору, абисинске трупе су без отпора напустиле Макале и околину, не желећи уопште да се упуштају у борбу са Италијанима. Према вестима ратних дописника страних листова, око Макале су концентрисани велики одреди абисинске војске, који желе да покажу најјачи отпор непријатељу.

Италијанске трупе су у сваком случају спремне и на јачи отпор Абисинаца код Макале и према томе напредују веома опрезно. Пре сваке акције италијански авиони врше ваздушне извиђачке летове.

АБИСИНИЈА ЗАБРАНИЛА УВОЗ ИТАЛИЈАНСКЕ РОБЕ

Адис Абеба, 8 новембар

Данас је негус Хаиле Селаси парафирао нову наредбу министра трговине којом се забрањује увоз и трговина са италијанском робом у Абисинији. Ко се после 11 новембра буде ухватио у трговини или куповању било какве италијанске робе, биће строго кажњен са неколико година робије. Сва италијанска роба која се после 11 новембра буде затекла на абисинском тлу биће заплењена у корист државе.

АБИСИНЦИ ЗАРОБИЛИ И СТРЕЉАЛИ 154 РАС ГУКСИНИХ БОРАЦА

Адис Абеба, 8 новембар

Приликом јучерашњих борби око Макале, Абисинци су успели да заробе једну чету непријатељских војника, у којој су се налазила 3 официра и 151 војник из Рас Гуксине војске, која је у почетку непријатељства код Адуе пребегла Италијанима. Абисинци су са овим борцима заробили и 20 италијанских војника. Заробљени одметници су одмах спроведени у једну шуму у близини Макале и стрељани, 20 италијанских војника послати су у заробљенички логор који се налази северно од Адис Абебе.

Абисинска амазонка, лепа принцеза Мазиро управља герилским ратовима у Тигреји

Лондон, 8 новембар

Рајтер јавља:

Над Макалом доминирају сада италијански топови.

Италијанске трупе које су се већ јуче угнездиле по свим падинама које окружују град заузеле су синоћ позиције тик испред Макала, одакле ће данас зором да пођу у град.

Како Рајтеров дописник северне италијанске војске даље јавља, у Макаду се налазе одреди абисинске војске у униформама.

Италијанска авијација вршила је преко целог дана извиђања све до Десије, где се налази главнина абисинске северне војске.

Италијани су упутили мање одреде у циљу извиђања по целој околини Макала и да спрече сваки ненадни напад Абисинаца кад започне данашње напредовање.

Према свему изгледа да Абисинци не мисле да заметну већу битку код Макала, јер нигде нису могле да се пронађу веће абисинске формације.

Констатовано је да су Абисинци поставили диницју предњих стража код Могора и у области Амбасалама, али су се неки од ових одреда већ повукли пред италијанским трупама.

Приликом јучерашњег окршаја североисточно од Макала, у коме је на абисинској страни суделовало 400 војника, италијански аскари одмах су прешли у јуриш и после неколико минута борбе „на нож" Абисинци су се повукли. Италијанима је тај окршај само доказ да по Тигреји има још више абисинских мањих одреда, па ће требати још неколико недеља да се ова област потпуно прочисти од абисинских герилских одреда.

Рајтеров дописник из Адис Абебе јавља из упућеног извора да принцеза блондиника Мазиро води герилски рат у бреговитом крају северозападно од Макала и да је она главни управљач ових мањих абисинских одреда који нападају по ноћи на италијанске претходнице. Принцеза сама често лично води важније одреде. Она је одевена у мушко одело и суделовала је већ у борбама на нож, прса у прса. Ова абисинска амазонка краљевске крви познаје сваки кутић и сваки завијутак стаза по брдима, а помаже јој свуда са великим одушевљењем и домаће становништво. Њена деца налазе се у Десије и она су попут мајке своје положила заклетву да се неће вратити у свој дом док и један једини италијански војник буде на абисинском земљишту.

Супруг принцезе Мазиро врши службу у абисинском главном стану.

НОВЕ ИТАЛИЈАНСКЕ ТРУПЕ И РАТНИ МАТЕРИЈАЛ ЗА ИСТОЧНУ АФРИКУ

Напуљ, 8 новембар

Из овдашње луке отпловила су за Источну Африку два брода са 50 авиона за извиђање и бомбардовање и 2000 „црних кошуља".

ИЗВОЗ АМЕРИЧКОГ ПЕТРОЛЕЈА У ИТАЛИЈУ ПОРАСТАО ЈЕ ЗА 600%

Вашингтон, 8 новембар

Према извештају министарства трговине порастао је извоз петролеја за Италију у месецима августу и септембру за 600% у упоређењу према извозу у августу и септембру прошле године. Осим тога је знатно порастао извоз петролеја у дукама Мексичког залива.

ИТАЛИЈАНСКО НАДИРАЊЕ

Асмара, 8 новембар

На десном крилу италијанског северног фронта трупе другог армиског корпуса под командом генерала Маровића на југу и истоку од Адуе пробиле су абисинске линије на југоистоку. Овај пробој имао је за циљ да спречи на читавом сектору превоз ратног материјала и транспорте трупа.

Заузеће Макале

УЛАЗАК ИТАЛИЈАНСКИХ ТРУПА

Асмара, 8 новембар

Пресда кише још увек трају, главне су италијанске силе на левом крилу продрле на пет километара пред Макале. Рачуна се да ће данас пре подне италијанске заставе бити извешане у Макале. Већ јуче у ноћи рас Гукса са сто својих ратника прешао је италијанске прве линије, да спреми напредовање трупа за јутро и да види да се абисинске трупе не сакривају на сектору између првих линија и Макале.

Јуче поподне дошло је изи италијанског фронта до тешких борби између аскара и абисинских герилских трупа. Они су се прикрали до стражњих италијанских линија па су почели нападати аскаре. Тек после тешке и дуге битке, у којој је погинуло око 40 Абисинаца, успело је Италијанима натерати у бекство герилске ратнике. 10 Абисинаца је том приликом заробљено.

СУЛТАН АУСА НИЈЕ ПРЕШАО ИТАЛИЈАНИМА

Адис Абеба, 8 новембар

Рајтер јавља:

Абисинска влада демантује категорички вести да је султан Ауса прешао на страну Италијана.

МАКАЛЕ ЗАУЗЕТ БЕЗ БОРБЕ

Рим, 8 новембар

Агенција Стефани јавља из Адиграта:

Претходнице италијанског уређеног корпуса запоселе су синоћ предграђа Макала. Непријатељ се повукао без борбе.

Случај Абисиније и интереси Француске

Париз, 8 новембар

Познати публициста г. Морис Перно објавио је један чланак о одлукама Друштва народа у италијанско-абисинском спору, у коме каже да је Друштво народа поверило делегатима двеју директно заинтересованих држава, Великој Британији и Француској да нађу један компромис који би могли да приме и Друштво народа и Италија и Абисинија.

„Време је да се постави питање какве интересе има у овом случају Француска и како се може оправдати став који је она заузела. Врло често се приказује као да је француска влада у центру контрадикторних ангажмана и обавеза, између којих је принуђена да бира. Ствари се представљају тако као да Француска треба да стане на страну Италије против Енглеске, или на страну Енглеске против Италије! Међутим, за нас ово питање никада није било тако постављено. Од три споразумно-потписнице уговора од 1906. године, који се односи на Абисинију и Источну Африку, Француска је једина која је све до сада тачно испуњавала утврђене одредбе. 1925. године прешла је Велика Британија преко тих обавеза а 1935. године Италија их је отворено прекршила својим нападом. Према томе је положај Француске одређен са два факта: Први је — верност уговору од 1906. године који, гарантујући интегритет абисинске територије, одређује француске интересе у Источној Африци, а други је — одлазност Пакту Друштва народа који, у широком обиму, претставља солидну и непроменљиву базу француске међународне политике.

Инспиришући се овом двоструком дужношћу, г. Лавал је уједињено својe напоре за помирењем са настојањима сер Самуела Хора, у жељи да се поновно успостави мир између Италије и Абисиније. Зато је он увео Француску у колективну акцију коју, у смислу Пакта Друштва народа, чланице друштва морају да предузму против онога који дрскуће поступи. У погледу других разлога, француска влада има интереса да не одваја своју ствар од ствари Велике Британије, а исто тако и да одржи неповређене везе пријатељства које је веже са Италијом. То је толико јасно, да се на томе уопште не треба задржавати.

„Ма колико да је опасан и да би могао постати још опаснији, спор италијанско-абисински не сме скренути нашу пажњу са осталих опасности, од којих је главна — страховито наоружање. Немачке. За нас је потребна сарадња Италије ради отклањања немачке опасности од Аустрије. Исто тако нам је потребна сарадња Велике Британије да предупредимо односно да задржимо надирање германског таласа на европски исток. Локарнски уговор и споразум у Стреси никада нису били за нас ваљани него у овај мах, и ми морамо брижљиво да пазимо да не учинимо ништа што би могло да поремети привреду или да осладби вредност одбране и гаранција. Другим речима, жеља да се успостави мир у Африци не сме бити толика да забо-

Италијанске трупе су јутрос заузеле Макале

равимо бригу за одржање мира у Европи.

„То је, међутим, само једна страна проблема; а има их још. Француска је велика колонијална сила. Она врши у разним облицима контролу над колонијама, протекторатима, мандатима, — над читавим једним огромним царством. А сад се појављује Италија, која је касно стигла да учествује у подели света, коју су извршиле велике европске силе. Она рекламара за себе место под сунцем и оснива свој захтев на два јака разлога: на потребу територија за сувишак свог становништва и на потребу сировина за своју индустрију. Да би решила ова два проблема, дер мографски и економски, да би могла да задовољи ове две једнако хитне потребе, она је ушла у једно хазартно предузеће које је данас из лаже строгој осуди цивилизованих народа.

Не ради се само о томе да се Италији даду сатисфакције, које могу да се доведу у склад са примљеним обавезама и са духом Пакта Друштва народа, него се поставља питање да ли би и такве сатисфакције, чак кад би биле дате у великодушној мери, биле довољне да се реше поменута два проблема. Осим тога треба рачунати с тим да ће евентуално аргументе на које се данас позива Италија, сутра цитирати Немачка и Пољска, док се Јапан већ сада служи тим аргументима да оправда освајања, која повређују право људи и доводе у опасност светски мир.

„Укратко, пред нама се развија један велики процес између слабо снабдевених, између држава које немају довољно простора и сировина и држава којима њихови колонијални поседи дају и једно и друго у довољној сразмери па чак и веће од њихових потреба.

„Како да се реши овај проблем? Енглези, које ово питање интересује исто толико а можда више него нас, предложили су неколико решења, од којих нека вреда размотрити. У свом говору који је одржао крајем месеца октобра пред једним конгресом стручњака сер Артур Салтер, који је управљао секретаријатом Друштва народа, изјавио је да сматра да би у данашњој светској ситуацији једна нова подела колонија изазвала више тешкоћа него сразмерна подела сировина. Он је истакао незгоде држава које, у недостатку потребних сировина, морају да их плаћају у страној монети и којима чак прети опасност да уопште не дође до тих сировина услед монопола држава које располажу тим сировинама. Цитирао је ради примера, цинк и каучук. Г. Салтер према томе, с једне стране, препоручује режим отворених врата, а с друге стране, утврђивање система мандата, који би стајао под контролу Друштва народа извесан број територија, којима се данас управља као колонијама односно протекторатима.

„Професор г. Бентвич, који се слаже са овом идејом, изјавио је са свим јасно да се у том случају не ради о томе да, например, Велика Британија устури своје колоније другим земљама, него само да пристане да управља њима као мандатор Друштва народа, под условом да заведе режим отворених врата према свима државама-чланицама Друштва народа.

„Слична забринутост појављује се и у Холандији којој прети експанзија Јапана. Ни Француска нема права да савсим олбаци свако страхова ње. Јасно је да се за неколико дана, па ни за неколико месеци, не може остварити један такав практичан систем, али је свакако потребно да се ово питање проучава и припрема. Најгора решења су она која се доносе пред непосредном опасношћу или која се изводе у очајању Европа не треба да подлегне овом страховању ни резигнацијом ни слабошћу и отсуством духа заједнице".

ЗАБРАНА ИЗВОЗА ПРОИЗВОДА ИЗ МЕКСИКА ЗА ИТАЛИЈУ

Мексико, 8 новембар

Д. Н. Б. јавља:

Као што је познато, јуче је објављивањем у службеном листу ступила на снагу уредба коју је донела мексичка влада о извршењу женевских одлука о санкцијама према Италији.

Према тој Уредби, забрањен је извоз у Италију следећих производа: гвожђа (подразумевајући ту сиро гвожђе), каучука, посебних врста челика, алуминија, мангана, никла, хрома, калија и његових легура довољне снаге. Из забране се изузима ју сем производа наведених у овом списку они производи, који су у часу ступања на снагу уредбе већ били утоварени.

ОФАНЗИВА ИТАЛИЈАНА НА РЕЦИ СЕТИТУ

Рим, 8 новембар

Авас јавља:

Овде се сазнаје да су Италијани на отсеку на реци Сетиту, где су се до сада држали у дефанзиви и ограничавали се на одбијање покушаја Абисинаца да прећу у Еритреју, са своје стране прешли у офанзиву, извршили прелаз преко поменуте погранично реке и продрли на абисинско земљиште.

На последњој седници Друштва народа г. Лавал говори о тешкој ситуацији на Средоземном мору

Француска штампа о кораку Немачке у Женеви

Париз, 8 новембар

Авас саопштава:

Коментаришући немачки корак у Женеви, данашњи „Журнал" каже да тамо потврђују да је влада Рајха саопштила да ће она, не одустајући од свог неутралног става у питању санкција, предузети мере у сврху да нев допусти својим држављанима да ометају санкције. Лист каже да су побуде које су навеле Немачку на овај корак потпуно јасне: Немачка је убеђена у сапрснену надмоћност Велике Британије и сматра да се садашњи спор не може завршити друкчије него потпуном победом Велике Британије, с тим да ће Француска својим посредничким радом постићи да се бар колико толи воли рачуна о осетљивости Италије.

„Ево разлога, наставља лист, због кога Немци клањају се Лондону чине уједно и према нама Француз ма као неки мали пријатељски гест. У ствари пак, они се удварају једино Лондону и знају због чега то чине. Зар британски управљачи не познају у станој приличи која им се

[illegible]

породицу народа"? Зар г. Балдвин није 31. октобра рекао да би се Друштво народа убрзо свело ништа кад би му једнога срха био да одржи садашње стање ствари? Ко треба по мишљењу Енглеза да сноси трошкове за преуређење света?"

„Пти Журнал" каже да је Немачка нашла за сходно да се нешто мало приближи Друштву народа у часу кад се ситуација Велике Британије нагло појачава. По мишљењу листа, Немачка се надла да ће за ово приближавање Друштву народа добити обилну награду од Лондона.

„Евр" сматра да Немачка у првом реду иде за тим да у данком часу пре говара одвојено са Француском и са Великом Британијом уместо што би се нашла пред здруженим француско британским фронтом. Према томе, вели овај лист, Немачка се обратила Женеви у жељи да постигне извку посебну корист за себе.

У даљем току чланка вели се да немачка дипломатије има много искуства у погледу начина којим се најлакше може стећи благоволење Велике Британије. У Берлину се надају да ће са Лондоном опет доћи до посебног споразума по угледу на летошњи поморски споразум.

Пертинакс у листу „Еко д Пари" каже да ће у питању санкција бити најважнији и најзамршенији коначни став Сједињених Држава. Лист потсећа на недавну изјаву претседника г. Рузвелта о питању извоза петролеја. Подвлачи да је министар спољних послова г. Хел другим речима поновио претседникову изјаву.

Из тога Пертинакс закључује да су Сједињене Државе решиле да помажу санкције према Италији и да је на основу таквог америчког става одбор за санкције решио да унесе и петролеј на списак сировина чији из воз за Италију треба забранити.

АБИСИНЦИ СПРЕМАЈУ ОФАНЗИВУ НА ЈУЖНОМ ФРОНТУ

Адис Абеба, 8 новембар

Авас јавља из Харара:

Сазнаје се да Абисинци врше самашну концентрацију трупа на јужном фронту. И поред оллучних демантија абисинске врховне команде, изгледа да Абисинци спремају снажну офанзиву на јужном бојишту.

Према поузданим обавештењима, око 40 хиљада Финоа — ратника из једног нарочито храброг и фанатичног племена, који су у саставу војске раса Десте — крећу се дуж реке Јубе према Долу. Армија дејасма ча Амда Михаила креће се усиљеним маршем према Огадену. У Диредауи концентрисано је неколико хиљада [illegible] под командом дејасмача Назелантуа. Тофе веже као нарочито вешти у четничком ратовању и нарочито у ноћним препадима. Попут америчких црвенокожаца умеју пузећи по земљи нечујно да се прикраду противнику.

МАЛАРИЈА У БРИТАНСКОЈ СОМАЛИЈИ

Лондон, 8 новембар

Рајтер јавља из Бербере, главног града Британске Сомалије, да је у пограничним крајевима те колоније избила маларија, која је по свој прилици пренесена из Абисиније у Сомалију.

У овоме се Рајтеровом извештају још вели да није тачно да се кроз Британску Сомалију довози оружје и муниција за Абисинију. Абисинија у транзиту кроз Британску Сомалију увози само логорску спрему и мајке за заштиту од плинова.

У ОБЛАСТИ МАКАЛЕ И ДАЉЕ ПАДА КИША

Париз, 8 новембар

Авас доноси следећи извештај сво га посебног ратног дописника са тиграјског фронта:

У области Макале и даље пада ки ша. Једна италијанска коњичка патрола заробила је 40 Абисинаца, који су припадали трупама дејаса Валде Габриела. Положај у новопоседнутим крајевима нормалан је. Уобичаје ни недељни пазарни дан у Адигумди био је обилно посећен као и у мирно доба.

У новоосвојеним покрајинама италијанске пионирске чете подижу нове пут еве

ИТАЛИЈАНСКЕ ТРУПЕ УШЛЕ СУ У МАКАЛЕ

Асмара, 8 новембар

Д. Н. Б. јавља:

Италијанске трупе заузеле су јутрос у 9 сати Макале, а да нису наишле ни на какав отпор.

У Макале ушао је прво један пољубатаљон пешадије под командом пуковника г. Броље. Иза овог полубатаљона ушли су у Макалу берсаљери и војници раса Гукса,

Трупе су се улогориле испод негдашњег сад полусрушеног италијанског утврђења које су Италијани мо рали напустити после пораза 1936 године.

Рас Гукса свечано је у име Њ. В. Краља Италије посео гувернерски за мак у Макали.

ИТАЛИЈАНСКЕ ПАТРОЛЕ ПРОДРЛЕ СУ ДО ОБЛАСТИ ЈЕЗЕРА ЦАНА

Асмара, 8 новембар

Д. Н. Б. јавља:

Уређеничке патроле из корпуса генерала г. Маравиље извршиле су замашнија извиђања јужно и западно од Аксума.

Поједине јаче патроле предузеле су походе све до области језера Цане, где је дошло до мањих борби са Абисинцима.

НОВИ ИТАЛИЈАНСКИ ДРЕДНОТИ

Рим, 8 новембар

Д. Н. Б. јавља:

Изашао је краљевски указ којим се уводе у састав италијанске морнарице још недовршени италијански дредноти (35.000 тона) „Литорио" и „Виторио Венето".

Мисли се да је ова формалност из вршена у вези са претстојећом поморском конференцијом у Лондону.

ТУРСКА ЋЕ УСВОЈИТИ ПРЕДЛОГ О ПРИМЕНИ САНКЦИЈА

Цариград, 8 новембар

Јављају из Анкаре да је министар спољних послова г. др. Тевфик Ружди Арас пред одбором за спољне послове дао експозе о питању санкција, а поводом предлога закона о учешћу Турске у санкцијама.

Одбор за спољне послове једнодушно је одобрио експозе и упутио је пленуму великог народне окупштине мишљење да предлог закона о санкцијама треба усвојити.

МЕРЕ ПРОТИВ ИЗВОЗА ОРУЖЈА И МУНИЦИЈЕ ИЗ БЕЛГИЈЕ

Брисел, 8 новембар

Сутра ће службени лист објавити уредбу којом се за сваки извоз оруж ја и муниције из Белгије тражи нарочита дозвола министарства народне привреде.

Ове дозволе мораће се тражити одвојено за сваку партију оружја и муниције која треба да се извезе.

МОДЕРНО НАОРУЖАЊЕ АБИСИНСКЕ ВОЈСКЕ

Асмара, 8 новембар

Д. Н. Б. јавља:

У овлашћим војним круговима указују на чињеницу да се изоружање абисинских трупа, које су пре неког времена располагале са 200.000 модерних пушака и преко милион пушака старих модела, у међувремено знатно појачало. Ово се закључује и из тога што су у Адуи нађени карабини најбољег квалитета. Абисинци имају сем тога више од 250 милиона метака, 200 топова мзлог калибра, преко стотину брзометних топова и 35 контраавионских топова калибра 22 милиметара.

ПРЕД ПРВИ КОНГРЕС

Држава би требало свесрдно да помогне рад народних универзитета

Сутра пре подне у великој дворани Коларчевог народног универзитета отвара се први конгрес народних универзитета у нашој земљи. Још 1928 године сазвана је једна конференција народних универзитета, али, на жалост, одлуке те конференције остале су без икаквог стварног дејства. Народни универзитети у нашој земљи, који играју врло важну улогу у погледу просвећивања широких народних маса, поникли су, углавном, иницијативом појединаца. И после конференције одржане пре седам година, они су морали да раде без икакве помоћи, и једино благодарећи заузимљивости интелектуалца у појединим местима. Тај рад, наравно, био је врло тежак. То се може видети и из извештаја појединих народних универзитета. Иако стање ових веома корисних институција данас још није ни мало завидно, ипак има народних универзитета, који показују веома велику активност. Међу так ве установе, нарочито у малим местима, треба поменути народне универзитете у Шапцу и Смедереву.

Пошто у нашој земљи данас има велики број народних универзитета, указала се потреба да се сазове једна шира конференција претставника ових институција, на којој би се прошкутовала сва актуелна питања. Иницијативу за ову конференцију, која ће имати значај конгреса, узео је на себе Коларчев народни универзитет. Он је упутио свима народним универзитетима позиве и они су се одазвали, шиљући своје делегате. Најстарији наш народни универзитет основан је у Загребу 1907, иницијативом г. др. Вазале. Овај универзитет ће на сутрашњем конгресу заступати садашњи претседник г. Стјепан Матичевић, професор Загребачког универзитета. Љубљански ће претстављати г. др. Јанко Локар, директор гимназије. Затим ће присуствовати г. г. инжењер Јанко Куковец (Марибор), Војислав Радовановић, професор Универзитета (Скопље), Љубомир Павловић и Живорад Поповић (Шабац), Иван Коњух, професор (Битољ), Никола Четинар и Велизар Софић, професор (Осијек), Војислав Бранковић, професор, и Стеван Драгић, учитељ (Смедерево), г-ђа Катарина Богдановић, директор гимназије, и г. Милоје Павловић, директор учитељске школе (Крагујевац), Мило Вукчевић, професор (Вршац), Драгомир Марковић, директор гимназије (Чачак). Словеначки народни универзитет из Загреба заступаће професор Универзитета г. Борис Зарник. Поред поменутих личности, на конгрес ће доћи делегати укупно око тридесет народних универзитета.

Сутрашњи конгрес отвориће професор Београдског универзитета г. др. Александар Белић, као претседник управе Коларчеве задужбине. У оквиру радног дела конгреса претставници народних универзитета бавиће се низом питања важних за будући рад. Прво ће делегати поднети извештаје о досадашњем раду својих универзитета, а затим ће се расправљати о техничким проблемима. Овде углавном долази у обзир питање дворана за предавања. Има народних универзитета, који, и поред одличних гимназијских дворана, морају држати, предавања по кавана ма. Због тога би Министарство просвете требало да изда један распис директорима гимназија да морају обавезно уступати гимназијске дворане за предавања народног универзитета у својим местима. Тако ће се олакшати у материјалном погледу рад народних универзитета.

Исто тако говориће се и о издржавању народних универзитета. По Закону о општинама предвиђено је да градске општине морају помагати ове установе. Међутим, колико се зна, само у Скопљу постоји народни универзитет Градског поглаварства града Скопља, а друге општине се не интересују за рад универзитета.

Претставници универзитета задржаће се и на питању размене предавача. Сама размена не би била ни мало тешка, ако би држава пружила помоћ давањем бесплатних карата или повлашћеном вожњом.

Биће говора, потом, и о пројекцијама и филму, о позоришним и музичким приредбама на народним универзитетима.

Важно је и питање рада народних универзитета по селима. За сада су у томе погледу врло велику активност показали универзитети у Шапцу и Смедереву, који су одржали низ стручних и корисних предавања сељацима по оближњим селима.

Да би се одржавала што тешња веза између народних универзитета у земљи и да би се што лакше пропагирала идеја о њима, треба покрснути лист народних универзитета, који би, свакако, излазио у Београду. Поред тога, сутра треба да се оснује и Савез народних универзитета.

Кроз невероватне опасности, незапамћене страхоте и страховите борбе један млади американац тражио је, жену која се купала у пламену да би сачувала моћ над људима! Нашао је..... живела је у џиновској палати исклесаној у мермерној планини! Њен престо бејаше у сали краљева где су били поређани кипови тако величанствени и огромни да је читава армија могла проћи испод једног једног кипа..... Он виде храм вечног пламена!.... Људске жртве на ватреном језеру!... Тигра са сабљастим зубима у леду!... Долину пламена!... Пећинске људе и стотину других чуда... Оно што је он видео и доживео, преживећете и ви ускоро у најфантастичнијој драми која је икад изведена на платну

КРАЉИЦА ВЕКОВА -- „ОНА“ (SHE)

61047

ПОЗОРИШТЕ

Радослав Весник: „Господски дом“

ПРЕМИЈЕРА

Драма г. Весника стоји под сенком „Глембајевих“ г. Крлеже. Ону исту атавистичку ноћ, коју вибрантно приказује г. Крлежа на стаблу једне загребачке породице, г. Весник премоси из београдско тле. Владимир из „Господског дома“ један је српски Леоне, само мање интелигентан, мање говорљив, а већи болесник. Он је, као и Леоне, завршна судбина једног огромног низа грехова, који су, из генерације у генерацију, замућивали чистоћу породичне крви и помрачавали ведрину душе. Али, док је Леоне централна фигура у „Глембајевима“, и један и роникчан, отворен карактер, дотле је Владимир г. Весника потиснут у други план, дајући импресију једне полумрле и потуљене фаталности, која, из бусије, вреба своје жртве. Јер, г. Весник испред свога Владимира, и јако судбински елемент у драми, набацује његовог брата. Живорада — Жикија — кога и највише психолошки осветљује, док остале личности, у томе погледу, остају недоречене и недозивљене. Овај пустопашни Жикин стимулус је целе акције: у његовим поступцима уневерено и грубо надвија се сав интиман рељеф једног београдског господског дома. Али, као што у личности Владимировој има много честица Леонових, тако исто у личности Живорадовој има извесних потеза који потсећају на главно лице из „Пароле“ г. Николајевића.

У првом чину, г. Весник даје презентацију господске куће Митровића: две ћерке, две размажене докољичарке, чије се мисли искључиво занимају тенисом, дансингом и флертом; један син, Жикин, бекрија, дангуба и женскар, други син, Владимир, нервни болесник и пропали таленат, промине кроз драму као претња и као суморан облак. У свој тој деци, наслеђно оптерећеној, отровано и потмуло тиња ватра коју, која трује и изгара сву ову породицу. Ту је и отац, Јован Митровић, трговац и народни посланик, који уговара зеленашке послове, и који, по некаквој балканској традицији, сву бригу око деце оставља њиховој мајци; ту је затим његова жена, Спасенија, мајка слаба и без ауторитета.

У целом том чину, г. Весник се више труди да осетимо атмосферу Митровићевог дома, но што нам психолошки обелодањује своје личности. Међутим, и само догађање овог чина изведено је довољно спретно: сцена улази у сцену, као жељо у жељо, и по нашем мишљењу, овај чин, и нарочито трећи, речит је документат, да г. Весник уме да буде добар сценски стратег. Он постепено припрема чвор збивања. Жикин се заљубљује у Веру, лепу радницу, верку једног малог државног чиновника. Он хоће да се ожени њоме, и ту своју намеру хтео би да каже својој мајци. Али, пре но што је он то учинио, његову мајку су посетили Верини родитељи. Приказујући ову пар људи, г. Весник је у чеховској реминисценцији. Мали, бојажљиви чиновник, сав у трепету пред својом горопадном женом, и сатрвен својим малим чиновничким рангом, преплашено и збуњено се врпоља на столици, док његова жена енергично тражи да Жикин остави на миру њихову кћер, да се не би догодило „оно што је најстрашније“. Али, „оно најстрашније“ већ се случило. И ма за се Јован Митровић противио овој женидби, и иронично говорио: „Знам ја то. Да нема богатих синова, шта би било од таквих ваљаних родитеља и њиховог честитих кћери?“ Ипак му је син прередно, на крају чина, „то велико изненађење“, да му доведе своју вереницу у кућу, девојку из једне сасвим несламе београдске породице. Ово „изненађење“ веома вешто постиже завршетак овог у истину доброг чина.

Сцена из првог чина

Међутим, сценска тетива г. Весника постаје млитава у почетку другог чина. Он се отвара неинтересантно једним празном сценом између Ане, једне Митровићеве кћери, и Костића, инжењера, који нема никакве нужности да постоји у комаду, то лице је паразит на сценској дипљи. Са ове незанимљиве сцене, г. Весник прелази на једну нескусну. То је сцена између Мирослава, мужа Аниног, и Јелене, друге кћери Митровићеве. Овај фарт насртљивог зета и пожудне сваштице дат је тривијално и сирово. Њихове сцене треба или ретуширати или брисати. Оне су супералативно дегутантне.

Овај други чин одиграва се на једном приватну код Митровићевих. Жикин се оженио Вером. Али, он ју је већ заборавио, и заплео се у љубавне везе са Нином „која се занима са целим Београдом“, како се изразио о њој стари Митровић.

Лирска чина, од његовог почетка, пуззво вијуга кроз банални дијалог, све до сцене између Жикиња, Вере и Нине, када разња узима већег маха. Сцена овог трча претставља, у самој ствари, онај чвор збивања што га је г. Весник почео да везује још у првом чину. То је сукоб две жене у борби за једног истог човека. И ту се истакла сва морална трулеж и сав духовни цинизам Жикинов. Он је отишао за Нином. Вера је остала, уцвељена, погнута над клавиром.

Потоња сцена између Вере и Митра, агента друштва „Калифорниа“, одаје, такође, једну неускусност г. Весника, и једну сценску непотребност. То вулгарно и глупо нарстање Митрово на Веру нема никаквог, ни логичног, ни стратешког оправдања — стратешког, у смислу испуњавања сценског времена, док се, тамо негде, иза кулиса, не би догодило нешто судбоносније и неминовније. Ову сцену апсолутно треба брисати јер она је потпуна вулгарност.

Појава између Вере и Владимира не доноси акцију, која је понова пала у сцени Митра и Вере.

У овом призору Владимир се исповеда. Он верује Вери и жали што је упала у Митровићеву кућу, у ту „јадну пећину“, како је имао обичај да огорчено отсеца Владимир. Његову исповест, г. Весник је дао прегусто, у намештеној патетици која одаје више празног и лењог, богаташког пренемагања, но истинског мученика својих болесних нерава. Постављута Владимиром, Вера је одјурила за Жикињем, да би спречила његов састанак са Нином. А, Владимир је отишао за њом.

У трећем чину који има грозничаву пулсацију, сазнајемо: да је Вера, тражећи Жикиња, нашла овог у једном бару са Нином. Она је пришла овој и опалила јој шамар. Избио је скандал. Треба заташкати породичну бруку. У објашњењу између Вере, Митровића и његове жене, гавазашко презрење ове последње према сиромашној, чиновничкој кћери постаје отворено. За такав прекршај породичног угледа нема опроштаја. Вера тај нежељени уљез, мора напоље из куће. Али, то се ни је догодило, пошто је судбина друкчије окренула точак. Јер, када се Жикин вратио то јутро кући, пошеран и измучен тучом и пићем, у своме раздраженом цинизму, дошао је у оштар сукоб са оцем, а затим увређивши Владимира, овај је, у својој махнитости, и у тренутку, „кога је давно чекао“, потегао револвер, и можда завршио судбински лист породице Митровића. Нагли пад завесе није нам дао да видимо тај коначни крај.

Г. Весник је дао овде један потресан фрагмент београдског друштва, који носи у себи елемите истинске убедљивости. И ако се поредн његов „Господски дом“ са његовим делом „Путем искушења“, које је на београдској позорници приказало Академско позориште, разлика је веома осетна. Јер, док је „Путем искушења“ дело једног младићског романтизма, дотле „Господски дом“ значи једно сређеније и зрелије сагледавање нашег живота, наших људи и наше средине. У тој драми дата је слика наших „Очева и деце“, када у тој деци, ко зна већ у којем колену пресвисле туже, које подземна мржња против својих најрођенијих.

Г. Весник, у својој трагикомедији, како он назива свој комад, одаје једно несумњиво осећање сценског пулса. Он уме да изврче и да поентира једну сцену са довољним ефектом. Али, тако исто, несумњиво је и ово, да је у „Господском дому“ г. Весник, као сценски стратег, изнад г. Весника, као књижевног креатора. Јер, стилски и литерарно драма г. Весника не излази се над просечним стварањем. На томе плану, г. Весник остаје сувопаран, без размаха фантазије, без сигурног укуса, и без оштрнјег, дубљег и садржајнн јег сликања људских односа.

Приказ глумаџија дат је у веома чистој игри. Г. Златковић дао је интересантну студију патолога, но у не што претераној и „гран — гињолској“ маски. Г. Живановић био је изврсдно надахнут: приказао је Владимира своје узбудљивошћу својих нерава. Г. Раденковић изразит тип наше средине. Г. Величковић, као мали чиновник министарства, био је лепа сценска посластица.

Г-ђа Рајнић фина и одмерена у својој страдалничкој улози. Г-ђе Арсеновић, Пајанос, М. Поповић, Урбанова и г. Васић дали су усклађену глуму.

Душан Крунић

Гангстери у Сједињеним Државама нападају и пљачкају возове

Њујорк, 8 новембар

Јављају из Геретвила, у држави Охајо, да је једна група од 5 гангстера, који су били наоружани машинским пушкама, напала на један путнички воз. Бандити су провалили у поштанска кола, опљачкали неколико метака у ваздух и опљачкали поштанске вреће, у којима је било 40.000 долара. Верује се да им је пало у руке још 75.000 долара, која је сума била одређена за радничке наднице. Бандити су после тога успели да умакну. Велики број лица посматрао је догађај са станичног перона.

„Послови“ лажног супленте Младена Лекића у Лесковцу

Лесковац, 8 новембар

Сви дневни листови забележили су пре недељу дана вест да је у Новом Саду ухапшен лажни суплент Младен Лекић, који је извршио фалсификовање дипломе и још других исправа.

Утврђено је да је Лекић у 1929 и 1930 години био професор гимназије у Лесковцу, где је такође извршио неколико превара. Тако је једног дана преварио Данила Голубовића, чиновника техничког одељка, кога је наговорио да му да потпис за меницу од 2000 динара. Рекао је Голубовићу да мора да пресели жену из Приштине и да има стварн у вредности од 100 хиљада динара. Такође је рекао да му је жена дошла да мираз у суми од 80 хиљада динара и да се новац налази у банци, из које не може да га подигне. Голубовић је потписао меницу, а касније га је Лекић наговорио да потпише још једну меницу на 4000 динара.

На првој меници био је први јемац Голубовић, а на другој меници од четири хиљаде динара био је први јемац г. Вока Тасић, бивши професор, који је сада чиновник Народне скупштине у Београду. Разуме се, меницс су платили јемци.

Голубовић је, како каже, позајмљивао Лекића још из Скопља, где је био чиновник у Казненом заводу, а Лекић је тамо издржавао двогодишњу робију због проневере. Иначе, Лекић је у Казненом заводу био миран и повучен, па је давао утиске да страда невин. У Заводу су сви знали да је он студент филозофије.

Када је Голубовић дошао из Скопља у Лесковац, срео је једне вечери Лекића, који му је саопштио да је професор у Лесковцу и да се оженио једном имућном девојком из Брња.

Н. В.

Према чувеној новели славног ГИ ДЕ МОПАСАНА:

ОРДОНАНС

ИЗРАДИО ЈЕ ЧУВЕНИ РЕЖИСЕР

ТУРЖАНСКИ

тонфилм који представља ремек дело ФРАНЦУСКЕ кинематографије. Смели и изванредни садржај, сјајна глума и режија чине да је овај филм свуда надмашио успех „Вртлога“

ПРИПРЕМА КАСИНА

67046

Загребачке „Новости" доносе да је Одбор за помоћ пострадалим рударима одржао јучe седницу на којој је одлучено да се подели новчана помоћ пострадалих рудника у Камњу 600.000 динара, а за пострадале у рудницу Ртањ упутиће се 120.000 динара.

—●—

Загребачки „Југословенски Лођ" донеси да је мариборски сајам воћа завршен. Резултати сајма су врло добри. Приликом ове изложбе констатовано је да је Марибор као пограничин центар нарочито за извоз воћа, постао природни центар у коме се концентришу све врсте воћа у трговачке сврхе, па је Марибор постао чак и центар не само јаке организације за препродају нашег воћа него такође и као регулатор цена. Овогодишњи мариборски сајам воћа показао је да се добро организованом концентрацијом трговине у привредним великим центрима могу одржати врло добре цене и спречити продаја воћа испод нормалних цена разних шпекуланата.

—●—

Сарајевски „Југословенски Лист" доноси да су професорска већа по сарајевским гимназијама одржала прву класификациону седницу те је на њој констатован слаб успех по средњим школама. Из разговора са једним директором сарајевским сазнаје се да на слаб успех њака утиче прво сиротиња, друго велики размак од завршетка до почетка школске године и најзад врло слабо интересовање родитеља за напредовање деце.

—●—

Сплитско „Ново Доба" доноси да се у Сплиту врше припреме за доћек групе бугарских задругара који долазе у нашу земљу да врате посету југословенским задругарима. Бугарски задругари, пошто прећу преко Београда и Загреба, стижу у Сплит и задржавају се неколико дана да прегледају задругарске институције и лепоте нашег Приморја. За друкчије централне установе у Сплиту приређене бугарским гостима свечани доћек и бити им из руци за време њиховог бављења у Сплиту.

—●—

Загребачке „Новости" доносе да је славонско-бродско певачко друштво „Мартић" открило споменик познатом националном борцу и атентатору на бана Цувају Луки Јукићу, који је пре неколико година умро. На новоподигнутом споменику урезан је натпис „Браниоцу хрватских права на славу и понос". Приликом откривања овог споменика на гроб пок. Јукића народ је положио велики број венаца.

Извршење једне смртне казне у Пловдиву

Софија, 8 новембар
(Телефоном)

Пре неколико месеци Мурат Ахметов, из Вребовог Дола код Свилева, бацио је две бомбе у кућу свога суседа Мујева, који је том приликом погинуо заједно са својом женом. Два часа касније Ахметов је на улици сусрео сина својих жртава и заклао га ножем.

За ово свирепо крвопролиће Мурат Ахметов је осуђен на смрт. Смртна казна над њим извршена је јуче пре подне у дворишту пловдивског затвора. С.

СТАТИСТИКА СРЕДЊИХ ШКОЛА

Дравска, Савска и Приморска бановина спремају више кандидата за државне положаје него све остале бановине

ДРАВСКА БАНОВИНА СА НЕШТО ВИШЕ ОД ЈЕДНОГ МИЛИОНА СТАНОВНИКА ДАЈЕ НАМ ЗА ЧЕТИРИ ГОДИНЕ ПРЕКО 600 КАНДИДАТА ЗА УНИВЕРЗИТЕТ ВИШЕ НЕГО ЗАЈЕДНО ВАРДАРСКА, МОРАВСКА И ВРБАСКА БАНОВИНА СА ПРЕКО ЧЕТИРИ МИЛИОНА СТАНОВНИКА

3.

Било је карактеристично место статистике „Гласника Југословенског професорског друштва" о броју наших средњих и учитељских школа и броју ученика у њима, где се говори о броју ученика у четири виша разреда. Њихов укупан број је 17.488. Од тога броја на приватне гимназије долази 851 и самоуправне 408. Врбаска бановина у том погледу најгоре стоји. Она има свега 285 ученика у вишим разредима. За њом долази Моравска и Вардарска бановина, док Зетска бановина долази на пето место по броју ученика виших разреда. На правом месту је Савска, а за њом долази Дравска бановина.

Општи преглед по бановинама је следећи: Вардарска бановина има укупно средњошколаца у четири виша разреда 983 (од тога броја 51 у самоуправним), Врбаска 288, Дравска 2.827 (153 у самоуправним и 114 у приватним), Дринска 1.652 (263 у приватним), Дунавска 2.896, Зетска 1.368 (234 у самоуправним и 61 у приватним), Моравска 743 (48 у самоуправним), Приморска 1.655 (136 у приватним) и Савска 4.431 (277 у приватним).

На тих бројева може много штошта да се прочита. Тако, на пример, да Савска бановина има претежет и по пута више ученика у вишим разредима него Врбаска, шест пута више него Моравска, скоро пет пута више него Вардарска, више него четири пута од Приморје, три и по пута више него Зетска и тако даље.

Савска бановина спрема за највише државно чиновништво 1.000 кандидата више него заједно Вардарска, Моравска и Дринска бановина.

Сви ти ученици виших разреда средњих школа спремају се, обично, за универзитет и друге више школе. Наиме, да заузму највише чиновничке положаје код нас, да воде Југославију. Да видимо, према статистици нашег љубитеља статистике, који је своје податке објавио у „Гласнику Југословенског професорског друштва", која ће бановина у том погледу водити прву реч. Наиме: Савска и Дравска, а за њима Дунавска. Та несразмера расподеле будућих кандидата је врло интересантна и карактеристична. Тако ће за следеће три године и ову сада (матуранти који су изашли у школској 1934/35 години) Савска, Дравска и Приморска бановина дати 8.102 тих кандидата, а све остале бановине укупно 7.450, иако су остале бановине далеко веће од њих и по простору и по броју становника.

Савска бановина има највећи број ученика у вишим разредима (4.431). Она ће за следеће три године и ову што је сада прошла дати, према томе, 4.431 кандидата за највише државне положаје, док ће Вардарска, Моравска и Дринска заједно дати 2.378. Дакле, 1.053 више. А сама Савска бановина само петнаест кандидата мање него заједно Вардарска, Врбаска, Моравска, Приморска и Зетска бановина.

Дравска бановина има око један милион становника, док Вардарска, Моравска и Врбаска бановина имају преко четири милиона становника. Али ће нам (за три следеће и ону прошлу годину), Дравска бановина зато дати 638 кандидата више него ове три бановине заједно.

Зетска бановина даће скоро два пута више кандидата од Моравске, иако је сва три пута по броју становника већа од ње.

Загреб има више средњошколаца од Београда, а Љубљана, иако три пута мања, има их скоро као Београд

Приватних ученика у вишим разредима средњих школа има 851. Тај број упоређен са укупним бројем ученика из државних гимназија даје слику да се у нашој земљи сваки четрнаести ученик виших разреда школује у приватним школама. Најкарактеристичнији је случај у Дринској бановини. Тамо је нема, укупном броју ученика највише средњошколаца на приватних гимназија. Тако излази да ће за следеће три године и ону што је прошла сваки шести матурант проћи кроз приватну католичку гимназију. У Приморској бановини је нешто друкчија слика, јер кроз те приватне католичке гимназије проћи ће тек сваки седми.

Савска бановина има највећи број приватних ученика, а Зетска самоуправних.

Београд има ученика у вишим разредима 1.522. Загреб 2.019, а Љубљана 1.436. Београд са Земуном и Пазаром има 1.938. У ова три места укупно школује се 5.421 виши гимназијалац, или што, упоређено са укупним бројем виших гимназијалаца у целој земљи, излази, безмало, једна трећина. Значи, сваки трећи виши гимназијалац у нашој земљи школује се у Београду, Загребу или Љубљани.

Интересантно је да Загреб има више средњошколаца у вишим разредима него Београд, иако је овај већи по броју становника од њега. Још је интересантији случај Љубљане. Разлика између Загреба и Београда је у 527 ученика. А Београда и Љубљане 88. Р. Г.

Општински деловођа ухапшен зато што је украо учитељу бицикл

Лесковац, 8 новембар

Истражни судија лесковачког Окружног суда донео је решење да се стави у истражни затвор Петар Миленковић, општински деловођа Општине бошњачке, зато што је ноћу између 19 и 20 маја 1935 године учитељу Драгутину Јанковићу из села Цекавице украо бицикл.

Осим тога деловођа Петар Миленковић у ноћи од 1 октобра ове године украо је из фијоке општинског рачуноводје г. Срећковића 1.700 динара. Крађа бицикла откривена је тек онда када је откривена и крађа новца.

Петар Миленковић украо је учитељу г. Јанковићу бицикл на тај начин што је разбио једно прозорско окно, а затим се кроз прозор увукао у школску зграду, где је из ходника узео учитељев бицикл. Овај бицикл он је делом растворио и пофарбао, а затим га продао у селу Ломнином Камену. В.

„УРАНИЈА"

ОД ДАНАС (ПЕТАК)
У 3, 5, 7.10, 9.30 ПРЕМИЈЕРА

НАЈСЛАВНИЈА ДРАМСКА ГЛУМИЦА ДАНАШЊИЦЕ, ПОПУЛАРНА И ОМИЉЕНА

ЕЛИЗАБЕТ БЕРГНЕР

ИГРА ГЛАВНУ УЛОГУ У ФИЛМУ НЕДОСТИЖНЕ ГЛУМЕ И САВРШЕНЕ РЕЖИЈЕ СЛАВНОГ РЕЖИСЕРА „АРИАНЕ" И „МЕЛО" **ПАУЛА ЦИНЕРА**

ЗАУВЕК ТВОЈА

ФИЛМ КОЈИ ЈЕ У НАЈВЕЋИМ ГРАДОВИМА СВЕТА ПОСТИГАО РЕКОРДНИ УСПЕХ.

ЕЛИЗАБЕТ БЕРГНЕР и овим филмом осваја гледаоце.

НОВИ ЖУРНАЛ и КРАТКИ ФИЛМ

7674

Веће у част г. Цинцар-Марковића

Софија, 8 новембар
(Телефоном)

Бугарско-Југословенска лига у Софији приређује сутра у суботу, 9 овог месеца, у хотелу „Унион" опроштајно вече опуномоћеном југословенском министру г. др. Цинцар-Марковићу, који је уједно и почасни председник Бугарско-југословенске лиге. Ово вече Бугарско-југословенска лига приређује поводом скорог одласка г. др. Цинцар-Марковића из Софије. С.

Ухваћени кријумчари дувана

Сомбор, 8 новембар

Органи овдашње финансиске контроле ушли су у траг опасним кријумчарима дувана, који су већ неколико пута били кањавани.

Старешина одељка финансиске контроле г. Ђелак сазнао је да се у кућама Степана Харангозо и Фрање Кризана налазе веће количине дувана. Они је одмах у село Телетку, где ови бораве, послао своје органе да изврше претрес у њиховим кућама, али су кријумчари већ били склонили дуван. Финансиски органи трагали су целу ноћ и најзад су тај дуван нашли сакривен у кући Мартина Лончара, у селу Чонопљи. Приликом претреса они су нашли двоја кола сувог дувана, преко три стотине килограма.

Истога дана они су нашли већу количину дувана и машине за резање дувана код Михаила Бошњака у Бездану.

Против кријумчара поведен је поступак, а дуван је конфискован. М.

Изјава г. др. Попитеа

Молим да на напис, који је изишао у бр. 11142 од 4 новембра о. г., на стр. 3, ступцу 3—5 Вашега листа под насловом „Загребачки адвокати траже да се уведе потпуно судијска самосталност" као и под мањим насловом над цитираним „Скупштина Адвокатске коморе у Загребу" изволите у смислу чл. 26 Закона о штампи уврстити ову исправку:

У цитираноме напису, свакако због грубе телефонске трасмисије стоји да је код избора на скупштини Адвокатске коморе у Загребу у недељу, 3 о. м., победила моја, др. Попитеа, листа са 328 против 311 гласова. Овако постављене бројке не одговарају тачности. Истина је да је листа, коју сам ја носио као претседник, победила са 311 против 17 гласова, јер је било предано укупно 328 гласовних, од којих 311 за мене, 11 празних и 6 за г. др. Петричића.

У Загребу, дне 6 новембра 1935.

С одличним поштовањем

Др. Иво Попитеа

ПРЕМИЈЕРНИ БИОСКОПИ ПРИКАЗУЈУ ДАНАС

КАСИНА
У 3, 5, 7, 9.30

ПРВИ **РУСКИ** ТОНФИЛМ ОВЕ СЕЗОНЕ

ЗЛАТНО ЈЕЗЕРО

Смели подвизи и љубавна авантура кроз горуће шуме и дивља племена
У главним улогама.

НОВОСЕЛЦЕВ, ТОЛСТОВА, МИХАЈЛОВ, ГОЛУБИН

Музика: **ВАСИЉЕНКО**

Продукција: МЕШРАБОМ, Москва
У 3 САТА СНИЖЕНЕ ЦЕНЕ.

КОЛАРАЦ и ВРАЧАР
У 3, 5, 7 и 9.30 — У 2. 4 и 6

НАЈСЛАВНИЈИ ТЕНОР СВЕТА

Јан Киепура

у скупоценом шлагеру који одушевљава гледаоце својим песмама и хумором

ЉУБИМАЦ ЖЕНА

ФИЛМ КОЈИ МНОГИ ГЛЕДАОЦИ ГЛЕДАЈУ ВЕЋ ПО ДРУГИ ПУТ.

КОД ВРАЧАРА ПОПУЛАРНЕ ЦЕНЕ
ЛОЖЕ 6, ЗА СТОЛОМ 10 — У 2 САТА СВА МЕСТА 6 Д.

КОД ВРАЧАРА УВЕЧЕ ОД 9.30 час.
БЕСПЛАТНО ВЕСЕЛО ВЕЧЕ СА АТРАКЦИЈАМА:

1) **6 АНГЕЛОС,** икарске вештине
2) **КИНИ,** жонглер са лоптама
3) **МИС ПАРА,** атракције са слободним лествицама
4) **ДИМИТРОФ-дует,** смели мајстори
5) **ВИКИ,** најмлађа оријентал. играчица
6) **ВАРАДИ-трио,** уметници на точку
7) **6 ФИГАРОСА,** балетска трупа
8) **ЦЕКМАН,** музички клови
9) **СМОЉАКОВ-трио,** цигањска сунта
10) **РЕВИ ИНТЕРНАЦИОНАЛНИХ ИГРАЧИЦА**
11) **ШАЉИВИ ТОН ФИЛМ**
12) **УНИВЕРЗУМ ЖУРНАЛ**

Обавезан конзум 10 и 15 дин. — ДАНСИНГ — Џез оркестар. 6912в

КОЛОСЕУМ
У 3, 5, 7, 9.30

Једини филм који аутентично обрађује живот и смрт кровопочног гангстера

Џона Дилингера

НАРОДНИ ЈУНАК БР. 1

Филм пакленог темпа и узбудљивих призора. У главним улогама

Честер Морис
Џин Артур

67048

У договору са ћерком потплатила злочинце да јој убију зета

Шабац, 8 новембар

У Прњавору у Мачви догодио се ових дана свирепо злочин, у коме је животом платно богати земљорадник Владимир Росић из Прњавора.

Прилично имућна сељанка Кристина Милинковић остала је удовица са једниницом ћерком Босиљком. Она је ову своју ћерку удала за једног честитог младића и довела га у кућу. У почетку брак је био срећан, али када је Кристина почела да се мешa, називајући Босиљкиног мужа уљезом, дошло је најзад до разводa. У то време Кристина је одржавала љубавне односе са једним својим суседом. Млада Босиљка остала је распуштеница, и мајка је желела да се она поново уда. Њен избор пао је на Владимира Росића из Бадовинца, који се загледао у младу и лепу распуштеницу, која је уједно и наследила неколико хектара добре мачванске земље. Убрзо је дошло и до брака.

После венчања Владимир се поделио са својим задругарима, уновчио свој део земље и тај новац саставио са имањем своје таште и жене. Први сукоб између таште и зета избио је због једног таштиног пријатеља, који је долазио у кућу и мешао се у њихове ствари, препоручујући да се прода један део земље. Овај сукоб није остао без последица. У два маха Кристина је преко власти захтевала да њен зет напусти кућу. Када у томе није успела, она је решила да га се на ма који начин опрости. Сковала је паклени план, у коме јој је помагао, вероватно, и њен љубавник и пријатељ.

Кристина је у селу наимила два човека, да убију њеног зета Владимира. За то им је обећала 1.500 динара и по један хектар земље. Ти људи били су Марко Дамјановић и Владимир Душић. У договору са свирепом таштом и ћерком Босиљком, Марко и Владимир 29 прошлог месеца дошли су касно увече у њену кућу. Кристина их је дочекала у ваљату. Владимир и Марко опрезно су отворили незакључена врата ваљата, у коме је спавао Владимир.

Његова жена Босиљка са малим дететом у руци тихо је изишла из куће. Марко Дамјановић привукао се затим Владимиру, и ставио му на врат омчу, коју је Владимир снажно затегао. Овако полумртва они су га изнели из куће и одвели га у шупу Живка Миленковића око четири стотине метара далеко. Тамо су крај конопца везали за једну греду и тако обесили Владимира, те на тај начин, да би прикрили свој злочин, маскирали самоубиство. Извршиоци злочина убице су примили награду и отишли.

У почетку веровало се да је одиста посреди самоубиство, али убрзо су се почели проносити гласови да је Владимир убијен. О томе су повеле рачуна и власти, утврђено је, да је Владимир Росић свирепо убијен.

Кристина је најзад признала злочин и открила своје саучеснике, који су такође ухапшени.

Истрага се води.

Ђ. Ст.

„КОРЗО“

ДАНАС У 3, 5, 7, 9.20
ВЕЛИКА ЕМОТИВНА ПРЕМИЈЕРА!

ГУСТАВ МАХАТИ

прослављени режисер „ЕКСТАЗЕ“ створио је ново снажно, оригинално и генијално дело:

НОКТУРНО

„СВИ ЖУДИМО за ЉУБАВЉУ“

филм велике страсти, дубоке емоције и љубави.

НИКАКВЕ ПОВЛАСТИЦЕ НЕ ВАЖЕ. — ЦЕНЕ МЕСТА: 10.—, 15.— и 20.— ДИНАРА. — Умољава се п. публика да долази тачно на време.

ПОЧЕТАК У 3, 5, 7 и 9.20 67060

„КОРЗО“

ЗАКОН О КАРТЕЛИМА У СЕДИЊЕНИМ ДРЖАВ. ПРОГЛАШЕН ПРОТИВУСТАВНИМ

Њујорк, 8 новембар

Јавља ми се:

Већ одлуци обласног суда у Вашингтону којим је закон о картелима друштва која врше функције општенародног значаја оглашен противуставним, стигла је у Њујорк по закључењу берзе.

Г. Рузвелт

При свему том, ова је вест изазвала велику живост у ванберзанском промету. Берзански агенти претпрали су наџрзима за куповину акција предузећа на која се односи поменути закон.

У Сан Франциску је, с обзиром на знатну разлику у рачунању времена, вест примљена још за време берзанског гала.

Влада ће се против ове одлуке жалити Врховном суду.

Демонстрације у мариборском позоришту

Марибор, 8 новембар

У гледалишту Мариборског позоришта, приликом репризе „Медведња игра“ од Вернера, приређене су демонстрације од стране одваздан ака демске омладине. Чим се завеса подигла, у ложи првог спрата, појавио се студен Жижек и прочитао изјаву академске омладине. У изјави се рекло да свесна и напредна омладина не може дозволити да се одржи претстава, док се присутни не упознају са тешким стањем у Мариборском позоришту. Омладина одлучно устаје против управе позоришта што је у последњих 4 сезоне отпустила глумца Макса Журијана, једног од најбољих уметника, зато што 3 овог месеца није играо у улози „Тартифа“ од Молијера, па је претстава морала бити одложена.

Студент Жижек се још у име академске омладине изјаснио противу управника позоришта г. Вреничића и главног режисера г. Јошке Ковача. За време његовог говора, у гледалишту су се чули узвици „Живео!“ и „Доле!“

Пошто је прочитао изјаву, Жижек се повукао, а после малог објашњења режисера г. Ковача, претстава је одржана у пуном миру и реду.

Сим.

Културна сарадња Бугарске и Пољске

Софија, 8 новембар
(Телефоном)

Недавно је између Бугарске и Пољске потписана конвенција о културној сарадњи ових двеју земаља.

Ова конвенција предвиђа стварање специјалних културних одбора у Софији, односно у Варшави. Уче пре подне у Министарству просвете одржана је прва седница софиског Културног одбора под претседништвом министра просвете генерала г. Радева. Поред министра просвете седници су присуствовали и други културни и јавни радници као и званични претставници штампе и претставник Пољског посланства г. Келчински.

На овој седници претресене су одредбе поменуте конвенције, а затим је изабрана управа, у коју су између осталих ушли: министар просвете генерал г. Ралев, професор г. Мутасијев и чувена књижевница г-ца Дора Габе.

Загонетно убиство воденичара у једном селу код Гњилана

Приштина, 8 новембар

Недалеко од Гњилана, код села Жегра, убијен је ноћу воденичар Исмаил Бајрамовић. Непознати злочинци испалили су на Бајрамовића више метака, тако да је одмах издахнуо од задобијених повреда. Бајрамовић је тамам почео да буди своја другa Мустафу Јашаровића да га овај замени у дежурству, али су баш у том моменту одјекнули пуцњи и Бајрамовић је смртно погођен пао на груди Јашаровића. Иако је по свој прилици било више злочинаца, Јашаревић је истрчао из воденице, не плашећи се за свој живот, али су разбојници, користећи се мраком, већ били умакли.

Власти су повеле свестрану истрагу, али се непознатим злочинцима није моглоући у траг.

Б. К.

ПРЕГЛЕД

Један биланс: О.

Односно, ово Друштво за помагање сиротиње и сузбијање просјачења које се, због своје упорности још није распиануло, поред свих својих акција са белим уличним фигурама које чуче по угловима београдских улица, изнемогле и деформисане од чекања на прилоге равнодушне од чекања на прилоге равнодушне пролазника, толико је негативно да сасвим оправдано изазива злурадост. У првом полугоју пасивно је за 2.329 динара, каса зева од празнине, све је празно, осим оне мрачне рупе која се зове азил и у којој, кад напољу сија сунце, дегиђе мрављих прилика, гутајући топлу воду у мраку, мисле да једу пилећи рагу, сервиран у сребрним тањирима. То је оптичка варка. А тврђење да инвентар у том азилу вреди 72.297 динара и педесет пара може бити згодан вић за хумористични лист, уколико се вредност једне трулe сламарице таксира са десет хиљада, јер та чатрља, заједно са инвентаром, становницима, њиховом имовином и инсектима свих врста, по правилној процени стручњака, не би ни поред најбоље воље купаца и њихове слабости према добротворним акцијама, премашила вредност оних педесет и пет пара.

Али ипак има и нешто позитивно: ово друштво у првом полугоју окупило је у води 1510 лица, а ошишало је и обријало 1040 лица, сасвим добро коже. Дакле, друштво је на добром путу да се претвори у берберницу и онда ће се звати: „Удружење за сузбијање растиња на овећој коди“. Назив увек одговара сврси.

▲ ▲

Сваке године, уочи зиме, најпре се одржи једна конференција стручних лица са циљем осигурања обоба за исхрану. После конференције одржи се једна седница одборника који, у својој забринутости за туђе благостање, предлажу претставници ма разних институција да, у заједници са општином, предузму акцију за исхрану, а затим претстављени институција и општине, увек солидарни кад је посреди збрињавање и помагање, сазивају хитне седнице са дневним редом исхране, доказујући свима и сваком да је исхрана главни услов опстанка, а нарочито зими кад је организму потребан већи број калорија и зато ће се, кад наиђе зима, таква исхрана организовати, отвориће се читав низ кућица на разним странама града у којима ће незапослени и гладни јести и пити до изнемоглости, кечиге, кавијар и „Токајски ас“, уживајући повлашћење филантропа и добре општине која ни у ком случају неће дозволити да ма ко рука или вечера, посла трајући излоге деликатесних трговина. Само зиме нема, у топлим собама пушкара ватра, а напољу ето сија сунце, на ведром и плавом хоризонту, хранећи ултравиолетним зрацима доброћудну, стрпљиву масу.

▲ ▲

Спаливши венчаницу, овај Душан Петровић сматрао је да је тиме и брак раскинут, али уместо да оста не доследан тог схватања и да ужива слободу за којом је толико чезнуо, наиван и лаковеран, допушта да га још једном, као насртљиву мушицу на длану, домаме не само у лу ку среће, већ кроз њу, право на општинску клупу.

Немајући појма шта је то бигамија, чудно се што му оспоравају право да живи са две жене кад добро зна, како каже, да он није једна, а кад могу други није ни он нека ла врана. А што се тиче венчанице он ју је спалио јер, на крају крајева, шта ће му та крпа хартије. Свему је дело објашњено са три месеца затвора. Јадни Душан Петровић. Као да није довољно кажњен са 2 жене.

Хроничар, Ст.

Одлазак генерала г. Обрадовића из Крушевца

Крушевац, 8 новембар

Указом Њ. В. Краља од 6 септембра ове године смењен је са положаја управника Завода „Обилићево“ и стављен на расположење управник Завода артилеријско технички генерал г. Милош Обрадовић, а на његово место постављен је бригадни генерал г. Владимир Крстић. Ових дана генерал г. Обрадовић предао је дужност своме заступнику артилеријско техничком пуковнику г. Владими ру Лукићу.

Данас се генерал г. Обрадовић опростио са особљем завода „Обилићево“. Том приликом одржао је говор у коме је истакао велики значај овога Завода за земаљску одбрану и његов напредак. Особље је пожелело срећан пут своме бившем управнику, који је на овоме положају провео десет година.

У кантини Завода синоћ су официри и чиновници приредили опроштајно вече у част генерала г. Обрадовића. Такође су се срдачно поздравили са генералом г. Обрадовићем питомци војно занатске школе Војнотехничког завода.

Вечерас претставиција хуманих друштава и градског поглаварства приређују у част генерала г. Обрадовића опроштајни банкет.

М. Ј.

Тајанствено убиство у Жагубици

Петровац на Млави, 8 новембар

Јуче изјутра одиграо се у Жагубици један разбојнички напад, којом је приликом убијен старац Милосав Стајкић, а теже је рањена његова жена Ружа.

Како је прекјуче у Жагубици био пазарни дан, Стајкић је том приликом продао око сто комада оваца. Пошавши се да би га успут неко могао пресрести и одузети му новац, Стајкић је још пре првог мрака закључао врата на својој кући. Око четири и по часа изјутра чуо је да неко дуња у врата. Када је дошао до врата видео је једно непознато лице са револвером у руци. У томе је дошла и његова жена Ружа, која је почела да запомаже. Разбојник је испалио неколико метака на Милосава, а затим на Ружу и потом се удаљио.

Истрагом је утврђено да је непознати разбојник провалио зид на кући и затим, пошто је прошао кроз два одељења, дошао у спаваћу собу. Милосав је био смртно погођен и одмах је издахнуо, а његова жена добила је теже повреде по глави.

Верује се да је непознати убица извршио дело да би се дочепао новца, који је старац имао у кући. Међутим, није успео ништа да однесе. Постоји и друга претпоставка, према којој је старца убио неки од младих људи, које је старац био узео да га чувају с тим да им он после смрти остави своје имање. У томе правцу поведена је истрага.

Б. Ј.

БИОСКОП „ЛУКСОР“

Ако још нисте гледали најинтересантнији и најјачи филм ове сезоне

НЕПРИЈАТЕЉ ДРЖАВЕ БР. 1

пожурите и осведочите се да се ниједан филм ове врсте не може упоредити са овим. — Приказује се у

Биоскопу „ЛУКСОР“

Места нумерисана. У 3 сата сва места 10.-, ложе 15.- дин. Телефон 21-217 67055

БИОСКОП „ЛУКСОР“ БИОСКОП „ЛУКСОР“ БИОСКОП „ЛУКСОР“

Ф И Л М

Филмске премијере у Берлину

Берлин, 7 новембар

У размаку од неколико дана Уфа је дала две добре премијере. У првом берлинском биоскопу Уфа паласт приказује се филм „Краљевски валцер", који нас преноси у време средином прошлог столећа, кад је Баварском владао Макс П. Баварски, а за аустријски престо спремао се Франја Јосип. Главну улогу играју ипак граф Фалкенбах, њекак аустријског посланика на баварском двору и пријатељ младог Франје Јосипа и драгесна кћи дворског ливеранта у улози Хели Финкенделер. Граф Фалкенбах долази у Минхен као пуномоћник Франје Јосипа да сврши ствар око његове женидбе, али се пријатељством једног дворског бала заљубљује у лепу њерху дворског ливеранта. Ствар се компликује пољупцем, који је млади граф дао млађој кћери ливерантовој у парку приликом једне шетње. Пољубац је примећен и грађанство Минхена, узбуђено због повреде морала, принуди краља на заповед, да се заводник мора венчати са девојком. Граф се међутим, после много заплета и интрига, спасао другим пољупцем, који је у позоришту отео старијој кћери ливерантовој. Тако се формалним решењем умирио и краљ, који је био дао реч, и минхенско грађанство, као чувар морала.

Филм је, као исечак из оног романтичко-сплеткарског времена, одлично успео. Поједине сцене изражене су до најтањих детаља. Хели Финк женцелер, као кћи дворског ливеранта, Теодор Данегер, као њен отац и Хербиргер у улози баварског краља дали су беспрекорну игру.

То би се, међутим, мање могло рећи за други филм, „Зелени домино", који је први пут приказан у „Глорија паласту". Ту имамо Карл Лудвиг Дила, Бригиту Хорнај, познату из „Босанске рапсодије" и Алису Треф. Дил је млади доцент универзитета, који је сасвим одан своме раду, истраживању уметничких слика. Његова ветропираста жена Алиса Треф живи лаким животом и он хоће да се разведе са њом. Треће лице се појављује у особи Бригите Хорнај, у коју се Дил заљубљује. На једном балу нашле су се обе жене очи у очи. Ствар за моменат нема никакве важности, сем обрашњење доцентово његовој љубазности о свом односу према првој жени. При одласку са бала Бригита Хорнај заборавља свој зелени огртач (домино). Њега узима доцентова жена и упућује се мужевљевој кући, у којој она већ одавно не живи, да покуша измирење са њим. Док се она кришом прикрадала кући убија је слуга доцентов, верујући да је лопов. Муж налази мртву жену и зелени огртач његове заручнице. У уверсењу, да је посреди убиство из љубоморе његове заручнице, пред истрагом узима не себе сву кривицу. Слуга, не хтејући да се ода, доспева у лудницу. Тек после дуге робије ванбрачна кћи доцента и његове несуђене заручнице, прихвата се посла и разјашњује злочин. Тако она после дуго времена ослобађа своја оца.

Карл Лудвиг Дил је и овде показао, да је један од најбољих немачких глумаца. То је мање случај са Бригитом Хорнај. Јачина комеда је тајанственост, која је ради ефекта, на многим м има налашена. Али на супрот „Краљевском валцеру" „Зелени домино" не познаје ону минуциозну изражепност у свим својим детаљима. Специјално свршетак је непотпун и зато делује незгодно на леп утисак стечен у току игре. Има се утисак да је снимање вршено у великој журби.

Г.

Јан Киепура

ФИЛМСКЕ ПРЕМИЈЕРЕ

„Државни јунак број 1"

У овом филму приказана је историја једног од највећих америчких злочинаца, фамозног гангстера Џона Дилингера, који је запрепастио свет својим злочинима и најзад проглашен за државног непријатеља број 1.

Реализатори филма настојали су да филм обраде што је могућно тачније по биографским подацима из живота овог разбојника.

Радња је романтизована убацивањем једног новог момента који није био познат јавности. Познато је, да је Џон Дилингер пао благодарећи издаству једне своје љубазнице. Међутим, у овом филму видимо да је полиција за хватање гангстерске банде употребила један трик, који је потпуно успео. Један тајни полицајац привидно је осуђен на робију. Он је помогао Дилингеру да побегне из тамнице и постаје његов најближи сарадник. Његов задатак је да открије скровиште целе банде. У међувремену он се заљубио у Дилин герову сестру. Иако фриволна девојка, она је ипак честита и не зна за страховите злочине свога брата, а овај неће за њу ни да чује. Она га ипак и даље воли и настоји да га спасе.

Случај је хтео да баш њен љубавник убије Дилингера. Приказани су извесни паклени планови гангстера, њихове праве пушчане битке са полицијом, тајне њиховог скровишта, џиновска потера коју је савезна влада организовала за Дилингером итд. Херојски подвизи и успеси неустрашивог младог полицајца учинили су да је он добио титулу: „Државни јунак број 1."

„Љубимац жена"

Један необично замршен драмски заплет. Срећом, на крају се ипак то све некако расплиће и успоставља се ред.

Узрок овом заплету лежи у томе што неки бакалин Еуген невероватно личи на славног певача Морену (обе улоге игра Јан Кјепура). Менеџер славног певача хоће да га на један састанак елитног друштва код неке пољске принцезе, али каприциозни Морена неће ни да чује за тај пријем, већ одлази на састанак са љупком Даниелом коју је тек упознао. Довитљиви менеџер иде се дао збу нити, већ на пријем код принцезе во ди бакалина Еугена, који је тамо убрзо направио скандал и у кога се заљубила њерка „краља каставаца", мислећи да је он славни певач Морена. Међутим, љупка Даниела, у коју се био заљубио прави Морена, била Еугенова колегиница из бакалнице, управо власница радње. Она је већ одавно била заљубљена у Еугена и сада је мислила да је Морена њен Еуген, који је најзад услишао њену љубав.

Ето такав је заплет овога филма у коме има у изобиљу хумора, али главни његов квалитативни елемент је певање Јана Кјепуре. Неуморан и ненадмашан као и увек, Јан Кјепура уједно осваја својом веселошћу, летом и симпатичном појавом. Његова публика, коју он никад није разочарао, аплаудираће му и овог пута. Он пева арије из „Ригалета". Срећна и оригинална је идеа добротворни концерт у Зоолошком врту. Завршна сцена, где он пева у дуету са самим собом, претставља леп чисто технички успех.

«Државни непријатељ број 1»

На један убедљив и веродостојан начин приказан је у овом филму рат америчке савезне владе против вала злочина који је под именом „гангстеризма" био преплавио Сједињене Америчке Државе. То је у ствари спопеја посвећена „Г-менима", неустрашивим херојима овог беспримерног рата. „Г-мен" је скраћеница од „Гуверимен", а то је назив за чланове државне савезне полиције. Овде се приказани храбри млади људи, који су добровољно ступили у службу правде да се боре против гангстера и од којих су многи пали у тој борби.

Радња се развија уз учестале кршаве окршаје између гангстерских банди и полиције, окршаје који су беспримерни у анналима светског криминала и у којима првенство дејствују аутоматски револвери и машинске пушке. Дрскост разбојничких банди прелази све границе. Они харају банке у сред дана, јуре у аутомобилима кроз град уз пальбу машинских пушака, постају страх и трепет и сеју панику свуда. Полицаји

Џемс Кањеј

ци су у почетку имали да се боре против њих само гуменим палицама. Тек кад је конгрес изгласао закон којим се даје оружје и полицајцима, настала је страховита борба на равној нози.

Филм је проткан уроњеном америчком духовитошћу и хумором. Убачен је и један леп љубавни роман. Веома симпатичан је главни јунак Брик Девис (Џемс Кањеј), а партнер ке су му Ен Дворак и Маргерита Линдзеј. Лепо режиран и техничкн обрађен филм.

Канапом од унукове играчке направио омчу и обесио се

Сарајево, 8 новембар

Синоћ, нешто после осам часова, извршио је самоубиство 60-годишњи старац Хајим Кабиљо, отац угледног сарајевског трговца г. Јозефа Кабиља.

Старац је користио моменат када никога није било у стану од породице, те је канапом од унукове играчке направио омчу и обесио се. Када се, мало затим, његов син вратио, нашао је оца већ мртва.

Стари Кабиљо за собом није остављао ни речи опроштаја, али је, у последње време, често говорио, да ће себи одузети живот, јер му је досадио. Живот му је постао неиздржљив од онога дана када му је, пре две године, умрла жена. У последње време старац се од туге одао алкохолу, па је убрзо потрошио своје имање. Последње дане преживео је код сина.

Ф.

Почеће да излази лист Југословенске радикалне заједнице у Сарајеву

Сарајево, 8 новембар

По одлуци централног комитета Југословенске радикалне заједнице ускоро ће у Сарајеву почети да излази партиски орган, који ће, како се сазнаје, излазити три пута недељно, а доцније сваки дан.

Ф.

ЈЕДНО СЛОВЕНАЧКО СЕЛО СТАЛНО ЖИВИ У СТРЕПЊИ

Становници села Поткраје годинама чекају час када ће се са својим кућама срушити празне галерије рудника Загорје

Љубљана, новембра

Мало словеначко село Поткрај, што се једино бели над ископинама трбовољанских рудника, годинама живи у сталној опасности да намах ишчезне у дубину, као у каково вулканско гротло, где би његови становници, за једно са рушевинама својих кућа, би ли закопани живи или мртви на вечна времена.

Унстини, становници села Поткраја годинама лебде између живота и смрти. Сваки час очекују да се изгуби тло под њиховим ногама и да нестану са лица земље. Потребна им је одавно помоћ.

*

Године 1922. у Поткрају се срушила прва кућа. Њен власник је остао са својом породицом без крова над главом. Тада се није могао утврдити узрок изненадном паду куће. Говорило се у редовима чланова управе трбовољанских рудника, да је до тога једино могло доћи зато што је кућа подигнута на одвећ стрмом земљишту.

Ово мишљење је дошло од учених људи, па су становници поверовали.

Протекло је низ година у миру, без потреса...

*

Пре пет година догодило се оно што међтани нису очекивали.

У ноћи, изненада, док су исцрпљени становници села Поткраја спавали у својим каменим кућама, зачуо се туп тресак, кршење, пропадање у дубину и тежак пад чврстих предмета.

У страху избезумљена деца, жене и људи, истрчали су из својих кућа и падали ничице очекујући суђени час.

Крај сеоских кућа и запрепашћених становника, одломило се неколико стена са Малог Врха и уз огромну тутњаву срушило у дубину.

Стари, искусни рудари, навикли да гледају смрти у очи, умиривали су своју расплакану децу и преплашене жене, говорећи:

— Ништа, ништа, земљотрес је био и прошао. Све ће добро бити.

А међутим, баш ти стари, искусни рудари знали су врло добро прави узрок несреће.

*

Село Поткрај се налази над трбовољанским рудником Загорје.

Изнад села Поткраја дриже се каменито брдо Мали Врх.

Доле, испод Поткраја, Вилхелмине, Марије и Ленарта, рудари даноноћно буше земљу. Копају и избацују нишоље. Ниже се све дубље у потеру за црним златом.

Дубоке јаме и галерије пружају се у различитим правцима.

Подземни ходници осигуравају се огромним дрвеним гредама.

Тако годинама.

Рудари иду за угљеном жицом. Напуштају старе, исисане галерије и буше нове.

Власницима се жури. Сваки пробашљени минут под земљом се плаћа. А то је потребно десетоструко надокнадити. Хитно је па се нема новаца и времена да се напуштене јаме затрпају и добро запуше каменом као што се то обично чини.

Рудари одмичу даље. Нове галерије расту. А старе?

Рудари су свесни своје улоге, знају врло добро да су гробари не само села Поткраја него и многих других.

*

Она ноћ, тешка непроспавана ноћ 1930 године, била је само почетак страдања села Поткраја.

Све чешће се у Поткрају тресла земља, дрхтала као у смртном грчу.

Са Малог Врха све чешће су летели комади стена у дубину.

На многим местима отварала се земља и гутала све што је било над њом. Није штедела ништа.

Многе ноћи становници су проводили ван својих кућа, прибијали се у страху једни уз друге и слушали подземну тутњаву.

Пропадали су читави комплекси земље. Празне, подземне галерије испод Поткраја, морале су се нечим попунити.

Од великих и честих потреса куће су пуцале као да су од стакла. У њима је било опасно заноћити.

Муке су имали становници села Поткраја, док своје куће доводили у ред. Требало је подупирати и везивати.

*

Становништво малог села Поткраје, што доминира изнад трбовољанског рудника Загорје, налази се у непрекидној опасности. Стење што се руши са Малог Врха, претн да уништи све на што наиђе.

Међутим, међтани упорно остају и даље на месту где се налазе. Они ни за стопу не напуштају своју земљу и куће. А куда би без њих?

Једино благо становника из Поткраје јесу те камене куће, што тако често пуцају и прете да се поруше над главама својих власника. У њима преко ноћи налазе склониште многи радници запослени у Загорју. А од мршаве кирије, коју плаћају рудари, становници Поткраје угланном живе. Приход је незнатан, али добродошао. Данас га на другој страни нема.

Зато становници Поткраје остају ту крај својих кућа, остају испод Малог Врха, одакле се руше стене, ота ју радије да нађу смрт под рушевинама својих кућа него да се потуцају тражећи запослење.

Дошуше, постоји добра воља код општинара да се село осигура од даље опасности, да се Мали Врх учврсти, али је за то потребан новац.

И поред свега, земља испод Малог Врха буши се и даље.

М. Симић

Сутра ће Нови Сад прославити 17-годишњицу свога ослобођења

Нови Сад, 8 новембар

Сутра се навршава равно седамнаест година од дана када је победоносна српска војска ушла у Нови Сад и донела слободу. Пре седамнаест година у ово време били су Аустријанци, који су евакуисали Београд, донели неке машине из електричне централе у Београду, које су биле демонтирали. Шлеп са тим машинама налазио се код Новог Сада, где су га били заустављали чланови Народног већа, које је тада било образовано. После тога, претставници Народног већа отишли су у Београд, пошто су машине на шлепу такође упутили у Београд, и замолили команду српске војске да упути у Нови Сад један одред војске који ће преузети власт. После тога, дошла је српска војска. На дунавском мосту приређен је српској војсци свечани дочек. Тога дана радње у Новом Саду биле су затворене, а на свима до мовима биле су истакнуте народне заставе.

Тада је власт у Новом Саду од до тадањег градоначелника Беле Прокхума примио г. Јован Живојиновић, који је на тај начни био први претседник општине у ослобођеном Новом Саду.

Овај дан уласка српске војске у Новом Саду прославиће се на врло свечан начин. Савез културних друштава приредиће свечану академију у дворани Банске управе. На академији ће говорити старешина Соколске жупе у Новом Саду г. Игњат Павлас и кустос Музеја Матице српске г. Фрањо Малин, који су у Народном већу играли видну логу.

А. Б.

Лопови покрали претседника белгијске владе и шефа хитлеровских јуришних одреда

Берлин, 8 новембар

Листови објављују вест о двема занимљивим крађама. За време док је шеф штаба СА г. Луце био на једној свечаности, лопови су упали у његов стан и однели му наките и друге ствари од велике вредности.

У вилу претседника белгиске владе г. Ван Зеланда упали су лопови док је г. ван Зеланд био на путу и целу вилу му опљачкали. Однели су ствари у вредности преко 100.000 бел га.

СТВОРИЛИ СМО НОВ СТАНДАРД ДОМАЋЕГ КВАЛИТЕТА

НАШЕ ЦЕНЕ ШТОФОВА ЗА ОДЕЛА од 80·- до 180·-

АЛИ ТО НИЈЕ САМО РЕЗУЛТАТ ПРОИЗВОДЊЕ, НА НАЈМОДЕРНИЈИ НАЧИН ПРЕРАЂЕНЕ СИРОВИНЕ!

ВЕЋ НЕУМОРНИМ РАДОМ И ВРЛО СКУПИМ ПРОБАМА И ИСКУСТВИМА, НАША ЈЕ РОБА ДОТЕРАНА ДО ТОЛИКЕ КВАЛИТАТИВНЕ ВИСИНЕ!

ВЛАДА ТЕОКАРОВИЋ И КОМП.
ИНДУСТРИЈА ВУНЕНИХ ТКАНИНА ПАРАЋИН

67050

НЕПРЕКИДНО 1 ГОДИНУ

приказиван је у Лондону велики филм Метро Голдвина

МИС БЕРЕТ

Зашто? — Јер је филм на високом уметничком нивоу а обрађује сиже који је блнзак души и младим девојкама и родитељима. Родитељима. Поред тога у њему играју

Фредерик Мерч
Норма Ширер
Чарлс Лодн

који су за своје улоге награђени ЗЛАТНОМ МЕДАЉОМ

Припрема КОЛОСЕУМ

67015

Објашњење о разрезу самосталног пореза на минималне друштвени порез

Министарство финансија издало је објашњење о питању разреза самосталног пореза на минимални друштвени порез.

Према § 15. Закона о изменама и допунама у Закону о непосредним порезима од 18. фебруара 19934. године, за основицу разреза самоуправних пореза узима се 50% минимал не порезе. Нестављајући никаквих ограничења тој одредби, законодавац је хтео да самоуправном опорезивању подвргне сваки разрезани минимални порез како онај који се разрезује на разлога што основни са допунским заједно износи од минимал ног, тако и онај који се разрезује због недостатка пореске основице или као привремено задужење по чл. 80. Закона о непосредним порезима.

Озако се има поступати само код разреза самоуправних пореза за 1934. годину и наредне године док ва све раније године остају и даље на снази ранији прописи.

Дневнице привременим пореским егзекуторима

Решењем г. Министра финансија одобрено је да се привременим пореским егзекуторима кад врше егзекутивну наплату пореза ван седишта пореске управе има на име путних трошкова признати и исплаћивати са мо дневница од 20 динара дневно на терет прихода од егзекутивних трош кова и продаје звичних образаца. Накнада на име километраже укида се.

Помен на француском војничком гробљу у Београду

Као и сваке године, Француско посланство у Београду поводом Дана примирја прирећује 11. новембра у 11 часова пре подне помен палим рат ницима на Француском војничком гробљу у Београду.

Француско посланство позива све чланове Француске колоније у Београду као и све пријатеље Француске да уз њих учешћа на овој прослави.

Клуб официра-ратника ратом осакаћених прославио је данас своју славу

У кавани код „Стрица", прославио је данас своју славу Клуб официра — ратника ратом осакаћених. Домаћини славе били су г. Ђурђе Ђурђевић, адвокат, и г-ђа пуковника г. Недића.

У 10 и по часова прота г. Никола Божић обавио је водоосвећење и резање колача у присуству Краљевог изасланика г. Јована Петровића, гардијског капетана прве класе, изасланика Министра социјалне политике и народног здравља г. Божића, судског бригадног генерала г. Малеша Јаковљевића и др.

За идућу годину примио се домаћинства г. Креста Милетић, мајор-инвалид, потпредседник Клуба.

СЛАВА ВОЗАРСКОГ ЕСКАДРОНА ДУНАВСКЕ ДИВИЗИЈЕ

Данас пре подне славио је возарски ескадрон Дунавске дивизије. Сечење колача извршено је у 11 часова у кругу ескадрона. Колач су пресекли командир г. Ђорђе Пантелић, ка петан прве класе, један подофицир и један редов. После тога г. Ђ. Пантелић одржао је војницима веома леп говор о значају возарског ескадрона и честитао им славу. Слави су присуствовали командант Дивизије генерал г. Ђ. Поповић, командант артилерије генерал г. Р. Поповић, изасланик г. Министра војске и морна рице и изасланик команданта Београда мајор г. Ђорђевић. После резања колача настало је војничко веселе, а гостима је приређена закуска.

Слава Зетског возарског ескадрона на Цетињу

Цетиње, 8 новембар

Данас је зетски возарски ескадрон прославио своју славу Св. Димитрија.

У декорисаној сали касарне црквени обред обавио је овдашњи протојереј г. Сима Мартиновић. Присуство вао је и бан Зетске бановине г. Мујо Совица са својим помоћником г. Јевтићем. Било је још присутни командант Зетске дивизиске области ге нерал г. Драгутин Станковић, генерали у пензији Петар и Митар Мартиновића, претседник Цетињске општине г. Јевто Спасић и други одлични гости.

За време закуске, Њ. В. Краљу Петру Другоме наздравио је домаћин славе коњички капетан прве класе г. Илија Павловић. Затим је говорио по моћник бана г. Јетић о значају војске за време мира, а претседник У дружења резервних официра г. Добричанин евоцирао је живот команданта војске, Блаженопочившег Краља Александра Првог.

После тога извршене су војничке коњске вежбе, а после тога настало је војничко и грађанско веселе.

Н. Д.

КАКВО ЋЕ БИТИ ВРЕМЕ

Нови Сад, 8 новембар

Прогноза времена за 9 новембар

Претежно облачно у целој Краљевини са кишом у приморским крајевима и на северо-западу. Температура ће још порасти.

Сунце излази у 6.26, а залази у 16.17 часова.

Ловачко удружење поклонило је своју ловачку збирку Првој женској гимназији

Неколико ормана са ловачким трофејима чинили су да Прво београдско савезно ловачко удружење није никако могло остати стално у једноме локалу. Селило се из једне каване у другу, а последње године променило је четири локала. Тако је настало питање шта да се са свим тим трофејима, које удружење до седује толико година и којима се с правом поносило.

То и три оставке на чланство у управном одбору дали су повода управи да за данас сазове ванредан збор удружења. Претседник удруже ња апотекар г. Димитрије Николић, отварајући збор објаснио је то присутнима. Рекао је, да је ловачка збирка удружења, колико његов по нос толико исто и сметња, па је предложио да се она отуђи. Затим је прочитан акт Прве женске гимназије којим се од удружења тражило део те збирке за сврхе гимназије, која нема у могућности да плати за употпуњавање своје збирке. Претседник је истакао и добру страну извршења овога, јер ће се збирка на тај начин сачувати од пропадања, коме је изложена.

Трговац г. Никола Миловановић одлучно се успротивио прво одржању збора коме присуствује свега 13 чланова, а затим отуђењу збирке која је годинама стварана. Нагласио је да ретке једноме из збирке сала пропадају — нагризају их мољци. Тако је скоро пропао један рис, што је само знак рђавог газдинстав.

У дискусији су узели учешћа скоро сви присутни чланови. На крају је решено, да се ловачка збирка поклони Првој женској гимназији. На места чланова управе који су поднели оставку изабрани су: за претседника г. др. Влад. Куљунџић, зубни лекар, за секретара г. В. Видановић, чиновник, за благајника г. Милан Крпан, банкарски чиновник и за чла на управе г. Владимир Даљберг, чиновник.

Жена угледног гостиварског трговца осуђена за злонамерну паљевину своје куће

Тетово, 8 новембар

Данас пре подне одржано је у овдашњем Окружном суду пред већем тројице суђење због намерне паљевине из користољубља. Оптужена је Радојка, жена Петра Вишића, једног од најугледнијих трговаца из Гостивара.

У ноћи између 31 јула и 1 августа обилазно је општински стражар у Гостивару свој реон и приметно је у Вилзоновој улици број 11 велики пожар. Сместа је испалио своју пушку и потрчао према згаришту. У Вилзоновој улици приметно је да гори кућа Петра Вишића и да је ватра толика да прети да запали цес крај. Међутим, дотрчао је и други стражар, који је испалио пушку и прескочио преко зида у двориште, где је затекао Радојку Вишић, која се спремала да изиђе из куће. Пре него што је стражар могао да запита Радојку шта ради, врата са улице бил су проваљена и светина је нагрнула да локализује пожар. Кад су покушали да гасе констатова ли су да је пумпа у дворишту де монтирани и тако је кућа остала без воде. Суседне зграде већ су се почеле палити, док је зграда Вишића до темеља изгорела.

Истрагом је утврђено да је зграду нападнула жена Петра Вишића Радојка. Њен муж и она нису становали у тој згради, вер прилично далеко од ње. Кућа је била осигурана код друштва „Унион" на две стотине хиљада и код „Шумадије" на 50.000 динара.

Муж оптужене Петар Вишић два дана пре пожара отпутовао је у Београд да не би на њега посумњали. Радојка је мислила да ће и сама успети да изврши паљевину. На првом саслушању код полиције при знала је да је ушла у кућу која је горела, јер је била радознала где гори. Међутим је њен исказ нетачан, јер је од момента кад је стражар опалио пушку, па док је стигао до куће прошло је једва неколико минута, а да је била код куће, требало би бар пола сата да стигне на згариште. Зато је она пред судом после тврдила да уопште није била на месту згаришта у критично вре ме. Међутим, стражар је Поповић тврдио, да ју је нашао у једном у глу дворишта, чим је прескочио зид.

Против Радојке говори и околност што су врата дворишта била закључана, а и то што је пумпа била демонтирана, док је дан раније још функционисала.

Ове исказе су потврдили сви са слушани сведоци. На крају суд се повукао и донео пресуду којом се Радојка осуђује на једну годину строгог затвора, да плати трошкове кривичног поступка и сву штету, која је другима од ватре причињена.

Ј.

Оснивачка скупштина задруге ручних радова „Радиност"

У недељу, 10 новембра, у дворани Занатског дома, у 10 часова пре подне одржане се оснивачка скупштина Задруге за унапређење ручног рада „Радиност". За реферате пријавили су се: г. др. Милорад Драгић о економском значају задружног ширења ручног рада у нашим пасивним крајевима; г. Стеван М. Димитријевић, професор, о Светом Сави као пропагатору и учитељу занатства и кућевних рукотворина; г. Петар Влашић, професор, о васпитном значају ручног рада за породични живот; г-ђица Јелица Беловић, књижевник, рад поч. Савке Суботић на ширењу модерне примене наших народних рукотворина као код нас тако и у иностранству; г-ђа Мара Бешлић — Ковачевић, о изради и продаји народних рукотворина у Војводини, Славонији и Хрватској; г. Чедомир Јоксимовић, рад Београдског женског друштва и Кола српских сестара на унапређењу народних рукотворина у Јужној Србији.

Радом скупштине руководиће бивши министар г. Коста Д. Главинић.

Довршење бетонског моста на Врбасу код Бање Луке

Бања Лука, 8 новембар

Радови на довршењу бетонског мо ста преко Врбаса у Бањој Луци при воде се крају.

У току идуће недеље мост ће бити потпуно готов. Овај мост, који стаје два милиона динара, један је од ве ћих објеката од армираног бетона у Врбаској бановини.

М.

Лекар: Кашљите!
Болесник: Не могу господине докторе, управо сам појео
Bronki бонбон.
ПРОИЗВОД „УНИОН", ЗАГРЕБ

Освећење новог моста на реци Ветерници у Лесковцу

Лесковац, 8 новембар

Данас је на свечан начин, у присуству великог броја грађанства и представника друштвених корпорација, извршено освећење новог моста преко реке Ветернице, која протиче средином варошн.

Министар грађевина је телеграфски поздравио лесковачке грађане и честитао им на новом мосту. Као делегате на ову свечаност министар грађевина послао је г. Живана Николића, саветника банске управе у Скопљу. Освећење моста извршили су свештеници г.г. Поповић, Илић и Стефановић, уз асистенцију ђакона. После извршеног верског обреда вршилац дужности претседник Градског поглаварства г. Ђока Баиковић поздравио је присутне, а затим је пресекао траку на мосту, који је тиме био пуштен у саобраћај.

Затим је г. др. Раде Свилар одржао говор у коме је истакао значај освећења и отварања овога моста. Он је, углавном, рекао да Лесковац данас прославља велики дан, који је резултат великог прегалаштва. Намера да се подигне овај мост остварена је. Овај мост за Лесковчане има нарочити значај пошто се он налази на пруги Београд — Солун и с тога што је Лесковац привредни центар. Лесковачки грађани нису много оптерећени због подизања овога места, јер је држава дала једну трећину, а општина две трећине. Зидање овога моста започело је за живота Блаженопочившег Краља Александра Првог, који се живо интересовао за напредак радова. У име грађанства г. др. Свилар захвалио се г. Димитрију Тасићу, саветнику Министарства грађевина, Живану Митровићу, начелнику техничког одељења Банске управе у Скопљу, г. Милутину Драговићу, сенатору, и почасном грађанину града Лесковца, који су много допринели брзој изградњи овога за општу привреду значајног објекта.

Док је војна музика свирала државну химну, народ је прелазио преко новога моста.

В.

Осуђен немачки лекар због сексуалних злочина

Берлин, 8 новембар

У Келну је познати лекар др. Бек осуђен на девет година робије, јер је утврђено да је вршио сексуалне злочине над својим пацијенткињама.

Осмогодишња уметница Леа Дајч нема никада пред публиком трему

ОНА ВОЛИ САМО НОВЕ УЛОГЕ, ЈЕР СУ ЈОЈ СВЕ ОСТАЛЕ ДОСАДИЛЕ

Јутрос је допутовала у Београд мала Леа Дајч, чланица Загребачког казалишта. Она ће у згради Колар чевог народног универзитета у недељу, 10 овог месеца, увече играти у комаду „Тако ти је на том свету, дете моје".

Данас у подне имали смо прилике да разговарамо са овим малим фе-

Леа Дајч

номеном. Леа Дајч је необично дете; она дискутује као велика девојка, препире се и има већ своје одређено мишљење, иако јој је тек осам година. Она се није ни мало збунила кад су јој њена мати и остали присутни рекли да треба да да интервју.

— Не бојим се тога, — одговорила је. — Ућа, колико сам пута већ давала интервју!

Разговор је текао весело и за то време осмогодишња уметница је објашњавала да је играла у комаду „Граничар", „Уображени болесник", „Хасанагиница", „Томчек и тамница", „Залазак сунца", „Надина велика тајна", „Огањ" и др.

— А који вам се комад највише свиђа?

— Е, не свиђа ми се ни један!

— ...

— Јесте, јесте, не свиђа ми се ни један, јер су ми већ сви досадили.

Највише ми се свиђа онај који ћу тек играти, јер је нов.

Ту је мала госпођица Леа Дајч мора да се похвали:

— Комад се зове „Чудо од детета", а написао га је г. Строци специјално за мене. Тај комад сада спремам.

— Учите ли школу?

—Тко, учим ,али стварио ништа не учим.

— Зашто?

— Па важда зато што сам лења, — одговорила је симпатична девојчица.

Овде је морала и г-ђа Дајч да се умеша и објасни да Леа учи приватно школу.

— Добро, госпођице, а шта лакше памтите: лекцију или улогу?

— Како да вам кажем: кад сам у казалишту, мислим да се лакше памте ствари у школи, а кад сам у школи, чини ми се да је лепше у казалишту.

— Јесте ли задовољни својом публиком?

— Некад јесам, некад нисам. Нисам задовољна само онда кад је празно, а пошто је ретко празно, онда сам често задовољна.

Сад смо случајно поставили и једно питање које мала Леа није добро разумела:

— Имате ли пред претставу трему?

Она је слегла раменима, а после одговорила:

— Ја одиграм своје, па идем да спавам.

Док су ове њене речи стављане на хартију Леа Дајч је скочила са столице и пришла мајци:

— А је ли, мама, зашто ми никад нисн објаснила шта је то „трема".

Објашњено јој је да је то извесно узнемирење, страх пред почетак претставе.

— Какав страх! одмакнула је она руком. — Неће ваљда доћи разбојник да ме убије!

Разговор је морао бити прекинут, јер је мала уметница позвана на пробу. Одлазећи она је довикнула:

— До виђења вечерас! — ја ћу гледати претставу „Ошишаног јежа".

Љ. Б.

Г. Г. МИНИСТРИ НА ПУТУ

Вечерашњим брзим возом путује у Загреб Министар трговине и индустрије г. др. Врбанић, а у Љубљану министар без портфеља г. др. Михо Крек. Истим возом путује у Загреб и Претседник Сената г. др. Љ. Томашић.

Сутра пре подне стиже у Београд са свог инспекционог пута Министар правде г. др. Миле Мишкулин.

За унапређење туризма у Загребу

Загреб, 8 новембар

На синоћној седници Грађевинско-регулаторног одбора градски одбор одлучио је да Општина наплаћује по рада на пропаганди туризма у Загребу. С тиме у вези одобрено је да се у нову буџет унесе сума од динара 120.000, док ће Друштво за промет странаца у Загребу дати субвенцију од 20.000 динара.

Постојала је намера да се оснује посебан градски уред за туризам. Али, како би административни трошкови били велики, закључено је да један одбор већника сарађује са занатским отсеком по питању унапређења туризма у Загребу.

Н. Ш.

ПОХАРА У ЗАГРЕБУ

Загреб, 8 новембар

Ноћас су у веома дрски обичаји ушли у просторије фирме Хаг на Вашингтонском Тргу, где су обили велику челичну касу, из које су одн нели једну ручну касу са 31.000 динара и један омот са две хиљаде динара.

Обијачи су ушли у двориште зграде у којој се налази ова фирма, где су били прикривени све до после поноћи, када су разбили стакла на вратима која воде у просторије фирме. На тај начин лако су дошли до благајне. Истрагом је утврђено да су се обијачи послужили одличним алатом и да су благајну разбили на лак начин.

Н. Ш.

ПРОСЛАВА ДАНА МИРА

О годишњици закључења примирја, приређене се прослава Дана мира, у понедељник 11 новембра, у 6 часова и 15 минута по подне, у великој дворани нове универзитетске зграде. Ову прославу, за коју, због данашњих догађаја, влада велико интересовање, приређују, у заједничкој сарадњи на делу мира: „Југословенско удружење за Лигу народа", „Лига жена замир и слободу", „Југословенска секција" „Паневропе", „Женски савез", „Југословенско удружење за међународни мир", „Удружење универзитетски образованих жена", „Друштво за међународно изучавање", „Народна женска заједница", „Фидак" и женска секција „Фидака", „Женски покрет", „Удружење југословенских студената за светски мир и Лигу народа" и остала друштва која раде на међународном зближењу и утврђивању светског мира.

Свечаности ће претседавати г. др. Иван Бајја, професор Универзитета и претседник „Југословенског удружења за Лигу народа", а говорите г. г. др. Јован Марковић, опуномоћени министар у пензији, г-ђе Даница Атановић и Даница Зечевић и г.г. Љуба Стефановић, адвокат и Јован Драгутиновић, кандидат права.

За ову свечаност влада велико интересовање у грађанству.

Приступ је слободан и бесплатан.

Гостовање г. Шаљапина у Загребу

Загреб, 8 новембар

Синоћ је у загребачком Народном позоришту приказана опера „Борис Годунов" са Фјодором Шаљапином у насловној улози.

За ову претставу навала публике била је огромна. Све карте су распродате.

Поводом гостовања Шаљапина у Загребу, један овдашњи лист указао је на групу зеленаша, око „дрне Берзе" који су унапред покуповали карте и после их препродавали за троструку и петоструку цену.

Шаљапин је и у Загребу доживео триумфални успех.

Исте вечери певао је и наш тенор г. Ријавец, који је био одлично диспониран.

Н. Ш.

Покушај самоубиства

Јуче пополне, око четири часа, покушала еј у своме стану да изврши самоубиство Даринка Ристић. Она је попила извесну количину растворене камене соде и задобила теже повреде. Указана јој је лекарска помоћ, али није могла дати саслушања о томе шта је навело на овај корак.

Старешини Деветог кварта г. Богдану Тошићу пријавно је јуче пре подне г. др. Ђорђе Пурковић, лекар Хистолошког института, да су му неки непознати крадљивци украли са Института микроскоп у вредности шест и по хиљада динара. Власти су одмах повеле истрагу, али нису могле установити које извршио крађу. Једино што су полицајци могли да установе јесте да је Институт остао отворен, и да је у току претпрошле ноћи неко однево микроскоп из њега.

Истрага се и даље води.

Игор Павлинец, ученик трећег раз реда грађанске школе, руски поданик покушао је синоћ да изврши самоубиство. Он је испалио себи у десну сле поочницу један хитац из флобера. На саслушању у болници, где му је указана лекарска помоћ, млади Игор је изјавио да се на овај корак одлучио због тога што је тога дана добио једну слабу оцену.

РАДИО-АПАРАТА оно, што сте одавно желели, сада имате у „САБА“ и „НОРА“ најчувенијих немачких радио апарата, а то је најпотпунија селективност (одвајање) и најпријатнији тон у дивној форми модели 1935-6. цене најниже за готово и на отплату-изволите их чути без икакве обавезе код МИТИЋА кн. михајлова 43

7849

Шта треба учинити за приватну контролу животних намирница у нашој земљи

РЕЗОЛУЦИЈА ДИРЕКТОРА СВИХ ХИГИЈЕНСКИХ ЗАВОДА У ЗЕМЉИ

Скопље, 8 новембар

Још јуна ове године састали су се у Централном хигијенском заводу у Београду хемичари свих хигијенских завода из наше земље на конференцију ради расправљања свих питања из њихове струке, а у првом реду питања извођења што боље организације за контролу животних намирница и пијаћих вода у нашој земљи. Ова конференција трајала је пуних шест дана. На њој је продискутовао читав низ питања која засецају у хигијену. Хемичари су нарочито великој пажњи посветили дискусији о начину на који се у нашој земљи врши контрола животних намирница. При том су констатовали да се ова контрола, услед недовољне прецизности законских одредаба, често не врши онако како то налажу интереси народног здравља и општи хигијенски принципи. Све донете закључке по том питању хемичари су у виду резолуције предали и своје предлоге у циљу што бољег вршења контроле над животним намирницама и пијаћим водама у нашој земљи.

Ту резолуцију Централни хигијенски завод је доставио директорима свих хигијенских завода ради упознавања и доношења закључака. По истом питању одржала је у Скопљу и конференција директора хигијенских завода, којој је присуствао директор Централног завода г. др. Иваниħ. На овој конференцији је главни референт био г. др. Дезидер Кениг, шеф «Химског одељења Хигијенског завода у Скопљу. После детаљне дискусије свих тачака резолуције хемичара, директори су на овој конференцији, донели следећу резолуцију о контроли животних намирница у нашој земљи:

— Моли се Министарство социалне политике и народног здравља:

1) Да преко Министарства унутрашњих дела упозори органе опште управе на стриктно извршење одредаба Закона о надзору над намирницама за живот од 8 фебруара 1930 године, а нарочито на §§ 11 и 16 поменутог Закона.

2) Да г. Министар социалне политике и народног здравља овласти хигијенске завода у смислу закона и Правилника о надзору над намирницама за живот да они на своме подручју врше сталну контролу над свима органима и властима које врше непосредни преглед намирница за живот и да те послове обављају по упутствима Отсека за надзор над намирницама за живот. У местима где не постоје никакве установе и органи овог надзора да се намирнице за живот ставе под непосредни надзор најближег Хигијенског завода и његових установа, а по директивама отсека за овај надзор.

3) Да финансиске власти које преглеђају и одобравају буџете општина и самоуправних тела воде рачуна да се тачно примењује § 25 Закона о надзору над намирницама за живот, те да буџетине и општине, нарочито оне из § 6 истог Закона, унесе потребне суме за правилно вршење овог надзора.

4) Да умоли Министарство финансија да омогући органима за контролу животних намирница рад при царињењу намирница за живот и предмета опште употребе на државној граници, или на којем другом месту, како то прописује § 9 Правилника о ближим одредбама за извршење закона о надзору над животним намирницама.

5) Да се донесу што пре измене и допуне Закона о надзору над намирницама за живот и Правилника за извршење истог Закона, саслушавши при том и мишљење стручњака хемичара при Хигијенском заводима.

6) У циљу што правилнијег рада појединих отсека за контролу животних намирница при Хигијенском заводима, да се омогући постављење потребног стручног особља.

7) Да се омогући усавршавање појединих стручњака — хемичара путем упућивања на рад при истим отсецима других завода и да се, повремено, на предлог Централног хигијенског завода, омогућују њихови састанци, бар једном годишње.

8) Да се у споразуму са Министарством пољопривреде, Министарством трговине и индустрије и Министарством унутрашњих дела израде упутства о делокругу и сарадњи појединих власти при извршивању одредаба Закона и Правилника о надзору над намирницама за живот. Исто тако да се израде упутства о делокругу и сарадњи појединих стручњака хемичара хигијенских завода при контроли над животним намирницама.

Љ. Д.

О пећком Окружном уреду за осигурање радника и његовом лекару

ОД ЧЕГА ЈЕ УМРО РАДНИК МАРТИН ВЛАХО?

Поводом исправке г. др. Николе Гладилина, уредског лекара у Пећи, на мој допис штампан у „Правди“ од 12 овог месеца, а који се односи на један интересантан и не много редак случај, из праксе г. др. Н. Гладилина, — на случај покојног Мартина Влаха, радника са градилишта железничке станице у Пећи, молим Вас да у наредном броју „Правде“ објавите следећи одговор:

Прозив г. Н. Гладилина уредског лекара у Пећи, одиста је подлегао кривичној пријави државном тужиоцу, због неправилног и несавесног лечења радника Мартина Влаха. На основу тога је извршена обдукција леша покојног Влаха, саслушавани код овлашћеног Окружног суда г. др. Гладилин, и тако даље.

Али, да би се видело да мој допис није био упућен „Правди у клеветничкој намери него да је имао за основ стварне чињенице, поред напред наведеног да дозвам још и свог лекар г. др. Гладилин оградио се.

1.) Што је, према његовом изричном признању у исправци од 23 овог месеца на мој допис, пропустио први преглед 27 прошлог месеца извршио је радник Мартин Влах болује од запаљења плућа. Иако није хтео у току даљег лечења да иде у болесников стан да га даље прегледа и лечи, него је наредио да болесник њему долази у амбуланту ради прегледа. Тако му је наредио да дође на преглед 30 прошлог месеца, на када је овај дошао наредио му да дође 3 овог месеца — трећег је наредио да му се јави петог овог месеца. Петог је обавио послеподневни преглед, јер је Мартин Влах, из дебљине метара далеко од уредске амбуланте, после прегледа, пао на улици и изгубио свест. Одатле су га пријатељи унели у један приватан стан а радници, који су нешто касније о овоме били обавештени, пренели у њихов заједнички раднички стан, близу железничке станице. Дакле, болесник, који је боловао од јаког запаљења плућа, имао је према упутствима г. др. Н. Гладилина, да устане сваког другог дана са болесничке постеље, да долази у уредску амбуланту, која му је била доста далеко, да у чекаоници амбуланте остане по два-три часа, чекајући за преглед, и да после тога добије неколико капсула, које лек и ништа друго.

Оваково признање г. др Гладилина учињено у исправци необично је јасно, али и необично драстично.

2.) У присуству радника г. Марка Ибиша рекао је г. доктор пред оста дога покојном М. Влах, 5 овог месеца, дакле на дан смрти: „Шта је, шта ћеш старић? Иди на рада дођта ће боловао.“

3.) Када је уредски лекар прегледао радника М. Влаха 5 овог месеца није му дао нити прописао никакав лек. Дакле онога дана, када је већ било јасно да је запаљење плућа узело јако маха, и када се видело да кинини томе не могу ништа помоћи, г. др. Гладилин је сматрао да не треба даље прописивати никаких лек.

4.) Није истина да се из болесничког листа види да је овом болесном раднику било продужено боловање онога дана када је он умро, односно када је пре тога био прегледан. Нетко се напротив види, на жалост у супротности са књигама г. др. Гладилина, које још увек може да допуњује како хоће, јер су у његовој власти, да боловање није продужено. У рубрици не стоји више никакав датум после 5 овог месеца. Значи, лекар је сматрао да болесник не треба више да долази, него да је излечен. И то се види и по томе што му тога дана није прописао даље никаквог лек. Ова се листа налази у актима код истражног судије.

5) Панџрија Антић и Јосиф Јеличић, радници са којима је Мартин Влах становао, потражили су увече 5 овог месеца г. др. Гладилина, известили га да је Влах врло тешко болестан и да би му била потребна хитна помоћ и позвали га да дође са њима да га прегледа и укаже му помоћ. Он им је на све то одговорио, да не може с њима доћи, јер мора да иде на спавање а да ће сутрадан доћи. Да ли у овоме постоји одговорност г. др. Гладилина, не само по Закону о осигурању радника, него уопште, по Закону о лекарима, о томе ће се повести истрага.

Поред тога, М. Влах је сахрањен о трошку радника његових другова — само што је Уред сандук дао, а ови трошкови радницима су исплаћени десет дана после погреба. Радомир Ристивојевић становао је у кући број 32 у Баба Вишњиној улици.

Болесна жена, петоро премрзле деце и гомила избачених ствари на улици пред овом кућом остављали су веома тежак утисак на пролазнике.

Д.

ПОКЛОНИЧКИ ВОЗ ЗА ОПЛЕНАЦ

Генерална дирекција државних железница пушта у саобраћај у недељу, 10 о. м., поклонички воз Београд — Младеновац и обратно са поласком из Београда у 8.05, а повратком из Младеновца у 19.05 и доласком у Београд у 20.09 часова. Возна карта за одлазак и повратак износи у другој класи 18, а у трећој класи 12 динара. Карте се могу добити почев од петка 8 о. м. на београдској железничкој станици.

За превоз аутобусом од Младеновца до Опленца по сниженим ценама треба се обратити најдаље до суботе 9 о. м. у 19 часова аутобусом предузећу „Владимир“ Краља Александра број 7.

Злочин у околини Беле Цркве

Бела Црква, 8 новембар

У селу Стражи непознато лице убило је 78-годишњег старца Илију Бајеца.

Синоћ је љубавник Бајецове кћери Марије закуцао на прозор. Старац је изишао пред кућу са штапом да га најури. Међутим, злочинац је потегао нож и старца избо на седам места. Једним ударцем ножа погођио је старца у срце, од чега је моментално наступила смрт. Судећи по пребијеном штапу, који је нађен на томе месту, изгледа да је старац непознатог човека ударио штапом.

У вези са овим убиством притворена су нека сумњива лица.

П.

САРАДНИК ЧИТАЛАЦ

⊙ СЦЕНА У АМБУЛАНТИ

Тешко је и замислити, а камоли поверовати у оно што се догађа у Општинској амбуланти!

Одељења се не загревају. Болесници, болничарке, послуга, лекари — сви готово двоноћу. Како је болесницима — тешко је описати.

Једно лице се обратило надлежном функционеру:

— Господине, требало би ложити, болесници се смрзавају.

Шта мислите да је рекао функционер?

— Коме је зима нека обуче капут.

Лепо. Људи су заиста почели да облаче зимске капуте. Преко мантила.

Ево те жалосне сцене:

Болесник седи до пола скинут. Прегледа га лекар (здрав човек), који преко мантила има пун, топао зимски капут.

Болесници све могу да поднесу. Они ће се у јануару свлачити потпуно голи, док ће лекари преко белих чистих мантила облачити бунде.

Биће још лепших сцена! Ј. Д.

⊙ ЈЕДАН КОЈИ ЈЕ „ПОГРЕШИО“ НА ПЕТОМАЈСКИМ ИЗБОРИМА

Радомир Ристивојевић, кога је бивша влада отпустила из службе као службеника Пореске управе одмах после петомајских избора, прво је ноћас са болесном женом и петоро нејаке деце на улици. Најстаријем детету је 11 година, а најмлађем три месеца. Радомир Ристивојевић становао је у кући број 32 у Баба Вишњиној улици.

Болесна жена, петоро премрзле деце и гомила избачених ствари на улици пред овом кућом остављали су веома тежак утисак на пролазнике.

Д.

⊙ РАЗНИ СУ ОБИЧАЈИ

У једној великој београдској кавани седи веће друштво, „отмени свет“. Даме у скупоценим и раскошним тоалетама. На негованим рукама скупоцено прстење. Око врата лепе огрлице, а тешке, старе минђуше висе до врата.

Ни господа у њиховом друштву не заостају у погледу елеганције. Све је на њима као из излога.

Између њих се води разговор о несуђеној веридби једне младе, лепе и богате девојке из њиховог друштва. Ћерка је угледног и утицајног човека. Она је школована на страни, располаже културом, коју код девојака мушкарци цене, није на лошем гласу... Али њен несуђени није пристао на мираз, који је њен отац одредио, а мираз баш није био мали — преко пола милиона динара у готову и једна засебна кућа за становање.

Били су у најживљем разговору кад их је узнемирила свирка једног малишана негде из Јужне Србије. Тај дечко свира на малој дечјој хармоници и незнатну зараду штеди, јер треба да сакупи — откуп за девојку.

— Тако си мали па тако лепо свираш. А зашто се мораш мучити тако? — болећиво пита једна дама из друштва.

— Татко ме вери. Треба си зарадим откуп за девојка. Ће се женим, а за жену морам си платити 10.000 динара.

Да ли га је разумело ово друштво? Једна лепа девојка из друштва не може да се уда с тољким новцем, кућом, везама, протекцијом, а он, овај малишан, мора да плати за девојку десет хиљада — суму, која му изгледа недостижна.

Негде се купује млада, а негде младожења. Два разна света. Л.

⊙ ЧЕКАОНИЦЕ НА ИЗБОР

Једна угледна здравствена установа обилује чекаоницама. Она има три чекаонице. Једна за сељака, друга за господу, трећа за отменији свет. Разуме се да је чекаоница за отменији свет најлепша, док је за сељаке најпростија.

Кад човек уђе у зграду, службеник ове установе одмери посетиоца од главе до пете, класификује га и уводи у чекаоницу.

Ако све установе, надлештва и ташнелариће буду пошле овим примером — колико ћемо онда имати чекаоница у Београду? В. Р.

ПОСЛЕ ПЕТОДНЕВНИХ ИСПИТИВАЊА

Чланови Друштва за правну филозофију и социологију, задовољни постигнутим резултатима, напустили су Шабац

ИЗЈАВА ВОЂА ПУТА Г. ДР. ЂОРЂА ТАСИЋА

Шабац, 8 новембар

После петодневних испитивања, која је вршила по подринским селима, група чланова Друштва за правну филозофију и социологију напустила је Шабац. О резултатима рада ове групе и претседник Друштва г. др. Ђорђе Тасић, професор универзитета, рекао нам је:

— Носимо јаке утиске, који могу бити, можда, одлучујући за научну каријеру појединих чланова нашег друштва. Ми смо после непосредног додира са селом још више убеђени у потребу студирања социалне структуре и општег стања у селу. По одушевљењу, које показују сви чланови нашег Друштва, можемо се надати да ће они у послу који ће трајати поред свих тешкоћа.

После овог првог покушаја, када смо изблиза погледали у село, наш задатак постао је јаснији. Не носимо ми сада само импресије, него, може се рећи, факта, ма да непотпуна, недовољно сигурна, и одређена. Нисмо били у могућности да сагледамо пуно проблема, који се тичу нашег села, а тих проблема има пуно: економских, психодошких, моралних, религиозних, социалних и тако даље.

Запажа се да је село и пре рата, а нарочито после рата, имало важне промене. На пример: у погледу положаја жене у породици, у хигијенском и културном погледу, у погледу социалне свести, економског стања и тако даље.

Али данас економски проблем у свести сеоских маса, потискује све друго и осећа се више но икада потреба за траженјем нових формула да се ти проблеми реше.

Разноврсни материјал, који смо при бирали на путу у селима Подриња, проверићемо статистичким подацима и допуњавати га. Верујемо да ћемо у том циљу нарочито наћи сараднике у граду и на селу. Свуда где смо прошли, сељаци су показивали поверење, јер су схватили објективно и научно да им ово, сасвим независно од политике, користи.

Нашли смо пуно воље, интелигентан симпатичан пријем и многима имамо да захвалимо за услуге на путу у сваком селу, којим смо пролазили.

Осетили смо типично настројење и опште сеоске проблеме. Било је много локалних проблема, личних ствари кроз које смо погађали право стање ствари.

Изабрали смо овај крај и дошли смо овамо, очекујући помоћ Шабачке народне књижнице и читонице, коју нам је она и пружила. Изабрали смо крај, који се сматра најнапреднијим, у коме се рељефно оцртавају друштвене промене. Овде се осећа опште расположење да се науци помогне.

*

Претседник Општине шабачке г. Илија Поповић са неколико истакнутих већника приредио је сјајан испраћај гостима, изразивши им захвалност на труду.

Ђ. Ст.

Продаја поништених марака на килограм у Љубљани

Љубљана, 8 новембар

У овдашњој поштанској дирекцији одржана је јавна продаја поништених поштанских марака из године 1931. Укупно је било осамдесет осам џакова по двадесет килограма и један џак од девет килограма, што чини 1769 килограма. Цена старих марака била је 10 динара, што је превисоко када се узме да је загребачка цена није износила више од шест динара килограм. Илак, продаја је привукла велики број интересената филателиста и шпекуланата са сталним маркама, са свих страна Словеније. Поред заинтересованих из Љубљане, било је трговаца из Марибора, Целја, Јесенице и Загреба.

Авантуре Јовице - „Главоње“ и Перице - „Штрклье“

ДЕЧЈИ РОМАН У СЛИКАМА

Текст М. ЂОКОВИЋА

Цртежи ЦУЦЕ СОКИЋ

Вина из подрума Бруна Мозера стичу све већи број потрошача

Прегледају ли се подруми фирме Бруно Мозер у Земунском Новом Граду, човеку постаје јасно зашто је вина из ове велике трговине наградио Лондон 1932 године медаљом „Гранд при“, као што их је наградила истом медаљом и Винарска изложба у павиљону „Цвијете Зузорић“ 1931 године.

У подрумима који одговарају свим условима винарске производње, у подрумима који би у случају непријатељског напада из ваздуха могли да приме преко 1000 становника, смештено је вино.

Цистерне од бетона обложене су стаклом. Једна од њих може да прими и 4 и по вагона вина. Једно огромно буре може да има 36 и по хиљаде литара вина.

Највеће буре у Југославији вађа налази се у Француставу, у предграђу Земуна које познаје монденски Београд нарочито преко лета. Ти судови чувају око 1,000.000 литара чистог и природног вина г. Бруна Мозера, вина која извозе и Аустрија, и Чехословачка и Пољска. Из таквих цистерни и Бачки извезао је Бруно Мозер 40 вагона вина у Француску и отворио пут и осталим нашим трговцима вина на велико.

Вино од 1915

Иако су над Земуном летеле гранате за време рата, а Француставу био пун пешачких пукова, артилеријских дивизиона и коњичких ескадрона, фирма Мозер успела је да сачува вино и из године 1915. У том подруму се налазе вина из свих година закључно са 1935.

Није чудо што су ова вина очувана, јер власник је стручњак. Он је три године студирао Вишу винарску академију у Клостернајбургу код Беча; Академију која је равна само још двема академијама у Европи: оној у Гајзенхајму (Немачка) и Монпељеу (Француска).

Помоћу филтера може дневно да се очисти и 10 вагона вина. Ово је, у погледу конјуктуре извоза, од веома нарочите важности. Поред филтера постоје и најмодернији посребљени апарати за одузимање клица и шкодљивих микроорганизма („сенткајмуникс филтер“).

Фирма се снабдева вином из целе земље

Стручност власника учинила је услуге и нашим произвођачима грожђа из целе земље. Вино се купује готово из свих реномираних винородних крајева у нашој држави. И вина су у подруму г. Бруна Мозера сортирана не само према винородним крајевима, већ и по врсти грожђа, по боји, по години производње и по квалитету. Квалитет вина се одржава увек на достојној висини и онда када је берба грожђа слаба или је његов квалитет незадовољавајући. Јер, фирма располаже увек огромном количином вина из ранијих година.

Техничко уређење подрума најмодернијим тековинама енологије и винарства ово одржавање вина омогућује. Вино се брижљиво и стручно негује. Ово је један од најглавнијих разлога да је ова фирма, поред одличне купопродајне организације, стекла реноме и репутацију једне од водећих трговина вином у нашој држави.

Поводом вести да г. Мозер има вина и од хибрида, он нам вели.

— Потрошачи који деценијама троше моје вино, знају врло добро његов квалитет. Цене мог вина које је прихватљиво, знам да многима не иду на рачун. Ко прође винородним крајевима по Србији, чуће од самих сељака који производе грожђе од племените лозе, колико их помаже моја фирма.

*

Занимљиво је напоменути да су подруми г. Бруна Мозера пуни и боца шампањца. Увек је их у лагеру по 10 — 15.000 боца, које се, пошто одлеже пет до шест година, пуштају у промет. Исто тако производи се и вермут, бермет и десертна вина. Посао, рад и стараље око многобројних боца шампањца су веома занимљиви. Око сваке боце мора да се би из дана у дан пуних шест недеља. И шампањац, произведен у Француставу, нимало не изостаје по квалитету од шампањца који се увози из иностранства за скупе паре.

Г. Бруно Мозер

Далеко од сваке пристрасности, али подруми вина г. Бруна Мозера могу да служе на част нашем винарству.

П. П.

Питање снабдевања Цетиња пијаћом водом

Последњи пројект упућен је Министарству грађевина на одобрење

Цетиње, 8 новембар

Један од најактуелнијих проблема комуналне политике Цетињске општине је, без сумње, проблем пијаће воде. Досадашњи водовод није довољан да потпуно задовољи све потребе становништва, које се готово удвостручиле после рата. Благодарећи заузимању народног посланика г. Зубера и овдашњих власти, успело се, да се у Финансијском закону за текућу буџетску годину обезбеди 10 милиона динара за изградњу новог водовода, о чему је „Правда“ у своје време писала.

После одобрених 10 милиона, Министарство грађевина је упутило на Цетиње стручну комисију, на челу са г. инж. Целегином, који је, у заједници са бановинским инжењерима хидротехничарима, испитао воду на Ободу и Подгору и у другим местима. Комисија, после савесног сведрства ног испитивања дала је најповољније мишљење.

После тога се приступило интензивном, стручном и детаљном истраживању терена, као и стања воде у врелу у сушним и кишовитим месецима. Најбоље је да за време највеће суше у Подгорским врелима има воде просечно 250 до 300 литара у секунди, што даје у току 24 сата око 21,600.000 литара воде. Истовремено су вршена хемијска и бактериолошка испитивања воде и најбоље да је вода врло доброг квалитета. Упоредо с тим радовима, Општина је послала стручног инжењера да испита трасу водоводну од Подгорског врела до старог депозита на Заграђу, у близини Цетиња. Ова траса износи око 16 клм. После тога цео пројект, са свим потребним скицама и анализама, упућен је на одобрење Министарству грађевина, од којега зависи стварни почетак рада на подизању водовода. Како сазнајемо, Општина намерава у току ових месеци, под условом да Министарство одобри тај пројекат ,приступити раду на делу од Обзовице до Заграђа (11½ клм.) а у пролеће идуће године осталим радовима: каптажи воде, изради брана, изради постројења за хидроцентралу и т. д. Општина се нада да би са хидроцентралом у Подгору, која би имала 300 коњских снага, Цетиње имало јачу електричну струју и још уштеде око 500.000 динара, годишње, што би омогућило Општини да из својих средстава оствари многе друге пројекте, на пример изградњу клаонице, сиротињског дома и тако даље.

Н. Д.

ФЕЉТОН „ПРАВДЕ“

Медицина је релативна наука...

Од Андре Партонића

Уплашио се Петар Марић да му се узалудне студије не протегну сувише дуто, — до чак под старост... Приметио је у проређеној коси уплетену по коју седу... и уплашио се.

— Треба већ да се оженим... Крајње је време... — размишљао је до дуго у ноћ и седео над књигом која је тупо казивала нешто бескрајно досадно, пуно латинских израза.

Напустио је студије и — оженио се.

Брзо је то ишло. Дара као да је само на њега и чекала...

И једног кишовитог јутра изашли су њих двоје из цркве Св. Александра Невског као муж и жена, у правом смислу речи и дела. — пред Богом и пред људима.

Киша је падала тог јутра непрестано и досадно. — Дару је то јако забрињавало.. и обузимале је неке незгодне слутње.

— Не ваља то што баш данас пада киша!... — помишљала је са зебњом и чврсто држала подруку свог мужа, који је задовољним погледом зурио кроз цвикер у стакласту мрежу нестаних кишних капи.

Он није био сујеверан... И према се тиме као највећом својом врлином.

Осећао је Петар Марић неко тихо задовољство, за које је био чврсто убеђен да је то оно „душевно благостање“, — о коме је некад нешто читао у некој сувопарној књизи, крутих корица, као груди на његовој празничној кошуљи.

Имао је сада своју женицу, дивну... како је најрадије замишљао у чежњивим момачким сновима, у оне бесане ноћи, осветљене замагљеном електричном светлошћу, — док је бдео над исподвлаченим страницама дебеле књижурине, долазећи до све јачег убеђења да од сту дија нема ништа и да би се требало бар што пре оженити.

— Медицина је и онако досадна... и као позив и као наука, — закључивао је у себи без број пута.

И, са стидљивом пожудом за мишљао је своју будућу женицу... пуначку, топлих облина, кротку и покорну... Замислио је он тако целу домаћу срећу, дочарану даром божјим — једном лепом пуначком бебом, како се то већ обично жели, а с паметним очима своје мајке.

Прилично вешто је искористио две-три јаче пријатељске везе свог покојног оца, који му је оставио у наслеђе згодну кућицу на Чубури... и наместио се у администрацији Београдске општине, са лепом платицом за скроман породични живот. Није он никад жудео за неким богатством.

Сад има своју Дару, коју најрадије зове: „Дарче моје“!.. — А она њега, гугутавим гласом: „Перице, мужићу!..“ И то тако слатко, да њему редовно пође водица на уста од уздржаног задовољства.

Отправљао је Петар Марић канцеларијски посао најсавесније; миловао своје Дарче ревносно и нежно... И са слатким прижељкивањем очекивали сво је „дар божји“ — у виду сина.

Али изгледа да им је ту драги Бог одреко наклоност, у коју су они тако тврдо веровали...

Пролазили месеци и године, пролазили бесплодно.. испуње ни узалудним ишчекивањем.

Забринуо се Петар Марић. Забринуло се и његово Дарче... сложно. Поделили страх од могућности да цео свој век проживе овако, сами... без тако жељеног трећег.

Сетио се Петар Марић, из својих студија, да савремена медицина може и ту да пружи своју помоћ.. И отишли обоје на надлежно место.

Лекар је позвао мужа настрану и саопштио му:

— Господине Марићу, после савесног прегледа... утврдили смо... известан мали дефект... а ваша госпођа..

Говорио је још нешто, правио се важан и поминьао стручне изразе које Петар Марић ни је ни хтео да схвати. Све ово било је већ исувише поразно...

Свом Дарчету није хтео поверити истину, тим пре што јој изгледа, до ње баш и није било тако стало... Још од своје мајке наследила је она чврсто неповерење према лекарском знању.

И Петар Марић скрио свој очај у себи.. Обесхрабрен изјавом лекара, изгубио је готово сваку вољу за нежна миловања.

Чудила се Дара тој наглој промени... и најзад схватила да тако, свакако, мора бити.

Али изјутра, кад би њен Перица, који је сад био Пера, већ аутоматски одлазио у канцеларију, — а она брисала пред вратима, све чешће би је метла од водила до под отвореног прозор младога студента, који је ту становао као самац... А у то време обично је он, са неким чудним страхама, радио своју јутарњу гимнастику.

Њој би се омакао по који не послушан поглед и ускакао у студентску собу, жељно тражећи његове набрекле мишиће под раздрљеном кошуљом..

Плашила се Дара тих својих погледа, који су увек изазивали у њој нешто чудно, налик на дрхтавицу..

Једног јутра, тако, ухвати студент њен поглед... и, уз лак, примамљив смешак поздрави је:

— Добро јутро, госпођо!

— Добро јутро... — отпоздрави она, плашљиво.

Али осећала је да треба још нешто рећи..

— Какве су вам то направе?.. — запита, тек да нешто каже.

Млади студент је учтиво позва унутра, да јој све покаже и сбјасни...

И она није могла да му одби је.

А после одређеног времена...

— Медицина је релативна наука! — узвикивао је Петар Марић, усхићено и с неким подругљивим смешком око усана.

Весело се куцао са својим пријатељима и победоносно испијао чаше до дна, похлепно.

Ваљало је што свечаније обележити рођење његовог првенца..

— Не знају лекари ништа!.. — викао је Петар Марић, мало напит.

А другови га гледали с чуђењем, не разумевајући у чему је ствар.

— Не жалим што сам напустио студије... — настављао је у пијаном одушевљењу и испијао чаше.

Другови су му благонаклоно одобравали, не водећи рачуна о чему он то говори.

— Медицина је релативна наука!.. Релативна! — узвикивао је Петар Марић.

И, сећајући се, од некуд, да је у вези са том речи и Ајнштајн рекао нешто паметно, — пливао је у пуној родитељској срећи...

Железничке униформе у најбољем квалитету а по најнижим ценама добићете код Митића за готово и на 10 месечну отплату.

7605 МИТИЋ

Укрштене речи

— Број 801 —

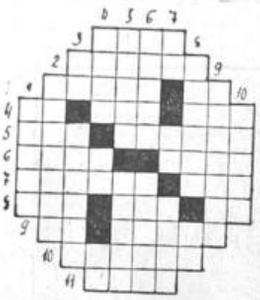

Водоравно: 1) подстицај, основна мисао — два иста слова, 2) држава у Унији, 3) увеличавајуће стакло, 4) два слова — површинска мера (множина) — бедро, 5) кас — Црнци, уроњеници у Африци, 6) каша — енглеско име, 7) терам, гоним (коња) — три иста слова, 8) прван (немачки) — свеза — нота, 9) нота — поседовала, 10) множити (пчеле), 11) госпођа.

Усправно: 1) одбрана, 2) наша варош, 3) усклик — гротло, 4) река заборава — страно мушко име — предлог, 5) утиче — континент, 6) билка — привлачим, 7) пакао — замеиица (обрнуто) — отплата, 8) собица, удубљење у зиду — нота, 9) вираж (падеж), 10) умакне.

РЕШЕЊЕ УКРШТЕНИХ РЕЧИ

— Број 800 —

Водоравно: 1) Г(аврило) П(ринцип) — ума — би, 2) монах — тунел, 3) р — ховорар, 4) од — дама — н, 5) удесим — буле, 6) л — намажеш — л, 7) опет — минаре, 8) о — Етит — ви, 9) паршит — т, 10) масан — Јафет, 11) И. Ц(анкар) — ање — рт.

Усправно: 1) г. м — уло — ми, 2) попод — попац, 3) н — дене — ас, 4) ах — сатера, 5) уходим — Дана, 6) м — намамиш — в, 7) атом — житије, 8) урађен — та, 9) на — ушав — ф, 10) берил — ритер, 11) ил — еле — тт.

УНАПРЕЂЕЊА

У име Његовог Величанства Краља Петра Другог, Указом Краљевског Намесништва, на предлог г. Министра саобраћаја, унапређен је за вишег пристава 7 групе Трифун Јанковић, контролор исте групе Обласне дирекције Суботица.

МЕМОАРИ НЕМАЧКОГ ШПИЈУНА ЕРНСТА КАРЛА

31.

Сем тога, Русија је уморна већ од рата, па ће малаксати активитет на истоку морати бити појачан јачим активитетом на западу Европе!

Тај парламентарац је показивао да је о свему веома добро обавештен. Од њега се могу сазнати многе поверљиве ствари које интересују Немачку.

— А није ли могућно, упитао је неко из друштва, да је нови закон о општој војној обавези упућен донекле и против Ирске. Може да Енглези на тај начин желе да приморају Ирце да своју крв лију за енглеске интересе на западном фронту...

— Могућно је, али то није главни мотив због кога је закон донесен. Ирци су за сада мирни, а Енглеска има још довољно средстава да њихову евентуалну побуну угуши.

Неко се сада обратио парламентарцу са осмехом:

— Ви, мистер, знате више него што нам причате! То је за парламентарце чудна резервисаност. Но ми то разумемо, данас живимо у рату...

НОВЕ ТАЈНЕ СЕ САЗНАЈУ

Парламентарац је, изгледа, био уверен овом оптужбом да је сувише дискретан и неће да каже све што зна. Сада се формално распричао и ја сам имао прилике да сазнам нове тајне, које су ме у највећој мери интересовале.

Пред својим пријатељем мистер С. наравно нисам одавао своју радозналост, али сам памтио сваку важнију ситницу која је мојима у Берлину могла користити.

Пред растанак мистер С. саопштио ми је радосну вест, да је већ уговорио неких дванаест пријема у отменим лондонским круговима, на које ће повести и мене. То су били сјајни изгледи за мене. Берлин и Синфајновци сазнаће за многе енглеске тајне. Овај пријатељ мистер С. је сјајан човек! Изгледи за мој шпијунски рад били су сјајни, могао сам бити задовољан са својом новом улогом!

Кад сам се тога вечера вратио кући, запалио сам цигарету и одмах сео за сто да све што сам тога вечера чуо, запишем. Било је ту доста крупних ствари. Извештај за Берлин треба још рано ујутро послати.

На посебном табаку хартије прибележио сам све оно што је могло интересовати моје пријатеље ирске Синфајновце. Кад сам с тим послом био готов, већ је свањивало. Мало сам спавао, затим рано

ЈЕДАН ПРОТИВ ЕНГЛЕСКЕ

устао и отишао на пошту. Пре одласка из хотела „Адлон", рекао сам вратару:

Ако ме буде тражио мој пријатељ мистер С., реците му да сам отишао да лутам по Лондону... Пре шест часова увече нећу се вратити...

У локалу, за који смо се договорили још раније, имао сам састанак са Кеседнем. Са очигледним нестрпљењем очекивао је мој долазак. Локал није такав да бисмо могли одмах ступити у разговор. Енглески агенти су опасни људи.

Сео сам у близини његовог стола и обесио свој шињел о чивилук тако да је Кеседи из левог џепа мога капута могао лако извући цедуљу коју сам њему намењо. Приметно сам да је извадио цедуљу, неприметно је прочитао и одмах после тога напустио локал.

На цедуљи сам Кеседину предложио да сазове седницу централног одбора Синфајноваца у Лондону. Има важних саопштења за чланове одбора...

У сали где су се окупили чланови лондонске централе ирских Синфајноваца очекивали су ме нестрпљиво. Поднео сам исцрпан извештај о првим обавештењима које сам набавио. Они су одушевљени оним што су чули и веома задовољни мојим првим радом. Одлучено је да се с обзиром на ново стање ствари склопи сасвим нов план о реорганизацији покрета Синфајноваца. Осе ало се да енглеска влада нешто крупно припрема против Ираца. Барут је мирисао у ваздуху. Владала је атмосфера конфликта. Већ врло брзо морало се показати ко ће бити победника у овој огорченој борби на живот и смрт.

Као шеф лондонске централе Синфајноваца постављен сам чланом вима ово питање:

— Хоћете ли се моћи благовремено користити мојим обавештењима која ћу вам доносити из енглеских кругова? И то тако користити да ви у Ирској предузмете на време све потребне мере да бисте паралисали мерама енглеске владе?

Добио сам потврдни одговор. Објаснио сам Синфајновцима да од воље и енергије још не зависи потпуно успех. Треба ту имати и читаву рпу среће. Ипак, имам разлога да будемо оптимисти.

КАД ЈЕ ШПИУН ЗАЉУБЉЕН

Наредних недеља текао је прилично буран друштвени живот, у коме сам активно учествовао. Сазнао сам многе веома важне ствари и многобројни шпиун Синфајноваца у Лондону су моје информације увек проверавали и налазили да су оне тачне у свему.

Мој пријатељ и протектор у отменом лондонском друштву мистер С. био је необично задовољан што је приметио да је код мене наступило знатно побољшање здравља. Констатовао је да сам сада много мање нервозан него раније. И он ме је сваке недеље уводио у нова друштва, која су ми пружала нов материјал и нове информације за мој двоструки шпиунски рад. А они нису ни слутили да је белгиски официр гроф Марсел Лаги немачки и ирски шпиун у једној особи!

ЈЕДНА ЛЕПА ЖЕНА

Једног вечера био сам опет позван код лорда Л. Његова палата из Кју Гардена је раскошно и укусно уређена. Скупоцени сликарски радови и пластике украшавају све просторије. Ту је и лордова ко лонијална збирка.

Али сва та лепота не интересује ме нимало. За мене је много важније ћеретање политичара и изјаве виших официра, који су дошли код љубазног домаћина лорда Л. да се разоноде за који час. Политичари причају анегдоте из Доњег дома, официри доживљаје на фронту. Све то важно је и интересантно за мене.

Али и сам осећам да се моје шпиунско интересовање последњих дана приличио умањило. И то отада откако сам се сусрео са једном младом дамом изванредне лепоте. Она је у сали за играње окружена удварачима. Узалуд се борим да обуздам своја осећања и да се за држим у границама своје дужности, немогућно је.

Први пут у животу осетио сам велику наклоност према једној жени. Ова жена одаје много нежности, љупкости. Племенитим цртама уокривено лице украшено је дивном црном косом. Велике, сањалачке очи тамно плаве боје, гледају на свет невино и меко као сомот. Није просечан тип плаве, увек помало досадне Енглескиње. Више личи на оне ирске жене, које долазе на наше тајне седнице.

Она је приметила већ да се за њу интересујем. Каткад њен поглед залута према мени. Никада је раније нисам видео у овом друштву.

Х·У·М·О·Р

— Слушајте ви? Куда трчите с мојим пчелама?

Ф Ф

Жена (своме мужу који је ноћу пијан дошао кући): Срам те било, пијана пропалицо! Сад се долази кући? Треба од срамоте у земљу да пропаднеш...

Муж: Да... Зато сам и дошао... да те молим... да ми даш кључеве од подрума...

Ф Ф

Г. Милер је мирно пецао рибу на обали реке, када му је пришао један младић и рекао:

— Господине, имате ли ви срце? Зар не знате да кад упецате једну рибу, ви унесрећујете читаву једну породицу; 25.000 рибље деце остаје једни сирочићи...

Ф Ф

Кавеција: Како вам се свиђа моје ново вино?

Гост: Човеку од њега вода полази на уста!

Ф Ф

Господин је дошао у полицију и јавља дежурном писару да му је украдена ручна торба са новцем.

— Каква је била? — пита писар.

— Плавуша...

Ф Ф

Учитељ: Од животиња се једе месо, а шта се ради са њиховим костима, Гојко?

Гојко: Кости се међу на мали таљирић!

Ф Ф

Млади шкотски брачни пар пошао је на брачно путовање. Они путују, наравно, увек трећом класом. У првом ресторану у коме су хтели да ручају, млади муж показује жени јеловник и каже:

— Бирај, драга душице, шта хоћеш за јело, налазимо се на брачном путовању... Али, ипак, опомињем те тамо доле на јеловнику нађи ћеш најјевтиније јело, чорбу од кости...

Ф Ф

Једна госпођа телефонира келнеру неке кафане:

—Келнеру, је ли тамо мој муж?

— Није, госпођо!

— Откуда знате за кога ја питам? Нисам вам казала ни име свога мужа!

—Да, али мужеви код нас никада нису присутни...

НОВИ РОМАН „ПРАВДЕ"

РОМАН ОД

БАРОНА БЕЛЕ ОРЦИА

(Copyright by Internationale Literarische Agentur, Wien).

● ● ●

40

Данима је Хелмајер био врло пријатно расположен због Глорије. И тада је добио први каблограм од Глорије из Минхена:

„Писмо следи, здрава сам, Глорија"

Чика Џон је с нестрпљењем очекивао Глоријино писмо. Ово му је требало много шта да објасни, измену осталога да пречисти њен однос према Еріку Боркнеру... Тај човек није никако давао мира Хелмајеру...

Ускоро је Хелмајер примио и Глоријино писмо.

Из њега је чика Џон могао да сазна многе за њега занимљиве и поучне ствари. Ту су се биниле прве алузије на то да је Глорија заљубљена, да је напшла на правог мушкарца, да је тај мушкарац, по свему много сличан оном Ерику Боркнеру...

Глорија је у писму испричала чика Џону како је постала самостална девојка, како је поштено, радом зарађивала свој насушни хлеб и како се храбро одржала у борби за опстанак. Она је тиме и своме ујаку Џону показала да није само раскалашна и обесна, богата и каприциозна Глорија, већ уме да буде и скромна и идеалиста...

У том писму Глорија је од чика Џона тражила два милиона долара, наравно од своје имовине.

То се чика Џону није нимало свиђало. То је опет била она стара Глорија, обесна и нескромна. Она је тај новац разбацивала као да су конфети, не верујући да се и њене милијарде могу једнога дана сасвим испрстити...

И онда зашто јој је тај огромни новац потребан? Она каже да помогне једну изгладнелу радничку варош без посла, неку немачку фабричку варошицу Мецинген? Којештарија! Но сад је данас тако редак и скуп! Свима беспосленим радницима на свету и онако не може помоћи...

— Шта се Мецинген тиче Глорије Мортимер! Глупости! узвикнуо је чика Џон љутито. Он се сад први пут озбиљно љутио на своју нећаку.

Не, он ту лакомисленост неће дозволити! Сада ће први пут употребити своје право тутора, старијег пријатеља Глоријног! Та она само њему може захвалити што јој је огромна имовина не само сачувана, већ и знатно повећана. Он је био њен други отац, имао је права да је одвраћа од лудих и некорисних испада! Она је млада и неискусна!

Ускоро је дошло у Сисидхауз и друго Глоријино писмо. То писмо је било много краће. У њему се јављало да Глорија напушта Минхен и преко Швајцарске одлази за Француску. Она се срдачно захвалила на старању чика Џона и новац који је код минхенске банке подигла довољан је за путне трошкове и друге издатке. Писмо се завршавало овим речима:

„Не можете ни да замислите, драги чика Џоне, како је пријетно кад човек не мора да штеди. Осећа се као човек који је дуго трпео жеђ па је наишао на извор са кога може да пије до миле воље."

После једне анзихтскарте из Швајцарске, чика Џон је добио каблограм од Глорије Мортимер из Париза, у коме му јавља већ и којим бродом ће кренути за Сједињене Америчке Државе. Кроз четрнаест дана биће већ у Њујорку...

Чика Џон се искрено радовао доласку Глоријином, јер је већ дуго није видео, а волео је као своју ћерку, упркос њених каприса и лудости.. Радовао се као дете божићњем поклону, тренутку када ће у њујоршкој луци моћи да пољуби своју симпатичну нећаку у чело..

Глорија није знала да ће је чека Џон дочекати у Њујорку. Молила га је да се не труди и не путује чак из Западне Америке. Он је стар човек, пут ће га потпуно изнурити.

Али још неко ће радосно дочекати Глорију у њујоршкој луци... То је мали Црнац Метузалем, Глоријин паж који је пратио на путу за Париз. Кад је Глорија изненадно ишчезла из Париза, несрећни Метузалем је дуго плакао за својом господарком коју је много волео. И морао се по налогу чика Џона вратити у Америку. Он је за време Глоријиног отсуства живео у Сисидхаузу код Хелмајерових.

Метузалем је скакао од радости и превртао се као циркуски пајац кад је чуо да сме и он са чика Џоном у Њујорк да дочека мис Глорију! Пресрећни Црнац читава два дана ништа није јео од радости!

32

Дошао је и дан када је брод, на коме је путовала Глорија, допловио у њујоршку луку. Џон Хелмајер је са Метузалемом дошао у Њујорк. Тога дана они су већ неколико часова раније дошли у њујоршку луку и седели на једној тераси каване сасвим близу пристаништа.

Метузалем није имао мира и стално је одлазио на мола да види не приближује ли се већ велики брод обали... Он је и био први који је чика Џону јавио за долазак брода. Његове живе, оштре црначке очи допрале су даље него очи белих људи у пристаништу.

Мистер Хелмајер је данас био из два разлога веома добро расположен. Прво, долазила је његова мила и вољена Глорија, друго, на берзи су ствари почеле све боље стајати и акције мистер Хелмајера из дана у дан су скакале.

Сада се кајао што се у мислима огрешио о Глорију. Ипак је био мало неправедан према тој девојци.

— Није то мала ствар, размишљао је чика Џон, учинити под ниг какав је Глорија учинила. Она је као милијардерка једног дана одлучила да опроба те школе самосталног живота. Го дину дана је сама зарађивала насушни хлеб и радила не обраћајући се ни једном своме ујаку за новац. Ја се тој девојци искрено дивим! Глорија је прави херој!

У свом добром расположењу Хелмајер је сасвим заборавио на Глоријине алузије у писму о вољеном мушкарцу...

Он је почео за свој рачун да комбинује:

— Да, сада треба само још да удам Глорију, па ће све бити у реду. Стари чика Џон може после тога мирно склопити за увек своје очи. Она ће се удати за неког нежног и фином владања, из угледне и имућне породице. Има још прилично број честитих младића у Америци, хвала Богу...

Хелмајер је имао прилично широк крут познаника и сада је комбиновао који од угледних и имућних младића би могли доћи у обзир. Кад буде још учествовао и на Глоријиној свадби, његова мисија биће потпуно завршена.

Мистер Хелмајер је мирно сркао свој виски са содом, кад му је дотрчао Метузалем и радосно јављао:

— Брод долази!

(Наставиће се)

Наука и живот

Паратифусна обољења

Појава паратифусних обољења проправђена је проливом и обољењем црева као и код тифуса, дизентерије или колере. Болест изазивају клице паратифуса, којих има више врста (група А. Б. и Ц.). Оне се налазе у телу разних животиња које људима служе за исхрану.

Болест се преноси изметинама болесника. Овом болешћу човек се најчешће зарази храном као: кобасицама, сиром, млеком, воћем и водом. Зараза се преноси и додиром.

Клице паратифуса умножавају се у храни веома брзо и човек који једе такву храну лако и брзо оболи. Често тровања месом, кобасицама, сиром и млеком (јогуртом и киселим млеком такође) нису ништа друго до паратифусна обољења.

Мере предохране су исте као и код тифуса. Болесника треба одвојити од здравих, пренети га по могућности у засебну просторију или у болницу. Сав измет се мора дезинфиковати, а тако исто и све ствари, рубље, постеља и други предмети који су се могли заразити или упрљати изметима или мокраћом.

Измети се могу раскужити кречом, рубље карболом или кувањем у врелој води. Сва лица која долазе у додир са болесником треба да обрате пажњу на себе, а нарочито на прање руку.

Важна мера је и имунизација против клица тифуса.

КАКО СЕ УМНОЖАВАЈУ БАЦИЛИ. — Клице тешких заразних болести, бацили умножавају се дељењем тојест од једне настају две од две четири и тако даље. У току од 24 часа само од једне клице могу се створити 280 билиона клица. Клице могу да успевају само онда ако се налазе на одговарајућој топлоти и у средини која им може да служи за храну. Из брзог множења бацила види се колико је важно стварање дезинфекција и колико људи уопште треба да поклоне велику пажњу хигијенским прописима.

БЕЛАНЧЕВИНА У НАШОЈ ИСХРАНИ. — Беланчевина хемијски још није довољно испитана. Она има у себи све оне састојке из којих је састављена и човекова ћелија. Беланчевина се налази у оној храни, која се састоји из биљних или животињских ћелија, у месу или поврћу. У месу има више беланчевине. Човечје тело може да се развија и одржава само помоћу хране у којој има и беланчевине, јер само у њој се налазе све оне супстанце из којих се састоји и човечје тело. Најмање је потребно сваком човеку да узима дневно 80 грама беланчевине. Смањи ли се ова количина беланчевине, човечје тело почиње да слаби.

КРИЗА МАТЕРИНСТВА

У нашим крајевима број абортуса расте

У ДАНАШЊИМ ПРИЛИКАМА АБОРТУС СЕ НЕ МОЖЕ СУЗБИЈАТИ КАЗНАМА

У овом предлогу недостаје напомена ко ће, и на који начин оправдати потребу и начин операције, јер ће ово ограничење бити, свакако, потребно, али ће закон, који уз индикацију за операцију узима у оцену још и начин и место операције као и квалификације лекара који операцију врши — и не допушта да то врши било ко, било где и било на који начин — много више учинити за правилно и целисходно спровођење абортирања него закон, који уз апсолутну забрану нема у виду начин и место операције и личност оператера.

Што су закони строжи, то су мање успешни, што блажи, лакше се изигравају. Успех им је, дакле, проблематичан, па се на њих не можемо ослонити. Треба да се вратимо натраг на узроке, ми смо раније навели да доводе до абортуса. Обухвативши их све заједно, доћи ћемо до једино ваљане, етиолошке терапије. Овде може помоћи једино добро смишљена колонизаторска политика, која би у садашњи амбијент унела здрав, биолошки јак и расположни елемент. Опасности овога потичу из разних узрока нису мале. Да се бар веће штете при том спрече треба колонизатории елемент тражити у словенским расама и типовима. Баш у овом смислу највише ће се испољити еугенична компонента наше расподне политике, о којој за сада нико још не води рачуна.

Прилике треба учинити сношљивијим. Закон „средње линије"

У нашим крајевима абортус видно расте, иако још није достигао велике размере.

Абортус као последица данашњих прилика не може сузбијати казнама и законом, нити се у сентименталном гледању садашњице и маштању о лепшој будућности сме узети олако као пролазна фаза живота, него се може регулисати једино социјални ми културне мерама које данашњим приликама одговарају.

Да ли је потребно абортус легализовати или не и у којој форми није за нас питање, јер смо истакли да је у првоме реду потребно позитивно регулисање материнске функције стварањем потребних услова за њено нормално испољавање, на основи здраве и срећне сексуалности, социјалне и културне могућности и еугеничке одговорности, а у колико не би били дати потребни услови за то, намеће се дужност да се природно-биолошки процес рационално, обазриво и савесно регулише. То значи да ће се у случајевима у којима жена не може да има деце морати допустити абортус артифицијалне. У првом реду су то случајеви биолошке, односно патолошко-медицинске — а у колико се у још нејасним питањима еугенике наће правилност и законитости — и еугеничке природе: у другом реду, не мање важном, социјалне и социјално-економске природе. То су жене које су своју социјалну дужност испуниле, па имају већ деце, као и оне, које у тешкој борби за свакидашњи хлеб саме себи припремљују толико да баш једно живе и боре се са социјалном бедом, која се мора посматрати као свако друго абнормално и болесно стање. Социјално-економске абнормалне, болесне појаве захтевају социјално-економске и медицинске лекове. Најзад ће још бити и случајева, кад ће се жене из човечанских узрока морати ослободити дужности материнства.

Оваквим законом „средње линије" можда би се постигла могућност да се без штете по жене народно здравље и народну будућност, проведе регулатив који се и данас у пракси спроводи, али би абортус изводиле позвани и под бољим околностима. Притом би се добило још и то да се сви „нелегални" абортуси, или бар већина њих, лакше разлуче од „илегалних" и подведу под правне мере и на тај начин у будуће спрече, што данас није случај.

Како је абортус увек јака биолошка траума то ће се и с медицинског гледишта морати бирати од два зла мање. Најпре ће бити да се оперативни захват учини што безопаснијим и таквим да буде што мања биолошка и психичка траума. Има доста исправних мишљења, које ће служити као темељ ограничењима: избегавати абортус по могућности у првој трудноћи, јер су ту последице најтеже, абортирати само под најзгоднијим и најповољнијим санитарним приликама, а операције поверити само искусним стручњацима и то до закључно трећег месеца трудноће и т. д.

Будући да се главна кривица за велико распрострањење абортуса мора тражити у све већој могућности абортирања, а лекари нису поштедни од приговора да изводе непотребно много абортуса, то је настало важно медицинско питање како ће лекари пред својом савести и медицинском науком оправдати своје оперативне поступке за које већ данашњи закони стављају велику одговорност, а поготово ће легализација абортуса и делимична, стварити тешко искушење. Лекарска етика мораће се испољити у свој својој величини. Она би с легализацијом морала остати на истој или, можда, и на већој висини него што је данас. Несумњиво ће се отпуштањем законских ограничења абортирања морати створити фактичка материјална и морална ограничења оператору и оперативном захвату. У првом реду ће бити потребно одредити где, како, на који начин и када се потхвати с горњу прекидања ране трудноће могу вршити и, најзад, ко ће их вршити, како и пред ким оправдати. Ни најмања ситница не сме у том погледу остати нерешена.

Др. Владимир Бавала

МАЛЕ НАУЧНЕ ЗАНИМЉИВОСТИ

СОЛИ И ЧОВЕКОВО ТЕЛО. — У костима и разним деловима човечјег тела, налазе се увек извесне количине соли. Оне се уносе у тело скоро са сваком храном, јер у њој има соли у довољној количини. Кувањем со уносимо у нешто већој количини у човечје тело као зачин у сваком јелу. Она служи за стварање соне киселине у стомачном соку. Али иако је со овако потребна за човечији организам, ни с њом не треба претеривати и јести претерано слана јела. То може временом изазвати врло непријатне последице.

НЕУРЕДНОСТИ У МЕНСТРУАЦИЈИ. — Многе жене мисле да је неуредна менструација, која се не јавља редовно сваке четири недеље (28 дана) штетна и опасна по здравље, па чак и симптом неке теже женске болести. То није тачно. Ништа не значи ако се менструација јавља нешто раније, па чак ни менструација је после свака 22 дана не значи још никакву болест, под претпоставком да је цео остали организам иначе здрав. Исто тако ни јака менструација која траје осам дана још не значи никакво обољење. Малокрвне жене у сваком случају морају мало већу пажњу поклонити менструацији. Оне морају узимати гвожђа и за време менструација, и о могућству, остати у постељи ради потребног одмора.

Хигијена органа за кретоок

Нега срца

Срце је најважнији део човечјег тела. Кад престане рад срца, настаје и прекид у кретоку, а тиме престаје довођење у тело за живот потребних састојака. Зато прекид рада срца увек изазива смрт.

Нега срца састоји се у томе да од срца не захтевамо сувише. Ако радимо какав тежи посао, делови човечјег тела који тај посао раде, требају више крви, да би се снабдели са више хране и кисеоника. Срце мора тада више да ради да би томе делу тела довело више крви. Срце може свој рад да повећа у извесним границама без штете по њега самог и организам. Али ако се та граница прекорачи, тада срце пати од тога и може имати кобних последица. Зато се ваља чувати неумерености и претераности у послу.

На срце делују неповољно: уживање алкохола, кафе, чаја, пушење, неумереност и неке заразне болести, неспавање и неке заразне болести. Зато се треба свега тога чувати. Рад и одмор нека су добро подељени. Нерад, поред обилне хране, такође шкоди срцу. Тада срце зарасте у сало и није у стању да покаже ни најмањи отпор.

Обољења срца настају код разних заразних болести и реуматизма. Тада оболе срчани залисци (капци) те се не затварају потпуно и тиме се чине сметње кретоку. То доводи до прошириења, упаљења срца. Човек са срчаном маном није способан за рад. Зато је потребно чувати се разних обољења и код сваког обољења обратити пажњу на њену срца.

ПРЕТПЛАТНИЦИМА „ПРАВДЕ"

Администрација „Правде" моли све претплатнике „Правде" да поступају на следећи начин:

Претплату да шаљу најдаље до 10 у месецу; чековне уплатнице да набаве на својој пошти уз цену 0,25 дин. и да новац упуте на наш чековни рачун број 53.220 (тај број је забележен на врху прве стране нашег листа).

Своју адресу да пишу читко, потпуно јасно, и да стално поред адресе ознаку да ли су стари или нови претплатници или накнадно шаљу претплату пошто је било обустављено слање листа. Треба ставити поред адресе према томе ово: нови, стари, обустављен.

Мењање адресе може бити само, ако се претплатник у новом месту определења задржава дуже од месец дана. У том случају јавити и стару и нову адресу.

Лист ће се слати по пријему претплате.

РОМАН „ПРАВДЕ"

ЏОН ГУДВАЈН

WORLD COPYRIGHT BY ATLAS PRESS

130

— Молио бих господина државног тужиоца да сачека свој ред, казао је судија мирно. — А ви, мистер Гренџер, ви ми више не морате одговарати. Ви сте вашу дужност извршили под веома тешким околностима. Ваша је једино пребацује што нисте ухапсили оптуженога. А да вам се дала прилика да продужите истрагу, ви бисте имали у спеха.

— Свакако! — казао је наредник Хов.

— Да ли сте после хапшења мистера Челмера, продужили истрагу?

— Не, после 12 октобра, када је ухапшен разрешен сам од те дужности.

— Ви сте по наређењу ваших претпостављених стављени на расположење до завршетка суђења?

— Да!

Овај део испитивања сведока учинио је мучан утисак на све присутне. Виши полициски надзорник мистер Гатри седео је, суморна израза недалеко од места, које је заузимао његов потчињени — наредник Хов. — за време испитивања.

— Ви сте, наредниче, у овом случају показали велику дозу слабог расуђивања... — казао је Хову са ироничним осмехом главни државни тужилац мистер Стенфорд.

Наредника Хова то ни најмање није збунило. Изазивачки је посматрао мистера Стенфорда.

— Да, казао је он смелим гласом, знам да сам у овом случају учинио озбиљно пропуштање. Учинио сам грешку, за коју сам спреман да поднесем све последице!

Главни државни тужилац је био очигледно изненађен овакавим одговором, али није реаги рао. Изгледало је као да ипак има извесног поштовања према овом сведоку.

— Оставићемо то и вратићемо се на револверски метак који сте нашли у зиду шупе. Јесте ли нашли и чауру тога метка? Да ли вас је неко упозорио на тај метак? — упита државни тужилац.

— Чауру нисам нашао, а метак ми је показала мис Соња Нел, која га је и открила.

— Тако? Она вам је показала метак. То је, свакако врло проницљива дама. Одличан сарадник... Је ли она нашла и трагове крви на камењу? А закључак да је метак прво погодио једног човека, а затим се зарио у зид шупе — да ли је и тај за закључак њен?

— Не? То је мој закључак.

— Ваш! А сада ми одговорите на друго питање: када се оптужени после убиства Бенистера Кута вратио у Кингс Елм и када је изнео свој алиби, јесте ли се интересовали да ли има револвер код себе?

— Да, јесам.

— А да ли је имао револвер?

— Не!

— А одакле ви то знате?

— Претресао сам га.

— Ви сте га претресли! То сте учинили пре него што сте сазнали за онај метак у зиду шупе?

— Да, јер тај метак сам нашао тек сутрадан.

— А зашто сте оптуженог претресли, када га нисте ухапсили?

— Зато, што је тако захтевао сам случај... Било ми је јасно, да су се ноћу 5 октобра до годила два убиства. Пуцањ...

— Ја вас нисам питао за другог убиство. Питам вас, зашто сте претресли оптуженог, а нисте га претходно ухапсили. Ви немате то право...

— По званичној дужности то ми право не може нико оспорити, господине. Питао сам га да ли има револвер код себе. Казао ми је да нема, нашто сам га претресао. Он ми је, шта више, сам казао да то учиним и стога је тај претрес био само формалан.

— Формалан! — чудио се мистер Стенфорд. — Дакле према томе, он није имао револвер у тренутку када сте га претресли. И није се бунио због тога?

— Није. Напротив, смејао се...

— Смејао се! А јесте ли се и ви придружили његовом смеху?

— Чини ми се да јесам... — одговорио је наредник Хов.

Смех је одјекнуо судницом. Главни државни тужилац због тога је протестовао.

— Врло комична ситуација, после свирепог убиства! — казао је он јетко. — Јесте ли, наредниче, приметили да је оптужени за време ваше истраге био хладнокрван?

— Да. Та га хладнокрвност није напуштала ни за један тренутак.

— Ви, дакле, нисте нашли револвер. То се бар, види из вашег записника. Јесте ли га упитали, да ли је имао обичај да носи револвер?

— Нисам га то питао.

Главни државни тужилац учео је затим један акт. Гласно је прочитао текст полицијске дозволе у којој се каже, да Бриан Челмер може да носи револвер система Вебли калибра 7.65, број 677683. Ова дозвола издата му је пре годину дана.

— Имао сам препис те дозволе. — одговорио је Хов. — Осим тога мистер Челмер ни за један тренутак није порицао да има такав револвер. Рекао ми је да је тај револвер узимао само за време својих путовања, када је собом носио дијаманте од велике вредности.

— А зар она критична ноћ није за њега такође претстављала опасност? Још једно питање само, наредниче. Знате ли шта се догодило са тим његовим револвером и где се сада налази? Јесте ли икада видели тај револвер, који нисте нашли код оптуженога?

— Нисам га видео!

Главни државни тужилац мистер Стенфорд овим је завршио своје испитивање.

Праћен полугласним шапатом, Хов се повукао и заузео место у дворани.

Судија је на то прекинуо суђење, заказавши наставак за сутра, у 10-40 часова.

(Наставиће се)

ЗАБАВНИ ДЕО

Аутоматска колевка

Шта раде комотне америчке мајке са својим бебама

У Америци постоји читава легија стручњака који се баве искључиво проблемом неге и васпитања одојчади пошто америчке мајке немају много времена за то. Ти стручњаци стално проналазе нове методе како би се нега одојчади што више модернизовала.

Колевка за децу изишла је из моде у целоме свету, па и у Америци. Но настала је ренесанса колевке у Америци. Мајке су пронашле да је најбоље да се дете успава или умири кад плаче ако се оно љуља у колевци. Али колевку љуљати није лака ствар. Мужеви неће да љуљају децу, јер су заузети спортом, а жене опет одлазе у дансинг и биоскоп, углавном — дете никоме неће да љуља.

Томе злу доскочио је један амерички инжењер који је пронашао епохалну ствар: аутомат ску колевку. Она је спојена са једним малим електричним мотором, који мајка или отац могу помоћу шалтера да ставе у покрет. Али колевка може аутоматски да функционише и кад родитељи нису код куће. Крај колевке се налази један микрофон. Кад одојче почне да плаче ,микрофон својим таласи ма звука ставља у покрет мотор и колевка се љуља. Престане ли мали Јенки да плаче, престане и аутоматско љуљање колевке. Једном речју, савршен изум!

Америчке мајке, научене на комодитет, одушевљено су поздравиле ову аутоматску колевку и купују је сада у огромним количинама.

⊙ ⊙

„КРАЉ КОПАЧА ЗЛАТА" УМРО КАО ПРОСЈАК. — У дому стараца у Лос Анђелосу умро је ових дана 65-годишњи Џон Свенсон. Овај човек, који је последњих година проводно живот у највећој беди и најзад доспео у дом стараца, важно је почетком овог века као један од најбогатијих људи у Сједињеним Америчким Државама. Свенсон је 1890 године постао копач злата у Клондајку и на Аљасци и имао велику срећу. Први рудник злата који је открио, дао му је за месец дана злата у вредности преко 15.000 долара. После је купио и друге рудник е и спекулисао на берзи, тако да је око 1900 године имао неколико десетина милиона долара. Али берза га је обогатила и — довела и до просјачког штапа. На берзи је изгубио сву своју имовину и најзад умро као бедник у дому стараца.

⊙ ⊙

МИСЛИ

Александер Енгел

Закон дивљих крајева је право јачега. Штета што је закон модерне вароши, право мудријега, дефинитивно пропао.

Кад неко каже да му је досадно, можете бити сигурни да је глуп.

Има људи који су жалосно смешни.

Кажу: бачени камен пада на онога ко га је бацио. Мало људи верују у то.

Клевета чак и преко усана хуље наилази на веровање, а похвала чак и од поштеног човека изазива сумњу.

Није усамљен човек кад је сам, већ је усамљен ако самоћу осећа у друштву с другим.

Многи људи се хвале да знају шта је љубав док они сами уопште нису способни за воле.

Рокфелер мрзи људе...

Амерички милијардер преселио се у своју зимску резиденцију на Флориди

Бекство од јавности

Њујорк, новембра

Џон Давид Рокфелер, стар 96 година, један од најбогатијих људи на свету, кога су лекари у последње време већ прогласили за сигурног кандидата смрти, здрав и чио, свеж и отпоран, преселио се сада из Леквуда, вароши америчких милијардера у своју зимску резиденцију на Флориди. И овога пута Рокфелер је путовао строго инкогнито, јер, како каже, мрзи људе и не воли да види ни једно страно лице у својој близини.

О Рокфелеру се у последње време говорило да је услед кризе у Америци много изгубио од свог огромног богатства. То „много" је за Рокфелера ситница. Јер он још увек има неколико десетина милијарди и држи с правом титулу рекордера милијардера у Америци. Рокфелер је у своје време био први човек у Сједињеним Америчким Државама, који је прешао границу једне милијарде долара.

Рокфелер је и данас неизмерно богат човек. Он сам признаје да не зна тачно колико му је укупна имовина. То и није лако утврдити, јер се његова имовина налази у предузећима, банкама, акцијама и рудницима, а све то из дана у дан мења вредност. Ипак, приходи Рокфелерових предузећа су и данас огромни.

Рокфелер је познат као један од највећих добротвора садашњице. Израчунато је да је он до сада у разне добротворне сврхе дао преко 575 милиона долара. При томе тај амерички богаташ и особењак никада није тежио за луксузом, био је увек строг моралиста и сам жи вео невероватно скромно.

Сада је Рокфелер у своме дворцу у Ормонд Бичу, у Калифорнији. Пред његов одлазак из Леквуда било је гужва, па је чак и полиција морала интервенисати. Када се сазнало да Рокфелер путује за Калифорнију, огромна маса света се сакупила на железничкој станици у Леквуду. Народ је био жељан да види старог милијардера, који се иначе никада не показује пред светом.

Кад је Рокфелер сазнао за ове припреме манифестација, које он нимало не воли, одложио је свој пут и наредио да му се ноћу у Леквуду припрема сепаратан воз, како би са својом породицом и послугом могао непримећено отпутовати.

Маса је негодовала и с неким правом тражила да се Рокфелер појави. Умало се манифестације нису претвориле у демонстрације и најзад је и полиција морала доћи да растури месу.

Али ако је Рокфелер у Леквуду и избегао јавност, у Ормонд Бичу му то није пошло за руком. Кад је дошао сепаратан воз и из Пулманових кола изишао стари милијардер, нашао се пред читавим низом фотографских апарата. Најодлучније је одбио да даје изјаве новинарима..

Новинари који су га снимили кажу да је Рокфелер веома свеж, лако корача и не даје утисак старца од 96 година. Најбогатији Американац се нада да у свом летњиковцу на Флориди неће морати да гледа стра на лица око себе..

Свет 2050 године

Преимућства новог доба у коме техника неће постојати

Разговор са славним енглеским романсијером Х. Џ. Ведсом

Лондон, новембра

Новинари су нашли славног енглеског романсијера Х. Џ. Вел са у студију лондонске филмске фабрике у коме се снима његов нови филм „Како ће се будућност формирати". Писац је веома љубазно примио новинаре и опширно им причао о изгледима човечанства и света за наредних 100 г. и о преимућствима нове епохе човечанства, у којој неће постојати више никакве техничке творевине. То је омиљена утопистичка тема великог писца. Х. Џ. Велс је уверен да то доба без технике мора ускоро доћи и тада ће за цео људски род настати бољи и лепши дани. Мрак и терет цивилизације замениће сунце неограничене људских слобода. Велс о томе са заносом прича новинарима:

— Већ кроз тридесет година, дакле 1965, појавиће се прва диловска реакција на техничке творевине света. Облакодери Њујорка, банкарске палате Лондона, сви споменици Европе биће срушени, ишчезнуће са земљине површине као да их никада није ни било. Огромне електричне централе да увек ће обуставити своје моторе и турбине. Међу људма ће у прво време завладати страховита паника због тога, долазиће до тешких сукоба, у којима ће се манифестовати сва себичност и грубост појединаца и масе. Настаће тешки дани за свакога, али то ће бити у истини чистилиште, кроз које ће цивилизацијом и културом толико намучено човечанство најзад доспети из пакла у рај.

Кроз стотину и неколико година, отприлике око 2050, настаће бољи срећнији живот за човечанство. Процес пропасти хипертехнизоване културе биће завршен. Окови и шаблони ће нестати. Привредна култура да нашње Европе изгубиће сву сво ју драж код људи. Настаће епо ха једноставности, природности, искрености и људске доброте. Хришћанство ће се одржати — са задоцњењем од 2050 година! — у целини.

На тај начин око 2050 године човечанство ће сасвим сигурно живети таквим животом каквим никада дотле није живело. Сунце среће и благостања сјаће на све људе подједнако. Болови, патње, глад и беда неће постати и за доцнија покољења биће то само апстрактан појам из давно минулих времена.

Човек двадесетпрвог века жи неће само за уметност и лепоту, пошто ће његова душа проћи кроз огромне промене. Неће више тежити за златом и уложима у банци, неће спекулисати на берзи и неће нагомилавати блага која у гроб са собом и онако не може понети. Онда ће сав свој живот уредити тако да га до смрти лепо и пријатно проведе.

Велс ново доба човечанства назива: прва ера човечности..

ФУТБАЛ ПРЕ ШКОЛЕ! — Гимназијалци у америчкој вароши Глустер (држава Њу Џерси) ступили су ових дана у штрајк. Они су то учинили стога, што налазе да су преоптерећени учењем и не могу довољно да тренирају за фудбалске утакмице. Тим глустерских гимназијалаца је однео већ неколико лепих победа у међуградским утакмицама и стога су и многи грађани са симпатијама поздравили њихов штрајк.

Гимназијалци сада траже да им се посећивања школе дозволи да тренирају на фудбалском игралишту. Они предлажу време од 8—10 часова. Не маре да после, уморни и исцрпљени слушају предавања својих професора...

ДОПИСНИК ИЗ ПРОВИНЦИЈЕ. — Уредник једног већег америчког листа није био задовољан са радом свога дописника у Кому (држава Колорадо), јер је у својим дописима упорно изостављао имена лица, која је помињао у вези са својим извештајима. Уредник му је поручио да ће му отказати, ако у будуће не буде у својим дописима наводно и имена грађана из своје вароши.

Неколико дана доцније, локални дописник је послао овај извештај.

„Комо, 29 октобар. — Овде је беснела незапамћена бура. Гром је ударио у шталу фармера Хенри Вилсона, и убио ње гове три краве, по имену Џеси, Лиси и Мери..."

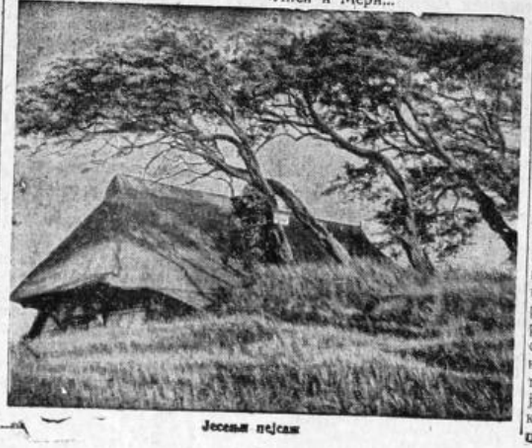

Јесења пејсаж

НАША МАЛА ЕНЦИКЛОПЕДИЈА

МАЛЕ ПОУКЕ И ЗАНИМЉИВОСТИ

Бечве су чакшире од белога сукна црним гајтаном украшене. Носе се у Галичнику.

▲ ▲

„Враголана" је био један од првих шаљивих и политичкосатиричних листова у Србији који је излазио 1871 године у Београду. Најбољи сарадници су му били Милован Ђ. Глишић, Ђура Јакшић. После годину дана излажења уредник листа М. Ј. Никетић био је ухапшен, а лист престао да излази.

▲ ▲

У античко доба име Љубљане је било Емона. Она је била насељена вероватно већ више од 2000 пре Христа. 34 пре Христа постала је римска колонија. Вековима су Римљани ту чували непријатељске таоце.

▲ ▲

Жаба игра доста често важну у логу у народном врачању. Кроз жабу се, изгледа, манифестује неко велико женско божанство. Жаба је неприкосновена и не сме се убити. Често се помиње у народним сказкама и приповеткама.

▲ ▲

Аромуни су по језику део румунског народа који станује на левој обали Дунава. Аромунске групе су: Црновунци, Власи, Ку повласи, Каравласи, Цинцари, Карагуни и Ћифи (Ћирибирци). Они полагано ишчезавају и претапају се у Словене.

⊙ ⊙

ТРИСТАН БЕРНАР КАО ШТЕДЉИВ ЧОВЕК. — Славни француски драматичар Тристан Бернар воли да прича ову анегдоту из свога живота:

— Кад сам још био млад, имао сам уштеђених неколико хиљада франака. Однео сам их у француску Народну банку. Сваког дана поносито сам пролазио поред зграде банке и са задовољством посматрао војника са пушком који је шетао пред улазом. Војска чува мој новац! Како је то дивно!

Али, да будем искрен, новац није дуго остао у банци. Једне недеље сам извадио сто, друге недеље две стотине франака и тако је уштеђевина најзад отишла до ђавола...

Једног вечера прошао сам поред Народне банке, застао пред војником и рекао му:

— Хвала, пријатељу, можете ићи кући! Нема више шта да чувате!

⊙ ⊙

ОБАВЕЗЕО УЧЕЊЕ ПЛИВАЊА ЗА ЧЕХОСЛОВАЧКЕ ЂАКЕ. — Ове школске године ступила је у Чехословачкој на снагу нова наредба, по којој школска деца морају обавезно да уче пливање. Часови ће се давати у оквиру часова гимнастике, у базенима варошких купатила. Ђаци ће на крају школске године полагати испит из — пливања.

⊙ ⊙

СВАКА ЕНГЛЕСКИЊА КУПУЈЕ ГОДИШЊЕ ШЕСТ ПАРИ ЦИПЕЛА. — У Лондону је недавно приређена велика изложба ципела. На изложби су стручњаци одржали занимљива предавања о ношњи ципела и навели да Енглескиње од свију жена на свету, па и од Парижанке, више троше новац за ципеле. Просечно свака Енглескиња купује годишње шест пари ципела. И најсиромашнија радница одваја од својих уста само да би бар двапут годишње променила ципеле. Ова суј ета енглеских жена може се објаснити тиме што енглески муш карци почињу женску лепоту да цене — од ногу.

ПОШТАРИНА ПЛАЋЕНА У ГОТОВУ

ЦЕНА 1 ДИНАР

ПРАВДА

Број 1.193
Година XXXI

ЧЕКОВНИ РАЧУН КОД ПОШТАНСКЕ ШТЕДИОНИЦЕ БРОЈ 34220
ТЕЛЕФОН АДМИНИСТРАЦИЈЕ И ОГЛАСНОГ ОДЕЉЕЊА 25-551

БЕОГРАД, СРЕДА 25 децембар 1935
Влајковићева улица 8

МЕСЕЧНА ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ 20 ДИН. ЗА ИНОСТРАНСТВО 50 ДИН.
ТЕЛЕФОНИ УРЕДНИШТВА 25-552 25-553 25-554 25-555 25-556 25-557 25-558

Рукописи се не враћају

„Италија с узбуђењем прати развој догађаја"

Римска штампа алармира јавност да је ситуација ванредно критична

У Лондону и Паризу посматрају се мирно догађаји, у Риму врло нервозно

Много се прецењује утицај Енглеске

(Написао генерал Едвард Л. Спирс, члан Доњег дома)

Генерал г. Спирс спада данас у ред водећих саветодаваца енглеске владе за питања спољне политике. Г. Болдвин га цени као једног од најбољих познавалаца актуелних проблема међународне политике.

У минулој изборној кампањи енглеској имали смо прилике да се сретнемо са једном новом појавом: у свима питањима спољне политике опозиција се, такорећи, сасвим идентификовала са владом а унапред је било решено да се за време избора не подвлаче никакве спољнополитичке несугласице између владе и опозиције. Борба за нов парламент ограничила се само на спорове у унутрашњој енглеској политици. Шта то значи? То значи да је Енглеска, онако у целини како стоји, јединствена кад је реч о важним проблемима међународне политике и да наступа пред међународни форум увек једнодушно као један човек.

И баш то чини да влада г. Болдвина, упркос недавном паду сер Самуела Хора, наставља да корача оним путем који је већ у почетку себи одредила у интересу светског мира.

Г. Болдвин је, већ у почетку, изјавио да енглеска влада неће попустити у своме раду што би могло допринети јачању мира и што би послужило брзом и повољном решењу афричког конфликта. Пад Хора не значи да ће енглеска влада у спољној политици мењати правац. Енглеска се, после рата, толико ужасила у европску политику и солидарисала са идејом европске политичке сарадње да ни отсада не може водити неку партикуларну, изоловану спољну политику.

Из овога произилази да ће Енглеска и даље остати верна Друштву народа и равнати се по његовим начелима. Сва важнија међународна питања Енглеска ће са осталим чланицама Друштва народа увек решавати само у оквиру Друштва народа. Г. Болдвин сматра, и данас, да је Женева најсигурнија и најреалнија линија за одржавање европскога мира, а то је, бесумње, најважнији и први за задатак свију европских државника, на челу са енглеским државницима.

У том смислу, политика енглеске владе се неће мењати, па се она зато није одрекла ни идеје о решењу средњеевропског проблема. Енглеској влади је у интересу да се тај проблем ускоро, и повољно, реши. Енглеска сматра Средњу Европу као стожер мира у Европи. Циљ енглеске политике је да се територијални интегритет у Средњој Европи очува, јер само тако ће моћи бити очуван и мир у том делу европског континента.

Први најбољи корак у циљу појачања безбедности и мира у Средњој Европи биће проширење Локарнског пакта, што ће Енглеска предложити, уверена да ће се Француска њеном предлогу без поговора прикључити. Садашња ситуација ствара по изискује извесну ревизију појединих форми Локарнског пакта, али да се при томе принципијелни темељи тога пакта не дирају. Жели се само да се добије шира база за заједничку кооперацију свих заинтересованих земаља, које су вољне да пруже најбоље гаранције за мир.

Изгледи за будуће политичке догађаје у Европи су, упркос још увек велике затегнутости у вези са абисинско-италијанским сукобом, данас повољнији него икада до сада и ми немамо право да се одајемо здравом оптимизму: Енглеска влада води и сада политику, која изискује и заслужује поверење свих миољубивих европских држава. Данашња влада мора остати, и до краја спровести велики програм европског мира. Да се, неком несрећом деси да данашња влада у Енглеској ослаби и напусти своје место, то би мање-више догађај од важности за унутарњу енглеску политику, колико би то био велики губитак за целу Европу. Процес њеног смирења би пратио томе, опет, био осујећен на дуговлачење.

С тим у вези налазим за потребно да нагласим ову важну чињеницу: многи прецењују утицај енглеске политике на европску и међународну политику. Уплив Енглеске, у том погледу, често се сувише високо оцењује. То не треба чинити. Кад би Енглеска била толико моћна, да самостално управља међународним догађајима, онда се она не би толико грчевито и истрајно придржавала своје политике према Друштву народа.

Принципијелни циљеви енглеске владе у спољној политици остају, дакле, исти као и до сада. Сложеним и јединственим интересима британске царевине данас најбоље одговара међународна политика која се може водити у оквиру Друштва народа. Женева је од велике користи и по Велику Британију и, када се Енглеска придржава Женеве, она у ствари служи и својим интересима. Није ту реч о неком алтруизму, већ и о практично схваћеној политици.

Аутаркичка политика се не може водити у Друштву народа, то Енглеска прва увиђа. Стога је претерано свако тврђење, које иде за тим да Енглеска, преко Друштва народа, намеће осталим члановима те међународне организације своје предлоге и вољу.

Енглеска наглашава да у Друштву народа не учествује због тога да осигура себи доминантни утицај, већ зато што у Женеви види данас једино могући и реални услов не само за сложну политичку, већ и за привредну сарадњу и рад на општем просперитету народа.

Ми, Енглези желимо да водимо политику мира у најплеменитијем смислу те речи и мислимо да доста можемо са своје стране дати за остварење тога циља. И зато се бринемо за све европске проблеме, специјално за Средњу Европу, независност и самосталност Аустрије и све друге факторе од којих зависи европски мир. Уверен сам да је енглеска политика мира у ствари и најидеалнија европска политика мира.

Пред растурањем наоружаних лига у Француској

Париз, 24 децембар

У току генералне дебате у сенату о наоружаним лигама, социјалистички сенатор г. Бетуа у свом говору тражио је да се што пре усвоје закони о тим лигама како би се приступило њиховој примени и спречили у будуће слични догађаји какви су се одиграли у Лиможу.

После говора сенатора г. Молинија, сенат је одбио амандман којим се растурање лига ставља у надлежност судских власти и усвојио предлог одбора да се лиге растурају путем декрета.

У кулоарима сената се изјављује да је сенат са 179 против 111 гласа одбио амандман о лигама, пошто је председник сенатског одбора за правна питања био против тога амандмана, док је министар правде г. Берар заступао гледиште да се амандман усвоји не постављајући ни том питање поверења.

После тога дизањем руку усвојен је предлог сенаторског одбора за правне послове, по коме се распуштање оружаних политичких формација подвргава потпису претседника Републике у вези са одлуком министарског савета.

У области Тембиена покопиле су се крваве битке

И С ЈЕДНЕ И С ДРУГЕ СТРАНЕ ИМА МНОГО ЖРТАВА

Милански дисков осећује гвоздене бурме, којима су замењене златне

Лондон, 24 децембар

У току јучерашњег дана дошло је до велике битке у области Тембиена, на 50 километ. западно од Макала. Италијани тврде да су у тој битци остали пуни победници, а са абисинске стране наглашавају да а бисинске трупе нису напустиле сво је положаје и да су чак шта више предузеле офанзиву на штету Италијана, тако да је према обострани извештајима запоседнуто доста кровне битке. Италијанске трупе сачињавале су бели војници и одреди аскарије. Абисинске трупе биле су у јачини од 5.000 војника.

Рајтеров дописник са италијанског северног бојишта јавља о битци код Маријама следеће податке: Италијански војници продужујући чишћење терена дошли су у сукоб са абисинским предстражама покушавајући да их заобиђу, али су абисинске трупе добиле појачање и дале јак отпор. Битка је трајала све до 13 часова и ни за једну страну не може се рећи да је однела победу. Абисинци су покушали да нападну лево италијанско крило и том приликом је дошло до борбе прса у прса. Италијани су употребили јаку митраљеску и артилеријску ватру као и бомбардовање из авиона, па су после тога успели да Абисинце отисну и о њиховом губитку, тако да су том приликом Абисинци имали врло знатан број жртава. Италијанским трупама командовао је Фиторари стар свега 12 година а син десетасмаца Ајелу.

АБИСИНСКЕ ЖРТВЕ У ОБЛАСТИ ЕДА МАРИЈАМ

Асмара 24 децембар

Агенција Стефани јавља:

У јучерашњим борбама у области Еда Маријам Квочам, Абисинци су изгубили 600 мртвих и око хиљаду рањених.

Италијански престолонаследник и принцеза од Пијемонта врше смотру јединица које одлазе на афрички фронт

Једва једном се и Београдска општина сетила да чува стари лик свога града. Конференције су одржане, говори такође. И забележени. По старом, освештаном (и извештаном) обичају да не буде све то?

А овај престони град има толико знаменитости да би многу његову старину требало чувати. И не због какве „егзотике" ради туриста него због овога народа, просветно наше будућности, и националне славе.

Али овде је испоскорењени обичај само почети и то у закаснело доба, и ништа више не учинити.

Јавност не зна да ли је било неспоразума око избора културних људи за тај културни посао? Да није која „виспока, угледна, компетентна" личност увређена што она није повела тај „крупни посао"?

Београд повлашћен. Београд успомена на пожртвовања националних великана, треба чувати законом, не бригом и путоказима одбора чије су судбине добро познате.

ДИПЛОМАТСКЕ ПО СЕТЕ Г. ЛАВАЛУ

Г. Черути је г. Лавала обавестио о одлуци великог фашистичког савета

Париз, 24 децембар

Недеља католичког Божића почела је разним дипломатским сусретима у министарству иностраних послова. Први гост г. Лавалов био је италијански амбасадор г. Черути. Ово је прва посета италијанског амбасадора после заседања великог фашистичког савета на коме је, као што је познато, било одлучено да се не даје непосредан одговор на француско-британске предлоге. На састанку Лавал—Черути несумњиво је било речи о италијанско-абисинском сукобу.

После тога грчки посланик у Паризу г. Политис посетио је г. Лавала и предао му орден великог крста реда Св. Спаситеља којим га је одликовао Њ. В. Краљ Ђорђе Други. Још приликом боравка у Паризу, Њ. В. Краљ Ђорђе на састанцима са Председником републике, председником министарског савета и другим позитичким личностима, дао је доказа своја велики пријатељства према Француској. Данашња свечаност предаје одличја г. Лавалу само је још један доказ пријатељских веза између Француске и Грчке.

По том је дошло опет до једног важног састанка, наиме између г. Лавала и турског министра иностраних послова г. Ружди Араса који је пратио турски амбасадор у Паризу г. Суад - Удока г. Ружди Араса у међународној дипломацији је познатаната Претставник Турске у Друштву народа, г. Ружди Арес је један од најутицајнијих чланова Ова бора историје. Њему је стављено у задатак да потражи начине за мирно решење италијанско-абисинског сукоба, па се верује да је на данашњем разговору са г. Лавалом дошло до значајних констатација. Томе треба придодати и то да је Турска члан и Балканског споразума.

Исто тако један од важнијих догађаја у међународној политици је несумњиво именовање г. Идна за министра иностраних послова Велике Британије. Г. Идн ће своју дужност званично преузети вероватно у току сутрашњег дана. Он је данас отпутовао за Сендрингам, где се сада налази британски Суверен и где ће се одржати седница приватног савета на којој ће се потврдити његово именовање.

Британски министар председник г. Болдвин данас је отпутовао на своје приватно добро где ће провести божићне празнике и Нову годину.

Бивши министар иностраних послова сер Самуел Хор, који је поново дошао у Швајцарску на одмор, није хтео да да никакве изјаве представницима штампе.

Сер Самуел Хор остаће у Швајцарској до свог пуног оздрављења.

АБИСИНЦИ СПРЕМАЈУ ГЕНЕРАЛНУ ОФАНЗИВУ НА СЕВЕРНОМ ФРОНТУ

Џибути, 24 децембар

Дописник Рајтерове агенције сазнаје да Абисинци за ову недељу припремају генералну офанзиву на целом северном фронту. Та офанзива почеће се развијати у долини Скире и пренеће се на сву ширину абисинског северног фронта. У долини Скире већ сада се налази 30.000 абисинских војника, спремних за борбу. Они су снабдевени најновијим пушкама, митраљезима и пољским батеријама, а имају огромне количине резерве у ратном материјалу.

У италијанским војним круговима влада бојазан да се италијанске трупе на северу неће моћи одупрети великој навали непријатеља и да ће се војска морати повлачити дуж целога фронта.

Велики одреди абисинске војске марширају сада и на путу Сокота-Аџуа, у средњем делу области Гембиен. Већи одреди Абисинаца још су у Десна према Макалу. Те трупе ће се окупљати на високо равни планине у провинцији Ендерта, одакле ће се лако моћи почети офанзива већег стила.

ИТАЛИЈАНИ САДА ИМАЈУ 3.800 РАТНИХ АВИОНА

Рим, 24 децембар

Државни секретар за ваздухопловство генерал Бале извршио је на римском аеродрому преглед нових усавршених италијанских авиона за бомбардовање, који могу да превале 550 километара на сат. Ти авиони се знатно разликују од ранијих италијанских бомбардера. Ови нови авиони ће бити сада транспортовани у Абисинију.

„Борнале д' Италиа" тим поводом пише, да Италија данас располаже са укупно 3800 ратних авиона, од којих су само 350 у Источној Африци на фронту.

Генерал Бале је предложио г. Мусолину да се број авиона још појача, а њихов капацитет побољша и усаврши.

СОВЈЕТСКА И ЈАПАНСКА ШТАМПА О ИМЕНОВАЊУ Г. ИДНА

Московска „Правда" пише:

„Ми поздрављамо долазак г. Идна, јер познајемо његове велике дипломатске врлине. Именовање г. Идна је у великој мери изменило и побољшало међународну политичку ситуацију, а у исто време допринело јачању угледа Друштва народа".

Совјетски листови тумачу из Токија, да се и јапански листови опширно баве именовањем г. Идна. Јапанска штампа сматра да ће „Идн промени политике" Велике Британије на Далеком Истоку, а нарочито држање према Јапану. Јапански листови су мишљења да се проблеми Далеког Истока не могу решити у Женеви и да г. Идну не иде нада иницијатива за решавање тог важног питања.

ЧЕСТИТКА Г. РОЗЕНБЕРГА Г. ИДНУ

Женева, 24 децембар

Генерални потсекретар Друштва народа г. Розенберг, који привремено врши дужност одсутног генералног секретара, упутио је Идну депешу, којом честита именовање за министра спољних послова.

НА ЛИБИСКОЈ ГРАНИЦИ НИ ЈЕ БИЛО СУКОБА

Александрија, 24 децембар

Рајтер јавља:

Официри одреда краљевског ваздухопловства у Мерсаматроуху одлучно демантују вести да је на либиској граници дошло до сукоба из међу енглеских и италијанских војника.

МАЂАРСКИ ЛИСТОВИ О Г. ИДНУ

Будимпешта, 24 децембар

Листови сагласно констатују, да именовање г. Идна значи само по себи поштрење енглеске политике санкција и победу гледишта

Г. Ружди Арас

које је г. Идн заступао у Паризу.

У вези с тим листови верују да енглеска влада неће предузимати никакве кораке код мађарске владе пошто је Мађарска већ принципијелно одбила свако учешће у примени санкција које је наредило Друштво народа.

Г. ИДН НЕЋЕ СПРОВОДИТИ ПОЛИТИКУ САНКЦИЈА ДА БИ МОГЛО ДОЋИ ДО ПРЕКИДА

Лондон, 24 децембар

У обавештеним круговима тврде се да је неоснована вест да је Велика Британија саопштила Француској, да г. Идн неће водити политику санкција дотле да дође до прекида.

Г. МУСОЛИНИ ЗАДОВОЉАВА КОРПОРАТИВНОМ АКТИВНОШЋУ

Рим, 24 децембар

Агенција Стефани јавља:

Министар-претседник г. Мусолини примио је инспекторе корпорација, који су поднели извештај о радним врстама корпоративне активности. Г. Мусолини био је задовољан резултатима досадашњег рада и дао извесне директиве за што веће усавршавање националне корпоративне организације.

ПРИЛОГ ПРИНЦА И ПРИНЦЕЗЕ ОД ПИЈЕМОНТА

Напуљ, 24 децембар

Принц и Принцеза од Пијемонта приложили су нов дар у злату, поводом акције за одбрану од санкција, свежањ од три златне новчанице, у тежини од 5 килограма.

БРОЈ МРТВИХ И РАЊЕНИХ НА ОБЕМА СТРАНАМА У БИТЦИ КОД АДИ АБДИА

Асмара, 24 децембар

Са италијанске званичне стране саопштава се сада да су Абисинци имали у битци код Ади Абдиа-а око 800 мртвих. Преко хиљаду Абисинаца је рањено и они су сви заробљени од стране италијанских трупа. Италијани су имали 5 мртвих бедих официра и 3 тешко рањена. Осим тога имају међу рањеним и око стотину Аскара.

Битка код Ади Абдиа није трајала, како је јављено у ранијим саопштењима, два дана већ пуна три дана.

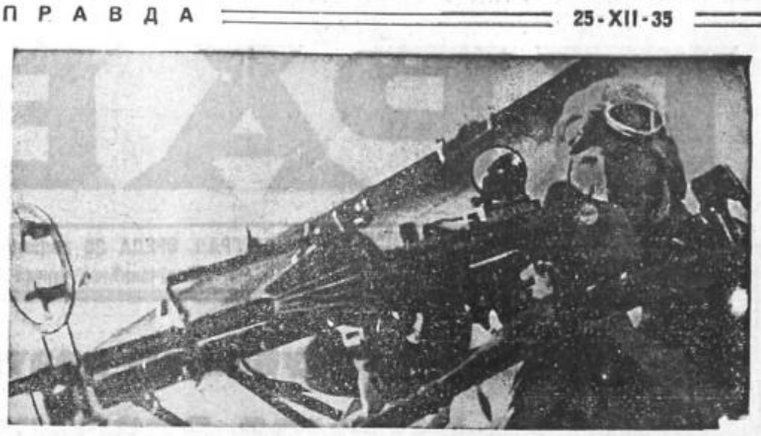

Један италијански авијатичар прегледа митраљеза на авиону пред полазак у борбу

БРИКСЕНСКИ БИСКУП Г. ДР. ГОЈЕЛЕР СТАВЉЕН ПОД ВОЈНУ СТРАЖУ ЗБОГ ОДВРАЋАЊА ВЕРНИКА ДА ДАЈУ МЕТАЛ ДРЖАВИ

Беч, 24 децембар

Хришћанско-социјални „Рајхспорт" доноси вест, да се бриксенски кнез бискуп г. др. Јоханес Гајслер налази од 15 о. м. под војном стражом, зато што је једним циркуларним писмом упућеном клиру бриксенске дијецезе умолио свештенике, да одустану од пропаганде за прикупљање метала држави, пошто је то задатак фашистичке странке. На ову вест додаје хришћанско-социјални „Војнајц Велтблат" изванредно оштар коментар против Италије, какав у овој форми није изашао већ неколико година из у једном органу који стоји блиску владе.

Лист пише, да се италијанска влада, правдајући рат против Абисиније, нарочито служи аргументом, да је овај рат борба за културу и за напредак у једној варварској земљи.

ФРАНЦУСКА АТЛАНТСКА ФЛОТА ОТПЛОВИЛА НА ЈУГ

Лондон, 24 децембар

„Стар" пише о одласку француске атлантске флоте на југ и верује да на основу такве чињенице може да се очекује значајан преокрет у држању г. Лаваља. Још пре 6 или 8 недеља г. Лавал је био умољен из Лондона, да француска одведе британској флоти у Гибралтару и у Александрији једно до два фрегата ка ратна брода. Г. Лавал је тада одбио овај британски предлог, али је својим пријатељима приватно изјавио да неће никакве гаранте са француске стране.

ИТАЛИЈАНИ СЕ ЖАЛЕ НА КОНЦЕНТРАЦИЈУ МЕЂУНАРОДНИХ КРАЊЕ ЛЕВИЧАРСКИХ ЕЛЕМЕНТА ПРОТИВ ИТАЛИЈЕ

Рим, 24 децембар

Ање јавља:

Питући о неуспеху париских предлога, „Борнале д' Италија" констатује да је француско-британски мандат дат на предлог Белгије сада пропао и да се питање италијанско-абисинског спора сада поново враћа Друштву народа посебно одбору 13-торице, у коме посебно влада анти-италијански дух. Лист даље наглашава да се против Италије концентришу међународни крајње левичарски елементи, који наочито устају против италијанских права на колоније у виду да стаде целу Европу против Италије.

ФРАНЦУСКА ШТАМПА ПИШЕ ДА ДОЛАЗАК Г. ИДНА ЗНАЧИ ПОБЕДУ ПРИСТАЛИЦА ДРУШТВА НАРОДА

Париз, 24 децембар

Вечерња штампа сматра да именовање г. Идна за британског министра спољних послова значе по беду пристаница Друштва народа.

„Тан" пише, да г. Болдвин није одбацио само француско-енглески предлог за регулисање спорног питања, него је чак био присиљен, да за своју политику помагања у смислу дужања оних који су за санкције, нађе и гаранте. Међутим питање забране извоза петролеја у Италију постаће врело тек у другој половини месеца Јануара.

„Журнал де Деба" верује да ће г. Идн посматра ствари будућности са једног другог а не искључиво женевског гледишта, које је тако често истицао за време док је био министар за Друштво народа.

Абисинци се надају да ће још у току ове недеље заузети Аксум и Адуу

Адис Абеба, 24 децембар

Званично се саопштава да је напредовање абисинских трупа дуж целога северног фронта и на једном делу јужног фронта настављено с успехом. Непријатељ се на целој линији повлачи и показује врло незнатан отпор. Пешадија Италијана се уопште не пушта у борбу, једино су тенкови и авиони непријатеља у акцији.

Абисинци су у борбама последњих дана имали приличне губитке али су губици Италијана много већи. У области Скире Абисинци на стављају своју офанзивну делатност и ту су успели да освоје неколико стратегиски важних места. Главни циљ абисинских операција на северном фронту је заузеће Аксума и Адуе. Постоје сигурни изгледи да ће те важни још ове недеље пасти у руке Абисинаца.

На јужном фронту трупе Раса Десте свакога дана напредују за 25 километара и освајају у области Огаден и Доло терен од непријатеља. Главни штаб јужне абисинске војске налази се сада у Дагабуру.

Не одговарају истини вести да су Италијани пре два дана са тенковима и авионима напали абисинске положаје код Сасабане. Ту се Абисинци утврдили и расположу великом војском.

ЈЕДАН ДЕМАНТИ „РАЈТЕРА"

Лондон, 24 децембар

Рајтер демантује једну вест из Париза, да је Енглеска убедила француску владу да министар спољних послова г. Идн неће терати политику санкција против Италије до крајних граница.

САСТАНАК ШЕФОВА ШТАБОВА БРИТАНСКЕ И ФРАНЦУСКЕ ФЛОТЕ

Лондон, 24 децембар

Вечерас је саопштено, да су у последње време одржавани састанци између штабова британске и француске флоте и војних власти у питању увајање војне помоћи на Средоземном Мору. Како се овде тврди војени су разговори у Паризу.

„Прес Асошеши" јавља да, тиме је познато, нису за сада предвиђени никакви нови разговори између поменутих штабова.

„Ивнинг Њус" извештава, да ће се по свој прилици повести слични разговори и између Енглеске и других земаља које су заинтересоване на Средоземном Мору.

Италијанска штампа сматра да је услед слома париског плана Европа запала у ратну опасност

Милано, 24 децембар

(Специјални извештај „Правди")

Италијанска штампа са највећим убеђењем прати развој међународне ситуације, нарочито после неуспеха предлога о миру Лавал-Хор, као и после именовања г. Идна за министра спољних послова енглеске владе.

Листови алармирају јавност да је ситуација постала напредно критична. Док ови листови доносе осако алармантне вести о критичној ситуацији, дотле други листови уверавају италијанску јавност да нема разлога за узбуђење.

Данашњи „Пополо д Италиа", који се сматра као најофицијелнији од свију италијанских листова, пише такође алармантно и сматра да се ситуација озбиљно погоршала.

„Пошто је план за који се залагао г. Лавал, пропао, Европа је запала у ону ратну опасност коју санкционисти желе пошто пото да извазову. Налазимо се сада на прекретници, где сваки мора да прими своју одговорност пред историјом и цивилизацијом. Ниже Италија она која сноси одговорност за изузетак париског плана о миру. Италија је хтела прво да се увери о озбиљности свога плана, јер је добро знала да још пре него што се приступило изради овога плана, Енглеска је ватрљала помоћ извесних држава Средоземног Мора за случај рата."

ЗБОГ ПРИМЕНЕ САНКЦИЈЕ ФРАНЦУСКИ ИЗВОЗ ЈЕ ПАО

Париз, 24 децембар

Агенција Стефани јавља:

Г. Алтерман, претседник француског савеза индустрије извоза, изјавио је да се услед санкција стање француских извозника знатно погоршало, као и то да му је претседник италијанске владе г. Мусолини пре годину дана изјавио да је имао намеру да укине царине за многе француске извозне објекте.

ГУБИЦИ ИТАЛИЈЕ И АБИСИНИЈЕ

Асмара, 24 децембар

Рајтер" јавља:

Према италијанском службеном извештају, Абисинци су у борбама које су у недељу вођене у Тембијену имали око шест стотина погинулих и хиљаду рањених.

Са италијанске стране погинуло је пет официра и рањено три официра и око стотину Аскара.

Огромна разлика у губитницима са једне и друге стране објашњава се тиме, да су италијанску акцију снажно помагали артиљерија и ваздухопловство.

Сарадња енглеског и француског ђенералштаба

Париз, 24 децембар

Јучерашња вест из Лондона да је тамо последњих дана дошло до важних састанака између заступника енглеског и француског генералштаба у међусобној сарадњи, у случају италијанског напада у Средоземном Мору, изазвала је изненађење у француској јавности, која до сада о овим преговорима ништа није знала.

Резултат ово састанка између заступника генералштаба дође се у главности и француска штампа због тога о томе пише врло кратко.

„Жур" вели да га ови преговори изненађују, јер се треба бојати да је француска влада изгледа прихватила енглески предлог о узајамној помоћи на Средоземном Мору.

САСТАНАК ШЕФОВА ЕНГЛЕСКОГ И ФРАНЦУСКОГ ГЕНЕРАЛШТАБА

Париз, 24 децембар

Сазнаје се да су се поставници британског и француског Главног генералштаба састали на заседање и да је том приликом било речи о евентуалној сарадњи британске и француске морнарице у случају напада на британску флоту.

ЗАТИШЈЕ У ПРЕГОВОРИМА У ИТАЛИЈАНСКО ЕТИОПСКОМ РАТУ

Париз, 24 децембар

Сви су изгледи да се ситуација у вези са италијанско-абисинским сукобом неће, сем непредвиђених инцидената, изменити све до 14 јануара, дана када се састаје Савет Друштва народа.

„Предлог Хор-Лавал сахранио је у Женеви г. Идн“ пише „Пополо д'Италиа“

Милано, 24 децембар

„Пополо д Италија“ пише следеће:

„После торпиљирања г. Лавалог предлога, коме је овај посветио све своје напоре, Европа се нала зи пред алтернативом која је до шла услед држава које су за санкције, а та алтернатива на једном крају има и рат.“

Лист даље каже да сер Самјуел Хор ни у ком случају није пао после г. Мусолинијевог говора, већ да је Хор-Лавалов предлог г. Идн сахранио у Женеви још у свом говору одржаном 12 децембра, истичући да је, пре него што је план био достављен Риму и пре но што се у Паризу о њему дискутовало, извесним државама Средоземног Мора упућено питање о заједничком наступу против Италије, која је изјављивала и потврђивала да неће ући на себе одговорност о проширењу рата у Европи.

БОЖИЋНИ ПОКЛОНИ ИТАЛИЈАНСКИМ ВОЈНИЦИМА У АСМАРИ

Асмара, 24 децембар

Агенција Стефани јавља:

Овде је стигао један италијански авион натоварен божићним поклонима за војску.

Војници су срдачно дочекали пошта са божићним поклонима, који су им одмах раздељени.

ВАЖАН САСТАНАК Г. Г. ЛАВАЛ—РУЖДИ АРАС

Париз, 24 децембар

Како се сазнаје разговарали су г. г. Лавал и турски министар спољних послова г. Ружди Арас на данашњем састанку о дипломатској ситуацији, која је настала услед италијанско-абисинског спора.

Г. Ружди Арас задржаће се, пре повратка у Анкару, још неколико дана приватним послом у Паризу.

ИТАЛИЈАНИ С НЕПОВЕРЕЊЕМ ГЛЕДАЈУ НА НАИМЕНОВАЊЕ Г. ИДНА

Париз, 24 децембар

Према вестима из Рима наимено вање г. Идна за министра иностра них послова прокоментарисано је једино од стране дописника у Лондону. Неки од њих у својим коментарима тврде да је наименовањем г. Идна британска влада открила једну од својих резерви односно италијанско-абисинског сукоба. Друга дописници сматрају да наимено вање г. Идна неће олакшати прего воре о мирном закључењу ратних односа, али се ипак држи да ће г. Идн, сада када води целокупну спољну политику Велике Британије бити више уздржљивији.

Дописник листа „Пополо ди Рома“ мисли да ће г. Идн под утицајем стварности променути свој досадашњи став. У коментару се каже даље да је г. Идн био први британски активни министар који је учинио после рата посету Совјет ској Русији.

„НАПОРИ ДОБРЕ ВОЉЕ СУ ПРОПАЛИ КРИВИЦОМ ВЕЛИКЕ БРИТАНИЈА“

Рим, 24 децембар

„Дошао је тренутак да Француска заузима став,“ пише „Трибуна“ „и да добро промисли шта ће радити даље, будући свесна да су напори добре воље пропали не њеном кривицом већ кривицом Велике Британије“.

Г. САМЈУЕЛ ХОР У СЕН МОРИЦУ

Берн, 24 децембар

Јављају из Сен Мориса да је стигао поновно у Енгадин бивши британски министар спољних послова сер Самуел Хор. Он ће се по свој прилици задржати неколико месеци у Енгадину ради лечења.

Г. Пернар напада своје бивше другове из бивше хрватске сељачке странке

ЗБОР БИВШЕ ХРВАТСКЕ СЕЉАЧКЕ СТРАНКЕ У ЦРИКВЕНИЦИ

Цриквеница, 24 децембар

Јуче је овде у Цриквеници одржан велики манифестациони збор бивше хрватске сељачке странке. Из појединих села и варошн Приморја па и са острва народ је пристизао под заставама и на челу са музиком.

Као први говорник на трибину је ступио г. др. Иван Пернар, који је рекао:

— Хрватски народе, браћо и сестре, долазећи међу вас после толико времена — последњих година до годило се много тога, нарочито за ових последњих осам година.

Г. Пернар нарочито критикује политику г. г. Прека, Карла Ковачевића, Маштровића, Матије и других.

Избори од 5 маја, каже г. Пернар, показали су да је петина народа гласала за др. Мачека. Слога сељачког народа може се констатовати и овде у Цриквеници.

Потом г. Пернар говори о привредним тешкоћама и критикује мере које су предузете у циљу привредне кризе. Такође критикује привредну политику која се спроводила у нашој земљи последњих година.

Говорећи о кризи рибарства на Јадрану, г. Пернар каже да се на овом делу наше државе налази око 20 хиљада породица, чији је једини извор прихода од рибарства. Он истиче потребу указивања помоћи овим породицама, које просечно имају 4 до 5 чланова.

Такође помиње г. Пернар привредну замрлост овога краја и каже да око 20 фабрика на Приморју раде али само делимично или никако. У том погледу истиче парадокс, јер се потреба прерађене робе осећа у великој мери. Исто тако критикује рибљу берзу на Сушаку.

Нарочити део свога говора г. Пернар је посветио критици извесних комунистичких стремљења. Он каже да се сељачки покрет не сме ин тенфиковати са комунизмом. С тим у вези, помиње да има доста политичара који на зборовима говоре о потреби решавања социјалних питања и истичу пароли: „сви сељаци на окуп“. Та парола по речима г. Перпара, значи исто што и: „Пролетери свију земаља уједините се!“ Међутим „каже г. Пернар борба сељачког народа не сме да иде у томе правцу. Г. др. Мачек је рекао да прво имају да се реше политичка питања, јер док нема решења тога питања, дотле се не могу са успехом, решавати социјална питања. Решење хрватског питања састоји се у томе да сељачки народ буде слободан у

Г. Иван Пернар

својој држави и да може да одлучује о својој глави и својој муци.

После г. Пернара говорили су г. г. Јово Бабурић, Грга Хећимовић, Тимо Андријашић, др. Нико Матанић, др. Ђуро Денчић, Божо Каталинић и народни посланик из Цриквенице г. Фрања Борић. Ф.У.

РАД ИЗВРШНОГ КОМИТЕТА Ј. Р. ЗАЈЕДНИЦЕ

Седница Извршног комитета Југословенске радикалне заједнице, која је одржана јуче, бавила се једним писмом г. Аце Станојевића, у коме г. Станојевић каже да се не слаже са радом на организацији Ј. р. з. као и са начином вођења државних послова. Ово је био и повод оставкама министара г. г. Божића и Комненовића.

Једним саопштењем, које је издато после седнице, Извршни комитет је позвао све организације Југословенске радикалне заједнице, као и чланове, да истрајно наставе и заврше рад на организацији, у смислу статута и програма Југословенске радикалне заједнице. На крају саопштења чланови комитета г. г. др Милан Стојадиновић, др. Антун Корошец и др. Мехмед Спахо, изјављују да остају верни програму и статуту странке, као и сви прогласима које је комитет до сада издао.

На седницу је био позван и Аца Станојевић, који се сада налази у Књажевцу. Но, како услед кратког времена није могао стићи на седницу, он је о томе телеграфски обавестио остале чланове комитета.

ЗА ШЕФА КАНЦЕЛАРИЈЕ Ј. Р. З. ПОСТАВЉЕН ЈЕ Г. ДУШАН ТРИФКОВИЋ

Заменици чланова Извршног комитета Југословенске радикалне заједнице, министри г. г. Ђура Јанковић, др. Шефкија Бехмен и др. Михо Крек довезли су се јуче у хотел „Париз“, где се налазе просторије заједнице, и саопштили да је Извршни комитет, на место г. М. Ивковића, постављен за шефа канцеларије г. Душана Трифковића, начелника министарства у пензији.

Г. Трифковић је одмах примио дужност.

ЗБОР ЈУГОСЛОВЕНСКЕ НАРОДНЕ СТРАНКЕ У БАГРДАНУ

Багрдан, 24 децембар

На пијаци, у Багрдану, одржан је збор присталица Југословенске народне странке. „Борбаши“ су прво саслушали реч претседника збора г. Владе Булета, земљорадника из села Штипоља, а потом говор г. др. Лазе Стаменовића, лекара из Свилајнца.

КОНСТИТУИСАЊЕ ОДБОРА Ј. Р. З. ЗА СРЕЗ ПОСАВСКИ

Умка, 24 децембар

У селу Мељаку одржана је конференција претседника и потпретседника месних одбора Ј. р. з., из свих седамнаест општина Среза посавског, ради избора Срског одбора.

После неколико политичких говора акламацијом је изабран Срски одбор Ј. р. з. у који су ушли: за претседника г. Живојин Симић, публициста из Београда; за потпретседника г. Стеван Ташић, земљорадник из Барајева; за секретара г. Михаило Јевтић, земљорадник из Шиљаковца; за благајника г. Драгољуб Пантић, земљорадник из Пећана.

Д. П.

Парнски листови не критикују Сенат због измене у предлогу о распуштању фашистичких лига

Париз, 24 децембар (Телефоном)

Питање распуштања фашистичких и парамилитаристички организованих лига поново је на дневном реду.

Француска парламентарна процедура предвиђа да би један законски предлог ступио на снагу, да буде изгласан од стране Народне скупштине исто тако као и од стране Сената. Текст закона, који предвиђа распуштање фашистичких лига, административним путем декретом министра унутрашњих послова а у сагласности са Државним саветом, измењен је. С тога ће се вахтенати да се овај законски предлог поново врати на дискусију у Бурбонску палату.

Велика борба између левице и деснице пред Сенатом имала је сталешки карактер. Законодавни одбор изменио је текст од стране Народне скупштине, који сада после измене предвиђа распуштање лига декретом Претседника Републике, издатим у сагласности са Министарским саветом.

Г. Леон Берар, министар правде, заступа тезу да једну такву озбиљну ствар као што је то растурање фашистичких лига, не треба поверавати извршној, већ судској власти. Међутим, ову тезу влада од бацио је у свом предлогу г. Рисбои члан Законодавног одбора у Сенату.

Јутрошња париска штампа хладно и без узбуђења коментарише јучерашњу дебату у Сенату и каже да Сенат одбијањем законског предлога о растурању лига није хтео да изрази неповерење влади.

Шта би било шта се „Матен“, да је влада поставила питање поверења у Сенату? То би, свакако, довело, каже „Матен“, до министарске кризе, јер скупштина несумњиво не би усвојила оно, што је једном већ одбачено.

На овог пута Сенат својим обарањем држањем није донео у неприлику владу г. Лавала у тренутку када се она налазила пред тешком дужношћу да одговори на интерпелације у парламенту.

„Еко д' Пари“ у својим коментарима није задовољан јучерашњом одлуком Сената и сматра да је г. Лавал требало да постави питање поверења влади и да би несумњиво тада својом победом његов ауторитет пред парламентом, а у вези са интерпелацијама о спољној политици, био несумњиво појачан.

„Пти Паризјен“ подвлачи правни карактер сенатских дебата, које нимало немају обележје бурних скупштинских дебата. Сенат ће, каже „Пти Паризјен“, јуче унео мало реда у разбарушени текст законског предлога о распуштању лига.

„Евр“ Је мишљења да је учињено врло добро, што је растурање фашистичких лига предвиђено административним стативним, а не судским поступком, јер пример судског одлагања и натезања ствари доводе до последица, као што су биле оне у афери Стависког. Судски поступак не обећава да би и у будућности могло бити друкчије. Што се тиче самог питања постојања фашистичких лига, лист каже да је у интересу јавног поретка да се то питање више не одуговлачи, јр би то само било опасно за спокојство у земљи.

Коментаришући јучерашњи став Сената, јутрошњи „Попилер“ каже да г. Лавалу није било стало до то га да поставља питање поверења, јер би у случају победе, на истом законском тексту, морао да оста

Г. Лавал

ви питање поверења и у Скупштини, а резултат би несумњиво тамо био друкчији.

Данас Сенат пре подне наставља своје заседање. Јавно мишљење, међутим, није више толико пасионирано као раније и према томе, може да се одени коментарисање јутрошње париске штампе.

Сл. Јовановић

Вода са поплављених терена у Скопљу углавном се повукла у Вардар

Скопље, 24 децембар

Од јуче је Вардар стално у опадању. У току прошле ноћи он је опао за преко један метар. Како је киша престала да пада, а време је нешто хладније, сада се рачуна да је озбиљнија опасност од воде поплаве прошла. Стижу извештаји у Скопље и опадању осталих река, притока Вардара. Наравно, све ове околности не искључују могућност нове поплаве, јер није искључено да дође до нових киша, а стим у вези и до нове поплаве.

У самом Скопљу има још неколико улица под водом. Ниски терени у Дебар-Мали и даље личе на језера, по чијој се површини нахватао танак слој леда. Под водом је такође и зимска башта и један део парка „Ислахана“. Знатне количине воде налазе се још увек на игралиштима С. к. „Југа“ и Скопског спорт-клуба. На овим теренима, који су ниски и подводни, вода се још увек задржала, нако се Вардар јуче почео да повлачи у своје корито. Ови терени остаће под водом још неколико дана, јер је готово немогуће оцедити воду ма куда из њих.

Као и у току јучерашњег дана, органи скопске полиције, под вођством шефа кривичног одсека г. Емила Путника, чистачка колона и ватрогасна чета Скопске општине и данас раде на спречавању штетних последица последње поплаве. Ови исто тако непрестано обилазе становништво у поплављеним крајевима вароши, коме доносе потребне животне намирнице. Пожарна чета у својим резервоарима на камионима доноси поплављеном становништву воду за пиће, пошто је вода поплавила бунаре па је постојала опасност ширења заразних болести.

Ово снабдевање становништва чистом водом мораће да се врши још неколико дана, а пошто се вода потпуно повуче у реку извршиће се чишћење бунара од муља, који ће моћи проузроковати загађење воде и ширење заразних болести.

Санитет Скопске општине, са сво је стране, такође води живу акцију на асанацији поплављених крајева. Ова акција убрзана је нарочито да би се спречило ширење трбушног тифуса, који се последњих дана појавио у Скопљу и проузроковао неколико смртних случајева. Да би се спречило да ова болест добије карактер епидемије, власти дају становништву лекове за предохрању. Општинске санитетске власти пре поручиле су становништву да не пије воду пре него што је прокува.

Не мање је жива акција на збрињавању грађанства, које је овом, као и првом, поплавом оштећено. Оштећеном становништву даје се помоћ у храни и дрвима. Онима који су остали без својих домова осигурани су станови, у којима ће остати све док се њихови станови не оспособе. Има много оних који су толико оштећене поплавом да се у њима неће моћи становати целе ове зиме.

Љ.Д.

Афера са испоруком дрва у Осјечкој општини

Осјек, 24 децембар

У градском поглаварству у Осјеку откривена је велика афера. У тврђено је да је економски саветник општине Иван Кораћ, фалсификујући разне испоруке дрва, оштетио општину за преко 130.000 динара, односно за око 800 метара дрва. Приликом испорука дрва он је у књиге заводио веће количине него што је стварно издао и на тај начин, колико је до сада утврђено, остао му је вишак од око две стотине хвати дрва. Овако бар говоре резултати истраге, која је поведена против Кораћа.

У вези са овом афером дошло је до суспендовања Ивана Кораћа са дужности. Он је био преко два десет година у служби Градске општине у Осјеку.

У последње време Кораћ је инсферовао дрва за општинске чиновнике и на тим пословима, како се тврди, извршио је неправилности.

Чим је ова афера откривена, Градска општина предузела је кораке за своје обештећење. Тим поводом Градска општина укњижила се на кућу и непокретно имање Ивана Кораћа, које је он пренео на своју супругу. Вредност овог имања процењена је на око 200.000 динара.

Суспендовање Кораћа са дужности економског саветника општине изазвало је у Осјеку разумљиву сензацију и изненађење, јер је Кораћ био познат као доста повучен човек, који се није истицао много у трошењу новца, чиме би скренуо пажњу надлежних на себе. Изгледа да се Кораћ бавио овим непоштеним пословима већ дуже времена.

А. К.

Преговори око враћања заробљених у Гран Чаку

Париз, 24 децембар

Јављају из Асуниисона да је делегација Конференције за мир по питању Граничка кренула авионом за Буенос Аирес. У издатом саопштењу се каже да су претседник и министар спољних послова имали три састанка са делегатима на којима је дискутовано о враћању заробљеника и да је у тим разговорима постигнут знатан напредак.

Ново обрачунавање пораста промета од стране мађарске

Од 4 децембра ступио је на снагу нов режим мађарске спољне трговине. — Увозници морају да плате додатак од 53% златног паритета стерлинга, долара, флорина и скандинавских круна које купују, а 41% за француске франке, белгијске, швајцарске, италијанске лире ако је посао у питању предвиђен уговорима о компензацији и клиринту чији последње земље. За све друге послове стопа је 51%. Извозници ће добити прим од 30% за стерлин, долар, флорине и круне, а 38% за француске, швајцарске и белгијске франке. — Потпуно нов режим биће примењен на односе с Немачком.

Прилог Сената за зимску помоћ

Централни одбор за зимску помоћ у Београдској општини примио је данас у поодне прилог Сената у износу 25.000 динара.

Суђење г. Дамјану Велчеву и друговима

Званичан извештај о саслушању оптуженог генерала г. Заимова

У првом реду с лева на десно г. г. Дамјан Велчев, Петар Тодоров, Мајор Кирил Станчев

Софија, 24 децембар (Телефоном)

Сви јутрошњи софијски листови доносе званичне саопштење о току јучерашњег суђења г. Дамјану Велчеву и друговима. У саопштењу се вели:

„После саслушања Дамјана Велчева и мајора Кирила Станчева, јуче је саслушан и трећи оптужени резервни генерал Владимир Заимов. У својим излагањима генерал Владимир Заимов категорички одбија да је учествовао у на каквој завери и да је учествовао у организовању нелегалних група. У своме раду он се увек руководио тежњом да буде користан својој отаџбини.

„Излагање генерала Заимова трајало је све до 11 часова. После тога, оптуженом су постављана разна питања од стране судија и војног државног тужиоца. Ово је трајало све до 3 часа по подне, када је претрес закључен и одлучено заказати за данас у девет часова пре подне.

„Затим је претседник суда генерал г. Петров саопштио да су сви сведоци по овоме процесу, који живе у Софији, дужни да претстану суду на дан 30 овог месеца, а за сведоке који живе у унутрашњости саопштиће се накнадно.

„Данашњи процес почиње у девет часова пре подне и траје све до 15 часова".

ДОПИСНИК АГЕНЦИЈЕ „РАЈТЕР", Г. СВАЈЕР, ВЕЧЕРАС НАПУШТА БУГАРСКУ

Као што је већ јављено, бугарске власти саопштиле су г. Свајеру, дописнику британске полузваничне агенције „Рајтер" и листа „Њујорк Тајмс" да после 24 овог месеца не жели да га више на територији Бугарске. До ове одлуке бугарских власти дошло је због коментара поводом суђења г. Дамјану Велчеву и друговима, који је својој редакцији дао г. Свајер.

Софијски лист „Зарја" у своме јучерашњем броју донео је вест да ће г. Свајер вечерас напустити Бугарску, пошто му тада истиче рок дозвољеног боравка на бугарској територији.

КНЕГИЊА ЕВДОКИЈА ОТПУТОВАЛА ЗА КОБУРГ

Спољњим конвенционалним возом отпутовала је из Софије за Кобург Њ. Кр. Вис. Кнегиња Евдокија, која ће католичке божићне празнике провести код свога оца, Краља Фердинанда.

ВЕЧЕРА У ИТАЛИЈАНСКОМ ПОСЛАНСТВУ У СОФИЈИ

Италијански посланик у Софији г. Сапуто приредио је синоћ са својом госпођом вечеру у италијанском посланству. Поред осталих угледних бугарских политичких личности, вечери је присуствовао и претседник владе г. Кјосеиванов.

СУЂЕЊЕ КОМУНУСТИМА У ХАСКОВУ

Јуче је у окружном суду у Хасково почело суђење члановима нелегалне комунистичке организације, који су били оптужени по закону о заштити државе. На оптуженичкој клупи налази се 19 оптужених. Сви оптужени која су јуче саслушани по реду своје пређашње изјаве дате у полицији, тврдили да су им те изјаве биле изнуђене.

40 сведока и због тога се рачуна да ће суђење трајати неколико дана.

Такође је одржано суђење комунистима у Пловдиву, које је јуче завршено. Оптужени су за комунистичку пропаганду неколицина сељака из села Калачаџе. Шесторица оптужени осуђени су на по три и по године робије и да плате новчану казну сваки по три хиљаде лева. Међу осуђенцима налази се и једна девојка.

Ово суђење у Пловдиву је у вези са позитивним пушкарањем између нелегалних комуниста и полиције које се десило прошле године код села Белоречја. Том приликом погинуо је један полициски стражар. Са стране комуниста такође је такође погинуло неколико.

Војни тужилац потпуковник г. Каров

АТЕНТАТ НА ПРЕТСЕДНИКА ОПШТИНЕ КОД ЛОМА

Прошле ноћи непозната лица бацила су бомбу у кућу претседника општине у једном селу у близини Лома. Укућани су се у моменту експлозије налазили у другој соби и тако нису страдали. Експлозијом је причињена само знатна материјална штета. Мисли се да је овај атентат политичке природе. Атентатори до сада још нису ухваћени.

У ОВОГОДИШЊИ ДУВАН У ПОЛОГУ ЈЕ ОДЛИЧНОГ КВАЛИТЕТА

Полог ће за овогодишњи дуван примити око 10 милиона динара

ОДЛУКА КРАЉЕВСКЕ ВЛАДЕ О ПОВЕЋАЊУ ОТКУПНИХ ЦЕНА ДУВАНУ ЗА 20% ИЗАЗВАЛА ЈЕ ОДУШЕВЉЕЊЕ И БЛАГОДАРНОСТ

Тетово, 24 децембар

Производња дувана у привредном животу Тетова и целог Полога игра врло важну улогу. Готово сви земљорадници, па и привредници код којих постоје услови, баве се производњом дувана. И сасвим оправдано, јер, због дувана, приход добијен од дувана је много већи од прихода од неке друге културе. Производња дувана је главна грана привредног живота Полога, са преко сто хиљаде душа, до 1932 године. Тада је последњи пут било засађено и предато држави 630.000 килограма дувана. Од онда па до данас статистика Управе монопола показује рапидно опадање производње дувана у Пологу. Јер, док је берба у 1932 години дала око 630.000 килограма, дотле је берба у 1933 години дала свега око 180.000 килограма, а прошле године једва око 90.000 килограма.

Тражећи разлоге овом изразитом опадању производње дувана ми смо међу произвођачима дувана направили анкету. Одговори су били различни, али су се, углавном, сви сводили на једно: на одустајање спремних произвођачких кадра од даље производње дувана због минималне цене при откупу. Јер, док је Монополска управа — као једини купац, — до 1929 године плаћала килограм дувана просечно по 25–35 динара, дотле је у 1932 години просечна цена килограму дувана спала на 7 динара, а 1933 године једва је достигла просечну суму од 6 динара по килограму. Дешавало се да произвођач ради преко целе године са породицом и плаћеним радницима, а да када дође време откупу дувана, не прими ни толико да покрије спорије трошкове које је учинио док је дуван засађивао, обрађивао, осушио, скалупио и уопште, док га спремио за предају дуванском магацину.

Због тога је, углавном, производња дувана, као скоро нерентабилна — па и штетна, — опала. Квалитет, оно исто произведеног дувана у 1933 и 1934 години у Пологу — од кога су се иначе дотле правиле најбоље цигарете с обзиром на његову боју, укус и мирис — било је врло рђаво.

Међутим, како производња дувана у привредном животу Полога, па и целог Југа, игра врло важну улогу и претставља један врло акутан животни проблем неколико стотина хиљада душа, то је још пре две године међу произвођачима и правилна југословенскобугарског живља покренута акција да се омогући извоз и производња дувана на задружној бази. Ово врло важно питање — покренуто од стране бившег сенатора и садашњег посланика г. Спире Хаџи Ристића из Скопља, — било је предмет великих пажњи и дискусије у Народној скупштини.

Најзад, схвативши сву озбиљност овог акутног питања, Министарство финансија односно Монополска управа издала је дозволу Вардарској задрузи за извоз дувана у Скопљу извоз — која је у том циљу била образована — за годину дана за слободан извоз у 1935 години. Према овој дозволи, садња и производња дувана за слободан извоз одобрена је задругарима поменуте задруге само са реона Дуванске станице у Скопљу, и то укупно 20.000.000 стабљика.

На овај начин смањила се количина дувана коју треба да откупи Монопол.

Увиђајући потребу повишења цене непрерађеном дувану, а и чињеницу да ће, ако то не учини, производња дувана сасвим опасти, Управа државних Монопола у табеларном прегледу цена дувана — излотом почетком ове године пре садње дувана, — повисила је цене дувану по свима класама.

Због тога се ове године производња дувана за рачун државног Монопола повећала у нади да ће овогодишњи дуван боље платити. Тако је смо Полог — Горњи и доњи — ове године засејао преко 30 милиона дуванских корена, док прошле године једва око 6 милиона. Последњих дана завршени су радови око калупљења и монополски органи извршили су пренер дувана у листу онако како ће бити предат откупној комисији. Према томе, има за предају тачно 421.000 килограма дувана.

Ових дана при Дуванској станици у Тетову почела рад откупна комисија, којој је на челу г. инж. Душан Продановић, управник Дуванске станице у Тетову, познати дувански стручњак. Већ при првој партији откупљеног дувана постигнута је просечна цена од око 10 динара по килограму, којом су произвођачи дувана задовољни с обзиром на прошле две године, када је просечна цена по килограму била 6 динара.

Међутим одлука Краљевске владе о повећању откупних цена дувану за 20% наишле је на неописано одушевљење код произвођача дувана и уопште код народа у Пологу. Чим су сазнали за ову одлуку, сељаци-произвођачи дувана у више села приредили су праве манифестације благодарности Краљевској влади. Такве манифестације приређене су на више места и у Тетову, нарочито на пазарни дан.

Откуп дувана ће трајати до 21 јануара 1936 године, па се с обзиром на повишену цену, предвиђа да ће Полог од дувана примити око 10 милиона динара.

Б.

ВАРОШКИ СУД

Франц је ослобођен, али мора на робију

Франц Питерник доведен је из мариборског казненог завода, где издржава казну трогодишње робије, у пратњи жандарма с ансицама на рукама, у суром сукненом робијашком оделу.

Уведен је у салу првог кривичног већа Окружног суда за град Београд.

Одрешили су му руке. Скинуо је округлу капуцу са до коже ошишане главе и стао пред колегиум мирно.

Државни тужилац г. Спасић на бројао је његове кривице. У оптужници се помињу провале, ситне крађе, разне недозвољене радње.

Кажњаван је у неколико маховина: једном са четири године робије, други пут са шест месеца затвора, трећи пут са 40 дана затвора, четврти пут са три године робије. Осуде се сустигле те их Франц сада издржава.

Овом приликом допрађен је да одговара због крађа извршених у престоници.

Сопственик „Шар-Планине" у Босанској улици Михаило Кнежевић пријавио га је у своје време.

Њему је неко године 1934 разбио два пута прозор с улице на кавани и све из излога покупио. Напослетку је непознати лопов разбио кафеџији Кнежевићу и врата. Том приликом газда је приметио крађљивца узбунио је комшилук, настала је трка. Ухватили су га на крају Босанске улице, где је жрвсто уз себе чаршав пун пршуте, сува меса. Жандарм га је спровео у кварт. Ту се тек кафеџија Кнежевић с њим избливе упознао.

На саслушању, међутим, Франц Питерник је одбио да призна разбијање прозора. Исти став је задржао и пред истражним судијом.

Дошло је до претреса. Суд га је једино за преступ осудио четрдесет дана затвора.

Процедура се и том приликом поновила: Франц је после изречене пресуде одведен за изврша ње већ раније заслужену робију.

Није овим могао за се задовољити само Кнежевић. Хтео је да плати за сва узнемиравања. Никако да из главе избије мисао да би то могао бити и други лице, а не Франц.

И из тих разлога Франца позвали на Марибора, да га поново узму на испит. Али је Франц упорно остао при своме порицању.

И тако без доказа, колегиум је још једном морао Франца ослободити. Он је пресуду хладнокрвно примио.

Ново обрачунавање пораста спољне трговине

Немачки Институт за истраживање конјуктуре провео је према свом тромесечном извештају ново обрачунавање кретања спољне трговине за земаља што обухвата 80% све укупне светске трговине и дошао до следећег индекса: 1929=100.

	Индекс немачког института за истраживање конјуктуре
Просечно	51,2
1930	61,1
1931	47,2
1932	37,2
1933	30,7
1934	42,4
3 тромесечје 1932	47,6
3 тромесечје 1933	49,1
3 тромесечје 1935	52,2

Према овом индексу пораст у трећем тромесечју ове године према трећем тромесечју 1932 год. (најнижи ниво светске привредне депресије) 23,1%. Упркос томе порасту налазила се светска трговина у трећем тромесечју о. г. још увек само на 52,2% од 1929 год. — Највећи пораст бележе индустриске земља с девизама, док земље златног блока бележе даљи пад. Европске аграрне земље као целина не бележи никакво побољшање своје спољне трговине. Повећани пораст светске међународне трговине своди се с једне стране на побољшање конјуктуре у индустрији и с друге на стабилизацију међународног тржишта сировина.

Нова румунска спољна трговина

Последњим новим регулисањем увоза и извоза као и девизног режима предвиђено је завођење новог режима увезену робу. Министарски савет утврдио је сада коначно високу тога прима на 12% који се плаћа од вредности увезене робе. Ова такса се завози се без изузетка на сву робу која се увози из иностранства. Одбор који руководи девизним режимом утврдио је валутну премију на 38%. Ова одлука донесена је после многих дискусија. Министар трговине покушавао је до последњих момената да изјестује извођење премије од 50%. Усвојено је становиште Министарства финансија и Народне банке. Народна банка има право да врши откуп свију девиза јаких и слабих, — према сопственом нахођењу — уз прим од 38% Ној прилагају безусловно и све девизе добивене од извоза. Ако Народна банка не буде то требала изврстан део јаких девиза — што ће у пракси једва доћи у обзир — онда се могу купити на девизном тржишту са максималном премом од 38% Прам на слабе девизе које нису потребне Народној банци утврђене се на слободном новчаном тржишту. Валутна премија не сме бити укинута; одбор за руковање девизним режимом моћи ће је мењати према потребама.

Француски зајам у Белгији

Амстердамски листови доносе вести да ће француска влада добити у Бриселу зајам како би могла одговарати својим обавезама чији рок истиче почетком месеца децембра ове године. Зајам ће износити једну милијарду француских франака. За орот. председ од једне милијарде франака, биће пласиран у Белгији француски државни банови. Ове француске државне банке предузеће Societe женерал д Белжик и Кес де Репо де Депо. Белгиске филијале француских банака узеће учешћа при овој трансакцији.

Конференција о одлагању немачких плаћања

Из Базела се саопштава да ће се конференција о одлагању плаћања по краткорочним дуговима у иностранству одржати по свој прилици тек у фебруару 1936 године. Овај термин је изабран зато, што раније не би конференцији амерички поверници оцима. Очекује се да ова конференција неће донети никакве значајне измене, пошто су одредбе ранијег споразума у току ове године испуњаване на обострано задовољство. Преиминирани преговори у Лондону су исто тако одложени због става америчких повериоца. Укупна сума потраживања износила је у лето 1931 године око 6.300 милиона марака, у фебруару о. г. 1.750 милиона, а сада око 1.500 милиона. Очекује се да ће у току следеће године ова потраживања бити још више смањена трошењем регистарских марака, због олимпијаде и због повећања броја америчких туриста у Немачкој.

Немачка финансијска политика

Немачке службене новине објавиле су, последњих дана новембра, један декрет од огромног значаја, који је нарочито карактеристичан за петролејску политику Рајха.

Овај декрет, који је ступио на снагу 1 децембра, повишава увозну царину на уља за мазива у Немачкој од 10 на 14 марака за 100 кила што значи повећање за 4,80 Р. м., узев у обзир цару. Чиста царина на пливско уље повећана је у истој сразмери и подигнута од 4,80 на 9,60 Р. м.

Сазнаша потрошња Рајха цени се **на око 500.000 тона уља за мазиво и на око 800.000 тона за погон.**

Ова потребења које ће имати да **подмиру потрошачи т. ј. сопственици** аутомобила и Дизел мотора износиће преко 60.000.000 — марака или око 1.100.000.000 — динара.

Ово потребење донеће користи једним делом немачком фиску, а нарочито домаћој индустрији синтетичног бензина, која је у стварању, која ипак тешко издржава конкуренцију деривата природног петролеума. Овај виших царинске заштите претставља уставом само један део субвенција које се ослобађају у разним облицима, а нарочито у облику пореског растерећења. Ова производња има претежно војнички

Телеграм г. др. Бенеша Њ. Кр. Вис. Кнезу Намеснику

Телеграм упућен Њ. Кр. Височанству Кнезу Намеснику од Председника Чехословачке Републике г. др. Едуарда Бенеша, као одговор на честитку упућену му приликом избора за Председника Републике, гласи:

Његовом Краљевском Височанству Кнезу Павлу

Весма дирнут честитком коју ми је Ваше Краљевско Височанство упутило, захваљујем Му од свег срца и изражавам Му своју дубоку благодарност. Успомене на моје личне сусрете са Великим и Херојским Краљем Александром и са Вашим Краљевским Височанством врло су ми драге и увек ће остати живе у моје сећању. Врло сам срећан што могу и у будуће рачунати на драгоцену сарадњу Вашег Краљевског Височанства за одржање и учвршћење братских веза које постоје између наша два савезника и пријатељска народа, да би се учинили још ефикаснији наши заједнички напори за организацију безбедности у Европи. Ја имам дубоко уверење да ће братска политика коју спроводе три државе Мале Антанте верно надахнуте духом принципима Друштва народа, успети да упркос свему победи сметње које још спречавају организацију мира у свету. У исто време ја молим Ваше Краљевско Височанство да прими моје најискреније жеље за Његову личну срећу, за срећу Његовог Величанства Краља и целе Краљевске Породице, као и за напредак Југославије.

Едуард Бенеш

Цетињски листови извештавају да паробродско друштво „Зетска пловидба" није могла својим лађама да превезе жито за народ Бојаном и Скадарским Језером, те су се транспорти поново вратили на Бар одакле ће се жито превести железницом до Вир-Пазара, а од Вир-Пазара лађа бродовима преко Скадарског блата за Плавницу.

Ниншпиђка „Слобода Мисао" вели да су радови за подизање и инсталацију нове електричне централе, коју подиже клевањска општина, дати већ предузимачу на јавној лицитацији. Општина је прогласом позвала грађанство општине да при Јавне инсталацију електрике по кућама те се очекује да ће и инстала цила по кућама бити једновремено готова са довршењем и инсталирањем агрегата у централи.

Две енглеске књиге о нама

Овога месеца изашле су две врло интересантне књиге на енглеском, од којих је једна — „Балкан Кризе", од Давида Футмана, посвећена готово цела нашој земљи, а друга — „Фејсинг Фекте", од М. Фолика, посвећује нам скоро четвртину.

Давид Футман је провео у Југославији, с већим или мањим прекидима, око десет година после рата, прво, као вице конзул у Скопљу, а после и другим пословима. Он познаје врло добро и наш народ и нашу земљу, нарочито оне крајеве, који су ван домашаја туриста. На супрот досадањим енглеским писцима оба пола, који су писали готово само о Далмацији, г. Футман је описао готово све друге крајеве, само не Далмацију. Својим вештим пером — јер он је недавно стекао лепо име као писац кратких приповедака „На пола пута ка истоку" — он је успео да покаже колико лепоте и привлачности имају наши крајеви.

Он улази у Југославију с југа, из Дерина прво у Битољ, па онда у Охрид. Из Охрида се враћа у Битољ, па одлази у Велес, Штип, Скопље, Призрен, Пећ, Митровицу, Косгуљевац.

Писац посвећује три главе Београду.

Не слаже се са онима који кажу да није пријатно купати се у Сави због нечистоће, и каже за ће свега једанпут видео угинулог коња да ово не плови. То је било рано у пролеће за време поплава када се никако не купа. Шта највише плови Савом, то су коре од лубеница и диње, вели трудог дука и отпатци кукуруза. Али то не треба да спречи пливача и љубитеља купања да ужива у Сави.

Из Београда писац је отишао у долину реке Пека да посети своје познанике, који вале злато у томе крају. Једнога дана одлазио је у Дубоко да види како сакупљају „пазју у злато." Али пошто су Духови давно прошли, он није видео ништа. Стога даје опис овога чудноватог обичаја.

Са Пека писац одлази у Панчево, затим у Суботицу и најзад у Загреб и Љубљану. Говорећи о Загребу, он каже да је то један од најчистијих градова у Европи. Свет је у Загребу боље одевен него у Лондону и Паризу. Девојке су елегантне и често врло лепе".

Говорећи о малој групи екстремиста писац вели да они неће ни помоћи ни одгонети решење хрватског проблема. „које по његовом мишљењу, „зависи (1 способности Хрвата да пронађу вољу који ће уметн да формулише један програм у границама онога што је практично, па онда да придобије своје присталице да га приме. У међувремену атмосфера би се дала прочистити."

Књига М. Фолика је друге врсте, иако је и она резултат пишчеог путовања по централној Европи и Балкану. „Сучење с фактима" бави се данашњим међународним проблемима готово у целоме свету. Она је написана популарним стилом. Тако, на првој страни, пре самога текста, стоје речи: „Чувај се, Европо", отиштампане крупним словима. Сам текст почиње речима: „Ватра, крв, кад, глад." Ове речи потребне су писцу да привуче пажњу својих читалаца, нарочито својих бирача, социјалиста предграђа Фулама, где се писац кандидовао ових избора без успеха.

Писац је упознат са мисом стварн и проблема. Он је мислилац и, према томе, не задовољава се да их стомо изнесе пред читаоце, него даље зна и отсечна решења.

Тако, у заглављу „Велико питање мањина", где говори о српско—бугарским односима он предлаже „неку федерацију", између Бугарске и Југославије.

Али ако би извесна доста неодређена тврђења спадала у слабије стр не г. Фоликове књиге, он има веома јаких страна. Он озлучно устаје против неправде и неистине. Он је отворено устао против мађарске пропаганде. Показала за отворн очи британском народу да види шта се крије иза ње. По његовом мишљењу, мађарска пропаганда је свршена. „Портири, келнери, берберн, ваш пријатељ кога сте посетили, доктор коме сте се обратили за помоћ, ваш адвокат, ваш хлебар, ваш бравар — сви они знају за вам кажу како су Срби нецивилизовани, а Румуни пљачкаши." У своју домаћој и иностраној пропаганди, вели писац, отишли су даље него француски после пораза 1870—71 године. Уџбеници по мађарским школама исповедају Тринеонски уговор и уче мађарску младеж да још постоји Мађарска, која је постојала пре рата. Те уџбенике одобрило је министарство просвете и они су штампани у универзитетској штампарији у Будимпешти. У једном уџбеничку штампама је следећа молитва: „Верујем у Бога. Верујем у своју отаџбину Верујем у вечити банатску правду. Верујем у васкрснуће Мађарске."

Мађарска иностраиа пропаганда чини све могуће не само за повећање стогње, него за ин и умеом у непријатељу, која је учињена Мађарској. Са свима страшима се поступа на исти начин. Нико не сме бити уверен. Чим стиже у Пешту, страиац може да промени свој новац у мађарској банци са 40% више него што новац вреди. Ако енглеска фунта по званичном курсу вреди 16 денга, он ће за њу добити 25 денга. Али ако ту исту фунту хоће да размени неки Мађар он ће за њу добити само 16 денга.

Каза ће писац кренуо из Пеште за Београд. Мађари су му саветовали да собом не носи никакве новине или књиге, на мађарском језику, јер ће му све бити „одузете на граници". Али како је он био пријатно изненађен када је на граници прошао и нико му није ни прегледао ствари!

Г. Фолик устаје против мађарске пропаганде. Мађара после убиства Краља Александра. Већ у самом почетку књиге стоји слика „Мале Јулије, детета које умало није изазвало рат". Писац је слику увеличао да би се лепо могло видети како дете није само топло обучено него и брижљиво снабдевено храном и топлим млеком у једној термос—боци. Он је речима изнео целу и истиниту причу о овоме „проклетом" детету и доказао је да је оно било једно једино дете међу „прогнаницма" и да је оно било упућено у Мађарску на захтев своје мајке.

Писац тврди да је влада у Београду била у пуном праву што је послала преко границе оних 3000 мађара, јер то чине све земље на западу, нарочито Француска.

Говорећи о томе како је једном нашем жандарму понудио бакшиш од 5 шилинга за учињену услугу и како је овај не само одбио новац него одбио и кутију цигарета, писац каже „да је немогуће Србе поткупити" и да се у томе с њим слаже један Енглез и један Немац у Београду, којима је испричао овај случај.

Д. Су.

МАЗУРКА!

КОНФЕРЕНЦИЈА ПЕКАРА

Пекари траже да на хлебу зарађују већ губе

Јуче пре подне у 11 часова, Секција Удружења пекарских мајстора у Београду одржала је конференцију у сали хотела „Славија".

Конференцију је отворио претседник Удружења г. Радомир Спасовић. Г. Спасовић је, у кратком говору, изнео тешко стање пекарских радника. Затим је секретар Удружења г. Жика Милојевић реферисао члановима о текућим пословима Удружења, о пореским прирезима, о славу пекарских помоћника на вежбалишта о мерама за сузбијање тор барења пекарских мајстора. Г. Милојевић је овом приликом истакао потребу укидања торбарења које у биће углед пекарима и доводи у по ложај да међусобно нелојално конкуришу. Мишљење према коме пекари зарађују на хлебу 40%, нетачно је. Сви пекари траже да губе на хлебу око 20%, јер они за толико купују брашно скупље од цене хлеб Интервенција и покушаји Удружења да стабилизује цене хлебу и постигне их на 3 динара за килограм прнос. 3.50 за килограм полубелог 4 за килограм белог, није успео. Хлеб се и даље продаје по 3, 3.50 и 4 динара. Нелојална конкуренција је ипак успела да поремети и онемогући споразум пекара.

УРАНИЈА
ДАНАС у 3, 5, 7, 9·30
ПРЕМИЈЕРА
ГАРИ КУПЕР
АНА СТЕН
као најнежнији љубавнички пар у филму одличног садржаја, ковом мајсторском делу славног режисера КИНГ ВИДОРА
СВАДБЕНА НОЋ
осим тога: НАЈНОВИЈИ ПАРАМУНТ ЖУРНАЛ
и културни филм пропраћен нашим говором
РЕТКЕ ПТИЦЕ У ОБЕДСКОЈ БАРИ
У припреми: премијера веселе музичке операте
ВАЛЦЕР НА НЕВИ — ПАУЛ ХЕРБИГЕР, ТЕО ЛИНГЕН
6208

ДАНАС у 3, 5, 7, 9.20 КОРЗО ДАНАС у 3, 5, 7, 9.20
Најковија језовита „Grand Gignol"
ПРЕМИЈЕРА
Сензација какву Београд још није видео!
Продужетак чувеног филма „Франкенштајн" који је оном творевином стопроцентно надмашен.
Премијера рафинираних узбуђења само за особе јаких живаца!

ФРАНКЕНШТАЈНОВА НЕВЕСТА
Филм који је у Америци постигао највећи успех од постанка кинематографије,
Премијера која надмашује све што је у овом правцу до данас створено.
Невиђене и нечувене сензације од којих ће се и најхладнокрвнијем човеку најежити кожа

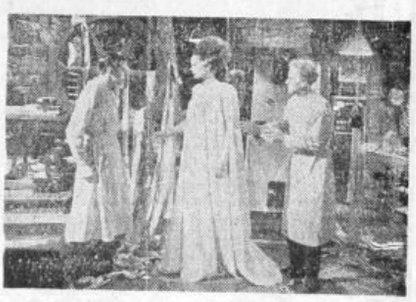

Ово није један од оних филмова које сте навикли свакодневно да гледате већ права сензација и челична ретност. Никакве повластице не важе
Цеке места: Еволон 10.-, партер 15.-, ложа 22.-
Данас у 3, 5, 7, 9.20

ПОСЛЕДЊИ МИНУТ

Акција Турске да јој се призна право утврђивања Дарданела

БОРАВАК Г. РУЖДИ АРАСА У ПАРИЗУ

Париз, 24 децембар (Телефоном)

Нарочито је запажена посета министра спољних послова Турске Републике г. Руждија Араса. Он је, после закључења заседања Друштва народа у Женеви, отпутовао у Париз, где сада води важне разговоре у циљу да се што пре ослободе Турску од оних обавеза које је садржала у Локарнском пакту, наиме Турска је обавезна да утврђење на обалама Дарданела уклони, као и да нема право да подиже нова утврђења.

Пошто се енглеска влада недавно обратила Турској и тражила да она преузме обавезу о пружању помоћи енглеској морнарици у случају да у Средоземном Мору кривцем Италије дође до оружаног конфликта, данашњи „Евр" у свом чланку поздравља овакве изјаве.

Лист вели да је Турска сматрала да ће вредном прилком добити пристанак Енглеске о укидању поменутих одредаба у Локарнском пакту. Што се тиче става Француске, врло је вероватно, да, ако се Енглеска покаже спремном да уђе вољи турском вахтеву, онда ни француска влада неће бити против тог решења.

ИТАЛИЈАНСКА ВЛАДА НЕЋЕ ОДГОВОРИТИ НА ПАРИСКЕ ПРЕДЛОГЕ

Париз, 24 децембар

Данашњи „Евр", поводом јучерашњег разговора г. Лавала са г. Черутијем тврди да је италијански амбасадор у првом реду известио г. Лавала да његова влада није вољна међу британске и турске владе измеда да одговор на париске предлоге.

ЗА НЕКО ВРЕМЕ НЕЋЕ БИТИ НИ РЕЧИ О ПОКУШАЈУ ЗА КОМПРОМИС

Лондон, 24 децембар

„Дејли Телеграф" који се по свом ставу у спољној политици сматра као близак министру г. Идну, пише у свом јутрошњем броју да по доласку г. Идна за министра спољних послова за неко време сигурно више уопште неће бити речи о новим покушајима за компромис.

„Ако се за сад још не говори о новим санкцијама, вели лист, у најмању руку нема говора о могућности повлачења већ предузетих санкција."

ПОЛЕМИКА ИЗМЕЂУ ЕНГЛЕСКЕ И ИТАЛИЈАНСКЕ ШТАМПЕ

Лондон, 24 децембар

Поводом писања италијанске штампе приликом именовања г. Идна за министра спољних послова, „Дејли Телеграф" каже: „Изгледа да Италија сади у измењеном г. Идна хотимичну непријатељску мису. Али ако г. Мусолини мисли да треба од новог министра очекивати још горе ствари, онда би боље учинио да је што брже прихватио париске предлоге као основицу за преговоре о споразуму, у место да је у Понтинску мочвару грмео против старачке Европе и против лицемерности Друштва народа. Свој крајње непопуларни говор начинио је Италија и у Француској много штете."

ТУРСКА ЈЕ ДАЛА ЕНГЛЕСКОЈ ПОВОЉАН ОДГОВОР

Лондон, 24 децембар

Рајтер јавља из Анкаре да су између британске и турске владе измењене ноте по питању сарадње у случају сукоба у Средоземном Мору. Према полуслужбеним извештајима турска влада је дала повољан одговор.

КОНФЕРЕНЦИЈА МИНИСТРА Г. СВ. СТАНКОВИЋА СА ПРИСТАЛИЦА ЈУГОСЛОВЕНСКЕ РАДИКАЛНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ У ПЕТРОВГРАДУ

Петровград, 24 децембра

Јуче пре подне допутовао је аутомобилом у Петровград министар пољопривреде г. Светозар Станковић у пратњи свога шефа кабинета г. Бранка Глумца.

Г. Станковић је јуче пре подне

Министар, г. Станковић

одржао конференцију са присталицама Југословенске радикалне заједнице у Петровграду. Такође је посетио среско начелство, а потом је у велику дворану бивше жупанијске палате, где су биле окупљене присталице Југословенске радикалне заједнице из целог среза. Конференцији је присуствовао министар г. Станковић и она је трајала до нешто после 12 часова.

Поподне у 4 часа отворена је друга конференција са присталицама Југословенске радикалне заједнице из Петровграда. Ова конференција трајала је све до увече. Како се сазнаје на конференцији је решено да се позове и г. Никола Бешлић да са својим присталицама приступи организацији Југословенске радикалне заједнице којој је на челу г. Душан Поповић.

В.

ГРАЂАНИ ИЗ ВРШЦА У МИНИСТАРСТВУ ФИНАНСИЈА

Једна велика група привредника и грађана из Вршца допутовала је у Београд и надлежнима у Министарству финансија предала једну жалбу на буџет вршачке општине.

Углавном, депутанти су се жалили на велике општинске прирезе, трошарину и дажбину уопште.

Депутацију је примио начелник буџетског одељења Министарства финансија г. др. М. Остојић.

ПРЕДАВАЊЕ Г. ДИМИТРИЈА ЉОТИЋА

Г. Димитрије Љотић, претседник Југословенског народног покрета Збор, одржаће у недељу, 29 овог месеца у 10 часова пре подне, у дворани хотела „Унион" предавање са темом: „Зашто само два изласка?" Предавање је само за позване. Умољавају се пријатељи који желе да посете ово предавање, а нису случајно добили позивницу, да се за њу обрате Главном секретаријату Југословенског народног покрета Збор, (Његошева, 1 први спрат телефон 29-604).

ОРГАНИЗОВАЊЕ ОМЛАДИНСКОГ ПОКРЕТА ЈУГОСЛОВЕНСКЕ РАДИКАЛНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ У БЕЛОЈ ЦРКВИ

Бела Црква, 24 децембар

У вези са доласком у Белу Цркву народног посланика г. Драгомира Стојадиновића, приступило се организовању омладинског месног одбора Југословенске радикалне заједнице и израђен је план рада у сним општинама белоцркванског среза. Синоћ је одржан конференција у томе циљу, којој је присуствовао и г. Стојадиновић. На конференцији израђене су смернице рада омладине Југословенске радикалне заједнице.

Ј. П.

КАСАЦИОНИ СУД У Чачку ће се поново судити човеку који је по наговору жене убио сина

Окружни суд у Чачку, пре извесног времена, осудио је Милана Ристића на дванаест година, а његову жену Љубицу на десет година робије, за убиство његовог сина Драгољуба. На ревизију и признао државног тужиоца, Касациони суд је данас поново расправљао ово убиство. Суђењу је претседавао претседник Касације, г. Божидар Катанић, а државну оптужбу заступао је г. др. Пеић, врховни државни тужилац.

Убиство се догодило у селу Грабовици, недалеко од Чачка, 20 маја ове године. Драгољуб је живео врло рђаво са својим оцем Миланом од онога дана када се овај по други пут оженио и са мајком, отпуштеном Љубицом, никако се није слагао. Често пута долазило је и до свађа и туче. Отпуштени Милан обично се мешао у ове свађе. Он је увек држао страну своје жени. Због тога је и он омрзнуо свога сина. Шта више, једно време забранио му је да улази у кућу. Пре него што ће се озбиљати убиство, Љубица је после једне свађе са Драгољубом рекла своме мужу:

— Уби посето, па нећемо лепше живети! Нећеш више дежати у затвору од две или четири године!

Драгољуб је једнога дана дошао у родитељску кућу са пољског рада. Сав изморен, он је хтео да легне. Међутим, чим га је видео његов отац Милан дохватио је пушку и чим је његов прозора опазио на њега. Метак је Драгољуба погодио у главу и он је умро.

У току истраге и суђења, оптужени Милан признао је да је убио сина по наговору своје жене Љубице. Исто тако, тврдио је да га је Милан критичнога дана, својим поступцима и одлично изазвао да је заиста мислио да га убије, у једном неурачунљивом стању.

После читања списа са изјављења и пресуде. Касациони суд је данас донео пресуду да се цео предмет по овоме убиству врати чачанском окружном суду ради поновног суђења; ово због тога, што је потребно да се утврди да ли је, уистину, убијени Драгољуб имао права, после једне забране од стране оптуженог, да долази у његову кућу. Исто тако, потребно је да се испита да ли је оптужени извршио дело по наговору своје жене, у афекту, или после зрелог размишљања, јер је приликом саслушања, што се види и из пресуде, падао често пута у противречности.

МАЗУРКА

НАСТАВАК ПРЕТРЕСА ДИРЕКТОРУ И ЧЛАНОВИМА УПРАВНОГ ОДБОРА ГОСТИОНИЧАРСКЕ БАНКЕ.

У наставку суђења директору и члановима управног одбора Гостионичарске банке данас је саслушан бивши благајник банке из 1924—1926 године г. Анта Анђелковић.

Њему је бранилац др. Симића г. Селимир Јевтић постачио питање је у вези са руковањем касом, у којој се налазило резервни фонд.

Сведок г. Анђелковић је одговорио да се тачно сећа положаја те касе. Она се на одељења у коме је он радио сасвим добро видела. Била је то велика џина каса са великим бројем преграда.

Изјављује да су касу прегледали и у то време чланови надзорног одбора док је у неколико махова приметно да то чини и дежурни члан, без ичијег присуства.

За одбрану је овај детаљ о руковању касом био од нарочитог интереса, као доказ да резервни фонд није могао само поднети др. Симић, већ и неко други на упрве те је уведен у записник.

Претрес се наставља.

МАЗУРКА

СВЕТОСАВСКО ВЕЧЕ

Крајем 1935 године навршава се година посвећења највећем српском просветитељу Светом Сави.

Руско-српски клуб, као пословно културна установа, завршиће ову значајну годину великим духовним концертом посвећеном Св. Сави 26 децембра од 20 часова у својим просторијама, палата Академије наука са овим програмом:

Г. Влад. Ђоровић, ректор Универзитета, говориће о Св. Сави; г-ђа Бикова певаће „Вјерују", уз пратњу дворског хора;

Дворски хор, под управом г. Проскурњикова, отпеваће тропар и химну Св. Сави и друго, са одабраним духовним програмом.

При улазу у Клуб добровољни прилози примаће се са захвалношћу и иду у корист Друштва за подизање храма Св. Саве.

Зубни каменац шкоди

Зубни каменац отстрањује

САРГОВ

КАЛОДОНТ

ПРОТИВ ЗУБНОГ КАМЕНЦА

МАЗУРКА

НАСТАВАК СУЂЕЊА ИНЖЕЊЕРУ ОПТУЖЕНОМ ЗА КРИВОКЛЕТСТВО

Прво кривично веће Окружног суда за град Београд, наставило је данас претрес инжењеру г. Пеши Јанкићу по тужби државног тужиоца за кривоклетство. Суђење је данас било испуњено испитивањем сведока који нису на раније претресу, одржаном петог децембра, могли да буду саслушани.

Саслушани су г. Танасије Здравковић, који је дневно веће керамичког материјала за зграду г. Миловановића, коју је зидао инжењер г. Бајић. Затим је саслушан г. Душан Стојановић трговац цементним материјалом, г. Светислав Илић, Јован Капларијер палир, Светозар Филиповић, трговац, и Густав Херман.

Најинтересантнији би је исказ Јована Капларијера, који је саслушан на немачком. Он је тачно описао рад функције које су имали оптужени инжењер г. Бајић, архитекта г. Радисављевић и кућевласник г. Миловановић.

— Г. Миловановић је био власник он је вршио исплате. Г. Радисављевић је био архитекта а г. Бајић одговорни и надзорни инжењер. Под његовим надзором се зграда зидала.

О функцији г. Бајића приликом зидања г. Миловановићеве куће на суђењу се много расправљало.

Пошто је завршен данашњи саслушан „прешло се на читање списа о спору који је имао инжењер г. Бајић са г. Миловановићем за исплату 200000 динара. Тада је г. Бајић положио заклетву због које се оптужује. Читање ових списа трајало је скоро цео сат. Затим је дао реч државни тужилац г. Затворић, заступници приватног тужиоца адвокати г. г. Жујовић и г. Владимир Симић. Опширну одбрану дао је адвокат г. др. Војислав Вујанац.

АНТИСЕМИТСКЕ ДЕМОНСТРАЦИЈЕ У БУДИМПЕШТИ

Будимпешта, 24 децембар

Чланови фашистичких група приредили су у Дебрецину велике манифестације против јеврејских трговина. Поједине групе заустављале су пред јеврејским трговинама и спречавале муштеријама да уђу у радњу. Против ове дебрецинских фашиста повела је полиција поступак.

Моларски мајстор пао с куће

Тешањ, 24 децембар

Јуче поподне десио се несрећан случај Стевану Матковићу, моларју. Прегледајући зграду да би видео колико има посла на њој, случајно се омакао и са висине од 8 метара пао на земљу. Том приликом сломио је руку, повредио ногу, а по целом телу добио тешке контузије.

В. Г. К.

МАЗУРКА

Г. ИДН У АУДИЈЕНЦИЈИ КОД КРАЉА ЂОРЂА

Лондон, 24 децембар

Њ. В. Краљ Борис Трећи примио је у аудијенцију г. Антона Идна, министра иностраних послова.

РАДНИКУ УКРАЂЕНО 20.000 ДИНАРА

Панчево, 24 децембар

Ноћас је покрадена Фрања Вукелић: њему је украдено 16.000 динара у готовом новцу и вредних ствари у укупној вредности од преко 20.000 динара. Полиција је одмах повела истрагу и утврдила да је ту крађу извршила Марија Ткалац, која је после извршене крађе побегла. За њом су упућене потернице.

Вечерас (уторак) у 9.30 часова

КОД

КОЛАРЦА

СЕНЗАЦИЈА НАД СЕНЗАЦИЈАМА

ПРЕМИЈЕРА колоссалног оријенталског тон-филма

Црвени Султан

АБДУЛ ХАМИД

Цариград град љубави и страсти — лепа бечка плесачица у харему — султаново интимно позориште — љубав и страст последњег султана. — Огромна раскош. — Дивна музика

ЦРВЕНИ СУЛТАН

АБДУЛ ХАМИД

Фриц Кортнер, Адриана Амес, Нилс Астер

6-575

МАЛЕ БЕЛЕШКЕ

◆ **Кад је видео да ће изгубити парницу, коју је већ дуже времена водио са Живком Јовићем, сељаком из села Моровца, Срећа Јабланички, око неког имања, Милорад Младеновић из истог села одлучио је да га убије. Ноћу је дошао са својим сином Костадином пред Живкову кућу и измамио га лукавством напоље. Једним пушчаним метком Милорад је тешко ранио Живка, тако да је овај за неколико часова умро. Милорад и Костадин одмах су ухапшени.**

◆ **Село Волковија, крај Тетова, подиже врло лепу и велику цркву. Црква ће бити посвећена Св. Илији. Торањ црквени ће бити висок 18 метара. Предрачун износи 147.000 динара. Ово село је било врло много страдало за време рата.**

◆ **У наступу дуванџ поштански службеник Живко Дејановић, ранио је у Гњилянима из револвера своју жену и стрину, а затим је опалио и себи један метак у груди. Живко је већ дуже време лежао тешко болестан, а последњих дана показивао је знаке душевног растројства. Сва троје пренети су у болницу. Жена није тешко повређена, док се за стрину Живка сумња да ће остати у животу.**

[•] **Од жалости за умрлим мужем Кристина, жена покојног Чедомира Видаковића из Међумурја, код Видовца, на дан његове сахране пала је у постељу и умрла после шест дана. Интересантно је напоменути да су отац и мајка покојног Чедомира умрли на исти начин. Д. Н.**

[•] **На свиреп начин убили су непознати злочинци у селу Старчеву, код Панчева, седамдесетогодишњу старицу Хајриях Халеџ и њену жену Елизабету, старицу од шездесет пет година. Злочинци су ушли у стан старице Халеџ и убили је на двоструке, а затим су покушавали Елизабету. На место дошла је судско-лекарска комисија коју су сачињавали државни тужилац г. Богољуб Јуришић, истражни судија г. Боривоје Павловић, и др. Милета Миланковић и писмоничар г. Чампашевић. Извиђајима је утврђено да је злочин извршен из корисољубља.**

Истог дана када је извршен злочин, Хајриях Халеџ је био у Панчеву где је примио неку суму долазећу коју му је послала његова кћи из Америке.

[•] **На петнаест година и два месеца робије осуђен је пиротски Окружни суд Драгослава Петровића, бившег радника који је и раније кажњаван, тако да је досад издржао близу осамнаест година робије. Петровић је осуђен за убиство каменорезца Косте Живковића и покушај убиства над удовом Драгом Спасић.**

[•] **У селу Азањи, код Смедерева, октобра месеца ове године Драгољуб Јовановић и Живадин Батинић убили су богатог сељака Живана Батинића. Већ неколико година Драгољуб и Живадин били су у непријатељским односима са Живаном, због тога што је он од њих јевтино купио имање. Драгољуб је тражио од Живана да му врати имање, а када је овај то одбио, почео је да му прети убиством. Једне ноћи су Драгољуб и Живадин напали Живана и убили га секиром и једним хицем из пушке. Окружни суд у Смедереву осудио је за ово дело Драгољуба на десет година, а Живадина на шест година робије.**

[•] **За проневеру од 90.265 динара Окружни суд у Струмици осудио је Борча Харишу, пословођу струмичке аграрне банке, на пет месеци затвора и да Задрузи надокнади штету. Хариш је од 1927 до 1931 године у својству пословође и благајника узео из касе 90.265 динара и потрошио. На суду се бранио да је тај новац узео стога што му је Задруга дуговала за дневнице, као и стрваре и за неисплаћене приходе.**

Рад Виноградско већарске задруге у Велошту

Охрид, 23 децембар

У Охридском срезу пре неколико година основана је Виноградарско-воћарска задруга, у месту Велошту. Задруга најмлађивање ради на субвенцији филоксере, која упропашћује лозу у овим крајевима. Њен рад је у последње време нарочито интензиван откако јој стоје на челу г. г. Никола Анђелковић и Манојло Николић, позноприредни референти.

Они су приступили обнављању старе домаће лозе на американској подлози. Осим тога предузели су мере за се спроведе рационално његовање воћа, нарочито јабука и трешања, јер је запажено да у овим крајевима воћке брзо старе. **И. Г.**

САРАДНИК ЧИТАЛАЦ

⊙ ДОВИТЉИВИ АДВОКАТ

Један млади београдски адвокатарло практично је решио питање своје канцеларије и познанства. Готово свакодневно, сем празника он седи у ходнику Духовног суда Архиепископије београдско-карловачке — као да чека на ред да га судије приме. Направи спуждсно лице и ко год у суд дође, пресрне га истом фразом:

— И ви сте дошли због развода брака... Значи да нас је иста судбина спашла. Ја већ три године долазим и никако да разведем брак. Просто не знам шта да радим.

Понајчешће довитљиви адвокат склапа познанства са женама и увек из суда по неку отпрати до куће или је пак одведе у своју канцеларију. Посао му иде добро. Он је задовољан, а и клијенти се не жале.

⊙ МОЈЕ РЂАВО ЗДРАВЉЕ И ЈЕДАН „ДОБАР ПРИЈАТЕЉ"

Дружили сам службеник у једној банатској варошн.

Пошто сам у последње време озбиљно оболео од плућа, то сам узео отсуство и пошао у бању. На путу, боравећи у Београду, сретнем једног свог старог познаника.

Када је дошао разговор на моје здравље, добио сам од свог познаника пријатељски савет да што пре тражим премештај, ради промене ваздуха.

Рекао сам му да сам то већ тоанко пута покушавао, али узалуд — без јаких веза... Онда ми овај понудио своје услуге, јер има „врло јаких веза са утицајним личностима"...

— Али мораћеш да ми даш 2000 динара. То теби, као пријатељу...

Незгодно ми је било да му нажем шта мислим, те сам се потрудио да га се што пре опростим.

Али мој „пријатељ" ме никако не оставља на миру, — стално ми пише да му што пре пошаљем новац, „ако ми је здравље мило".

Ја му овим путем одговарам да му позајмљену суму шаљем, а желео бих још да знам: колико издашње оних које не сматра за пријатеље и на које он то начин чезнуо.

А. М.

⊙ И ПОЈЕДИНАЦ МОЖЕ СИРОМАШНИМА ДА ПОМОГНЕ

У Војнићу не постоје хумана друштва која би сваке године одевала сиромашне ђаке, као што је то случај у већим варошима. Али зато, управитељица поште, која је позната са своје хуманости већ неколико година сваке зиме одене по пет-шест сиромашних ђака. Управитељица неко целе године штеди од своје мале плате и скупља новчане од својих пријатеља. Онако скупљена сума омогућује јој да одене по пет-шест ђака.

Ово је доказ да и појединац може да помогне сиромашне. Поимену ове хумане управитељице поште требало би да следу и многи чиновници и сви они који имају могућности да који динар одвоје и за своје ближње.

М. Н.

УКУС, МИРИС И ЈАЧИНА „ЈУГОБРАЗИЛ"- КАФЕ ЈЕ ВРХУНАЦ! „ЈУГОБРАЗИЛ"- Теразије 36.

ВЕЧЕРАС (уторак) у 9.30
У КАСИНИ
ПРЕМИЈЕРА савршеног музичког филма о љубави славног композитора БЕЛИНИА:
БОЖАНСТВЕНА ЖЕНА
— МАДАЛЕНА —
МАРТА ЕГЕРТ

МАРТА ЕГЕРТ
МАРТА ЕГЕРТ
у низу прекрасних сцена, у раскоши какву још нису имали МАРТА ЕГЕРТ филмови, приказани су живот и љубав Мадалене, која је све жртвовала за славу и величину овог композитора.
МЕСТА НУМЕРИСАНА. Претпродаја на каси.
Још у 3, 5 и 7: ЗБОГОМ, АНАПОЛИС!

После педесет проба приказаће се у Народном позоришту „Руј Блаз" као свечана премијера поводом педесетогодишњице смрти ВиктораИга

Београдско Народно позориште приказаће на свечаној премијери, 20 децембра, у осам часова увече, у корист Споменика познати комад ВиктораИга „Руј Блаз". Премијера ће имати значај прославе великог француског књижевника ВиктораИга: поме ће се обележити педесетогодишњица смрти писца „Руј Блаза". Управа Народног позоришта

Виктор Иго

уложила је много материјалних средстава да би се комад што боље опремио. Чланови Драме, који учествују у комаду, имали су са својим редитељем г. Раистином, до сада више од педесет проба.

Ова свечана премијера, на којој ће говорити о Виктору Игу и „Руј Блазу" књижевник г. Светислав Петровић, већ сада изазива интересовање. Осим ће, поред француског посланика г. Дамијера, који је специјално позван на представу, приврћи и велики број пријатеља француског народа и позориште уметности. Носилац насловне улоге је г. Мата Милошевић. Улогу Дон Салуста од Базана имаће г. Драгољуб Гошић, а Дон Цезара од Базана креираће г. Златковић. Улога Дон Гуритана поверена је младом члану Драме г. Никачевићу. Дона Марију, краљицу Шпаније, претставиће г-ђа Дуталк. Исто тако, појавиће се и г-ђе А. Паранос и Н. Урбанова и др.

Декор је израђен по нацртима г. Жедринског, а костими по нацртима г-ђе Бабић-Јовановић.

Поводом ове премијере директор Драме г. Радослав Весник рекао нам је:

— Народно позориште умело је у свој овогодишњи програм, поред неколико актуелних, савремених логрих страних и домаћих дела, као главне уметничке тачке програма „Руј Блаза" од ВиктораИга, „Коријолана" од Шекспира и „Пер Гинта" од Ибзена. И да није многих других домаћих и страних дела у једном великом позоришту, довољно би било извести као премијере само ова три велика дела, па да се за једну сезону испуни уметнички програм и да једно обележе драмском репертоару. Управа сматра за част што је успела да, после многобројних проба изнесе на позорницу ово дело великог француског песника, које је увек значило редак и велики уметнички догађај за сва велика позоришта.

Овим комадом прославља се педесет година од смрти ВиктораИга, шездесет година од прве претставе „Руј Блаза", која је изведена на београдској сцени 1865 године и 70 година од прве претставе првог комада ВиктораИга у београдском Народном позоришту.

„Руј Блаз", сам по себи, увек је био привлачна тачка за публику и ми смо уверени да ће и у новој опреми „Руј Блаз" имати успеха и да ће отворити пут великим делима романтичке и класике, за којима се осећа потреба. Тиме се задовољава и жеља оне публике која је засићена јаким репертоаром и пролазним укусом водвиљске врсте.

Велико интересовање које публика показује већ данас за овај комад оправдаће потпуно подухват управе да „Руј Блаз" стави на репертоар Народног позоришта, — завршио је г. Весник.

Љ. Б.

ПРЕГЛЕД

Дете богатих родитеља који су му испуњавали сваку жељу и који је имао све услова за удобан живот, Владета Милетић, ученик осмог разреда Друге мушке гимназије, извршио је само убиство, не оставивши никакво опроштајно писмо ни кога би се могли разабрати мотиви чије су последице, за запрепашћење околине, биле конопац. Мотива не ма, кажу, Владета је био добар, повучен и миран младић, као да недостаци доброте и повучености престављају искључиво оне узроке који су га довели у психолошко стање опчињености животом. У читавом низу околности ваш ро дитељског дома треба тражити те узроке.

Имао је слабу оцену само из физике, кажу наставници, и то из у ком случају не може бити повод за самоубиство, одбацују ту могућност, не осврнувши се сад, бог зна зашто, на оне стање повучености и сете, коју су раније приметили и у којој је баш она једина слаба оцена, поред осталих ситних неуспеха остељивог, могла да буде повод стварања одлуке о самоубиству коју ће стварити у тренутку потенцирање депресије (пред часом из физике), изазване једном речи или гестом околине као непосредан повод у оном низу околности које су га постепено доводиле у стање мржње према животу у који је тек почео да улази.

Руска сиротиња, незбринуте из бегалије, прилике из домова носталгије, у жељи да бар уочи Божића дођу до већег хлеба и огрева, приредили су у Трећој гимназији на Цветном тргу „Базар изложбу" уметничких радова, играчака и предмета чија ће продаја ублажити сурову стварност у којима је изложена већ претставља ретко радостан догађај. Базар изложба у Дому на Цветном тргу, организована продаја најјевтиније радне снаге, тре ба да се претвори у терен на коме ће и колективност купаца доћи до пуног израза, а купљене ствари, рађене руками сиротих Руса, постати симбол разумевања према њиховој невољи.

Један [illegible] Представници Југословенског у

Разрачунавање између напуштене девојке и њеног бившег љубавника на прокупачком корзу

Прокупље, 23 децембар

Синоћ око 7 часова, када је на прокупачком корзу било највише света, дошло је до разрачунавања између једне напуштене девојке и њеног бившег љубавника.

Пре извесног времена, фирмописац Никола Јовановић упознао се са Слободанком, кћерком Илије Јовановића, надничара. Њихово познанство и флерт претворили су се касније у љубав, и Никола је одвео девојци да ће је узети за жену. Међутим, касније је Никола у својим љубавним осећањима знатно охладнео, а када је отишао у војску, он је потпуно заборављао на Слободанку. Видело се није јављао, а она је почела да се упушта у односе са другим младићима.

Пре неколико дана Никола је дошао кући на отсуство и том приликом верно се са једним другом срдачно деловали и она је била подигла против њега тужбу суду за превару, али је суд ослободио Николу, пошто је утврђено да је девојка имала односе и са другим младићима. Синоћ се Никола шетао на корзу са својим вереником. То је приметила Слободанка и дошао извесну величину растрова камене соле. Овај растрор она је бацила у лице своме бившем љубавнику и његовој вереници. Овај случај изазвао је на корзу велику гужву.

Никола је одмах пренесен у болницу, где су му лекари указали прву помоћ. Према изјави лекара, изгледа да ће Никола остати без једног ока.

Против Слободанке поднеће се кривични поступак. На саслушању у полицији она је изјавила да је потпуно свесно учинила дело и да се не каје за то дело.

Д. К.

Заћевице наших лекара и њихове последице

Шта је прави узрок појави сепсе на Акушерском одељењу?

По мишљењу једког професора Универзитета узрок је сапун и купус, а по мишљењу великог броја лекара непажња тога професора при вршењу унутрашњих операција

На општу државну болницу жалили су се, с времена на време, и болесници и они који су имали неке друге везе с њом. Изношено је много штошта, а понекад су падале и тешке оптужбе. Све је то имало директне штете за Државну болницу, а интересантно је у тој кампањи (било она оправдана или не) да је доказила, или бар била инсценирана, од стране самих лекара.

Пре неколико дана поведена је кампања против Првог акушерско-гинеколошког одељења Опште државне болнице. Избиле су у јавности вести да стање тамо не одговара условима који се траже. Наведено је и неколико примера ради поткрепљења. Јер се на једном од два акушерско-гинеколошка одељења појавила сепса, а од ње је било и смртних случајева.

Око појаве инфективне болести сепсе на Акушерско-гинеколошком одељењу (другом одељењу) настао је неспоразум. Није се дошло до једнога мишљења о узроку те болести. Шеф клинике и Другог акушерско-гинеколошког одељења тврдио је у своме извештају да је узрок сепси купус који болеснице једу, и сапун којим лекари перу руке. Управа Болнице је једним саопштењем указала и на буџетске могућности да се пружи оно што би се желело, али се од многих ствари оградила. Лекари и упућени у болничке прилике узрок сепси нису видели у сапуну, који се употребљава и на других 17 болничких одељења и који је добар (са државног добра „Беље" се добија) или у купусу који, кад се кува, једу и болесници на другим одељењима...

НЕДОВОЉНЕ ПРОСТОРИЈЕ

О нападу на Акушерско-гинеколошко одељење шеф првог одељења г. др. Милан Стајић рекао је сараднику „Правде":

— Тридесет година се Акушерско-гинеколошко одељење налази у овој згради. По рату је назидан један спрат за Бабичку школу. Других проширења није било. Тада је било просечно на одељењу 250 порођаја годишње, а сада се у истим просторијама прими око 1800 порођаја годишње. Потреба проширења ових просторија довела је пре неколико година до стварања једног плана за његову реконструкцију. По њему, просто, ће бити биле проширење и распоређење по принципима хигијене. Предвиђени рачун није много износио, а сада то не би коштало ни милион динара. И поред тога, план је остао неостварен и налази се негде у архиви Министарства грађевина.

У самом одељењу, каже г. др. Стајић, нема луксуза, али оним што одељење располаже оперише се тако да то не иде и не може ићи на уштрб здравља болесника. Могу мирне савести рећи, пред свих намештених напада, да свака породиља може доћи на Акушерско одељење ради порођаја са највећом сигурношћу. Није социјално ни човечно од Болнице правити баука и сиромашне жене остављати да се порађају код куће из неке неоправдане бојазни...

РАЗНЕ ПРИЛИКЕ ПОД ЈЕДНИМ КРОВОМ

Заиста, из лекарских кругова речено нам је и ово: на Првом акушерско-гинеколошком одељењу нема сепсе и на њега се, већином не туже. Сепса се појавила на Другом акушерско-гинеколошком одељењу и клиници. Шеф одељења је поднео извештај о томе и констатовао да је узрок сепси сапун којим лекари перу (односно не перу) руке и купус који болеснице једу. За лекаре у Болници ово је постало научно откриће, јер се зна да је још бечки професор Семелвајс пронашао да је сепса инфективна болест, да се преноси и најчешће су њени сејачи сами лекари, а понекад студенти медицине, који несмотрено врше унутрашње прегледе. Они се питају како се сепса није појавила и на Првом акушерско-гинеколошком одељењу, него само на Другом, кад су оба под једним кровом и развијају се и раде под истим условима. Професор Семелвајс је утврдио својевремено да најчешће студенти пренос бацила и проузрокују сепсу. Они испосредно после рада на лешевима у анатомској сали долазе у акушерско-гинеколошко одељење и врше унутрашње прегледе, притом не перу руке како треба већ само навуку стерилисане рукавице. Семелвајс је нашао да је у раду лекара и медицинара на овај начин и због њихове непажње узрок сепси. Тако је научно утврђено, а како је на београдском Акушерско-гинеколошком одељењу то је питање. Можда је и ту исти случај, а не сапун и купус... Јер и ту вежбају медицинари, а могућно на сличан начин....

БОЛНИЧКИ ЛЕКАРИ О ОВОМЕ СЛУЧАЈУ

У Југословенском удружењу болничких лекара не деле мишљење, које је дао шеф Гинеколошке клинике и Другог акушерско-гинеколошког одељења. Они се с њим не слажу.

Сараднику „Правде" речено је поводом тога у Удружењу болничких лекара:

— Некадашња „Женске болница Краљице Драге", у којој је смештено Друго акушерско-гинеколошко одељење и Гинеколошка клиника, дотрајала је и било је давно потребно да Клиника, која заузима читаво Друго акушерско одељење, подигне посебну зграду за наставу (за што је постојао план и имало је средстава), кад је већ пропуштена сјајна прилика да се Клиника усели у зграду данашњег Института, односно Хируршке клинике професора др. Миљанића, где, по комисијској оцени, има места, поред Хируршке клинике, и за Гинеколошку. Ово је пропало и поред тога што су радови били почели и што су чак и потребни кредити одобрени, као што није извршено наређење о исељењу професорских станова из државних зграда у кругу Државне болнице. Тако није никакво чудо што се у болничким зградама морају налазити и клинике и заједно с болничким одељењима снабдевати из буџета Болнице. А последица тога је оскудица у просторијама и другоме чега у болници мора имати.

И док читави спратови једне велике зграде остају и даље или празни или нерационално искоришћени, дотле болничка одељења и Клиника морају бити под једним кровом, где се гуше, а често и гложе. (У административном погледу су потпуно разнородне установе). У таквом стању за многобројне болеснике важи још увек оно старо и познато: „Нема места". Најзад, створено је анормално стање: клинике — установе Министарства просвете — одржавају се и издржавају на терет буџета Министарства социјалне политике и народног здравља, свакако на штету болнице.

На отварање самосталне Гинеколошке клинике не би требало чекати, јер за њу постоје материјалне могућности. Тада би Болница добила целу зграду некадашње „Женске болнице Краљице Драге" и нових најмање 50 постеља које су досад служиле за наставу, а поред тога у просторијама Гинеколошке клинике на Институту професора Миљанића добило би се до 100 нових постеља за породиље и гинеколошке случајеве. Још да општина прошири своју болницу једним акушерско-гинеколошким одељењем и Уред за осигурање радника подигне своју болницу за раднике и раднице или бар преуреди за ту сврху своје палате које служе чистој администрацији, у Државној болници не би било ове пренатрпаности...

О ПОЈАВИ СЕПСЕ

Немили случајеви појаве сепсе на Другом акушерско-гинеколошком одељењу и Клиници задали су бригу, поред шефа овога одељења и Клинике који ту дужност врши уз дужност професора Медицинског факултета, и осталим лекадима. И Југословенском удружењу болничких лекара о томе су рекли сараднику „Правде" ово:

— Појава сепсе на Гинеколошко-акушерском одељењу је ствар дотичних стручњака, у првом реду клиничара, на којима је дужност да објасне узроке ове заиста велике опасности за наше породиље. За стручњаке је интересантно како се могло дозволити и чијом кривицом да сепса тако дуго гостује и то само на Другом акушерско-гинеколошком одељењу, где се налази и Клиника, док је на осталим хируршким одељењима нема. Тумачење да се сепса појавила због рђавог сапуна којим лекари перу руке или због рђаве хране коју добијају болеснице-породиље сматрамо за ненаучно и ланчво. Купус, каша и лош сапун не могу бити узроци септичне инфекције, како то имају намеру да претстаре...

Извештај шефа Другог акушерско-гинеколошког одељења, професора Медицинског факултета, изгледа, направо је забуну. И не само научну, због тврђења да се сепса добија од сапуна и купуса, него још и због тога што је на болничку управу пала сумња да управљање није беспрекорно... Ово је изазвало најразноврсније коментаре у круговима лекара.

Л.

Опсерваторија маршала Пилсудског на Карпатима

Варшава, 24 децембар

Одлучено је да се на једном гребену источних Карпата, на висини од 2.022 метра, подигне опсерваторија која ће носити име маршала Пилсудског.

Ова опсерваторија располагаће телескопима који ће 600 пута више приближити небеска тела посматрачевом оку.

Опсерваторија ће исто тако давати метеоролошке податке пољској авијацији.

Услови швајцарско-немачког туристичког споразума

Берлин, 24 децембар

После неуспелих швајцарско-немачких преговора о туристичком споразуму, швајцарска влада обавестила је немачку владу да ће до 15 јануара 1936 године ограничити туристички промет, утврђујући да 5 милиона швајцарских франака као максимална суму коју немачки туристи укупно могу понети.

„Америка се не меша у ствари Мексика"

Мексико, 24 децембар

Демонстрације против бившег претседника г. Калеса и даље се настављају. Претседник г. Карденас обећао је демонстрантима да ће експроприсати Калесове поседе и разделит их сиромашном становништву. Г. Карденас је даље изјавио демонстрантима да ниједе тачно да се америчка влада меша у унутрашње ствари Мексика.

Дан мајки у Италији

Рим, 24 децембар

Агенција Стефани јавља:

На дан мајки, Њ. В. Краљица раздељиће 6 награда породицама са највећим бројем деце. Ове награде су уствари куће које поставља сопственост награђених.

Зимска радост деце

Мали Београђани играју се по снежном Калемегдану

КОЛАРЧЕВ НАРОДНИ УНИВЕРЗИТЕТ

Психологија симпатије и антипатије

ПРЕДАВАЊЕ Г. ДР. ВЛАД ИМИРА ДВОРНИКОВИЋА

Ретко је кад била дворана Коларчевог универзитета тако посећена као синоћ, приликом предавања г. др. Владимира Дворниковића: говорено је о психологији симпатије и антипатије.

Симпатија и антипатија, — почео је своје предавање г. др. Дворниковић, — јесу најдубље покретне силе које спајају или раздвајају људе. Као непосредни доживљаји, ова се осећања доживљују као привлачност или одбијање. То је као какав „сигнал" и путоказ за равнање према људима. Главна је карактеристика симпатије и антипатије: јављају се моментано и неодољиво. У томе и јесте фатална чињеница што ми нисмо господари ових осећања. Између људи постоји нека стална струја или флуид, као осећајна веза. Симпатија и антипатија извиру из несвесне сфере наше психе и зато ретко када можемо да образложимо зашто нам је неко лице симпатично или антипатично. Каткад одлучују незнатне ситнице, можда какав детаљ у физиономији, гест или, чак, боја гласа, и то је довољно да нам неко постане можда одвратан. По правилу изражава се у овим осећањима неки инстинкт за нашу оријентацију међу људима и тај нас инстинкт обично не вара. Али, има случајева — предавач наводи пример — кад нас први инстинкт у толико може да превари што се антипатија, стечена на основу споредних обележја човека, може касније, кад се боље упознамо, преокренути у симпатију. Али, у основици инстинкт симпатије и антипатије води нас исправно, поготову онда када у извесним лицима наслућујемо људе од којих бисмо могли дочекати какво зло. Специјално жене, сигурним инстинктом погађају ко им је пријатељ, а ко им је непријатељ. Овде је предавач навео пример антипатије Маргарете према Мефисту.

Г. др. Дворниковић

Предавач, затим, наводи примере и разне случајеве како се та осећања испољавају у социјалном миљеу и истиче, при томе, разне типове, а међу њима нарочито тип осетљивог човека који се управља само по својим инстинктивним осећањима. Такви људи могу да изврше у људском друштву много зла, јер им недостаје свака објективност; они просуђују о људима само према својим личним симпатијама. Нарочито је фатално ако овакви људи, субјективци и осетљивци, добију власт у руке и одлучују о судбини људи. Етика и социјални живот захтевају од нас да се у животу не управљамо искључиво по својим субјективним осећањима и да се не предајемо непосредно вођству симпатије и антипатије, него да та осећања регулишемо односно кочимо или дозирамо. Има схватање да су нарочито наше аверзије према људима несавладљиве. Има и то схватање, да је немогућно спровести у животу начело хришћанске љубави. Достојевски, у свом роману „Браћа Карамазови", ставља у уста Ивану Карамазову најстрашнију персифлажу на саму могућност љубави према ближњима. Тачно је, психолошки, да су љубав и мржња у души човечјој корелативна осећања, т. ј. где је једно од ова два осећања, јавља се и друго. Али, историја нам казује да је било истински великих људи, који су до крајњих граница могли да савладају своје симпатије односно антипатије, и да објективно, према стварним врлинама, третирају људе.

ТОПЛИ И ХЛАДНИ ЉУДИ

У току свог предавања, г. др. Дворниковић изнеси своју поделу људи на топле и хладне типове. Топли људи су они који се могу умирити у друге, могу да саосећају са другима и у целокупном саобраћају они дају животне топлине онима са којима се друже. Хладни су они, код којих већ у првом контакту осећамо, да сликом изразимо, као да нам одузимају топлину, али нам не дају ништа. Сваки човек прима и даје у исто време. Али у данашњем друштву намножило се све више друштвених типова који своју животну енергију чувају искључиво за себе и врло тешко могу да даду осећање топлине и другим људима. Има их, који су постигли тај степен васпитања самога себе: да своје симпатије нарочито образложене, у што већој мери савладају и тако се издигну изнад нивоа пустог нагонског живота. То су људи који изграђују у себи социјалну културу и ако, при томе, не морају остати такозвани осећајни људи него више рационалисти, т. ј. људи који се управљају по неким објективним разлозима и критеријима, а не само по субјективном осећању. Међутим, има и један опасан тип, тобоже рационализованих људи који вештом и вертуозном глумом умеју да сакривају своје антипатије, али не с намером да их ослабе, да их униште у себи, већ с подмуклим циљем да би прикупили у себи што већу дозу негативног осећања и онда у прави час, када им конвенира, изживели и на људима ту мржњу. Наш народ познаје тај тип и зове их — злопамтила. (Предавач је овде навео из историје неколико примера и нарочито истиче појаву младог Угарског Краља Владислава Постума, који је већ као младић од деветнаест година толико вешто умео да крије своја права осећања према људима, да је и старе и искусне државнике и војсковође пре варио и намамио у клопку — јер ови нису били начисто колико су му били одвратни).

РАЗЛИКА ИЗМЕЂУ ОБИЧНЕ И ПОЛНЕ ЉУБАВИ

Предавач истиче нарочито разлику између симпатије и привлачности између полова. Симпатија уђиже човека, и то искључиво човечју личност у нама. Еротска привлачност спада у другу сферу, јер је ту по среди полна привлачност која не мора бити здружена са симпатијом према човечјој личности. Мушкарац и жена могу да саосете еротичну привлачност и онда када међу њима нема опште човечанске симпатије. То се најбоље види у оним случајевима када се нагло склапају бракови на основу такозване „љубави на први поглед". Кад се изгуби еротика, често у таквим случајевима остаје само — антипатија. Колико је дубока разлика између симпатије и љубави, најбољи је доказ што нечемо изазвати љубомору код вереника ако му, на пример, кажемо да му је вереница „симпатична госпођица". Напротив, њему ће то бити драго, јер сваки осећа да се та симпатичност односи само на човека, на личност у жени. Други би ефекат био, када би се веренику казало да се његова вереница може допасти и да се може заволети. То би већ побудило подозривост или љубомору. Права симпатија односи се, дакле, само на човечју личност у нама, а не на пол. Модерни човек мора нарочито васпитавати своја социјална осећања. Истина, свако има природно и биолошко право да унапређује и брани своје животне интересе. Осећања симпатије и антипатије према људима неизбежна су и она нам дају компас инстинктивног равнања према људима. Али, на том инстинктивном степену културан човек не сме остати. Човек мора подићи свој нагонски „Ја" у једну вишу сферу, у којој ће бити доведени у хармонију не само осећаји него и социјални и етички обзири.

Шпански буџет биће проду жен путем декрета

Мадрид, 24 децембар

Шефови парламентарних група одржали су данас седницу под претседништвом претседника парламента г. Албе и на њој донели одлуку да се начелно слажу са продужењем буџета путем декрета. Само шефови три групе устали су против овога предлога. Група популарне акције није учествовала.

Сматра се да ће за време распуста парламента, стална делегација парламента донети одлуку о продужењу буџета.

НЕОБИЧНО ДОБРОВОЉНО ЗАТОЧЕЊЕ

У околини Марибора један је човек добровољно провео три године у собком затвору да на робији не би био шеснаест месеци

ПУКИМ СЛУЧАЈЕМ ЈЕ ОТКРИВЕН ОВАЈ ЧУДНОВАТИ ЗАТОЧЕНИК КОМЕ САД ДОЛАЗИ СВЕТ ДА ГА ВИДИ

Марибор, 24 децембар

У „Дравском звору", у близини Марибора, догодило се овај необичан случај:

Рачка жандармеријска патрола открила је пуким случајем чудновато затворског затвора и упутила се у своје седло, право жена.

ДОБРОВОЉНИ КУЋНИ ЗАТВОР ОД ТРИ ГОДИНЕ

Изненађење његове жене није било мало када га је угледала на кућном прагу. Али, тада није било времена за дуга објашњавања. Јер и за секунда стопала осећао жандармеријску. Кратко време су њих двоје некако и донели, по њиховом рачуну, „спасоносну одлуку".

Одмах уз кућу била је нека мала изба, запуштена и забарикадирана. Са остали просторијама је била спојена мали вратник, док је имала прозор са решеткама на крову. Каменшек је ту видео своје једино спасење. Затворио се а жена је на врата навалили стари шифоњер, таза за пред жандармеријом, осим кухиње, спаваће собе и подрума није постојало ниједно друго одељење. Они су отишли уверени да је бегунац отишао преко границе.

Дани су пролазили, а Каменшек никако није смео да напусти своје скровиште. Плашио се робије. Исто уверена била је и његова жена.

— Најбоље је да ти останеш ту где си, док се не заборави, а ја ћу се мучити сама како будем знала и умела, — говорила му је жена.

Тако је живео тај бројни пар, читаве три године, од 1932 до последњих дана Свет је веровао да је Блажо Каменшек напустио своју жену и пребегао у Аустрију, па је ту и помагао у неким пословима. А она се пред светом понашала као да је без мужа, разила се и мучила се. За то време Каменшек је седео или шетао својом келијом, чекајући неки срећни удес да да се ослободи несносних окова у које је сам себе оковао.

КАКО СЕ КАМЕНШЕК СПАСАО ДОБРОВОЉНОГ ЗАТВОРА

И, збиља, дошао је срећни удес, а ли не онакав какав је замишљао Блажа Каменшек.

Неки разних бескућник добио је од кућевласника одобрење да се сели и пробави зиму у кући код Кумановове жене, за коју она не плаћа кирију. Разних је дошао и саопштио жени својку кућевласника. Она се протезила колико је могла, али ју није успело. Разнику је то било сумњиво, па је позвао жандарма. Склонили су шифоњер и ушли унутра. Собица је била у нереду. Пред њих се испречио кревет и ормарића са књигама. Осећао се дувански дим, што је било мало необичан, јер унутра нису пушила затекли. Под креветом није било никога. Отворили су ормар. Блажа Каменшек је лежао свезнем у клупче готово полумртав. Био је сав у коси, прљав и изван. С муком су га извукли на светлост дана.

О необичном откриву одмах је алармирана цела околина, као и сама власт. Људи су долазили са свих страна да виде Блажу Каменшека, које је три године провео у добровољном собном затвору, да не би шеснаест месеци био на робији.

Сим.

Газда на уџа свет слугу голог и босог

СРЕСКИ СУД ГА ЈЕ ОСУДИО НА МЕСЕЦ ДАНА ЗАТВОРА

Шабац, 24 децембар

У улици Вука Караџића одиграла се јуче једна необична сцена, која је узбудила цео овај крај и за кратко време, пред кавалом Милана Тодоровића искупио се велики број грађана. То се у ствари настављао догађај, који је започео час раније на Великој пијаци пред хотелом „Зелени венац".

Необични „дуэт" догађаја био је седамнаестогодишњи младић Младен Митровић, родом из села Радашиновце, у Поцерском срезу, који је недавно дошао у Шабац да потражи посла.

Маса на улици опколила је младића без одела, босог и у пошпарном рубљу крај које се видело голо, сирашњо тело. Младић је прикупљало око себе рите, снебивајући се пред голишним непознатим свет и. Устанчавало се, убрзо, да је младић на најнужнији његов газда Милан Тодоровић, кафеџија, из Шапца, пошто га претходно истукао.

Слугу Митровића одвели су у Државно тужилаштво, које га је одмах упутило Срезком суду, где је тај тренутак још велики број свет. Доведен је и Милан Тодоровић.

Сала је чека ствар обавештења.

Пре 25 дана Младен Митровић дошао је у Шабац и погодио се да служи код кафеџије Тодоровића.

— Погодили смо се, — прича Младен Митровић, — да служим месец дана за храну и да ми купи ципеле, кошу и панталоне. Газда ми је дао одмах једне старе панталоне, џемпер и чизме. Нисам могао да одбијем пошто сам после 25 дана отказао службу, не грађења плату. Мислио сам само да понесем старе панталоне и чизме. Пролазећи дајући поред хотела „Зелени венац" запазио ме је газда Милан и одмах ме појурио. Побегао сам у зграду Градске страже да потражим заштиту. Одатле су нас упутили у Градско поглаварство где смо се саслушали и тамо ми је наређено да Милану вратим старе чизме и да напустим посао. Успут ме је газда Милан пратио да се поново вратим у његову службу. Обећао ми је одмах да ће ми купити ново одело, и ја сам пристао.

— Кад смо дошли Милановој кући он ме је одмах почео да бије и псује што га брукам пред светом. Кад сам стао да запомажем, искупио се пуно света из суседства. Милан је тада престао да ме туче, али ми је наредио да са себе свучем панталоне, џемпер и чизме и, кад сам то учинио из страха да ме опет не бије, Милан ме је набацио овакве на улицу.

Пошто је саслушан и Тодоровић који се брани да Митровић код њега није служио више од шест дана, да је без његове дозволе узео чизме и џемпер (што с налазило у шутки, као неупотребљиво), наиђа да је посао својевољно напустио, судија г. Вура Базовинац, нарекао је пресуду којом је оптужени Тодоровић због дела из § 383 Кривичног закона осуђен на месец дана затвора, и да Митровићу врати похабано, стари одело.

Ђ. Ст.

Божићна помоћ сиротињи у Нишу

Ниш, 24 децембар

Поглаварство града Ниша поделиће о божићним празницима помоћ нишкој сиротињи у износу од 15.000 динара.

Од ове суме Градско поглаварство ће, из својих средстава дати 40.000 динара, колики је кредит већ одобрен. Народна скупштина послаће 10.000 динара, а Сенат 5.000 динара.

Поред помоћи у новцу, Поглаварство ће давати помоћ и у дрвима. Решено је да се учи Божића подели сиротињи 200 кубних метара дрва.

М.

НЕГА ТЕЛА БИЛА БИ УЗАЛУДНА без доброг сапуна

Што све не чините да добијете лепи тен и да га таквог уздржите. Промислите, да је неприкладан сапун стална опасност за Ваш тен, он може ставити у питање успех Ваших настојања око њега. Само онај сапун, којег ме јачи за квалитет, може Вашој кожи дати ону негу, која је потребна да постане лепа.

ВИРАЈТЕ ИЗМЕЂУ ОВИХ

ЕЛИДА САПУНА

ЕЛИДА ФАВОРИТ већ деценији уназад љубимац разумних дама.

ЕЛИДА БЕЛИ ЈОРГОВАН сапун снежно-бели у боји — изванредан у мирису.

ЕЛИДА 7 ЦВЕТОВА луксузни сапун, који се свако може приуштити. Особито парфумисан.

ЕЛИДА КРЕМ САПУН посве нова! Особито благ за осетљиву кожу. Сретно увођење новог Елида крема.

ИМЕ ЕЛИДА ЈАМЧИ ЗА КВАЛИТЕТ

„Трговац Милићо је Јаковљевић оптужен за дело фалсификата затвором"

ИЗЈАВА ТРГОВЦА Г. КОСТЕ ЈАКОВЉЕВИЋА

У Вашем цењеном листу од 18 децембра ове године број 11186, на страни другој под насловом: Трговац Милоје Јаковљевић оптужен за дело фалсификата уговора".

У интересу истине, дајем следећу исправку ради необавештене јавности: истога дана, у 6 часова увече, саопштена је пресуда окружног суда у Чачку по којој сам ослобођен од оптужбе. У току претреса ових се могло утврдити ни постојање, делити моја кривична одговорност.

Не стоји истина, да чак ни сведочи учесници Драгослав и Радоје Јаковљевићи то нису тврдили, да су они оштећени од стране моје фирме 500.000 динара. Напротив, утврђено је много пре овога претреса, да су Драгослав и Радоје, браћа Јаковљевићи из Краљева, осуђени за покушај противправног присвајања имовине моје фирме К. Јаковљевића и Синови из Крагујевца, чији сам ја члан фирме. Ова пресуда њихове осуде правоснажна је, те је власт одузела радњу од осуђених Драгослава и Радоја Јаковљевића из Краљева и предала у власништво моје фирми Косте Јаковљевић и Синова из Крагујевца, коју и данас држимо.

Истина је да је постојао један анекс уговор између моје фирме и суспиднерних тужилаца, Драгослава и Радоја Јаковљевића из Краљева, по коме смо ми поверавали капитал од милион динара на управљање и рад у Краљеву, коју су они водили по овом уговору, али ништа свога капитала нису имали, једино право на половину добити на крају године коју буде радња постигла, а права власништва и контроле задржала је моја фирма К. Јаковљевића и Синови из Крагујевца, као и право да их удаљи ако би се они не би уговора придржавали.

Нажалост десило се то да су наши рођаци Драгослав и Радоје, заборављајући на наша доброчинства, дрануши се и покушали да противправно присвоје ову нашу радњу и имовину, због чега смо их кривично и оптужили, па ашта су и осуђени пресудом Београдског Апелационог суда, која је и прочитана 16 овог месеца на претресу.

Не стоји истина да сам признао пред судом да сам на поменути овом уговору додао једну реченицу на штету приватних учесника, већ стоји и истина то да је та реченица споразумом о дописана као што ми и других реченица дописаних, које су Драгослав и Радоје признали. Дописана никримина реченица изукопико не утиче на на доказну снагу исправе, нити ме ма најбоље за ово, нити ни ће дописана реченица надати у другом делу уговора у речи Драгослава и Радоја и говори о неким мењама које су Драгослав и Радоје узели натрат од моје фирме, као што та реченица и гласи. Тужиоци тврде да се ове мењаче налазе код моје фирме. Ради јавности нека послужи само следећа претпоставка: да ли би неко било толико наиван да води кривичну парницу против својих дужника или грађанску парницу када би имао на расположењу мењаче с којима говори та фамозна реченица?!

Ради јавности додајем још и то, да моја фирма води још две грађанске парнице против Драгослава и Радоја Јаковљевића из Краљева за накнаду штете, која проистиче из стотине хиљада динара због на њих односа који су нам ову штету причинили за време посаветања у нашој радњи у Краљеву, тако да смо једну грађанску парницу добили код Окружног суда у Чачку, а друга је у току. Парнична ова своди се највише на признање и противна судски вештачених стручњака-вештака, приликом њихове кривичне одговорности, када су неминаре присвајали наш новац и капитал у намери да им претему капитала поверени им на руковање.

Ради јавности напомињем да смо ниште, нажалост, рођаке Драгослава и Радоја узели са улице, који су сироти незапослени терали таљиге и келнерисали, па као рођаци помагали смо браћу и о њиховој егзистенцији са најбољим намерама да их оспособимо да буду трговци, и ставе себи егзистенцију, али буран њихов живот, друштво, расипање новца и непоштовање датог им поверења, дошло је дотле да смо морали тражити помоћ и интервенцију власти.

Врло је интересантно да није регистровано то, да је ова кривична парница сврешна у моју корист те за то изгледа да је овај донос био тенденциозно написан како би се бар колико толико нашкодило угледу моме и моје фирме.

Ради илустрације моје фирме зна трговачки свет колико је моја фирма за 20 година рада извела на пут младих људи, који су данас трговци и колико је њих помогла морално и материјално.

Не могу да пропустим овако згодну прилику а да се на захвалим и моме правном заступнику г. Милораду Могеловићу, адвокату из Крагујевца, који је успео да рефлектор претстави у живим бојама све ове односе на претресу и тиме много допринео да се дође до материјалне истине која је била и моја драга.

Унапред се захваљујем уредништву на љубазности и на указаном гостопримству да ово моја исправа могла бити објављена.

С поштовањем, Милоје К. Јаковљевић, трговац — члан фирме Косте Јаковљевића и Синова — Крагујевац.

Сметови у Боки Которској

Котор, 24 децембар

После дугих киша у Боки је температура нагло пала и сва околина брда су прекривена снегом. На виша снежни наноси су у висинској зони. Аутобуски саобраћај је због тога прекинут. Такође и поморски саобраћај је онемогућен. Недавно је ветрена захватила грожђу сељаке који су терали вино на продају. Једва су успели да се склоне у пастиске колибе, док су им коњи

У Колосеуму ОД СУТРА (среда)

ПРЕМИЈЕРА оваквим кубанским дувањем пуним руме:

GEORGE RAFT and CAROLE LOMBARD

„Rumba"

A Paramount Picture with MARGO LYNNE OVERMAN · IRIS ADRIAN MONROE OWSLEY · GAIL PATRICK

Hear Ralph Rainger's thrilling "The Rhythm of the Rumba" and other song hits

Још д'нас (уторак) у 3, 5, 7, 9.30 сензационална премијера

ПОТЕРА Фред Мак Мурај Ана Шеридан

Наш најбољи дуван плаћаће се идуће године при откупу 144 динара по килограму

ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ПРОИЗВОЂЊЕ ДУВАНА

Министарски савет на својој седници одобрио је повећање откупних цена дувану за 20%. Тиме је перфектуирана одлука Монополске управе, прихваћена од министра финансија, о садњи и гајењу дувана у 1936 години. Повећање откупних цена обухвата све категорије и класе дувана. Одобрено је исто тако да се идуће године засади много већи број струкова дувана него 1935.

Овим одлукама је циљ да се производња дувана у нашој земљи унапреди још више, стварањем повољних услова за произвођаче. Повећањем откупних цена осетно је повећана рентабилност гајења дувана. Монополска управа истиче да је повећања цена и одређивања повољних услова за садњу, рентабилнија од других грана пољопривредне производње. Желећи да у данима кризе изиђе у сусрет произвођачима дувана, Управа државних монопола тежила је, у исти мах, да својим новим мерама стане на пут криумчарењу дувана, које је у појединим крајевима узело маха.

Ове године било је у целој нашој земљи засађено 754.000.000 струкова дувана, док је за 1936 одобрена скоро двострука количина — 1.446.000.000 струкова. Одобрено је да се у Вардарској бановини засади 1.050.000.000 струкова према 537.000.000 колико је засађено у овој години, у Приморској 150 милиона, у Моравској и Дунавској по 100.000.000, у Зетској 25 милиона и у Дринској 21 милион струкова.

Што се пак тиче цена, екстра дуван прве категорије плаћаће се идуће године при откупу 144 динара по килограму. До сада је тај наш најбољи дуван (из Јужне Србије) плаћан 120 динара по килограму. Дуван прве категорије прве а класе плаћаће се 96 динара по килограму, прве 6 класе 84 динара. Откупна цена за дуван прве категорије друге а класе биће 72 динара, друге 6 класе — 60 динара За дуван прве категорије треће класе одређене су цене 48 динара (а) и 32.50 (б). Најбољи дуван друге а категорије плаћаће се 60, друге 6 категорије 40, треће категорије 24, четврте категорије 18 динара по килограму.

Вардар је поплавио неколико села у околини Тетова

Тетово, 24 децембар

Од катастрофалне поплаве која је задесила Горњи Полог није прошло ни две недеље, а прекључе и јуче дошло је до нове катастрофалне поплаве. Вода се још није потпуно ни повукла са поплављених терена од прошле поплаве, када су Вардар и његове притоке поплавиле пољошку равницу. Том приликом страдала су нарочито села Студенце и Раотинце, која се налазе на ниском терену.

Последњих дана у околини Тетова падао је снег који је имао висину од 12 до 20 сантиметара. Велике количине снега биле су последњих дана почеле да се топе на оближним планинама, што је проузроковало надолазак воде у појединим рекама. Последња три дана падала је киша која је такође допринела надоласку река. Велике количине воде ручиле су се у корито Вардара, али то корито је било и сувише мало за оволику воду. Река се због тога почела изливати и плавити равницу од села Чајина на дужини од неколико десетина километара, претварајући њиве у праве језера. Набујала вода укла је собом дрвеће и разну грађу, која је пообарала све дрвене мостове који су јој стајали на путу. Тако су срушена и два дрвена моста код села Милетина и Челопека. Такође је у великој опасности дошао железнички мост код села Саратинца, где су се нагомилале велике количине грађе коју је донела вода, тако да су отвори моста били потпуно затрпани. Како вода није могла да пролази испод моста, бујица је појурила на обале и излила се у поља. Због тога је дошло до опасности за саобраћај на пруги и колском друму. С једне и друге стране моста биле су постављене страже, које су имале задатак да упозоравају аутомобилисте на опасност која им прети ако покушају да прођу преко моста који је био подривен.

Од осталих места, па у дужини од 15 километара уз обале, Вардар се излио по пољу. Села Раотинце, Студенце, Копаница и друга нису могла да спрече несрећу. Код села Студенца Вардар је у току ноћи почео да руши насипе. Одмах је алармирано становништво. Људи, жене и деца поскакали су из постеља, а поједине радника пошле су да спасавају насип и да спрече изливање воде у село. Међутим, напори су били узалудни. Зачас се цело село нашло под водом. Мало даље Вардар је на шест начина покварио насип и вода се излила у села Раотинце и Копаницу. Међутим, у овим селима је захваћен водом мањи број кућа.

У саму зору вода се почела постепено повлачити у корито. О катастрофи извештено је среско начелство и у поплављени крај дошао је одмах срески начелник г. Бошко Јекић, који је предузео мере на евакуисању становништва и на спречавању даље поплаве.

За ово време, недалеко од села Раотинца, десно се један узбудљив догађај. Сељак Сахиб Рамадановић нашао је са својим воловским колима на дрвени мост на Вардару. Веоујући да је мост исправан, Сахиб је натерао волове на мост, али када је дошао до средине, мост се срушио у Вардар. Сељак и његова кола и волови нашли су се у таласима. Сељак је узалудно запомагао, али његову вику нико није чуо. Волови су ужасно рикали. Мало касније таласи су избацили сељака и једног вола на обалу, а други во се удавио.

Приликом ове поплаве деси се и други несрећан случај. Код села Саратинца догодила се несрећа у којој је страдао 25-годишњи Мухарем Мемедовић из Тетова, један напредан муслиман и активни члан, вежбач, соколског друштва у Тетову. Мухарем је радио у воденици која се налази на реци. Због надоласка Вардара, једно дрво или дебла дасака закачила се у велики точак који покреће воденичке каменове. Тиме је ово онемогућен рад воденице. Мухарем је отишао до точка и покушао да уклони ову даску. Нагнуо се над воду, али су га таласи захватили и Мухарем је пао у воду. Ту се и удавио. Када су после неколико минута наишли неки сељаци, они су са запрепашћењем видели Мухаремове ноге како вире из воде. Несрећни младић био се заглавио међу шипке воденичког точка и ту је нашао смрт. Сви покушаји сељака да Мухарема макар мртвог извуку из воде остали су безуспешни, јер је бујица била све већа. Пола часа касније воденица се срушила и покопала свог тежином Мухаремов леш.

На место догађаја изишла је комисија коју су сачињавали полицијски писар г. Тодор Зајић и срески лекар г. др. Обрад Ристић.

Данас је Вардар почео да опада и Мухаремов леш је извађен из воде.

На тражење среског начелника г. Јекића, Банска управа Вардарске бановине доделила је пострадалима од поплаве као прву помоћ 12.000 динара, а у натури предаће се поплављенима око 20.000 килограма кукуруза.

Б. Ј

Освећење Дома мађарског певачког друштва

Нови Сад, 22 децембар

Данас пре подне извршено је освећење дома Мађарског певачког друштва. Освећењу је присуствовао изасланик бана Дунавске бановине инспектор г. Стеван Суботин, затим претседник Новосадске општине г. др. Бранислав Борота, изасланик Савеза културних друштава г. Ђорђе Мирков, угледни трговци г. Јулије Крајачевић и други.

Г. Александар Нађ прочитао је поздравни телеграм који је упућен Њ. В. Краљу. У телеграму чланови Мађарског певачког друштва изјављују своју лојалност и одзност према Њ. В. Краљу.

После освећења одржано је неколико говора у којима је изнесен историјат зидања Дома. У подне је приређен банкет, а увече ће се одржати свечан концерт у њиовом Дому.

Избо ножем свог ортака, а не зна зашто

Вуковар, 24 децембар

Недавно је вуковарски гостионичар Јосип Барток примио за свог ортака Матију Рељановића. О томе су саставили и прописан уговор.

Пре неколико дана Барток је почео чудновато да се понаша према свом компањону. Тако је поцепао и уговор о ортаклуку, изјавивши Рељановићу да је то парче хартије сасвим непотребно...

— Радићемо ми братски, и без њега.

Рељановић ни часа није посумњао у његову добронамерност.

Међутим, прексиноћ, Берток је изненада улетео у гостионицу, с великим ножем у руци, гдеће Рељановића. Овај је покушао да побегне, али га Берток стигао и обадно на земљу, затим му задао десет опасних повреда.

Нападач је затим побегао. Нешто доцније полицијским органима пошло је за руком да га ухвате. — На саслушању Берток упорно тврди да не зна зашто је напао свога ортака, који је у врло тешком стању пренет у болницу.

К.

Мржња међу браћом због добре имања завршила се крвавим братоубиством

Ниш, 23 децембар

У мирном селу Доњем Кормању у Моравском срезу, одиграо се језив злочин: сиромашни сељак Светозар Бокић, 40 година стар, ожењен и отац четири детета, убио је свога брата Милорада, оца многобројне породице.

Ово убиство има своју предисторију у дугој свађи међу браћом око земље. Некада су браћа живела у заједници на једном истом имању. Доцније они су се поделили. Мидораду се чинило да је подела била извршена на његову штету. Тако је између браће настала свађа пуна мржње. Тако је то ишло све до прекључе, када је Милорад пао од руке свога брата.

После убиства, самоубица се сам предао властима. Са братом се веле подељно пре неких 16 година. Мала имања и куће излазе ли се једно поред другог, а дели их само један плот. Стално су се свађали и парничили због земље, па и тукли. Против Милорада поднео је суду у Нишу три тужбе. Прексиноћ, око пет часова, вратио се из сеа куће. Уђавши у двориште видео је Милорада. Милорад је на њега преко плота осуо пађу пограднје речи. С намером да избегне јачи сукоб, ушао је у кућу. Али једва што је ушао, дошао је његов мали син и казао му да Милорад пред кауе плот. Сместа је истрчао у двориште и тражио од брата да се врати у своје двориште. А када овај то није хтео да учини, са дрвљаника је дограбио секиру и њоме га ударио по глави. Овај је одмах пао, а када је покушао да се дигне он га је ударио још једном од чега је овај остао на месту мртав. Братоубица Светозар се каје за убиство брата. На дело места изашао је истражни судија г. Марчетић и извршио увиђај.

М.

ИЗ СРЕСКОГ СУДА

„Нисам га варала, господине судија..."

ТАЈНЕ ЈЕДНЕ „СОБЕ ЗА САМЦЕ"

У ходнику било је данас пре подне чудно комешање. Док је један полицајац држао неку непознату жену испод мишке да се не претури, други је трчао по чашу воде. Жена је сва дрхтала... Као увек у тим приликама, окупио се силан свет. Из једног одељења изишао је један судија и наредио да се свет мало проветри. Требало је жени ваздуха. После неколико часака, она се умирила. Одмах се све објаснило. Жена је била узрујана, јер је оптужена за браколомство, а данас јој се држи суђење, па се, на громки глас прозиварка претрла.

Ушла је у одељење судије г. Бранимира Ђукића. Прочитана је кратка пријава. Из ње се ништа друго ни је видело до да је муж Петар Недић оптужио своју жену по параграфу 292. „Као доказ мојим наводима пред дажем да се испитају као сведоци ти и ти"...

Нисам га варала, господине судија. Већ три године нисам живела с њим. Често је боловао од... њих болести... Тада му нисам дала да ми прилази. Као се излечио, морала сам опет... Али, да извините г. судија, има више од пет година као ја нисам ништа осећала према њему... Избиле су и свађе међу нама, а ја нисам могла да издржим. Тукли смо се често.

А јеси ли живела с овим? показује судија на другог нужног саучесника, Миливоја Танасковића, трговачког помоћника.

— Нисам, господине. За мене му шкрипи више не постоје.

Испитан је и Танасковић:

— Како би могао да живим с оваом женом. Видите и сами како је бедна. А ја сам трговачки помоћник. Зар ја, који треба да стварам породицу да одњегујем здраву децу!!! ... То није за мене. Ја могу да нађем бољу прилику.

Тужилац је причао како је затекао своју жену у постељи са Миливојем. За сваки случај повео је собом и два сведока, који ће на суду, кад буде повео парницу за браколомство, потврдити његов исказ. Ти сведоци нису дошли.

Интересантан је био исказ сведока Јакова Гандзића.

— Ја сам становао као сам као код Недића. Нисам ништа нарочито приметио. После неколико месеци сам се отселио, али како нисам могао да нађем стан, вратио сам се. Становао сам у једној соби са својим пријатељем, а у кухињи је становао Миливоје Танасковић са Драгињом и једном петнаестогодишњом певачицом. Шта су они радили у соби није ми познато.

— Ја сам саветовао малу певачицу — наставља сведок — јер ми је била некаква рођака. А и њени родитељи су ме молили да пријазим на њу. Укорио сам је што се састаје са Дарињком, Али шта сам могао. Говорио сам јој да се чува. Она ми је, једном, каза сам је саветовао. признала да је ишла у неку хотелску собу, али шта су тамо радили није ми познато.

Заступник тужбе предлаже да се испитају још два сведока, и суд је донео решење да се данашњи претрес прекине и идући закаже за 15 јануар у десет часова.

У Белој Цркви основана је аматерска позорхшна трупа

Бела Црква, 23 децембар

У Белој Цркви основана је поред руске трупе, и организација једне засебне, потпуно независне драмске трупе „Савремена сцена."

Савремена сцена почела је свој рад, пре кратког времена, са великим разумевањем за напредну уметност, уопште. Трупа броји преко двадесет чланова, који су сви а матери. У први мах претставе ће се давати после дужих пауза, док се не спреми један солидан репертоар за стално приказивање.

Сва администрација и режија у рукама је г. Јована Путника. Драматург је г. Марко Вражењевић, књижевник. А све сценографске радове изводи г. Емил Женар, академски сликар. Пре неки дан, као што је познато, трупа „Савремена сцена" приказала је друштвену гротеску од Ј. Путника „Свет као ми". Као следећа претстава припрема се Донадинијева „Играчка олује."

П.

Јубилеј г-ђе Косаре Рајчевић

Бања Лука, 23 децембар

Г-ђа Косара Рајчевић, чланица Народног позоришта у Бањој Луци, у току јануара изуће године, прославиће двадесетогодишњицу свога сценског рада.

Пријатељи, другови и поштоваоци г-ђе Рајчевић одржали су конференцију и изабрали одбор за изношење ове прославе. У одбор су ушли виђене личности, јавни радници, књижевници и претставници месних друштава.

Б. М.

За побољшање школских и санитарних прилика у Сремско-митровачком срезу

Сремска Митровица, 24 децембар

У Сремској Митровици је одржана конференција претседника и бележника свих општина у Сремскомитровачком срезу иницијативом среског начелника г. Душана Костића. Конференцији је био циљ да се установи какве су школске зграде и путеви у Сремскомитровачком срезу, и да се види шта би се могло предузети за њихово побољшање. Претставници појединих општина су изнели стање школских зграда, из чега се видело да у целом срезу постоји свега четири школске зграде које одговарају условима хигијене и изградње. Остале школе, или немају своје зграде, или су те зграде неисправне. Они су још нагласили да учитељи не испуњавају своје дужности. Навели су примере како учитељи, уопште, не долазе у школу по неколико месеци, док у једном селу учитељ оре земљу, а његова жена која у ствари није учитељица, замењује га у школи.

На конференцији је изнесено и доста доказа да и путеви у срезу нису у добром стању. На више места су потпуно неупотребљиви: општински, бановински, као и државни друм Београд—Загреб. Срески пољопривредни референт, г. Драгољуб Тасић, изнео је стање сточарства и воћарства, а срески лекар г. др. Л. Караклајић здравствене прилике. Донео је и неколико закључака, који ће бити упућени надлежним властима.

М. С.

Пожар у Старом Футогу

Нови сад, 23 децембар

Јуче је избио пожар у чардаку Лазара Лазарца у Старом Футогу. Ватра се пренела и на остале пољопривредне зграде. Изгорела је и знатна количина животних намирница. Вредност зграда и животних намирница које су изгореле приликом пожара процењена је на око 35.000 динара. Зграде нису биле осигуране.

У Нишу је основан Народни универзитет

Ниш, 24 децембар

Као што је „Правда" већ јавила, недавно је покренуто питање реорганизације нишког Народног универзитета, који је некада постојао, али је од пре три године сасвим престао да ради. Иницијатива за реорганизацију потекла је од једне групе младих нишких интелектуалаца. Свим наступањима, удруженима и организацијама у Нишу биће је упућен позив на један широ састанак.

Састанак, који је био прилично посећен, одржан је у недељу 22 овог месеца пре подне у сали Народног позоришта. Дискусију је отворио управник позоришта г. Боривоје Стојковић. Он је констатовао потребу да че културне акције, указујући на потребу ширег народног просвећивања, које се може вршити врло успешно преко Народног универзитета. Осим г. Стојковића, у дискусији су узели учешћа г. г. Милорад Милошевић, Јанко Станковић, Стеван Марјановић и други.

Усвојено је гледиште да ранији Народни универзитет фактички више не постоји, јер три године не ради, није слао делегата на главни конгрес и нема никакву управу, те да, зато, треба приступити оснивању новог Народног универзитета у Нишу.

Затим се приступило избору привременог одбора, коме је стављено у дужност да спроведе организацију до детаља и да управља универзитетом до прве годишње скупштине.

За почасног претседника изабран је г. Милоје Стојадиновић, начелник Просветног одељења Банске управе у Нишу. У одбор су ушли г. г. Боривоје Стојковић, управник позоришта; др. Драг. Дикић, лекар, Бора Гојковић, адвокат; Тихомир Мирковић, апотекар; др. Велебит судија; др. Александар Стојановић, лекар; Стоилко Стоиљковић, новинар; Небојша Давидовић професор; Јанко Станковић, учитељ; Јован Чемерикић, директор Мушке гимназије; Тодор Видојковић, директор Женске гимназије; Даница Ђукић секретар Окружног суда; Милорад Милошевић, новинар; др. Драг. Петковић, претседник општине; Добрила Митровић, професор; Никола Динић председитељ Народног позоришта; Драг. Кандић, Момир Андрић, Илија Конфино, чланови Народног позоришта; Благоје Ристић, учитељ; Мустафа Турк, секретар Радничке коморе; Драги Милосављевић, трговац; Живојин Вучковић, члан Народног позоришта; Ратомир Ранђеловић прив. учитељ; Миливоје Ар. Поповић, Стеван Марјановић, Мих. Палигорић; Бела Бераха, Данило Букић, Зоран Витровић, Бора Ђорђевић и М. Маријановић, студенти. Прва седница одбора заказана је већ за петак, 27 овог месеца.

М.

Оснивање Виноградарске задруге за срез трстенички

Врњачка Бања, 23 децембар

У селима Великој Дренови и Медвеђи одржао је конференцију са великим бројем овлашћених виноградара г. Војислав Катунац, начелник министарства у пензији. Он им је предложио да приступе оснивању виноградарске задруге.

Предлог је једногласно прихваћен. Ускоро ће се одржати оснивачка скупштина. На њој ће бити донета одлука о подизању великог задружног подрума.

С. Т.

У Египту се укида цензура штампе

Каиро, 24 децембар

Агенција Стефани јавља:

Претседник владе изјавио је претставницима штампе да ће се ускоро укинути цензура штампе, која је била заведена у вези са последњим догађајима.

ФИНАНСИЈЕ И ПРИВРЕДА

Нова криза франка

Бекство злата из Француске почело је приликом претреса предлога буџета за 1936, када је изгледало да ће парламент, из демагошких разлога, осујетити коначно спровођење државних финансија, које је предузела Влада доношењем познатих у-

Г. Рење, француски министар финансија

редаба са законском снагом. Одлив злата нагло се појавио, када је почела расправа о фашистичким дигама и када је постојала опасност пада Лавалове владе. У току од пет недеља Француска банка морала је издати близу 6 милијарди франака злата. У последњој недељи октобра одлив је износио 168 милиона, а последње недеље новембра порео се на 2.500 милиона. После изгласаног поверења влади, наступио је обрт и у привредној тенденцији. Сада се ова криза франка сматра пребореном.

Истина, и поред ових повлачења злата, златна подлога још увек износи око 66 милијарди франака, покриће обавеза по виђењу 70%, док је законски минимум 35%. Иако је техничко положај франка још врло јак, треба истаћи да је француска банка од краја марта до краја новембра изгубила око 16 и по милијарди злата или 20% (од 82,5 на 66 милијарди).

По мишљењу одличног финансијског кроничара „Тана", г. Женевиљера, да злато ово би најгоре решење за одбрану франака. То би било једно окольшно средство да се дође до девалвације. У режиму злат ног важења, курс франка варира само у уским границама обележеним златним тачкама. Ако би се завела забрана извоза злата, онда би се готово диспаритет између законског паритета и пијачних курсева: франак би пао. Под притиском паника, тај пад би се толико појачао, да би га било тешко зауставити друк чије до завођењем принудног курса. Случај Белгије то најбоље показује.

Последња валутна криза дала је повода девалвационистима да се поново залаже за своју тезу. Најистакнутији међу њима, г. Пол Рејно, бивши Министар финансија, полазећи од констатација да су Енглеска С. А. Д. и Белгија, после обарања вредности свога новца, не само заустављале бекство злата, него изазвале његово враћање у земљу, формулише следеће закључке: „Државе губе своје злато све док је њихов новац претерано скуп; оне га поново добијају натраг, пошто оборе вредност новца; другим речима: обарајући вредност франка, пресекло би се даље бекство злата."

Г. Жени побија тврђење г. Рејно-а и вели да су узроци и последице валутне кризе у Енглеској и С. А. Д. друге природе.

Што се Енглеске тиче, истина је та је фунта била прескупа, јер је 1924 г. била стабилизована на своме предратном ниво-у, али прави узрок огромног одлива злата из Енглеске банке у септембру 1931 лежао је на другој страни. Енглеске банке позајмиле су огромне капитале Немачкој. Крах немачког банкарства у јулу 1931, изазвао је панично повлачење капитала из Лондона, што се завршило сломом енглеске девизе.

У С.А.Д., пад долара био је изазван, с једне стране, критичним стањем банака, које је стање проузроковано презадуженошћу, а с друге стране инфлационистичким кампањама.

По мишљењу г. Рејно, могло би се рећи да су: тежак положај банака, огромна пасивна залуженост и систематска пропаганда у циљу обарања вредности народног новца — три елемента који могу изазвати одлив племенитог метала у иностранство.

Тачно је, да одлив злата престаје после извршене валутне операције. Капитали, који су се бекством спасли од девалвације, теже да се поново врате, кад постану сигурни да неће наступити ново обезвређење новца. Циљ је, међутим, да се то обезвређење избегне.

Тежиште је питања: да ли је франак у истини сувише скуп?

Г. Жени сматра да дејству новчаног фактора на цене не треба приписати претерани значај. На ниво цена утиче мноштво чинилаца, као на пр. царинска заштита, порески терети, услови националне производње и т. д.

Није франак сувише скуп, него је буџет претерано велики. То су указали француске владе и увиделе, па су буџет смањиле од 53 милијарде годишње на износе 1930 и 1931. на 40 милијарди да 1936 год. Енергичне дефлационе мере омогућавају снижење јавних терета и спровођење пуног финансијског санирања. Упоредо са стварањем стабилне буџетске равнотеже, полиши ће се и државни кредит, што ће створити могућност за успешну конверсију државног дуга, који је последњих година порастао за 70 милијарди франака.

Франак ће бити потпуно безбедан, ако се буџет за 1936 што пре уравнотежи и изгласа, ако се постигне политичка стабилност и помирљивост и, најзад, ако се прекине са дискусијама о могућној депресијацији франка.

Претседник Рузвелт брани своје дело

Приредно подизање Сједињених држава није било праћено као што се могло мислити, политичком примирјем. Напротив, противници г. Рузвелта све су жешћи и припремају своју изборну борбу у знаку напада на „Нју-Дил".

Г. Рузвелт

У једном скорашњем говору претседник, побијајући тачку по тачку нападе републиканске странке изложио је да су многобројни слојеви становништва или спасени судског извршења, а њихов дуг олакшан и у главници и у каматама; да су штедише користили се поновним отварањем банака и регулисањем емисија и холдинг-друштва.

У индустрији, укинут је рад деце, надница повећане, колективни уговори проширени.

„Данас, вредност актива свих Американаца надмашују њихове дугове, благодарећи општој ревалоризацији добара, док је у 1933 години на сива била већа од актива".

Она, доста оптимистичка слика у сваком случају је искрена. Приредно стање С. А. Д. спашено је привредни претсталници које ортодоксни либерализам одбацује, и сада капитали, пошто су поново нашли своју равнотежу, желе само да се ослободе својих стега. Отуда и оштре борбе које се воде противу законодавства о холдинзима и других прописа о принудном регулисању привредно-финансијских односа.

Међутим, претседник Рузвелт изгледа није расположен да ублажи поверење либералној привреди. Он сматра да се привредно побољшање „не састоји у враћању условима прошлости," потребно је водити рачуна о напретку, „о унапређењу услова друштвеног развитка".

То је програм чије се остварење неће извршити без судара, ако демократска влада буде и најмање убрзала његову примену. Не треба заборавити да је и америчка привреда, 1932 године, била пала у пуну анархију, и да су животне прилике у С. А. Д., још далеко испод онога што су биле у 1929 години.

Политика валоризације сребра у Сједињеним Државама

Горњим питањем бави се Гастон Жез у своме последњем Журнал де финанс. Његова разлагања су ова:

Сребрни новац је постепено истискиван из промета, тако, да је он од 1914 напуштен готово од свих држава, пошто су оне усвојиле златну подлогу. Он је постао само новац за ситна плаћања. Од тада је сребро изгубило сваки значај за новчану политику. Ипак, има држава, које су задржале још увек монометализам сребра. Највеће од тих држава су: Кина и Мексико.

Свака промена у вредности сребра метала имала је утицаја и на новац у овим државама. Када вредност сребра опада, онда ће оно ићи у земље са сребрним новцем, да би било искоришћено у новац. Да би се одбранило од свих посмешаја који може донети обиље сребра, државе приступају забрани слободе ковања. Друга опасност по стабилност новца може наступити отуда, што ће скоком вредности сребрног метала на светском тржишту сребро почети излазити из земаља са сребрним новцем. Практично, ова опасност све досконо није постојала, јер је вредност сребра у односу на злато била у непрекидном опадању.

Ово стање је поремећено од како је г. Рузвелт дошао на власт. Сада је успело америчким произвођачима сребра, да држава откупљује сребро — метал.

30 јануара 1934 долар је девалвиран за 40%. Произвођачи сребра су тражили, да нови новчани режим обухвати и сребро. Тако би се дошло на биметализам злата и сребра. Закон није усвојио биметализам, али ипак је остао златан.

Али су произвођачима учињене концесије. Закон је овластио владу, да може куповати велике количине сребра било на домаћем, било на страном тржишту. У свему је најзапаженије то, што влада није куповала сребро по тржишној цени, већ по једној вештачкој, која је виша од тржишне. Закон је фиксирао највишу цену на 1, 29 долара од унције. Јануара 1934 сребро је вредело 45 центи унција, и од тада је њена цена расла, док није достигла 80 центи од унције.

Због чега је влада Сједињених Држава приступила овом кораку? — Ту су два разлога:

Први је, да би се помогло произвођачима сребра, који представљају једну изборну силу.

Други разлог је компликованији: Да би се подигла цена сребру на страним тржиштима, на тај начин би се деловало на куповну моћ потрошача у оним земљама, које имају сребрни новац, поглавито у Кини, сваки вредности сребра повећа ће кинеске куповине у Сједињеним Државама.

Каквн су резултати овакве политике:

1) У Сједињеним Државама, државна благајна је изгубила огромне суме.

2) У Кини и Мексику су имаоци сребрног новца претварали новац и извозили га као метал у Сједињене Државе. Новац је постао рељи, шго је изазвало поремећаје у трговини. Изазван је пад цена, и он има катастрофалну последицу, да су произвођачи упропашћени, а дужници су још више оптерећени дуговима.

Покушај кинеске владе, да спречи излаз сребра оптерећењем таксама извоза истог, није успео услед сталног пораста цене сребра. Због тога је кинеска влада демонетизирала сребро. Она је усвојила систем чистог папирног новца.

Користи од подизања вредности сребра имаће само имаоци сребрних новца, т. ј. кинеска влада, која одузима сребрни новац и препродаје га по јачој цени Сједињеним Државама.

Што се тиче користи које су требало да имају амерички извозници у Кину, оне су изостале, јер се није повећала ни куповна моћ кинеских потрошача.

Демонтизирањем сребра ово је изгубило своју велику примену, а са њом и од своје вредности. Услед вештачки одржаних цена овај пад се није осетио одмах. Али пад ће се свакако наставити.

Према вести коју је донела Л' Енформасион од 21 о. м. америчка благајна намерава да сазове једну међународну конференцију за сребро, која ће имати за задатак, да спречи даљи пад сребра. Ипак, пад цене сребру прети да буде велики, јер је и енглеско сребрно тржиште затрпано почев од прошле суботе.

Америчка влада морала је предвиђати стањем предузети неке мере, да би спречила губитке. Г. Моргентау је изјавио, да Сједињене Државе неће водити више такву политику куповине сребра метала, која би могла користити Енглеској и кинеским криумчарима. Нова политика Сједињених Држава ће бити таква, да приснуди Кину, да приступи новој новчаној реформи. Држава ће, бар привремено, куповати сребро у државама Јужне Америке. Тако се и могло само догодити, да су Сједињене Државе на Лондонском тржишту сребра узеле само 6% понуђене робе. Зато је курс сребра и пао. Унција сребра вређи у Лондону сада 22 пенса и три шеснаестинке, док је пре две недеље вредела 29 и три шеснаестинке, а у Њујорку 53 и три шеснаестинке, три четврти цента према 65 и три осмине. У Кини државна благајна даје имаоцима сребра само 19 пенса.

Натурална привреда у Пољској

Пољски Министар финансија г. Квиатковски, приликом свог експозеа о буџету посветио је знатну пажњу положају земљорадника у Пољској и о последицама које је приведена криза изазвала код широких сељачких слојева. У Пољској живе две трећине становника од земљорадње, а десет милиона становника, углавном малих и ситних земљорадника, уопште се више не појављују на тржишту као продавци или купци. 65% од укупног броја земљорадничких газдинстава или 30% од укупног броја становника пало је готово у натуралну привреду. Још 1929 године су средњи и велики земљораднички поседници трошили у новцу око 120 златих годишње по сваној одраслој особи, а у 1934 години тај издатак је пао на 40 златих што значи 11 гроша дневно. Због тога је кинеска влада демонетизирала сребро. Она је усвојила систем чистог папирног новца.

Користи од подизања вредности сребра имаће само имаоци сребрних новца, т. ј. кинеска влада, која одузима сребрни новац и препродаје га по јачој цени Сједињеним Државама.

Што се тиче користи које су требало да имају амерички извозници у Кину, оне су изостале, јер се није повећала ни куповна моћ кинеских потрошача.

Демонтизирањем сребра ово је изгубило своју велику примену, а са њом и од своје вредности. Услед вештачки одржаних цена овај пад се није осетио одмах. Али пад ће се свакако наставити.

Према вести коју је донела Л' Енформасион од 21 о. м. америчка благајна намерава да сазове једну међународну конференцију за сребро, која ће имати за задатак, да спречи даљи пад сребра. Ипак, пад цене сребру прети да буде велики, јер је и енглеско сребрно тржиште затрпано почев од прошле суботе.

Америчка влада морала је предвиђати стањем предузети неке мере, да би спречила губитке. Г. Моргентау је изјавио, да Сједињене Државе неће водити више такву политику куповине сребра метала, која би могла користити Енглеској и кинеским криумчарима. Нова политика Сједињених Држава ће бити таква, да приснуди Кину, да приступи новој новчаној реформи. Држава ће, бар привремено, куповати сребро у државама Јужне Америке. Тако се и могло само догодити, да су Сједињене Државе на Лондонском тржишту сребра узеле само 6% понуђене робе. Зато је курс сребра и пао. Унција сребра вређи у Лондону сада 22 пенса и три шеснаестинке, док је пре две недеље вредела 29 и три шеснаестинке, а у Њујорку 53 и три шеснаестинке, три четврти цента према 65 и три осмине. У Кини државна благајна даје имаоцима сребра само 19 пенса.

Емисија 5% бонова француске државне благајне

Последњи 5%-тни зајам француске државне благајне у износу од 2 милијарде фр. фр. који је емитован по 95%, а амортизоваће се за 30 година, употребиће се за консолидацију летећих обавеза и ако је речено да ће се употребити за ванредне потребе. Будући да је зајам осло бођен свих пореза даје ренту од 5 и једну трећину. Тешкоће на француском тржишту капитала најбоље се виде из поређења ове интересне стопе са интересном стопом коју је платила енглеска влада (1,4%) за свој последњи зајам који је четири пута већи од овог француског.

Поновно подизање америчког банкарства

Последњи подаци о развитку америчког банкарства врло су интересантни. У времену од почетка 1933 до краја септембра 1935 морало је у С. А. Д. да затвори своје шалтере око 10.200 депозитних банака. То значи, да је више од две трећине банака подлегло кризи за последњих шест година. Стање улога ових 10.200 несолвентних банака износи 7,5 милијарди долара. Знатан део тих банака још се налази у ликвидацији, тако да још није утврђен целокупни резултат стечаја. Може се узети, да су уложни повериоци добили натраг отприлике три петине свога новца. Целокупно оштећење уложних поверилаца износиће, према томе, око 3 милијарде долара.

Државна помоћ, која је у последњим годинама давана банкама од стране државе, да би ове могле превродити кризу, збиља се показала корисном. Државна помоћ пригнала је у великим сразмерама. Фебруара месеца 1932 основан је Државни финансијски завод, и он је од свога постанка до краја октобра ове године одобрио банкама кредите у целокупном износу од 1.898,7 мил. долара и истовремено преузео за 1.031 милион долара привилегисаних акција и удела банака. С друге стране, банке су извршиле исплате својих кредита у висини од 1.486,9 милиона и поново натраг откупиле напуштене акције у износу од 1.241 милион долара. Из доњег прегледа ће се видети развој износа кредита, који су банкама исплаћени и учешће у банковним акцијама:

ИСПЛАТЕ

		Кредита	Акција	Свега
Крајем	1932	850.9		850,9
Крајем	1933	1.481,7	396,2	1.877,9
Крајем	1934	1.812,7	919,7	2.732,4
Крајем	1935	1.898,7	1.031	2.929,7
Крајем октобра	1935	1.898,7	1.031	2.929,7

Финансијска потпора банака од стране Рефико (реконструкција финансијска корпорација) у последње време могла је, према томе, бити знатно ограничена. Одобравање нових кредита банкама износило је у 1932 на 850 9 милиона долара, 1933 630,8 милиона, 1934 331, милион и за прних девет месеци 1935 само 86 милиона. Укључивши ту и преузимање Рефико је ставио банкама на расположење у 1932 укупно 850,9 милиона, а за прних десет месеци ове године 197,3 милиона долара.

Исплате кредита од стране банака износиле су у 1932 256,3 милиона долара, 1933 514,8 милиона, 1934 409,4 милиона и за прних десет месеци 1935 306,4 милиона долара. Поновне куповине акција банака износиле су 1933 1,2 милиона, 1934 68,7 милиона и ове године до сада 54,2 милиона долара. Кредитни дугови банака код Рефико опали су од нето 710,6 милиона долара крајем 1933 на 612,2 милиона у прошлој години и 411,8 милиона за прних десет месеци ове године, док су учешћа Рефика у капиталу банака порасла од 935 милиона крајем 1933 на 849,8 милиона крајем 1934 и 906,9 милиона долара крајем октобра.

Америчке банке су после свакодневних тешке кризе, која је достигла највећу тачку са великим руном прних месеци 1933, показивале стално поновно подизање. Повратак повереног услед обезбеђења улога, исто тако финансијска политика владе допринели су, да се банкама поново повераваху све већи кредити. Стање улога банака чланица савезног резервног система од марта 1933 показује овакав развитак:

	Средина марта 1933	Крај 1933	Крај 1934	Крај октобра 1935
Депозити са дневним роковима	9.475	10.952	13.685	16.067
Термински улози	4.318	4.351	4.388	4.433
Потражна. других банака	1.788	2.828	4.133	4.833
Владини улози	288	712	1.344	500

Улози са дневним роковима код банака-чланица савезног резервног система попели су се у време од средине марта 1933 до краја октобра ове године од округло 9,5 на 16,1 милијарде долара, дакле за више од две трећине. Термински улози показују, да са се на њих, противно удозима са дневним отказним роковима, плаћа камата, тек једно незнатне повећање од 4,4 милијарде долара. Потраживања других банака повећала су се од 1,8 у марту 1933 на 4,8 милијарди долара, дакле, за 170%, иако су ова потраживања била јако опала у време руна услед повлачења новца провинцијских банака код великих важнијих финансијских места.

Покрет у Сједињеним Америчким Државама против страних радника

Посланик Дајс предлаже да Конгрес донесе закон да се протерају неколико милиона странаца који су пуштени у земљу на противправни начин, а због тога што они своји бављењем у Америци само повећава ју и онако велику незапосленост. Предлог помажу 155 разних организација и 150 чланова Конгреса. Овим би се законом увео систем дозвола рада и принудно прекрење 4 милиона страница који живе у Сједињеним Државама.

Ограничење публицитета у Италији

У новембру је први пут забрањено издавање извештаја Италијанске банке и Министарства финансија. Статистички извештаји министарства финансија издаје се у скраћеном облику. Статистички подаци који би негативно деловали на привреду и финансије на објављују се. То наређење важи за спољну трговину. Мере за одбрану против санкција такође се не објављују у потпуности, јер се не жели окренути пажња привреде са датих платформи.

СПОРТ

Б. с. к. је отпутовао у Загреб

Данас у 2.40 отпутовали су играчи Б. с. к-а у Загреб где ће за време католичких божићних празника одиграти две утакмице против „Грађанског". Тим Б. с. к-а отпутовао је под вођством г. Миодрага Павлићевића и тренера г. Уразлова у саставу: Глазер—Радовановић, Николић—Божић, Стевовић, Лемер—Тирнанић, Шурдоња, Марјановић, Божовић, Гаћиновић. Где ће играти прва утакмица, док ће за утакмицу другога дана, отпутовати сутра: Вујадиновић, Арсенијевић и Митровић, који ће играти место Николића, Божића и Шурдоње. Резерве за оба дана су: Зајбишек и Павлетић.

„Грађански" је такође одредио већ тимове за ове утакмице. Поставе ових тимова доста изненађују, а глазе првога дана: Братулић—Кокотовић, Рајковић—Лађаревић, Краљ, Спиковић—Медарић, Брозовић, Вебер Перић, Жалант; другога дана Урх—не као и њихови извршењима: Кокотовић—Медарић, Плеша, Антоновић, Перић, Жалант.

ИЗАБРАН ЈЕ „УЖИ ОДБОР" У Б.С.К.-У

На синоћној, првој седници новога Управног одбора Б.с.к-а, изабран је „Ужи одбор," који ће имати да врши све хитне послове и одлучује у важним клубским питањима. Тај одбор састављен је од г. г. др. Свет. Живковића, др. Михаила Андрејевића, Светислава Поповића, Брзн. Поробића и Миодрага Павлићевића.

СЕДНИЦА Ј.Н.С-А

Вечерас се одржава прва седница новог управног одбора Југословенског ногометног савеза, на којој има да се решавају неколико важних питање. Пре свега, одређивање савезног капитена, економа, и разних одбора, поред ових именовања разних одбора ова прва седница има да се позабави и решењима скупштине као и њихових извршењима: тако поделом помоћи, опроштајем казни итд.

Скупштина Савеза спортских Савеза

Загреб, 23 децембар

Данас је у Загребу одржана скупштина Савеза спортских савеза, на којој су били заступљени сви заинтересовани савези преко својих делегата.

После поздравног телеграма Њ. В. Краљу, скупштину је поздравио претседник г. др. Стеван Хаџи, који је у своме говору између тешкоће са којима се бори наш спорт. После тога секретар г. Мацановић поднео је реферат у коме је упоредио нашу државу са осталима, у којима је спортски покрети помажу субвенцијама.

Реферате о појединим гранама спорта поднели су секретар Ј.н.с-а г. Коста Хаџи, г. Гавранчић и г. Добрин.

На крају је изабрана нова управа, која изгледа овако: претседник г. др. Стеван Хаџи, пан потпретседник г. Љуба Радовановић, други зр Иво Пирц из Љубљане, трећи г. Велько Угринић, секретар г. Хрвоје Мацановић. Чланови управе г. г. Бошковић, др. Хајнал и др. Крњић, Благајник г. Јанковић.

Поред осталих решења, на скупштини су примљени у чланство и Кајачки, Кланачки и Кумарски савез.

РАЈМОНД БРЕН У „МЕЦУ"

Познати белгиски фудбалер, Рајмонд Брен, који се сматра за најбољег центарфора Европе, према писању париског „Пота", требало би да напусти прашку „Спарту" и пређе у познати француски клуб „Мец" у коме игра и наш Нуић, а који сад води у првенству Француске. Ову вест не демантују чехословачки листови али напомињу да је Брен раније потписао уговор са „Спартом" према коме остаје њен члан до 1940 (!) године. Изгледа да је „Спарта" „направила добар посао" и продала Брена „Мецу". Узгред речено за Брена се, после гостовања комбинације „Славије" и „Спарте" у Енглеској, интересовала и лондонска „Астон Вила".

Брен

ТРИ „ЦРВЕНА" ФРОНТА

Управа „Југославије" за ауторитативну власт, играчи желе да учествују у вођењу клупске политике, „тапличка група" за концентрацију свих „црвених" снага

„ВОДИМО НАЈИДЕАЛИСТИЧКИЈУ БОРБУ, ЈЕР СВИ МИ ИГРАЧИ ВОЛИМО ВИШЕ СВОЈ КЛУБ НЕГО ЦЕЛА УПРАВА", — ВЕЛИ БАНЕ СЕКУЛИЋ

У „Југославији" ништа ново. Почела су да круже коминика, воде се разговори, борбе настале последњих дана поотправају се. Прави резултати су се већ јавили. „Југославија" је била принуђена да откаже турнеју по Француској. Биће још нових вести: у четвртак управа „Југославије" држи редовну седницу, играчи ће данас-сутра одржати свој састанак (они се састају у малој сали „Србије"), а „таплička група" имала је синоћ свој уобичаени састанак.

Исељници Драган Јовановић и Јован Ружић

...имају да посла. Њима је додељено да саслушају све „штрајкаче". Стари репрезентативци раде у канцеларији „Југославије". Тамо играчи не навраћају. „Штрајкачи" се позивају редовним путем. Има их 28 из свих тимова сем подмлатка. Међу њима и прилчан број сеницоја, који ниже не тренирају ех се играју из личног задовољства. Пенсионери петнице само су футбалери. Остале секције не учествују у овој акцији.

Шта каже Бане Секулић

Обратили смо се вођи „штрајкача", Бану Секулићу. Његова многи који ве за све ово, али се он правда. Вели нам:

— Радимо сасвим поштено. Ја тврдим да је ово најидеалистичнија акција, вођена најчистијим и најчасснијим побудама. Ниће то пљева ствар како нам импутира управа.

Један од штрајкача: Славко Милошевић

Радимо јер волимо клуб, свакако да неко више но цела данашња управа. Да нам се изашло у сусрет ни до чега не би дошло. Ми против данашње управе лично немамо ништа. Принципиелно не одобравамо њен рад и због тога тежимо да преко права гласа уземо учешћа у вођењу клуба.

— Кад добијете право гласа ви свакако имате неки план за акцију?

— Свакако. Плаи засада и желимо да износимо. А када изнесемо тек ће се онда видети колико је наша акција идеална ствар која иницијатор не отступа од наших клупских традиција: часност, поштење, идеал

ност. Данашња управа биће запрше на кала види наш план. Водимо бор бу против рекла-казала, против интриге. Не манифестују се клупска традиција у систему првенства, ни потсавезном, ни дигашком. Није то битно. Људи који имају заслуга за „Југославију" не заборављају се. Не сме се десити члану „Југославије" оно што се десило Начевићу.

— Да ли сте ви играли за аматеризам?

— О аматеризму и професионализму ми уопште нисмо разговарали. И ту смо верни традицијама клуба. И опет, баш на том случају видеће колико је наша акција савршено пуштена ствар.

Изјава једног члана управе

У управи су огорчени и решени да истрају до краја. Управа је за ауторитативу власт. Управа се издагала и заложе напредање да оствари свој програм. Када је ушла, 2 јуна ове године, затекла је дуга око 200.000, данас клуб дугује око 110.000 динара.

— Има много заведених међу играчима, вели нам један члан, изнесени своје мишљење. Цела акција базира на чисто материјалистичким побудама. Право гласа је маска.

— Ми смо за концентрацију свичпрвених снага, које треба окупити на заједнички рад и подићи клуб на онај степени вредности и моћи који он заслужује, вели „таплички". Р.

„ПРАВДА" НА ПОКЉУКИ

Један дан са нашом олимпијском репрезентацијом која се спрема за Четврте зимске игре

Јутро, дан и ноћ наших олимпијада

Г. Теодер Фурнић, новинар из Загреба, дописник за Југославију париског „Пота", шаље „Правди" са Покљуке репортажу о нашим олимпијцима. Они се спремају да у Гармиш Партенкирхену високо узангиу наш национални зимски спорт.

Покљука, децембра

Госте на Покљуки у дому „Љубљане" безмало редовно буди неко једнолико тапкање. Већ у седам часова пред домом наши олимпијци, који се спремају за Четврте зимске олимпијске игре у Гармиш Партенкирхену, почињу јутарњи тренинг под вођством тренера Куисме. Тај тренинг је нека врста „румбе", али врло добро делује на олимпијце који имају дневно богат програм рада.

Десетак минута је прошло, како је тренинг почео, неколико вежби за дисање па се прелази на другу тачку „дневног реда," умивање и спремање. У осам сати је доручак. С собиром на напоре који чекају олимпијце још пре подне, доручак је мало обилнији него обично: две шоље „Овомалтине", масло, мармелада и мед.

Прави тренинг почиње у девет сати, али између доручка и поласка на програму је једно од најважнијих питања, мазање смучи. Тренер Финац понео је собом фински восак, а пол његовим надзором сваки мазе своје смуче, проба једну даску на једни начин, другу даску на други, студира како је боље, који су недостатци његовог мазања. Сви су једнодушни: фински восак је боли него ови које су до сада имали (или ће Финац како треба мазли, а наши пре нису знали!).

У девет сати је полазак. Одлучио сам да их пратим. И пратио сам их до првог брежуљка. Онда су ми нчгао замицали, а ја сам гледао за њима. Сва срећа да возе у круту па не кроз један сат после превађених 18 километара опет прођи истом стазом. Међутим између да видим шта раде скакачи. Они ми бар неће позбећи. Они тренирају скокове. Прилежно и савесно. Али су скакали! Нарочито Шрамел, Палме и Истенич. Један лепше од другог, иако су то први скокови ове сезоне. Тренер за скокове, Норвежанин Гунер Хлген, још ниже стигао, па г. Остерман, делегат Савеза који надгледа рад екипе, сам управља тренингом, бележи грешке и код следећег скока исправља. На сасвим малој скакаоници, до 25 метара, тренира Дечман, коме су то први скокли ове године. Остали скачу већ на већој скакаоници, на којој се могу постићи скокови до 40 метара. Палме, Шрамел и Истенич редовно скачу око 35 метара. Али има још једна скакаоница, највећа и најлепша, но још ниже потпуно готова. Иечезла у јеловој шуми, у самом брду, велика скакаоница до 65 метара. Смучарског клуба „Љубљана", биће једна од најлепших у држави. Граде је сами чланови клуба, а највећи део посла обавља Палме са осталим скакачима олимпијске екипе. За Божић треба да буде готова за свечано отварање, када ће први пут ове зиме олимпијци наступити у утакмици.

На Покљуки: Шламе и Истенич

Враћам се тркачима. Пролазе једнолично, добрим кораком Финац на челу, за њим дугопругаши Смолеј, Кнап, па „комбинаторци," међу њима млади Кланчник, „наша" нашег смучарства. Темпо је за слабог смучарицца завредан, за олимпијце тај је темпо од 50 по сто.

— Финац нас изврсно тренира, вели ми доцније Шрамел, тако да добијемо кондицију. Тркачко скоро пре подне по 30 до 50 километара, лаким темпом, који ће се тек у јануару појачати, тако да са пуном снагом идемо у Гармиш. Ово је нарочито важно за тркаче класичне комбинације, који нису тако снажни као дугопругаши и морају постепено до ће у кондицију. Наравно, да је рад тренера олакшан тиме, што је овог пута тренинг почео раније него иначе, па има још доста времена за систематско спремање.

Тридесет, четрдесет или педесет километара, од 9 до 11, пола дванаест или 12 сати, то је дневни „оброк" олимпијца. Кад дођу у дом, купају се (топли и хладни тушеви!) и до ручка је време свакојаке забаве. Шах или карте, или, још раће, пинг—понг, то је најмилија разонода. Шампиони су у свему добри, најбољи пинг—понгаш је првак државе у скоковима, Палме! Други узимају илустрације или новине, које обично нису старије — од недељу дана!

Осим ово кратко време разоноде, када се баве у друштвеном просторијама дома, олимпијци живе сасвим одвојено од осталих гостију. Тако треба што мање мењати те никаква посебан јеловник не би ово уместан. Иако иначе влада потпуна апстиненција у сваком погледу, дозвољава се двоструки—троструки страствених пушача, да смеју и овде пушити две—три цигарете на дан.

Поподневним тренингом дневни рад, међутим, још није довршен. До вечере је истина слободно, опет се пије, чита, игра, али после вечере још је „школа" Тренер и инструктори чланови репрезентације, здешњи практи или многострући интернационалци, држе предавања о разним смучарским питањима и причају о својим смучарским искуствима и доживљајима.

У десет сати је спавање, а како божићни гости још нису стигли, цео дом је ускоро у потпуном миру.

Г. Ф.

„ЖИДЕНИЦЕ" У ПОРТУГАЛИЈИ

О католичком Божићу, познати чехословачки тим „Жиденице" из Брна, гостују у Португалији. „Жиденице" су врло популарне у иностранству. Истина клуб је имао једну непријатност са гостовањем у Аустралији где је наступио као репрезентација Чехословачке, разуме се без ичијег овлашћења и знања. Те је утакмице верификирала и Фифа, а за аферу се тек сазнало из годишњег извештаја Фиф-е. У Португалији то се свакако неће десити.

Борба око једног мртваца и сахрани изазвала необичне сцене на подгоричким улицама

Подгорица, 24 децембар

На главном тргу, у Подгорици, дошло је јуче до једне необичне сцене — приликом сахране Рада Вукашиновића, санитетског чиновника, који је умро у болници „Крушеви". Овај се случај живо коментарише у грађанству. На сахрани је била огромна маса света. Формирала се огромна погребна поворка улицом Слободе. Било је објављено да ће на тргу говорити г. др Борће Радуловић, као шеф Вукашиновића. Из месту где је требало говор да се држи, маса се заустављала, али кочијаш није хтео да заустави мртвачка кола, нити су свештеници и музика хтели да стану.

Покључкова дописница је интересантна за кочијаш заустави кола, али он је одговорио да то не сме, па је оштро коње и почео још веће да иде напред. Тако исто и свештеници нису хтели да стану. Настало је обашњавање, па су се неки и ројаци заустављали мртвачка кола и почело је отимање око самдука. Сељаци су наиад, истргли сандук из кола и узели га на руке. Тако је г. др Радуловићу тек при изласку из варошии омогућено да одржи свој говор.

Иако је било предвиђено да мртваи преноћи у цркви, како би на сахрану дошао и његов брат који се налази у Пећи прота г. Петровић је забрањио. Кад сте мртве нису пожелеле сељаци су узели сандук на рамена и одвели га на Копиле, у Пиперима, родно место покојногаВукашиновића. Сад је настало и трећи заплет: поп овића покојникова не ће да плати свештеницима за опело ни црквењацима, музици и кочијашу, јер по њиховим мишљењу, они нису извршили своју дужност.

М. В.

Г-ђа Мусолини за сиромашке

Рим, 24 децембар

Агенција Стефани јавља:

Г-ђа Рашела Мусолини, супруга г. Мусолинија, данас је сиромашима раздепила 2.500 пакета са намирницама.

У Лондону је магла снемогућила кретај саобраћај

Лондон, 24 децембар

Густа магла онемогућила је у т. ј. данашњег дана авионски и бродски саобраћај.

ПРЕТПЛАТНИЦИМА „ПРАВДЕ"

Администрација „Правде" моли све претплатнике „Правде" да поступају на следећи начин:

Претплату за шест најмање до 10 у месецу; чекове уплатнице да набаве на својој пошти уз цену 0.25 дин. и да новац уплате на наш чековни рачун број 53.220 (на број је забележен на врху прве стране нашег листа).

Своју адресу да пишу читко, потпуно јасно, и за сваке преко адресе ознаку да ли су стари или нови претплатници или накнадно шиљу претплату пошто је било обустављено слање листа. Треба ставити преко адресе према томе ово: нови, стари, обустављен.

Мењање адресе може бити само, ако се претплатник у новом месту определења задржава дуже од месец дана. У том случају јавити и стару и нову адресу.

Лист ће се слати по правилу претплате.

Енно Куисма

Ускоро ће у Београду бити отворена Лабанова балетска школа

Разговор с Лабановом ученицом г-ђом Береском

У Београд је недавно допутовала г-ђа Дуса Бересна, ученица познатога кореографа и творца специјалне школе за пластични балет Лабана. Г-ђа Бересна већ двадесет година сарађује с Лабаном и, како каже, она је иницијатор за оснивање више

Гђица Дуси Бересну

балетских школа у разним земљама. Њен долазак у Београд у вези је са жељом да за извесно време напусти Париз и онде, „где буде имало много воље и разумевања за уметност", отворити своју школу у којој ће радити по Лабановој методи. Г-ђа Бересна је већ сакупила известан број ученица са којима је почела рад у својој школи. Г-ђа Бересна се нада да ће у Београду имати успеха.

Да би што боље објаснила значај овог балетског правца г-ђа Бересна припрема на Коларчевом универзитету 27 овог месеца приказ Лабанове методе. Говориће г-ђа Маја Магазиновић, професор. Предавање ће бити пропраћено илустрацијама.

Г-ђа Бересна, која је специјалиста за израз руку, нагласила је, у разговору, да Лабанова метода није као Делакрозова; то је, вели, нешто специјално. Затим, правећи упоређења између класичног балета и пластичног по Лабановој методи, г-ђа Бересна вели:

— Класични балет не даје израза. Он има сјајну технику, али механичку. Молим вас: четрдесет пута окрећати се на једном месту, стајати на прстима! У класичном балету нема корака, они увек трче, не умеју пажлако да се крећу. Код нас је, међутим, све слободно: како говоримо, тако се и крећемо. Ми нисмо зависни од музике, можемо играти и без ње. Ако узимамо музику, онда прво створимо покрет, а после композитор пише музику. Даље, г-ђа Бересна налази да је хармонија покрета много већа од хармоније музике.

— Нема смисла, — наставља г-ђа Бересна, — играти Бетовена, кад он није ни мислио на игру када је писао своју музику...

Убио суседа који му није хтео вратити дуг од 100 динара

Приштина, 24 децембар

У овдашњој бановинској болници умро је дуче Јајла Кадријевић, земљорадник из села Грастице у Грачаничком срезу. Њега је смртно ранио метком из пушке Бајрам Адемовић из истога села. Јајла и Бајрам живели су већ дуже времена у завади због неке стотине динара, колико је Јајла дуговао Бајрану. Бајрам је гледао на све начине да се освети своме суседу Јајлу.

Знајући да је Јајла Кадријевић пошао у сеоску воденицу, 19 овог месеца, Бајрам се упутио за њим и пресрео га испред воденице, затраживши од њега да му врати дуг. А кад му је овај рекао за неће да му врати зајам, Бајрам је на њега испалио један метак из пушке, па се затим сам пријавио властима. Смртно повређени Јајла Кадријевић превезен је у приштинску бановинску болницу, где је иуче, после узалудне интервенције лекара, умро. **В. Т.**

Смрт вођа корушких Словенаца Франца Графенауера

Љубљана, 23 децембар

У Брду на Корушки, сахрањени су посмртни остаци вође корушких Словенаца и бившег народног посланика Франа Графенауера, који је умро усамљен, у дубокој старости. У спроводу Графенауера узели су учешћа не само његови пријатељи и познаници, не само званични претставници националних и других организација, већ и многобројни народ из ближих и дальих крајева Словеније.

•

Фран Графенауер није био познат само у Словенији. За њега знају и ван њених граница. Родио се 2 децембра 1860 године у Мосту при Броду, у шумарском крају. Пошто је изучио основну школу у послио се код свог оца у трговини. А по његовој смрти преузео је радњу у своје руке. У двадесетој години почео је да се интересује политиком. Много је читао словеначке писце и запајао се револуционарним национализмом и да пише. Активно је сарађивао и да пише. Активно је сарађивао на словеначком часопису „Мир."

Током година Графенауер се сав посвећује словеначкој идеји, па је почео да своје погледе износи и јавно. Та његова акција погодила је народне отпадинке, те га оптуже да ради против царског величанства. На суду буде осуђен на три месеца строгог затвора због Графенауер прочује као словеначки национални радник и по изласку из затвора буде изабран у Корушкој за посланика.

У земаљској скупштини придобио је својом речитошћу симпатије многих, а у исто време стицао је све већи број противника. По кушавали су на разне начине да га одврате од пута којим је ишао. Међутим, ништа није помогло. Године 1907 Графенауер буде изабран за државног посланика као једини претставник корушких Словенаца. И у државној скупштини се зала гао до крајњих граница за добро свога народа.

У току рата оптуже га да је прорекао руску победу, па га затворе 2 фебруара 1916 г. као велеиздајника. Из затвора у Бељаку Графенауера одводе у Целовац, где га осуде на пет година робије и трајно губљење мандата. Међутим 1917 године је амнестиран. Вратио се одмах у домовину и наставио свој рад на националном пољу. Одмах, за време превратних дана, органи зује народну страњку за очување словенских крајева. Долази 1919 година, када Графенауер мора да бежи из Корушке у Љубљанију, где буде изабран за посланика као претставник Корушке. У мају 1919 г. словенску Корушку је задесила и друга катастрофа са плебисцитом због чега Графенауер није могао ући у југословенску уставотворну скупштину.

Последњих петнаест година Графенауер је провео врло тешко. Принуђен је био под старост да ради за хлеб. Смрт је дочекао у 75 година.

Помоћ школским кухињама у Зетској бановини

Цетиње 24 децембар

Зетски бановински одбор Друштва црвеног крста донео је одлуку да се дозели школским кухињама на територији ове Бановине новчана помоћ од 55.000 динара. Овај новац раздељење на најрационалнији начин срески одбори Црвеног крста. Ово је прва помоћ; а касније ће се дозељивати помоћ према потребама појединих места.

Н. Д.

ФЕЉТОН „ПРАВДЕ" — Интервју — Од Добре Бере

Том Бекер журио је у кавану у коју су долазили уметници. Ујутру је добро пазио да најпре стане на десну ногу, а затим је затворио газдаричину мачку у орман и, најзад, избегао да сретне стару газдарицу, јер такав сусрет, причали су му, доноси несрећу. Путем је дао просјаку десет центи и, сматрајући да је учинио све да би добио наклоност судбине, ушао је у локал. Сео је за један сто и погледао унаоколо. Да, за суседним столом седео је чувени и славни Хеливеј и Тому се сад указала сјајна прилика да најзад оствари свој план.

Том Бекер, дошавши у варош, хтео је да се посвети журналистици, али судбина је била свирепа: постао је и остао само агент огласа. А сад му се ипак осмехнула срећа. Могао је да интервјуише једног великог човека. Посетиће свог шефа и понудити му интервју са Хеливејом. Био је убеђен да ће га шеф после тога ангажовати за сталног члана своје редакције.

Том је устао и несигурним кораком пришао суседном столу. Глас му је дрхтао од узбуђења.

— Ја сам Том Бекер из „Ворлда", претставио се. Мистер Хеливеј, молио бих вас један интервју.

Хеливеј се доброћудно осмехнуо и рекао:

— Добро. Седите, младићу! Шта желите да вам кажем?

— Интервју за мој лист, поновио је Том. Причајте ми како сте постали славан.

— Да, наставио је Хеливеј, мој живот је интересантан.

Том је извадио бележник и почео да пише:

— Дакле, моји родитељи имали су мало имање. Као дечак био сам веома несташан и отац ме је често тукао. Био сам слаб ђак, али школу сам ипак завршио. Родитељи су хтели да будем свештеник, а ја сам, уместо семинара, посећивао глумачку школу. Није чудо што сам пропао на првом испиту. Отац се наљутио и одрекао се таквог сина. Постао сам члан путујуће трупе, нека врста служинчета за све. Био сам режисер, глумац, чистач и тако даље. У сеоским гостионицама приказивали смо разне комаде у којима сам имао класичне улоге. Примитивна сеоска публика била је одушевљена, али наш живот страховито тежак. А онда ми се једног дана осмехнула срећа. То су судбоносни тренуци од којих зависи велики успех и будућност.

Мајстор је ућутао и тихо уздахнуо.

— То вече плуштала је киша и гостион је била празна. Ја сам играо „Хамлета", своју најбољу улогу. Пошто два дана нисам ручао пао сам у екстазу и нисам приметио да се пред гостионицом зауставио аутомобил. Одмах затим ушла је једна прилика у раскошној бунди. Та прилика била је уједно једини посетилац. После претставе неко ме је ухватио за руку и ја сам чуо глас: „Хајдете са мном, чека вас лепа будућност." То је била ... Осталом, знате ко је био... Отада ме прати срећа и успех на сваком кораку. Али ја ипак нисам заборавио оне дане гладовања и оскудице и немам ништа против тога да попијемо један виски.

Том је брзо наручио два виски.ја.

— Ето, осмехнуо се Хеливеј, такав би изгледао мој живот да је био славан.

Попио је још један виски. — ... јер ја сам само Холивејов двојник и имам част да се у њом филму, уместо њега стропоштам низ степенице. Тиме се не постаје славан, а човек је у опасности да сломи врат. А сад због тога и хвала за виски.

Том је платио свој први интервју.

ДРУШТВЕНИ ЖИВОТ

Организована хуманост

Интелектуалци „између сталежа" схватају уметност као доколицу. То је нарочито карактеристично по нашу средину. Они се под изговором одушевљења за стваралачке поступке увек куде да некога воде: намигују радницу, преко политичких парола пружају руку сељаку. А тачно је једино у целом њиховом држању да су баш они ти које би требало водити.

•

Наказни песимизам „Цвијете Зузорић", истакнут на последњој годишњој скупштини, плачно наглашен, формулисан у констатацији: „да се наши уметници налазе у очајно тешком положају и да се Удружење труди и довија, да напреже све снаге да им помогне" — само је производ једне нездраве психологије, у чијем средишном комплексу слава жеља да се пошто пото буде напредан, бар и преко брижног бдења над туђом судбином.

На бази оваквих расположења, почива свака акција свих могућих женских хуманих друштава у земљи, која се тек на крају свих ствари сећају сиротиње.

•

Није услов за ефикасну помоћ да се за животни стандард уметника заинтересује неколико дама, већ да сваки појединац не заборавља на своје дужности.

Код нас су, нажалост, такве прилике, да се рачуна с филантропством једног средине, скупљају се прилози, мољака се на све стране, како би се помогло човеку који изгара у стваралачкој грозници, без основних потреба. На крају ју ипак га сахрањују о општинском трошку.

•

„Цвијета Зузорић" није зато да писцима и уметницима даје директиве. До сада, она је под свој кров примала само оне који су испуњавали њене реакционарне захтеве. Из извештаја се види да су у програмима и приредбама највише узимали учешћа људи чији је став у дијаметралној опречности са савременом духовном стварношћу. Удружење би морало да се претвори у трезвен трговачки форум, да ради на акумулацији капитала, да му једном годишњем биланирању актива премаши пасиву.

Тада се сигурно „Цвијети Зузорић" неће десити, да из Фонда оболелих уметника изда истима на име помоћи свега 5906 динара, док је настојнику Павиљона припао износ од 25.000 динара.

Јанко Туфегџић

Нови легатор и велики добротвор друштва „Просвета"

Друштво „Просвета" у Сарајеву добило је новог легатора и великог добротвора. Г. Иван Паландачић, новинар и публициста у Чикагу, родом из Луштице у Боки Которској, уписао се за великог добротвора и основао у „Просвети" легат, чији ће се приходи употребљавати на остварење циљева друштва „Просвете", а у првом реду на школовање нашега подмлатка из Боке Которске. Легат гласи назив: **„Задужбина Ивана Р. Паландачића, новинара и публицисте из Чикага, родом из Луштице (Бока Которска)".**

Легат г. Ивана Паландачића састо ји се из три хиљаде америкаиских долара у обвезницама 8% Блеровог Министарства финансија регистрованих и перфорираие. Купоне ових обвезница исплаћиваће Државна хипотекарна банка у Београду по доспећу текућу „Просвети" за она тим новцем располаже према даровном уговору г. Паландачића.

Овим својим завештањем даје г. Иван Паландачић леп и племенит пример родољубивог схватања, да се своме народу може највише послужити, ако се помаже ширење просвете у његовим редовима. Завештањем „Просвети" свог легат. г. Паландачић је дао велики доказ колико се цени и уважава велики просветни и национални рад „Просвете" која већ деценијама са много жртава, али и са великим успехом ради на просветном и културном подизању нашега народа.

Г. Иван Р. Паландачић је познат као један од најагилнијих и најутицајнијих наших националних радника у Америци. Његов интелигентни патриотски рад у корист наших исељеника у страном свету почиње још годне, када је покренуо лист „Уједињено срнство" и када је по чео врло активно и смишљено да ради на организовању нашега народа у Америци, оснивајући патриотска и хумана друштва, која су у исто време била и извор братске помоћи и заштите родољубивог живота и националног рада.

Велике су и многобројне услуге које г. Паландачић чини нашој нашој оналној страни последње три деценије откако је организовао Савез српскојевичке штампе у Сједињеним Државама и петнаест година откако он води Савез као његов претседник. Преко тога Савеза и преко двоих листова и публикација шири он занас националну идеју и заступа наше националне и државне интересе, стварајући и у великом страном свету повољне и исправне погледе на наш уједињени народ и на нашу државу. Радећи несморно на национал ној стварн у туђини, он се за ту стварзалаже и у домовини што најбоље потврђује и ово његово оснивање задужбине у „Просвети".

Рад школских кухиња у Србобрану

Србобран, 24 децембар

Школска кухиња у Србобрану почела је, и ове године, свој користан рад на зимској исхрани необезбеђене школске деце.

Ове зиме у кухињи ће се хранити преко сто малишана.

„Гарет" у Дервенти обукао је 150 сиромашне деце

Дервента, 24 децембар

За време Божића пружио је „Гарет" акцију за набавку обуће и одеће сиромашној деци при овдашњим мушким и женским школама.

Укрштеке р ечи

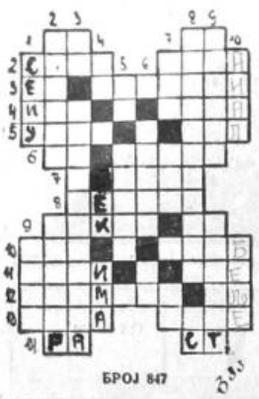

БРОЈ 847

Водоравно: 1) скроз: најбоље, 2) вечера (страна реч) — старословенско слово, 3) слово латинице — најмодрији владалац, 4) египатски владар — слово — филмска звезда, 5) плата воденичару — слово — лице из индијске „Махабарате", 6) према (обрнуто) — благајник, 7) део народне ношње, 8) усек у стиху, дубље се сриештком једне речи у средини стиховне стопе, 9) чиновничка њива — два слова, 10) грчко „отац" — слово — хају, 11) домаћи римски богови — слово — наша планина, 12) уништи — предлог, 13) лечилиште — дивља животиња, 14) скроз: стас.

Усправно: 1) режу — удружење, 2) заклон, 3) иницијали нашег сликара — чувени мађарски војвода у Ердељу, велики противник бивше хабсбуршке династије, 4) слово латинице — римски број — играч фудбалског тима — посеђује, 5) предлог — наша планина — свеза, 6) слово — замак — иницијали познате особе, 7) хемијски елемент — област у Немачкој — слово — предлог, 8) припадник католичког калуђерског реда — два слова, 9) товарење — врста угља, 10) летопис — државно добро.

БР. 846

Водоравно: 1) тифус — пас, 2) орах — киша, 3) Паг — Сатир, 4) носач — ка, 5) с — таван — ф, 6) ва — бокал, 7) Фарос — Хум, 8) Ибар — Сока, 9) рам — бедан.

Усправно: 1) топ — сафир, 2) Ирак — Лаба, 3) фагот — Рам, 4) ух — сабор, 5) с — Самос — б, 6) качак — се, 7) Пит — „Наход", 8) вашк — лука, 9) сараф — Маи.

МЕМОАРИ НЕМАЧКОГ ШПИЈУНА ЕРИСТА КАРЛА

77

Наредно ће да врата на мојој ћелији откључају. За све то време он је страшно псовао и ударао ногом о под. Кад су се врата отворила јурнуо је у ћелију као помамљен, сав црвен од беса у лицу, почео је да вичи на мене:

—Ви сте одвратан, смрдљиви не мачки шпиун! Ви сте толики гад да вас ни Тауер није могао сварити, и он вас је избљувао! И тада нам такву једног ништкова шаљу овамо! Ја да се петљам и мучим с оваквим пропалицама и злочинцима!

Мирним гласом сам протестовао против командантових увреда, али он се на моје речи није ни осврнуо, већ ће даље псовао. Шта сам могао радити, спокојно сам слушао његове даље изливе беса:

— Нећу ја вас овде гонети дуго! Послаћу вас на острво Мен, то ће бити право место за вас, то је пакао за интернирце! Тамо вам неће пасти на памет да бежите и протестујете код тамничара због правог поступања!

— Уклоните бар ове чуваре са џокулама, чија ће ме лупа до худа ла довести! рекао сам му ја.

—Нећу! Док сте овде, морате да слушате ту лупу. Два чувара морају и даљу и ноћу да чувају вашу ћелију, то је наредба са вишег места, нисам је ја измислио! И иначе, поступак према вама неће се ни за длаку мењати, јесте ли ми разумели? Ви се не налазите у санаторијуму, већ у тамници!

Бесно лупивши ногом о под, командант је изјурио из ћелије. Од тога човека се, заиста, нисам ничему добром могао надати.

После два дана саопштено ми је да је дошао кој моје госпођу у „Александра Палаcу". Хвала Богу. Срећан сам што сам се могао извући из канџи ове хистеричне грабљивице...

На крају ми је приредио још једну непријатност и горчину. Наредио је да мене не спроводе са осталим интернирцима у групи, који су у исто време напуштали Лондон. Мени је командант одредио пет до зуба наоружаних војника, који ће ме одвојено пратити до острва Мен.

Пошто смо час шеснаеста „у друштву", у возу Лондон—Ливерпул морао је за нас бити резервисан посебан купе. Та почаст ми осам поседог пута нимало није импоновала. За време вожње мирно сам спавао а путници су с згражавањем тражили место у другом купеима.

Стигавши у Ливерпул, мојих пет чувара су ме одмах спровели у луку, где је већ чекао брод са интернирцима за острво Мен. Ишао сам у сусрет новим непријатним изненађењима и страдањима.

Доспео сам на острво Мен, где се у доба Светског рата налазио најбољи логор за интерниране у Енглеској. Бараке логора разређене су по целом острву. Одвели су ме у једну бараку логора код Ноћелва. У свакој групи интернираних има по 950 људи, па и у мојој. У моје време било је на острву укупно 30 логора.

Живот у логорима је прилично подношљив и не би се могло говорити о некој строгој тамничкој дисциплини. Морам непристрасно признати, да се Енглеска умела старати о својим заточеницима.

Колико су прилике дозвољавале на острву, заточеницима је дозвољено слободно кретање. Ноћу је завлачење у баракама обавезно, јер би се иначе излагали опасности да их чувари сматрају бегунцима и убију.

Новајлија који долази на острво Мен, види пред собом сасвим нов свет. Ту је све некако туђе, хладно. Али ипак је једно пријатно сусрет са земљацима из Немачке. У овом логору било је највише Немаца, мањи број Мађара и Турака и других држављана из непријатељских земаља.

Немачки интернирци су се лепо скашли у логорима. Стара немачка болест, оснивање удружења, ни у заточеништву и ропству није изумрла. Немац воли удруживе, воли да бира председника, потпредседника и секретара разних друштава, па чак и када је заробљен.

У мом логору је било разних удружења немачких заточеника. Ту је била једна дилетантска позоришна трупа, један боксерски клуб, а сем тога и читав низ других клубова и удружења, која су развијала живу делатност и знатно доприносила растеривању велике досаде која обузима сваког заточеника удаљеног од своје отаџбине.

Шта да кажем, најомиљенија је била коцка — у прошлости. Ту су до ситница земљаци измишљали све могуће игре да би своје тешко сачуване пенге изгубили. Пенги се сезило из џепа у џеп и враћао свом првом сопственику. Управа логора допуштала је картање.

Чланови „карташких клубова" окупљали би се у једној соби у бараци и седећи на дугачким клупама, ударали карте о дрвени прљави сто.

ЈЕДАН ПРОТИВ ЕНГЛЕСКЕ

ЖИВОТ ШПИУНА У ЛОГОРУ ЗА ИНТЕРНИРАНЕ

Владала је демократија у најидеалнијем смислу речи. Бивши колонијални чиновник, који је интерниран из неке немачке колоније у Африци, на острво Мен, без устезања коцкао се са ватабундом из Хамбурга или чистачем улица у Берлину. Коцкао је демократско расположење владало, најбоље се види по томе, што су колонијални чиновник и чистач улица често играли заједно с једним улогом.

Коцка међу интернирцима

Коцкало се често на велике своте. Многи интернирци Немци понели су у логор интернираних веће суме новаца, које им енглеске власти нису одузеле. Присуствовао сам у логору на Мену коцкарским партијама у којима су поједини стављали на сто и 200 фунти стерлинга.

Неки од мојих сународника били су страсни коцкари и изгубили све што су имали, чак су и своје рубље залагали! После су, до краја рата, живели веома мизерно од незнатне помоћи коју су добијали у новцу од енглеских власти.

Јело у логору било је укусно и у довољној количини давано заточеницима. Ко је имао новаца или је могао преко неутралних држава да добије новаца од куће, могао је тај новац положити у филијалу банке у логору, која се налазила под управом Енглеза, али се у њој поштено газдовало. Сваки Немац могао је преко банке да обавља све поруџбине за себе: могао је побољшати своју исхрану, набављати разне ствари, књиге, часописе (дневнике и политичке листове заточеници нису смели читати).

Однос између заточеника и чувара у логору био је добар. Немци су научили умели да живе у пријатељству са својим чуварима. И са њима се могло трговати. Чувари су крцумарили дуван и цигарете, које су заточеницима биле дозвољене само у веома ограниченој количини, дневне и политичке листове и ствари које су у ратној оскудици могли добијати само Енглези.

Да ли је било покушаја бекства? У коме логору нема покушаја бекства. Али код нас су они били ретки. Заточеници су знали да се са острва Мен не би имало куд бежати, а да човек не падне у руке Енглеза. Немачка је била веома далеко...

Тамничка психоза

Ипак и у нашем логору се осећала атмосфера тамнице, иако нисмо били смештени у ћелије иза решетака. Било је случајева у току рата, које је створила тамничка психоза, душевно расположење сасвим појмљиво код људи који не живе животом слободног човека.

Х·У·М·О·Р

БРАЧНА ИДИЛА

Жена: да се мама није посвађала са татом и дошла к нама, напутила бих те...

Ф Ф

Лекар: Ви се морате клонити сваког узбуђења! Не смете пити никаква алкохолна пића, само воду!

Болесник: Ништа ме више не узбуђује, господине докторе, него кад морам да пијем воду—

Ф Ф

Сеоски свештеник држи проповед о браку и каже:

— Тешко оном мужу који туче своју жену! Нека се његова рука сакаси!

— Ајој, чуо се глас једне сељанке, тек тада би било мудрица по женином леђима!

⊙ ⊙

Мајор се напио преко мере. Тетурајући се напустио је локал и рекао униформисаном човеку који је стајао на вратима:

— Набавите ми један такси!

— Безобразлук! Зар не видите да сам ја капетан!

— Тако... Е, онда ми набавите један брод!...

Ф Ф

Г. Петровић је врло кратак, чак и кад пазари. Недавно је одлучио да купи својој њежној дутку. Ушао је у трговину, пришао лепој продавачици и рекао:

— Једну леду дуткицу!

— Не примам удварање маторијкама! — љутито одвратила продавачица.

Ф Ф

— Моја жена је увек у праву, прошли пут сам јој рекао да ћу јој купити хаљину. Она ми је одговорила: ти то нећеш учинити! Имала је право — ја јој нисам купио хаљину.

РОМАН „ПРАВДЕ"

Од Хајна Вилберга

(Copyright by Internationale Literarische Agentur)

● ● ●

44

Лина је мало порумењила у лицу. Харди је даље говорио:

— Знате шта је на њему најзанимљивије?

— Не.

— Одлично говори немачки!

— Ах, чула сам, рече Лина враголасто се осмехујући, да он говори прилично рђаво француски.

Харди се насмејао.

— Али пошто ви говорите одлично француски, г-ђица Лина, тај ваш прави ће поред вас научити француски...

— Нисте прав, г. Елерброк А да ли ви учите француски?

— Најревносније, г-ђице Томазиус. И мислим да ћу ускоро боље него...

Лина је била задовољна овом Хардиевом изјавом.

*

Виконт Туран је дозвао к себи келнера Себастијана. Себастиан је био млад, елегантан мушкарац, Шпанац по народности и говорио је седам језика. Поред тога био је и веома интелигентан човек и сваки деликатнији посао који му је поверен, он је вансредно брзо и вешто обављао. Овога пута и виконт је имао нешто да му повери.

— Имам један налог за вас, Себастијане! рекао је виконт.

— Стојим вам на расположењу, г. виконте!

— Молим вас да утврдите да ли је у Паризу негде отсео Американац Вилиам Ребенер, из Филаделфије. Или ако је отпутовао, куда је отпутовао. Ја морам имати његову адресу. Поред тога хтео бих да будем обавештен о његовим животним навикама, са каквим људима одржава везе, у које локале одлази и тако даље. Платићу вам хиљаду франака. Себастијане, ако ме будете добро услужили!

— Ослоните се на мене! Ја ћу вечерас отићи у наш клуб. Ви знате, г. виконте, да ми келнери имамо свој клуб у Паризу. Тамо ћу о томе Ребенеру сазнати све што хоћу..

— Добро, јавите ми се ускоро!

Лина, Луција и Харди вечерали су са виконтом Турањом, који је био одушевљен својим новим познаницима, и није дао мира да одлучи који од њих му је симпатичнији.

Разговарали су француски. Харди се радовао што је прилично лакоћом могао да учествује у разговору.

Виконт се у друштву ових младих људи и сам подмладио и сетио се хиљаде успомена из своје младости. Било му је веома пријатно у овом друштву са којим би рало провео целу ноћ.

На крају је рекао:

— Драги моји пријатељи, ја у околини Париза имам мали ловачки дворац, то је у Бону. Ако смем да вас позовем, после завршене изложбе ћилимова, у тај свој дворац? Можда ћете се као моји гости тамо одлично осећати... Можете остати коликогод вам је воља, а ме ни ћете тиме учинити нарочито задовољство.

Обе девојке су поглелале на Хардија. Он је потврдно покретом главе и рекао виконту:

— Са задовољством ћемо бити ваши гости, г. виконте! Двадан дана боравка вам гарантујем!

Девојке су се обрадовале овоме и почеле маштати о лепом проводу у виконтовом дворцу.

Сада се виконт почео интересовати о досађењем раду Хардиевом у Паризу и колико је у своме послу напредовао. Харди му је све опширно испричао. Говорио му је о адресама угледних и имућних људи, који би могли доћи у обзир као купци ћилимова. Виконт је обећао Хардију да ће му сутра помоћи у прегледању адреса и разашиљању циркулара за изложбу. Виконт одлично познаје Париз, па ће Хардију обележити она лица која су најозбиљнији кандидати за куповину ћилимова.

Харди је са својим новим пријатељем био веома задовољан.

*

Вулф је остао сам у Хамбургу и било му је страховито досадно. Посећивао је своје старе познанике, али то га није могло задовољити. Као да му је много недостојало друштво Луције и Отокара Безбриге. Њих је, као волонтер у Хардиевој радњи, био навикао.

Обрадовао се необично када је једнога дана срео г. Томазиуса. Он се изјадао свом несуђеном тасту, како је његов шеф Харди био спремен према њему и није га хтео повести у Париз.

—Е, то је разумљиво, г. Стевенхагене, рекао је Томазиус. По среди је било питање новца! Ви знате да г. Елерброк није крив, а када би вас повео у Париз, он би свакако поднео и трошкове вашег путовања.

— Али зашто? Није он морао за мене да плати! Мени би мој тата дао чек. Што ми није рекао да ме због новаца неће да повеле?

— Ви сте слободан човек, па отпутујте сада у Париз, кад имате новаца за то. Нећете се покајати, јер Французи имају одличну кухињу, а то је ваша слабост, ха—ха—ха!

Вулф се сада до крајности заинтересовао.

Француска кухиња? Добра кухиња? То је у његовим ушима звучало као најпријатнија музика...

— Ви... дакле... мислите... ви мислите да бих ја без икаквих тешкоћа могао да одем у Париз?

— Наравно! Пасош имате, зар не? То вам је главно. Затим можете мирне душе путовати. Говорите француски, зар не?

— Да, помало...

— С тим можете већ проћи. Пре него што будете отишли свакако купите књигу „1000 речи француски", путем учите марљиво и када стигнете у Париз, бићете перфектан Француз!

Нема сумње, да је у овим Томазиусовим речима било мало пролије и заједљивости. Он се у себи смејао кад је замислио како ће овај комични дебелко изгледати у Паризу, када буде мучао оно неколико француских речи које зна...

Томазиус је толико дуго ћеличао лепоте и пријатности Париза, док се Вулф није сасвим загрејао за то путовање и изјавио да ће у најкраћем времену напустити Хамбург. И заиста сутрадан је брзим возом отпутовао за Париз.

*

Вулф је под управом Хардија у Берлину знатно поправио своје манире и мање-више него-што је приметио да сада нема више онолико велики апетит као кад је живео у родитељској кући.

— Наставиће се —

Наука и живот

Опасност од инфлуенце

Неколико лекарских савета за време епидемије инфлуенце

Помоћ у лаким случајевима обољења

1.

Када настају хладнији зимски дани, много се говори о назебу, кијавици, инфлуенци (грипу) и постоји бојазан да се та обољења не јаве опет у већој размери. Нарочито је велика бојазан од епидемије инфлуенце која је у прошлости у више махова пустошила по Европи. Када се инфлуенца јави епидемично, она покоси велики број људских живота и десетине хиљада људи страдају од њених пропратних болести.

Ове зиме, срећом, инфлуенца се ни у једној европској земљи није јавила епидемично. Смртни случајеви изазвани инфлуенцом су ретки, а ток болести је махом лак. Компликовани случајеви грипа или инфлуенце су врло ретки ове зимске сезоне.

Многи људи не знају шта је то компликовани облик инфлуенце. Реч је о оним случајевима инфлуенце, код којих се после лакшег или тежег тока болести јављају нове компликације као последице инфлуенце, тојест, болест коју је услед инфлуенце оболели организам лакше примио, пошто је био мање отпоран.

Те компликације настале у току или после обољења од инфлуенце су махом теже природе и опасније по човека него и сама инфлуенца. Највише су глуха изложена таквим компликацијама.

Лекари до сада још нису успели да утврде када могу, а када не могу да наступе ове компликације код инфлуенце. Али сигурно је, да јачи, отпорнији и раније здравији организам може лакше да се одупре компликацијама него слабији организам.

Инфлуенца се може прећу предити, ако се човек постара да буде увек здрав и отпоран. То се најпре постиже правилном и хигиенском исхраном и довољним кретањем тела на свежем ваздуху. Тело треба трти у хладној води и бавити се спортом и гимнастиком. Нарочито су корисна прања и купања у хладној води изутрга. Тај начин човечје тело ће стећи отпорност, која ће му служити као сигурна предохрана против инфлуенце и њених компликација.

Таквим начином живота постиже се да се тело не расхлађује тако нагло, јер само нагло расхлађивање тела је савршено погодан терен за бациле инфлуенце.

Лакши случајеви инфлуенце пролазе после три-четири дана. Симптоми су: грозница (повишена температура), главобоља, севање у мишићима и зглобовима, кашљање, кијање, малаксалост. Ако човек пази на себе, зло ће брзо ишчезнути. То „пажење на себе", састоји се из ових мера:

1. Чим се осете први симптоми инфлуенце, треба неодложно лећи у постељу.

2. Сваки излишан рад и покрет тела одузима телу отпорну моћ према бацилима болести.

3. Што више топлих пића, чаја, кувана вина. Алкохол иначе не чини добро болесницима у грозници, али са кувањем чином можемо учинити изузетак, јер се кључањем из вина удаљи већи део алкохола. Овим топлим течностима ће се тело разнојавати, а то користи болеснику.

4. Узимати аспирин и кинин као средство против грознице и главобоље.

5. Храна нека буде обилна, хранљива, али лако сварљива. Органи за варење су такође склони обољењу од инфлуенце и на храну треба стога обратити појачану пажњу.

ТРОВАЊЕ

ОД ЧЕГА СЕ СВЕ ЉУДИ МОГУ ОТРОВАТИ?

Отрови су материје које, унете у организам, изазивају разне значајне хемиске промене и поремећаје, а могу проузроковати и тешку болест и смрт. Отров се уноси у човечје тело најчешће кроз уста, али се може убризгавати и под кожу. Човек се може отровати забуном или намерно, на пример, попије случајно раствор камене соде. Ипак се људи најчешће трују хотимично, у циљу самоубиства или у злочиначкој намери.

Дејство отрова је разнолико, већ према врсти и узетој количини. Неки отрови делују моментално, а други дејствују тек после извесног времена. Неки отрови, ако се узму у малој количини, нису опасни, по живот, они се чак употребљавају и као лекови, али ако се прекорачи допуштена количина, може се човек отровати. Као важнији отрови, којима је човек чешће изложен, су ови:

1. разне киселине: сумпорна (витриол), сона, душична, сирћетна, карболна и друге;

2. цеђ (лужине): масна и камена сода, амоњак и друго;

3. анзол, арзен, жива, сублимат, фосфор, јод;

4. биљни отрови: цуника, отровне печурке, опијум, морфијум, стрихнин, кокаин, алкохол и тако даље;

5. човек се може отровати и од покварене хране, као што су конзерве, старо месо, сир и тако даље.

Код тровања или сумње да постоји тровање, кад иско нагло оболи после јела или пића, најбоље је одмах позвати лекара. Треба, пре него што дође лекар, утврдити чиме се дотично лице могло отровати, прегледајући пажљиво остатке од пића и хране.

▲ ▲

ДА ЛИ МОРЕ РАСТЕ? — На ово питање немачки научник професор А. Пенк даје позитиван одговор, тврдећи да је наша планета у Ледено доба имала 40 милиона кубних километара леда више него данас. Огромне ледене санте стално су се сурвавале у море и топиле и услед тога је морско огледало од Ледног доба до данас нарасло отприлике за 100 метара. Растење мора траје још и данас, јер се ледене санте и стене, као и земља стално одроњавају у море и тако повећавају његов волумен. Али осем повећање морске површине у целом свету тече прилично споро и износи за дугих хиљаду година

Падавица

Симптоми епилепсије за време напада

Последице пада

Падавица (епилепсија) је живчана болест која изазива такве нападе да се болесник у време напада налази потпуно без свести. При нападу ове болести болесник изненада пада на земљу. Том приликом може задобити и теже телесне повреде, а може пасти и у воду, ватру, ако се налази у њиховој близини.

Приликом пада болесник обично крикне, на целом његовом телу појаве се грчеви, лице му побледи, помодри, руке му се стисну тако да палац доспе међу савијене прсте, вилице му се грчевито стисну. Том приликом може језик доспети међу зубе и зуби повреде језик. Крв се помеша са пљувачком и кад покрети језика из уста излази крвава пена.

Даљи симптоми за време епилептичног напада су зенице укочене које се на светлости не скупљају, болесник је потпуно неосетљив и не осећа ни бол нити било који други надражај.

Грчеви после неког времена престају, болесник се смири и обично заспи. Кад се пробуди, он о нападу не зна ништа, осећа се слабо и свест после напада није увек чиста. Трагови напада су повређени језик, рана на глави или на којем другом делу тела, коју је болесник себи нанео приликом пада на тврдо тле.

Наступ падавице не може се предупредити никаквим средствима. Старање око оболелог састоји се у томе да се он заштити од повреда, које може себи нанети при падању ударајући главом о тле, гризући језик.

Под главу му треба ставити јастук или подвијен капут, а међу зубе неки предмет, савијену цепину марамицу или парче дрвета да не повреди језик.

Грчеви се не могу задржати никаквим притискивањем удова о под или земљу, па то не треба ни покушавати, јер се тако грчеви могу само појачати. Све што болесника стеже, треба раскопчати и отворити, везе попустити, а затим сести поред болесника и чекати да напад прође. Дотле треба оставити болесника на месту где је пао, ако се то десило на неком прометном месту, болесника треба склонити у ходник, капију или неко друго заклоњено место.

Последица падавице су стално слабљење организма. Напади се не смеју чешће понављати, јер могу да истроше цело тело. Против падавице данас постоје одлична средства, бром и имунал, које треба узимати према лекаревом дозирању.

▲ ▲

КИСЕО КУПУС — ОМИЉЕНО ЈЕЛО ОТМЕЊЕНИХ АМЕРИКАНКИ. — У новије време лекари и стручњаци за дијету су открили да је рибани кисео купус веома здрава и добра храна, већ и стога што се у њему налазе сви витамини у довољној количини. Приталице ниског гелог купуса у Америци кажу да сваки човек треба у интересу свога здравља дневно да поједе бар чашу киселог купуса, јер то гоји здрављу, отвара апетит и чува витку линију. Отмене америчке даме, које воде рачуна о својој лепоти и виткости своје линије, сада једу стално кисео купус, то је код њих постала права манија. Американци спремају кисео купус на нарочити начин. Може се рећи да је кисео купус данас највише трошена намирница у Сједињеним Америчким Државама.

▲ ▲

ФРАС КОД ДЕЦЕ. — До обољења од фраса, грчева у удовима и по целом телу долази код деце до 3 године. За време напада фраса очи су окренуте на ниже тако да се виде само беоњаче, а зуби шкрипе. Дете треба у топлој води купати, и онда му главу поливати хладном водом. Напад може често престати, ако се дете поли чашом хладне воде по глави. У сваком случају треба малом болеснику дозвати одмах лекара.

НОВИ РОМАН „ПРАВДЕ"

Написао: ФРЕНСИС МАРЛО

COPYRIGHT BY ATLAS PRESS, LONDON

34

— I Еверти није у канцеларији али ће се после подне вратити, — рекао је детектив.

Патриција је устала.

— Морамо нешто учинити, — рекла је одлучно. — Нема смисла да седимо овде.

Она је пошла вратима, а детектив је пратио. Хтела је да заустави један такси али се предомислила.

— Одведите ме до прве поште! рекла је своме пратиоцу.

Човек је повео преко улице и у близини показао јој пошту.

Она је потражила телефонски именик, који је у Лондону представљао читаву библиотеку. Тражила је код слова Х: Херингс, Маркус Леон. Код тог имена прочитала је две адресе. Једна је изгледала као приватан стан, а друга је вероватно била пословна. Запамтила је улицу и број куће и затим позвала берзу.

— Г. Херингс је изишао пре пола часа — рекао је послужитељ берзе.

— Како бих могла да се са њим брзо састанем. Ради се о важном послу.

Настала је кратка пауза и онда је дошао одговор:

— Херингс вероватно сада ручча. Обично је у то време у свом клубу, па ако вам доиста тако хитно треба покушаћу да га тамо нађем.

Патриција је замолила телефонски број и адресу клуба. Изишла је из телефонског одељења и позвала свог пратиоца.

— Молим поручите за мене такси. Нека ме чека пред вратима. Може бити да ће ми бити потребан.

Детектив је излетео из поште, а Патриција је поново отишла телефону и позвала број клуба.

Херингс је био у клубу и слуга му је испоручио да га неко зове. Изгледа да је г. Херингс дао наређење портиру клуба да му брзо јави ако га неко на телефон зове, јер је за час дошао на апарат.

— Ђица Ленгли! узвикнуо је Херингс с пријатним изненађењем. — Чиме могу бити на услузи, ђице Ленгли.

Патриција, чији су нерви били напети до крајности, дрхтала је од узбуђења и горчине. Сада кад је дошао час кога се бојала, морала је сабрати све силе да би могла контролисати свој глас. Знала је да јој треба много дипломатске вештине за разговор са Херингсом. Сећала се да јој је Дик причао да нема доказа за Херингсово лично учешће у раду гангстерске банде, па је знала да ће Херингс порицати да нешто зна о Диковом нестанку.

— Позвала сам вас, г. Херингс, — рекла је мирно, — зато што желим да са вама говорим о формули коју сте ви хтели купити од мога оца.

— Ах, да. Сећам се. Мислио сам да се о том ради, — одговорио је пријатељским гласом. — Ја сам се надао — или да тачније кажем ја сам очекивао да ћете пре или касније ступити у преговоре са мном.

— Разумем из вашег говора да сте још увек спремни да купите изум. Мој пријатељ г. Лесли, који се уместо мене бринуо о тој ствари известио ме је да сте му за формулу понудили 20 хиљада фунти.

— Сасвим тачно. Ја сам му понудио толико, — признао је Херингс. — Али, Херингс је дубоко уздахнуо. Прилике се мењају брзо и ја сам свој новац уложио на другу страну. Штета што г. Лесли није примио понуду кад је за то било време.

Патриција је била исувише узбуђена. Зар је могуће, — питала се сама — да су већ Дика преварили или нагнали да преда писмо.

— Зар то значи да вас формула више не интересује?

— То не кажем, — одговорио је полако Херингс. — Ја само желим да су се прилике промениле. Јуче бих платио 20.000 чунти, али данас нудим много мању цену. Али ако сте се доиста одлучили да ми је продате и ако ми то формално потврдите, платићу вам 5.000 фунти за очев изум.

Патриција, која је очекивала да је већ све изгубљено, одахнула је олакшано. Сада је разумела шта се одиграло у мозгу овог лопова. Дик је био у његовим рукама, па је био сигуран да ће или формулу добити од њега или нагнати њу да му је да, па зато није хтео да троши узалуд новац. Знао је да је игру добио.

— Ја немам амбиције да будем трговац, г. Херингс, — опет је почела Патриција, — али ми је чудно како једна ствар која је јуче вредила 20.000 нас вреди само 5.000 фунти. Ипак, примам вашу понуду и биће срећна кад се формуле ослободим.

— Ја вас не разумем. Зар је било тако тешко чувати формулу?

Херингсу је успело да питање постаави са неизвештаченим чуђењем.

— Чудне ствари сам прожи ела за последњих неколико дана, — разјашњавала је Патриција. — Неки несавесни људи дали су ми на знање да по сваку цену желе да се домогну формуле. Зато сам одлучила да је продам.

— Врло озбиљно, врло озбиљно, — повлађивао је он. — Ви сте доиста одлучили најмудрије, кад ми продајете формулу. Када мислите да закључимо уговор? Када могу да добијем формулу? Ја ћу спремити чек да вам га предам кад год зажелите.

Патриција је затворила очи да би се мало примирила. Није веровала да ће јој план тако савршено успети и да ће њен противник бити тако попустљив.

— На све ћу вам одговорити чим видим г. Леслиа. Као што сам вам већ рекла он се брине за мене и формула је код њега. Назвала сам га у канцеларији али он данас није дошао. Зато сам оставила за њега вест да ме позове чим му то буде могуће. Ако га данас видим, моћи ћемо да завршимо посао.

У реду, ђице Ленгли, рекао је љубазно г. Херингс. — Ја ћу бити спремам да закључим посао кад вама буде згодно. Ако желите да још данас све уредимо, нађи ћете ме до шест часова у мојој канцеларији.

— Наставиће се —

ЗАБАВНИ ДЕО

Лево: Јин-Ју-Кенг бивши трговац постао је вођ аутономне провинције Чатунг, десно: straža pred glavnim stanom autonomista

Непознате појединости о филму

У Холивуду је отворена филмска школа, у којој се полаже и матура

Тешка питања која ученицима поставља директор школе Кинг Видор

Холивуд, децембра

Амерички листови са великим интересовањем пропратили су оснивање нове филмске школе у Холивуду, коју је о свом трошку подигао чувени филмски магнат Адолф Цукор. Директор школе постао је чувени филмски режисер Кинг Видор. Добар филмски глумац мора да зна многе стварн, које су многим лицима потпуно непознате. Мора, пре свега, да познаје историју филма и све непознате појединости о филму у прошлости и садашњости.

У филмској школи се полажу и матурски испити и том приликом се појединим групама слушалаца подносе пет разних питања, на која треба да одговоре. Ако глумац положи матуру, оспособљен је за режисера.

Амерички филмски глумци су се у великом броју уписали у ову нову школу и марљиво учили наставне предмете. Прва матура полагана је ових дана. Износимо пет питања из једне групе и одговоре на та питања. Сви су веома занимљиви.

1. Која филмска звезда је играла у 84 филмова пре него што јој је име било познато јавности?

2. Која земља је снимала први историски филм?

3. Када је учињен први покушај за тонфилм? И ко је те опите вршио?

4. Који режисер је направио 21 филм са по 1 милион долара трошка?

5. Ко је први помишљао да „живе слике"?

Одговор на ова питања је гласио:

1. Мери Пикфорд је од 1917 до 1908 године играла у 84 филма, али безимено. На програму је била наведена као „биограф гера". На вишеструко наваљивање публике та глумица је режисер Гриф је био принуђен да открије инкогнито Мери Пикфорд и на филмовима наводи њено пуно име.

2. Италија је дала први историски филм. У Риму је снимљен 1910 године први пут филм „Кво вадис" по чувеном Сенкевичевом роману. Отада се „Кво вадис" још три пута прерађивао у филм.

3. Едисон је већ 1887 године вршио прве опите са тонфилмом. Он је своју, прилично прилигиву справу за приказивање звучних филмова, назвао „кинетофонограф". Та справа се састојала из филма и читавог низа грамофонских плоча које су се окретале заједно са филмом.

4. Сесил де Мил је чувен као рекордер на пољу скупих филмова. Он је до сада дао 25 филм, од којих је сваки коштао више од 1 милиона долара.

5. Прву идеју о кинематографу дао је језуитски калуђер Атанасије Крих из Рима 1549 године. Свој изум назвао је „латерна магика" (чаробна лампа). Он је помоћу нарочито конструисане лампе приказивао на бело окреченом зиду слике нацртане бојом на стаклу. То су биле непомичне, стајаће слике. Али сам Кирх је рекао да ће се његов изум временом толико усавршити да ће се слике на зиду покретати као живе.

⊙ ⊙

У ЗГОДАН ЧАС. — Славни француски књижевник Фонтенеле седео је у својој соби за рад заузет писањем своје нове трагедије. Одједном је неки млади непознати песник упао у собу, без пријаве и без куцања. Кад га је Фонтенел приметио, узвикнуо је:

— Колосално! Баш сада ми је у трагедији умро један јунак па ми треба замена: Добро ми дошли!

⊙ ⊙

ТЕШКА ЛИТЕРАТУРА. — Млада дама улази у књижару и каже помоћнику:

— Хтела бих неку књигу за мог вереника...

— Треба ли да буде нешто лакше или теже?

— Може бити и теже, — мој вереник је боксер тешке категорије.

⊙ ⊙

САУЧЕСНИК. — Лекар је позвао као сведока пред суд у вези са једном крађом.

— Крађа је у овом случају очигледна, зар не? — упитао је судија лекара.

— Да, али ја се донекле осећам као саучесник опљачканог у крађи. Знате, он је био код мене на прегледу и ја сам му препоручио да „узме нешто топло"... На то је он у претсобљу узео мој зимски капут...

Земља контраста

Жене мађионичари и гатари искоришћују сујеверје народа

Ни у једној земљи на свету не виде се толике супротности између новога и старога, као у Мексику. То се прво види по архитектури. Поред савршених модерних и огромних облакодера наћи ћемо старе трошне кућице и прастаре куће у мексиканско-индијанском стилу, које изгледају као да ће се сваког часа срушити. По мексиканским варошима се види чудна мешавина архитектонска, и у њој се као најлепша истиче стара шпанска архитектура (барок), због које многи страни туристи долазе у Мексико.

На селу је контраст још већи. Поред лепо сграђених кућа фармера нижу се у дугом реду индијанске колибе и шатори. По прашњавим улицама се играју бела деца са нагом црвенокожом децом и слога је савршена — до прве туче.

Што се тиче образовања широких народних маса у Мексику, ствари су до скора биле у врло запуштеном стању. Али последњих година је на том пољу наступио знатан напредак. Ипак сујеверје маса је још и данас врло велико. Цео Мексико је препливао старијим женама мађионичарима и гатарима, који свестрано искоришћују ту сујеверност и сујеверје становништва.

Те жене продају љубавне напитке, бајањем лече старце и децу, врше разне чаролије и богате се. У Мексику има неколико стотина таквих мађионичарки које су милионарке и уживају велик углед код народа.

Индијанци су, у свему, много више унажађени него белци. Мржња између раса и овде постоји. Индијанци мрзе беле људе и називају их „Гринго". Бели људи поступају према црвенокожим урођеницима, али се слабо мешају с њима и бракови склопљени између Индијанаца и белих људи су прилично ретки.

Индијанци се грозничаво држе држављу својих старих традиција и те ништа на свету, ни најрадикалније реформе не могу уништити. Индијанци не раде за културу и цивилизацију своју децу, тек под притиском власти, тешких новчаних казни, шаљу у школу.

У земљи контраста је занимљива и важна појава такозване „сиеста", која постоји у свима тропским земљама. Сиеста је време од 1 часа до 4 часа по подне, у доба највеће жеге, када све вароши и села у Мексику сасвим изумру, спавају. Ни једна трговина ни један локал за време „сиесте" не сме бити отворен. Сви се бацају у хлад и непомично остају тамо док не прође „сиеста"...

НАША МАЛА ЕНЦИКЛОПЕДИЈА

КРАТКЕ ПОУКЕ И ЗАНИМЉИВОСТИ

Лешник је воће које расте у северним крајевима наше Краљевине, на присојима и у шикарама. Роди веома мало и нередовно. Лешник се култивише и у вртовима, особито у јужним крајевима и на Приморју.

—⊙—

Југословенске народне мањине расподељене су у иностранству, према једном ранијем попису, овако: 1. У Италији има око 450.000 Југословена; 2. Аустрија: 125.000; 3. Грчка 300.000; 4. Мађарска: 80.000; 5. Румунија: 50.000. У Цариграду живе око 10.000 наших сународника.

—⊙—

Краљевина је врста винове лозе с руменим грожђем. Раширена је око Загреба и у хрватском Загорју.

—⊙—

Јогурт потиче из Бугарске и веома је здрава и добра храна, богатија у хранљивим састојцима него млеко. Потрошња јогурта развила се нарочито за последњих 15 година у целој Европи и стално расте.

—⊙—

Београд је после пропасти Србије 1813 био људска касапница, гнездо ужаса и страхоте. Варош је просто била посејана кошима. Губилишта је било свуд, у граду, и ван вароши, по чаршији и на трговима. На главном путу од Стамбола капије ка Ташмајдану низали су коци у дугом реду, на њима још живи људи или мртва тела. Тадашњи турски командант Београда Сулејман-паша је сваког дана на коњу ишао у шетњу и посматрао ове страшне призоре. (Да ли и са задовољством?).

⊙ ⊙

МОРАО ЈЕ. — Судија се обраћа оптуженом:

— Срамота! Тек што си пуштен из затвора, већ си украо пар новог одела!

— Морао сам, г. судије! Стаго одело ми је у затвору постало тесно!

⊙ ⊙

ТРАЖИ ТАЧНИЈИ ОДГОВОР. — Он и она се договарају о састанку.

— Добро, нека буде! У осам часова ме чекај код сата! — рече она.

— Лепо. А када ћеш доћи? — упитао је он.

Научник пред смрт

Чувени француски оријенталиста Жерар лежао је тешко болестан и лекари су му прорекли скору смрт. Кад му је било мало лакше, замолио је своју жену да му да нешто да чита. Она му је дала један занимљив авантуристички роман. Болесник је вратио ту књигу и рекао жени:

— Нећу то. Дај ми боље речник старог грчког језика, то ће за мене бити занимљивије штиво...

С тим речником у руци Жерар је и умро...

⊙ ⊙

МАЛА ЗАБЛУДА. — Једног дана пуковник је вршио инспекцију по касарском дворишту. На једном месту наишао је на групу војника, који су били скупљени око једног лонца.

— Кашику овамо! — наредио је пуковник.

— Али, господине пуковниче...

— Нема никакво „али", хоћу да пробам то! Донесите ми одмах кашику!

— Господине пуковниче...

— Ни речи нећу више да чујем!

Пуковник је узео кашику и посркао течност коју је из лонца извадио:

— И ви ово називате супом? викао је љутито.

— Не, господине пуковниче... Ми то називамо водом за испирањем судова.

⊙ ⊙

ПУКИ СЛУЧАЈ. — Судија се обраћа дами оптуженој да је свог мужа на мртво име испребијала:

— Ви сте, дакле, госпођо, сломили свој кишобран о леђа свога мужа!

— Да, био је пуки случај на среди...

— Како мислите, пуки случај?

— Мој кишобран није већ ни године био на оправци...

⊙ ⊙

ЈАДНО ДЕТЕ. — Мали Коста дошао је плачући кући. Мајка га је довела до прозора и каже:

— Немој да плачеш, дрангсине, проћи ће! А ко је био тај неваљалац, што те је тукао, јадно дете моје?

— Ено, онај, мама... тамо преко... онај с разбијеним носем...

»ЉУБАВНИК ЖИВОТИЊА«

Славног енглеског романсира Рударда Киплинга назвали су критичари „љубавником животиња", јер се у свима његовим делима испољава неизмерна пишчева љубав према животињама. Једном је Киплинга упитао један пријатељ:

— Кад ви толико величате животиње, зашто ми не објасните како је то да Творац није неку животињу поставио као круну природе, уместо човека? Рецимо, слона...

— Слон је и сувише мудар и поштен да би хтео да постане човек... одговорио је брзо Киплинг.

Ф Ф

СТАРИ ПЕСНИК И СТАРА ДАМА. — Чувени француски књижевник и песник Фонтенел прошао је једном, кад му је било 90 година, поред старе госпе Хелвециус, која такође није била много млађа од њега. Он је прошао, а није јој се јавио. Она се нашла увређена због тога и довикнула му:

— Фонтенеле, куда је отишла ваша учтивост? Прошли сте поред мене и нисте ме ни погледали!

— То сам, мадам, учинио само зато што не волим да се сетим да смо ја и ви заједно 180 година стари!

⊙ ⊙

ЛАВ ДОБИЈА ЗЛАТНЕ ЗУБЕ. — У париском зверињаку обављена је недавно једна занимљива операција. Чувари зверињака утврдили су да један од лавова у кавезу болује од тешке зубобоље. Познати париски зубни лекар др М. Палмие и упитан да ли би имао храбрости да извуче лаву болесне зубе и на њихово место стави вештачке златне зубе, он је пристао.

Ова зубарска операција није прошла без тешкоћа. Пошто др. Палмие није имао ни мало искуства да га лав за време вађења зуба шчепа, лав је морао бити наркотизован. За успављивање лава утрошио је лекар читав етера, и 500 грама хлороформа. Посао око лављих зуба је трајао недељу дана и лав је добио четири златна „зуба". Зубобоља је сада прошла и лав се понаша опет мирно и веома питом.

БЕОГРАДСКИ ЖИВОТ

Уторник, 24 децембар

Народно позориште — (20) „Сказки."

Мала позорница („Луксор") — (Затворено).

Коларчев народни универзитет — (18.15) г. Ратко Стефановић: Зимски спорт (филм).

Уметнички павиљон — (10-17) Изложба немачке уметности и немачког уметничког занатства.

Руски дом (Краљице Наталије 33) — Изложба радова групе руских сликара.

Дом Краља Александра у Земуну — (20) Концерт руског хора „Славјански".

Средња техничка школа (Краља Петра I) — (10) Г. Никола Кирачер: Проблеми нафте.

Радничка комора — (18) Г. др Иван Бађа: Природа и култура.

Београдско мало позориште (Хотел „Славија") — (21.20) Ивкова слава

Театер Вариете Палас (22) Једини велики варијетски програм у Београду! Америчка сензација: бирање уметнице и дестине отмено забавне дамске као и стране публике. Цене према времену улазнице партер 10 динара. Почетак тачно у 10 сати.

Кафана „Руски цар" у доњој сали од 10 сати варијетски програм. Дансинг бар.

Код Нове скупштине пева севдалинке змајевна Паула Бекмен и Анкица Мусић уз пратњу одличног оркестра. Пиће првокласно, добро расхлађено, кухиња одлична, послуга увек богато снабдевена. Тел. 29-029.

Кафана-ресторан „Херцеговина", Цара Николе Другог 63. Тел. 30-983 од данас па свако вече, после успелог гостовања у Загребу, пјева пева змајевна Данче-шпанке Јанковић, уз пратњу хармоникаша Мила Јагодинца, из филма „Босанска Рапсодија" — са сестром Зорицом и приказким оркестром. — Кухиња и пиће одлично. Послуга увек богато снабдевена.

Ресторан „Урошева Пивница" Теразије бр. 27 свира најбоља музика вечерас Шајкача Рада. Ноћас се најбоља јела сваког среда и петка риба, а чорба и остала, свакодневни гурмански специјалитети.

Хотел Солун, код железничке станице свира првокласна Дамен капела, певају одличне севдалинке г-ђа Дара Уфман, Љубица Крнић и Мала Катица, Ксенија Русинка уз пратњу најчувенијег хармоникаша Малог Бурин ке Бучковића под управом госпође Валерије Стергаршек. Одлична пића и кухиња. Јевтине собе за пролазнике. Кревети од 15 до 25 динара. Угоститељ Филип Мајић.

Код „Српског краља Петра 76. Тел. 21-432. Пева змајевна Јетина, Перо Добан и Јела уз пратњу одличног оркестра Милутина Стојановића. Пиће првокласно, кухиња одлична. Послуга богато снабдевена.

У „Трговачкој кафани" утво Никодије Спасића и Шпра Лазара тел. 25-74 Свако вече весело Позориште „Комедија" даје своје представе, за време и после представе свира одличан оркестар под управом г. Угљеше Јармићаша, змајевног севдалинг". Пића првокласна, кухиња одлична, послуга богато сортирана.

Код „Топове" концертира свако вече бугарски уметнички оркестар. — Одлична домаћа кухиња, свежих гурманских специјалитета. Првокласна пића.

БАЈЛОНОВА МАЛА ПИВАРА, Цетињска број 15, изнова реновирана и отворена. Концертира севдалински оркестар под вођством Симе Васиљевића Пиће првокласно, кухиња одлична. Послуга богато снабдевена.

КАФАНА И РЕСТОРАН СТАРИ „БОЕМ", утво Цетињске и Милетине Свако вече концертира музика Том Сајера, Абисинца. Певају змајевне севдалинке Анче „Циганче" Абисинка, Пана Јовановић и Љубинка „Плава звезда".

ДЕЖУРНЕ АПОТЕКЕ

Брозичевић Миливоје, Босанска 8 (тел. 21-132); Живковић Милан, Цара Николе 53 (тел. 21-072), Карапанчевић Милош, Цара Душана 49 (тел. 26-417); Константиновић Паум, Призренска 20 (тел. 27-630); Протић Божа, Сарајевска 23 (тел. 24-588); Рожман Мирослав, Престолонаследников трг 5 (тел. 26-165); Селаковић Константин, Кнез Михаилова 46 (тел. 21-325); Стојчевић Ђорђе, Краља Александра 176 (тел. 28-912); Јевтић Александар, Краља Александра 17 (зграда Свештеничког удружења (тел. 25-380); Мара Николић-Мутавџић, Немањина 30 (тел. 24-715); Дрвишић, Немањина 30 (тел. 24-715); Дрвутин Дебељковић, Краља Милана 13 (тел. 20-315).

Телефон Станице за спасавање 3-3-4-5-6.

РАДИО

БЕОГРАД

Уторник, 24 децембар

Вечерњи програм.

18.25 Тачно време. Објављивање вечерњег програма и програма за следећи дан. 18.30 Успеси са пута у Свазилу, предавање проф. г. Петра Влаховића. 19.15 Вести. 19.30 Национални час. Божићни концерт (преносе из Љубљане). 19.50 Преносе из Загреба. 22.00 Тачно време. Новинарски извештаји А. А. Божићне песме разних народа.

БЕОГРАД

Среда, 25 децембар

Преподневни програм:

10.45 Тачно време. Објављивање дневног програма. 10.50 Звучни извештај о водостају. 11.00 Црквена музика (плоче). 11.30 Божићне мелодије на цитри изводи г. Иван Скалар. 11.59 Тачно време. 12.00 Звона Саборне цркве. Подневни концерт радио оркестра за децу. 12.45 Берзански курсеви. 13.00 Радио дневник. 13.15 Наставак концерта радио оркестра. 13.45 Новинарски извештаји А. А. Тачно време.

ОСТАЛЕ СТАНИЦЕ

5—7: Бреслава: Јутарњи оркестарски концерт (5.00); Хамбург: Концерт са брода (6.00); Келн: Пренос хорског концерта из цркве (6.00).

18—19: Минхен: Опера „Мајстори певачи" (18.00), Дрођтвич: Музика за игру (18.15); Будимпешта: Циганска музика (18.20); Калундорф: Вокални концерт (18.30); Стразбур: Радио оркестар (18.30).

19—20: Берлин: Оркестарска музика (19.), Лајпциг: Свечани концерт симфонијског оркестра (19.00); Будимпешта: Виолински концерт (19.30) Братислава: Радио оркестар (19.55).

20—21: Берлин: Оркестар, хор и солисти (20.00); Хилверзум: Радио оркестар (20.10); Палермо. Опера „Риголето" (20.30); Беч: Концерт филхармоније (20.40), Кенигсберг: Оркестар и солисти (20.45).

21—22: Брисел: Симфонички оркестар (21.00); Бероминстер: Радио оркестар (21.10), Регионал: Симфонијски оркестар (21.15), Будимпешта: Цас (21.25); Букурешт: Музика за игру (21.45).

22—23: Хамбург: Музика за игру (22.00), Будимпешта: Словачка капела (22.30); Дрођтвич: Радио оркестар (22.50); Регионал: Музика за игру (22.50).

23—24: Лајпциг: Опера „Мајстори певачи" (23.00); Беч: Музика за игру (23.15); Лук ембург: Концерт квинтета (23.35); Беч: Бечки квартет (24.00).

o o

МАЛЕ РАДИО ВЕСТИ

Краткоталасна станица Каракас, у Венецуели, променила је своју гласну дужину. Сада ради на 51,72 метара да би избегла разне интерференције. Станица ради од 15'0 до 18 и од 22,15 до 3 часа.

Радио клуб из Пернамбука (Бразилија) емитује на 49.70 метара од 19,30 до 1,30 часова.

Станица **Филаделфија** (Сједињене Државе) емитује на таласу од 31,28 метара од 17 до 1 час. а на таласу од 49,50 од 1 до 4 часа.

БИОСКОПИ

КОЛАРАЦ — (15) 1) Припадам тебн (Катрин Хеберн, Чарлс Бојер) 2) Кукавача (Штефи Дуна).

УРАНИЈА — (15) 1) Свадбена ноћ (Ана Стен, Гари Купер), 2) Парамунт журнал; 3) Птице у Обетској бари.

Касина — (15) 1) Због Анаполис (Гај Стендинг, Ричард Кромвел). 2) Журнал; — (21.30) Божанствена жена (Марта Егерт).

КОЛОСЕУМ — (15) 1) Потера (Фред Мак Муреј); 2) Какав отац такав син; 3) Журнал.

Корзо — (15) 1) Франкенштајнова невеста (Борис Карлов, Елза Ланчестер, Колин Клајв); 2) Фоксов журнал.

НОВАКОВИЋ — (15) 1) Црвени ватон (Ракел Торес, Чарлс Бикфорд, Грета Нисен). 2) Љубав у грозе (Валас Бери, Рикардо Кортез. Џон Милан).

ВРАЧАР — (14) 1) Припадам тебн (Катрин Хеберн, Чарлс Бојер); 2) Кукарача (Штефи Дуна); — (21.30) Бесплатно вече с атракцијама.

БАЛКАН

1.) **„Краљ шпана"** Дон Хозе Мојика, Росита Морела;

2.) **„Јахачи румене калуље"**, Жорж Обрион;

3.) **Фоксов журнал.**

БИОСКОП „БОБИ". — (3. 6 и 9) Отоок изгубљених (Конрад Фајт, Ерна Георг. — **Сабласт** (Жан Херлоу Анине Јоинг. — **Парамунт журнал**

МЕТРОПОЛ: 1) Крик света (догађаји последњих 30 год.); 2) Дон Жозе Мојика Кончиста Монтенегра (шпанска музика и песме), 3) Парамунт журнал.

АВАЛА — (15) 1) Догодило се једне ноћи... (Клодет Колбер, Кларк Гебл); 2) Мики Маус; 3) Фокс новости.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

„ПРАВДА" ЧЕСТИТА БОЖИЋНЕ ПРАЗНИКЕ СВИМА СВОЈИМ ЧИТАОЦИМА КАТОЛИЧКЕ, ЕВАНЕЛИСТИЧКЕ И СТАРОКАТОЛИЧКЕ ВЕРОИСПОВЕСТИ

У ТЕШКОЈ НЕВОЉИ

Мица, удова књижевника Чеде Поповића, годинама је примала 925 динара пензије и том сумом из државала себе и своје недаке и незбринуте. Пре неколико недеља, од ове суме су јој одузели 400 динара. Тако је њен свакидашњи скромни хлеб сведен на минимум.

Сама не може да се помаже. Њој је већ седамдесет година. Немоћна и напуштена, она чека у самом стану, за који плаћа кирију од 600 динара, горку сутрашњицу или можда добрих људи. Нема ни хлеба, ни огрева. Њена соба у Драгачевској улици 23 празна је и хладна.

Ђ. Д.

◆

БОЖИЋНИ ПРАЗНИЦИ У СТАРОКАТОЛИЧКОЈ ЦРКВИ

У Старокатоличкој цркви, у Дубровачкој улици 1, славиће се божићни празници овим распоредом:

На Бадњи дан поноћна тачно у 24 часа; на Божић свечана св. Миса у 10 часова пре подне; на Св. Стефана, свечана Св. миса у 10 часова пре подне. Преко преко Радија. На Сплитска и на Младенце св. Миса у 10 часова пре подне.

◆

ТАЧНА ОЗНАКА ПОШТАНСКОГА ПРЕТОВАРА

Трговинско-индустријска комора у Загребу скреће пажњу привредницима свога подручја да, у циљу што лакше доставе, односно испоруке пошиљака упућених комори, тачно означе поштански претовар број 37 код поште Загреб 6.

◆

ПАЖЊА КОЛОНИЈАЛНО-БАКАЛСКИМ ТРГОВЦИМА

Ставља се до знања трговцима колонијално-бакалске струке у Београду, да су списковни чланова бирачког права за пресгојење изборника за Вебнике трговинске коморе у Београду, оверени од стране надлежних месних бирачких Одбора и као такви враћени Колонијалном удружењу. Ове списке и на права да прегледа свзки трговац, почев од 25 децембра 1935 год. па закључно са 8 јануаром 1935 године. Позивају се чланови Колонијалног удружења, да прегледају поменуте списковне и виде, да ли су исправно уведени у списак. Списови се налазе у Колонијалном удружењу, Таковска улица број 1.

◆

РАД БЕОГРАДСКОГ ЗАНАТСКОГ ПЕНСИОНОГ ФОНДА ПРОШИРЕН ЈЕ НА ЦЕЛУ ЗЕМЉУ

Одлуком г. Министра трговине и индустрије Занатски пенсиони фонд, који је установљен још 1898. г. у Београду у циљу обезбеђења пенсије занатлијама и њиховим удовама и обезбеђења капитала њиховој деци, претворен је у Занатски пенсиони фонд Краљевине Југославије са правом да прошири свој рад на целу Краљевину.

Овај Пенсиони фонд ужива потпору државе у износу од 50.000 динара годишње.

◆

НОВА УПРАВА СРПСКОГ ГЕОЛОШКОГ ДРУШТВА

Српско геолошко друштво у Београду, на својој ванредној скупштини, изабрало је нову управу: за председника г. Михајла Којића, рударског инжењера. Одељења за рударство у Београду, за потпредседника г. Милоја Протића, за секретара г. Милоша Павловића, за благајника г. Сретена Милојевића и за књижничара г. Милана Илића, геолога Геолошког института Краљевине Југославије у Београду. Досадашњи председник Друштва, г. Јован М. Жујовић, академик, изабран је за доживотног почасног претседника.

◆

СЛАВА ЛЕСКОВЧАНА

Удружење Лесковчана у Београду прославиће ће у среду 25 овога месеца, своју славу као успомену на ослобођења Лесковца. Сечење колача обавиће се пре подне, у сали Трговачког клуба. Увече ће се приредити другарски састанак.

◆

САСТАНАК БЕОГРАДСКЕ ПОДРУЖНИЦЕ САВЕЗА БРИЈАЧКИХ И ВЛАСУЉАРСКИХ ПОМОЋНИКА

У четвртак 26 овог месеца, у 8 часова и 30 минута увече у малој синдикалној сали дома Радничке коморе (Немањина, 28,II) одржаће састанак.

◆

СВЕСЛОВЕНСКИ ВАШАР КОЛА СРПСКИХ СЕСТАРА

Свесловенски вашар биће још отворен до 29-ог ов. мес. сваки дан од 10—18 час. у Дому Кола Фрањиванова 11. Љубитељи народних шара могу наћи на овоме вашару све поклоне за материце, очеве и Божић — Улаз слободан.

Књиге и часописи

САВЕСТИ У КРЗНУ, најновији домаћи роман од Милорада Дивјака биће вам верни друг у часовима пријатног одмора. „Савести у крзну" прекратиће вам време увек и на сваком месту: у железници, на броду, у авиону, у трамвају, у чекаоници разним претсобљима и код куће. „Савести у крзну" повратиће вам расположење и отргнути вас од тешких и тмурних свакодневних брига. „Савести у крзну" најефтинији је поклон за ваше пријатеље и рођаке о наступајућим празницима. „Савести у крзну", књига за сваког.

Писан књижевно, лако, занимљиво, духовито, местимично и са дозом хумора, роман „Савести у крзну" је књига за коју се с правом може рећи да спада у ред оних дела која се неосетно прочитају у току два дана.

Одлично опремљен, штампан на финој хартији, 376 страна, роман „Савести у крзну" стаје свега 35 динара (броширан), а 55 у платненом укусном повезу. Може се добити у књижарском предузећу Геце Кона д. д. и у свим добрим књижарама, као и код писца М. Дивјака, (Београд, Ул дун Миркова број 2).

„ХРИШЋАНСКО ДЕЛО". — Изашла је друга свеска овог часописа за хришћанску културу и црквени живот са овом садржином: Верзије: Хришћанско милосрђе, хуманизам без Бога и наша црква; др. Душан Стојановић: „Морални и религиозни проблем Толстојев"; Бранко С. Рапанић: „Антропологије и историске анализе"; др. Драг. Арсенијевић: „Свештеник и политика"; Св. Јакуповић: „Златоуст: „О милостињи"; Арх Кирнјан (Кери): „Православни богословски институт у Паризу"; „Црквени живот." „Сабрани списи Григорија Богослова." Оцене и прикази". Белешке, библиографија. „Хришћанско дело" ће излази једанпут двомесечно у свеска ма од по 5 табака. Годишња претплата на часопис је: за унутрашњост 50, за иностранство 100, а за студенте и баке 30 динара. Уредништва и администрација часописа је у Скопљу Кеј 13. Октобар бр: 27.

„Наш језик". — Изашао је први број четврте године „Нашег језика" са садржајем: **Пријатељ средње школе;** Граматика у школи: **Д. Костић:** Кварење песама; С. Живковић: О савременом српскохрватском правопису; П. Ђорђевић: Два вида нашег књижевног језика; В. М. Михајловић: О хемијским називима: водоник—водик, кисеоник—кисик; Д. Вушовић: Значење завршних стихова у народној песми „Бановић Страхиња"; Ж. Алексић: Речи и изрази; Језичка пабирци: Језичке поуке и Наша пошта. „Наш језик" је једини часопис који код нас на популаран и сваком приступачан начин расправља питања наше језика. Цена му је врло мала: годишња претплата (10 бројева) 30 динара. — Поједини број 4 дин. — Претплату слати администрацији, Српски семинар соба бр. 5 Универзитет у Београду.

„СЛУГА ЈЕРНЕЈ И ЊЕГОВО ПРАВО", прва југословенска колективна драма. Према знаменитом истоименом делу Ивана Цанкара приредило је Фердо Делак. Изишла је у одличном преводу Душана Драгићевића — Дуњина. Књига је штампана на финој белој хартији и опремљена је врло укусно и луксузно. Украшена је великим фотографијом Ивана Цанкара из његових последњих дана, као и са 20 изворних илустрација Љубивоја Равникара, које потпуно обједињавају суштину ове колективне драме и показују како је она приказивана. Цена 10 динара. Књижарима и препродавцима 30 од сто рабата. Наруџбе се код преузимају. Франкопанова 28-5, Београд. Чековни рачун код Поштанске штедионице број 57287.

„Железнички венац". — Изашао је двадесет четврти број „Железничког венца", модерно уређене и богато илустроване железничке ревије. Овај број садржи чланке и прилоге г. г. др. Душана Мишића, Драгомира Арнаутовића, Доит. Ил. Ђермилца, Жикгавша, Мате Шкиића, Љ. Корчуновића и др. Овај број садржи и два додатка: „Поучни листићи" за инжењера Д. Лончарића и Појопривредник. Лист се може добити сеиора месечно. Редакција и администрација листа: Кнегиње Зорке број 4. Чековни рачун 36.414.

„Звук", ревија за музику доноси у последњем двоброју чланке: Интимни лик Дворина Јенка од др. Милоја Милојевића; Фрањо Кучак и издавање зборника народних песама од др. Виктора Новака; Проблеми музичког позоришта од М. Јањине; Фридрих Ниче и „Кармен" од Матије Бромичара. О музици у вези ми пишу др. Божидар Широла, Марко Тајчевић, Славко Остерц, Рикард Шварц и Брзнко Драгутиновић. О музици на страни: др. Вилн Раіх (музика у Аустрији). Зинаида Гришкат (музички живот у Љењинграду), Станд Рибникар (савремена музика на прашком фестивалу). Затим музика у прошлости, прикази музичких издања, часописи, вести и белешке.

ЖЕНА И СВЕТ. — Изишло је из штампе децембарски број овог нашег најбољег листа за моду и женска питања. Поред богатог одабраног садржаја број као и до сада, донеси бесплатан прилог узорка за крој — шпиц — и преглед за ручне радове. Уједни примерак на захтев шиље администрација „Жена и Свет" — Београд, Стахињића Бана 75.

Књига др. Вилме Јанишеве—Рашковић „Биологија жена и њен социјални значај", садржи поред опширне хигијене жене у трудноћи и ван трудноће и темељни опис састава органа жене и њихове физиологије, Социјална питања у вези са трудноћом и материнством (легализирање побачаја, стерилизација, утврђивање очинства, саветовалишта за трудне жене, материнство жене запослене ван куће, итд.), исто су опширно обрађена. Ову књигу треба да прочита свако лице, које мисли да ступи у брак, свака жена и мајка, сваки супруг, и отац, као и сви, који се баве социјалним питањима: лекари, социолози, наставници итд. Књига је писана приступачним стилом за ширу читалачку публику. Може се добити код писца, Београд, Коларчева 3 и у књижарама. Скиже на цена 15 динара.

„ДЕЦА И РОДИТЕЉИ" месечни часопис, нега, искрана, васпитање деце. Здравље одраслих. Популарне и поучне саржине. Уређују др. Милиној Сарван — др. Жика Марковић, дечин лекари. Примили смо број за месец децембар са овим садржајем:

Чланци: др. Александар С. Шеиић: Загревање дечје собе; Живојин С. Ђорђевић: Трудите се да залобите повереве ваше деце; др. Милиној Сарвани: Треба ли деду после прележане болести брзо дизати из постеље.

Кратке поуке: О дени: Како треба сачувати одоће од зимских обољења. **Из васпитања:** Треба ли деца да читају новине. Из опште хигијене; Шта се све налази на маркама за писма и на листовима књига.

Питања и одговори. Наш одговор на питања претплатника 1) О великом кашљу 2) О бодовима у дојки 3) О сврабу и бубуљицама по кожи 4) О дуготрајном кашљању без повишене температуре.

Претплата за годину 40, за пола 25 динара. Од 1 јануара 1936 године. Тражите примерак на углед, „Деца и родитељи," Милоша Великог 71 Београд.

„СКОПСКА СЦЕНА". — Изишао је 7 број овог илустрованог умегничког листа, који излази недељно у Скопљу. Овај број посвећен је Лаву Н. Толстоју, а доноси и друге прилоге из позоришног и уметничког живота Претплата износи 10 динара за 10 бројева и шаље се Уредништву; Позориште Скопље.

Скупштина учитељског друштва за Срез копаонички

Брус, 24 децембар

Учитељско друштво Копаоничког среза одржало је скупштину у згради основне школе у Брусу. На скупштини је изабрана нова управа. За председника изабран је г. Влајин Живковић, учитељ из Златара, за секретара г-ђица Емилка Миловановић, за благајника г-ђа Дарица Мирјановић. Такође је конституисан надзорни одбор и Суд части. Д.

THE FOOTBALL BLADE
ALWAYS SCORES SECLEAN SHAVES
5 примјерака за 1 динар
постаните сами ово што ће бријате са оштрим
„Фудбал"
(избачене 0,10 ин.) (Прекрасна илустрована спортска главни стваралаштво
Јосиф Б. Дева
Краља Петра улица број 34.
Телефон 31-4-05 7876

ПРИЛОЗИ

ВЕЛИКИ ДОБРОТВОРИ ШТИЋЕНИКА ДОМА СЛЕПИХ У ЗЕМУНУ.

— Госпођа Милица, удова Ил. Гојковића, њеварада, из Београда, позвала је 1000.— динара и уписала за великог добротвора штићеника ове установе свога драгог, милог и доброг сина Божидара Ил. Гојковића, инжењера, на дан његовог рођења 17. децембра т. г., с тим, да се куни кревет, са спремом, за ове домове слепих Витешког Краља Александра Првог Ујединитеља, у Земуну, за доживотни сметај слепих, те тиме своме никад непрежаљеном сину овековечила име на најхуманијем месту. Кревет ће носити име: „Великог добротвор слепих поч. Божидар Ил. Гојковић, инжењер. из Београда", а изнад кревета истаће се урамљена фотографија покојника. **1000.— динара** за један кревет за ове Домове положили су г-ђа и г. Н. Н. из Београда, који су изразили жељу да им се овим путем име не изнози, те уписали за великог добротвора слепих једног свога преминулог рођака. Име покојника за вечита времена бластаће се златним словима на том кревету и изнад њега истаћи фотографија добротвора. **300.— динара** положило је Градско трговачрство града Сиска на хумане циљеве ове установе. У домове слепих Витешког Краља Александра Првог Ујединитеља, у Земуну, сметићу се на доживотно слепи наши сугрђани, оба пола, и под њиховим кровом има места за њих четиристотине. Према томе ови домови су по своме задатку први и једини спомењик у нашој земљи, јер ће под своје окриље примити све оне слепе наше држављане, које је потребно доживотно збринути. Приложницима, који се својим прилозима често сећају слепих, Управа Дома и њени штићеници изражавају највећу захвалност. Почившим добротворима вечан помен.

ВЕЛИКИ ДОБРОТВОР ШТИЋЕНИКА ДОМА СЛЕПИХ У ЗЕМУНУ. — Госпође: Меланија Аранђеловић, арт. пуковника, Олга Пандуровић, виши саветника и г-ђице Даница, Даринка и Милана Грибољске, учитељице, из Сурчина, на дан четрдесетодневног помена своме добром и племенитом ујаку почившем др. Георгију Летићу, епископу банатском и Темишварском, 21 орог месеца, положиле су 1000.— динара и покојника уписале за великог добротвора штићеника ове установе. По жељи приложника за ову суму купиће се кревет за нове Домове слепих Витешког Краља Александра Првог Ујединитеља, у Земуну, за доживотни сметај слепих и тај кревет ће носити наслов „Великог добротвор слепих поч. Др. Георгије Летић, епископ банатско-темишварски". Изнад кревета истаће се фотографија добротвора. 100.— динара положила је Општина Нова Пазова и по 50.— динара: Општина Вишковци и г-ђа Олга Кетић, из Загреба. **У Домовима слепих у Земуну млади слепи се школују и спремају за привреду, а имамо овде и нове домове, који су у стању да под свој кров приме на доживотно двестотине слепих девојака и двестотине одраслих слепих мушкараца, јер су ти домови прошле године сазидани за ову сврху прилозима добротвора и пријатеља.** Приложницима из овог племенитости слепи штићеници и њихова Управа најсрдачније захваљују. Почившем добротвору вечан помен.

СЛЕПИМ ДЕВОЈКАМА у Страхињића Бана 45, Београд послало је пет долара С. Д. Друштво „Херцег Босна" из Америке као свој прилог за зидање Дома коју суму сакупили су чланови. Одбор у име својих питомица топло благодари сестрама и браћи у далекој Америци који се сећају најбеднијих у својој домовини.

СЛЕПИМ ДЕВОЈКАМА из Страхињића Бана 45, Београд — приложили су за Божићне празнике г. Михајло Стојадиновић, нар. посл. 200 дин. Г. Живко Живковић, адв. 100 дин. Г. Моша А. Медиград 100 дин. Савез Сокола Краљевине Југославије 100 дин. Г. Андон Андоновић, трг. из Ниша 50 дин. Г. Чедомир Т. Стаменковић, гвожђарски трг. 20 дин. Г-ђа Ана Фуке 20 дин. Н. Н. о десето-годишњици смрти Јакова Авр. Демајо 50 дин. Г-ђа Н. Н. 60 дин. Општина Сошице 100 дин. за питомице Јелку. Одбор Госпођа у име својих питомица топло благодари свима на прилозима и сећању најбедњих слепих девојака.

СЛЕПЕ ДЕВОЈКЕ из Страхињића Бана 45, Београд, моле све добротворе католичке вер да приме њихову честитку за наступајући празник „Христово Рођење" као и топлу захвалност за помоћ коју им пружају.

СРЕДИШНОМ ОДБОРУ УДРУЖЕЊА РАТНИХ ИНВАЛИДА приложила је г-ђа Станка С. Лозанић из Београда 1.000.— динара за покој душе своја два зета: д-ра Воје Марковића и Јона Фротингама. Средишни одбор уврстио је покојнике у ред чланова утемељача, а племенитој г-ђи Станки С. Лозанић изјављују топлу захвалност.

ПРЕДАВАЊА

МАКИАВЕЛИЗАМ У ПОЛИТИЦИ. — У среду 25 о. м. одржаће на Коларчевом народном универзитету предавање о горњој теми г. др. Фране Тасић, професор универзитета. Почетак предавања у 18,15 часова.

СМУЧАЊЕ НА ФИЛМУ. На Коларчевом народном универзитету приказаће се данас у уторак 24 децембра интересантан филм који приказује смучарске вежбе и смучарски спорт на планини Монте Роза. Овај филм објаснице г. Ратко Стефановић. Улазнице по 3 и 2 динара. Почетак у 6,15 часова.

О ЛЕКАРСКОЈ ОДГОВОРНОСТИ. — У среду 25 децембра одржаће на Коларчевом универзитету предавање о горњој теми г. др. Милош Борић. Практични значај моралних мерила и научних прописа. Почетак у 19, 15 часова.

ТОМА ВУЧИЋ-ПЕРИШИЋ, НАРОДНИ ТРИБУН И ВОЂ, ДЕМАГОГ И ПОЛИТИЧАР. У Суботу 28 ов. м. у 18.15 часова, одржаће на Коларчевом Универзитету др. Драгослав Страњаковић, Доцент универзитета, интересантно предавање о народном трибуну и вођи, демагогу и политичару Томи Вучићу-Перишићу, који је био једна од наших најзанимљивијих и најинтересантнијих личности из политичке историје Србије у првој половини XIX века.

КОНЦЕРТИ И ЗАБАВЕ

МАТЕРИНСКО УДРУЖЕЊЕ приређује у суботу 28 ов. мес. у 3 часа по подне **Велику дечју претставу** у отмсној и пространој сали биоскопа **„Уранија".** На програму су сем интересантне тон филмске премијере за децу још и друге занимљиве и шаљиве атракције.

Улазнице се могу добити на каси Биоскопа од 10—12 и по пре и 4—7 и по по подне.

СВЕЧАН ДОЧЕК 1936 ГОДИНЕ 31 децембра у свима просторијама кафане „Бајлонова Пивара" приређује Весело позориште са одабраним програмом, шаљивом поштом и лутријом. Улаз бесплатан.

ХОТЕЛ „ЕКСЦЕЛЗИОР" приређује нарочито свечан дочек нове 1936 године, уз занимљиве и разноврсне атракције.

Поред одабраног и богатог менија, као и разноврсног пића, посетиоцима ће се пружити најпријатнија забава.

Свирање радио оркестар. Столове треба раније резервирати. Т. 22-951.

У „ТРГОВАЧКОЈ КАФАНИ" угао Николе Спасића и Цара Лазара тел. 25-974. Свако вече весело позориште „Комедија" даје своје разноврсне претставе, пре и после представе свира омиљена Дамен капела под управом г-ђе Катице Чочи и гаге-примаша.

Пића прворазредна, кујна одлична, роштиљ богато сортиран.

НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ

КОД КН. СПОМЕНИКА — РОМЕО И ЈУЛИЈА

У среду, 25 ов. мес. даје се у згради код Споменика после успеле премијере по други пут опера „Ромео и Јулија" од Гунода.

ПРЕМИЈЕРА „РУЈ БЛАЗА"

У четвртак, 26 ов. мес. даје се у згради код Споменика први пут, као свечана претстава поводом педесетогодишњице смрти ВиктораИга, „Рујо Блаз".

МАЛА ПОЗОРИШТА — ТУЂЕ ДЕТЕ

У среду, 25 ов. мес. даје се на Малој позорници „Туђе дете" комедија у три чина од В. Шкваркина.

Почетак претстава у 8 час увече.

„СЛЕПА БОГИЊА" — ДНЕВНА ПРЕТСТАВА

У суботу, 28 децембра, о. г. давање Аматерско позориште на Малој позорници код „Лускора" по подне „Слепу богињу", комад у 5 чинова од Ернеста Толера, који је са великим успехом дан на премијери и репризи. „Слепа богиња" је најсавршенија, пуна је заплета и нагих скоро филмских изненађења. Претставом „Слепа богиња" Аматерско позориште стекло је завидне симпатије код публике, а и јавност се најживље заинтересовала за његов рад, што најбоље сведоче опширне и ласкаве критике свих београдских листова после премијере „Слепе богиње". Редитељ г. Мата Милошевић, члан Народног позоришта. Цене места: од 3 до 15 динара. Почетак тачно у 3 часа по подне.

ЧЕСТИТКЕ

УПРАВА ДОМА СЛЕПИХ У ЗЕМУНУ СА ПИТОМЦИМА честита својим добротворима и пријатељима католичке вероисповести наступајуће празнике „Христово рођење" и нову 1936 годину.

— Свим пословним пријатељима Рамо-католичке вере честитаџу Божићне празнике и наступајућу Нову 1936 годину. **Фирма Авр. Филиповић и Брат,** гвожђари.

— Својим цењеним муштеријама католичка вера честита празник Христова Рођења и Нову 1936 год. **Њих поштоваоци Стојан Николић,** мегдер **Чика Љубина ул. 10а.**

— Дирекција Речне пловидбе најсрдачније честита својим цењ. пословним пријатељима наступајуће празнике Христовог Рођења и Нове године.

ПОМЕНИ

Мом милом јединцу Милану С. Ђекићу-Буцку студенту П год. ср. тех школе, дајући 40-дневни помен на гробу у четвртак 26 ов. мес. Парцела 58. За навек ожалошћена несретна мама Милица уд. Саве Ђекића.

У суботу 28 ов. мес., давајући годишњи парастос нашем непрежаљеном супругу и оцу Танасију Славковићу, администратвном капетану пр ве класе у старој пиротској цркви. Ожалошћена породица, супруга Дара и кћи Надежда.

— Нашем драгом покојнику **Радомиру Д. Јокићу,** бившем индустријалцу, дајућемо једногодишњи парастос у цркви Светог Саве 27 о. м. у 11 сати. **Ожалошћена породица.**

ЧИТУЉА

Диодор Татаринов, пуковник царске службе у Русији, чиновник Војно-техничког завода у Чачку, умро у 61 години, у Панчеву. Сировод у 3 сата данас у Панчеву из болничке капеле.

ПОРОДИЧНЕ ВЕСТИ

ВЕРИДБЕ

Г-ђица Катица Јовановић, чланица Београске опере, верила се са г. др. Ивом Јовановићем, примарусом II хируршког одељења Опште државне болнице.

Госпођица Јелена, кћи Даре и Петка Букумировића, трг. из Ниша и г. Живорија инжењер Управе пловидбе и речног саобраћаја, син Данице и поч. Милана Ђурђевића, пенз. из Ниша верени. Примање код Букумировићевих у недељу 29 ов. мес.

Госпођица Јелена, кћи Персиде и Митра Стојановића из Сомбора и др. Јован Шилић, лекар у Призрену, син поч. Савете и Владимира, верени и испитани.

Саобраћај путничких бродова Речне пловидбе

1) Редовни путнички брод Београд—Радујевац: Полазак из Београда уторником и суботом у 20 часова по летњем реду пловидбе.

2) Редовни путнички брод Београд—Смедерево — В. Градиште: полазак из Београда средом, четвртком и петком у 13 часова по летњем реду ловидбе.

3) Редовни путнички брод Београд—Смедерево—Дубравица: Полазак из Београда понедеоником и уторником у 13 часова, а суботом у 14 часова по летњем реду пловидбе.

4) Шетни брод Београд—Смедерево—В. Градиште: Полазак из Београда у 7 часова по летњем реду пловидбе.

5) Редовни путнички брод Београд — Тител — Сента — Ст. Кањижа: Полазак из Београда понедеоником, средом и петком у 13 часова по зимском реду пловидбе.

6) Мешовити брод Београд—Сланкамен—Нови Сад: Полазак из Београда уторником, четвртком и суботом у 6 часова по зимском реду пловидбе.

7) Локални брод Београд—Панчево и обратно саобраћа 7 пута дневно и има у Панчеву везе са свима долазећим и одлазећим возовима.

Бродови пристају у Вишњици у свом низводном путовању са поласком из Београда у 5.30, 12.—, 14.30 и 17.15 часова, а у свом узводном путовању са поласком из Панчева у 6.15, 10.—, 12.30 и 15.30 часова.

При коришћењу повластица за призната купалишта и климатска места препоручује се путницима, да приликом куповине карата траже потврду благајнице код које су ну или карту при одласку, а која им у овом случају важи за бесплатан повратак уместо карте.

Белешке

ЛУТРИЈА ЈАДРАНСКЕ СТРАЖЕ — ГЛАВНО ВУЧЕЊЕ 9 фебруара 1936 г. Нов путнички аутомобил, 3 спаваће собе, 2 трпезарије, моторцикли и још 906 скупоцених згодитака.

Умољавају се сва лица да што интензивније раде на растурању пр сатих им срећака, да пошљу новац за продате срећке и тиме потпо могну Јадранску стражу да довр ши свој Дом на Јадрану за опоравак школске омладине из целе земље.

Примања

Дора и др. Јосип Балек, професор Универзитета не могу примати посете о Божићу због болести у кући.

Г-ђа и г. пуковник Михаило Ј. Ковачевић неће примати посете о божићним празницима због слабости у породици.

Адела и инж. Клементије Букавац не могу примати посете о Божићним празницима.

Гђа Ема удова др. Булата не прима посете о католичком Божићу и Новој години.

Гвидо Тартаља неће примати посете о католичком Божићу због слабости у породици.

МАЗУРКА

КАКВО ЋЕ БИТИ ВРЕМЕ

Извештај метеоролошке ваздухопловне станице

Нови Сад, 24 децембар

Општи преглед времена на дан 24 децембра.

ЕВРОПА: топли талас захватио је западну половину Европе одржавајући облачно време са мало кише и снега местимично. Хладан талас одржава се над источном половином Европе.

ЈУГОСЛАВИЈА: поново се изобла чило у целој Краљевини. Мањих падина има само у источним и северним пределима. Киша пада на Приморју и местимично у унутрашњости. Температура порасла у целој земљи. Минимална температура Зајечар и Крушевац минус 13, максимална сведа на Приморју плус 11 степени.

Прогноза времена за 25 децембар: Топло време, обзвично, повремена киша, јак јужни ветар у целој земљи, а нарочито на Приморју. Сунце излази у 7.15, а залази у 16.01 часова.

Пожар у Дубљанској улици

Јуче поподне око пет часова избио је пожар у купатилу зграде г. др. Радоја Јовановића, државног саветника, у Дубљанској улици бр. 80. Иако је зграда од тврдог материјала, пожар је поред купатила убрзо захватио и једну собу на мансарди. Ватрогасна чета је брзо интервенисала и угасила пожар. Пожар је изазвао загрејани чунак од кога се упалила дрвена конструкција. Штета износи 10.000 динара.

МАЗУРКА

Премештаји

У име Њ. В. Краља Петра Другог, Указом Краљевског Намесништва, на предлог г. Министра пошта, телеграфа и телефона, премештени су: у пошту Шабац, Стеван Дегрел, виши контролор Дирекције пошта у Новом Саду; у пошту Београд 2, Марија Ковачић, виши контролор поште Суботица 1; у пошту Београд 15, Миливоје Миливојевић, контролор поште Београд 2; у пошту Исток, Буро Јовићевић, виши контролор поште Скопље 1; у пошту Ражањ, Никодије Тасић, контролор поште Врање; у пошту Зеница, Десанка Николић, контролор поште Шабац; у пошту Призрен, Стурза Димитријевић, контролор поште Скопље 2; у Дирекцију пошта Сарајево, Бартол Жувић, саветник Дирекције пошта Загреб: у пошту Љубљана 1, Цирил Новак, виши контролор поште Марибор 1; у пошту Књажевац, Властимир Николић, контролор поште Зајечар и у пошту Гуч, Харалампије Тодоровић, контролор поште Чачак.

Решењем г. Министра социјалне политике и народног здравља постављени су: за чин. приправника код начелника Среза каставског др. Петар Ковавица, приватни лекар на Рабу; за чин. приправника код начелника Среза галичког, др. Јосип Шнајдер, лекар из Скопља: за чин. приправника Државне болнице за женске болести у Љубљани, др. Штефаника Дивјак, лекар из Љубљане.

МАЗУРКА

БЕРЗЕ

БЕОГРАДСКА БЕРЗА

Београд, 24 децембар

Тенденција код девиза на данашњем састанку Београдске берзе нешто је попустила. Пали су Њујорк, Лондон, Амстердам, Париз, и Варшава. Код осталих девиза тенденција је непромењена. На ефектном тржишту тенденција код државних папира углавном је непромењена, изузев ратне штете која је нешто попустила.

Промет у динарима код девиза био је 2,100.000, а код државних папира 600.000.

На продуктној берзи цена пшеници и кукурузу данас је скочила, док је осталим продуктима непромењена.

ДЕВИЗЕ (понуда-тражња са приморм): **Лондон** 217.64—215.55, Париз 290.33—288.89; **Њујорк** 4387.19-4355.88 **Њујорк кабл** 4409.19—4372.88; курс долара за обрачунавање 4369.03; **Женева** 1430.07—1423; **Праг** 182.71-181.60 **Амстердам** 2987.34—2972.74; **Берлин** 1768.41—1754.53, **Брисел** 742.55-737.48; **Варшава** 830.63—824.13.

У приватном клирингу: **Лондон** 248.80—247.20; **Беч** 909.78—899.78; **Мадрид** понуда 690; бонови **Грчке банке** понуда 30; **Берлин** у слободном промету 142.91—1392.91.

ДРЖАВНИ ПАПИРИ (понуда—тражња):

Рента ратне штете промпт 356.50—355.50, рађено по 357—356. 7% инвестиционо зајам понуда 79, 6% државе не обвезнице од 5000 тражња 64; 6% Државне обвезнице од 2500 62.50—62. 7% Блеров зајам понуда 71.25. Рађено по 71.25; 8% Блеров зајам 81.50—80.50; 7% заложнице Државне хипотекарне банке тражња 77.50; 6% далматински аграр од 5000 62.50—62; 7% стабилизациони зајам рађено 78.

Акције (понуда-тражња). Народне банке понуда 6500; Привилеговане аграрне банке 235.50 — 234.50, рађено по 236 — 335; Београдске задруге 4065.

Лозови: Дувански лоз 12 — 1%, рађено 11; Лоз Црвеног крста 20—18, рађено 19—18, Лутрински лоз 95—90.

ЦИРИШКА БЕРЗА

Цирих, 24 децембар

Београд 7.01; Париз 20.3025; Лондон 15.185; Њујорк 308.25; Брисел 51.875; Милано 24.75; Амстердам 208.90; Берлин 123.80; Беч 57.50, Атина 2.90; Букурешт 2.50; Мадрид 42.03; Штокхолм 78.30; Праг 12.77.

МАЗУРКА

КАД СЕ ДВА ПУТА НАПЛАТИ ДУГОВАЊЕ

Државни тужилац г. Драг. Остојић, оптужио је Славка Рајчевића, — трговца, што је седмог фебруара 1935 године писмено тражио од Среског суда за град Београд одобрење забране на покретност и једну трећину плате сво га дужника Николе Петровића, чиновника Народне банке. То тражење је одобрено решењем поменутог Суда.

Тако је Рајчевић дошао до износа од 555 динара, и ако је знао да му је тај дуг, по завршеној пресуди Сталног избраног суда трговачке коморе у Београду од десетог маја 1934 године делимично исплаћен. Он је дакле, судским путем тражио, каже се у оптужници, обезбеђење дуга за који је знао да му је делом измирен-чиме је учинио преступ против туђих имовинских интереса.

Претрес је одржан данас пред судијом-појединцем г. Угљешом Марјановићем.

Оптужени Рајчевић је признао дело. Брани се да је тражио обезбеђење наплате, јер је изгубио из вида наплаћене суме.

Судија појединац је Рајчевића казнио са 360 динара новчане казне, коју ако не плати да одлежи шест дана затвора.

Рајчевић је изјавио да није задовољан пресудом, те је уложио призив.

Г. Линдберг отпутовао за Европу

Њујорк, 24 децембар

У вези са одласком пододице пуковника г. Линдберга у Европу сазнаје се накнадно, да се стварно на броду „Америкен Импортер" налазило од путника једино Линдбергова породица. Неколико путника, који су били купили карте за овај брод, пребили су у последњем тренутку на један други пароброд. О узроцима овога поступка не могу да се добију никаква обавештења.

МАЗУРКА

„Дар који ја прижељкујем, је
ПАРКЕР НАЛИВ ПЕРО“
Рег. Т. М. 63614

Ново сезонско весеље назива све модне ВАКУМАТИК. Мањи, оригинални облик.

Паркерово ново налив перо на текућа је различито од других, јер је више пружа, а стога и елегантније још је више пожељно. Без гумене кеси, пумпе и вентила, дакле без ичега што би се током времена могло да поквари, захвата 104% више мастила него што је обично перо са кесом. Његово држало модерне линије састоји се одабраних дефарбе и црне боје, који пак примерног ефекта. А поради прозирног држала је садржина мастила увек видљива, стога је и у сваком моменту да сваки ново пуњење увек уочљиво.

Коначно су модели Максима и Мајор снабдевени једнаставним обоструким перима с којима можете писати и с једне и с друге стране. За сваћају тежину руке нивелно пера одговарајуће дебљине.

Паркерово најновије налив перо

VACUMATIC
(ВАКУМАТИК)
за даривање

МАКСИМА ВАКУМАТИК дин. 150 — МАЈОР ВАКУМАТИК дин. 600·—
СЛЕНДЕР ВАКУМАТИК „ 450 — СТАНДАРД ВАКУМАТИК „ 450·—
СА ПРИКЛАДНОМ СЛОВКОМ — дин. 250·—

НОТТЕР и ДРУГ
(К)
ГУНДУЛИЋЕВА ул. 5 — ЗАГРЕБ 8157

АПАРАТА ЗА КУВАЊЕ
Sp. Ruskocher)
Марке „NORMA“

...разним величинама пригодно за излетнике и туристе, по најсолиднијим ценама
...ловна и ћошарска трговина
ЈЕВРЕМА ФИЛИПОВИЋА И БРАТА
КРАЉА ПЕТРА II (до Општине)
Електрична кухиња на захтев шаљемо бесплатно. 7·66

ДАМЕ и ГОСПОДО
...ли желите сваког дана...ћену ТРАЈНУ — ...НДУЛАЦИЈУ, добро ...ћену косу, и сигурно...ликовање изговор. Модерне ...ање у фризерству, маникир, ...ицид, бријање, шишање, масажу ...ица и главе, бојење туповима и све разове у нашој струци. Изволите то поверити нама. Цене сасвим умерене.
БРАЋА ГРОЗДАНИЋ
ФРИЗЕРИ
Теразије Прест. Трг 21 Васина
1942 Тел. ...-04

ПАЖЊА ЗАКАТЛИЈАМА!
Куповина радио апарата ствар је поверења
„СВОЈ СВОМЕ“ посети
PHILIPS „ДРАГОР“
БАЛКАНСКА бро, 14 — ТЕЛЕФОН бр. 23-915
8145

Radenska
prirodna mineralna voda
са црвеним сирком
Јача и кормилизира живце. Спречава и лечи нервозна стања. (Бром, фосфати, јод, манган)
Раденска бања, Слатина Раденци (код Марибора) дворски лиферант за минералне воде. 6685

Због напуштања одељења за продају грамофона и плоча, СНИЖЕНЕ ЦЕНЕ. ДАЈЕМО И НА ОТПЛАТУ
МОТОР
ПОЕНКАРЕОВА 25 8053

...ОВИХ ОЈОГОДИЧЊИХ
...РАЈА СУШЕНИХ – екстра
ГРОЖЂЕ - султанин
СМОКВЕ
РОКЧИЋИ И
КИКИРИКИ
ЛИМУНИ
...о на велико дневно цени добија се у ПРОДАЈНИ
КООПЕРАТИВА
ДЕЧАНСКА 5 — БЕОГРАД
Телефони: 21-316 и 21-431 7011

Ирске пећи
Зефир пећи
Краљица пећи
ТРИУМФ и РЕКОРД
штедњаке
продаје на поклоне
МАЈДАН
ВАСИНА 2. — ГЕЛ. 22057

Нови **Single SHELL** је

Савршено зимско уље!
Нова Shell моторна уља садржају најновије резултате науке и економије
7995

КАПУТИ ЗИМСКИ
СНИЖЕНЕ ЦЕНЕ

Женски	Раније дин.	350.- 450.- 550.- 700.- и т.д.
	сада „	280.- 360.- 480.- 620.- и т.д.
Мушки	Раније дин.	300.- 350.- 450.- 500.- и т.д.
	сада „	280.- 320.- 420.- 530.- и т.д.

Код БРАЋЕ НИКОВИЋ

Велико предузеће тражи за одмах рутинираног набављача (Einkäufer) за бранжу ситног жељеза, кућних и кухињских потреба и емајлиране робе. Понуде под бр. 42245 на Публицитас д.д. Загреб, Илица 9. 6757

ШПИРИТУС ЗА ГОРИВО
АЛКОХОЛ -- ЧИСТ 96%
на веће и мање количине најповољније продаје
ТРГОВИНА
КООПЕРАТИВА
ДЕЧАНСКА 5 — БЕОГРАД
Телефони: 21-316 и 21-431
7942

НАЈНИЖА ЦЕНА СОБНОМ НАМЕШТАЈУ
ЗА ГОТОВО и ДО 20 МЕСЕЧНЕ ОТПЛАТЕ добија се КОД
Груичића и Ристовића
БЕОГРАД -- САСИНА 18
7916

Моде салон
КРАЉА МИЛАНА 33 III СПРАТ
Израђује дамске хаљине од 60—150 мантлове костиме 150—250. Хитне ствари израђује одмах по најновијим журналима. Израда са гаранцијом.
8093 Видосава Величковић

Дрвара БОГДАНОВИЋ
ДО СТАРЕ ЕЛЕКТРИЧНЕ ЦЕНТРАЛЕ
ТЕЛЕФОН 24-4-61
Снизила је цену на дрва, домаћи и шлески угаљ и острављски кокс

Шличуге - Клизаљке

За господу и даме
сва величине по најсолиднијој цени има на стоваришту
ТРГОВАЧКА ТРГОВИНА **Аврам Филиповић и Брат** Краљев трг 11 (до општине)

Студенткиња филозофије даје часове математике и француског језика и осталих предмета. Хонорар по споразуму. Обратити се Жоржа Клемансоа 35/9 67572

ДРВЕНУ ВУНУ ЗА ПАКОВАЊЕ има увек на стоваришту ћошарска трговина Аврам Филиповић и Брат Кр. Трг II (до Општине). Телефон 22-600 и 25-307. 7947

Предузеће великих размера **тражи набављача** за бранжу кратке, плетене, модне и галантеријске робе. Промптне понуде под бр. 42245 на **Публицитас д. д.**, Загреб, Илица 9. 67577

ЦЕЛОКУПАН прибор — (ОКОВ) за пртљажњаче скија има увек на стоваришту ћошарска трговина Аврам Филиповић и Брат Краљев трг II (до Општине) Телефон 22-600 и 25-307. 7968

ЖУПСКА ВИНА
И ШУМАДИСКЕ РАКИЈЕ
одлично вина на изложби у Паризу 1934 год. а у Лондону 1935 са највећим признањима добијају се у свим бољим радњама П фирме **ГОЛУБОВИЋ**
Телефон 21-019 7937

ШПОРЕТИ
ВЕЛИКИ ИЗБОР. ЗНАТНО СНИЖЕНЕ ЦЕНЕ
Само енглески шпорети чувене марке
JUPITER original **Triumf, Elita, Vera, Mars** и **Eva.**
Добијете на поклон у ћошарској трговини
АВРАМА ФИЛИПОВИЋА И БРАТА
Краљев трг II. Београд. Тел. 22-CCC и 25307
Илустровани каталог на захтев бесплатно!
7969

Тражи се госпођа верчирана за куповање дамске помодне робе, baby артикла и бижутерије. Понуде под 42245 на **Публицитас д. д.**, Загреб Илица 9. 67578

Вешар жупских вина и ракије у стоваришту **Ђуре Јаничића бр. 10.** угао Кнеза Милетине и Видинске. Вино преко 5 литара рачуна се по велико цени. Роба се достаћа кући. Купцу се трамвај плаћа. Телефон 30-7-49. **Миљаковић.** 6...

Нада Зајечарка
од вечерас „Црна звезда“
ПЕВА у РЕСТОРАНУ „НОВИ БЕОГРАД“
МАКЕНЗИЈЕВА УЛ. 51
Оркестар Браће Смук и чувени хармоникаш Никола „Бучук“
На пролазу кроз Београд гостовање кратко време народне певачице сестре
ЈОАНУ, Румунке

ПРАВДА

23 децембар 1935

У Лондон је стигла Немица Елза Дројзоц, која је висока 2.55 метра

Шмелинг са својим будућим противником Јо Луисом

Кинески свештеник у манастиру „Златно брдо", једном од најчувенијих будистичких храмова, држи предавање

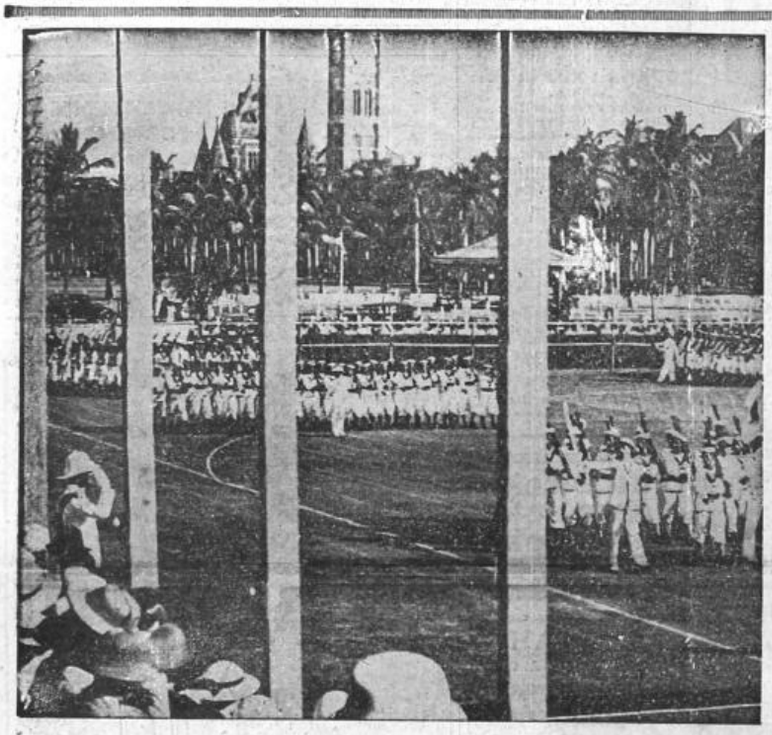

УБомбају су рекрутовани нови морнари, који су продефиловали поред британске заставе

Дечји хор цркве Сен Жермен у Паризу

Победници њујоршких шестодневних трка. Лево: Килиан, десно: Бочел

Огромни авион „Чајне Клипер" стигао је у Манилу

Нови шпански глава г. Партела Вељадареса

ВЛАСНИК И УРЕДНИК ДАМЈАН М. СОКИЋ, ЂОРЂА ВАШИНГТОНА 21 — ШТАМПАРИЈА „ПРАВДЕ" ВЛАЈКОВИЋЕВА 9